din culisele războiului secret

V. P. Borovička

ep

V. P. BOROVICKA

din culisele războiului secret

Traducere, din limba slovacă de MONICA DOBREŞ şi ALICE TOADER

Cuvânt înainte de CONSTANTIN POPA

ep

EDITURA POLITICA, BUCUREŞTI – 1973

V. P. BOROVICKA

MAIŞTRI TAJNEJ SLUZBY – TAJOMSTVO SPIONAZE

NAKLADATEL STRO EPOCHA BRATISLAVA, 1969

Cuvânt înainte

După ultimul război mondial, cărţile consacrate activităţii serviciilor secrete s-au proliferat cu viteza… ciupercilor după ploile primăvăratice; ca şi în cazul acestora însă, puţine s-au dovedit comestibile.

Exemplarele otrăvitoare ale speciei, răsărite în hăţişurile editurilor occidentale din seva senzaţionalului şi anticomunismului distorsionat până la morbiditate, au contribuit la formarea părerii că niciuna din lucrările acestui gen de literatură n-ar merita să vadă lumina tiparului. Probabil că acest punct de vedere se datorează şi faptului că stilul reportericesc adoptat de autori, chiar în scrierile bune din această categorie, sugerează o anumită superficialitate în informare; dezvoltarea şi ramificarea surselor de documentare au arătat însă că exclusivismul trebuie eliminat şi din acest domeniu. Cărţile de spionaj bine scrise, cu acţiunea ancorată în relaţii istorice şi sociale determinate de factori normali, caracteristici nevoilor de informare şi educare, au devenit o necesitate pentru publicul larg pe toate meridianele lumii.

S-a dovedit că economia de mijloace descriptive sau bruscheţea dialogului întâlnite în astfel de lucrări nu pot fi considerate indici ai neglijării parametrilor umani ai personajelor. Dimpotrivă, stilul spontan dă o mai accentuată pregnantă însuşirilor esenţiale ale „eroilor", reliefează mai ascuţit dramatismul încleştării spirituale în

lupta ascunsă. Cititorul, participând ca un „outsider” la evenimentele patinate de vreme, obţine satisfacţia dorită când finalul aduce succesul celor care acţionează împotriva ideilor sau alcătuirilor sociale perimate, traficanţilor de intrigi tenebroase, provocatorilor de agresiuni şi conflicte militare sau indivizilor dispuşi să pună în slujba acestora posibilităţile lor intelectuale şi fizice.

Astfel de reflecţii şi multe altele sugerează şi parcurgerea relatărilor, destul de inegale, de altfel, ca valoare informativă şi emoţională, adunate în cartea lui Borovicka. Plasate în etape diferite ale istoriei contemporane, majoritatea lor aparţin perioadei de încleştare pe viaţă şi pe moarte a popoarelor cu fascismul german şi gravitează într-o Europă sfâşiată de agresiunea hitleristă.

Pe măsura parcurgerii ei, cartea e populată treptat de personajele puţin cunoscute ale reţelelor informative, tipuri complicate şi caracteristice, împinse de mobiluri diferite în păienjenişul marilor aventuri, traversând luminişurile şi petele de umbră ale unor întâmplări asupra cărora apasă încă greu tăcerea oficială a arhivelor secrete.

De obicei, o colecţie de relatări din activitatea serviciilor de informaţii nu se publică fără a da locul cuvenit lucrătorilor de mare anvergură, figurilor „maeştrilor consacraţi”.

În lucrarea de faţă, de după cortina evenimentelor trecutului apropiat se detaşează reliefat figurile unui Gordon Lonsdale sau Kim Philby, ofiţeri ai serviciilor sovietice de informaţii, a căror activitate evidenţiază trăsături personale neobişnuite. Curajul şi capacitatea cu care îşi îndeplinesc misiunile, poziţia fără echivoc, abilitatea şi sângele rece cu care au dejucat manevrele contraspionajului unor ţări occidentale suscită nu numai plăcerea determinată de neprevăzutul ascuns în meandrele acţiunii, ci adaugă şi admiraţia pentru stabilitatea

ideologică a convingerilor, dovedită în încrâncenate încercări individuale. Fără trucuri senzaţionale, dezgolite de exacerbarea unor situaţii incredibile, de pornografie şi violenţă, cele două relatări demonstrează că, în jocul peripeţiilor de tot felul, cititorul nu e câştigat neapărat de întâmplările care-i provoacă groază; el poate fi pasionat în aceeaşi măsură de abnegaţie, curaj şi alte calităţi profund umane.

Cei doi maeştri îşi trăiesc destinul şi reacţionează ca fiinţe absolut normale şi independente, urmărind, prin labirintul complicat al planurilor secrete, firul unor idei generoase şi umanitare; agenţii contraspionajului anglo-american, poliţiştii şi parlamentarii, prietenii sau duşmanii, toţi cei care se mişcă în jurul lor sunt dominaţi de caracterul nealterat al celor doi luptători, de ingeniozitatea soluţiilor practice şi simple adoptate pentru rezolvarea unor situaţii neprevăzute şi aparent fără ieşire.

Un alt grup al povestirilor selecţionate de autor se referă la câteva operaţii de mare răsunet desfăşurate în timpul celui de-al doilea război mondial pe teritoriul Franţei invadate, Elveţiei, Germaniei hitleriste. În strânsă legătură cu mişcările de rezistenţă de pe teritoriul ţărilor temporar ocupate de tancurile cu crucea încârligată, membrii reţelelor de informaţii, fie pe calea „războiului undelor” (ca în „Orchestra roşie”), fie prin intermediul unor oameni lipsiţi de tehnică, dar dotaţi din plin cu patriotism şi încredere în Victoria popoarelor torturate de fascism („Pisica falsă”), se străduiau să descopere şi să facă cunoscute, cu un ceas mai devreme, sinistrele planuri ale imperialismului german. O lume întreagă de tipuri diferite – de la hamali, docheri, căruţaşi, şoferi de autocamioane până la ofiţeri evadaţi din: lagăre sau intelectuali cu prestigiu, cu experienţă ilegală sau începători, profesionişti sau amatori, rezistenţi fizicește sau debili, dar pasionaţi până la incandescenţă – îşi aduc contribuţia colectivă la cauza generală a luptei

antifasciste.

În carte nu se arată numai laturile luminoase; activitatea unora dintre personaje are zonele ci de umbră Sentimente meschine, ca vanitatea sau invidia, pasiuni care se cer stăpânite, ca gelozia manifestată de Lili („La Chatte”) faţă de Renée Borni (Violetta), duc. la căderea unor luptători şi pun în pericol o întreagă organizaţie, alcătuită şi pusă în mişcare cu greutate şi jertfe; dorinţa de a face „pe femeia din lumea mare” sau încrederea „romantică” nejustificată în cavalerismul ofiţerilor din Abwehr a celei din urmă distrug aureola pe care cititorul e înclinat s-o creeze în jurul celor două femei urmărind începuturile activităţii lor. În timpul lecturii devin prilejuri de reflecţie nu atât tactica psihologică folosită de contraspionajul german, care nu era nouă, ci rezistenţa la presiune, pregătirea pentru misiuni periculoase, experienţa şi convingerile intime ale personajelor principale, în greşelile grupei „Interallié", dincolo de povestea omenească a slăbiciunilor individuale, suferinţelor şi nepriceperii inerente, se întrevăd greutăţile contraspionajului francez, sfâşiat şi el de trădarea de la Vichy.

Peripeţiile specialiştilor de la Abwehr nu sunt de natură să suscite bunăvoinţă, fie că autorul ne prezintă ofiţeri fascişti aroganţi şi îmbuibaţi, care-i vânează de-a lungul cărţii pe cei ce luptă neobosit împotriva ocupanţilor şi care eşuează adeseori tocmai din cauza meticulozităţii cu care aplică soluţii şablon unor situaţii a căror schimbare rapidă reclamă inventivitate şi adaptare specifică, fie că e vorba de agenţi ca „Cicero” sau membrii grupei „Pastorius”. La primul, cupiditatea, dorinţa de parvenire prin orice mijloc, denigrarea oricărui patriotism; la ceilalţi, aventurismul, fanatismul criminal sau interesul, Inoculat masiv cu ajutorul teancurilor de bancnote şi lăzilor de alcool, constituie impulsul acţiunii.

Cu toate rezervele ce trebuie făcute în privinţa

preciziei sau interpretării unor date (faptul că OSS american cunoştea de la început adevărata identitate a lui Cicero, exagerarea concurenţei Ribbentropp-Kaltenbruner, aşa-zisa „nepregătire” informativă a personalului diplomatic fascist zete.), actualizarea figurii omului „fără naţiune” şi a peripeţiilor lui falimentare, comportarea lui de fiară încolţită, când, lipsit, de arme şi bani, nu poate recurge la niciun fel de resursă morală sau intelectuală proprie, dau o şi mai accentuată potenţare simbolic pozitivă personajelor din alte capitole ale. cărţii, şi anume celor care, prin mijloacele activităţii secrete, urmăreau, în timpul războiului, realizarea efectivă a lichidării pericolului mortal ce se abătuse asupra omenirii.

Mozaicul culegerii lui Borovicka este completat de câteva istorisiri de o mai modestă întindere spaţială şi importanţă („Doamna cu păpuşi”, „Şiretlicul profetului Daniel”, „O singură dată în rolul principal”), în care acţiunea, deşi atrăgătoare, e simplă şi legată de episoade răzleţe, unele periferice, din culisele războiului secret.

Selecţionarea surselor primare ale documentării pentru o „colecţie” ca cea de faţă arareori poate fi socotită o treabă uşoară.

— Pentru numeroase motive, multe din izvoarele oficiale scrise ale culiselor războiului secret, în special cele care se referă la trecutul apropiat, chiar dacă se păstrează, sunt puţin accesibile. Iar când e vorba de activitatea concretă a participanţilor, majoritatea celor care ar avea posibilitatea transmiterii unor fapte veridice manifestă deseori fie erori de optică apreciabile în direcţia subiectivităţii, fie stări de... „amnezie” pronunţată.

Tradiţionala discreţie a celor cu adevărat bine informaţi este, în mod frecvent, suplinită de scriitori zgomotoşi şi plini de inventivitate, care, chiar dacă nu fac parte din tabăra deschis ostilă socialismului, dau, uneori, puţină importanţă acurateţii documentare. De aceea, cred că e necesar ca, în privinţa multor detalii de ordin politic,

strategic sau chiar a activităţii aşa-zise „operative” a unor personaje din cartea lui Borovička, cu implicaţiile ei, să facem anumite rezerve.

Fără a scădea nimic din rolul important jucat de cercetarea dusă cu toate mijloacele asupra duşmanului pe timpul războiului, sau fără a diminua cu ceva efortul supraomenesc, în multe privinţe, al celor care au desfăşurat-o, nu putem însă exagera dincolo de limitele realităţii istorice contribuţia rezultatelor ei în balanţa victoriei finale (vezi „Agentul din preajma lui Hitler”, „Orchestra roşie” etc.).

Folosind în mod abil faptul că, pentru marele public, războiul secret este aureolat de misterul lucrurilor necunoscute, deci susceptibile, în mod normal, de a fi supraapreeiate, O droaie de cărţi, magazine, suplimente duminicale ale mărilor cotidiene şi chiar reviste de modă menţin un flux neîntrerupt de revelaţii senzaţionale. Acţiuni de multe ori anonime, agenţi mărunţi, cu activitate obscură, devin peste noapte făuritori decisivi ai rezultatelor războiului antihitlerist. Alexander Foote în „Handbuch fur Spione” (Darmstadt, 1954), susţinut, de altfel, şi de Allen Dulles, sprijină frecvent aserţiunea că reţeaua informativă condusă de Rudolf Roessler în Elveţia cunoştea şi transmitea cele mai importante hotărâri militare ale lui Hitler nici mai mult, nici mai puţin decât la „24 de ore după ce ele fuseseră stabilite”. S-a pretins chiar că „sfârşitul războiului pe frontul de est ar fi fost diferit dacă acest canal de informaţii n-ar fi existat” (Dulles. „Great True Spy Stories”, 1968). La componenţii acestei orchestre putem adăuga şi pe *W.*F. Flicke („Agenten funken nach Moskau-Funkspionagegruppe Hote Drei”, Kreuzlingen, 1954), prezent în lucrarea lui Borovička, Documentele radio descifrate de Flicke au fost publicate nu pentru a recunoaşte eşecul radio goniom el rişti lor fascişti, cure cu sute de echipe şi receptoare alergau prin toată Europa după minusculele aparate ale rezistenţei

antinazi & le, ci pentru a-i alina pe cei rămaşi fideli celui de-al treilea Reich cu basmul răsuflat al „eşecului care n-a venit de pe front, ci din spatele propriilor rfedurî".

Relatări care frizează neverosimilul în privinţa eficienţei strategice şi a promptitudinii informaţiilor procurate de diferiţi agenţi, mai apropiaţi sau mai depărtaţi de statul-major hiflerist, n-au fost lansate numai de cei care au fost amestecaţi, într-o etapă sau alta, în activitatea secretă (Alex. Foote fusese radiotelegrafistul reţelei elveţiene; W.F. Flicke se ocupase cu contraspionajul radio în OJLWJ. Ele au ademenit chiar pe unii scriitori de după război, care, vădit în scopuri lucrative publicitare, au scris cărţi destinate în exclusivitate susţinerii acestor supoziţii. Mai recent, s-ar putea vorbi despre cartea „La guerre a etc gagnee en Suisse" de P. Accoce şi P. Quet (Ed. Perrin, Paris, 1966), al cărei titlu, subliniind cu ostentaţie comercială ideea de bază a conţinur fuM, continuă să alimenteze, cu multă, fantezie şi cu mai puţină argumentare istorică, mitul lui Roessler ca priheipaM strateg al planurilor de zdrobire a Wehrmachtului pe fronturile* din estul şi centrul Europei.

Experienţa trăită de popoare şi istoria, care a consemnat evenimentele cu mai multă meticulozitate decât ofiţerii germani din preajma şui Hitler despre care se spune că îi furnizau lui Roessler, fă-ia greutăţi deosebite, informaţii directe şi imediate despre planurile cele mai secrete ale lui Hitler, sunt însă încăpăţânate:!

Emiţătoarele clandestine din Geneva, Lausanne, nordul Franţei sau Munţii Jura au avut, desigur, o anumită activitate în diferite perioade în folosul comandamentului sovietic, Dar rezultateleacestei activităţi n-au putut înlocui uriaşul efort militar şi eroismul trupelor sovietice de pe fronturile de luptă, care au dus greul înfruntării directe cu fascismul german, şi nici încordarea herculeană a rezistenţei popoarelor înrobite în acei ani cruciali pentru soartă omenirii.

Se pare că unele rectificări, care reduc la proporţiile reale activitatea grupului Roessler, se fac acum mai des auzite chiar în râr; du 1 unor ziarişti occidentali. La întrebarea: „Les espions ont-ils gagne la guerre? f (Ed. Stock, Paris, 1969), pe care o pune ca titlu cărţii sale, Wilhelm von Schramm dă un răspuns negativ. Părerile mi au ca bază date provenite chiar de la Roessler, pe care 1 cunoscuse personal, şi de ia elveţianul Hausmann.

Acesta din urmă, fost ofiţer în armata elveţiană, conducea cu mare eficienţă un serviciu particular de informaţii în ajunul celui de-al doilea război mondial; când generalul Guisan a fost însărcinat de parlamentul federal cu organizarea apărării cantoanelor elveţiene de invazia plănuită de hitlerişti, Hausmann preia misiunea strângerii informaţiilor militar-str & tegice, în fruntea faimosului birou Ha. În această perioadă apar în Elveţia şi încep să acţioneze Rudolf Roessler (Lucy), recomandat lui de dr. Xavier Schnieper, Alex. Rudolfi (Rado) şi Alex. Foote (John Kimehe. „Spying for Peace” * Londra, 1961).

Se poate presupune de aici că Hausmann, care-l retribuia pe Roessler, cunoştea mai bine ca alţii posibilităţile şi personalitatea acestuia. Analizele lui şi ale lui Schramm converg către concluzia că activitatea lui Roessler se baza în principal pe adunarea informaţiilor din presă, de la funcţionarii federali şi comandamentul elveţian, care îşi elabora independent dări de seamă şi aprecieri cu privire la dislocările, armamentul, intenţiile şi starea de spirit a grupărilor fasciste din apropierea frontierelor elveţiene. O sursă bună cu constituit-o mai târziu refugiaţii din Germania hitleriste, care, o dată ce treceau graniţa, se răzbunau pe stricteţea cenzurii Gestapoului şi a tentaculelor lui de caracatiţă, dând în vileag tox, ceea ce ştiuseră, auziseră sau văzuseră în ţara pe care fuseseră nevoi ţi s-o părăsească.

Talentul lui Roessler, acest editor cu ochelari şi cu spiritul bine organizat, transforma totul în telegrame

informative, care duceau la Moscova, pe lângă noutăţi importante, şi aprecieri cu erori şi contradicţii vădite faţă de materialele primite pe alte căi de către serviciile secrete sovietice. Schramm consideră că lipsa de acurateţe a informaţiilor lui Roessler, care prin profesiunea sa nu cunoştea de loc arta războiului, precum şi faptul că unele dintre ele strecurau chiar date de dezinformare puse la îndemâna reţelei elveţlenc de Abwehr şi Gestapo au dus în 1943 la „stingerea" activităţii acesteia.

Iâausmann personal, într-o scrisoare adresată lui Schramm, arătă că „informaţii le (pe care le transmitea Roessler. – *n.n.)* erau câteodată excelente, uneori foarte bune, dar deseori uşor de recunoscut ca fiind material de dezinformare".

Supoziţiile de mai sus, care contrazic variantele de largă circulaţie publicate până acum de diferiţi autori occidentali pe această temă, cu tot gradul lor de relativitate, par mai conforme cu realitatea. Situaţia strategică a armatei sovietice, care dădea, în acea perioadă, lovituri nimicitoare trupelor de şoc ale „hitlerismului, îi permitea ca, prin documentele capturate de trupe, cercetarea radio a unităţilor speciale, interogarea prizonierilor şi activitatea plină de abnegaţie a lucrătorilor serviciilor proprii de informaţii în spatele frontului german, să obţină date de certă valoare militară, care contribuiau la dejucarea planurilor sângeroase elaborate în tainiţele adăposturilor hitleriste.

Pentru stabilirea identităţii sau cel puţin a existenţei lui „Werther", presupusul agent de mare anvergură din preajma lui Hitler, menţionat, de altfel, în telegramele codificate de membrii reţelei elveţiene, sursele folosite de Borovička nu, pot furniza nici, un document. Din numărul mare al publiciştilor care s-au ocupat de această chestiune, până în prezent niciunul nu s-a încumetat să-i dea vreun nume. Însuşi Alien Dulles, considerat rezidentul cel mai important al OSS în Europa occidentală în timpul

războiului şi cunoscător autorizat al culiselor în această perioadă, se fereşte să dea vreo precizare. Cu toată grămada de literatură consacrată „complotului generalilor contra lui Hitler”, care inundă piaţa vestică (vezi Gert Buchheit, R. Maxwell, D. Reile ş.a.), nimeni nu s-a gândit să identifice po vreunul dintre ei cu „Werther”, deşi majoritatea celor pomeniţi în lucrări erau, fără îndoială, aproape în permanenţă „în preajma lui Hitler” şi participau la şedinţele în care, cu ţipete isterice, caporalul grandoman aproba planurile de cucerire a lumii…

E lesne de presupus că generalii fascişti aveau pe atunci cu totul alte îndeletniciri decât să furnizeze informaţii militare precise comandamentelor armatei sovietice. Mu pe ultimid plan figura grija lor de a-şi scăpa propria piele prin tranzacţii cu Allen Dulles şi OSS-ul american.

Am simţit nevoia precizărilor de mai sus privind afirmaţiile cuprinse în unele capitole, din cartea de faţă pentru a înlesni cititorului aprecierea critică a multitudinii de supoziţii, aserţiuni şi speculaţii pe care le furnizează autorului sursele documentare folosite.

Desigur că orice alegere, în lipsa unor dovezi documentare certe, a arhivelor perioadei, este nuanţată de un oarecare subiectivism de interpretare. Dar interpretarea fundamentată pe justificări lucide va exclude în mai mare măsură elementul de senzaţional şi de deviere antiistorică, reducând la proporţii cât mai conforme cu realitatea contribuţia diferiţilor membri ai reţelelor secrete şi rezultatele activităţii lor la deznodământul cunoscut al ultimului război mondial.

*

Puţine cazuri din istoria serviciilor secrete au iscat, la vremea lor, atâta vâlvă ca „afacerea Philby”.

Până prin anii 1966 – 1968, aproape toţi scriitorii consacraţi ăi genului s-au ocupat de Kim Philby şi au bombardat piaţa occidentală cu variante, supoziţii şi

ipoteze, pe cât de bogate în scorneli senzaţionale şi adjective peiorative la adresa persoanei lui, pe atât de departe de adevăr în privinţa scopului, metodelor şi mobilurilor activităţii sale secrete.

Desigur că, în lunga sa carieră de ofiţerul serviciului sovietic de informaţii, odată pătruns în inima serviciilor secrete engleze, Kim Philby a avut o deosebită grijă şi a reuşit ca nimeni altul să nu lase în urină dovezi compromiţătoare sau probe materiale care ar fi putut duce la reconstituirea principalelor sale preocupări.

Seriile lungi de împuşcături în întuneric cu care presa de dincolo de canal îl împroşca pe Philby – fostul fiu de diplomat şi explorator, devenit peste noapte „oaia neagră" a respectabilităţii britanice – camuflau, în fond, neputinţa ei de a da răspunsuri la întrebările celor ce se îndoiau de explicaţiile oficiale. Căci, cu cât mai simplu ar fi exprimat adevărul aceste răspunsuri, cu atât mai puternic ar fi zguduit din temelii vechea metropolă conservatoare şi i-ar fi cutremurat pe prietenii ei de peste ocean.

Dar aceste răspunsuri simple n-au putut fi evitate până la urmă. Neonul strălucitor al titlurilor înşelătoare, de tipul „cine e cel de-al treilea", „omul care şi-a trădat generaţia", a început să piipiie; personalităţi oneste, autori cu renume în metropola britanică, opinia publică, curioasă să afle „ce e dedesubt", au început, treptat, treptat, să ridice vălul unor întâmplări îndelung mistificate de purtătorii de cuvânt oficiali. Cuhnea a conşituit-o recunoaşterea scrâşnită a lui Allen Dulles: „Philby nu era un izolat, niciun dezrădăcinat...; el nu era nici victima unui şantaj, niciun om animat de momeala câştigului... Ceea ce pare să-l fi determinat pe acest om (să lucreze în serviciul secret sovietic. – *nvru)* este un fel de ură ascunsă pentru mediul său propriu... o revoltă profundă... împotriva a tot ceea ce este iubit şi respectat de omul normal" (Dulles. „Great True Spy Stories").

Printre rândurile de mai sus, cititorul aude cu

siguranţă geamătul neputincios al „sfintei proprietăţi private”, care, deşi în stima seculară şi fără margini a patronului capitalist, se vede la un moment dat incapabilă să înfrunte forţa unor idei superioare… Recent, autori care în niciun caz nu-l pot aplauda pe Philby sau blama „the nice old Estabilisment” defineau mai precis motivaţia opţiunilor lui Philby, care din negura anilor ’30, de pe vremea studiilor universitare, îmbrăţişase definitiv cauza ideilor transformatoare. Astfel, colonelul Vernon Hinchley („The Defectors”, Ed. G. Harrap and Co., Londra, 1969) notează: „Philby avusese simpatii şi interese în mediile de stânga… Anii ’30 fuseseră epoca confuziei economice, şomajului masiv, a marşurilor foamei. Era firesc ca tinerii inteligenţi, în faţa falimentului partidelor tradiţionale, să fie seduşi de teoriile economice mai avansate…”

Revelaţii ca cea de mai sus, care explică începuturile şi bazele formării politice ale hai Philby, se întâlnesc şi în declaraţiile personale ale acestuia; ele explică tenacitatea unor convingeri cărora le-a corespuns o activitate ilegală desfăşurată cu succes între anii 1933 şi 1963, începută în Europa centrală şi terminată în Liban. O carieră miraculoasă – de la corespondent de presă în Spania, apoi ofiţer de legătură între serviciile secrete engleze şi cele americane, până la conducător de prim rang în SIS-ul britanic, cu şanse de a ajunge conducătorul acestuia. „Pe când era sub urmărire de mai multe luni – scrie Richard Rowan, vestitul istoric al serviciilor secrete –, a fost un timp când ridicarea lui în cadrul serviciului secret a fost atâtea de impresionantă, încât unii observatori se aşteptau ca el să devină conducătorul lui MI-6” (Richard Wilmer Rowan şi Robert G. Deindorfer. „Thirty-Three Genturies of Espionage”, Ed. William Kimber, Londra, 1969, p. 745). t

Despre activitatea „tăcută” propriu-zisă a lui Philby există extrem de puţine surse demne de luat în considerare; majoritatea celor care au consemnat-o, în special în Anglia, se înscriu în atacul concentric dezlănţuit,

de serviciile secrete britanice, interesate să justifice în ochii opiniei publice greşelile din propriile lor rânduri, precum şi să-i sperie pe cititori cu fantoma oloagă a „pericolului comunist…”

Neputând oferi o explicaţie plauzibilă privind stabilitatea convingerilor intime ale lui Philby, subtilitatea şi inventivitatea metodelor profesionale folosite pentru pătrunderea la secretele ascunse sub evantaiul ciupercilor atomice anglo-americane, autorii şi ziariştii s-au dedat la cele mai fantastice invenţii, în special cu privire la perioada dintre anii 1956 şi 1963, când Philby lucra în Orientul Mijlociu.

Cât de slab informaţi erau aceştia se poate deduce şi din faptul că un ziarist englez, scurt timp după dispariţia lui Philby din Beirut, conchidea că acesta raporta, probabil, superiorilor săi, despre activitatea… Institutului oriental de studii arabice. Se poate uşor aprecia că, oricât de interesantă ar fi activitatea de profil a unui asemenea aşezământ cultural, informaţiile despre ea „chiar cele mai detaliate; ar fi socotite de către orice serviciu de inform am ca un rezultat neînsemnat pentru şapte ani de muncă! w

John Bulloch, specialist în istoria lui MI-5, şi alţii au inventat, la nadul lor, fel de fel de istorii pline de „suspense” cu privire la activitatea lui Philby în Liban. Urmăriri în noapte cu maşini negre, detectivi tăcuţi şi negricipşi care supravegheau pe îndrăzneţul agent din umbra uliţelor înguste sau din minaretele moscheelor însingurate, fotografieri cu raze infraroşii de pe acoperişul apartamentelor ascunse de palmieri, nimic n-a lipsit din filele ziarelor acelei perioade.

Dacă n-au putut să descopere umbra unei „legături” sordide în viaţa lui particulară, au inventat-o; dacă Philby a rezistat tuturor „atracţiilor” lumii mondene din capitalele cosmopolite şi n-a putut fi implicat în intrigi diplomatice cu striptease şi cabarete la modă, l-au etichetat de „misogin”

şi „introvertit”»,*

Se spune că, pentru a nu se certa cu casta militară aristocratică, care-i dispreţuia pe agenţii şcereţi, Bismarck a oferit la un banchet celui care-i conducea operaţiile secrete. lui Ştieber, nu mâna dreaptă, ci… mâna stângă; în acest fel, împăca ambele tabere. Când Philby a dejucat acţiunile serviciului de contraspionaj britanic, principala acuzaţie adusă de presă acestui serviciu a fost că… programul aparatului operativ prevedea „weekend-ul după cinci zile de lucru, şi în acest timp s-a petrecut catastrofa! Nimeni n-a putut să se înfurie, Căci repausul *de* la sfârşitul săptămânii, respectat şi de cititor, şi de autorităţi, nu era o instituţie pe care s-o blamezi. Dimpotrivă…

Odată serviciile secrete scoase din cauză şi cititorul împăcat, valul negru al ignoranţei şi defăimării s-a abătut cu furie către singurul dig care rămăsese în picioare; Philby.

Şi acest val s-a năpustit eu atâta putere, încât, atunci când „The Sunday Times” şi „The Observer”, în ciuda unor erori de interpretare şi a unor inexactităţi, au publicat relatări mai apropiate de aspectele reale ale activităţii lui Philby* ziarele rivale le-au acuzat imediat că s-au lăsat prinse în reţeaua unei „gigantice înscenări”.

Până la urmă însă, cecurile fără acoperire azvârlite pe piaţă de presa britanică înfierbântată au reuşit să aducă profit, dar nu pentru cei care le-au lansat. Philby s-a dovedit a fi un maestru al serviciului secret: caracter integru şi capabil, el urmărise o cauză nobilă cu fanatismul tragic al celor care, o dată ce şi-au găsit o credinţă, nu pot fi determinaţi să renunţe la ea de nicio nedreptate sau cruzime umană. Cei ce-l condamnaseră din ipocrizie sau îl dispreţuiseră din invidie nu-l puteau admira pe faţă, dar răceala sau animozitatea se ascundeau acum sub indiferenţa arogantă a celui căruia îi e ruşine să-şi recunoască propria inferioritate.

Literatura specializată în istoria serviciilor secrete îi

stabilise definitiv locul: alături de Abel şi Lonsdale, în galeria celor care „nu dăduseră greş”.

Când şi-a întrerupt activitatea şi a plecat din Orientul Mijlociu la Moscova, Philby avea în spatele lui peste douăzeci de ani de experienţă grea şi periculoasă, începută în Germania nazistă şi Spania fascistă, unde cea mai mică „lunecare” se plătea foarte scump… *

De la anii „botezului”, în Austria „puciului” lui Dollfus, până la orele de îndelungată şi neliniştită aşteptare în timpul dezbaterilor din parlamentul englez care precedaseră plecarea în Liban, Philby străbătuse periferia şi centrul activităţii secrete, scăpase ca prin urechile acului din multe situaţii de impas.

Statele lui de serviciu, aşa cum le cunoaştem azi, includ activitatea – în compartimentele speciale ale SIS-ului, trecerea prin secţia iberică, care organiza reţelele spionajului englez în Spania şi Portugalia, combinaţiile comune cu OSS-ul american în nordul Africii; după ce Philby lucrează timp de doi ani ca prim-secretar al Ambasadei britanice în Turcia, este numit reprezentantul serviciului secret englez la Washington şi însărcinat cu legătura directă dintre acesta, CIA şi FBI, apoi corespondent pentru „Observer” şi – „Economist” la Beirut, sub acoperirea celor două ziare continuând să lucreze pentru „Secret Intelligence Service”.

Pe scurt, pasionanta lui carieră acoperă în timp perioada cea mai furtunoasă a lumii: pregătirea, izbucnirea şi desfăşurarea celui de-al doilea război mondial în Europa. În culisele lui, lucrând pentru forţele care căutau să vindece lumea de ciuma neagră a fascismului, Philby cunoştea cele mai mici şuruburi ale maşinăriei interioare a serviciilor de spionaj şi contraspionaj anglo-americane, manevrele lor în spiritul politicii prost inspirate a cercurilor müncheneze, care dădea curaj aventurismului hitlerist, acţiunile lor de-a lungul şi de-a latul Europei pentru asigurarea unor guverne-marionetă după

terminarea războiului.

Dar cele mai pasionate experienţe le-a făcut Philby în interiorul SIS-ul englez, a cărui calitate principală consta, după el, în faptul că era o, „instituţie cu tradiţii îmbătrânite" şi căreia îi aplica drept firmă un citat ironic din Compton Mackenzie (scriitor de talent şi agent al aceluiaşi serviciu): „În fond, cel mai important lucru pentru un serviciu secret este... să fie secret". Relatările sale despre serviciul secret britanic, în special, sunt de o onestitate dezarmantă. „Uşurinţa cu care am intrat – scrie Philby – m-a surprins. Mai târziu ani aflat că singura verificare a trecutului meu fusese o cercetare de rutină prin MI-5, care căutase numele meu în dosarele speciale şi dăduse verdictul laconic: «nimic negativ la dosar»". Erau momente – îşi aminteşte Graham Greene – când Philby se îndoia chiar că pătrunsese în serviciul secret L. Desigur că numai cineva care trăise în realitate o astfel de situaţie putea s-o redea cu atâta precizie, şi numai Philby cu atâta modestie...

Persoanele pe care le-a cunoscut în timpul activităţii, colaboratorii sau şefii săi, s-au bucurat de un tratament special; în amintirile publicate ulterior de Philby, metodele lor de lucru sau tabieturile personale sunt descrise cu ascuţimea şi economia de adjective proprii numai adevăratului cunoscător. Despre aceste viguroase şi reale portrete în peniţă, Graham Greene, care-l cunoştea pe autor dintr-o îndelungată activitate comună, se exprimă cu aceeaşi precizie ţie stil: „Numai Philby era capabil de asemenea studii umane reuşite".

Consideraţiile rezumative de mai sus n-au nicidecum ambiţia să redea portretul complet al ltd Philby *sau să* epuizeze aspectele complexe ale activităţii lui speciale în bogăţia ei faptică, în desfăşurarea şi înlănţuirea ei istorică.

Ele ar putea fi socotite doar ca o întregire modestă a documentării folosite de Borovička şi ca o punere în gardă a cititorului asupra unor speculaţii sau afirmaţii

neverosimile conţinute în sursele autorului ceh. Rezervele cu care trebuie primită redarea unor detalii care subliniază prea gras elemente de senzaţionalitate superficială sau faptul că din capitolul „Cazul Kim Philby” lipsesc tocmai etapele consistente din punct de vedere informativ-documentar, activitatea sa în interiorul organelor de spionaj, se pot pune şi pe seama consultării în principal de către autor a articolelor dintr-o presă care, în perioada respectivă, nu avea nici posibilitatea descoperirii şi relatării adevărului, dar, mai ales, nici interesul s-o facă. În această ordine de idei este regretabil că autorul nu pai-e să fi folosit suficiente surse sovietice în elaborarea lucrării sale

„Cazul Philby” din cartea lui Borovicka apare eu contururile umbrite şi cu multe semne de întrebare. Pentru a avea o imagine mai completă a activităţii lui Kim Philby, îi recomandăm cititorului lucrarea autobiografică a acestuia, „My Silent War”, apărută în editura Grove Press în 1963 şi prefaţată cu căldură de către Graham Greene.

Reţinerile faţă de documentarea autorului, uneori insuficient de critică, iar alteori tributară unor clişee de popularizare zgomotoasă, nu pot întuneca faptul că traducerea de faţă introduce pe cititorul român în tainele unor capitole puţin cunoscute din culisele războiului secret „oprindu-se îndelung asupra unora dintre personajele de prim rang ale istoriei serviciilor secrete contemporane şi scoţând în evidenţă imensa superioritate morală a celor care îşi pun activitatea în serviciul cauzei nobile a apărării păcii, democraţiei, socialismului.

CONSTANTIN POPA

Gordon Lonsdale

1

— Domnule, fotograful este ele la 19. E în sectorul meu. Când a văzut scrisoarea, s-a înfuriat De fapt, nu era o scrisoare... un netrebnic a luat o foaie de hârtie cu antetul

firmei şi a mâzgălit pe ea un singur cuvânt: *Saajud.e*. Şi a mai şi ilustrat ticăloşia cu o cruce încârligată. Eu germana n-o cunosc, clar despre lagărele de concentrare am citit. Să spui cuiva asemenea lucru e mai rău decât să-l înjuri de mamă.

Sergentul Hoskins de la poliţia maritimă povesteşte cu o voce calmă, dar se agită în faţa biroului, nerăbdător să audă ce va spune şeful despre toate astea.

Există vreo urmă, Hoskins?

— Nu. Niciuna. Un anonimat desăvârşit

— Fotograful face parte din personalul angajat prin contract?

— E de la „Underwater Weapons Establishment*, domnule.

— Aha, e din sectorul în care se desfăşoară experienţele acelea! Spune, sergent, omul e într-adevăr evreu?

— Da’ de unde. Nici el, nici taică-său, nici străbuni casa sunt toţi din Wells.

— Cercetaţi cazul, sergent.

Fred Hoskins, sergent în poliţia maritimă, lucrează într-unul din laboratoarele secrete unde se experimentează reţetele-surpriză pentru armamentul viitorului război. Baza maritimă din Portland e un colos alcătuit din laboratoare şi hale de montaj. Buncăre din beton armat, hangare pentru submarine, cinci etaje subterane şi un păienjeniş de antene pe acoperiş.

Portlandul are o mare importanţă strategică, de aceea şi în timp de pace aici sunt în vigoare aceleaşi instrucţiuni ca pe front. Vigilenţă, supraveghere, un serviciu de control exemplar. Şi la fiecare pas te ciocneşti de poliţia militară. Adulmecă, ascultă, suspectează, nu are încredere în nimeni, în orice om vede un spion sau un sabotor.

Şi, deodată, un caz ca acesta. Ce-i de făcut?

Hoskins se aşază la birou şi cercetează din nou

scrisoarea anonimă. Ticălosul ăla şi-a bătut joc de ei. A luat o hârtie *cu* antetul şantierului naval şi a desenat pe ea o cruce încârligată. Nici măcar nu a încercat să ascundă că lucrează la bază. Dimpotrivă, parcă ar vrea să se laude că aici, în întreprindere, îşi poate permite orice. Măgăria asta are, probabil, un sens.

Hoskins începe cercetările, dar nu descoperă nici cea mai mică urmă până miercuri, când apare din nou fotograful.

— Priviţi, domnule sergent, am mai primit una!

A doua scrisoare era scrisă de aceeaşi mână, pe acelaşi fel de hârtie, cu acelaşi antet al şantierului naval din Portland, numai că de data aceasta nu era adresată fotografului, ci şefului acestuia. Îl reclama pe fotograf că fură materialul statului din camera obscură şi-l duce acasă.

— E adevărat? – îl întreabă Hoskins.

— Nu, domnule sergent, pe onoarea mea, nici pomeneală!

Fotograful încleştează pumnii, ca pentru jurământ.

— Înseamnă că aveţi un duşman aici, în întreprindere. Omul ăsta vrea să vă înfunde cu orice preţ. Altfel nu pot să-mi explic.

— Houghton – a exclamat fotograful.

— Numai Harry Houghton e în stare de aşa ceva!

— Ba bine, omule, n-ai putut să spui asta de la început? Unde lucrează acest binevoitor al dumitale?

— La serviciul de întreţinere; este conţopist şi ticălos, mare ticălos, domnule sergent.

Fred Hoskins a început să-l ţină pe Houghton sub observaţie. După trei zile putea să jure că individul acesta mic şi gras nu are nimic comun cu scrisorile anonime. Nu era stilul lui. Chiar dacă o fi avut unele neînţelegeri de serviciu cu fotograful, le-a uitat demult. Dar fotograful nu le-a uitat Poate fiindcă, nu i s-o fi dat lui câştig de cauză în conflictul acela. Atunci înseamnă că a pornit pe o pistă greşită, desigur, nu poate fi Houghton fascistul care s-a

comportat atât de stupid şi de pueril.

Scrisorile anonime au rămas ea o recuzită oarecare, dar cine poate şti de ce, întâmplarea a făcut să fie readuse în scenă. Se mai întâmplă câteodată şi aşa. Sergentul Hoskins este convins că autorul scrisorilor nu este Harry Houghton» dar, totodată, arc sentimentul că ceva nu-i în regulă cu omul ăsta. Poate fiindcă modul lui de viaţă nu se potriveşte cu poziţia pe care o ocupă în întreprindere. Poate că pe sergentul Hoskins l-a frapat de la început discrepanţa dintre venitul lui Houghton şi cheltuielile lui. Se prea poate „de asemenea, ca suspiciunea lui să se fi datorat instinctului profesional bănuitor al poliţistului.

În orice caz, sergentul din poliţia maritimă ia în serios cazul lui Houghton şi nu se lasă până nu se convinge ea bănuiala lui n-a fost lipsită de temei.

— Închipuieşte-ţi, domnule, un conţopist gras care lucrează într-un birou, care nu e în stare să socotească nici până la o sută şi câştigă 15 lire pe săptămână să cheltuiască de parc-ar fi Rothschild – raportează sergentul şefului lui.

— Am început să-l urmăresc. Acum locuieşte în Weymouth. Am discutat cu vecinii. Mare lucru nu ştiau despre el, nu, dar, în orice caz, mi-au spus că li se: pare un om ciudat şi că, desigur, trebuie să fie foarte înstărit, şi atunci, m-am lămurit. Nu de mult şi-a cumpărat o căsuţă. Poarte frumoasă, cu trei camere. Ei, ce n-aş da să pot şi eu să-mi cumpăr una ca asta când ies la pensie… A dat toţi banii o dată şi a reparat şi acoperişul: 9 009. Nouă mii de lire, domnule…!

— Un cec?

— Nu „banii-n mână.

— Ai aflat de la cine a cumpărat căsuţa?

— Uite, aici este adresa, domnule. Contractele sunt în regulă, la fel înscrierea în cartea funduară.

— Şi altceva, Hoskins?

— Nicio lună nu-i de când şi-a cumpărat un „Renault”

nou. „Dauphine”, ştiţi cum arată i o bijuterie ca asta trebuie să coste o grămadă de bani. Şi-apoi, tot timpul are musafiri. Sandvişuri, tot felul de gustări, şampanie. Mă rog, n-aş zice nimic dacă ar fi fost vorba de vreo aniversare ceva, dar aşa, şampanie marţi sau miercuri? Cincisprezece lire pe săptămână şi din banii ăştia oferă şampanie la zece – doisprezece oameni! La el se petrece până în zori. Zbiară cât poate, că, deh, îi dă mâna, cântă şi dansează. Cu maşina lui nouă se duce din când în când la Londra. Pleacă de dimineaţă şi seara e din nou acasă.

— Pleacă singur?

— Cu o femeii

— E însurat?

— Dacă vreţi s-o luaţi aşa! Unii zic că-i nevastă-sa, alţii zâmbesc pe sub mustaţă. Până acum, pe ea am lăsat-o în pace. Nu vreau să-i sperii.

— Cartea de imobil?

— Am văzut-o. O cheamă Ethel Gee. Numai că, ştiţi, domnule, astăzi sunt unele femei smintite care găsesc că au un nume frumos şi şi-l păstrează când se mărită în amintirea unor vremuri mai plăcute. S-ar putea să fie şi cazul ei. Ieri m-am îmbrăcat în civil şi m-am dus la localul pe care îl frecventează Houghton de obicei. Stă acolo în fiecare zi, de parcă ar fi plătit să nu se mişte din loc.

„Old Elm Tree Pub”, mai degrabă o speluncă decât un restaurant, e foarte aproape de locuinţa lui Houghton. El vine aici să bea un pahar cu bere şi să mai stea puţin de vorbă. În localul ăsta se strâng în fiecare seară cam aceiaşi oameni şi oricând se găsesc patru amatori de un pahar, încep să stea puţin de vorbă şi pân’la urmă nu mai termină o seară întreagă. Lui Harry Houghton îi place foarte mult să se asculte vorbind şi se entuziasmează după tot ce e exotic. Într-o seară vorbeşte despre India, altă dată despre Malta său. despre un chef straşnic la Varşovia, în toate istorisirile, el are rolul principal şi în toate costumele împrumutate se prezintă cu totul altfel decât îl ştiu

tovarăşii lui de băutură. Harry Houghton este un mare palavragiu şi nimeni nu poate şti care din întâmplările astea sunt adevărate şi care sunt născocite de el.

Sergentul Hoskins nu este. un Sherlock Holmes, dar are calităţi şi este un orh de caracter. Nu-i plac şarlatanii. Începe să cerceteze trecutul lui Houghton şi descoperă că omul ăsta a făcut de toate în viaţă, şi unele lucruri destul de ciudate; totuşi, niciodată n-a întreprins ceva – prea riscant Sergentul se duce din nou pe la „Old Elm Tree Pub", as – cultă de la cârciumar unele, din întâmplările povestite de Houghton, descoperă că bătrânul lăudăros a făcut serviciu în străinătate, dar cariera lui n-a fost nici pe departe atât de grozavă cum ar vrea el să-i convingă pe obişnuiţii localului.

În martie 1960, pe baza cercetărilor făcute, sergentul Hoskins poate afirma cu certitudine: Harry Houghton nu are nimic comun cu scrisorile anonime (menţionăm în treacăt că niciodată nu s-a descoperit şi, probabil, nici nu se va descoperi cine le-a scris de fapt şi de ce), dar este suspectat de ceva mult mai serios. De aceea, şeful lui Hoskins hotărăşte să înainteze la Scotland Yard declaraţia sergentului. Acolo au posibilitatea să cerceteze mai îndeaproape trecutul lui Harry Houghton.

Special Branch este o secţie a Scotland Yard-ului având o misiune specială; se ocupă de siguranţa internă a statului, de paza familiei regale şi de asigurarea securităţii altor personalităţi importante. În plus, la această secţie se găseşte o cartotecă în care sunt trecute persoanele suspecte din punct de vedere politic.

După ce au primit declaraţia sergentului din Portland „cei de la Special Branch trag sertarul cu litera H şi scot fişa cu numele Houghton. Fişa călătoreşte apoi de la o masă la alta, fără să se oprească prea mult undeva. Nu conţine nimic senzaţional, dar faptul că Houghton lucrează într-un centru de armament, fie şi într-un post neînsemnat, precum şi faptul că sergentul Hoskins a descoperit uncie

lucruri suspecte îi determină pe domnii de la Scotland Yard să predea cazul la secţia a 5-a a lui Military Intelligence, adică serviciului de contraspionaj militar englez.

Aşadar, cazul Houghton, căci acum a devenit un caz, se mută din bătrâna clădire a Scotland Yard-ului în blocul cu opt etaje de pe Curzon Street, pe care cei iniţiaţi îl numesc Leconsfield House şi despre care ceilalţi nu bănuiesc că adăposteşte cartierul general al unui număr de 1.500 de agenţi secreţi.

Toţi cei 1500 de Smithi sau Browni cu înaltă calificare şi studii superioare sunt înregistraţi la secţia M.I. 5 sub un număr în loc de nume. Activitatea lor se desfăşoară în cel mai riguros secret, nimeni nu ştie cine este şeful şi între ei. se cunosc sub nume conspirative. Niciunul dintre agenţi nu este investit cu putere executivă. Poate fiindcă menirea lor este să rămână în culisele afacerilor, în care adeseori este vorba de personalităţi importante şi, aproape întotdeauna, de înalte interese militare.

Când un oarecare mister Smith sau Brown avansează atât de mult în ancheta sa încât ajunge în posesia dovezilor necesare, pe scenă apar din nou inspectori şi comisari ai Scotland Yard-ului, Apoi unul dintre aceştia pune mâna pe umărul spionului şi pronunţă formula sacramentală: „ÎN numele legii sunteţi arestat şi orice veţi spune din acest moment poate fi folosit împotriva dumneavoastră”.

Printr-o simplă coincidenţă, detectivul superintendent George G. Smith, inspector principal de poliţie, se numea Smith încă de pe băncile şcolii. O farsă a destinului a făcut ca şi celălalt reprezentant al legii să se numească Smith* Fergusson Smith.

Unul dintre aceşti Smithi, şi anume George G. Smith, a descoperit că în 1945 Harry Houghton a lucrat sub ordinele colonelului Nigel Austen. Colonelul Nigel Austen era ataşat naval la Ambasada engleză din Varşovia.

A fost imediat întrebat şi răspunsul n-a întârziat:

— Lui Houghton îi plăcea să bea. Asta era de fapt cea mai pregnantă trăsătura de caracter a lui. Altceva, zău, nu-mi amintesc. Nu ştia să se poarte, **la** cocteiluri se făcea de râs, îmi povestea cineva că în perioada aceea l-a văzut ziua-n amiaza mare împletindu-se pe stradă. La Varşovia era cu soţia lui. O doamnă bine, foarte respectabilă, dar nu i-a mai putut suporta beţiile şi s-a întors acasă în Anglia. Avea şi o amantă. O poloneză tânără, foarte frumoasă. Nu era decât o fetişcană, dar o fată isteaţă. A adus-o cineva o dată la o serată şi Houghton a reuşit s-o cucerească. El avea întotdeauna buzunarele pline de bani. Uite» acum îmi vine în minte că avea mereu foarte mulţi bani… Să fi fost oare din leafa lui? întotdeauna era bine îmbrăcat şi proaspăt bărbierit.

Bănuiala începe să capete un contur mai precis, dar rămâne, totuşi, o simplă bănuială. Pe biroul inspectorului Smith apar mereu alte informaţii şi procese-verbale, precum şi amintirile relatate de cei care l-au cunoscut. Toate la un loc contribuie la crearea unei imagini cam nebuloase a adevăratului trecut al lui Harry Houghton. Inspectorul principal Smith pune pietricică peste pietricică şi speră ca până la urmă să descopere aceasta taină.

Harry a fost un copil bun şi ascultător, un exemplu de modestie, simplitate şi disciplină. Învăţa bine, saluta civilizat, cu voce tare, cânta în corul catedralei, din Lincoln, după un timp chiar solo. Mama lui era foarte fericită, căci toate vecinele îl lăudau. Tatăl era şi el mulţumit şi nimeni nu se plângea de băiat, ba alţi părinţi îl dădeau de exemplu ştrengarilor lor. Aşa a fost până a împlinit şaisprezece ani, când şi-a împachetat hainele şi a plecat de acasă.

Aici se încheie cariera băiatului bun, ascultător şi liniştit şi începe romanul de aventuri al lui Harry Houghton, care şi-a descoperit pe neaşteptate calitatea de a se hotărî pe loc şi de a acţiona fără preget. Bineînţeles, nu-l interesa decât persoana lui, de ceilalţi nu se sinchisea.

Intră în armată şi îmbracă uniforma albă a marinei. Are toate condiţiile şi în curând i se oferă şi prilejul de a urca scara gradelor. Dar nu trece mult şi viaţa la marină încetează de a fi o plimbare în uniformă de paradă. Izbucneşte războiul mondial şi marinei militare engleze îl revine o sarcină importantă. Lui Harry nu-i prea place. Nu e o senzaţie plăcută să auzi şuieratul şrapnelelor care-ţi zboară pe la ureche.

Dar şi atunci a ştiut să se aranjeze şi să-şi facă rost de un loc mai la adăpost. A fost repartizat la unitatea căreia în 1942 i s-a dat misiunea de a conduce nişte convoaie la Malta şi mai târziu pe cele care se îndreptau spre coastele Sovietice. Noul post nu numai că a însemnat pentru Houghton un loc mai ferit decât pe front, dar i-a adus şi câteva distincţii pentru merite pe câmpul de luptă, iar după victorie pensia cuvenită veteranului de război care şi-a slujit tara şi regele cu riscul vieţii. Pentru meritele lui născocite, la sfârşitul războiului a fost numit în India în funcţia de comandant al unui lagăr de prizonieri; de război aflaţi în convalescenţă. Era şi ăsta un loc bun şi călduţ, care i-a mai adus nişte medalii.

Hitler s-a sinucis, cel de-al treilea Reich s-a prăbuşit şi soldaţii care au rămas în viaţă din cei cincizeci de milioane câţi erau la început s-au întors acasă, Harry Houghton, îmbrăcat într-o frumoasă uniformă de subofiţer de marină şi cu mai multe medalii pe piept, se număra printre aceştia. Nu e de mirare că a ajuns foarte curând în administraţia de stat şi a continuat să-şi slujească patria dintr-un loc avantajos, un birou al portului militar Gosport.

Nu era un post satisfăcător pentru imaginaţia lui Houghton, dar el avea o răbdare îngerească şi ştia să aştepte momentul oportun. Patru ani n-a făcut decât să completeze fişe, venea întotdeauna la timp la serviciu şi nu se grăbea niciodată să plece acasă. În felul acesta a reuşit să obţină un post la Ambasada din Varşovia. Acum nu mai era nevoie să se prefacă şi a început să-şi trăiască din plin

viaţa. Harry Houghton era convins că, în sfârşit, este stăpân pe situaţie şi îşi poate permite orice; de vreme ce a ajuns în rândul diplomaţilor, de acum înainte. îl aşteaptă o viaţă uşoară.

Detectivul Smith a plecat până la Varşovia pentru a reconstitui trecutul lui Houghton şi a descoperit că aici Houghton a început să se comporte ca un câine care s-a smuls din lanţ. Mai întâi şi-a spus că soţia lui nu este deştul de frumoasă şi a început să-şi caute o femeie mai atrăgătoare. Peggy, soţia lui, a răbdat, a tăcut, apoi s-au certat, ea i-a făcut reproşuri şi, în cele din urmă, a renunţat, l-a lăsat la Varşovia şi a plecat acasă. Harry Houghton n-a ridicat nicio obiecţie, dimpotrivă, a socotit că a repurtat o victorie importantă.

Cristina era una din acele fete care-şi uită buna creştere de-ndată ce întâlnesc un străin generos. Se pricepea grozav să îmbine plăcutul cu utilul. Relaţiile ei amoroase cu Harry Houghton aveau şi o bază comercială. Funcţionarul de la Ambasada engleză reuşea să schimbe la un curs foarte avantajos lirele englezeşti în zloţi polonezi şi avea şi posibilitatea să vândă diverse mărfuri la bursa neagră de după război şi să câştige sume fantastice.

Prin intermediul Cristinei a cunoscut nişte oameni care nu visau decât un câştig uşor. Şi, în felul acesta, a luat naştere o societate comercială discretă, fără niciun fel de formalităţi, în care Houghton avea rolul de furnizor al foarte căutatei peniciline şi al altor antibiotice mult cerute. Cristina cu prietenii ci se ocupau de desfacerea lor la negru. Câştigau mie la sută. Cristina îşi putea permite o viaţă pe picior mare, iar iubitul ei îşi depunea în cont sume serioase. Nu era zgârcit cu cadourile şi, în 1951, când s-a întors în Anglia, avea un cont la bancă de 4.000 de lire sterline.

Se întâlneau pe ascuns şi, pentru ca legătura lor să nu bată la ochi, foloseau un sistem de camuflaj ca în filme. Semnale secrete, scrisori cifrate, o lampă aprinsă la

fereastră drept indiciu că totul este în ordine. Toate acestea erau menite să alunge orice bănuială în privinţa relaţiilor dintre ei.

Securitatea poloneză cunoştea legătura lor şi ştia cine este de fapt Harry Houghton nu pentru că ar fi pus vreun agent secret s-o urmărească pe Cristina sau pentru că l-ar fi surprins pe funcţionarul ambasadei în vreo ascunzătoare: în momentul când preda mijlocitorului marfa, dar avea suficiente informaţii despre activitatea lui şi dispunea de caracterizarea lui exactă. Ştia cine este şi de ce este în stare. După ce Houghton s-a înapoiat în Anglia, în 1951, securitatea a urmărit corespondenţa lui cu Cristina şi a înregistrat dorinţa lui de a rămâne măcar în corespondenţă cu frumoasa fată.

Era la curent cu darurile pe care i le trimitea la Varşovia. A luat notă de ştirea pe care, pentru a se lăuda, i-a transmis-o fetei, şi anume că a trecut într-un post la baza de submarine din Portland şi a devenit funcţionar la „Underwater Weapons Establishment”.

A candidat la un post în slujba statului şi a trecut cu bine prin toate anchetele. Funcţionarii unei instituţii militare atât de importante cum era baza de submarine din Portland erau, bineînţeles, cercetaţi cu o deosebită rigurozitate înainte de a fi încadraţi. Harry Haughton a trecut cu brio prin sita administraţiei birocratizate şi nimeni n-a observat nimic.

Mai târziu, detectivul Smith l-a interogat pe şeful serviciului de siguranţă al bazei Portland, Stuart Erskin Grew-Read, şi a descoperit uluit că Harry Houghton era considerat drept om de încredere şi nimeni nu s-a gândit să-i cerceteze trecutul. Faptul că a fost în serviciul unei reprezentanţe diplomatice în străinătate era un certificat suficient. Într-adevăr, n-a făcut decât să se transfere dintr-un post într-altul. Cui i-ar fi putut trece prin minte că nu este un om de încredere? Aşa a ajuns el foarte uşor şi foarte repede la Portland, în secţia în care se

experimentau noile tipuri de arme submarine.

Houghton era leneş şi beţiv, lucra superficial şi fără interes, dar şefii lui n-au observat acest lucru decât abia după un an, Nici atunci nu s-a Interesat nimeni de trecutul sau de relaţiile lui. Pe scurt, l-au trecut într-un post mai puţin important, la atelierul de reparaţii, numai fiindcă, în sfârşit, şi-au dat seama că nu este bun de nimic. Harry Houghton a considerat mutarea lui ca o degradare, era furios pe Amiralitate şi pe toţi şefii şi de atunci n-a mai putut să-i vadă în ochi. A fost nedreptăţit, şi basta.

Nu se ştie; precis dacă i-a împărtăşit prietenei lui, Cristina, starea de spirit în care se afla şi cauzele ei. Un lucru este sigur, că nu s-a mulţumit să-şi consume în mod platonic ura. Inspectorul principal Smith a descoperit că planurile de răzbunare ale lui Houghton au luat o formă foarte concretă.

Într-o zi, în primăvara anului 1958, doamna Peggy Houghton a venit la noul şef al lui Harry şi i-a mărturisit teama cumplită de care este cuprinsă. Ştia că soţul ei este un beţiv şi îl aude mereu ameninţând că se va răzbuna pe paiaţele de la Amiralitate. Vor vedea ei cine este Harry Houghton şi de ce este el în stare. De asemenea, a găsit într-un sertar nişte documente pe care soţul ci le-a adus acasă şi care purtau ştampila SECRET, de aceea se temea ca nu cumva Harry să fi intrat în vreo afacere murdară.

2

În războiul mondial, englezii păzeau cu multă străşnicie secretele de stat. Marea majoritate a agenţilor nazişti trimişi pe insulă dădeau greş din pricina unor scăpări cu totul neînsemnate, căci chiar oamenii de pe stradă îi urmăreau fără să-i slăbească din ochi. Oare în 1945, englezii să fi pus în cui, o dată, cu uniforma, şi această trăsătură, care se părea că a devenit o parte integrantă a caracterului lor naţional? Sau dovezile de lipsă de vigilenţă s-au îngrămădit numai în cazul Houghton? Inspectorul Smith a descoperit că superiorul lui

Houghton nu a împărtăşit nimănui temerile doamnei Peggy şi, la o anchetă ulterioară, a declarat că a considerat această informaţie un produs al fanteziei ei, o afirmaţie lipsită de temei şi nu i-a acordat nicio atenţie.

Căsnicia lui Houghton era de mulţi ani zdruncinată. Harry era un mare afemeiat şi, până la urmă, a divorţat. Inspectorul Smith a descoperit că doamna Peggy a cerut divorţul la scurt timp după vizita făcută la baza din Portland. N-a fost nevoie să mai caute dovezi, avea destule. Poate s-o fi speriat de ameninţările proferate de bărbatul ei la adresa Amiralităţii şi n-o fi vrut să aibă vreun amestec.

Harry avea peste cincizeci de ani şi de data asta cucerirea lui n-a mai fost o Cristină de douăzeci de ani, ci Ethel Elizabeth Gee, în vârstă de patruzeci şi şase de ani, prototipul fetei bătrâne englezoaice. Nu se poate spune că ar fi o caracterizare prea măgulitoare pentru femeia care a fost ultima amantă a lui Houghton şi, în niciun caz, nu pentru fostul filfizon Harry.

Domnişoara Ethel Elizabeth Gee a îmbrăcat halatul alb de colaboratoare la „Underwater Detection Establishment” încă din 1950. Era o fată bătrână, pe care soarta a uitat-o într-un colţ, părăsită. Tatăl ei a fost un om de rând, un fierar, care, deşi n-a avut niciodată prea mulţi bani, şi-a dat fata la o şcoală bună, gândind că a făcut tot ce trebuia pentru ea şi că nu mai e nevoie să-i poarte de grijă. Ethel însă era o fată ghinionistă, căreia niciodată nu i s-a realizat vreun vis. Nici măcar în timpul războiului n-a izbutit să ajungă în Consiliul de ajutor al femeilor, aşa cum şi-a dorit. A lucrat la controlul tehnic în uzina de avioane din Hamble.

Perioada de haos din timpul războiului a cunoscut multe iubiri înflăcărate şi de scurtă durată. Domnişoarei Gee îi fusese rezervat rolul de Cenuşăreasă. Nu-i rămânea altceva de făcut decât să-şi aştepte, răbdătoare, frumosul prinţ. A durat mult până a venit. Războiul s-a terminat şi la

orizont nu apărea nimic. Apoi a întâlnit un prinţ mai trecut, pe Houghton. A închis ochii şi şi-a spus că nu e bine să dea vrabia din mână pentru cioara de pe gard.

Totul a început aşa cum încep de obicei legăturile amoroase în cadrul unei întreprinderi. S-au întâlnit, au descoperit că locuiesc în acelaşi cartier, aproape unul de altul, Harry a aşteptat-o odată la poartă pe domnişoara Gee şi au mers împreună la autobuz. Din ziua aceea, au început să meargă mereu împreună la lucru. Drumul părea mai scurt, mai puţin plictisitor decât până acum. Domnişoara Gee avea, în sfârşit, de ce să-şi lege speranţele, cât despre Houghton, Dumnezeu ştie la ce se gândea.

Cinci ani el s-a întrebat dacă trebuie să facă un pas mai hotărât şi în tot acest timp fata a păşit calmă alături de el, fără să-şi trădeze prin nimic nerăbdarea, nici chiar atunci când tremura de teamă că va pierde şi această ultimă speranţă. La început s-au dus împreună la cinema, după un timp şi-au făcut obiceiul de a intra câteodată amândoi la cafenea. Asta era tot. Vorbeau de toate, îşi spuneau unul altuia grijile, gândurile, dar niciunul din ei nu-şi mărturisea adevăratele frământări.

Harry Houghton locuia încă cu soţia lui, iar domnişoara Gee – căreia, nimeni n-ar putea explica de ce, i se spunea Bunty – cu părinţii, care erau în grija ei. Deznodământul n-a venit ca un trăsnet din senin, ci l-a provocat doamna Peggy.! într-o dimineaţă, sătulă până peste cap de viaţa dusă cu beţivanul de Harry, a luat o hotărâre şi a declarat că nu se mai întoarce acasă atâta timp cât va fi el acolo, a trântit uşa şi dintr-odată Harry a rămas fără nevastă, ceea ce nu-i displăcea de loc, dar şi fără locuinţă, căci cea în care stăteau era a soţiei lui, şi asta îi plăcea mai puţin.

Domnişoarei Gee i se oferea pentru prima oară în viaţă un prilej neaşteptat. Pentru desăvârşirea fericirii ei a făcut tot ce a putut – i-a împrumutat lui Harry 200 de lire

pentru o rulotă.

Harry Houghton a agăţat noua locuinţă de maşina cea veche şi a pornit-o spre periferie. Noua lui adresă: campingul oraşului. A terminat cu casa şi cu nesuferita de Peggy, n-are decât să se sufoce în casa ei. Harry are o rulotă şi pe domnişoara Bunty, deci toate motivele să fie mulţumit. Campingul înseamnă însă că s-a sfârşit cu comoditatea, iar Harry este un răsfăţat, leneş şi conservator. Cutia din tablă de aluminiu şi din plastic nu era tocmai ceea ce-şi visase el.

— Niciun amant în rulotă nu reprezintă idealul unei fete bătrâne. Domnişoara Bunty Gee are unele scrupule în privinţa romantismului primei ei iubiri şi fericirea îi este umbrită de teama că, în momentul culminant, de după perdeaua de la fereastră ar putea să apăra nasul pistruiat al vreunui prostănac curios. În plus, are şi sentimentul că nu se face, la vârstă ei, să te duci seara la un iubit într-un camping de la marginea oraşului. Încă de la început, fericirea, care a venit cu întârziere, prezintă fisuri serioase.

Nu este clar de ce a împrumutat Houghton 200 de lire pentru rulotă, căci, desigur, avea în contul lui la bancă o groază de bani. Nici filantropia domnişoarei Bunty Gee, nici posibilităţile ei financiare nu mergeau atât de departe, încât să poată investi în frumosul ei prinţ îmbătrânit şi cele 9.000 de lire cu care acesta şi-n procurat în locul rulotei căsuţa frumoasă despre care-am mai vorbit.

S-au dus împreună s-o cumpere. Bunty Gec s-a îngrijit de mobilarea interiorului, deci de la început s-au gândit să locuiască împreună. În sfârşit, la vârstă aceasta, Harry era hotărât să-şi aranjeze o viaţă casnică comodă. Bunty Gee i-a împodobit casa cu cincizeci de cactuşi ţepoşi şi a răsuflat uşurată, mulţumită că a reuşit să facă totul aşa cum se cuvine.

Era fericită, căci nu era încă la curent cu toate.

Cu doi ani în urmă, cam prin ianuarie 1957, Harry

Houghton s-a întâlnit cu un bărbat necunoscut. Acesta l-a sunat întâi la birou şi i-a cerut o întâlnire între patru ochi: avea veşti de la Cristina. În sufletul lui Houghton s-au trezit amintirile vremurilor fericite de altă dată şi i-a fixat bărbatului necunoscut o întâlnire pentru duminică după-amiază.

S-au întâlnit în faţa unei săli de expoziţie şi au stat mult de vorbă, spunându-şi tot felul de banalităţi. Houghton a întrebat de fosta lui iubită, dar necunoscutul, nu ştia prea multe despre ea. După ce au discutat o jumătate de oră tot felul de nimicuri, fără ea Houghton să poată afla despre, ce este de fapt vorba „i-a spus necunoscutului că toată această conversaţie i se pare suspectă şi c-a ar fi mai bine să-i spună ce vrea de la el.

Necunoscutul s-a făcut că nu aude. Din nou a început să turuie, repetând tot ce a spus şi până atunci. S-a interesat de ocupaţiile lui Houghton şi se părea că ştie ce se află la Portland şi ce anume se lucrează la această bază. Apoi, pe neaşteptate, i-a pus lui Houghton o întrebare:

— Aş avea nevoie de unele informaţii de aici, de la dumneavoastră, n-aţi dori să mă ajutaţi în acest sens?

La o asemenea întrebare nu există decât un singur răspuns: nu. Harry Houghton habar nu are cu cine stă de vorbă şi numele omului nu-i spune nimic. Nu poate accepta o asemenea propunere din partea cuiva pe care nu-l cunoaşte decât de patruzeci de minute şi nu e de acord să-i promită, că-i va aduce documente secrete de la baza militară doar din dorinţa de a. se răzbuna pentru că a fost mutat la serviciul de întreţinere.

— Domnule, cred că nu mai e nevoie să vă explic că ceea ce-mi cereţi dumneavoastră vine în contradicţie eu simţămintele mele patriotice. Desigur că nu voi face niciodată aşa ceva. Ar fi împotriva convingerilor mele.

Necunoscutul a rămas până în ziua de astăzi tot necunoscut De aceea, inspectorul Smith nu a avut posibilitatea să se convingă că scena aceasta s-a petrecut

cu adevărat, interogând şi cealaltă parte. Ulterior, Harry Houghton a susţinut că a ajuns la trădare fiindcă necunoscutul l-a ameninţat, i-a pomenit despre represalii, i-a dovedit că el cunoaşte cu o precizie uluitoare trecutul lui Houghton, într-un cuvânt, în faţa atuurilor de care dispunea necunoscutul a fost nevoit să cedeze.

Houghton a declarat toate acestea pentru a se apăra, dar spusele lui nu au nicio şansă să fie luate în seamă. împotriva lor stă mărturia soţiei sale, Peggy, şi a şefului din Portland, care ştiau amândoi că Houghton sustrage documente secrete. Pe baza celor aflate de la aceştia, nu e greu să ne închipuim. că Houghton la primit pe necunoscut ca pe un trimis al providenţei şi, deşi n-o fi sărit în sus de bucurie şi, din considerente de tactică, n-o fi acceptat de la început propunerea, în sinea lui şi-a spus că a sosit, în sfârşit, prilejul să se răzbune pentru nedreptatea ce i s-a făcut.

De la bun început, cei doi au convenit asupra unui semnal secret prin care să-şi anunţe data întâlnirii ulterioare. Când va primi prin poşta un plic conţinând un prospect pentru aspiratorul de praf marca „Hoover", Harry Houghton va trebui să plece în prima duminică la Londra şi să intre în restaurantul „Tobyjug" să bea o bere.

Ulterior, Harry Houghton a încercat să-l convingă pe inspectorul Smith să nu ia în consideraţie indiciile din care reiese că el nu a ridicat nicio obiecţie împotriva acestei propuneri, ci doar şi-a arătat mirarea că pentru un asemenea fleac necunoscutul la făcut să bată atâta drum şi să piardă un timp pe care nimeni nu îl recompensează.

Ăţunci necunoscutul i-a dat B lire.

— Un avans, a spus.

— Foarte bine, văd că \a pricepeţi la afaceri, a zâmbit Houghton.

Normal ar fi fost ca la înapoiere să dea fuga la poliţie şi să mărturisească totul. Dar el, dimpotrivă, şi-a frecat mulţumit mâinile, gândindu-se că, în felul acesta, o să

împuşte doi iepuri dintr-odată: se răzbună pentru nedreptatea ce i s-a făcut şi, în plus, obţine şi un câştig frumuşel. Opt lire la fiecare întâlnire nu-i o afacere proastă.

Primele 8 lire pentru timpul lui pierdut, Houghton le-a primit în ianuarie 1957. După aceea, necunoscutul l-a lăsat o bună bucată de timp să aştepte alt câştig. Abia după şapte luni a găsit în cutia de scrisori plicul conţinând prospectul pentru aspiratorul marca „Hoover". Duminica următoare a plecat la Londra şi s-a aşezat la o masă în restaurantul „Tobyjug". Deşi la prima întâlnire nu stabiliseră nimic precis, Harry, sârguincios, a strâns totuşi tot ce a putut găsi, a mai adăugat şi câteva reviste nu prea cunoscute care publicau informaţii despre vase şi căpitani. Nu s-a aflat cât a încasat atunci pentru bunăvoinţa arătată, dar se poate afirma că a fost plătit bine. Nu pentru informaţii, care nu valorau prea mare lucru, ci mai degrabă ea un avans pentru eventuale servicii pe viitor.

Niciun serviciu de informaţii nu încredinţează o misiune mai importantă unui agent de curând recrutat. Toate cele trăite de Harry Houghton în următoarele luni nu au fost decât acţiuni de camuflaj, menite să-l pregătească din punct de vedere psihic şi, probabil, tehnic pentru adevărata lui misiune.

El nu bănuia nimic. Nici nu ştia cu cine are onoarea să stea de vorbă. Necunoscutul vorbea cockney[1] şi avea şi aspect de londonez. După aceea s-a mai întâlnit cu unul, pe care îl chema Nicky; părea un om bine intenţionat şi Hough –, ton ar fi putut să jure că este american.

La anchetă a încercat să bălmăjească ceva. Dar afirmaţiile lui despre ameninţările prin care cei doi l-au silit să colaboreze nu sunau prea convingător. Povestea de groază despre bătaia pe care ar fi primit-o odată în toiul nopţii, în faţa unei elrciumi, sună mult prea romantic şi nu poate fi dovedită. Celelalte împrejurări dovedesc categoric

1 Dialect londonez. — *Nota Trad.*

contrarul, lucru susţinut şi de ancheta întreprinsă de Military Intelligence şi de Scotland Yard. Presiunea exercitată asupra lui ar fi putut constitui o circumstanţă atenuantă, dar numai în cazul când el s-ar fi dus la poliţie şi ar fi cerut să fie ocrotit.

Or, el, dimpotrivă, a cules tot felul de informaţii mărunte, care i se păreau că ar putea fi vândute. La una din întâlniri, Nicky i-a dat o cutie de chibrituri cu fund dublu în care erau ascunse nişte instrucţiuni referitoare la modalitatea de a reluă legătura cu el. Chiar şi în privinţa asta i-au lăsat deplină libertate. Dacă dispune de ceva informaţii interesante, să dea imediat de veste, dacă nu, să tacă. Harry Houghton a folosit de îndată instrucţiunile din cutia de chibrituri. După câteva săptămâni s-a înfiinţat în faţa porţii unui anumit parc din Londra, s-a uitat în jur să nu-l vadă cineva, a scos o cretă din buzunar, a scris pe poartă literele OX şi le-a subliniat de două ori. În felul acesta, întâlnirea era fixată. Partenerul afla că în prima sâmbătă urmează să-l aştepte într-un anumit restaurant. Dacă, din motive neprevăzute, nu se pot întâlni, se vor aştepta în prima duminică a lunii la ora unu ziua, în acelaşi loc. Şi, pentru eventualitatea că, la întâlnire, în locul lui Nicky va veni altcineva, ca semn de recunoaştere Houghton trebuia să ţină în mână un exemplar din „Punch”.

Avidul Houghton, nesăţiosul negustor de informaţii, mai apare de câteva ori pe scenă alături de reţinutul şi tăcutul Nicky, iar mai târziu alături de alt necunoscut, căruia Harry îi spunea Johny. Vorbeau despre noile arme submarine, despre aparate menite să deruteze detectoarele electronice de submarine, despre desfăşurarea experienţelor de la Portland, dar se pare că mai degrabă Nicky şi John îl informau pe Houghton decât invers. Este limpede că în tot acest timp a fost vorba de o pregătire psihologică. De la fiecare întâlnire, Houghton pleacă cu câteva lire în buzunar şi cu speranţa că, la

viitoarea întâlnire, i se va prilejui marea afacere, pe care o aşteaptă cu nerăbdare.

Întâlnirea fatală a avut loc în condiţii care nesocoteau toate regulile, fără camuflaj, fără însemnări tainice pe garduri şi fără o parolă convenită. La uşă sună cineva. Harry Houghton deschide şi vede un bărbat de statură mijlocie, cu ochi foarte expresivi. Bărbatul îl întreabă direct:

— Mister Houghton?

— Ce doriţi, domnule?

— Aş vrea să stăm puţin de vorbă.

— Cu plăcere, domnule, dar nu ştiu cu cine am onoarea…

— O să vă explic imediat, domnule Houghton, dar cred că este mai indicat să intrăm înăuntru.

— Poftiţi.

— Sunt locotenent-comandorul Alex Johnson – spune vizitatorul – şi mi-am permis să vă deranjez la o oră atât de târzie din două motive. În primul rând, trebuie să vă transmit salutări de la colegul meu din Varşovia, cu care aţi fost cândva prieten, şi, în al doilea rând, aş avea o rugăminte la dumneavoastră, dacă sunteţi amabil.

Harry Houghton nu ştia ce să creadă. În primul moment şi-a închipuit că omul a fost trimis de Nicky, dar în faţa lui se afla un bărbat cu o înfăţişare plăcută, de vârstă mijlocie, îmbrăcat elegant, ca un director din City, or, un astfel de om nu putea avea nimic comun cu finanţatorul lui.

De la prima vedere îţi puteai da seama că locotenent-co mandoful Johnson face parte dintr-o categorie superioară. În momentul acesta, cufundat într-un fotoliu, hi mână cu un păhărel de whisky, oferit de Barry, zâmbeşte şi îl informează pe neînsemnatul funcţionar de la baza din Portland asupra scopului vizitei sale.

— Aş vrea să vă spun totul – pe faţă şi fără niciun oeol. Nu obişnuiesc să amăgesc oamenii cu vorbe goale.

Fac parte din reprezentanţa maritimă a Statelor Unite la Londra, în această funcţie, printre misiunile pe care le am se numără şi supravegherea respectării acordurilor internaţionale. Mă refer la acordurile care privesc colaborarea în domeniul cercetărilor şi experimentărilor unor arme noi în cadrul N.A.T.O. etc. Astăzi a trebuit să vin în interes de serviciu la Portland şi, fiindcă eram informat asupra, dumneavoastră, m-am gândit să vă fac o vizită.

— Mă bucură, domnule, dar de unde aţi ştiut...?

— Domnule Houghton, nu-mi cereţi se va răspund La toate întrebările. Ce pot vî spun. Trebuie să recunoaşteţi că, în domeniul în care lucrez, sunt anumite poteci pe care este mai bine să nu încerci să pătrunzi şi anumite ferestre pe care e recomandabil să nu tragi cu ochiul. Cel puţin nu înainte de vreme.

— Domnule locotenent-comandor, vă rog să mă iertaţi... Pur şi simplu am fost surprins. Eu, un simplu funcţionar de la atelierul de reparaţii...

— După câte ştiu „aţi lucrat în serviciul diplomatic. Suntem deci colegi, domnule Houghton.

— Mulţumesc, domnule.

— Guvernele noastre au convenit asupra unui schimb de informaţii. Sper că nu trebuie să vă mai explic despre ce fel de informaţii este vorba. În inspecţiile făcute de mine la Portland am descoperit, mai bine zis am dedus „că partenerul nostru englez nu respectă întru totul acordurile. De aceea, sunt foarte interesat să obţin anumite informaşi, care mi-ar da posibilitatea să verific felul în care este respectată

— Convenţia...

— Nu înţeleg eu ce aş putea să ră fin de fote: tocmsi eu?

— Asta, domnule-Houghton, nu ştiu încă nici eu. Am însă încredere în capacitatea dumneavoastră, căci aţidovedit că vă descurcaţi în probleme de acest fel.

— Îl cunoaşteţi pe Nicky?

— Nu cred că am cunoscut vreodată pe cineva care să poarte acest nume.

— Atunci cum aţi aflat?

— Colegul meu din Varşovia mi-a vorbit despre calităţile dumneavoastră personale.

— Varşovia I Ala zic şi cu serviciu!

— Şi colegul meu îşi aminteşte cu plăcere de dumneavoastră. Se pare că acolo aţi avut şi succese remarcabile la femei.

În faţa lui Harry Houghton se conturează deodată o mare ispită. Locotenent-comandorul Johnson îi oferă un prilej neaşteptat, poate chiar o carieră strălucită. Se întorc vremurile când era şi el cineva şi, ceea ce este cel mai important» va fi şi plătit cum se cuvine. În definitiv, la baza din Portland se lucrează pentru americani, numai pe hârtie pentru N.A.T. CX în cadrul alianţei atlantice» englezii aveau misiunea de a rezolv –, sub firma „Royal Nayy”, anumite probleme tehnice privind armele submarine ale viitorului, Aşadar» pentru sfera militară occidentală, Portland a devenit centrul de cercetare a acelor aparate – şi instalaţii care în viitorul război trebuiau să descopere fără greş poziţia submarinelor inamice şi apoi, bineînţeles, să le distrugă.

Primul submarin atomic englezesc, „Dreadnought”, reprezenta opera comună a constructorilor N.A. TXX Englezii l-au construit, americanii i-au adăugat reactorul atomic şi construcţia a fost completată de muncitorii englezi din Portland. Nu era vorba de o variantă a cunoscutului submarin atomic american înzestrat cu rachete Polaris la bord, ci de un tip cu totul nou. Strategii occidentali îl considerau arma care va da lovitura cea mare.

Târziu, în 1962, când primul submarin atomic englezesc, „Dreadnought”, a fost lansat la apă în Portland, experţii şi-au putut da seama de importanţa acestui centru de cercetări în cadrul alianţei atlantice, inginerii englezi,

americani şi canadieni au înzestrat submarinul „Dreadnought” cu o instalaţie sensibilă, care putea să repereze submarinul inamic chiar şi numai după urmele invizibile ale gazelor degajate.

Printre – marile taine ale Portlandului, ceea ce trebuia să uluiască pe amiralii celeilalte părţi într-un eventual război era. şi „ochiul de gheaţă” al submarinelor atomice de tip „Dreadnought”. Aparatul funcţiona pe principiul reverberaţiei sunetului, şi cu el s-au putut obţine găuri în gheaţa polară la o distanţă destul de mare. Submarinele aveau nevoie de aceste găuri ca să absoarbă aer curat pentru echipaj. Două submarine englezeşti de tip obişnuit, „Finwhale” şi „Amphion”, făceau manevre având la bord noua instalaţie, pe care o experimentau.

Un alt aparat care se lucra la Portland şi care putea stârni invidia era aparatul numit „urechile submarine” şi despre el a venit vorba în legătură cu cazul de faţă. Miss Bunty Gee avea în mâna planurile de construcţie ale unei instalaţii dintre cele mai importante într-un eventual război submarin $ un detector absolut de submarine, în faţa căruia nu existau (şi poate nici acum nu există) mijloace de apărare. E vorba de un aparat sensibil care poate înregistra schimbarea forţei de gravitaţie a pământului în cazul unei modificări intervenite în câmpul gravitaţional al spaţiului aflat sub elice. Efectul instalaţiei nu poate fi paralizat nici prin lacurile de protecţie împotriva undelor ultrascurte folosite de germani în cel de-al doilea război mondial, nici prin vreun alt procedeu cunoscut.

— Domnule Houghton, să ştiţi că noi ne vom achita cum se cuvine faţă de dumneavoastră. Aceste iiformaţii sunt de mare preţ pentru noi. N.A.T.O. a reunit parteneri legaţi oarecum în mod sintetic, dar nu toţi au aceleaşi interese.

— Sper că nu este vorba de vreo intrigă împotriva Angliei. Nu aveţi niciun motiv să vă temeţi. Printre altele

sunt împuternicit să vă spun că nu trebuie să vă faceţi niciun fel de griji în privinţa onorariului…

N-a stat mult pe gânduri. Nici nu l-a lăsat să termine ce voia să spună.

— Domnule locotenent-comandor, vă ajut bucuros – l-a întrerupt el.

— Numai că nu ştiu cu ce şi cum.

— Veţi afla tot ce este necesar.

— Când, domnule locotenent-comandor?

— La momentul potrivit. După câte ştiu, miss Gee lucrează la „Underwater Detection Establishment”. Este adevărat?

— Sunteţi perfect informat.

— Este de datoria mea să descopăr informatori demiii de încredere. Sper, domnule Houghton, că în curând vă voi puteau număra printre aceştia. Acum, vă rog să fiţi bun să mă scuzaţi. Cred că ne-am spus tot ce era necesar.

Au mai băut două-trei păhărele de whisky, vorbind despre lucruri fără nicio însemnătate. Locotenent-comandorul avea la el o brichetă de aur „DunhilP[23]. A observat că Harry Houghton se uita plin de admiraţie la ea, I-a dat jucăria luxoasă ca un semn de prietenie din partea proprietarului ei şi entuziasmul noului agent a crescut şi mai mult. Alex Johnson nu a mai adus vorba despre înţelegerea lor. La ora zece şi jumătate s-au despărţit

Fericit, Harry Houghton a răsucit cheia în urma lui, s-a răsturnat într-un fotoliu, şi-a mai turnat un păhărel, a băut **şi a început** să râdă. Avea sentimentul că de data aceasta i **s-a oferit** un prilej în cel mai rău caz identic cu cel pe care l-a avut cu ani în urmă la Varşovia. A luat

---

2

3ea un negustător levantin, în speranța că va putea scoate de la protectorul lui bani pentru o mașină nouă. Și, pentru a-I convinge, s-a pornit să-i explice avantajele proiectului său 2 va veni la întâlnire cu mașina, pe banchetă se va afla servieta cu materialul cerut, domnul locotencnt-comandor va

bricheta „Dun**hilP1 de aur** şi şi-a aprins o ţigară. Niciodată nu i-ar fi trecut **prin mtete că** ar putea să primească pe gratis un obiect atât **de frumos»**

urca, vor porni cu maşina şi, la câteva blocuri mai încolo, va coborî din maşina cu servieta sub braţ, Nimeni nu. poate observa nimic, o tranzacţie rezolvată în acest fel nu poate Îi observată. Or, el are o rablă de maşină de care **nu** poţi fi sigur şi, în plus, nici nu poate trece neobservată.

La 10 decembrie s-a întâlnit cu locotenent-comandorul Johnson în parcul londonez din jurul lui Festival Hall şi a acceptat o misiune concretă de spionaj. Domnişoara Bunty Gee, care a fost de faţă, n-a făcut nicio obiecţie şi a promis că-şi va da concursul. Acţiunea aceasta, Houghton putea s-o îndeplinească numai în calitate de funcţionar al bazei. Şi ar fi fost complet lipsit de sens ca tocmai acum, când avea în perspectivă un câştig atât de important încât numai când se gândea tremura de bucurie, să părăsească întreprinderea.

Când a venit la întâlnire, Alex Johnson i-a adus şi un mic dar. În maşină, Houghton a desfăcut cutia, în care a găsit un aparat de fotografiat. Cu el urma să fotografieze textul îndreptarului marinei regale „Particularsof War Vessels”, care avea peste patru sute de pagini şi conţinea date tehnice şi detalii de construcţie a vaselor de război ale Marinei regale engleze, inclusiv tot ce era nou în această materie, ca, de pildă, ultima noutate, ’necunoscută până atunci, submarinul atomic „Dreadnought”.

Este de la sine înţeles că, pretutindeni, pentru o astfel de comoară regulamentul prevede norme severe de vigilenţă. Fiind vorba de informaţii strict secrete, numai cel verificaţi şi menţionaţi într-un registru special aveau acces la această biblie maritimă. Fiecare exemplar al cărţii era înregistrat şi se afla în păstrarea unui ofiţer de încredere, care îl dădea spre consultare pentru un timp limitat şi apoi îl încuia din nou.

Nimeni nu ştie cum de a reuşit Houghton să obţină

un exemplar. L-a ţinut mai multă vreme la el, ascuns într-un loc sigur. A fotografiat toate cele 412 pagini. Treaba asta n-a reuşit s-o facă dintr-odată. În prima zi a fotografiat un număr de pagini şi s-a terminat filmul, aşa că a trebuit să mai stea câteva zile încuiat cu materialul secret în biroul său. Pe primul film avea paginile 1 – 181 şi a continuat liniştit să fotografieze toate celelalte pagini.

Acest dar, aparatul de fotografiat, era o investiţie bună. Noul sport îl pasiona pe Harry, care se arăta foarte sârguincios şi, din proprie iniţiativă, fotografia tot ce-i cădea în mână. Era ahtiat după bani, ar fi vrut să câştige tot mai mulţi. Prima lui pradă care nu-i fusese comandată a fost destul de valoroasă. A adus treizeci de fotografii ale noului submarin atomic „Dreadnought". Nu erau prea bune, iar defecţiunile datorate timpului de expunere le reduceau valoarea la jumătate. Totuşi, ele reprezentau un material informativ important Mai târziu, Houghton a susţinut că el ştia să fotografieze, dar că intenţionat n-a expus suficient imaginile pentru ca, practic, ele să fie inutilizabile.

Dar e greu să dăm crezare cuvintelor lui Houghton. Omul acesta era măcinat de o dorinţă bolnăvicioasă de a avea cât mai mulţi bani. Era în stare să facă orice, numai să nu reclame prea multă muncă şi să-i aducă un câştig apreciabil. El era cel cu iniţiativa. Dovadă sunt cele 29 de fotografii ale diferitelor ordine date unităţilor de marină ale maiestăţiisale, o fotocopie a registrelor unităţilor navale şi înregistrările avansărilor sau mutărilor ofiţerilor. Într-o zi a descoperit într-un birou un plan vechi şi uzat al bazei din Portland **şi l-a furat. S-a** gândit că pe hârtia aceea ferfeniţită ar putea **lua bani** buni, şi a riscat

După ce n divorţat de doamna Peggy, Harry şi-a început idila lui conjugală. Avea tot ce-şi visaşe: vilă, o maşină nouă şi o amantă – pe Bunty Gee –, care-i era, totodată, şi colaboratoare discretă în bănoasa lui profesiune. Bunty Gee lucra la un centru de documentare,

unde ajungeau, mai devreme sau mai târziu, toate schiţele de plan ale construcţiilor şi rezultatele testelor de experimentare. Ea ţinea evidenţa, rânduia documentele în arhivă şi depozita matriţele desenelor. Pentru asta primea săptămânal 11 lire, 11 şilingi şi 6 pence. Toate informaţiile şi desenele care treceau prin mâna ei erau secrete, strict secrete sau, în orice caz, nu puteau fi cunoscute decât de persoane de încredere. Când a fost angajată la baza din Portland, a semnat o hârtie prin care se obliga să nu divulge nimic în legătură cu legea pentru protecţia secretelor de stat.

„Promit să nu transmit nimănui, nici verbal, nici în scris, fără aprobarea prealabilă a Amiralităţii niciun fel de relăţii sau date cu care am de-a face în activitatea mea, să nu le transmit nici unei persoane, indiferent dacă este civilă sau face parte din forţele armate ale maiestăţii-sale. Înţeleg că acest angajament rămâne valabil nu numai în perioada în care-mi exercit funcţia, ci şi oricând după aceea, când nu voi mai fi în slujba Amiralităţii”.

Probabil că la bază supravegherea lăsa mult de dorit. Altfel nu se poate explica în ce fel reuşea Bunty Gee să scoată documente secrete fără ca, în tot acest timp, cineva să observe ceva. Când locotenent-comandorul Johnson s-a interesat de noul aparat cu care urmau să fie înzestrate viitoarele modele ale submarinelor englezeşti, Bunty Gee l-a asigurat că nu va fi nicio problemă să-i procure planurile detaliate ale întregului proiect, întrucât multe dintre ele se află pe biroul ei.

S-a ţinut de cuvânt. În ziua când avea fixată întâlnirea cu patronul lor, pur şi simplu a luat şapte plicuri conţinând informaţii importante în legătură cu proiectul, le-a pus într-un plic mai mare cu antetul Amiralităţii şi a ieşit pe poartă cu ele sub braţ. După aceea le-a dat lui Harry Houghton, fără să aibă sentimentul că săvârşeşte un lucru extrem de periculos, de grav şi că, de fapt, ceea ce face ea este o infracţiune penală.

Odată, în toamna anului 1960, timp de două luni de zile, Harry Houghton a pierdut legătura cu locotenent-comand'orul. Şi inspectorul George G. Smith a observat că Houghton nu se mai întâlneşte cu bărbatul pe care de asemenea îl urmărea. Alex Johnson nu era la Londra, ulterior a explicat că fusese plecat pentru mai mult timp în Europa.

Sub raport profesional, pentru agenţii care primiseră ordin să urmărească fiecare pas al oamenilor ce veneau în contact cu Houghton, acest lucru însemna o pierdere. Johnson – pe care nu-l scăpau din ochi – a dispărut dintr-odată fără urmă. De aceea, din dorinţa de a face să se uite ruşinea suferită, s-au străduit să obţină măcar un succes parţial. Au deschis seiful în care ştiau că Johnson depozitase ceva înainte de a pleca. Agenţii Scotland Yard-ului n-au vrut să recunoască niciodată că au recurs la acest procedeu ilegal, dar unul dintre specialişti a mărturisit mai târziu că a participat

Iu spargerea seifului de la Banca Midland din strada Great

Portland.

Acest lucru nu se putea face fără aprobarea directorului, care a confirmat că a fost la curent cu săvârşirea acestei percheziţii ilegale. După cum rezultă din mărturiile locotenent-comandorului Johnson, directorul avea motive de ordin personal s-o facă. Cândva au fost parteneri într-o speculaţie bancară cu participaţie. Domnul locotenent-comandor a câştigat la aceste tranzacţii de bursă aproape sută la sută, iar domnul director al Băncii Midland a pierdut cam tot atâta. Poate că acesta să fi fost unul dintre motivele care au făcut posibil ca agenţii Scotland Yard-ului să-l convingă cu atâta uşurinţă să închidă ochii şi să încuviinţeze spargerea.

Alex Johnson era priceput în meseria lui. Chiar în ziua în care s-a întors din călătoria sa din Europa s-a dus la banca din strada Great Portland. A intrat în subsolul în

care se găsesc seifurile, a deschis dulapul blindat şi s-a uitat la să**culeţul pe** care-l pusese acolo. Nu l-a atins, s-a uitat cu multă băgare de seamă ca să vadă poziţia în care se găseşte. Apoi **l-ft deschis.** Imediat şi-a dat seama că cineva umblase la el.

Există mijloace foarte simple şi verificate pentru a te asi**gură împotriva** curioşilor nedoriţi. Alex Johnson bănuia că **există cineva** care-l urmăreşte şi s-a gândit că aceeaşi per**soană va fi** curioasă să-i cerceteze şi seiful, pentru a afla ce conţine. De aceea n avut grijă să-l aranjeze în aşa fel, încât să constituie o capcană foarte simplă. Curiosul a căzut în capcană şi n-a reuşit să descopere nimic serios, dar locotenent-comandorul Johnson şi-a dat seama că, începând din acest moment, lucrurile se complică. De altfel, foarte curând a avut o nouă dovadă, şi mai convingătoare.

Alex Johnson locuia la pensiunea White House, nu departe de Regent’s Park, unde închiriase un apartament mobilat. Îl cunoştea pe administrator, căci şi în 1958 a locuit aici câteva luni. White House este o clădire solidă, cum sunt cele mai multe imobile din centrul Londrei, unde totul aminteşte de vechea tradiţie a City-ului londonez. Locuinţa din apropiere de Regent’s Park era foarte indicată pentru activitatea lui Johnson, întrucât e greu de presupus că i-ar putea trece cuiva prin cap să caute un suspect într-o astfel de casă. Şi totuşi.

Locotenent-comandorul avea mulţi cunoscuţi la Londra şi în împrejurimi. Rareori se întâmpla să rămână sâmbătă şi duminica în oraş. Pleca în weekend. Într-o duminică scara, când s-a întors acasă» a descoperit că, în lipsa lui, apartamentul îi fusese vizitat de hoţi. În camere era o dezordine de nedescris, hainele şi lenjeria scoase din dulap şi aruncate pe unde s-a nimerit, cărţile răvăşite pe rafturi, de parcă cineva ar fi căutat acolo vreo comoară. Răufăcătorii au spart uşile, în afară de cea de pe coridor, pe care au deschis-o eu un şperaclu.

De la prima vedere, Alex Johnson a înţeles că vizitatorii lui nu fuseseră nişte gangsteri din Soho şi că ei n-au venit să fure nici bani, nici bijuterii. Domnii aceştia au căutat cu totul altceva. Dar, pentru a se păstra aparenţele, unul dintre ei a furat un mic ceas de mână.

Această întâmplare l-a determinat pe Alex Johnson să fie cu ochii în patru. În zilele următoare trebuia să se întâlnească cu Harry Houghton. Şi-a dat seama că, în actualele condiţii, întâlnirea este periculoasă. Totodată se temea de ceea ce ar fi fost în stare să facă zelosul Hougliton dacă l-ar aştepta degeaba. De aceea s-a hotărât să se ducă» dar să încerce să-i dea lui Houghton de înţeles printr-un semn oarecare că trebuie să se prefacă că nu-l cunoaşte.

La 7 ianuarie 1961, locotenent-comandorul Alex Johnson a ieşit din White House cu două ore înainte de momentul fixat pentru întâlnire. A hoinărit pe străzile Londrei, aruncând priviri discrete în jur, pentru a observa dacă este urmărit şi de cine. Nu putem spune dacă a reuşit să se convingă sau nu. A avut însă impresia că i-a derutat pe urmăritori, altfel n-ar fi riscat.

La ora întâlnirii se afla la întretăierea străzii Waterloo cu Bridge Road. Cu multă atenţie a cercetat din nou terenul. Numai că nu era un lucru prea simplu, cu toată mulţimea care se vântura pe trotuar. La câteva zeci de metri în faţa lui l-a văzut pe Harry Houghton trecând strada agăţat de braţul lui Bunty Gee. Bunty ţinea în mână o sacoşă.

Alex Johnson voia să-i atragă lui Harry Houghton atenţia că s-ar putea ca cineva să-i urmărească şi nu trebuie să fie văzuţi împreună şi apoi să dispară în mulţimea trecătorilor.

— Trebuie să dispar un timp, i-a spus şi a continuat să meargă.

— Poftim, luaţi sacoşa, găsiţi totul în ea, a spus miss Bunty Gee.

— V-am adus tot ce-aţi cerut, a intervenit şi Harry Houghton.

Cu o zi înainte, miss Bunty Gee adusese de la birou şapte procese-verbale secrete, Harry a lăudat-o şi a hotărât că, deocamdată, să ia cu el numai patru. Uneori, mai puţin poate să însemne mai mult Nu va fi un pachet prea voluminos şi le mai rămâne ceva şi pentru altă dată. A luat şi un film nedevelopat, care, de asemenea, conţinea unele informaţii preţioase. Le-a împachetat pe toate într-o hârtie lucioasă, cum se foloseşte pentru ambalarea darurilor de Crăciun, şi apoi a pus pachetul în sacoşa pe care o ducea Bunty Gee. Până la Londra au mers cu trenul. În acea zi de 7 ianuarie, drumurile erau îngheţate.

În jurul orei prânzului, Bunty Gee a mai făcut câteva cumpărături în Salisbury, iar după masă s-au îndreptat spre locul de întâlnire. Au coborât la gara Waterloo şi la ora şaisprezece şi treizeci se aflau la locul convenit. Lângă ei a apărut Inspectorul principal George G. Smith şi încă câţiva domni lmbrficaţi în mantale şi cu pălării cenuşii.

I-a împins pe toţi într-un „Bentley" negru şi au pornit atât de repede, încât nimeni nu o observat ceva, iar Senatorilor de pe Waterloo Bridge Road nici nu Le-a trecut prin minte că la câţiva paşi de ei s-a jucat scena finală a unuia din cele mai emoţionante capitole din istoria contemporană a operaţiilor secrete.

4

În urmă cu câteva zile, Harry Houghton răsădea nişte cactuşi în sera noii lui căsuţe şi îşi făcea tot felul de planuri de viitor. Vor pleca într-un voiaj în Mallorca, poate se vor duce chiar şi la Tokio, la Olimpiadă, acum îşi pot permite să ducă o viaţă de lorzi. Când vor ieşi la pensie, nu vor mai fi nevoiţi să socotească fiecare penny. În camera alăturată.

Bunty Gee copia întrebările domnului locotenent-comandor la care trebuia să răspundă. Pe masa ei de lucru erau o grămadă de hârtii, o întreagă bibliotecă de

documente secrete, din care putea extrage orice informaţii. De fapt, prin munca ei, avea acces la toate actele.

Harry Houghton stă acum pe bancheta din spate a „Ben ticyului" negru, încadrat de o parte şi de alta de câte un bărbat mătăhălos, care îl păzeşte. Prin poarta cu turnuleţe, maşina intră în curtea Scotland Yard-ului. O adevărată tragedie. Se vede treaba c-a fost urmărit. Cineva I-a descoperit şi l-a denunţat. Afurisit ghinion. Numai domnul locotenent-comandor îl poate salva din încurcătură. Dar smintiţii ăştia l-au ridicat şi pe el. După cum se vede, habar n-au că e diplomat şi că, de pe urma arestării lui, ar putea s-o păţească.

Trec printr-un coridor întunecos şi rece. Harry Houghtonse întâlneşte faţă în faţă cu Alex Johnson. îl duc doi civili. Are, într-adevăr, cătuşe la mâini sau numai 1 s-a părut?

În încăperea care arată de parcă locatarii ei ar fi părăsit-o cu mulţi ani în urmă, se află două scaune stinghere, un birou ieftin şi încă unul, mai mic, care te duc cu gândul la interogatoriile din timpurile reginei Victoria.

Pe mâna cui au fost. daţi Harry Houghton şi miss Bunty Gee nu se ştie; dar ele personajul principal s-a ocupat de la început inspectorul George G. Smith, care i-a spus din capul locului:

— Sunteţi bănuit de spionaj în favoarea unei puteri străine, împotriva Angliei. Dezbrăcaţi-vă I

Şi a făcut un semn ajutoarelor, care au început o percheziţie amănunţită.

În încăperea alăturată se petrece o scenă asemănătoare. Harry Houghton scoate din buzunar o brichetă de aur marca „Dunhill", 16 lire monedă şi două bilete de întoarcere, clasa a doua, Salisbury-Waterloo. Nu sunt valabile decât o singură zi, aşa că îşi vor pierde valabilitatea. În geanta lui miss Bunty Gee se găsesc 27 de lire, pudră, ruj. De când a aflat că este învinuită de

încălcarea legii pentru protecţia secretelor de stat repetă, enervant, ca un automat:

— Dar n-am făcut nimic rău…

Sergentul înscrie într-un formular lucrurile reţinute şi, ca toţi poliţiştii din lume, bate încet, cu un singur deget la maşină. În treizeci de minute este gata, încă o verificare, senină tura celui reţinut şi. pe scenă apare inspectorul principal George G. Smitli.

Alex Johnson este liniştit şi anchetatorul se preface a fi la fel de calm. Recurge la tot arsenalul de trucuri poliţieneşti obişnuite:

— Aşa, şi acum să ne spuneţi frumos, pe rând, totul, cum aţi procedat, cum aţi organizat lucrurile, cine vă furniza informaţii. Cred că vă daţi seama că, mărturisind, vi se vor putea acorda circumstanţe atenuante. Şi apoi, nici nu are rost să negaţi, pentru că noi ştim oricum totul.

— Atunci, desigur, nu vă va deranja dacă eu nu voi declara nimic, răspunde foarte calm Johnson.

Se vede bine că arestatul se pricepe la astfel de treburi. Ştie că nu e obligat să vorbească şi ştie că are dreptul să consulte un avocat. Dar comisarul George G. Smith nu ştie acest lucru şi nu se grăbeşte de loc să-i îndeplinească dorinţele; în loc de răspuns pleacă din încăpere şi-l lasă în societatea paznicilor. Aceştia nu sunt prea rigizi şi nici nu-şi dau aere de superioritate. Până la urmă îl poftesc să bea ceai cu că Aşteaptă o oră, două, până dimineaţa. Domnul comisar Smith nu e grăbit.

Între timp este percheziţionată locuinţa din pensiunea Whtto House, în apropiere de Regent’s Park. Inspectorul Smith se înapoiază. şi, cu chipul destins într-un zâmbet, pune pe masă trofeele.

— Ştim tot, avem dovezi împotriva dumneavoastră. Aţi face bine să recunoaşteţi. Am găsit cifrul şi banii; semnaţi şi vă vom lăsa în pace. Oricum nu mai aveţi nicio scăpare.

Arestatul îi dă de furcă lui Smith. Tace, nici nu se

gândeşte să facă mărturisiri. De aceea, până la urmă, comisarul trebuie să cedeze şi să-i îngăduie să-şi exercite dreptul acordat prin lege.

— Poftim, acolo e un telefon, puteţi chema un avocat!

Este duminică dimineaţă, foarte devreme şi toată lumea mai doarme. Convorbirea cu reprezentantul legii are un aspect grotesc. La început, omul trezit din somn care se află la celălalt capăt al firului nu pricepe nimic. Arestatul trebuie să-i explice de mai multe ori unde se află, de unde telefonează şi în ce scop. Subliniază în câteva rânduri că agenţii Scotland

Yardului l-au ridicat în mod ilegal de pe o stradă aglomerată a Londrei, Nu i s-a arătat nici mandatul de arestare şi – nici actul de acuzare. Acum îl sună chiar din clădirea Scotland Yard-ului, unde, contrar instrucţiunilor, a fost ţinut toată noaptea fără să i se dea de mâncare şi un pat, în ciuda prescripţiilor legale.

Funcţionarii de in Scotland Yard ascultă. Când arestatul pune receptorul jos, ei încearcă să mai îndrepte ce se poate, îl urcă în maşină şi-l duc la secţia de poliţie de pe Bow Street Pe drum fac tot ce pot ca să-i smulgă o mărturisire, dar zadarnic.

În toate ţările lumii, arestatul este trecut de la un poliţist la altul ca o marfă care s-ar putea altera. Un bon de predare, revizia obiectelor reţinute, şi fiecare rând din inventar este iarăşi bifat. Toţi trei arestaţi! stau unul lângă altul în faţa biroului uzat. După ce li s-au luat amprentele lui Harry. Houghton şi lui miss Bunty Gee, a venit rândul celui de-al treilea arestat. Sergentul avea pregătite formularele, fişele şi tuşul pentru ştampilă. Arestatul a dat din cap.

— N-aveţi dreptul să-mi Luaţi amprentele. Nu am fost încă acuzat.

Sergentul capitulează. Îşi dă seama că a ne în faţa lui ura om care cunoaşte toate chiţibuşurile legii. Nu-l ameninţă şi nu mai recurge la niciun şiretlic. Dar îşi face,

totuşi, datoria lui de funcţionar’s

— Cum vă numiţi?

— Gordon Lonsdale, rosteşte locotenent-comandorul Alex Johnson.

Harry Houghton se uită întâi la poliţist, apoi la protectorul lui şi în ochi i se Citesc o me de întrebări, dar nu este în stare să formuleze niciuna.

— Cum Lonsdale T – izbuteşte cu greu să rostească Harry Houghton. Poate tot mai spera că complicele său va scoate ipe loc din buzunar paşaportul diplomatic şi le va cere să telefoneze la Foreign Office, direct mitistrului A externe, oare le va arăta cum trebuie să se poarte şi-apoi, vor fi puşi ha libertate.

— Cum Lonsdale? – repetă Harry Houghton.

— Linişte! Nu aţi fost întrebat, strigă atotputernicul sergent»

— Dai? el» este loectenent, comundor în misiunea militară americană i – nu se mai poate stăpâni Harry Houghton.

— Vă înşelaţi „domnule – îi răspunde sergentul eu glasul cel mai dulce – y este un comerciant londonez. Numele lui este Gordon. Lenadate Am aici actele lui.

5

Inspectorul principal Smith a arestat, trei suspeeţi şi cel puţin despre unul poate? spune fără nicio rezervă că e o captură extraordinară, Să prinzi în 196 şi în Anglia, un agent secret de asemenea calihru cum este Gordon Lonsdale e un succes pe care şefii nu-l uita prea repede. Acum în faţa: inspectorului se află actele celui suspect. Mai întâi le cerceteiză el», apoi le duce la laborator. E descumpănit. Actele nu par a fi false.

Pe paşaportul canadian figurau. următoarele datei nunaeto – Gordon Arnold Lonsdale „născut la 17 august 19M la **CabtU-l st**atul Ontario, Tatăl – Jack Emanuel* Lonsdale. Mo**tnttt – OI**M, născută» Borna.

— Telegrafiaţi Jmediut la Cobalt să se verifice datele!

Nu» era necesar, dur Inspectorul Smith n-avea de unde să ştie acest lucru Actele lui Lonsdale erau-l autentice. El s-a născut într-adevăr în Canada, era cetăţean canadian, deşi mai târziu nişte reporteri al unor ziare bulevardiere, precum şi unii istorici serioşi au încercat să impună o versiunemai romantică.

Bunicul lui Gordon era originar din Scoţia. S-a mutat **în** Canada fiinxică era sărac „dar optimist. Cum i-a mers; şice alucrat, nu se ştie. Din perioada cât a trăit în Canada se ştie numai că s-a căsătorit, cu o? indiană» de la care Gordon IxDnsdale a moştenit trăsăturile, feţei.

Fiecare din neastâmpăraţii strămoşi ai lui Lonşdale; care n-as avut răbdare să stea pe cuptor, au» transmis – nepotului şi fiului lor câte ceva clin înclinaţiile lor de pionieri.

Gordon Leariale na s-a născut într-o familie fericita Tatăl şi-a abandonat. Îndatoririle de părinte e & d îM lui nu avea decât un an. Mama trăia de pe o? zi pe alte şi se simţea străină în ţara atât de îndepărtată de meleagurile pe care se născuse, Finlanda. De aceea, cum era şi firesc, a fost bucuroasă când a întâlnit un compatriot. El era mecanic auto şi lucra la un garaj; se numea Arnold Pichlaya. Finlandezii ştiu să se opintească atunci când e nevoie, şi noul tată al lui Gordon era un finlandez harnic. Dar asta nu i-a folosit prea mult. A venit anul 1930, criza **a** adus cu sine nu numai prăbuşirea comerţului, dar a cuprins şi industria şi, în general, tot ce avea vreo legătură cu finanţele. Arnold Pichlaya a rămas pe drumuri.

Umbla din zori până în noapte să caute de lucru. Era dispus să facă orice muncă numai să-şi poată întreţine familia. Dar, ca el, milioane de oameni băteau străzile. Şi în fiecare dimineaţă se trezeau alţii în aceeaşi situaţie. Arnold Pichlaya încerca să răzbată prin valurile celor care căutau de lucru şi, când şi-a dat seama că este gata să se înece, călăuzit de înţelepciunea lui simplă de ţăran, a luat o hotărâre radicală. A cumpărat trei bilete de vapor, locuri

pe rogojină în cala vasului, pe care le-a plătit muncind ca fochist; s-a îmbarcat cu soţia şi fiul lui şi a pornit-o peste ocean. Avea convingerea că singurul colac de salvare care-l va ajuta să se menţină la suprafaţă îl poate găsi în bătrână lui patrie. Acasă nu-l vor lăsa să piară de foame.

N-au ajuns la Helsinki, s-au oprit la jumătatea drumului. La Lvov cineva avea nevoie de un mecanic auto, şi Arnold Pichlaya n-a stat prea mult pe gânduri şi s-a hotărât. Şi-a spus că principalul lucru e să-şi câştige bucăţica de pâine şi a rămas în Polonia, împreună cu soţia, fiul lui vitreg, Gordon, şi cu propria lui fiică.

Casa lui Pichlaya era un adevărat turn Babel. Gordon Lonsdale nu ştia decât englezeşte, dar începu să frecventeze şcoala poloneză. Mama lui n-a învăţat niciodată polona şi vorbea englezeşte cu fiica ei. Dar în casa lui Pichlaya se vorbea şi finlandeza, căci capul familiei cerea ascultare în limba lui maternă. Pentru ca învălmăşeala de graiuri să fie completă, familia locuia la feroviarul Boris Gusev. Acesta era originar din Rusia, lucru de care se simţea foarte mândru. Când avea prilejul, vorbea numai ruseşte. Gordon Lonsdale a avut o şcoală bună şi, fiind sârguitor, a învăţat şi germana. Era excepţional de talentat şi de mic a vădit un dar remarcabil de a se adapta. Orice limba străină o pronunţa ca pe o limbă maternă.

Foarte curând a avut ocazia să-şi valorifice calităţile, Când tatăl lui vitreg a reuşit să strângă câteva sute de zloţi, mama lui Gordon l-a pregătit să plece înapoi peste ocean. Urma să-şi continue învăţătura în California, unde Olga Lonsdale-Pichlaya avea o soră. Gordon, care nu împlinise încă doisprezece ani, a plecat la mătuşa lui din Statele Unite şi a început să meargă la şcoală în Berkeley. Din unele surse reiese că acolo a fost înscris sub numele mătuşii, ca fiu al acesteia.

Era un elev bun ţin perioada aceea s-a perfecţionat în limba germană şi a căpătat şi o preţioasă experienţă de

viaţă. Se pricepea să creeze bună dispoziţie şi să-i amuze pe cei din jur. Promitea să fie un tânăr care ştie să se descurce în viaţă. În 1938 se întoarce în Polonia, unde îşi reîntâlneşte familia, pe Gusev, a cărui fiică, Vera, devenise aproape o domnişoară şi, după părerea lui Gordon, o domnişoară foarte frumoasă.

Gusev a fost mutat la Varşovia, fiind avansat maistru la atelierul de reparat vagoane. Familia s-a mutat din Lvov şi Gordon Lonsdale a plecat cu ei pentru a-şi continua studiile, dur şi minat de alte motive. Mai târziu a recunoscut chiar ei că s-a bucurat foarte mult când Guscvii l-au luat cu el. Era îndrăgostit de Vera Guseva cu toată ardoarea lui de adolescent, convins fiind că n-ar putea trăi fără ea.

Dar fericirea i-a fost de scurtă durată. După trei luni a izbucnit războiul. Germanii se aflau la porţile Varşoviei şi bombardau fără încetare oraşul. O schijă de obuz a ucis-o pe Vera Guseva. Gordon Lonsdale a trăit prima mare dezamăgire din viaţa sa şi a primit, totodată, prima lecţie politică. Moartea neaşteptată a prietenei a constituit, pentru el o grea lovitură şi a jurat solemn să o răzbune.

Pe atunci încă nu bănuia ce multe ocazii îi va oferi viaţa pentru a dovedi cât de serioasă i-a fost făgăduiala. Nu-i trecea prin gând că lupta împotriva violenţei va deveni menirea vieţii lui. Nici pe atunci n-a admis să stea deoparte, căci, deşi avea numai cincisprezece ani, se considera bărbat în toată firea. Şi în Varşovia distrusă a găsit nu o dată prilejul de a se angaja în lupta ilegală împotriva ocupanţilor.

Împrumutând pentru prima oară personalitatea altui om, Gordon Lonsdale intră în ralul ce-i fusese prescris şi, cu acte străine în buzunar, susţine, conform ordinului primit, că este german polonez. Bate la uşa Organizaţiei Todt şi îşi recită rolul învăţat pe dinafară: simte că este de datoria lui să intre în rândurile compatrioţilor şi, cum la cei cincisprezece ani ai lui este prea tânăr ca să lupte pe

front, vrea cel puţin să ajute în unităţile de muncă. El este un Volksdeutsche, aşa cum reiese şi din legitimaţia pe care o prezintă. Îi dau mâna, apoi o ridică în semn de salut şi, gata, primul pas a fost făcut.

Organizaţia Todt reprezintă de fapt comandamentul unităţilor de muncă aflate sub conducere militară şi este o organizaţie de proprietari de sclavi extinsă în întreaga Europă. În ţările ocupate, ea înalţă monumente ce marchează expansiunea nazistă: buncăre de beton armat, adăposturi subterane, coridoare secrete, poziţii de foc pentru artilerie, lagăre de concentrare. Într-o astfel de întreprindere e bine să existe informatori. Gordon Lonsdale se supune întru totul ordinelor, salută cu glas tare „Heil Hitler! „şi în gând îl blestemă. Ştie să se descurce şi câştigă încrederea şefilor. Pentru desăvârşirea camuflajului său, intră în organizaţia tineretului nazist, Hitlerjugend. Când şeful îl alege pentru a-i încredinţa misiunea de a duce planuri sau documente la vreun birou german, el le duce mai întâi pentru o jumătate de oră într-o căsuţă de la periferie, unde uşa se deschide numai când baţi de trei ori lung şi de două ori scurt Acolo, documentele sunt fotografiate şi, după aceea, Gordon Lonsdale le înmânează destinatarului. În felul acesta, Rezistenţa poloneză şi centrala din Moscova a serviciului de informaţii primesc din Polonia ştiri despre pregătirile naziştilor în vederea cotropirii Uniunii Sovietice.

Încă în decembrie 1940, Hitler a semnat planul care purta numele conspirativ de „Barbarossa”. Germanii au hotărât să invadeze Uniunea Sovietică. Una din principalele căi de atac trecea prin Polonia ocupată. Gordon Lonsdale a fost unul dintre luptătorii de pe frontul secret.

Munca agentului în spatele frontului nu este o plimbare duminicală. Agentul duce două vieţi şi nu-i este îngăduit să le confunde nici pentru o secundă. El se află în permanenţă pe marginea prăpastiei şi în orice împrejurări

trebuie să aibă o comportare discretă, să nu-şi trădeze neliniştea sau emoţiile. În plus, frontul este mereu în mişcare şi staţia de emisie, care transmite ştirile la Moscova, nu poate rămâne mult timp în acelaşi loc. Gordon Lonsdale, ca şi toţi ceilalţi, se mută aproape în fiecare zi. I s-a repartizat un nou sector, la nord-vest de nodul de cale ferată Orşa.

Pe aici trec transporturile militare şi se face aprovizionarea frontului. În spatele sârmei ghimpate sunt munţi de bidoane de tablă conţinând carburanţi. Umplerea vagoanelorcisternă cu benzină pentru avioane se face în gările subterane. Şase bărbaţi, printre care se numără şi Gordon Lonsdale, dispun de un aparat de recepţie nu prea grozav şi de un aparat de emisie cam primitiv; ei trebuie să fie în permanenţă informaţi asupra celor ce se petrec în sectarul de cale ferată aflat sub supravegherea lor şi să comunice de trei ori pe zi la centrală ce mişcări au loc. Asta le cam dă de furcă şi este şi o treabă a dracului de periculoasă.

Fiecare agent. are în buzunar acte false şi trebuie să ştie că pe apă noua lui biografie. Pentru Gordon Lonsdale s-a găsit un camuflaj simplu. Dintr-un ordin nazist falsificat reiese în mod evident că a fost mutat la o unitate locală a Organizaţiei Todt. Formularele şi ştampilele sunt autentice. De asta s-a îngrijit el singur. Se urcă într-un tren militar care merge în direcţia frontului. În fiecare zi înaintează eu câteva sute de kilometri spre răsărit, ajungând tot mai aproape de ţintă. Când soseşte la punctul stabilit, germanul polonez leapădă uniforma Organizaţiei Todt şi se transformă într-un băiat sovietic încălţat cu opinci. Nu are părinţi, s-a pierdut de ei. A rămas singur şi nu ştie încotro s-o apuce, rătăceşte desperat din casă în casă» într-o familie i se dă să mănânce, în alta este primit să înnopteze. Poliţia, care face razii, nu dă nicio atenţie băiatului murdar cu rubaşca ruptă. Nici unui german nu-i trece prin cap că tocmai băiatul ăsta murdar, cu mutra lui

de prostănac, la o oră după miezul nopţii, aprinde focurile de semnalizare formând triunghiurile în care avioanele lansează paraşutişti, provizii şi arme.

În aceşti ani şi în condiţiile frontului, serviciul de informaţii este pe jumătate luptă de partizani. Important e să ai o ţinta precisă şi prezenţă de spirit. Şi o armă în mână. O puşcă este foarte valoroasă, un pistol de asemenea. O mitralieră uşoară şi un tun antitanc sunt o comoară. Armata sovietică s-a retras de pe acest teritoriu. În sate şi mai ales în păduri se ascund cei care au reuşit să fugă din lagărele de prizonieri sau au reuşit să scape la timp de sub paza germanilor. În păduri se mai găsesc şi arme aruncate, pe care partizanii le caută, căci proiectează formarea unor unităţi militare.

Grupul din care face parte Gordon Lonsdale ajută la organizarea detaşamentelor de partizani şi la strângerea armelor ce pot fi folosite. Băiatul rus nu reuşeşte de loc să-şi găsească părinţii. Se învârteşte de colo până colo pe străzi cu un geamantănaş jerpelit în mână. Geamantanul are fundul dublu şi acolo îşi ţine ascunse actele de german. Într-atât de bine a intrat în rol, încât oricine ar fi putut jura că băietanul acesta nu înţelege nicio boabă nemţeşte. Într-o zi se apropie de clădirea cinematografului din localitate şi înfige într-o crăpătură a zidului o surcea. Acesta este semnalul că grupul lui Lonsdale este gata să pornească la acţiune.

Pentru agenţi, nodul de cale ferată reprezintă o mină de aur, căci pe aici trec majoritatea transporturilor. Orşa se află pe linia Minsk-Moscova. E de ajuns să răspândeşti discret de-a lungul liniei oameni care să observe mişcarea trenurilor, să înregistreze ce conţin vagoanele şi încotro se îndreaptă. Radiotelegrafistul transmite zilnic un raport la centrala din Moscova. Raportul lui este, totodată, un pronostic cu caracter strategic privind mişcările de pe front. Activitatea aceasta e legată de mari primejdii, dar plină de succese, şi informaţiile furnizate au pricinuit nu o

dată greutăţi germanilor.

Partizanul trebuie să te priceapă la toate. El trebuie să ştie să tragă cu arma şi să mânuiască aparatul de emisie, trebuie să facă rost de alimente şi să dea îngrijiri unui camarad rănit, să ştie să facă un bordei şi să repare un aparat de recepţie stricat, să jupoaie o căprioară ş5 să extragă o măsea care doare. Bineînţeles că trebuie să fie în stare să arunce în aer un pod, o fabrică sau o staţie de cale ferată, iar pentru asta tot el trebuie să pregătească explozibilul.

Este o dimineaţă ceţoasă de iarnă, cu puţin înainte de ivirea zorilor. Gordon Lonsdale, urcat pe un deluşor la câţiva metri mai sus de calea ferată, ţine sub observaţie sectorul lui. Patrula germană a trecut în urmă cu aproape zece minute, şi trenul nu mai vine odată. În timp de război nu te poţi bizui nici pe mersul trenurilor publicat înainte cu o zi. Gordon Lonsdale bagă mâna în traistă şi pipăie mina. Obiectul acesta mic poate arunca în aer o locomotivă.

De la început, partizanii au atacat trenurile germane care transportau soldaţi şi muniţii. În prhrifele săptămâni, acţiunile acestea erau încununate de succes, apoi germanii au adus patrule, care, la intervale regulate, treceau peste o anumită porţiune şi cercetau linia. De aceea, mina nu putea fi plasată decât cu puţin înainte de sosirea trenului.

Se aude din depărtare pufăitul locomotivei cu abur, care înaintează cu toată viteza. În zare se vede norul de fum. În momentul acesta, transportul militar se află la curba de jos; până ajunge la cea de sus, Gordon Lonsdale trebuie să coboare la terasamentul liniei.

Se scoală, îşi întinde mădularele amorţite, îşi mişcă braţele ca să-şi pună sângele în mişcare, apoi se lasă să alunece la vale pe şezut. Ceea ce urmează este o operaţie îndelung exersată: aşteaptă până când locomotiva se apropie şi nu-l mai despart de ea decât vreo 300 de metri, un salt spre linia ferată, pe care aşază mina, un salt înapoi

şi depărtarea în fugă de terasament înainte de a sări totul în aer…

De data aceasta, deşi toate mişcările fuseseră dinainte calculate, a făcut un pas greşit. Poate a acţionat mai încet sau poate n-a respectat ordinea cuvenită. Ultimul lucru pe care l-a mai auzit a fost bubuitul exploziei. Apoi s-a lăsat o beznă adâncă şi linişte. După câteva luni s-a aflat că mina a distrus locomotiva şi primele vagoane. Dar explozia l-a rănit şi pe Gordon Lonsdale. S-a târât orbeşte câteva zeci de metri mai departe de terasament. În învălmăşeala care s-a creat, germanii nu – l-au observat. Când tovarăşii lui au văzut că nu se întoarce, s-au dus după el. L-au găsit; Nu mai dădea niciun semn de viaţă. Nu vedea, nu auzea, nu putea să vorbească. Bespira doar. După aspect, ai îi zis că e mort.

Nu departe de Orşa, în pădure, era un aerodrom ai partizanilor. Cât timp terenul mocirlos era îngheţat, aici aterizau noaptea avioane care transportau materiale şi oameni la ou de la Mosebra. În ultimul avion din sezonul 4 e lamă Lan urcat şi pe Gordon Lonsdale. Când şa-a revenit în simţiri se afla într-un spital din Moscova. Era înfăşurat în cearşafuri albe, uscate şi calde, nu prea auzea» dar ştia că se află pe mina unor medici pricepuţi şi avea încredere că se va face sănătos. /.

Conducătorul grupului nu l-a uitat pe agentul său rănit. Şi, când a avut câteva zile treabă la Moscova, a venit să-i vadă. Se pare că vizita aceasta a fost hotărâtoare pentru Lomdale. Au analizat împreună toate posibilităţile, au vorbit despre trecut şi despre viitor şi s-au înţeles ca Lonsdale să mai urmeze tratamentul câteva săptăniim, căci un informai, or fudul de urechi nu e ton de nimic. Dar fiindcă este păcat să piardă acest timp preţios „să mi stea cu mâinile în sân până când va fi iarăşi în formă, ci să urmeze o şcoală specială.

Nu se poate spune că a trândăvit. După cum relatează chiar el, de-abia avea timp să facă tot ce era

prevăzut în programa şcolii. Numai pentru tehnica şi mecanica radio avea nevoie de mai multe ore pe zi. În plus, a făetit multă practică într-un atelier de reparaţii auto, căci trebuia să în Veţe şi o meserie, da fie viitorf, dacă vă fi nevoie, să se poată Iţa drept MESS & „i8 td sad şoier e & lificat. E o meserie bună, care nu prea atrage ătenţia şi oriunde pe lume este nevoie de Şoferi, fe;!”

Lonsdale a urmat ş-epato piua la sfârşitul anului 1942. În ianuarie tiimăţot se afia. Îyî-h, care zbura în direcţia tontului în burâulndgţii Căf paraşutat deasupra unui bgu3$ to Şiţiva iototfi le Minsk. Când a sărit, să cufundat într-m toiM la binţ poi a pornit în lirecţti id ’8 ăr bâhuia el ajunge M tit drum. Era din tou gern-h; X cr-ut în Polohfe, dar căfta înindru de poporul lui şi voia să JSE” Situri de ei. rail. acum a fost pe front, şi întotdeauna printre primit

Naziştii aveau nevoie de toţi cei care ştiau să scrie şi să citească, de toţi cei care dovedeau că ştiu să ţină în mână un condei sau un pistol. Tânărul Lonsdale nu era îngrijorat în privinţa carierei pe care o va face în slujba lor. A fost repartizat la un oficiu al forţelor de muncă germane. Era un loc cum nu se poate mai avantajos pentru un agent cu ochii larg deschişi. Se descurca de minune, ajuta unde era, nevoie; alteori făcea încurcături atunci când repartiza forţele de muncă după cum îi dicta conştiinţa. În fiecare seară transmitea informaţii la Moscova.

„Aşa l-am întâlnit pentru prima oară pe cel mai minunat om pe care l-am cunoscut vreodată şi care, în acelaşi timp, era cel mai iscusit ofiţer al serviciului de informaţii al tuturor timpurilor (R. I. Abel. – *V.P.B.)*. Mi-a fost dat să colaborez cu el, iar colaborarea noastră a fost îndelungată şi rodnică şi a continuat în mai multe ţări811.

Colaborarea lor a început încă din 1943 şi după aceea s-au întâlnit deseori. Gordon Lonsdale nu avea încă experienţă în serviciul de informaţii, dar avea toate calităţile pentru a ajunge un agent de primă mână. La

început lucrează ea radiotelegrafist al lui Abel. De la staţia lor de emisie erau transmise mesaje secrete la centrala din Moscova, iar unele din mesajele lor au avut o mare importanţă istorică.

Germanii au început că se retragă. Câmpul de acţiune ai agenţilor înaintează rapid spre vest. Gordon Lonsdale şi Rudolf Ivanovici Abel îşi stabilesc sediul la Berlin. Funcţionarul german care lucra la oficiul forţelor de muncă a reuşit să aranjeze în aşa fel lucrurile, încât să fie mutat. Ajunge la periferia Berlinului, în Marienfeid. Acolo se află un lagăr de muncă împrejmuit cu sârmă ghimpată, în care naziştii ţin muncitori aduşi în robie din răsărit pentru a furniza mână de lucru fabricii Daimler Benz, ce fusese bombardată.

Lonsdale este un mecanic auto foarte priceput şi un şofer excepţional. În industria nazistă în declin, pe astfel de oameni se pune mare preţ. Foarte curând, Lonsdale reuşeşte nu nuiuai să se adapteze mediului, dar şi să câştige încrederea naziştilor, ceea ce îi este foarte necesar în realizarea planurilor lui. Nu se dă drept rus sau polonez, ei drept Volks

1 Acest citat, ca şi celelalte, este luat din amintirile lu’ Lonsdale, apărute în Editura Neville Spearman, Londra, *” deutsche, iar germana lui, eu un uşor accent slav, este cheia universală care deschide toate uşile Reichului lui Hitler. Seara pregăteşte aparatul de emisie ca să facă legătura cu centrala din Moscova.

Nu este uşor să transmiţi mesaje secrete din Berlin. Abwehrului Canaris are multă experienţă, iar agenţii Gestapoului sunt mereu la pândă. La Berlin, maşinile de reperat urmăreau grupa de informatori ai mişcării de rezistenţă „Orchestra roşie”. Cu ajutorul noii tehnici, naziştii au dat de urma agenţilor sovietici la Bruxelles., Paris şi, în sfârşit, la Marsilia. Gordon Lonsdale nu ştie acest lucru, căci în război nu se face publicitate în jurul unor asemenea cazuri, dar radiotelegrafiştii primesc de la

şefii lor instrucţiuni precise venite de la centrală, menite să evite primejdiile. Aparatul lui Gordon Lonsdale e instalat direct sub lampă, restul încăperii e cufundat în întuneric. Transmite ştiri scurte, concentrate, întocmite după un cifru complicat şi are convingerea că în aceste câteva secunde urmăritorii nu-l pot repera.

În apropiere se aud împuşcături, Gordon Lonsdale este în fiecare moment în primejdie de a fi descoperit, la un pas de călău. În fabrica munceşte zece până la paisprezece ore, iar după aceea îşi face cealaltă normă, pe frontul secret. Şi, totuşi, îşi mai găseşte timp să se întâlnească şi cu Elena, care se află tot în Marienfeld, în acelaşi lagăr cu el. În Reich au silit-o să muncească ca o roabă. Cea de-a doua prietenă a lui Lonsdale este şi ea tot poloneză. Grăbitele lor întâlniri de dragoste au loc în mijlocul ruinelor celui de-al treilea Reich, întâlniri întrerupte de raiduri aeriene şi de exploziile bombelor, dar dragostea lor e sinceră, ca multe din sentimentele născute în asemenea împrejurări vitrege.

Odată cu căderea celui de-al treilea Reich al lui Hitler.

misiunea lui Lonsdale s-a încheiat. Soldatul de pe frontul secret Lonsdale a devenit din nou tânărul Gordon, care, mai întâi, a pornit în căutarea propriei lui fericiri. O pierduse pe Elena în haosul luptelor din Berlin, aşa că a avut pentru prima oară prilejul să-şi folosească experienţa câştigată în serviciul de informaţii în interes personal. Căutările lui l-au dus pe urmele fetei, a reuşit să-i descopere adresa, s-o găsească pe Elena Panfilowska şi să se însoare cu ea.

6

Hitler mai era în viaţă, dar imperiul lui îşi încetase existenţa. În ultima zi a lunii aprilie, în zori, unităţile sovietice au pornit la un ultim efort de război. Două zile mai târziu, doi sergenţi în uniforme de campanie s-au căţărat pe faţadă distrusă a Reichstagului şi unul dintre ei

a înălţat steagul sovietic deasupra Berlinului. Între timp, Hitler s-a însurat şi apoi s-a împuşcat. Războiul deveni dintr-odată istorie şi toată lumea era încredinţată că viitorul înseamnă pace. Dar pe frontul secret nu se putea vorbi decât despre o amuţire a armelor.

Lumea era demult informată în privinţa rachetelor extraordinare ale lui Hitler. Specialiştii erau de părere că generalii Wehrmachtului nu se bizuie numai pe rachete de felul celor care au căzut asupra Londrei. Potrivit informaţiilor provenite din diferite surse, se putea presupune că oamenii de ştiinţă nazişti lucrează la proiectul unei bombe atomice. Din datele furnizate de unii ofiţeri ai serviciilor secrete reieşea că cercetătorii lui Hitler au făcut un important pas înainte în cercetarea combustibililor nucleari.

Dar în tot acest timp, America nu dormea nici ca Proiectul Manhattan se apropia de premieră, pe scenă trebuia să apară prima bombă atomică, istoricul „micul John”, şi, odată cu ea, tragedia de la Hiroşima. Dar să nu anticipăm. Pe atunci încă nu se ştia care va fi rezultatul finalei şi strategii îşi puneau, în mod firesc, întrebarea: ce se va întâmpla dacă întrecerea cu timpul nu se desfăşoară aşa cum a prevăzut serviciul de informaţii, ce se va întâmpla dacă naziştii au, totuşi, un avans, pe care până în ultima clipă au reuşit să-l tăinuiască?

Era o întrebare de interes vital şi de răspunsul dat depindea viitorul. De aceea, odată cu primele unităţi care, în ziua cea mai lungă a celui de-al doilea război mondial, au debarcat pe coasta Normandiei, a apărut şi o echipă specială a armatei americane. Nu avea un efectiv prea mare. Poate douăzeci, cel mult douăzeci şi cinci de oameni. Unii aveau un aer de provinciali, alţii semănau a sportivi profesionişti, în orice caz, profesor universitar nu părea niciunul.

Această unitate specială avea ea emblemă litera alfa străbătută de un fulger, iar ea indicativ de recunoaştere

Alsos.

Oamenii aceştia, care nu se remarcau prin nimic, locuiau la hotel „Royal Monceau” din Paris. Misiunea pe care o aveau de îndeplinit era în parte poliţistă, în parte ştiinţifică r trebuiau să culeagă informaţii precise despre stadiul cercetărilor privind bomba atomică germană, dacă acestea existau, să intre în posesia documentelor referitoare la proiectul respectiv, să descopere şi să captureze oamenii de ştiinţă nazişti care lucrau la acest proiect.

După o serie de aventuri, acţiunea a avut următorul dez nodământ: la sfârşitul lunii aprilie 1945, maşina colonelului Pash a oprit într-o piaţă mică din Haigerloch, nu departe de Hechingen. Din ea au coborât trei bărbaţi, care păşeau siguri de ei. Aici evacuaseră naziştii cele mai valoroase creiere. Colonelul armatei americane Pash pusese, în sfârşit, mâna pe o comoară de preţ, savanţii de renume mondial care se ocupau de cercetări atomice: von Weizsäcker, von Lane şi Hahn.

De altfel n-a fost singura descoperire făcută cu acest prilej. La Haigerloch, americanii au găsit nişte galerii subterane uriaşe. După cum a reieşit, era vorba despre un obiectiv pregătit pentru construirea unui reactor atomic, un depozit pentru aprovizionare cu apă grea, materie primă necesară pentru producerea bombei atomice, şi, în plus, au mai descoperit un întreg tezaur de documentaţie. Echipa Alsos şi-a dus misiunea la bun sfârşit.

Colonelul Pash a dat ordin ca imediat să fie încărcat totul în camioane: instalaţii grele, materii prime, instrumentar de laborator, procese-verbale şi mape cu desene. Şi, bineînţeles, şi domnii profesori. Coloana cu cea mai de preţ comoară a acelor timpuri s-a îndreptat, pe drumul cel mai scurt, spre vest. Oamenii de ştiinţă germani sperau să ajungă foarte curând – în Statele Unite.

La 4 aprilie 1945, inginerii Huzel şi Tessmann au ascuns paisprezece dosare cu documente secrete într-o

lungă galerie subterană din apropierea orăşelului minier Dorn ten, în masivul Harz. Au lăsat să cadă uşile blindate şi apoi au aprins fitilul explozivului pregătit. În urma surpării produse, drumul spre valoroasa arhivă a Reichului a fost închis. Documentele aflate în casete puteau ajuta ladescope rirca secretelor privind armele extraordinare anunţate de Hitler, arme pe care savanţii nazişti n-au avut timp să leconstruiască şi industria lor în declin nu a mai apucat să le producă.

În ziua în care armatele americane au ocupat orăşelul Dorn ten, Htizel şi Tessmann au plecat în Alpii Bavariei. Acolo i-au raportat şefului lor, Wernher von Braun:

— Ordinul a fost executat!

Oamenii de ştiinţă germani au calculat bine. Ei ştiau că rezultatele cercetărilor lor, consemnate cifrat în aceste paisprezece dosare cu documente, au costat Reichul hitlerist trei miliarde de mărci. Şi acum, când războiul s-a terminat, ele tot mai reprezintă o mare, forţă militară, care poate hotărî echilibrul de forţe al lumii postbelice. Acest lucru nu-l ştiau numai ei, ci şi serviciile de informaţii ale aliaţilor. De aceea, pe frontul secret, marele joc continuase spune că în prima etapă, imediat după înfrângerea Germaniei naziste, pe teritoriul Statelor Unite au ajuns o sută cincisprezece oameni de ştiinţă, care puteau influenţa efectiv asupra echilibrului tehnicii armamentului din acea. vreme. Apoi, în etape succesive, alţi savanţi germani au sosit peste ocean. În prima rundă a luptei dintre serviciile secrete pentru armele menite să schimbe fundamental, în scurt timp, strategia militară, au învins americanii sau, mai bine zis, agenţii serviciului secret american.

În timp ce, pe teritoriul german şi în alte state europene.

pe fronturile secrete aveau loc aceste operaţii, Gordon Lonsdale studia dreptul. La universitate începe să viseze la o viaţă nouă. O viaţă fără pericole şi fără prea

mari emoţii… îşi trece examenele unul după altul şi, când era aproape de ţintă, când se pregătea să-şi susţină examenul de stat, sună telefonul. Ca şi clopoţelul fermecat din poveste, acest telefon schimbă dintr-odată viaţa şi planurile lui Lonsdale. După câţiva ani, destinul lui Rudolf Ivanovici Abel avea să se încrucişeze din nou cu cel al lui Gordon Lonsdale.

Abel îşi desfăşoară activitatea pe teritoriul Statelor Unite şi, când trebuie să-şi extindă reţeaua de informaţii, îşi aduce aminte de vechiul său colaborator din timpul războiului şi cere centralei să i-l trimită. El nu ştia, pare-se că Lonsdale abandonase acest sector de activitate. Gordon

Lonsdale a fost pus pe neaşteptate în faţa unei alternative: să se despartă de familie şi să plece în Statele Unite fără să-şi termine studiile, sau să refuze, să-şi continue studiile şi să trăiască mai departe, liniştit, viaţa obişnuită a unui om obişnuit.

x

În urma sentinţei Tribunalului de la Nürnberg, numai zece dintre principalii criminali de război au ajuns la spânzurătoare. Cei care purtau cea mai mare vină – Goebbels, Hitler şi Göring – s-au pedepsit singuri. Dar mii sau poate sute de mii de tâlhari mai mari şi mai mici au rămas în viaţă, liberi. Ca nişte şobolani de pe un vas care se scufundă îşi căutau salvarea încercând să treacă marea. îi oprea distanţa ce. se aşterne între Europa şi America.

Folosind orice mijloace cu putinţă, au ajuns pe celălalt ţărm al oceanului, şi-au schimbat numele şi înfăţişarea, au învăţat să vorbească într-o limbă străină sau să tacă, au schimbat dorinţa de a stăpâni lumea cu vârtejul ameţitor al afacerilor. Acesta a fost cazul lui Eichmann, acesta este, potrivit ultimelor declaraţii ale fiului acestuia, şi cazul altor şefi nazişti – Bormann, Müller, dr. Mengele –, precum şi al marelui maestru al gangsterilor, Skorzeny. Ei dispun de fonduri uriaşe şi de sute de paznici. Înarmaţi, care trebuie să-i apere de justiţie.

Niciodată naziştii n-au spus cu voce tare că se tem de înfrângerea împărăţiei de o mie de ani a lui Hitler, dar erau pregătiţi pentru această înfrângere. Serviciul de spionaj cunoştea reţeta indicată pentru fiecare caz. Când Wehrmachtului german a început să-i intre apă în pantofi şi orice om cu judecată îşi dădea seama de iminenţa capitulării, naziştii au luat măsuri pentru a-şi asigura viitorul. Pe unii dintre agenţii lor de prima mână din Abwehr şi Sicherheitsdienst i-au băgat la închisori şi în lagăre de concentrare, oferindu-le, în felul acesta, un alibi sigur. După eliberare, cei mai periculoşi agenţi puteau fi luaţi drept antifascişti demni de încredere, persecutaţi în timpul lui Hitler pentru convingerile lor politice.

Această măsură de prevedere era superfluă. De la început, americanii i-au închis pe agenţii serviciului nazist de spionaj în lagăre speciale. Aceşti domni isteţi prezentau un foarte mare interes pentru serviciile de spionaj americane. Aproape fiecare dintre ei avea o rezervă de documente importante, păstrate pentru a fi folosite în vremuri mai grele, eventual pentru a le servi după capitulare ca să-şi răscumpere graţierea şi libertatea. O mărturie în acest sens o constituie şi o parte din arhivele Biroului central al Siguranţei Reichului, descoperită în Lacul Negru din Sumava de către scafandrii Asociaţiei voluntare pentru apărarea patriei.

Naziştii de frunte au fugit peste ocean, iar cei mai abili – aveau acolo terenul pregătit. Aşa, de pildă, generalul lui Hitler, Reinhard Gehlen, duşman, de moarte al comunismului, căruia i se spunea şi „Herr Doktor*, în loc să-şi sfârşească zilele într-o închisoare, s-a instalat într-o vilă de basm, de unde a început să organizeze un nou serviciu secret vest-german, sub firmă americană. Şi el s-a răscumpărat. Preţul plătit pentru noua lui funcţie a constat în cincizeci de casete conţinând documente de valoare excepţională. În scurt timp a angajat peste zece mii de agenţi secreţi.

Naziştii înfrânţi şi-au făcut apariţia în culisele vieţii politice. Raza lor de activitate era foarte întinsă: Europa, Asia, America, Africa. Ţinta? În primul rând, America Latină. Statele Unite au constituit pentru mulţi dintre ei o staţie de tranzit Rudolf Ivanovici Abel a pornit pe urmele lor. Misiunea lui era să urmărească intrigile pe care le urzesc, să dea informaţii asupra lor şi să descopere ce planuri pun la cale. Pentru asta avea nevoie de un ajutor cu experienţă. Lonsdale era în preajma absolvirii facultăţii şi totuşi, fără să stea pe gânduri, s-a hotărât să plece. Acum, important era să reuşească să ajungă în străinătate fără să atragă atenţia. Trebuia să se sfătuiască cu şeful lui.

„La prima întâlnire am discutat posibilităţile de a ajunge în condiţii optime în Statele Unite şi posibilităţile de a mă stabili acolo. Până la urmă am ajuns la concluzia că cel mai bine este să mă dau iarăşi drept german. Soluţia mi se părea indicată, printre altele, şi. pentru că în Statele Unite trebuia să descopăr urma foştilor nazişti.

Ca german aveam, desigur, mult mai multe şanse să ajung în societatea germanilor din America, cunoscută prin exclusivismul ei riguros. De aceea, mi-am reluat vechea viaţă din timpul războiului, când mă dădusem drept Volksdeutsche”.

Şi astfel, într-una din zile, pe aeroportul din Frankfurt apare un bărbat bine îmbrăcat, cu un costum de culoare închisă şi o cămaşă albă. Arată la fel ca toţi ceilalţi domni bine îmbrăcaţi cu costume de culoare închisă şi cămăşi albe, se comportă ca şi ei, vorbeşte ca şi ei, conştient că în Germania occidentală un german îşi poate permite să fie el însuşi.

Domnul bine îmbrăcat se urcă într-un autobuz şi coboară în centrul oraşului, apoi îşi continuă drumul pe jos. Străbate Kaiserstrasse cu paşi lenţi, ca şi cum n-ar avea unde să se grăbească şi se plimbă numai aşa, pentru propria lui plăcere. Nu grăbeşte pasul nici când o coteşte pe nana din străduţele laterale şi, cu acelaşi calm, intră

într-o clădire şi sună la o uşă de la etajul doi.

— Bună ziua, stimată doamnă. Aş putea să vorbesc cu soţul dumneavoastră?

— Pe cine să anunţ? – întreabă doamna între două vârste.

— Am venit de la Kdin. Heinrich m-a rugat să mă epiese – aici în legătură cu o carte.

— Poftiţi înăuntru, vă rog.

La împuternicitul serviciului secret sovietic, Lonsdale n-a zăbovit mult. „Rolf" i-a făcut rost nu numai de un adăpost, dar i-a şi facilitat relaţiile necesare. Căci scopul lui Lonsdale nu era să poată circula printre germani. În ţinuta lui perfectă, ci să ajungă cât mai curând în Statele Unite, unde îl aştepta colonelul Abel.

În anii de după război, Germania era o bursă a dorinţelor neîmplinite. Oamenii voiau să mănânce şi nu aveau ce, voiau un acoperiş şi nu şi-l puteau procura, fetele tânjeau după înx şi se îmbrăcau în zdrenţele din timpul războiului. Toţi cei care sperau să reuşească cât de cât în viaţă se străduiau să plece cât mai departe de oraşele bombardate, care îţi aminteau la fiecare pas de războiul pierdut.

Mulţi visau la America, căci în ţara aceasta îndepărtată ororile nazismului nu erau cunoscute decât din, auzite, iar oamenii îi priveau pe germanii înving cu ochii învingătorului, pe care nimic nu-l poate îngrozi".

Cel oare vrea să emigreze are nevoie de o sumedenie de aprobări şi, în primul rând „de nişte rude care să garanteze pentru d, **do**vedind că au un venit îndestulător pentru a-i putea eventual întreţine. Apoi începe alergătura pe la diverse uşi Gordon Lonsdale ştie foarte bine ce are greutate în ochii oficialităţilor americane din Germania occidentală. De aceea şi-a scos la iveală, trecutul, a căutat câţiva vechi cunoscuţi cu care a făcut serviciu pe teritoriul ocupat al Uniunii Sovietice. Vorbe, multe „foarte multe vorbe „şi toţi s-au străduit să-şi ajute colegul aflat la

strâmt oare. Unii i-au procurat şi recomandaţii. După spusele lui Gordon Lonsdale însă» în afară de foştii colegi, „de mare ajutor a fost şi o sumă îndeajuns de substanţială, pe care a oferit-o unuia dintre înalţu funcţionari ai Oficiului de emigrare american* pentru a obţine repede permisul de emigrare.

După aceea, totul a mers strună. S-a înscris pentru un bilet la vapor şi a aşteptat până când a fost un loc liber, şi-a împachetat lucrurile în două geamantane şi a urcat calm pe scara ce se legăna a vasului. În faţa lui, întinderea nesfârşită a apei şi undeva, în depărtare, nevăzut, celălalt ţărm. Intenţionat a optat pentru o lungă călătorie cu vaporul. Voia să se aclimatizeze printre americanii care formau majoritatea pasagerilor de pe bordul vasului, considorind contactul cu ei un fel de antrenament pe teren. După o întrerupere de ani de zile voia să revină pe vechile căi ale meseriei de informator şi, treptat, să se obişnuiască cu noul rol, al cărui text trebuia să-l înveţe pe dinafară.

Istoricul american Gramont, care s-a ocupat şi el de cazul grupului din Portland, precum şi alţi publicişti emit ipoteza că Lonsdale ar fi ajuns în Occident în 1954. Atunci ar fi apărut în Canada. Sosise la hprdul unui pachebot sovietic şi, odată ajuns în Canada, şi-a reluat identitatea de Gordon Lonsdale»

Această concluzie greşită a fost adoptată şi de câteva re-Wiste englezeşti în timpul procesului de la Londra» Cum au ajuns ziariştii la această concluzie? Explicaţia a dat-o chiar Lonsdale.

După arestarea lui Houghton, a lui Bunty Gee şi a lui Lonsdale, inspectorul principal Smith a trimis poliţiei canadiene un chestionar amănunţit, cerându-i toate datele în legătură cu perioada în care Gordon Lonsdale s-a aflat pe teritoriul Canadei. El bănuia că numele agentului sovietic nu este Lonsdale şi că el nu s-a născut acolo unde pretinde, că a împrumutat „pur şi simplu, viaţa unei alte

persoane pentru a-şi ascunde adevărata identitate.

Poliţia canadiană l-a decepţionat pe inspectorul Smith în aşteptările sale. Ea a răspuns că afirmaţiile lui Lonsdale corespund adevărului, a confirmat data apariţiei acestuia în Vancouver şi, totodată, a relevat o coincidenţă cu totul întâmplătoare. În aceeaşi zi, în port a ancorat şi un vas polonez, care urma să încarce cereale. Vasul polonez şi agentul secret sovietic – aceasta a însemnat pentru unii ziarişti un exerciţiu de matematică de tipul unu plus unu. Au făcut o descoperire senzaţională: în 1954, Lonsdale a sosit în America venind ilegal din Europa la bordul unui vas polonez.

Unele amănunte, în aparenţă neînsemnate, din culisele serviciului secret nu sunt date în vileag nici după ani de zile. Astfel nu ştim nici până astăzi numele sub care bărbatul voinic, de statură potrivită şi de vârstă mijlocie a coborât în portul new-yorkez şi a pornit-o pe străzi, de parcă le-ar fi cunoscut de când lumea, dispărând în furnicarul de piatră, unde, în una din milioanele de case, îl aştepta colonelul Abel.

7

Central Park din New York este un loc de plimbare unde oamenii mişună ca furnicile. Chiar şi acum, când peluzele sunt acoperite de un strat cenuşiu de zăpadă amestecată eu funingine, pe bănci stau eternele domnişoare bătrâne cu pudeli tunşi plasti-o. Oamenii merg cu gulerele ridicate, iar căţeii sunt îmbrăcaţi în paltonaşe. Pe una din alei a apărut un bărbat îngândurat. Nici nu se uită la banca pe care se aşază şi unde mai stau un bărbat şi o femeie.

— Îmi permiteţi?

Doamna în haină de blană încuviinţează, gândindu-se că omul s-ar fi putut aşeza şi în altă parte. Bărbatul cu nas ascuţit nu este împreună cu ea.

— Suflă vântul, nu glumă, spune bărbatul nepoftit.

— Suflă, spune printre dinţi doamnă, în aşa fel încât

oricine să poată înţelege că n-are chef să continue discuţia.

Bărbatul nu se sinchiseşte. Trăncăneşte despre vreme, despre unfilm pe care nu l-a văzut încă, pe urmă se plânge de aglomeraţie, că nu mai poate omul să circule cu maşina. Bărbatul cu nas ascuţit se face că nu aude, dar doamna, săturându-se de turuiala lui, se scoală şi pleacă.

Guralivul ar fi tăcut dacă pe bancă n-ar fi avut şi altă Victimă. Acum ţinta bombardamentului lui verbal este vecinul, care până atunci tăcuse, dar de data asta intră în vorbă, părând foarte interesat. Discută între ei, se scoală şi pleacă împreună.

Conform unei înţelegeri prealabile, Gordon Lonsdale s-a întâlnit cu şeful lui din America, colonelul Abel. Totul s-a petrecut atât de discret, încât nici faimosului Pinkerton nu i s-ar fi părut nimic suspect. Doi bărbaţi s-au cunoscut în parc, au mers împreună o bucată de drum, s-au despărţit şi apoi fiecare şi-a continuat drumul lui. Un episod banal din viaţa cotidiană.

La prima vedere s-ar părea că toate aceste măsuri exagerate de precauţie erau de prisos. În metropola cu câteva milioane de locuitori, cine l-ar fi putut observa pe omul care apăruse cu vreo două zile înainte în portul new-yorkez? Cui i-ar fi trecut prin minte că el îl cunoaşte de ani de zile pe pictorul Goldfus, care îşi are atelierul în apropierea podului Brooklyn? Cine şi cum ar fi putut trage concluzia că Goldfus este colonelul Abel, iar polonezul german care a emigrat cu acte în regulă este Gordon Lonsdale?

Cei doi erau însă mai prevăzători decât se părea la prima vedere. Colonelul Abel i-a explicat vechiului devenit acum noul său colaborator modul în care B va transmite sarcinile şi tocul unde w trebui să predea Intormafibe, Nu so w faffird personal decât în cazai ttcă va interveni ceva excepţional de urgent; altfel vor păstra legătura prin metoda „cutiilor moarte”, folosind mesajele cifrate pe microfilme. Lângă podul Brooklyn, pe o străduţă

lăturalnică din apropierea ateferului M Abel, se află un magazin got în uşa acestuia este o deschizătură pentru ventilaţie, în care Gordon Lonsdale va găsi un mesaj atunci dând, într-un anumit loc de pe gardul din Battery Park, va vedea o cruce desenată cu creta.

Aceste mijloace de prevedere erau îndreptăţite. După anii lungi de război împotriva fascismului, lumea s-a bucurat de sfârşitul ostilităţilor. Dar liniştea de după furtună nu *a* durat mult Lumea capitalistă îşi dă curând seama că o cincime din locuitorii lumii sunt adepţi ai doctrinei M Marx. şi astfel lupta care abia încetase continua în culisele tontului secret.

Americanii erau convinşi că au de partea lor o superioritate indiscutabilă, întrunit deţin arma care implică întâietatea proprietarului ei – arma atomică. Dar toţi fizicienii iniţiaţi în tainele ci ştiu că este vorba de o superioritate provizorie. În principiu, secretul bombei atomice era cunoscut, nu era vorba decât de tehnica de producţie. Apoi a venit lovitura: sovieticii au şi ei bomba – atomică, au experirosentat-o undeva în Ural.

Preşedintele Truman a anunţat, la 23 septembrie 1W9, că America nu mai este proprietarul exclusiv al secretului atomic şi şi-au găsit oameni care să spună: dacă ruşii eu, într-adevăr, bomba atomică, secretul producţiei Lan aflat din S.U.A. Şi dacă ei au reuşi*t să* facă acest lucru, înseamnă că nici F.B.L-ul american, nici măsurile privind securitatea militară a Statelor Unite nu fac doi bani.

Directorul serviciului secret american – EJB-L –, **J.** Edgar Hoover, *a* pornit cea mai mare vânătoare de vrăjitoare din istoria omenirii. În Istoria S.U.A*6, André Maurols releva că în cursul activităţii ei Comisia pentru cercetarea activităţii antiamericane a examinat paisprezece mii de cazuri suspecte.

La 21 mărite 1947, deci la scurt timp după» terminarea războiului, preşedintele Truman a semnat un decret, în baza căruia? oricine poate fisuspectat, anchetat,

învinuit de atitudine anttemericane. FJM.-ul a devenit o, mare putere în stat „câştigto du-şifaima de indnziţie, întreaga; acţiune a determinat o puternică rezistenţă.

Agenţii. F.B.J. – ulul deveniră ohleetul antipatiei americanilor1 de rând. Efe dorinţa. de a remedia această situaţie, şeful serviciului secret găsi eu cale să dea următoarea explicaţie:

„A fi funcţionar nu este, desigur, un drept, ci un privilegiu…" în această problemă „definiţia cea mai bună a fost dată. În 1882 de Oliver* Holmes (judecător la Curtea Supremă: a S.U.A. şi, totodată, o autoritate unanim recunoscută în jurispradenţa americană) pe când funcţiona la Curtea Supremă a statului Massachusetts – La New Bedford, un funcţionar al poliţiei a fost dat afară din slujbă. pentru activitate* politică interzisăv Omul a făcut contestaţie, cerând să fie lăsat mai departe în serviciul său, dar Holmes a resr proas acţiunea, motivând-o în felul următor: „conform Constituţiei, solicitantul are dreptul de a-şi exprima. liber convingerile sale politice „din* Constituţia nu-i garantează dreptul **de a fi**angajat înserviciul poliţiei".

S-a pornit vânătoarea de comunişti, considerându-se că nu poate fi găsit un ţap ispăşitor mal; nimerit.

La sfârşitul anului 194 e, în faţa Comisiei pentru cercetarea activităţii autiamericane a apărut un oarecare Whittaker Chambers, care de bunăvoie a declarat că» dan 1924 până în 1987 a fost membru al partidului comunist, a făcut spionaj & $ favoarea Uniunii» Sovietice» a sustras documente secrete de stat „fiind ajutat de un oarecare Alger HEss.

Cine era Alger Hiss? Un feăr diplomat american care, în timpul războiului, a ocupat un post Important la ManM terul Afacerilor Externe.

În cursul anchetării acestui caz mi ieşit Ia. iveală. multe lucruri neaşteptate. Din nou, presa avea despre ce scrie, Iar opinia publică de ce să se mire. La sfârşitul

anului I s-a aţa? lui Hiss acuzaţiaşi în luna mad a anului, următor a fost trimis în faţa Curţii cu juri. În? ziare şi în cursul dezbaterilor, atacurile împotrivă comuniştilor devin tot mai vehemente.

Pe de altă parte, a crescut ostilitatea fată de agenţii poliţiei, care suspectau pe toată lumea. De asemenea, a crescut şi ura împotriva portăreselor, cărora li se oferea acum prilejul de a-şi plăti pe cale legală micile lor poliţe. În instrucţiunile F.B.L-ului cu privire la aceste anchete se menţiona respectarea anonimatului informatorilor. Şi astfel, deseori învinuirea pentru care cetăţeanul suspectat plătea cu existenţa sa provenea „dintr-o sursă bine informată? * Atât era de ajuns. Se putea da sentinţa.

Congresul Statelor Unite din 1940 a adoptat legea lui Smith, în virtutea căreia tribunalele S.U.A. puteau să condamne pe oricine se făcea vinovat de participare la pregătiri în vederea răsturnării regimului de stat. În 1941 au căzut primele victime, optsprezece membri ai organizaţiei Socialist Workers Party. Ulterior, agenţii F.B.I.-ului s-au specializat în vânătoarea de comunişti şi în anii 1946, 1947 şi 1948 au înaintat tribunalului dovezi privind activitatea desfăşurată de aceştia în S.U.A. Ancheta însuma o mie trei sute cincizeci de pagini, la care s-au adăugat cinci sute patruzeci şi şase de anexe, apoi alte cinci sute de pagini, la care s-au mai adăugat trei sute de documente (Don Whitehead. „The F.B.L. Story", 1964).

În ianuarie 1949, împotriva unui grup de unsprezece comunişti. acuzaţi au fost aduşi în faţa tribunalului şase martori principali, printre care un agent al FJ3.I.-ului şi un trădător – Herbert A. Philbrick. În urmă cu câţiva ani, acesta a intrat în rândurile comuniştilor la Boston, pentru ca după aceea să apară în boxa martorilor din sala Tribunalului din Foley Square. Acuzaţii au fost condamnaţi.

A doua etapă a constitult-o procesul împotriva altor şaptesprezece, dintre care treisprezece au fost condamnaţi la închisoare şi la amenzi. După istoricul oficial al FJS.L-ul,

i, Whitehead, o sută patruzeci şi cinci de suspecţi au fost arestaţi şi predaţi justiţiei, dintre ei o sută opt au fost condamnaţi, zece eliberaţi şi în cinci cazuri procesul a trebuit să fie suspendat.

Inchizitorii au convocat în faţa Comisiei pentru cercetarea activităţii antiamericane o serie întreagă de personalităţi importante, pe care au încercat să le scoată vinovate, deoarece simpatizau cu comuniştii sau au avut relaţii cu ei» Cel mai ruşinos a fost, desigur, „cazul Oppenheimer”. Om de ştiinţă de renume mondial, fizician, unul din părinţii bombei atomice, el a trebuit să stea în faţa unor judecători isterici şi să răspundă la întrebări care prin ele însele constituiau o negare a principiilor libertăţii personale a cetăţeanului proclamate în S.U.A.

În toate cazurile, acuzatul a fost comunismul. În toate cazurile, acuzatorul a fost teama în faţa extinderii ideologiei lui printre muncitorii şi intelectualii americani. În procesul soţilor Rosenberg, caracterul inchizitorial al judecăţii a ajuns la apogeu, constituind, totodată, o cotitură în isteria ofensivei pe frontul secret. Ca şi în războiul împotriva Vietnamului şi Coreii, acuzatorii şi judecătorii şi-au putut da seama că răbdarea opiniei publice îşi are limitele ei. Metodele folosite de judecători în procesele împotriva vrăjitoarelor s-au întors împotriva inchizitorilor.

Soţii Rosenberg au fost arestaţi pe baza mărturiei lui Grecnglas şi acuzaţi de spionaj. Desfăşurarea procesului este cunoscută, acuzarea a înaintat tribunalului probele activităţii lor suspecte. În întreaga lume au avut loc demonstraţii **în** apărarea acuzaţilor. Totuşi, soţii Rosenberg au fost condamnaţi la moarte şi executaţi pe scaunul electric. Până în ultima clipă au susţinut că sunt nevinovaţi.

După mult timp, doi publicişti americani au reuşit să strângă dovezi că soţii Rosenberg au spus adevărul. În lucrarea lor despre „cazul Rosenberg66, Walter şi Miriam

Schneir au publicat documente şi au adus dovezi din care reieşea că unele documente prezentate de acuzare au fost în mod evident falsificate de agenţii F.B.I.-ului.

Tema noastră – activitatea lui Gordon Lonsdale – nu ne îngăduie să expunem pe larg cazul soţilor Rosenberg. S-au mai descoperit şi alte cazuri, care-şi au toate locul. În istoria operaţiilor secrete şi sunt oarecum legate de activitatea lui Gordon Lonsdale şi a colonelului Abel. Nu intenţionăm să facem o enumerare, ci să ilustrăm atmosfera politică în care şi-au desfăşurat ei activitatea, pentru ca grija lor de a păstra conspirativitatea, toate acele semne cu creta pe garduri şi cutiile secrete în crăpăturile zidurilor să nu pară. exagerate.

Gordon Lonsdale a lucrat aproape patru ani în Statele Unite. Ştim că a urmărit pe agenţii organizaţiei de informaţii conduse de Gehlen care activau pe teritoriul Statelor Unite. Chiar el a recunoscut acest lucru, fără însă să dea niciun fel de amănunte şi niciun nume. Nici el, nici şefii lui nu aveau, desigur, nevoie de o publicitate inutilă, în mod logic, în preocupările unui agent secret aflat într-un loc atât de primejdios trebuie să intre, în primul rând, urmărirea activităţii Pentagonului, o înregistrare atentă **a** faptelor care să includă evenimente neprevăzute, interesul faţă de tot ce ar putea avea o legătură rit (to îndepărtată cu un eventual atac nuclear împotriva unei ţâri din lagărul socialist. Aceasta trebuie să fie în mod evident sfera lor de activitate într-o epocă în care operaţiile frontului secret reprezintă o parte integrantă a strategiei militare şi, uneori, chiar a politicii internaţionale. Acest serviciu devine firesc şi justificat din momentul în care oamenii de ştiinţă au dat pe mâna generalilor arme de exterminare în masă.

8

În primul război mondial, germanii au folosit gaze de luptă* şi lumea a fost revoltată de nemaipomenita cruzime a războiului inuman. N-a trecut decât o generaţie şi

fasciştii au lansat un întreg arsenal de arme de exterminare împotriva popoarelor rivale. Rachetele trebuiau să facă Londra una cu pământul şi să-i îngenuncheze pe englezi. La Hiroşima s-a lăsat cortina peste ultimul act al tragediei şi lumea întreagă a rămas înmărmurită de groază. Războiul s-a terminat, dar Coreea a devenit teatru de luptă şi pe scenă şi-a făcut apariţia o armă tăcută, care a dovedit că, dintr-o singură lovitură, poate ucide un mare număr de oameni. Avea aproape efectul unei bombe atomice, deşi era mult mai puţin zgomotoasă. Odinioară, despre aşa, ceva se vorbea numai în şoaptă. Precis calculată, invizibilă, aducea cu sine o moarte în masă, extrem de ieftină – epidemiile.

Japonezii au experimentat-o, şi aceasta i-a adus în faţa Tribunalului internaţional. Generalii au luat notă că este vorba de – o armă modestă, discretă şi sigură, care atacă în mod perfid – la început, duşmanul nici nu o observă. Când echipa de comando biologică acţionează discret, în rândurile duşmanilor se iveşte o epidemie foarte normală, care se extinde după regulile obişnuite şi nimeni nu are motive să bănuiască că, de fapt, este vorba de o ofensivă.

În toate timpurile, conducătorii i-au obligat pe Arhimezi să le inventeze noi arme. Pe de o parte, uriaşa explozie a unei bombe cu hidrogen, care ar fi cutremurat lumea, şi, pe de alta, această armă nevăzută şi mută.

— Trebuie să pleci în Anglia – îi spuse colonelul Abel lui Lonsdale la una din rarele lor întâlniri. – S-au primit instrucţiuni de la centrală.

— Ce anume? – întrebă Lonsdale.

— O problemă nouă. Centrul de cercetări al armei bacteriologice din Porton.

— Ia te uită, nu cumva englezii şi-au înăbuşit conştiinţa lor de gentlemani? Şi când urmează să plec?

— Cât mai curând, respectiv când consideri tu că e mal nimerit. Mai întâi vei duce la bun sfârşit ceea ce ai

început aici. Noua acţiune trebuie bine gândită, se pare că este extrem de importantă.

— Instrucţiunile prevăd ceva mai precis?

— Nu. Tu trebuie să pregăteşti totul în cele mai mici amănunte. Şi să nu te pripeşti. Un camuflaj perfect nu se poate născoci într-o noapte. De altfel, se pare că acolo, la Porton, se fac nişte experienţe ştiinţifice foarte importante. E vorba de o bacterie împotriva căreia nu există încă mâj-i loace de apărare. Nu se ştie nimic precis, dar s-ar putea ca la Porton să se afle vreunul din îndatoritorii oameni **de** ştiinţă care au lucrat pentru Hitler.

— În Anglia nu i se îngăduie unui criminal de război **s8** pătrundă într-un laborator 1

— Da, este puţin probabil, dar să nu uităm că în materie de înarmare nu se umblă cu mănuşi. Poate este ţinut sub supraveghere!

— Să supraveghez! un om care dispune de bacterii invizibile! Cam hazardat, ca să nu mai vorbim că un asemenea escroc ar putea găsi o cale secretă ca să-i transmită lui Gehlen direct informaţii cu privire la cercetări.

— Ei, vezi, presupunerea asta constituie un motiv în plus. ca să cercetezi cum stau lucrurile.

De reuşita camuflajului depinde viaţa agentului secret şi succesul activităţii lui. Colonelul Abel era pictorul Emil R. Goldfus. Vecinii ştiau că e pictor, unii veneau să-l viziteze la atelier, îi admirau tablourile, angajau cu el discuţii despre artă, cu colegii discuta probleme de tehnică a picturii. Pictorul Goldfus ducea o viaţă corespunzătoare, chiar dacă, după înfăţişare, nu s-ar fi zis că e pictor. Sunt şi printre pictori unii care refuză să poarte pantaloni în carouri şi barbă.

— Nu mai poţi să te dai drept german – i-a spus colonelul Abel lui Lonsdale.

— Nu tot ce merge aici merge şi acolo. Ar trebui să-ţi reici vechea ta identitate. Să fii Lonsdale. Poţi să porneşti

la procurarea actelor pe cale legală. Doar te-ai născut în Canada. Eu aş profita de acest fapt, aş afla la ce parohie m-a înscris domnul capelan, aş cere un duplicat după actul de botez şi, pe baza lui, eliberarea actelor autentice.

— Dar sub ce pretext plec din Canada în Lumea Veche?

Gordon Lonsdale **a** început să analizeze toate posibilităţile: ar putea merge în Anglia. În vizită, într-o călătorie de afaceri, ca turist sau ca pacient al unui specialist renumit. Niciuna din aceste variante nu i se părea potrivită, căci, în oricare din ele, o şedere prelungită în Anglia ar fi bătut la ochi. Până la urmă a hotărât că cel mai indicat este să invoce ca motiv studiile.

Şi-a făcut rost de prospectele institutelor superioare de învăţământ engleze. Îşi spunea că tot şi-a întrerupt în urmă cu câţiva ani studiile cu puţin înainte de absolvire, acum avea prilejul să le continue. Nu şi-a ales dreptul, ci Facultatea de orientalistică şi limbi africane de la o universitate din Londra. Mai târziu povestea că demult îl interesa China, şi-ar fi vrut să studieze limba chineză şi istoria Veche a acestei ţări. În felul acesta îmbina plăcutul cu utilul – se dedica unei pasiuni şi avea şi un camuflaj perfect.

Colonelul Abel i-a lăudat planul. împreună au analizat detaliile, au chibzuit asupra tuturor eventualităţilor şi s-au străduit să descopere punctele slabe. Când s-au întâlnit din nou, amândoi aveau sentimentul că au făcut o alegere bună. Între timp, colonelul Abel reuşise să se informeze despre facultatea la care uriria să se înscrie Lonsdale.

— Serviciul secret militar şi politic englez trimite la această facultate ofiţeri ai serviciului de informaţii, care urmează cursurile de limbă chineză şi alte limbi asiatice sau africane.

Când unui agent secret i se încredinţează o misiune nouă, e nevoie de timp ca să-şi poată crea condiţiile necesare pentru desfăşurarea activităţii. Uneori, pentru

realizarea mimetismului social e nevoie de luni, alteori de ani. De obicei, în tot acest timp, agentul nu ia legătura cu şefii săi, ca să nu se expună unui risc inutil. De aceea, totul trebuie stabilit dinainte.

După ce s-au înţeles asupra celor mai mici amănunte, şi-au strâns mâinile. Nici colonelul Abel, nici Lonsdale nu puteau şti pentru cât timp se despart. Luptătorii de pe frontul secret cunosc riscurile meseriei, dar nu se gândesc la ele, aşa cum nu se gândeşte tinichigiul care lucrează pe acoperişuri, dansatorul pe sârmă sau soldatul care porneşte la atac.

S-a urcat în autobuz, a înnoptat la Seatic şi a doua zi se afla la bordul vasului care mergea spre Vancouver. Pentru a trece graniţa între Canada şi Statele Unite nu este nevoie nici de paşaport, nici de vize, Gordon Lonsdale a părăsit New York-ul în calitate de emigrant german şi, când a intrat în Vancouver, pe teritoriul canadian, era canadian de baştină. Dar nu avea acte.

Mai întâi şi-a procurat un carnet de şofer. Pentru asta a trebuit să dea un examen, să plătească o taxă şi să completeze un formular. După aceea s-a înscris în Asociaţia tinerilor creştini şi, în felul acesta, avea în buzunar o a doua legitimaţie. A citit anunţurile din ziare şi a găsit un loc de comis-voiajor. Acum avea şi o legitimaţie de la întreprindere, precum şi un carnet de călătorie pentru, procurarea biletelor cu preţ redus. Pe amândouă figura numele lui, data naşterii, naţionalitatea şi domiciliul. În ajunul Anului nou s-a dus la poliţie:

— Mă numesc Gordon Arnold Lonsdale. Sunt comis-voiajor la firma cutare. Dacă vreţi să-mi vedeţi actele, poftim. Aş dori să plec în Anglia la studii şi pentru asta am nevoie de paşaport. Ca să mi-l puteţi elibera, trebuie să prezint actul de naştere, dar eu nu am aşa ceva. M-am născut la Cobalt şi-mi vine cam peste mână să plec acolo, căci am mult de lucru, ştiţi şi dumneavoastră. Dacă omul vrea să adune bani pentru o asemenea călătorie, trebuie să

strângă foaierele pungii. M-am gândit că aţi putea scrie ca să vi se trimită acest act Preotul I-ar trimite imediat şi, în felul acesta, m-aţi ajuta foarte mult.

După câteva săptămâni, Gordon Lonsdale a primit înştiinţarea la locuinţa pe care o închiriase. Dar poştaşul a scris pe verso: adresantul s-a mutat la Toronto.

Şi asta făcea parte din plan. În felul acesta primea actul de naştere pe cale oficială, Int Mm plic oficial, purtând ştampila poliţiei. S-a dus cu actul la biroul de paşapoarte din Toronto şi peste câteva zile se afla în posesia unui paşaport canadian pe numele de Lonsdale. Era cât se poate de corect, oricine se putea încredinţa unde şi când a fost eliberat.

Şi-a continuat activitatea de comis-voiajor, primind cincisprezece dolari pe săptămână. Locuia în apropiere de întretăierea dintre Yonge Street şi Bloor Street Comportarea lui nu se deosebea cu nimic de a celorlalţi comis-voiajori, îndruga verzi şi uscate, îi plăcea berea, pleca în weekend, dansa şi lega prietenii. Toate astea îi puteau folosi în viitor. Mai târziu, despre Lonsdale zeci de locuitori din Toronto puteau depune mărturie că, într-adevăr, a locuit acolo şi a muncit ca oricare altul. Trăia din comision, n-o ducea prea rău, dar nu era nici foarte înstărit, într-un cuvânt un reprezentant comercial obişnuit, care de dimineaţă până seara aleargă din casă în casă.

Cine nu doreşte să vadă cascada Niagara? Comis-voiajorii sunt oameni cu înclinaţii romantice şi le plac grozav de mult călătoriile de acest fel. Într-o seară, Gordon Lonsdale s-a dus la biroul de turism şi şi-a plătit e excursie la cascada Niagara, cu o oprire de câteva zile la

New York. Acesta este traseul. L-au trecut într-un registru şi i-au dat un tichet. Nu se va întoarce cu grupul. Are nişte cunoscuţi la New York şi s-ar putea să-l reţină mai mult la ei.

La Niagara, în faţa celei de-a opta minuni a lumii, ca toţi ceilalţi turişti, a fotografiat perdeaua de apă strălucind

în soare, i-a împărtăşit vecinei din autocar admiraţia pe care i-o stârnea această minunăţie, apoi au plecat cu toţi împreună la New York. Aici s-a despărţit de grup şi a dispărut în marele labirint de beton şi piatră.

Îi putea comunica lui Abel un prim succes. Din Toronto trimisese Universităţii din Londra o cerere de înscriere şi primise un răspuns favorabil. Anule universitar începea în prima miercuri din octombrie. Dar succesul lui nu se limita numai la aceasta. În cele câteva luni s-a străduit din răsputeri să devină nu numai un canadian perfect, dar şi un supus docil al maâestăţii-sale, care era şi regina Canadei.

Englezii sunt mânciri de tradiţiile lor, care dăinuie de-a lungul veacurilor, şi ţin foarte mult la influenţa pe care **o** exercită asupra altora. Faţă de canadieni au atitudinea protectoare a nobilului unchi faţă de nepotul îmbogăţit. Gentlemanii englezi frecventează cluburi, fără de care aristocraţia ar fi ca un actor fără scenă. Canadienii **au** şi ei cluburile lor. Gordon Lonsdale i-a povestit colonelului Abel că apogeul succesului său a constat în intrarea în clubul „Royal Overseas League" din Toronto, care a marcat cocoţarea lui pe una dintre cele mai înalte trepte ale scării sociale.

Calitatea de membru al unui club prezintă diferite avantaje. Unul îşi dă la tipărit cartea de vizită cu emblema pompoasă a clubului, altul poartă cravata cu culorile clubului sau se duce la spectacole de teatru la care membrii clubului au dreptul la bilete cu preţ redus. O anumită poziţie socială înseamnă apartenenţa la o anumită castă, formată, în general, din membrii unei anumite asociaţii. Gordon Lonsdale, membru al clubului „Royal Overseas League66, a cărui protectoare era însăşi mare. stătea-sa regina Elizabeta, **a** folosit noile lui relaţii sus-puse pentru găsirea unei locuinţe; unul dintre colegii de club, funcţionar în administraţie şi purtător al unei înalte distincţii a imperiului britunic, l-a ajutat să închirieze un

apartament la White House.

Faptul că locuieşti în apropiere de Regent's Park, într-o pensiune pentru burlaci cu o reputaţie foarte solidă este o dovadă că ai avut o recomandare şi, totodată, că aparţii unei anumite clase sodiale. Domnul Gordon Arnold Lonsdale de la clubul „Royal Overseas League", locuind la White House, în apropiere de Regent's Park – sună, totuşi, binei Agentul secret a intrat complet în rol şi se comporta exact aşa cum aşteaptă lumea să se comporte un om din această categorie socială. La concertele de la „Royal Albert HalF* putea fi văzut în lojă, căci nu ştiu ce secretar îi trimitea bilete. Se învârtea în societatea celor egali lui, ceilalţi canadieni influenţi spuneau despre el că este un domn plăcut, înstărit şi de la prima întâlnire îi arătau toată prietenia.

Gordon Lonsdale ştia precis cum şi când avea să se întâlnească, potrivit planului, cu agenţii de legătură. Niciun detectiv n-ar fi putut găsi la el ceva important. Datele le învăţa pe dinafară şi apoi aştepta semnalul.

A coborât în staţia Charing Cross, dar n-a luat-o spre Amiralitate, ci în direcţie opusă, spre Ştrand, pe malul Tamisei. Între monumentalul hotel „Cecil" şi tot atât de luxosul hotel „Savoy" se află o cabină telefonică.

A intrat, a răsfoit puţin cartea de telefon şi apoi a format un număr. A aşteptat o clipă, dar a renunţat imediat Numărul era, probabil, ocupat. S-a îndreptat spre Tamisa. Ungă podul Westminster a dispărut într-o staţie de metro. Venea în fiecare zi la această cabină. Uneori în timpul zilei, alteori dimineaţa devreme sau seara. Făcea mereu acest drum, până când, într-una din zile, pipăind sub poliţa pe care stătea cartea de telefon, a dat de o pioneză înfiptă. A zâmbit. Şi de atunci n-a mai venit la cabina telefonică.

A doua zi s-a dus în altă parte. Când s-a lăsat întunericul, a urcat încet treptele, pe care, de dimineaţa până seara, se perinda, grăbită, mulţimea. Acum nu se vedea decât rar de tot câte un trecător întârziat. Lonsdale

s-a oprit de parcă urcatul treptelor i-ar fi tăiat răsuflarea şi s-a aplecat să-şi lege şiretul de la un pantof. A băgat mâna într-o crăpătură a unei trepte şi a Scos un obiect mic, pe care l-a ascuns în palmă. Cu mâinile în buzunare a plecat mai departe, ca un om care hoinăreşte fără nicio ţintă.

Erau nişte indicaţii privind activitatea lui în Anglia. Mai târziu, în amintirile lui a dezvăluit câte ceva din conţinutul lor.

„Mi se cerea, în primul rând, să urmăresc orice indiciu al unor eventuale pregătiri pe teritoriul englez în vederea unei atac nuclear împotriva vreuneia din ţările lagărului socialist. Şi, în sfârşit, trebuia să urmăresc **cu** atenţie activitatea agresivă, politică şi militară, desfăşurată de organizaţia N.A.T.O. împotriva noastră şi împotriva ţărilor neangajate. În afară de aceasta, mi se spunea că la sfârşitul săptămânii să plec la Paris şi acolo să mă întâlnesc cu un oarecare «Jean»”.

9

Vârsta noului audient la cursurile de limbă chineză de la catedra de limbi orientale şi africane depăşea vârsta obişnuită a studenţilor. Dar nici colegii lui nu erau mai tineri. Domnul în floarea vârstei pe care-l aştepta după cursuri un „Benticy” negru condus de un şofer a cărui ţinută militară sărea în ochi nu era nici el o figură tipică de student.

Gordon Lonsdale a reuşit să-şi câştige printre cei din jur reputaţia unui canadian simpatic. A obţinut şi bursă. Se şopteau multe pe socoteala lui, dar el n-a încercat să dezmintă nimic din ceea ce se vorbea. Oriunde avea prilejul spunea să oamenii de afaceri canadieni ştiu să vadă mai limpede situaţia pe piaţa mondială decât greoii strategi ai comerţului englez. Poate fiindcă în timpul războiului au trăit departe de front, de care-i despărţea oceanul, şi poate fiindcă nu sunt sufocaţi, ca englezii, de prejudecăţile menţinute de-a lungul generaţiilor, prejudecăţi care se răsfrâng asupra comerţului

internaţional.

Unii autori sunt de părere că lui Lonsdale îi plăcea să se prezinte ca un snob şi să exagereze. „La Vancouver am o avere uriaşă, pe care am moştenit-o de la tata, şi nu-mi fac griji în privinţa banilor, am întotdeauna în cont la bancă suma de care am nevoie”.

Aceste afirmaţii ale lui corespundeau, desigur, poziţiei pe care o ocupă în societatea londoneză un membru al lui „Royal Overseas League”, dar alteori, în altă postură, făcea alte afirmaţii. „Cunosc temeinic viaţa, am început-o de jos. Am lucrat în nord ca tăietor de lemne, şofer de cursă lungă, căutător de aur, am deschis la tejghea sticle de cocacola, am făcut serviciu la o pompă de benzină, căci mă pricep la maşini”.

Potrivit acestei versiuni, nu a fost de loc pe front, fiindcă lupta unui om contra altui om venea în contradicţie cu principiile lui. O copilărie nefericită şi o adâncă dezamăgire suferită în căsnicie l-au făcut s-ajungă la un pesimism definitiv.

Se îmbracă la cel mai bun croitor, poartă întotdeauna o curea de culoare închisă, bine asortată, şi cravate după ultima modă. Părul de culoare închisă şi ochii puţin oblici amintesc de strămoşii lui indieni. Temperamentul viu şi veşnica lui bună dispoziţie, darul de a distra societatea prin vorbele lui de spirit dovedesc că bărbatul care a coborât pe ţărmul Franţei de pe vaporul din Southampton nu este englez.

Gordon Lonsdale arată la vamă paşaportul canadian cu o dungă aurie; se desparte de prietenii pe care şi i-a făcut pe vapor şi se urcă în prunul taxi.

— La gara de unde pot lua acceleratul spre Paris I

În tren se aşază într-un colţ. Nu mai vrea să se prefacă şi nici să-i amuze pe cei din jur. Nu se simte bine. În urmă cu câteva zile a contractat o gripă şi nu-i mai trece. A luat penicilină, dar se simte parcă frânt de oboseală, n-are pic de putere şi nicio dispoziţie. Drumul l-a

epuizat, de parcă ar fi trecut canalul înot. Nu doreşte altceva decât un pat. În starea în care se află n-ar fi plecat la un drum atât de obositor dacă n-ar fi fost vorba de informaţii importante, pe care le aşteaptă de mult. Închide ochii şi numără în ritmul cadenţat al roţilor de tren, sperând că va adormi. Dar nu reuşeşte să aţipească, simte în permanenţă aţintite asupra lui privirile oamenilor de pe bancheta de vizavi. Nu-l suspectează nimeni, dar arată atât de rău, încât atrage atenţia.

Trebuie că fie cineva prea blazat ca să nu fie impresionat de miresmele Parisului şi de voioşia străzilor lui, care poate emoţiona chiar şi un lord senil, Gordon Lonsdale coboară din tren, nu se uită nici în dreapta, nici în stânga, se lasă condus de primul comisionar al unui hotel la un taxi. De îndată ce ajunge la hotelul de pe bulevardul Operei, se dezbracă, mai ia o doză de medicamente, se culcă şi închide ochii.

Când se trezeşte a doua zi, vede lumea cu alţi ochi. În timp ce se bărbiereşte, fluieră o compoziţie proprie, Apoi coboară să ia micul dejun şi mănâncă cu poftă. Se întoarce în camera lui, pe drum îi zâmbeşte femeii de serviciu. Încuie cu grijă uşa în urma lui, deschide geamantanul, scoate un pansament şi îşi leagă degetul mijlociu, absolut teafăr, de la mâna stângă.

Canadianul elegant şi sigur de sine se plimbă puţin pe bulevardele pariziene, pe Champs Elysbes se uită la vitrinele luxoase ale magazinelor de modă, se opreşte să ia un apetitiv, răsfoieşte un „Paris Match” şi apoi se duce la Luvru.

La douăsprezece fără câteva minute se află printre numeroşii admiratori din faţa tabloului „Ioan Botezătorul” de Leonardo da Vinci. Priveşte tabloul cu ochi de cunoscător, se dă un pas înapoi ca să nu mai **ţie** stingherit de luciul sticlei, îşi sprijină bărbia în palmă, îşi plimbă degetul legat pe frunte, în cele din urmă se smulge cu greu din faţa capodoperei şi se depărtează încetişor.

„În timp ce priveam tabloul, m-am scărpinat cu degetul legat la urechea stângă. Ştiam că «Jean» trebuie să fie prin apropiere, dar n-am încercat să-l găsesc. Am ieşit din muzeu şi am luat-o pe strada St. Honord, spre Champs Élysées. M-a depăşit un «Mercedes» negru, care s-a oprit lângă trotuar. Şoferul a deschis portiera. Am sărit înăuntru. Cu cea mai mare viteză ne-am îndreptat spre periferia Parisului”.

Scena întâlnirii cu „Jean”, de la care urma să primească informaţii precise, este învăluită într-un nimb de romantism. Degetul legat, întâlnirea la Luvru, „Mercedesul* care stopează brusc şi periferia Parisului par decupate din filmele cu James Bond, extraordinarul agent 007, Poate aşa se petrec şi în realitate lucrurile pe frontul operaţiilor secrete. Chiar Gordon Lonsdale a descris această întâlnire. Cui am putea da crezare dacă nu singurului martor al întâmplării, la care istoricul n-a putut participa.

„La volan era un bărbat înalt, zvelt, cam de vreo cincizeci de ani”, scrie Gordon Lonsdale despre bărbatul a cărui identitate nu o dezvăluie şi pe care-l numeşte „Jean”. Era, probabil, unul din şefii lui.

„Mercedesul” negru opreşte undeva la periferie. Cei doi se aşază la o măsuţă şi comandă ceva de băut. Gordon Lonsdale povesteşte ce a făcut în timpul scurs de la ultima întâlnire avută la New York cu colonelul Abel şi se laudă cu mimetismul lui, care n-a dat greş nici de data aceasta. Se bucură de condiţii bune pentru a-şi desfăşura activitatea, locuieşte la pensiunea White House, face parte dintr-un club important şi are, pare-se, mari şanse de a cunoaşte oamenii care-i sunt necesari pentru a-şi duce la bun sfârşit misiunea.

„Jean” a ascultat şi i-a comunicat şi el unele lucruri în legătură cu această problemă. Nu se ştie ce anume au discutat, Gordon Lonsdale afirmă că a primit instrucţiuni generale pentru activitatea sa pe mai departe.

Lonşdalc este un om de lume, ştie să-şi câştige prieteni. Poate pentru că are un fel deschis de a fi – poate pentru că accentul lui în limba engleză îl face simpatic. Un străin interesant este uneori mai apreciat decât un gentleman de baştină, dar nu de englezi.

Una din primele cunoştinţe interesante ale lui Lonsdale a fost maiorul de aviaţie Raymond Straw cu familia sa. Agentul secret nu a spus niciodată unde şi cum i-a întâlnit prima oară; se poate doar stabili când s-a petrecut acest lucru. După ce ş-a înapoiat de la Paris cu instrucţiuni proaspete, s-a dus la facultate pentru a îndeplini formalităţile necesare şi apoi şi-a cumpărat de la oficiul de turism un bilet pentru o excursie prin zece ţări europene. De-abia în a doua jumătate a lunii septembrie s-a întors la Londra. În această perioadă i-a cunoscut pe maiorul Straw şi pe soţia acestuia.

În lume, musafirul american nu se bucură de un renume bun şi, instinctiv, englezului îi repugnă să se afişeze şi să cultive o societate zgomotoasă. În Anglia, străinul rămâne străin, chiar dacă ar cumpăra amândouă malurile Tamisei. Foarte rar o familie englezească primeşte în căminul ei un oaspete întâmplător. Gordon Lonsdale este canadian, deci şi puţin englez, şi puţin american. Maiorul Straw are sentimentul că în nemărginitul deşert a întâlnit un compatriot, care în plus, este simpatic şi isteţ şi cu care ai ce vorbi. Ştie o groază de anecdote şi tot felul de farse cazone. Nu-i de mirare că, de la început, au căzut unul în braţele celuilalt. Amândoi tânjeau după o asemenea cunoştinţă, chiar dacă nu din aceleaşi considerente.

Cât despre Lonsdale, el avea un scop precis, respectiv pentru el prietenia aceasta era interesată. Maiorul american locuia în apropierea bazei Lakenhcarth, în comitatul Suffolk, şi lucra la comandamentul forţelor de aviaţie strategice americane. Când a fost invitat să-i facă o vizită, Lonsdale a constatat cu plăcere că locuinţa maiorului este despărţită printr-un gard de aerodrom şi se

află la numai câţiva paşi de tabăra armatei americane.

Maiorul Straw i-a înlesnit lui Lonsdale pătrunderea în societatea ofiţerilor americani. La scurt timp după prima vizită l-a luat cu el la cazinoul ofiţerilor bazei, unde i-a făcut cunoştinţă cu colegii lui. Nu este uşor de – înţeles cum de serviciul de siguranţă de la baza maritimă din Portland i-a lăsat pe Houghton şi pe Bunty Gee să scoată cu atâta uşurinţă **şi** fără niciun risc informaţii secrete pe poarta unul obiectiv militar, şi la fel de neînţeles este faptul că maiorul Straw a putut să vină pe teritoriul unul obiectiv militar cu un prieten pe care nimeni nu-l cunoştea (de fapt nici chiar el), să treacă împreună prin faţa santinelelor fără a avea permis de liberă trecere, să fie primit în societatea ofiţerilor şi să i se îngăduie să cumpere marfă, fără plata taxelor vamale, la centrul comercial al armatei americane.

După câteva zile, studentul de la universitatea londoneză Gordon Lonsdale se simţea ca acasă în societatea ofiţerilor americani. Bea, se distra cu ei, iar cu familia maiorului se împrieteni la cataramă; de Crăciun a fost invitat la ei **la** masă. Şi-a jucat rolul fără greş. Nu punea nicio întrebare de prisos, se mulţumea să asculte cu atenţie. A aflat multe fiindcă a ştiut să participe în aşa fel la conversaţie, încât să-şi arate mirarea când trebuia şi să-şi exprime înţelegerea pentru greutăţile ofiţerilor, nevoiţi să trăiască atât de departe de casă. Gordon Lonsdale ştia să asculte, concentrându-şi întreaga atenţie.

Tactica operaţiilor secrete are la bază principii din vremuri foarte vechi, verificate încă în întâmplările relatate în Biblie, precum şi ultimul strigăt în materie de tehnică a spionajului. O instalaţie de ascultare de dimensiunile unei monede minuscule, perfectă din punct de vedere tehnic, pe care agentul poate s-o fixeze de la mare distanţă, cu ajutorul unei puşti speciale, recepţionează şi transmite tot ce se vorbeşte în spatele peretelui pe care a fost fixată. Sateliţii Samos şi Midas nu

reprezintă decât o parte din formidabilă recuzită a războiului invizibil. Un emiţător în miniatură pus to loc de sâmbure în măslina pe care barmanul i-o dă la apetitiv domnului ministru (care, după ce muşcă din măslină, îl pune pe farfurie fără să-şi dea seama că este un sâmbure artificial, constituind o capodoperă a tehnicii spionajului) este, desigur, o metodă ce pare de domeniul fanteziei pentru obţinerea informaţiilor secrete. Cu ajutorul unei instalaţii-jucărie de mărimea unui ceas de damă se poate realiza un material compromiţător, înregistrând convorbirea confidenţială dintre doi oameni de stat sau dintre doi bancheri. Aceste ajutoare sunt de nepreţuit.

Dar chiar şi în această perioadă de cucerire a cosmosului, agentul rămâne un maestru al operaţiilor secrete, Numai el e în stare să aprecieze ce tactică trebuie să folosească, în ce fel poate ajunge la o anumită persoană care se află sub supraveghere. Intuiţia studentului la limba chineză era cu totul ieşită din comun. El a ştiut să-şi aleagă adversarul şi a ştiut şi să ajungă la el. Dovadă sunt relaţiile stabilite cu maiorul Straw, în familia căruia îşi petrecea sâmbetele şi duminicile.

În prima miercuri din luna octombrie şi-a luat locul în bancă în sala de cursuri. Şi-a privit colegii, unuia i-a zâmbit, altuia i s-a prezentat şi i-a strâns mâna. Culesese informaţii lin legătură cu aceşti studenţi şi de aceea a făcut în aşa fel tocit să fie în aceeaşi sală de curs cu ei.

Era vorba de oameni cu experienţă. Unii aveau în spatele lor câţiva ani de activitate în serviciile de informaţii, alţii veniseră aici direct de la Ministerul Afacerilor Externe, iar alţii făceau parte din forţele aviatice sau maritime şi se prezentau drept civili cu o carte de vizită discretă.

Atmosfera universităţii dezleagă limbile şi dărâmă barierele prejudecăţilor. În prima pauză dintre cursuri, studenţii vorbesc despre profesori, la prânz îşi spun anecdote pipărate şi seara se duc împreună la un pahar de

bere. Apoi urmează prima petrecere studenţească şi o baterie de sticle îi transformă pe colegi în prieteni.

Thomas Pope este un diplomat canadian. Vrea să înveţe repede limba chineză; Gordon Lonsdale este şi el canadian. Chiar de a doua zi, cei doi devin prieteni buni, iar când domnul Thomas Pope dă serate elegante, la care sunt invitaţi diverşi gentlemani şi o veselă societate feminină, Lonsdale nici nu se poate gândi să lipsească. Punctele de atracţie le constituiau nu numai păhărelele de whisky şi fetele frumoase, ci şi anumiţi bărbaţi.

Gordon Lonsdale spune:

„La aceste serate veneau mai ales studenţi. Printre ei era şi «diplomatul» israelian Zwe Kedar. Era mare amator de vodcă şi cred că abia acum făcuse cunoştinţă cu ea. Zwe 6-a născut în Palestina şi uneori îmi demonstra cu câtă uşurinţă poate trece drept arab. Mi-a povestit că odată a evut **o** misiune secretă în Egipt şi acolo a pretins că este originar din Siria. Vorbea cu un accent palestincan. În Siria spunea că este egiptean.

La seratele lui Thomas Pope l-am cunoscut şi pe domnul Elton. Oficial trecea drept funcţionar de stat. N-a trebuit să-mi dau prea multă osteneală ca să descopăr că făcea parte din serviciul de informaţii militar, secţia a 5-a a lui Military Intelligence, cunoscută sub denumirea de M.I. 5. Ulterior i s-a schimbat numele în MjI.D. Când am avut cinstea, după scurgerea timpului, să primesc la închisoare vizitele domnului Elton, mi-a povestit că a întâmpinat greutăţi destul de mari până a reuşit să explice cum a ajuns fotografia lui în locuinţa mea. (La aceste serate, Lonsdale i-a fotografiat pe rând pe mai toţi colegii săi şi fotografiile le-a transmis mai departe. Fotografia lui Elton a fost găsită într-un sertar, la o percheziţie făcută la domiciliul lui. – *V.P.B.)*

În anul nostru la facultate era şi un american, Bredt. Studia limba chineză la Londra fiindcă era mai ieftin decât în Statele Unite şi, în plus, în felul acesta avea prilejul să –

cunoască o ţară europeană. După câteva luni şi-a dat seama că toţi colegii noştri erau, de fapt, ofiţeri ai serviciului de informaţii. Fiind american, ceilalţi colegi nu-l prea aveau la inimă şi de aceea stătea mai mult pe lângă mine. Când a înţeles situaţia, mi-a făcut semn cu cotul şi mi-a spus în şoaptă: «Fii atent, Gordon, în afară de tine şi de mine, toţi colegii noştri sunt spioni

10

Tonomatul este una din distracţiile preferate ale tineretului. În faţa cutiei de crom cu beculeţe colorate stau tineri şi tinere cu chipuri blazate, cu receptoare la urechi şi cu ochii lipiţi de discul care se învârteşte. Se stinge ultimul ton, ultimul acord de chitară, ascultătorul se scotoceşte prin buzunar, introduce o monedă şi apasă pe altă clapă pentru a asculta melodia preferată-şi din nou melodii sincopate, din nou o privire visătoare, pierdută în depărtare, din nou o legănare din şolduri şi mişcări neastâmpărate din vârfuri şi călcâie.

Industria de discuri îşi vinde marfa de sezon cu ţârâita. Dacă nu ai un picup, cu patru viteze, la care discurile se schimbă automat, şi dacă nu ai plăci scumpe, găseşti în vreun fund de buzunar câţiva cenţi ca să-ţi cumperi trei minute de iluzii. Tonomate se găsesc în pasajele New York-ului, la Philadelphia, la San Remo şi la Las Vegas, pretutindeni unde tineretul se dă în lanţuri şi trage la ţintă în paiaţele din galantar. Paul Anka este un zeu, bătrânul Armstrong – idealul adolescentelor, iar Brenda Lee – visul junilor imberbi. Trăim în veacul de aur al ritmului, care o dată se cheamă „beat”, altă dată „country”. Tonomate se găsesc şi la Amsterdam, Paris, Hamburg şi şi-au înmulţit şi la Londra ca ciupercile.

Pot exista misionari ai minunii jazzului care să nu. se teamă de greutăţile ce stau în calea unui fondator?

Într-un restaurant elegant din King’s Street, Hamersmith, a intrat un gentleman nu prea tânăr, bine îmbrăcat, de statură mijlocie şi i-a spus barmanului $

— Aş vrea să vorbesc cu şeful.

— E în încăperea din fund.

În dosul perdelei, pe uşa biroului scrie cu litere mari: OFFICE. O bătaie discretă în uşă şi apoi intră cu paşi energici.

— Îmi daţi voie să mă prezint. Sunt Gordon Lonsdale, reprezentantul firmei Automatic Merchandising Limited, şi am venit să vă fac o ofertă foarte avantajoasă. Sunt proprietarul mai multor tonomate, le cunoaşteţi, desigur. Am câteva în regie proprie, plasate în localuri de primă mână. Mi-am permis să vin să vă propun şi dumneavoastră. O muzică formidabilăatrage clientelă, căci tonomatul se bucură de o deosebită atenţie din partea publicului. E o noutate, care a fost aplaudată de renumiţi proprietari de localuri din America. Toată grija – în legătură cu plăcile, funcţionarea perfectă, monedele necesare publicului – o iau asupra mea.

Gordon Lonsdale avea de îndeplinit o misiune care-l obliga să mai stea câţiva ani în Anglia. Când avea să termine cursul **de** limbă chineză nu se va putea înscrie imediat la alt curs şi nici nu putea să ducă la Londra o viaţă de rentier. Ca să intre undeva, într-un post obişnuit, nu se încumeta. În primul rând, n-ar mai fi avut destul timp pentru a se ocupa de misiunea lui şi apoi orice şef ar fi putut însemna o complicaţie neprevăzută. Nu rămânea decât o singură posibilitate: o întreprindere particulară, unde să fie singur stăpân.

Iar dacă este vorba de o afacere, măcar să fie una rentabilă. Gordon Lonsdale a declarat că în comerţul cu tonomate se specializase în Statele Unite, aşa că nu era un novice în acest domeniu. S-a asociat cu producătorul, a depus suma convenită, iar câşti gul urma să-l încaseze lunar. Apoi a început să colinde cafenelele londoneze şi într-atât s-a priceput să-i vrăjească pe proprietari, încât şi-a plasat toate aparatele. N-avea altceva de făcut decât să strângă monedele de două ori pe săptămână şi să

controleze dacă toate plăcile sunt întregi. Şi-a cumpărat un „Ford”, de care avea nevoie în drumurile sale pe la cafenele pentru a-şi controla aparatele şi apoi pentru a-şi vedea de adevăratele lui treburi. Firmele The Thanet Trading Company Limited şi Peckham Automatic Co. Ltd. reprezintă alte două trepte io cariera acestui agent secret, care, în dorinţa de a-şi asigura un camuflaj perfect, a devenit un întreprinzător om de afaceri. Mai întâi s-a asociat cu reprezentantul societăţii producătoare de automate. Acesta i-a împărtăşit planurile sale, pentru a căror realizare avea, în primul rând, nevoie de bani. Gordon Lonsdale s-a declarat de acord să semneze un cec de 509 de lire, devenind astfel asociatul firmei care făcea comerţ cu automatele pentru vânzarea gumei de mestecat.

Se pare că a reuşit să-l atragă de partea sa pe agentul comercial al firmei şi, cu ajutorul lui, a răscumpărat acţiunile sindicatului Peckham Automatic, devenind directorul secţiei de export a firmei. Era o societate comercială ramificată şi avea automate în toate cartierele Londrei. Domnul director mergea în inspecţie şi, cu acest prilej, îşi aranja şi treburile lui strict personale. Aşa s-a lansat zvonul că Lonsdale ar avea dese întâlniri cu femei. Ce altceva putea să-şi închipuie un funcţionar când vedea că domnul director. Se urcă deodată în maşină şi dispare pentru câteva ore? Toată lumea era convinsă că îşi vizitează pe ascuns amanta.

Toţi cei ce au comentat mai târziu perioada în care Lomdale s-a ocupat de afaceri erau de acord că agentul secret vădea un deosebit talent pentru comerţ, fiind foarte perseverent şi serios şi lucrând cu atâta pasiune, încât cu siguranţă s-ar fi bucurat de mare succes dacă şi-ar fi continuat această activitate. Gordon Lonsdale însă avea cu totul alte gânduri.

La Londra şi-a făcut apariţia un spion de-al lui Gehlen care, potrivit datelor din paşaport, se numea Heinrichs şi lucra sub mumele conspirativ Hiri. Gordon Lonsdale a fost

informat şi însărcinat să-i urmărească activitatea, în acest moment intră în scenă singurul ajutorpe care maiorul Lonsdale îşi aminteşte să-l fi avut vreodată» îl cheamă Wilson; acesta este de fapt numele M. conspirativ. Wilson. a descoperit că Hirt venise în Anglia eu o misiune importantă. De ochii lumii era îmeris la Şcoala superioară militară a Pactului nord-atâantic, dar – în realitate lucra pentru serviciul secret vest-german, secţia „Arhive* Era o organizaţie particulară, tăinuită cu grijă de generalul Gehlen. Birt făcea spionaj pentru bani, dar era o slugă credincioasă a. stăpânilor săi, şi se gândea şi la viitor. Se poate şi este chiar probabil că Hirt avea ca sarcină să aduse câţiva veterani şi, din pulbere şi cenuşă, să învie vechile legături pe care Abwehrul nazist le avea în Anglia în timpul războiului. Desigur că acţiunea pe care urma s-o desfăşoare în Anglia a stârnit îngrijorare: şeful serviciului secret vest-german începe să facă spionaj pe cont propriu nu numai în ţările socialiste, dar îşi spionează chiar. aliaţii săi nord – atlantici, Anglia şi Statele Unite. Era vorba de o descoperire importantă. Mai ales în următorul context

Pe atunci, Gordon Lonsdale primise misiunea de a afla toate amănuntele necesare cu privire la trecutul lucrătorilor de la centrul de cercetări bacteriologice din Porton. Chiar de la început a descoperit că în această instituţie lucrează câţiva germani. Faptul în sine n-ar fi fost atât de extraordinar dacă, la scurt timp după aceea, n-ar fi sorit de la centrală informaţii din care reieşea că acest grup întreţine pe ascuns legături cu Germania occidentală.

Gordon Lonsdale:

„Lucrau pentru guvernul englez, dar în acelaşi timp îşi **urmăreau scopurile** lor proprii, pe care, bineînţeles, le as**cundeau cu** grijă. Planurile pe care le urzeau erau vădit provocatoare şi periculoase. După cum reiese din dovezi, se poate presupune că aveau de gând să folosească în practică unele din bacteriile care erau cultivate la institutul din Porton. Am primit ordin ca, în măsura

posibilului, să-i fac inofensivi, fără ca nimeni să afle ceva. Mi s-a dat permisiunea ca, în caz de forţă majoră, să-i compromit în mod public. **Eu** personal la început eram încredinţat că Anglia nu foloseşte arme bacteriologice de ofensivă, întrucât aşezarea ei geografică exclude această posibilitate. Dar omul are deseori în viaţă prilejul să descopere ce deosebire **este** între propriile sale presupuneri şi realitate. **De** aceea trebuia să aflu precis ce se face acolo şi să obţin mostre de materialee.

Lonsdale a reuşit să furnizeze informaţii amănunţite cu privire la funcţionarii centrului din Porton. Materialele se refereau în mare parte la viaţa lor particulară şi cu siguranţă că niciunul dintre ei n-ar fi fost bucuros ca aceste materiale să ajungă în presă.

Gordon Lonsdale t

„Am reuşit să descopăr cum cresc”, an de an, cheltuielile serviciului secret de informaţii englez. Am putut să-mi dau seama în ce scop sunt alocate fondurile sporite. Am descoperit care este direcţia dezvoltării industriei engleze de folosire a energiei nucleare în scopuri paşnice, dar şi militare. Am putut afla problemele asupra cărora americanii nu sunt de acord cu englezii. Principala mea misiune era de a obţine informaţii sistematice cu privire la orice fapte de natură să indice intenţiile S.U.A. sau ale altor ţări ale Pactului nord-atlantic de a ataca. Nu mai e nevoie să subliniez că n-am reuşit, bineînţeles, să-mi fac o privire de ansamblu asupra situaţiei. Strategia contemporană este deosebit de complicată şi este absurd să-ţi închipui că un singur agent poate reuşi să-i dea la iveală principiile. Am obţinut numai frânturi de informaţii, care, la centrală, au fost plasate la locul potrivit în cadrul tabloului general, aşa cum fac copiii construcţii din cuburi.

Asemenea frânturi se adună din toată lumea, se concentrează într-un singur loc şi acolo se analizează… Cred că nu există om în lume care să dorească grozăviile

de neînchipuit ale unui război nuclear (în afară, poate, de cei care fiu sunt întregi la minte). Dar un astfel de război ar putea izbucni dintr-o pură întâmplare. Informaţiile pe care le-am strâns cu privire la planurile agresive ale Pentagonului şi ale Pactului nord-atlantic au contribuit la apărarea împotriva unei catastrofe nucleare".

Cariera comercială a lui Lonsdale mergea din succes în succes. Dar, pe neaşteptate, a survenit un eşec şi talentatul om de afaceri era la pământ. Până la urmă însă a reieşit că şi falimentul lui poate constitui o dovadă că Gordon Lonsdale este un adevărat comerciant.

Firma Peckham Automatic furniza automatele prin care se vindea gumă de mestecat. În afaceri, oamenii se ceartă deseori între ei, şi pentru aceasta e suficient şi un simplu schimb de păreri, într-una din zile, directorul secţiei de export a firmei s-a înapoiat dintr-un voiaj de afaceri şi i-a adus colaboratorului său **o** veste îmbucurătoare. Are în perspectivă un schimb cu Italia în valoare de 300.000 de dolari. Firmei Peckham Automatic I se oferă posibilitatea de a furniza nu numai automate, ti şi gumă de mestecat.

Când ai la îndemână materia primă, nu este nevoie de un capital prea mare pentru a organiza producţia de gumă de mestecat. Asociaţii s-au întâlnit şi, cu creionul în mână, au calculat ce beneficii vor realiza dacă vor produce singuri marfa pentru automatele lor. Au făcut rost de un local, au cumpărat maşini şi, când totul era pregătit **şi** trebuiau să-i dea drumul, afacerea a căzut. Firma Peckham Automatic s-a declarat în stare de faliment.

Proprietarii firmei au primit lovitura bărbăteşte. Lonsdale le-a spus că regretă foarte mult şi, în mod oficial, s-a retras la moşiile lui din Canada, unde spera să facă rost de alt capital. Deşi prietenii săi au primit câteva scrisori purtând ştampila poştei canadiene şi câteva vederi din Vancouver, el se afla în cu totul altă parte a lumii. Din acea perioadă s-a păstrat o fotografie făcută la Varşovia

împreună cu fiul său, iar din însemnările lui se poate deduce că a fost în concediu cu familia lui şi cu acest prilej a făcut, probabil, şi o vizită la centrală.

Un **om** de afaceri nu se lasă descurajat de un mic insucces şi nici chiar de un eşec total. Gordon Lonsdale s-a înapoiat din Canada, şi-a făcut din nou apariţia la Londra şi, având în buzunar alt capital, s-a lansat în afaceri cu un nou elan, în martie 1960, la cel de-al nouălea Târg internaţional de invenţii de la Bruxelles era reprezentantul propriei sale firme, expunând o noutate pentru automobile: un lacăt automat.

Povestea asta seamănă a farsă. Dacă n-ar fi confirmată prin documente, niciun autor n-ar fi menţionat acest lucru, într-atât este de neverosimil, Lonsdale s-a lansat din nou în afaceri. În august 1959 a aflat că firma Master Swith Company caută un director şi, în acelaşi timp, un om care să dispună de capital ca să poată începe producţia unei noutăţi senzaţionale, un patent menit să uluiască omenirea. Închipuiţi-vă că orice şofer care conduce un turism sau un autocamion va putea închide, printr-un mijloc foarte simplu, servindu-se de un lacăt, capota, rezervorul de benzină, portbagajul şi toate portierele. Într-un cuvânt, o invenţie genială.

Nu se ştie dacă până la urmă lacătul automat (Lonsdale l-a numit, ulterior siguranţă electronică) a stârnit entuziasmul şoferilor. Mai degrabă am spune că nu, căci nu. să îmi auzit despre această descoperire. Dar pentru invenţia expusă, Gordon Lonsdale şi asociatul lui au primit Medalia de aur a marelui târg de invenţii. Lacătul automat al lui Lonsdale a fost considerat de juriu ca cel mai bun exponat englez. Nu se întâmplă prea des ca un agent secret să se bucure de o asemenea recunoaştere publică.

11

În timp ce vânează informaţii, agenţii serviciilor secrete au de biruit obstacole neînchipuit de grele. Când

ajung, în sfârşit, în posesia informaţiilor, în faţa lor se pune o problemă toarte complicată: cum să găsească o posibilitate sigură şi discretă de a le transmite şefului?

În cel de-al doilea război mondial, tehnicienii germani ai serviciului secret, au descoperit modalitatea de a miniaturiza mesajele secrete fotografiate, în istoria militară s-a încetăţenit noţiunea denticropunch într-o foarte scurtă perioadă, **ea** a fost preponderentă în transmiterea mesajelor secrete. Apoi „când oamenii s-au deprins, cu descifrarea microfilmelor, s-a sfârşit şi cu această noutate senzaţională. Toată lumea a revenit la staţiile de emisie»

În timpul cât a stat la Londra, Gordon Lonsdale a locuit în elegantul White House în două rânduri. În 1955, maşina firmei Selfridge a adus la această adresă un aparat nou de radio. Nu era nimic deosebit, mai ales că era vorba de un tip obişnuit, care se poate găsi în orice magazin. Era un pro**dus** al firmei Busch şi purta marea „Coloniale, Preţul: 37 de lire. Ca multe alte aparate produse în serie, şi „Colonial* avea unde scurte foarte sensibile.

„Era instalat în sufrageria mea din White House şi avea **un** aspect atât de obişnuit, încât nimeni nu-şi oprea privirea asupra lui. Stătea pe un bufet din lemn lustruit şi deasupra lui pusesem o copie după cunoscuta statuie a băieţelului din Bruxelles.

Aparatul acesta de radio, care, la prima vedere, părea atât de obişnuit, îmi aducea vocea şefilor met la una din întâlnirile noastre anterioare am convenit asupra frecvenţelor de undă pe care să-mi transmită instrucţiunile, precum **şi** asupra orarului transmisiunilor. În general, emiteau între tei şi patru dimineaţa* Informaţiile erau, bineînţeles, cifrate. Chiar dacă ar fi fost ascultate de cineva, ceea ce, de altfel, era puţin probabil, tot nu ar fi fost înţelese.

Desigur că trebuia şi eu să am o posibilitate de a comunica cu comandamentul De aceea, era necesar să-mi

găsesc un camuflaj pentru emiţătorul meu de 150 de waţi. N-a fost nevoie să caut prea mult. Mă întâlneam deseori cu familia Kroger, în vila din Cranley Drive 15, Ruislipe. Această vilă era situată în apropierea bazei militare a forţelor aeriene ale Statelor Unite, şi aici împrejurimile erau înţesate cu antene radio. Cu greu s-ar fi putut găsi un loc mai bun. Aici emiţătorul nu putea fi descoperit”.

Dar Gordon Lonsdale se înşela.

Scotland Yard-ul a reuşit să descopere emiţătorul din Ruislipe. Echipa de urmărire nici n-a avut nevoie să recurgă la maşinile prevăzute cu goniometre şi nici n-a fost necesară recepţionarea emisiunilor secundare. A fost de ajuns ca sergentul Hoskins să-l descopere printr-o simplă întâmplare pe Houghton, bătrânul monden neghiob, care visa să trăiască pe picior mare şi care s-a vădit a fi un uşuratic în ceea ce priveşte respectarea normelor conspirative. Şi-a atras pe urmele sale un copoi şi tot secretul s-a dus pe copcă. După aceea, maşina inspectorului Smith s-a oprit în faţa grădiniţei ce înconjura căsuţa din Cranley Drive, poliţistul a coborâf din ea şi a sunat la uşă.

Anticarul Kroger a ieşit să-l deschidă. Avea cincizeci de ani şi se ţinea foarte bine pentru vârsta lui. Pe faţa-i interesantă, ochii aveau o privire vie. Smith s-a legitimat cu insigna metalică atârnată pe un lănţişor. Peter Kroger a arătat un paşaport neozeelandez, şi a explicat că se întreţine din v! nzarea unor exemplare de cărţi scumpe şi a unor cărţi istorice de preţ. Inspectorul Smith l-a arestat pe Peter Kroger şi l-a rugat să fie atât de amabil şi să-şi cheme şi soţia jos. Când a coborât în hol, Helena Kroger a fost, de asemenea, arestată.

Cine erau soţii Kroger şi ce rol au jucat ei în cazul Gordon Lonsdale? Desigur, ei erau iniţiaţi în secretele misiunii serviciului de informaţii şi fără îndoială că Lonsdale le-a dat unele explicaţii când le-a încredinţat emiţătorul.

Vom încerca să întocmim, portretul real al celor doi bătrân, care de la prima vedere par de nădejde, curajoşi şi conştienţi.

„Dacă ţineţi să revin la emiţătorul descoperit de Scotland Yard în casa lui Peter Kroger, trebuie să vă spun că acesta era un aparat de rezervă. Nu l-aş fi folosit decât într-un caz extrem. Poate numai atunci când ar fi trebuit să anunţ centralei un iminent atac nuclear împotriva ţărilor socialiste. Dacă cineva ar fi bănuit că Peter sau Helena Kroger s-au servit de emiţător, se poate convinge, că ei habar n-aveau să-l mânuiască. Nu erau capabili să emită o ştire nici chiar dacă ar fi ştiut despre existenţa staţiei în casa lor. Pentru transmiterea mesajelor aveam un radiotelegrafist calificat. Acesta lucra cu aparatul lui propriu de emisie. A sosit în Anglia la câteva luni după mine şi în decembrie 1960 i-am spus să facă în aşa fel încât să i se piardă cât mai repede urma. M-a ascultat şi a dispărut”.

Inspectorul Smith i-a arestat pe Peter şi pe Helena Kroger.

Dar a reieşit că în zadar şi-au făcut iluzii domnii de la Scotland Yard. Inspectorul Smith a înţeles imediat că nici Helena Kroger, nici soţul ei nu sunt dintre cei care să se sperie de îndată ce anchetatorul începe să ameninţe. Agenţii de la Scotland Yard, cu tot materialul care le căzuse în mână, au transpirat din greu ca să descopere câte ceva din lanţul de mistere. Câteodată aveau de-a face cu adevărate rbbusuri. Nu exista o legătură logică între toate alineatele, iar Peter şi Helena Kroger tăceau.

S-a crezut că, în cursul procesului, Gordon Lonsdale va contribui pentru ca misterul ce învăluie trecutul soţilor Kroger să fie măcar în parte îndepărtat. Ziariştii şi-au pregătit bicc-notesurile şi aşteptau să se facă, în sfârşit, puţină lumină în ceea ce-i priveşte pe anticar şi pe soţia sa. Dar Gordon Lonsdale şi-a dezamăgit auditorii. Declaraţia lui a adus noi îndoieli, alte complicaţii, un nou mister.

„Dau această declaraţie întrucât nu vreau să li se facă o. nedreptate soţilor Kroger, fiind învinuiţi pentru lucruri pe care le-am săvârşit numai eu, ca urmare a faptului că am ascuns în locuinţa lor unele obiecte. Pe soţii Kroger îi cunosc din 1955. (I-a cunoscut la Paris, imediat după întâlnirea cu „Jean" şi au convenit să se întâlnească la Londra. – V.P. fi. J. Curând am devenit prietenul lui Peter Kroger, care mi-a acordat toată încrederea. În ultimii doi-trei ani i-am vizitat foarte des şi uneori îmi petreceam sâmbătă şi duminica în vila lor.

De câte ori plecau din Ruislipe, Peter Kroger îmi lăsa cheile de la casă şi mă ruga să locuiesc acolo în timpul absenţei lui, fiindcă avea cărţi de anticariat în valoare de câteva mii de lire sterline. Ştia că eu locuiesc într-un mic apartament mobilat, la care, bineînţeles, avea o cheie şi personalul de serviciu. Acesta a fost motivul pentru care am ascuns unele obiecte în casa Krogerilor. De exemplu, am avut acolo un aparat de fotografiat marca «Praktina» în valoare de 200 de lire, aparatură fotografică şi alte câteva fleacuri.

Odată, în luna iulie a anului trecut, i-am adus domnului Kroger în dar de ziua lui o brichetă şi două etajere de lemn pentru cărţi. Lucruri obişnuite. După cum aţi descoperit, bricheta avea în Interiorul ci nişte goluri care serveau pentru a ascunde diferite obiecte. Acestea au fost înaintate tribunalului ca dovezi.

Este suficientă o comparaţie sumară pentru a vedea că planul emisiunilor găsit la Krogeri nu este decât o copie după planul găsit de poliţie la locuinţa mea. Într-un cuvânt, am vrut să precizez că aceste obiecte sunt proprietatea mea personală, iar unele reprezintă daruri făcute de mine lui Kroger. Este vorba de o brichetă marca «Ronson», un microscop şi un bidon, un bliţ, o cutie cu câteva hârtii de celofan şi 2 563 de dolari, care s-au găsit acolo.

Baia lui Kroger am folosit-o adesea drept cameră obscură. Tot ale mele sunt şi multe dintre substanţele

chimice găsite în locuinţa lor. Cândva m-am ocupat şi cu experienţe de înicrofotografie. Am reuşit să fac o bandă de celofan pe care a găsit-o poliţia. Uneori, când mă aflam la Krogeri, foloseam maşina lor de scris. Una din depeşele prezentate tribunalului drept corp delict am scris-o eu la maşina de scris a soţilor Kroger.

«Odată, pe când soţii Kroger erau plecaţi, am descoperit în vilă un loc potrivit pentru o ascunzătoare secreta. Acolo am ascuns un emiţător pe unde scurte şi alte câteva obiecte.

Am acordat o mare importanţă camuflării acestei ascunzători. Era limpede că, dacă în mod întâmplător, ascunzătoarea ar fi fost descoperită, soţii Kroger ar fi putut avea mari neplăceri. De aceea, m-am hotărât că le procur paşapoarte pe nume false, pentru eventualitatea că ar surveni o asemenea întâmplare.

I-am fotografiat pe soţii Kroger şi am lipit fotografiile lor pe paşapoarte, pe care apoi le-am pus într-o mapă de piele şi le-am ascuns în casa lor. Dacă poliţiştii ar fi cercetat amprentele de pe emiţător, n-ar fi descoperit niciuna care. să corespundă amprentelor soţilor Kroger, în ziua în care am fost arestat, deci sâmbătă 7 ianuarie, am fost împreună cu doamna Kroger la cumpărături. Şi-a cumpărat o plapumă. Vânzătorul mi-a dat mie bonul. Când am venit acasă, l-am găsit, uitasem să-l dau doamnei Kroger, şi mi-am spus că, până una-alta, îl voi păstra. În timpul cumpărăturilor i-am dat doamnei Kroger un plic pe care am rugat-o să-l ia cu ea acasă. În el erau câteva documente de serviciu şi nu voiam să le iau cu mine în vizita pe care ană pregăteam ş-o fac în seara aceea.

Îmi dau foarte bine seama că acum este prea târziu ca să mai pot îndrepta ceva, totuşi, sper ca, măcar în aceste împrejurări, să pot lua asupra mea întreaga răspundere pentru faptele săvârşite, indiferent de urmările defavorabile pe care această mărturisire le poate avea în ceea ce priveşte persoana mea”.

O parte din presă a apreciat declaraţia lui Lonsdale ca un gest gratuit, spectaculos, iar altă parte a privit-o ca un fel de camaraderie sportivă în favoarea Krogerilor. Nu încăpea îndoială că se străduia să salveze ceea ce se putea, fără a se gândi la şine, dimpotrivă, considera că n-are niciun rost să împartă vina.

12

În fiecare ţară, apărătorii legii se comportă după un anumit ceremonial al lor, împământenit, invariabil, recunoscut şi de autorităţile de stat. Judecătorul îşi oficiază slujba după toate regulile stabilite, copiii care-l secondează pe preotul catolic în oficierea slujbei la Scotland Yard îşi mai pot permite câte un pas în plus. Paşii lor greşiţi nu sunt socotiţi în final.

Aici, favoritul jocului este inspectorul Smith, dar Lonsdale un este nici el un outsider cu care să se poată juca aşa cum vrea. Maiorul serviciului de informaţii sovietic este un profesionist şi, când cineva optează pentru această carieră, trebuie să prevadă pentru viitor riscul de a fi descoperit. E destul să facă cea mai mică greşeală şi trebuie să răspundă pentru toate faptele pe care le-a săvârşit cândva şi care până atunci nu au fost cunoscute. Gordon Lonsdale este calm. Ai zice că drama pe care-o trăieşte nu-l tulbură de fel. Atitudinea lui este în dezavantajul inspectorului Smith. În plus, arestatul este jurist, se pricepe la legi şi veghează la respectarea lor. Uneori nu reuşeşte să-şi atingă **scopul, dar creează complicaţii** anchetatorilor.

În urma lui Qordon Lonsdale se închid porţile închisorii **Brixton.** Inspectorul Smith face eforturi de a sintetiza procesele-verbale, pentru ca judecătorul de instrucţie să poată începe interogatoriul, căci perioada de detenţiune până la interogatoriu nu poate dura mai mult de şapte zile. Pentru ca legea să fie respectată, Lonsdale şi tovarăşii lui trebuie să se urce în dubă şi să traverseze Londra până în Bow Street Acolo să ia loc pe bancă în faţa

judecătorului de instrucţie. Aceleaşi întrebări, aceleaşi răspunsuri. Judecătorul pronunţă hotărârea aşteptată. Detenţiunea preventivă se prelungeşte cu o săptămână. Gata, mergem! Iar în dubă şi înapoi în celule.

„Prima noapte am petrecut-o în camera de izolare a unui spitaJ, unde sunt trimişi şi puşi sub observaţie toţi cei învinuiţi de crime grave. În încăperea în care am fost duşi erau cincisprezece sau şaisprezece bărbaţi suspectaţi **de** crimă. Ofiţerul închisorii ne ţinea sub o permanentă supraveghere. Era atent ca nu cumva vreunul să încerce să se sinucidă, lucru care se întâmplă foarte des în acest stadiu al anchetei.

Când ne-am culcat, era trecut de unsprezece. Cum am pus capul pe pernă, am şi adormit. Şi Peter Kroger a dormit bine. Numai Houghton ne-a spus a doua zi dimineaţa că n-a putut dormi. Probabil că ne-au supravegheat şi în timpul nopţii şi de aceea, în dimineaţa următoare, pe mine şi pe Kroger ne-au mutat în celule obişnuite”.

Houghton avea motive foarte serioase să fie chinuit de mustrări de conştiinţă. Imediat după arestare S-a oferit, plin de bunăvoinţă, să-i înfunde cât mai mult pe toţi ceilalţi, numai să iasă el basma curată. Până şi pe inspectorul Smith l-a surprins oferta lui cinică.

„A vrut să încheie o tranzacţie cu mine – scrie George G. Smith într-un proces-verbal.

— Voia să aranjez în aşa fel lucrurile, încât să nu apară în faţa tribunalului ca acuzat, d ca martor al acuzării. Mi-a oferit informaţii pe care urma să le transmit mai departe celor în drept, dar în schimbul lor trebuia să-l asigur că nu va fi judecat. Voia să depună ca martor împotriva celorlalţi patru acuzaţi (deci şi împotriva amantei sale, Bunty Gee. – V.P.B.)”.

Houghton era un trădător. S-ar părea că, atunci când pe banca acuzaţilor apare un agent care se comportă cu demnitate în timpul dramaticelor dezbateri ale

tribunalului, lângă ei ia loc şi câte un laş, având toate atributele necesare unui astfel de roh Harry Houghton s-a arătat dispus să ofere Scotland Yard-ului orice date, dar nu i-a servit la nimic.

Tot atunci, el i-a propus inspectorului Smith să-l ajute să identifice după fotografii pe membrii ambasadelor sovietică şi poloneză, pretinzând că aceştia se ocupă în Anglia şi cu spionajul în favoarea guvernelor lor. Dumnezeu ştie cum îşi închipuia el că ar putea să demonstreze acest lucru. Inspectorul Smith a înţeles că are de-a face cu un mitoman, aşa că nu l-a luat în serios. Mai târziu, Houghton, încercând să se apere, a afirmat, printre altele, că mulţi agenţi de legătură cu care a venit în contact făceau parte din misiuni diplomatice.

Anglia se numără printre învingătorii lui Hitler, dar după război americanii o tratau ca pe o rudă săracă. Totuşi, ulterior, cele două ţări au început. să colaboreze în cadrul organizaţiei N.A.T.O. În 1956 au semnat convenţia anglo-americană cu privire la schimbul de informaţii atomice şi la colaborarea pe tărâmul cercetărilor nucleare. Astfel, englezii au primit planul de construcţie a unui reactor atomic şi al unui sistem de propulsie de felul celor cu care e înzestrat submarinul atomic american „Nautilus*, pentru a le servi la construcţia submarinului lor tip „Dreadnought".

Încheierea acestor tranzacţii a stârnit unele proteste. Nu toţi americanii sunt de acord cu o asemenea dezinteresare mărinimoasă. În Comisia pentru energia atomică, senatorul Murray declară că este principial împotrivă să se încredinţeze aceste secrete strategice englezilor, întrucât deţine unele informaţii din sursă sigură potrivit cărora, în Anglia, măsurile de securitate nu sunt la un nivel corespunzător pentru a putea asigura secretul unor inovaţii în domeniul înarmării.

După câteva luni s-a dovedit că a avut dreptate. Grupul **din Portland** al lui Gordon Lonsdale se află în

detenţiune **preventivă,** iar preşedintele Consiliului de Miniştri, Macmillan, lecţia a 8-a a lui Military Intelligence şi Scotland Yard-ul se dau peşte cap să dovedească aliatului lor american din N.A.T.O» că vorbele care urmăresc subminarea autorităţii serviciului de securitate sunt lipsite de orice temei. Dar cum?

Regizorii spectacolului public au proiectat dinainte dimensiunea înscenării. Procesul agentului sovietic trebuia să dureze nu mai puţin de opt zile, deşi acuzarea era limpede, dovezile se aflau pe masă şi ar fi fost suficient să se dea citire proceselor-verbale, să fie audiaţi martorii şi Curtea. cu juri să-şi pronunţe sentinţa.

De la început era clar că sfârşitul lui va fi bun. Un indiciu în acest sens era şi prezenţa procurorului general la interogatoriile preliminare. Sir Reginald Manningham-Buller încerca să recâştige ceea ce pierduse inspectorul Smith şi agenţii săi, care i-au arestat pe Lonsdale, Houghton şi miss Gee înainte de vreme, ridicând astfel singuri o barieră în spatele căreia au dispărut ceilalţi colaboratori ai grupului. Oamenii Scotland Yard-ului au depus pe masa judecătorului de instrucţie o grămadă de dovezi, dar le lipsea tocmai dovada cea mai importantă şi nu mai sperau să poată pune vreodată mâna pe ea. Nimeni nu putea dovedi că acuzaţii au transmis unui eventual duşman informaţii secrete cu caracter militar»

„Cu primul prilej, poliţia urma arestat şi m-a acuzat prosteşte» în felul acesta a pierdut posibilitatea de a mă prinde în flagrant delict de transmitere a informaţiilor. Aşadar, nu aveau nicio dovadă de spionaj, puteau să dovedească doar că am păstrat «ilegal» documente conţinând secrete de stat. Dar aceasta, după toate legile, este o acuzaţie cu mult mai puţin gravă. De aceea au trebuit să recurgă la jurişti iluştri pentru a înăbuşi zarva stârnită, de critica justificată a publicului. Poliţia a făcut o greşeală importantă şi nu ne puţeau învinui de activitate de spionaj, ci numai de tentativă de spionaj”.

În hăţişul paragrafelor de lege, procurorul general a găsit-o potecă pentru a ajunge la formularea unei acuzaţii nu de nerespectarea legii pentru protecţia secretelor de stat, ei de trădare de patrie şi de conspiraţie împotriva statului, **în** primul caz puteau să primească pedeapsa maximă de 14 ani închisoare, pe când în al doilea caz – închisoare pe viaţă.

„Între 14 aprilie 1960 şi 7 ianuarie 1961» acuzaţii împreună eu alte persoane necunoscute au organizat un complot împotriva siguranţei MMukti şi a intereselor lui, furnizână unei puteri inamice informaţii care, direct sau indirect, U puteau folosi”.

După război Scotland Yard-ul şi Military Intelligence s-au culcat pe lauri. Despre succesele pe care, fără îndoială, le-au avut era interzis să se vorbească, iar. insuccesele deveneau ştiri senzaţionale, trâmbiţate în paginile ziarelor, ştricându-le bunul renume. Cazul Gordon Lonsdale ar fi putut fi ultima picătură care să umple paharul „dar putea fi şi un prilej de reabilitare. Smithii şi Brownii de astăzi trebuiau să dovedească lumii că sunt la fel de capabili, ca şi colegii lor din timpul războiului.

Treizeci de martori şi douăzeci de corpuri delicte servesc drept mărturie a activităţii de spionaj desfăşurate de acest grup şi a capacităţii poliţiei. Geanta domnişoarei Bunty Gee, filme şi microfilme, instalaţia pentru citirea micropunctelor., coduri şi altă recuzită de spionaj, precum şi douăzeci de bărbaţi misterioşi – notaţi doar cu litere de la A la T – toate acestea sunt atuurile pe care le speculează procurorul general al Marii Britanii, sir Reginald Manningham-Buller. Apărătorii, **W.** M, F. Hudson, Michael Hurd şi Victor Durand, nu dispun de o asemenea recuzită de efect.

Secţia a 5-a a lui Military Intelligence a trimis la luptă o echipă de agenţi care i-au urmărit pe suspecţi sau au asistat la arestarea lor. S-au prezentat ca martori, dar fără să-şi arate faţa şi niciunul dintre reporteri nu a avut

voie să-i fotografieze, nimeni nu trebuia să afle cine sunt. S-au furişat în sală în vârful picioarelor, s-au strecurat într-un colţ întunecat al încăperii şi răspundeau la întrebări aşezaţi cu spatele la public. Mărturiile lor erau anonime şi nu se deosebeau între ei decât prin litera alfabetului, prin care erau desemnaţi de şef. Când îşi terminau declaraţia în faţa barei de la Old Bailey, dispăreau pe una din uşile laterale ale sălii tribunalului numărul unu. În acest timp, sala era înţesată de poliţişti, care vegheau ca nu cumva vreunul dintre **reporteri să facă** vreo fotografie. Erau martori? Sau era **vorba doar de nişte îl guranţi?**

Procesul **a** fost deschis de cel mai înalt magistrat, lordul Parker, la 13 martie 196), la Old Bailey, Desfăşurarea lui amintea de procesul colonelului Abel, judecat în faţa tribunalului din New York. Şi aici exista un trădător care se străduia să obţină graţierea, şi aici pe banca acuzaţilor stătea, echilibrat şi calm, un maestru al serviciului secret.

Un element nou a constituit în timpul dezbaterilor depoziţia domnişoarei Bunty Gee. De dimineaţa până seara nu vorbea decât despre dragostea ei cea mare pentru Houghton. Tot ce a făcut a făcut de dragul lui, căci sentimentul pe care i-l nutrea nu cunoştea nicio limită. După cum afirma ea, ar fi fost la stare şi de un sacrificiu mai mare decât furtul câtorva documente purtând ştampila „secret”. În ochii ofilitei fete bătrâne, Harry Houghton era un adevărat Apolo.

La procesul de la New York, pe chipul colonelului Abel n-a tresărit niciun muşchi. Tot timpul a desenat. Gordon

Lonsdale şi-a adus pe banca acuzaţilor o cărţulie. De fapt, era o lectură foarte adecvată: un roman de spionaj, „The Lotus ană the Wind”. Şi, în timp ce judecătorul şi martorii se târguiau cu procurorul general, sir Reginald Manningham-Buller, pentru viaţa lui, agentul Lonsdale citea despre spionii care, în perioada respectivă, purtau

bărbi false.

La 23 martie 1961, Curtea cu juri s-a retras la ora două şi jumătate pentru dezbateri. Nu s-au sfătuit prea mult. La ora patru, cel mai înalt magistrat s-a ridicat şi i s-a adresat lui Gordon Lonsdale:

— Desigur, dumneavoastră sunteţi spion de profesie. Este o profesiune periculoasă şi v-aţi gândit, probabil, că, în cauzal când veţi fi arestat, veţi avea de ispăşit o pedeapsă grea. După părerea mea, dumneavoastră aţi fost conducătorul acestui grup de cinci spioni şi, în orice caz, principalul acuzat din acest proces.

Bilanţul procesului; pedeapsa cu privarea de libertate pe nouăzeci şi cinci de ani. Lordul Parker i-a distribuit astfel: Gordon Lonsdale – douăzeci şi cinci, soţii Kroger – câte douăzeci, Houghton şi miss Bunty Gee – câte cincisprezece ani de închisoare. Toţi cinci au fost condamnaţi la plata solidară a cheltuielilor de judecata, în sumă de 4.000 de lire. Dezbaterile s-au încheiat. Condamnaţi! să fie duşi din sală

14

Viaţa unui deţinut se scurge uniform ca tic-tacul unui ceasornic. Chiar şi trântorii cei mai înveteraţi consideră că în închisoare munca este un adevărat balsam.

Gordon Lonsdale este ţinut într-o celulă izolată, i se face cinstea de a îi considerat capabil de a evada şi, de aceea, este supus unui regim sever. În orele de lucru se duce la atelierul de croitorie, unde învaţă o nouă meserie. Face tot ce poate ca să se familiarizeze cu peticele, acele şi aţa şi, în timp ce coase şi descoase, visează la întoarcerea acasă.

— Deţinut Lonşdalc, la vorbitor i

Ridică, mirat, capul. Nu aşteaptă pe nimeni şi, apoi, este *o* zi obişnuită, iar vorbitor nu este decât duminică. Îşi şterge mâinile de pantaloni, se scoală şi porneşte, urmat la trei paşi de gardianprin coridoarele lungi, spre încăperea unde colegii lui se întâlnesc cu soţiile.

De cealaltă parte a gratiilor stă o femeie de vreo treizeci şi cinci de ani, îmbrăcată cu un pardesiu şi o pălărie ele o eleganţă discretă. Se scoală şi vrea să-i iasă în întâmpinare, dar îşi dă imediat seama că fiecare dintre ei se află de altă parte a gratiilor.

— Bună ziua, domnule Lonsdale, îi spune ea cu un zâmbet puţin crispat; atmosfera, sumbră din închisoare o sperie.

— Bună ziua, doamnă Baker, nu m-aş fi aşteptat ca dumneavoastră…

— Am fost totuşi… – doamna tresare şi încearcă să îndrepte.

— Suntem, totuşi, prieteni.

Doamna Baker este, într-adevăr, o cunoştinţă apropiată. În sfârşit, lucrează la una din societăţile comerciale ale lui Lonsdale. Vizita ci la închisoarea Wormwood Scrubs nu era o vizită de afaceri. Ca majoritatea relaţiilor lui Lonsdale, ea nici nu ar fi vrut să-şi amintească în acea perioadă că l-a cunoscut, dacă nu s-ar fi găsit cineva care să-i aducă aminte.

Într-o dimineaţă a găsit în cutia poştală o scrisoare prin care ora chemată la Ministerul de Război. Nici prin cap nu-i trecea pentru că ar fi putut-o chema, dar s-a dus. A fost condusă nu în faţa unui ofiţer cu epoleţii auriţi, ci a unui civil oarecare, un om cu părul cărunt. Vorbea în numele lui Military Intelligence şi i-a declarat că a fost însărcinat de secţia a 5-a să stea de vorbă cu doamna Baker în legătură cu Gordon Lonsdale. Cei de la Military Intelligence ştiu că doamna îl cunoaşte foarte bine.

Serviciul secret presupune, probabil, că doamna Baker îl cunoaşte pe Lonsdale chiar mult mai bine. În acea perioadă, când redacţiile plăteau mii de lire pentru nişte istorioare de scandal, în săptămânalele ilustrate au apărut destule „reportaje autentice din prima sursă”, în care autorii se străduiau să-i atribuie agentului secret, în jurul căruia „oricum, se ţesuse o legendă, şi alte trăsături

captivante: un om monden căruia nu-i rezistă nicio femeie, un aventurier care nu se teme de nimic, e în stare să chefuiască o noapte întreagă eu prieteni fără să-şi piardă capul; în toate localurile din Soho este cunoscut ea un cal breaz.

Convorbirea civilului de la Military Intelligence eu doamna Baker a avut un conţinut neobişnuit, dar ţelul era limpede: doamna trebuia să le facă un serviciu»

Acesta era motivul pentru care *a* apărut ea în vorbitorul închisorii Wormwood Scrubs. Trebuia să-i aducă la cunoştinţă lui Lonsdale că domnii de la serviciul secret al armatei ar fi foarte dispuşi să stea de vorbă cu deţinutul» Di a colaborarea cu ei, Gordon Lonsdale n-ar avea decât de câştigat întâlnirea cu doamna Baker a constat într-o spionare reciprocă. Doamna nu a făcut nicio propunere, probabil că n-a primise sarcini precise, iar Lonsdale, de asemenea, nu a spus nimic. Aşa s-au despărţit, şi convorbirea lor, aparent lungă, nu a dus la niciun rezultat. Dar doamna Baker a făcut un raport şi, după vreo săptămână, Lonsdale a fost chemat în biroul directorului. Acesta l-a întrebat direct dacă ar avea ceva împotrivă să vină cineva din partea serviciului secret să stea de vorbă cu el. Lonsdale nu a refuzat, era curios să vadă ce joc îi vor propune.

A doua oară l-au dus într-o încăpere în care, în mod obişnuit, deţinuţi! se consultă cu avocaţii lor. Un gardian stătea în faţa uşii, pe coridor. În camera cu o masă şi două deaunc nu era nimeni. Lonsdale s-a aşezat şi aşteaptă. După puţin timp a intrat un bărbat important. Domnul avea ţinuta obişnuită a gentlemanilor londonezi din înalta societate: pălărie tare, haină neagră, pantaloni în dungi, umbrelă şi servietă. Numele lui: Elton.

Gordon Lonsdale îl cunoştea de pe când era student la limba chineză. Prima oară ş-au întâlnit la o serată dată de un coleg – diplomatul canadian Thomas Pope. Încă de pe atunci, toţi invitaţii la acea serată ştiau că mister Elton

lucrează la serviciul secret, deşi pe cartea lui de vizită scria funcţionar de stat". De aceea Gordon Lonsdale s-a străduit să-l distreze. Nu este uşor pentru un gentleman englez să ia direct legătura în închisoare cu un om pe care ultima oară I-a întâlnit în mediul strălucitor al lumii diplomatico. Dar domnul Elton are experienţă şi din spirit de prevedere şi-a luat cu sine ceva care să-l ajute să treacă peste această prăpastie. Pune pe masă o fotografie. Fotografia îl înfăţişează pe Elton cu un pahar de şampanie în mână, Autorul fotografiei este Lonsdale, în locuinţa căruia poliţia a şi găsit această fotografie. Lui mister Elton nu i-a venit de loc uşor să-i explice inspectorului Smith cum a ajuns poza lui. acolo-Hahaha, reuşită, nu? Acum fotografia servea ca o punte de legătură.

„În cele din urmă a adus vorba de ceea ce îl interesa, şi anume m-a întrebat dacă n-aş fi dispus să încheiem o convenţie. Sigur că da, i-am spus, dar ca între prieteni. Asta înseamnă că în principiu nu voi răspunde decât la întrebările care se referă strict la persoana mea. Orice avantaje ar putea rezulta dintr-o astfel de convenţie le rezervprietenilor mei, soţii Kroger. Banii nu mă interesează".

Mister Elton venise cu o propunere concretă-I-a oferit lui Lonsdale o sumă frumuşică, pe care urmau f să i-o plătească regulat ca renta viageră, cu condiţia, bineînţeles, ca, după graţiere, Lonsdale să rămână în Occident, Asupra acestei condiţii n-au putut cădea de acord.

După câteva săptămâni, deţinutul a fost mutat la altă închisoare. Domiciliul lui vremelnic deveni închisoarea Strangeways din Manchester. Mister Elton şi-a făcut şi aici. apariţia în rohd şarpelui din rai, La vorbit despre graţiere şi despre neplată, dar s-a jenat întotdeauna să spună direct despre ce este vorba şi ce cere în schimb.

„Agenţii de la secţia a 5-a a l-ul Military Intelligence au avut probabil o mare surpriză când, cu prilejul

percheziţiei în locuinţa mea, n-au descoperit nici nume, nici însemnări, nici date ale întâlnirilor sau adrese. Zece luni le-a trebuit experţilor până când au dat în agenda mea telefonică peste câteva cifre şi semne chinezeşti. După cum mi-a spus Elton, au convocat profesori de matematică, criptografi şi sinologi şi le-au cerut să descifreze însemnările, Eton mă spus că după o bună bucată de vreme au reuşit să dezlege principiul cifrurilor şi să descopere sensul – însemnărilor făcute, După părerea mea, toată această oboseală şi toate aceste cercetări erau caraghioase: cei despre care era vorbă în însemnările mele părăsiseră demult Anglia”»

Ijonsdale avea destul timp să mediteze asupra misiunii lui Elton. De ce Oare civilul ăsta cu pălărie tare îi îndrugă toate aceste poveşti? Vrea să-l pregătească pentru o întâlnire cu reprezentanţii lui Military Intelligence sau, dimpotrivă, încearcă să-l liniştească, dându-i impresia că totul este în cea mai perfectă ordine? Serviciul secret englez a recurs la alte metode decât cele folosite de americani în cazul lui Abel. Scopul era acelaşi – să scoată de la deţinut Informaţii despre serviciul secret sovietic, despre organizarea, metodele şi scopurile lui. Mister Elton şi şefii lui au făcut tot ce au putut ca să obţină datele dorite.

În Ajunul Crăciunului din 1963, mister Elton a apărut din nou în închisoare, având, în sfârşit, în servietă o propunere concretă, scrisă. Când au luat loc la masă, după ce gardianul a ieşit, continuându-şi supravegherea prin ferestruica uşii, mister Elton i-a înmânat lui Lonsdale un plic.

„L-am deschis şi primul lucru pe care l-am văzut a fost, în marginea de sus a paginii, o ştampilă mare, roşie, STRICT SECRET. Mai avusesem de multe ori în mână documente de acest fel, dar era prima oară când ajungeam la o astfel de hârtie într-un mod atât de comod şi oficial. Şi m-am gândit că nici unui maestru al serviciului secret nu i

se întâmplă prea des aşa ceva. Am citit cu atenţie documentul.

Din primele rânduri mă asigurau că instituţiile în drept se vor îngriji ca pedeapsa să-mi fie redusă la cincisprezece ani închisoare dacă răspund la anumite întrebări. Răspunsurile trebuie să fie adevărate şi complete, ele urmând să fie apreciate de specialiştii serviciului de securitate.

Am citit întrebările şi mi-am dat seama că au fost, probabil, întocmite de oameni care au o idee destul de vagă despre munca în cadrul serviciului de informaţii, iar despre activitatea mea în special nicio idee. La una din întrebări nu se putea răspunde de loc. Să fi fost oare vorba de o cursă? Trebuia să descifrez câteva din mesajele care au fost găsite cu prilejul arestării mele. Agenţii secţiei a S-a a lui Military Intelligence ştiau bine că am folosit tabelele cifrului o singură dată şi că, imediat după folosire, tabelele se distrug. Mesajele nu puteau fi descifrate decât de un singur om: funcţionarul de la comandamentul central, fiindcă. numai el dispunea de al doilea exemplar al tabelelor”.

Nimic nu-şi dorea Gordon Lonsdale mai mult decât libertatea. Totuşi, i-a înapoiat lui Elton propunerea şi şi-a exprimat mirarea că domnii de la secţia a 5-a a lui Military Intelligence şi-au putut închipui că el va accepta asemenea condiţii. Propunerea de a-i reduce pedeapsa cu zece ani i se pare ridicolă. Nici prin cap nu-i trece să zacă atâta timp în închisoarea asta englezească. Este încredinţat că se va face un schimb. Şi, de altfel, n-are nicio îndoială că foarte curând va avea loc schimbul între colonelul Abel şi Powers.

Tratativele privind schimbul Abel-Powers erau în curs şi opinia publică putea face orice supoziţii, dar cum a aflat Lonsdale acest lucru în închisoare? Asta nu înţelegea nici mister Elton, nici şefii lui de la Military Intelligence. Când a venit vorba de pilotul american şi de serviciul secret american, în slujba căruia se afla Powers, mister Elton şi-a

încercat ultima şansă. A început să-i argumenteze lui Lonsdale că de fapt el nici n-a lucrat împotriva intereselor britanice şi activitatea lui n-a adus niciun prejudiciu Angliei. El s-a interesat mai mult de americani, aşa că ar putea ajunge la o înţelegere cu serviciul secret american, care or dori, desigur, să cunoască anumite date. Dacă Lonsdale ar fi de acord să răspundă la unele întrebări, oficialităţile engleze nu ar avea nicio obiecţie împotriva graţierii lui”.

Nu s-au înţeles. Mister Elţon şi-a pus pălăria şi a plecat. Gordon Lonsdale s-a înapoiat în atelierul de croitorie şi s-a apucat din nou de descusut. După acest duel câştigat, treaba mergea parcă mai cu spor şi-i făcea plăcere.

Colonelul Abel a aşteptat destul de mult până s-a Ivit inculpatul Powers, dar până la urmă aşteptarea lui a luat sfârşit.

Greville Wynne nu i-a căzut lui Lonsdale din cer, ci a apărut pe banca acuzaţilor în faţa Tribunalului din Moscova. Încă din timpul procesului s-a văzut bine că rolul lui nu se va sfârşi aici.

Gordon Lonsdale primea „Pravda” din Moscova. La început, în ziar numele lui Greville Wynne nu. era pomenit decât în treacăt. Apoi a apărut un al doilea şi un al treilea articol, şi Lonsdale a citit printre rânduri că, după condamnare, Wynne ar putea fi tocmai omul pe care-l aştepta.

Nu s-a înşelat. Pe la mijlocul lunii ianuarie 1963 a fost chemat din atelierul de croitorie şi condus în biroul directorului închisorii, Harris.

— Lansdale, am primit chiar acum o ştire telefonică din Londra. Vor veni aici după dumneavoastră şi, după cum am impresia, sunt persoane importante care vor să vă vorbească.

Gordon Lonsdale a bănuit ce vor de la el şi a refuzat să stea de vorbă. Avea acest drept. Gentlemanii au fost,

desigur, foarte surprinşi, dar şi-au dat seama că, în acest caz, nu-şi pot permite să facă vreun pas greşit, aşa că s-au aşezat la maşina de scris din biroul directorului şi s-au apucat să-i scrie deţinutului o scrisoare. I-au adus la cunoştinţă că vor să cadă de acord cu el în privinţa condiţiilor de punere în libertate. Se proiecta un schimb între el şi un cetăţean englez, iar ca dată trebuia să se prevadă anul următor.

rugat pe director să fie atât de amabil şi să comunice acestor domni că aş fi interesat să discut eu ei propunerea făcută, dar numai în prezenţa avocatului meu. Ţineam să am un martor la această convorbire".

Agenţii secţiei a 5-a a lui Military Intelligence au încercat pentru ultima oară, tot fără succes, să-l facă pe Lonsdale să cadă în cursă. N-au reuşit Au cedat, erau nevoiţi să cedeze. Între timp se duceau tratative la nivel înalt cu privire la schimb, şi acest lucru nu-l putea influenţa pe încăpăţânatul deţinut, nici nu putea fi folosit pentru exercitarea unei presiuni psihologice asupra lui. Şi-au dat seama că le scapă şi de aceea au mai venit o dată la el.

Între ultimele capitole ale cazului Gordon Lonsdale şi cele ale cazului colonelului Abel există multe trăsături comune, Abel era convins că nu va trece mult şi va ajunge acasă, la fel credea şi Lonsdale. Dar amândoi au fost siliţi să trăiască în nesiguranţă până în ultima clipă. Bănuiau cum se desfăşoară tratativele din culise, dar nu puteau nici să le urmărească şi nici să intervină în vreun fel. În amândouă cazurile, rolurile principale le-au avut soţiile condamnaţilor şi amândouă acţiunile s-au desfăşurat la Berlin.

Încă din iarnă, Gordon Lonsdale a aflat de la soţia sa că ea poartă discuţii cu Ambasada sovietică din Varşovia, prin mijlocirea căreia a cerut guvernului sovietic să ia în consideraţie un schimb între Greville Wynne şi Lonsdale. Discuţiile nu au fost atât de complicate. Lonsdale a primit

de la soţia lui o ştire îmbucurătoare: reprezentantul sovietic îi făcuse cunoscută hotărârea guvernului de a da curs cererii ei, fiind de acord cu acest schimb.

Doamna Lonsdale a scris imediat doamnei Wynne, care urma să intre în legătură cu reprezentanţii maiestăţii-sale şi să obţină acordul celeilalte părţi. Nu se ştie ce anume a întreprins doamna Wynne, dar e de presupus că, în vizita făcută la închisoarea sovietică, în martie 1964, i-a putut da soţului ei o veste bună.

Ziua eliberării lui Lonsdale se apropia.

Ca în fiecare zi, sună deşteptătorul, se aude zgomot de ceşti, zăngănitul de chei al gardienilor. Se deschid uşile zăvorâte. De data aceasta, lucrurile nu se desfăşoară potrivit programului obişnuiţ, este vorba de un eveniment. Gardianul păşeşte de-a lungul coridoarelor, care se varsă haul într-altul ca nişte pâraie, cu legătura de chei, descuie o **poartă de** fler, care se deschide larg în faţa lui, şi apoi o încuie. Se dă la o parte şi aşteaptă să se deschidă uşa de la cabinetul medical.

Nu este vorba de o vizită medicală obişnuită sau de depistarea unei maladii. Lonsdale stă culcat pe divanul de piele, medicul-şef este aplecat deasupra lui. Îi pipăie stomacul, îi controlează plămânii, îi ia pulsul şi îi ascultă inima, apoi îi palpează articulaţiile şi coloana vertebrală, în sfârşit, îi loveşte genunchii cu un ciocănel. Şi reflexele sunt în ordine. Gordon Lonsdale este un deţinut sănătos; spre marea lor surprindere, a reuşit şi în închisoare să-şi menţină o bună condiţie fizică.

— Domnule doctor, permiteţi-mi o întrebare.

— Vă rog.

— De ce m-aţi chemat la vizita medicală?

— Întotdeauna îi consult pe cei condamnaţi pe un termen lung.

— Mulţumesc.

Doctorul minţea. Gordon Lonsdale s-a putut convinge* de acest lucru chiar în după-amiaza aceleiaşi

zile. În atelier a aflat imediat că niciunul dintre condamnaţi! pe viaţă n-au fost chemaţi în ultimele zile la cabinetul medical. Şi Lonsdale a înţeles că este vorba de vizita medicală care se face celor ce urmează să fie graţiaţi.

21 aprilie 1964, închisoarea engleză Winson Green. Gar dianul-şef intră în atelier, rămâne în picioare lângă uşă şi priveşte în jurul lui.

— Deţinut Gordon Lonsdale!

— Prezent.

— La directorul închisorii!

Ştie că un singur lucru poate determina această chemare la raport şi de aceea în sinea lui se pregăteşte pentru momentul când deţinutul Lonsdale va deveni domnul Lonsdale. Nu se înşală. Directorul îi prezintă două persoane. Un funcţionar de la Ministerul de Interne şi un agent al poliţiei din Birmingham.

Primul ţine în mână un plic având toate sigiliile neatinse. Le desface şi din el scoate altul mai mic, în care se află o hârtie – preţul libertăţii. Lonsdale ascultă textul căruia i se dă citire şi îşi dă seama că şi drumul spre casă poate avea unele aspecte neplăcute, datorită condiţiilor ce i se impun.

O escortă de poliţişti îl va conduce la baza forţelor aeriene engleze H.A.F. din Gatov, Berlinul occidental. La graniţa dintre Republica Democrată Germană şi zona vestică se face schimbul între el şi cetăţeanul englez condamnat de tribunalul sovietic. Dacă schimbul se efectuează, Lonsdale se poate considera iertat de executarea pedepsei. Dacă, dintr-un motiv oarecare, acţiunea nu se realizează, o escortă de poliţişti îl va conduce înapoi la închisoarea engleză, unde îşi va continua executarea pedepsei date de tribunalul englez.

Îi pun cătuşe şi îl tratează ca pe un criminal de rând. În drum spre aeroportul Northolt îl ameninţă că, dacă va încerca să fugă, vor trage în el. Toţi caută să ascundă cu

grijă ceea ce reporterii au descoperit de mult. Lumea de pe aeroport ştie că bărbatul corpolent, nu prea înalt care a fost adus cu un avion special din Anglia, cu cătuşe la mâini, este un deţinut important, în jurul căruia circulă tot felul de legende.

Şi din nou este închis în dosul gratiilor şi păzit cu străşnicie în închisoarea militară a bazei, ca un gangster. Gordon Lonsdale citeşte până târziu; toată noaptea n-a închis ochii. Dimineaţa la ora 4, uşa celulei se deschide»…

O escortă îmbrăcată în civil şi un „Mercedes" negru. Apoi drumul prin întunericul dinainte de ivirea zorilor.

„Am trecut fără să ne oprim prin faţa punctului de control de la graniţă şi la 5, 25 ne-am oprit în zona neutră. Schimbul era fixat la ora 5, 30. Sosisem cu 5 minute mai devreme. Trebuia să aşteptăm. Cu o jumătate de minut înainte de 5, 30, santinela de la graniţa Republicii Democrate Germane a ridicat bariera. Din partea opusă venea spre noi un automobil. A frânat brusc şi s-a oprit în partea stângă a drumului, în faţa barierei. S-a stabilit ca punctul în care urma să se facă schimbul să fie la jumătatea distanţei dintre cele două pichete de grăniceri.

Au desenat o linie scurtă, albă. Din cealaltă maşină a coborât un bărbat. L-am recunoscut pe prietenul cu care lucrasem în timpul războiului. S-a apropiat de maşina noastră, mi-a aruncat o privire şi mi-a zâmbit. I-am zâmbit şi eu. N-am rostit niciun cuvânt".

Gordon Lonşdalc priveşte înainte. Drumul acesta pustiu duce spre casă. Se luminează de ziuă. Din cealaltă parte au apărut patru oameni. Unul dintre ei este consulul sovietic, altul – Greville Wynne. Chipurile amândurora sunt la fel de grave. Consulul supraveghează respectarea instrucţiunilor şi, când acţiunea este aproape terminată şi toţi aşteaptă semnalul, rosteşte în engleză şi apoi în rusă:

— Schimbaţi-vă!

Cei câţiva paşi durează o veşnicie. Ultimele secunde sunt atât de lungi, încât ai timp să revezi toate actele

dramei. Rolul lui s-a terminat. Cei veniţi să-l aplaude sunt copiii, soţia lui şi un prieten. Gordon Lonsdale strânge cu căldură mâna prietenului său, colonelul Abel.

Cazul
Kim Philby
1

Cluburi de noapte şi cazinouri demne de Monte Carlo, bulevarde cu magazine luxoase, şi la o distanţă de câţiva paşi întunecoasele ulicioare arabe. Beirut, oraşul tuturor contradicţiilor, cu jumătate de milion de locuitori. Haşiş, case de toleranţă, cerşetori şi prostituate, un cer albastru strălucitor şi o mare caldă în care te poţi scălda şi de Crăciun, două duzini de hoteluri de prima mână, cu piscine la o depărtare de câţiva metri de plaja mării. Şeici cu conturi la bancă în dolari zâmbesc calm.

Colonia străinilor este o oază de tradiţii europene în mijlocul nesiguranţei arabe. Terenuri de tenis, iaht-club, gazon pentru golf, o terasă umbrită şi o societate în care toţi oamenii se cunosc între ei. Aici este locul de odihnă. Activitatea se desfăşoară în clădirile reprezentanţelor, iar locuinţele sunt plasate în blocuri cu aer condiţionat. Kim Philby locuieşte pe Hue Kan tari. Un apartament alcătuit din patru camere şi o terasă cu o privelişte de basm.

Kim Philby este un supus al maiestăţii-sale regina Angliei, numele lui întreg fiind Harold Adrian Russell Philby, nume care aminteşte de vremurile idilice ale gulerelor scrobite. Dar Kim nu este nici ascet, nici snob. Nici n-ar fi putut fi astfel în meseria lui. A venit la Beirut în calitate de corespondent pentru Orientul – Mijlociu din partea a doua importante săptămânale engleze: „Observer” şi „Economist”.

Numele de Kim i-a rămas de pe vremea copilăriei petrecute în India; tatăl lui a fost primul care i-a spus aşa, şi de atunci i-a rămas numele de Kim. A studiat la Cambridge, în ţară a ocupat funcţii importante, apoi a reprezentat Lumea Veche la forul internaţional de la

Washington. Acum este corespondent la Beirut. Este o funcţie bună, dar nu îndeajuns de bună pentru un om cu o asemenea experienţă.

Pe soţia lui o cheamă Eleanor, i s-ar putea spune Eleanor a III-a, căci Kim a mai fost însurat de două ori. Ea de asemenea este divorţată. Căsătoria cu corespondentul de la Beirut al ziarului „New York Times", Sam Pope Brewer, n-a fost reuşită. De îndată ce s-a aclimatizat puţin, Kim a cucerit-o pe soţia colegului său american.

Duc o viaţă liniştită, se iubesc şi se* ocupă foarte mult de copii: Harry, care are treisprezece ani, Annie şi Miranda, Doamna Eleanor nu este o frumuseţe; e o femeie care ştie să se îmbrace elegant şi discret şi care ar putea fi luată mai curând drept englezoaică decât americancă. Acum ea măsoară camera în lung şi-n lat, se uită pe fereastră şi din când în când iese pe terasă. Îl aşteaptă pe Kim. De mult ar fi trebuit să fie acasă. Se apropia ora fixată pentru a merge în vizită la Glen şi Marny, Eleanor Philby este neliniştită. Undeva în subconştientul ei 1 se cuibărise parcă presimţirea că astăzi, 23 Ianuarie 1003, capitolul vieţii lor comune se încheie.

Hugh Glenoairn Balfour-Paul, prim-secretar la Ambasada engleză, şi soţia lui, Marny, sunt prietenii lor. Vizitele reciproce, în acest mediu în care cu greu se poate aclimatiza un european, reuşesc să întrerupă scurgerea monotonă şi anostă a timpului. Astăzi e rândul soţilor Philby să se ducă la prietenii lor. La opt şi jumătate trebuie să fie la cină* Ar fi timpul să înceapă să se îmbrace, şi Kim nu s-a întors încă.

În ultimele zile nu prea a fost în apele lui, Era nervos, îi sărea ţandăra pentru fiecare fleac, nu-şi găsea locul său, dimpotrivă, se cufunda într-o stare de apatie, absent la tot ce se petrece în jurul lui. Într-un cuvânt, era complet schimbat Eleanor nu-l mai recunoştea. Astăzi după-amiaza s-a sculat din pat şi, cu toate că deasupra oraşului pluteau nori negri care ameninţau să se dezlănţuie într-o adevărată

furtună, şi-a luat tienciul din cuier şi abia când a ajuns la uşă a spus că are treabă şi a plecat. În antreu a mormăit că se întoarce la şase.

Acum este ora şapte» Eleanor le serveşte copiilor cină. Sună telefonul; Micul Harry ridică receptorul şi o strigă pe mama lui. La telefon era Kim, care anunţa că va întârzia şi îi spunea să se ducă ca înainte, iar el va veni pe la opt direct la Balfour.

S-a mai liniştit puţin; ştie că Kim nu dispune cum vrea de timpul lui.

Se urcă în maşină şi pleacă la soţii Balfour. Dar Kim nu a venit nici la opt, nici la opt şi jumătate. Nu puteau să mai aştepte cu cina şi au început să mănânce fără el. Toată seara a domnit o atmosferă de îngrijorare. Kim Philby n-a mai venit la Balfour. Cu puţin înainte de miezul nopţii, Eleanor s-a întors singură acasă. Un accident, un infarct, a părăsit-o şi nu se mai întoarce sau a fost arestat? îi venea mereu în minte comportarea lui ciudată din ultimele zile. Era surmenat sau avea vreun necaz? Ori au intervenit complicaţii mult mai serioase?

N.u cunoaştem numele şefului serviciului de informaţii de la Ambasada engleză din Beirut. îi vom spune Brown. Eleanor nu voia să mai piardă timpul şi l-a sunat pe domnul Brown la miezul nopţii, de îndată ce s-a întors de la familia Balfour. De comun acord, au hotărât să înştiinţeze poliţia din Beirut despre dispariţia lui Kim Philby.

Doi inspectori în civil şi-au făcut atât de repede apariţia la uşa ei, de parcă ar fi pândit după primul colţ de stradă. Au ascultat relatările doamnei Philby cu privire la cele petrecute în seara şi în noaptea precedentă. Apoi au asigurat-o că vor face tot ce le stă în putinţă şi au plecat.

A doua zi, înainte de prânz, Eleanor Philby a telefonat la comisariat şi l-a anunţat pe inspector, care părea surprins, că nu mai este nevoie să întreprindă cercetări, că lucrurile s-au lămurit, a primit veşti de la

soţul ei, care i-a explicat că a fost nevoit să plece pe neaşteptate într-o deplasare de lungă durată în interes de serviciu… I-a trimis câteva rânduri prin poştă şi abia astăzi a găsit scrisoarea în cutie.

Nu era o încercare a Eleanorei Philby de a înşela poliţia, ea primise într-adevăr câteva rânduri prin care Kim încerca s-o liniştească. Scrisoarea era expediată din Beirut. Primind această explicaţie de la bărbatul ei, Eleanor a spus tuturor acelaşi lucru, prietenilor de la ambasadă, ziariştilor, care adulmecau o nouă întâmplare senzaţională, şi poliţiştilor. Kim se află într-o deplasare în interes de serviciu şi, când o să se întoarcă, o să dea amănunte.

Nici ea „nu credea ce spune. În zilele care au urmat, suferinţele ei deveneau tot mai greu de suportat. De ce nu i-a telefonat Kim? De ce a fost atât. Se grăbit? De ce, dacă a plecat într-o călătorie mai lungă, nu şi-a luat nicio valiză, de ce nu şi-a luat o pijama, trusa de toaletă?

După douăsprezece zile a mai primit o ştire. O asigura că toată vâlva care s-a făcut în presa din Beirut în jurul dispariţiei lui nu este decât cleveteală şi că nu trebuie să-şi facă griji. Numai două lucruri îl supără: în primul rând, că a plecat în mare grabă şi n-a apucat să-şi ia rămas bun şi, în al. **doilea** rând, are impresia că a început să se îngraşe, lucru **care o să-l** displacă Eleanorei. Dar, despre cele întâmplate nu pomeneşte niciun cuvânt şi nici nu spune unde este şi ce face. „Vei afla foarte curând amănunte în legătură cu planurile mele de viitor. Aşa că sus capul! Sărută din partea mea pe toate prietenele tale şi transmite salutări restului de Inventar viu, fiinţe umane şi neumane”.

Unde este de se teme de condiţia lui fizică? De ce se îngraşă? De *ce* pomeneşte tocmai despre acest amănunt nesemnificativ? Vrea în felul acesta s-o liniştească sau să-i distragă atenţia? Scrisoarea i-a sporit îngrijorarea. Ştie că Kim este în viaţă şi nimic mai mult. Reporterii ziarelor

libaneze şi ai celorlalte ziare aduceau în fiecare zi noi amănunte în legătură cu cazul Philby. Odată afirmau că nişte agenţi l-au răpit şi l-au dus în Arabia Saudită, altă dată că, potrivit „unor informaţii din surse demne de încredere", ar fi fugit peste graniţa siriană. Alţii erau gata să jure că a plecat în Yemen, la bandele de beduini care luptă de partea regaliştilor. Cei mai îndrăzneţi adăugau că numai cu un paşaport fals, sub un nume străin, a putut pleca din ţară.

Eleanor Philby nu ştia mai mult decât ziariştii. Avea o singură speranţă: că va pleca împreună cu copiii la Londra, Cei de la ambasadă i-au eliberat paşapoartele, i-au procurat bilete de avion şi în zorii zilei de 31 mai, deci la patru luni după misterioasa dispariţie a lui Kim Philby, în faţa casei ei au oprit două maşini. La volanul uneia din ele se afla Glen Balfour-Paul, de la Ambasada engleză, întrucât era soţia unui cetăţean englez, iar la al celeilalte Dick Parker, de la Ambasada Statelor Unite, ea fiind cetăţeană americană. Amândoi aveau grijă ca Eleanor Philby eu copiii şi bagajul ei să ajungă eu bine pe aeroportul internaţional din Beirut, în aceeaşi zi, un public numeros o întâmpina pe aeroportul din Londra. De ziarişti a reuşit să scape, nu însă şi de agenţii serviciului secret. Chiar a doua zi, lua masa cu unul din funcţionarii superiori, domnul Smith, şi cu soţia acestuia.

În cursul unei conversaţii paşnice, domnul Smith a informat-o că soţul ei lucrează de mulţi ani pentru sovietici şi că s-ar putea ca în momentul de faţă să se afle la Moscova, dar că, după părerea lui, n-ar fi indicat ca doamna Eleanor să încerce cumva să se întâlnească pe teritoriul Uniunii Sovietice cu soţul ei. Toate astea, domnul Smith i le-a spus doar aşa, în treacăt, zâmbind, iar soţia lui avea aerul că participă la o conversaţie despre ultima paradă a modei. Eleanor Philby însă a înţeles că acesta este un ordin al serviciului secret englez.

2

Vreo şase luni nu s-a ştiut nimic. Apoi au” urmat două surprize. Prima a apărut în cadrul respectabil al Camerei

Comunelor. Fostul ministru al muncii şi membru al guvernului Mac Millan, lordul păstrător al sigiliului, Edward Heath, a făcut o declaraţie neaşteptată care i-a uluit pe toţi vânătorii de senzaţional de la sud de Greenwich. La 1 iulie ei a adus la cunoştinţa deputaţilor înmărmuriţi faptul că acel corespondent englez al revistelor „Observer” şi „Economist” care a dispărut în urmă cu şase luni de la Beirut, trăieşte, se pare, în Răsărit. După cum s-a dovedit, fostul diplomat englez Harold Adrian Russel Philby, socotit cândva un factor important al uneia din secţiile Foreign Office-ului, este agent sovietic.

Pe baza rezultatelor anchetei întreprinse de serviciile de siguranţă engleze, se poate presupune că el se află în slujba serviciului de informaţii sovietic încă dinainte de 1946 şi nu este exclus să fi fost agent cu mult înainte. În anii 1947 – 1951 a avut funcţia de secretar al Ambasadei engleae din Statele Unite, unde a mai îndeplinit şi altă misiune importantă. Aici avea posibilitatea de a intra în posesia a numeroase informaţii strict secrete de mare importanţă privind politica şi strategia Angliei şi ale Statelor Unite.

Dar reprezentantul Camerei Comunelor nu spusese tot ce avea de spus. Mai pregătise o surpriză. Deputăţii îşi amintesc bine cazul care în urmă cu doisprezece ani a stârnit panică în cercurile politice ale Angliei. Se descoperise că doi diplomaţi englezi, Guy Burgess şi Donald MacLean, au activat în calitate de agenţi secreţi pentru Uniunea Sovietică. Întrucât Secret Intelligence Service îi suspecta, a adunat dovezi împotriva lor, dar când, în cele din urmă, „susM a fost aprobat mandatul de arestare şi agenţii urmau să fie aciuiaţi de spionaj în favoarea unei puteri străine, MacLean şi Burgess au

dispărut fără urmă. Ulterior au fost văzuţi la Moscova.

Toată ancheta a fost condusă la vremea respectivă cu multă prudenţă de experţi ai serviciului secret englez, care au respectat cu rigurozitate instrucţiunile privind păstrarea secretului, şi, totuşi, până la urmă, toată lumea şi-a dat seama că Burgess şi MacLean au fost informaţi din timp şi li s-a dat indicaţia de a fugi. Dar cine dispunea de informaţii atât de precise în legătură cu mersul anchetei, încât să-i avertizeze despre pericolul care-i ameninţa? încă de pe atunci bănuiala a căzut asupra lui Kim Philby. El avea posibilitatea de a cunoaşte desfăşurarea anchetei. A fost învinuit, dar nu s-a putut dovedi nimic. Au fost nevoiţi să-l reabiliteze. Şi acum, la 1 iulie 1963, Edward Heath declara în Camera Comunelor că cel „de-al treilea om" în afacerea Burgess-Maclean este Kim Philby, că el i-a avertizat şi le-a înlesnit celor doi spioni fuga peste graniţă.

Era o ştire într-adevăr senzaţională. Ziariştii au aflat că fostul diplomat trăieşte la Moscova, au comunicat colegilor trimişi de ziare în Uniunea Sovietică şi aceştia au început să-l caute, să scotocească pretutindeni, dar fără nici an rezultat» Nimeni nu bănuia pe unde ar putea fi Kim Philby. Unul dintre apropiaţii lui Kim însă a reuşit să-i dea de urmă.

Ziaristul Godfrey Jensen a trimis, la voia întâmplării, o scrisoare către Kim Philby pe adresa Ministerului Afacerilor Externe din Moscova. În două săptămâni a şi primit răspunsul şi odată cu aceasta dovada că, într-adevăr, Kim se află la Moscova. În sfârşit, nu peste multă vreme confirmarea a apărut şi în presa sovietică. În iulie 1963, la o lună după senzaţionala dezvăluire făcută de Heath în Camera Comunelor, ziarul „Izvestiia" a publicat următoarea ştire:

Cetăţeanul englez H.A.R. Philby, care în trecut a ocupat o poziţie importantă în serviciul secret englez, s-a adresat oficialităţilor sovietice solicitând azil politic şi cetăţenie sovietică. Sovietul Suprem al U.R.S.S. a aprobat

cererea lui H.A.R. Philby”.

Acest text concis al înştiinţării oficiale a constituit semnalul de pornire în cursă al publiciştilor, ziariştilor şi cronicarilor istoriei serviciilor secrete. Ţinta? Aflarea adevărului despre viaţa şi faptele lui Kim Philby, „agentul secret al secolului douăzeci”. Nici vestitul „rege al spionilor”, doctorul Sorge, nici Rudolf Ivanovici Abel, Gordon Lonsdale sau alţi maeştri al serviciului secret nu au obţinut strălucitul succes al agentului secret sovietic Kim Philby, care ani de-a rândul a lucrat într-un post de răspundere în cadrul serviciului secret englez şi a fost unul din candidaţii posibili la postul de şef al acestei vestite organizaţii. Kim Philby şi-a întrecut toţi colegii. El dispunea de cea mai desăvârşită camuflare. În calitate de înalt şi influent funcţionar al serviciului secret englez a lucrat împotriva acestei organizaţii.

Istoria nu cunoaşte decât peripeţiile agenţilor descoperiţi. Şi publiciştii încearcă să facă bilanţul acestor peripeţii. Dar niciunul nu corespunde întru totul adevărului. Şi faptele, respectiv presupusele fapte, care sunt date publicităţii în cursul proceselor diverşilor spioni sau după încheierea acestora, şi poveştile pe care le expun. zâmbind agenţii secreţi sunt verosimile, dar nu neapărat reale. Se înşală unii pe alţii. Procesele, interogatoriile la care-i supun pe agenţi organele anchetatoare, declaraţiile făcute presei, televiziunii sau memoriile fac şi ele parte din recuzita pregătită de actori pentru marea piesă care a început din timpurile biblice în faţa zidurilor Ierihonului şi nu s-a încheiat nici până astăzi.

Putem deci porni la alcătuirea mozaicului, fiind convinşi că lucrurile nu s-au petrecut întocmai aşa. S-o luăm pe urmele aventuroasei vieţi a lui Philby cu rezerva „salvo errore et omissionc”!

În timpul războiului din Spania, Philby s-a făcut remarcat prin comentariile asupra evenimentelor războiului civil. A devenit membru al societăţii engleze

pentru colaborarea cu Germania. Timp de trei ani a lucrat în conducerea serviciului. de contraspionaj englez, având astfel posibilitatea de a cunoaşte toate planurile importante ale aparatului de spionaj al Angliei şi al aliaţilor acesteia.

În anii 1947 – 1949 a fost şeful unei secţii a serviciului secret englez şi a primit sarcina de a organiza diferite acţiuni împotriva Uniunii Sovietice. În calitate de ofiţer de legătură între serviciul secret englez şi centrala de informaţii americană, trebuia să coordoneze acţiunile împotriva comunismului ale acestor organizaţii de spionaj şi să participe, împreună cu alte cadre importante de conducere, la consfătuiri strict secrete în cursul cărora se puneau ia cale acţiuni îndreptate împotriva Estului.

A lucrat, cu precizie şi eficienţă. Pentru meritele câştigate în timpul cât a lucrat în serviciul secret englez, regele George al VI-lea l-a decorat cu Ordinul Imperiului Britanic, iar guvernul sovietic i-a înmânat ordinul Steagul Roşu. Publiciştii din Răsărit şi cei din Apus l-au gratificat cu cele mai măgulitoare sau cu cele mai abjecte epitete. În analele serviciilor secrete a intrat ca agentul secolului douăzeci, care a lucrat pentru amândouă taberele, în realitate însă el a fost numai agentul Uniunii Sovietice.

3

Tatăl lui Kim a fost, fără îndoială, un om interesant, care n-a greşit de loc dându-i fiului său numele de Kim. îi plăceau versurile lui Kipling şi l-a îndrăgit pe micul erou al romanului acestuia, curajosul băieţel irlandez Kim, care ajunge în India în tovărăşia unui lama din Tibet şi acolo face spionaj pentru Secret Service. Kim s-a născut în oraşul

1 – „unei greşeli sau omisiuni posibile”.

— *Nota trad.* indian Amballe, unde tatăl lui era funcţionar în administraţia colonială.

Familia din care se trage Kim poate fi urmărită de-a lungul câtorva generaţii. Strămoşii lui erau oameni

întreprinzători, care nu se temeau de nimic. Caracterul lor şi principiile după care s-au călăuzit în viaţă au apărut după secole, într-o formă transformată, în temperamentul urmaşului. Kim Philby este, fără exagerare, fiul neobişnuit al unui tată neobişnuit.

Pe nişte vase şubrede, strămoşii lui au pornit de pe ţărmurile scandinave şi au ancorat pe coasta Albionului. S-au aciuat pe undeva, prin turbăriile actualei regiuni Norfolk şi au întemeiat aşezarea pe care au denumit-o Philby. Au gospodărit cum s-au priceput, le-a mers când bine, când rău, s-au căsătorit, au avut copii şi nepoţi, dintre care unii au reuşit să se ridice mai sus. Au devenit negustori sau cuirasieri şi au intrat în serviciul regelui. Unii dintre fraţi şi-au înălţat sufletul spre Dumnezeu, închinându-şi viaţa predicării grozăviilor care-i aşteaptă pe păcătoşi în iad şi fericirii cu care cei drepţi sunt răsplătiţi în rai. Fiii acestora nu s-au mai mulţumit cu viaţa grea pe acest pământ şi cu speranţa într-o bunăstare după moarte; ei şi-au dat seama că strămoşii lor nu şi-au ales tocmai ţara cea mai rodnică, şi-au strâns lucrurile şi au pornit-o prin lume ca să mai guste şi pâinea din altă parte.

Cel mai curajos dintre ei a ancorat în India A învăţat să cultive ceaiul, a cumpărat plantaţii în Ceylon, le-a extins şi a câştigat destui bani ca să îndrăznească să ceară mâna unei fiice de general. Aceasta i-a născut un fiu, care a primit numele de Harry St. John Bridger Philby, a cărui viaţă a fost ilustrată de multe lucruri demne de relevat, printre care şi faptul că l-a avut ca fiu pe Kim.

St; John, tatăl, avea o sumedenie de trăsături interesante şi multe cunoştinţe despre care alţi oameni nici nu visează. Unii spun despre el că era genial, alţii fi. consideră un eretic, trădător şi rebel. Încă din şcoală a atras privirile asupra lui, fiind căpitanul echipei de crichet a uneia din cele mai selecte şcoli particulare din Westminster. Cine cunoaşte cât de cât viaţa din insula de peste Canalul Mânecii ştie ce înseamnă acest lucru pentru

cariera unui băiat.

Apoi a studiat la Cambridge, a învăţat cu multă uşurinţă limbi străine, a trecut cu succes examenul de absolvire, şi-a oferit serviciile statului şi a primit tin post bun în administraţia colonială din India, dar ulterior a devenit rebel. Avea propria lui imagine despre socialism, în care credea, îşi bătea joc de politica colonială engleză şi nu făcea un secret din faptul că socotea imperialismul britanic o nouă variantă a sclaviei din antichitate.

Se ştia că pentru el Anglia nu este ceva sfânt, totuşi în timpul primului război mondial a fost recrutat în serviciul secret englez. Desigur, excepţionalele lui cunoştinţe în materie de limbi străine şi în ceea ce priveşte situaţia din India şi din Orientul Mijlociu erau foarte nehesare. S-a dus şi a executat ordinele. În tot acest timp însă nu s-a comportat **nicidecum ca un** supus docil al maiestăţii-sale, ci, dimpotrivă, ori de câte ori i s-a ivit prilejul, a creat obstacole în calea politicii engleze. S-a manifestat făţiş ca adept al regelui Ibn Saud, despre care a declarat în public că va fi conducătorul lumii arabe.

St. John Philby nu era un simplu opoziţionist de salon. În semn de protest a refuzat funcţia de ministru de interne **în** Mesopotamia, care i-a fost oferită de guvernul englez, aşa cum a refuzat ulterior şi postul de ambasador în Transiordania. Ca să fie lăsat în pace, a trimis guvernului o declaraţie conţinând o singură propoziţie, care ar fi putut fi săpată în piatra monumentului său: „Sunt împotriva oricăror forme de imperialism, inclusiv împotriva celui englez”. Data, iscălitura şi punctul care încheia promiţătoarea lui carieră. St. John Philby se simţea, în sfârşit, liber. **A** trecut la islamism, şi-a încălţat în sandale picioarele desculţe, şi-a lăsat o barbă roşcovană, s-a îmbrăcat în burnuz, şi-a pus un fes arab pe cap şi a plecat în pelerinaj la Meca. Harry St. John Bridger Philby a devenit bei Abdullah Philby, un reprezentant al profetului Mohamed.

Era membru al unui distins club londonez, Atheneum. Dora Johnson, soţia lui şi mama. lui Kim, era fiica unui inginer englez. El însă s-a duş la târg la Riad şi acolo şi-s cumpărat o sclavă, Umflerhad. Coranul îi permitea să aibă o a doua soţie. Şi fiindcă prima lui soţie locuia cu Kim la londra, nimeni nu l-a oprit să-şi mărească haremul cu o a treia, o rudă a regelui Ilăn Saud. Şi aşa se face că un frate al lui Kim, Faris Philby, este demnitar la curtea regală a maiestăţii-sale din Riad.

St. John Philby a devenit un strălucit cercetător al vieţii arabilor. A studiat regiuni necunoscute ale Arabici şi le-a notat pe hartă. În calitate de consilier al regelui ” s-a ocupat de comerţ şi politică, iar când în Orientul Mijlociu s-a dezlănţuit lupta între englezi şi americani pentru petrolul arab, în spatele multor întâmplări misterioase se afla el, ca o eminenţă cenuşie. Societăţilor americane „Aramco” şi „Trans Arabian Pipeline Company” triburile nomade locale le făceau destule greutăţi. Beduinii atacau terenurile petrolifere americane şi aruncau în aer conductele lor de ţiţei. St. John Philby nu era, desigur, străin de toate acestea.

Tatăl lui Kim s-a situat pe o poziţie antiimperialistă fermă, dar, la începutul celui de-al doilea război mandial, ş-a întors pentru un timp în patrie. Până la urmă a candidat totuşi în alegerile parlamentare, a căzut în alegeri şi imediat după aceea a ajuns într-un lagăr de internare. I s-a imputat că simpatizează cu naziştii. În realitate, era împotriva războiului.

Se spune că tatăl lui Kim ar fi fost intransigent, autoritar şi extrem de sever şi de aceea, pe când era mic, Kim se temea de el, Mulţi explică bâlbâiala de care suferea Kim prin frica inspirată de dictatorul familiei, care ţinea să impună o disciplină de fier. Nu avem posibilitatea de a verifica acest lucru, dar, în ceea ce priveşte afirmaţia că tatăl şi fiul aveau multe trăsături comune, nu putem să nu fim de acord. Voinţa de fier şi capacitatea de a rezista în

orice împrejurări le moştenise de la tatăl său. Cel care avea să devină „spionul secolului” şi-a păstrat ani de zile taina. Era nevoie de o tărie extraordinară şi de o stăpânire de sine neobişnuită ca să duci o viaţă dublă, să joci două roluri complet diferite, despre care nu ţi-e îngăduit să sufli nimănui un cuvânt.

S-a născut în anul 19.12, cu puţin înainte de războiul care a zguduit întreaga lume. Locuia cu mama lui la Londra, tinde a urmat şcoala, apoi a luat-o pe drumul bătut de tatăl său. A fost bursier la Trinity, cea mai bună şi mai excentrică universitate din Cambridge. Diploma de la Cambridge constituia o notă bună pentru el. În timpul studiilor la Trinityşia format un cerc de prieteni care ulterior au. ocupat poziţii importante în viaţa publică engleză şi, potrivit unei legi nescrise, urmau să se sprijine unul pe altul în asigurarea unei cariere.

Kim a intrat la Trinity în 1929, deci în perioada când stabilitatea economică şi politică de până atunci mergea încet, dar sigur spre năruire. Criza anilor ’30 nu a ocolit nici Imperiul britanic. Două milioane de şomeri băteau străzile. Kim Philby ştia acest lucru. şi a început să reflecteze şi să se îndoiască de justeţea sistemului în care şomajul este un fenomen legic.

Publiciştii occidentali au încercat să descopere cauza care i-a determinat pe fiecare dintre marii agenţi sovietici să treacă, la comunism.

La Kim Philby nu este prea greu să descoperi mobilul, începuturile pot fi găsite în mediul, la prima vedere nu prea potrivit, de la colegiul Trinity din Cambridge. Fiecare student considera ca o datorie faţă de generaţia sa să se ridice împotriva concepţiilor părinţilor. Kim şi prietenii lui au fost ajutaţi şi de criza anilor ’30. Nu mai era loc pentru incertitudini. Tot ce este vechi, tradiţional şi religios este rău. Dar atunci ce este bine? Partidul Comunist din Anglia a enunţat un program clar. Acest partid se afla în extremă opoziţie, şi asta le era pe

plac, le impunea şi totodată le arăta calea de ieşire din haos.

La Cambridge, unde Kim Philby nu a fost un student prea strălucit, a devenit cel mai bun prieten al unui tânăr cu nume răşunător. Guy Burgess studia ca şi Kim istoria. Era mai mare decât el, dar, întrucât înainte învăţase la Eton, a venit cu un an mai târziu şi a devenit prietenul de nedespărţit al viitorului maestru al serviciului secret. Guy Francis de Money Burgess era un bărbat înalt, brun, cu purtări alese. Provenea dintr-o veche familie hughenotă, cu înaintaşi nobili şi rude foarte influente. Excela la istorie şi la crichet şi avea planuri neobişnuit de îndrăzneţe. S-au împrietenit şi s-au străduit să găsească împreună un răspuns la întrebările cared chinuiau.

Burgess era încă de pe atunci comunist. Kim Philby mai cumpănea. După aceea a intrat în joc şi un al treilea: Donald MacLean „cel mai tânăr dintre ei. Acesta studia filologia şi îşi punea aceleaşi probleme ca şi ICim. Tatăl lui, sir Donald MacLean, era, de asemenea, o persoană importantă, şeful Partidului liberal englez şi ministru în guvernul Asquith. Fiul nu voia să păşească pe urmele tatălui său, deşi şi-a dat de la început seama că n-o să-i fie uşor. Astfel, celor doi rebeli li s-a alăturat un al treilea.

Astăzi, multă lume se întreabă cum şi în ce împrejurări a reuşit serviciul de informaţii sovietic să-l recruteze pe Kim Philby în calitate de colaborator şi cine a mijlocit înţelegerea.

Kim Philby a declarat la Moscova că a o. ptat pentru progres şi pace înainte de iunie 1933.

Încă din timpul studiilor a căutat să cunoască lumea, ţinând şi să se perfecţioneze în cunoaşterea limbilor străine. Era pasiunea lui; încă de copil a învăţat limbile hindi şi arabă. În vacanţe colinda prin străinătate şi şi-a desăvârşit cunoştinţele de limbă germană şi franceză. După aceea a învăţat spaniola, turca şi rusa. Din călătoriile sale prin Europa anilor ’30 s-a ales cu ceva mai important

decât un accent corect şi o pronunţie perfectă. A cunoscut din proprie experienţă fascismul, care îşi ridica tot mai mult capul. În 1934, când îşi terminase studiile universitare şi se hotărâse pentru profesiunea de ziarist, se afla la Viena, unde, din ordinul lui Dollfuss, a avut loc masacrul din februarie.

Atunci a cunoscut-o la Viena pe Elizabeth Kohimann, în vârstă de douăzeci şi doi de ani, fosta soţie a lui Karl Friedmann, redactorul-şef al revistei comuniste „Die Rote Fahne. Kim Philby îi spunea Lise. N-a trecut mult şi s-a mutat în locuinţa din Leopoldstadt a părinţilor acesteia. S-au îndrăgostit unul de altul. Şi astfel, în timpul răscoalei din februarie a muncitorilor1 împotriva guvernului autoritar al lui Dollfuss a cunoscut Kim prima dragoste.

La 12 februarie a început prigoana împotriva conducătorilor şi activiştilor partidului social-democrat. Au fost operate arestări în masă. În suburbiile Vienei s-au ridicat baricade. Vreo 1.500 de muncitori au căzut în luptele de stradă. Luptătorii vienezi au rezistat trei zile, apoi au fost nevoiţi să cedeze în faţa forţei care îi copleşea. Câteva sute au intrat în ilegalitate. Printre ei se afla şi Kim Philby. A făcut tot ce i-a stat în putinţă pentru a-i ajuta.

Corespondentul din Viena al agenţiei de presă Reuter povesteşte cum s-a trezit deodată cu Kim, care a venit la **el** acasă şi i-a cerut să-i dea o mână de ajutor pentru salvarea unor persoane urmărite. N-a obţinut mare lucru. A reuşit să procure nişte haine, în care cei suspecţi au putut să fugă şi să se pună la adăpost. A participat la luptele din cartierul Heiligenstadt, unde s-a ocupat de răniţi. Poliţia nu i-a dat de urmă. La 24 februarie 1934 s-a căsătorit la primăria din Viena cu Elizabeth Kohimann.

Lise era cu aproape doi ani mai mare decât Kim şi avea mai multă experienţă în munca ilegală. A fost membră activă a partidului comunist şi după interzicerea acestuia. Era firesc ca, după ce a participat la luptă pe baricadele Vienei, soţul ei să devină membru al partidului.

Dacă nu a intrat în partid sau nu a aderat la el în mod oficial, avea motive s-o facă. S-ar putea ca în perioada respectivă să i se fi încredinţat o misiune de informaţii de mai lungă durată. **El** trebuia, poate, să păstreze aparenţa de adept al imperialismului şi al principiilor conservatoare şi, sub această mască, să pătrundă în serviciul secret englez.

La Viena au avut loc noi represiuni împotriva fruntaşilor socialişti. Dar Kim Philby dispăruse. În vara anului 1934 a plecat împreună cu soţia sa la Londra, salvând-o astfel de la închisoare. Experienţa făcută la Viena l-a convins că a păşit pe calea cea dreaptă.

Tânăra pereche s-a instalat într-o locuinţă din cartierul St.John's Wood din Londra şi a început o viaţă nouă, dându-se drept adepţi ai conservatorilor. Kim ar fi vrut să iBcreze ca redactor la vreo editură de pe Fleet Street, căci profesiunea de ziarist pe cont propriu nu-i aducea un câştig suficient, soţia lui trebuind să lucreze şi. ea ca educatoare de copii în Hampstead. Din toate declaraţiile, articolele şi comportarea lui Kim din perioada respectivă se poate trage concluzia că el se străduia să-şi ascundă adevăratele convingeri şi să-şi câştige reputaţia de supus loial al maiestăţii-sale.

Se adresă cunoscuţilor tatălui său, şi unul dintre aceştia, sir Roger Chance, fost coleg de şcoală al lui St. John Philby la Chambridge şi în plus membru al clubului Atheneum, i-a făcut fiului vechiului său prieten rost de un post în redacţia neînsemnatei publicaţii „Review of Reviews", unde, primea un salariu la fel de neînsemnat: 4 guinee pe săptămână (84 de şilingi). Scrie articole pătrunse de idei foarte îndepărtate de adevăratele lui convingeri politice, frecventează pe reprezentanţii dreptei şi îşi evită vechii prieteni. Astăzi nu există nicio îndoială în privinţa planului pe care şi-l făcuse. O dovadă în acest sens o constituie schimbarea intervenită în concepţiile partenerului lui de mai târziu, Guy Burgess.

Pe vremea aceea Kim Philby se întâlnea din nou cu Burgess, fiind amândoi convinşi că cea mai bună camuflare pentru ei este societatea cea mai reacţionară. Pe atunci mulţi englezi mai erau încredinţaţi că imperiul lor insular reprezintă şi o insulă a securităţii politice şi economice şi de aceea, probabil, s-au găsit un număr de aristocraţi de viţă veche şi de reprezentanţi influenţi ai înaltei societăţi cărora antisemitismul lui Hitler le stârnea entuziasmul, Admiratori ai fascismului, ei se considerau măguliţi de a fi membri ai asociaţiei de prietenie anglo-germane, Anglo-Gernian Fellowship. Nu era o organizaţie prea răspândită, dar nu era singura societate pronazistă din Anglia.

Nu trebuie să credem că lorzii şi generalii care participau la seratele societăţii şi se entuziasmau de ideea purităţii rasei ariene erau singurii care-l aprobau pe Hitler. Mulţi politicieni, deşi nu erau membri permanenţi ai asociaţii de prietenie anglo-germane, veneau la consfătuirile şi întâlnirile amicale ale membrilor organizaţiei şi se pronunţau în mod oficial în favoarea aceleiaşi concepţii. Guy Burgess a ajuns să frecventeze unele cercuri dubioase. cu ajutorul noilor sale cunoştinţe, foarte influente, pe care şi le făcuse în calitatea lui de secretar şi consilier al baroanei de Rothschild. Întrucât ştia să se poarte în societate şi era şi un organizator priceput, a ajuns foarte curând să se numere printre personalităţile de frunte ale asociaţiei fasciste. El l-a recomandat pe prietenul său Kim Philby atenţiei acestor bărbaţi „luminaţi”, care erau convinşi că viitorul imperiului se află în mâinile lor.

„Primele misiuni care mi-au fost încredinţate de serviciul de informaţii sovietic au însemnat pentru mine o mare dezamăgire. Îmi făcusem o idee mult mai romantică despre munca unui agent de informaţii. Sarcinile primite erau de mică importanţă, dar mi-au servit drept şcoală. Pe atunci aveam mai mult entuziasm decât experienţă. Nu mi se puteau încredinţa operaţii mai importante. Făceam ce

mi se cercă şi am fost încântat să aflu că „m-au înscris printre cadrele permanente ale serviciului de informaţii sovietic”, spune Kim Philby.

El considera misiunile cu care a fost însărcinat în acea vreme ca fiind lipsite de importanţă, dar toate micile informaţii pe care le putea obţine frecventând figurile proeminente ale societăţii engleze, pe membrii asociaţiei de prietenie anglo-germane şi, mai târziu, la Berlin, pe unii nazişti au contribuit la conturarea tabloului evoluţiei urmate de politica engleză din perioada respectivă şi au fost de mare ajutor strategilor sovietici.

Nu numai centrala de la Moscova era mulţumită de Kim Philby, ci şi noii lui prieteni, mari admiratori ai isprăvilor lui Hitler. Ei intuiau că au de-a face cu un om capabil şi cinstit. De aceea i-au încredinţat conducerea unei reviste lunare editate de asociaţie, denumită „Anglo-German Review”. Ca redactor-şef al acestui magazin englezesc pro hitlerist era întotdeauna binevenit la Berlin. Nu scăpa niciun prilej de a. se vârî direct în gura leului. A cunoscut multe căpetenii naziste şi era, după cum spune chiar el, în bune relaţii cu ministrul hitlerist al afacerilor externe, Joachim von Ribbentrop. îl cunoscuse pe vremea când acesta era ambasador la Londra şi, de câte ori avea prilejul să se afle în preajma lui, era numai ochi şi urechi.

4

Coloana de maşini a pornit în zori. În prima maşină sunt cercetaşii, la mijloc ziarişti şi în încheierea coloanei o escortă înarmată. Direcţia? Frontul de la Ternei, pe care în ultimele zile „roşii” l-au străpuns pe neaşteptate. Ziariştii au aflat acest lucru la cartierul general al generalului franchist Arandu şi i-au solicitat o escortă care să-i însoţească, deoarece doreau să scrie reportaje de pe câmpul de luptă. Era periculos şi nu prea înţelept Frontul se muta mereu şi gloanţele şuierau din toate pârlite. Dar reporterii Johnson, Sheepshanks, Neil şi Philby nu ştiau ce e. frica. Până la urmă 11 s-a dat o escortă şi au pornit toţi

patru la drum.

Şanţurile sunt pline de maşini distruse, pe drumuri se târăsc răniţi. Se aud tot timpul împuşcături, cele mai multe vin din depărtare, dar izbucnesc rafale şi în imediata lor apropiere. Totuşi, coloana înaintează. Comandantul convoiului încearcă să-i scoată pe ziarişti din zona primejdioasă. Nu reuşeşte. O explozie asurzitoare, un nor de praf şi timp de câteva secunde domneşte întunericul. Maşina se opreşte de parcă s-ar fi izbit de un zid. Radiatorul a fost lovit în plin. Schijele le şuierau pe lângă urechi.

Corespondentul de război Kim Philby nu stă mult pe gî riduri. Îşi şterge praful de pe ochi, sare din maşină şi o ia ia fugă peste terenul liber, unde proiectilele explodează la tot pasul; Aleargă spre zidul din apropiere. Este singurul loc unde se poate ascunde. După câţiva paşi îşi dă seama că nu numai lui i-a venit această idee. Deasupra zidului a apăret o mână care-i face semn să se grăbească. Când ajunge, în sfârşit, pe poziţia în care soldaţii stau ghemuiţi în adăposturi, se simte cu desăvârşire sleit de puteri. Schijele proiectilelor care au sfârtecat maşina l-au rănit şi pe el la cap. Doi soldaţi îl transportă la punctul sanitar, unde i se dau îngrijiri, între timp ofiţerii din convoi încearcă să-i salveze pe ceilalţi ziarişti. Nu prea sunt şanse. Asupra coloanei proiectilele cad fără încetare. Unul din ele l-a lovit pe reporterul Johnson, care a murit pe loc. Pe Sheepshanks au reuşit să-l ia cu o targă şi să-l ducă la adăpost. Doctorul nu dă prea multe speranţe. Colegul lui Kim moare în aceeaşi seară în spitalul din Monreal.

Situaţia celui de-al treilea rănit nu era chiar atât de gravă.

Când l-au ridicat era conştient, iar pe masa de operaţie din Caud întrebă ce s-a întâmplat cu maşina lui de scris. 1 s-au şi extras din rană treizeci şi cinci d; e schije. Neil avea o dublă fractură la picior. La început totul părea în ordine. Seara însă i se ridică febra şi a doua zi moare şi

eh Singurul supravieţuitor al acestei tragedii era Kim Philby. De aceea, reportajul autentic trimis cfe el ziarului londonez „Times” şi publicat la 2 ianuarie 1936 este cu atât mai preţios.

Kim Philby se află în Spania. Lucrează aici în calitate de corespondent de război. Se stabileşte chiar pe lângă cartierul general al armatei fasciste a lui Franco şi scrie despre „generalisim” şi despre acţiunile armatei lui. A venit aici din dorinţă proprie, şi informaţiile lui publicate în ziarele din Londra erau deosebit de preţioase pentru dictator. Ceea ce este foarte de înţeles. Mai puţin de înţeles este modul în care a reuşit Kim Philby să ajungă la cartierul general al lui Franco.

În 1936, când a izbucnit răzix>lui civil din Spania, observatorii străini şi-au dat de la început seama că acest război nu se va termina în câteva săptămâni/Kim Philby a primit instrucţiuni de la agentul de legătură sovietic să se pregătească să plece în Spania. Misiunea lui era să ajungă cât mai aproape de generalul Franco şi să transmită la Moscova informaţii în legătura cu intenţiile comandanţilor acestuia. La prima vedere, acest ordin părea cu neputinţă de îndeplinit. Dar Kim Philby avea anumite premise pe care cei de la Moscova le cunoşteau.

Pentru el era limpede că singura cale de a ajunge în Spania trecea prin agenţia de presă, interesată să primească reportaje de pe câmpul de luptă. Aşa că s-a adresat proprietarului agenţiei General Press şi s-a oferit să trimită informaţii în condiţii atât de avantajoase, încât David Towers ar fi trebuit sa de nebun să nu primească. Philby i-a explicat editorului că în primul rând vrea să câştige experienţă, că socoate acesta un prilej de a-şi servi ţara, că intenţia lui este de a deveni corespondent în străinătate şi războiul civil spaniol îi va fi de folos în carieră. Nu pretinde un onorariu special, ci îi este de ajuns dacă David Towers îi fixează o anumită sumă şi îi plăteşte tot ce publică.

De o parte a frontului se află armatele generalului Franco, de cealaltă apărătorii libertăţii Spaniei alături de brigăzile comuniste internaţionale din întreaga Europă. La Burgos, unde este cartierul general, ziaristul Kim Philby manifestă interes, aşa cum îi dictează curiozitatea profesională, faţă de tot ce se întâmplă. Aproape în fiecare zi află câte ceva care poate fi de folos părţii adverse.

Pe front nu este niciodată o distanţă prea mare între liniile armatelor angajate în luptă. Nici în războiul civil spaniol, unde cei care se bat sunt vecini, nu este greu să treci dintr-o parte într-alta. Ştirile lui Philby ajung chiar în aceeaşi zi la cine trebuie. Şi unele chiar la Moscova. Un pas greşit ar fi însemnat moartea. Nu o dată Philby a privit moartea în faţă, deşi el nu recunoaşte acest lucru. Nu toată lumea are încredere în corespondenţii străini şi o dată, când Kim Philby este reţinut şi percheziţionat de nişte oameni ai lui Franco de *laseguridad,* numai datorită prezenţei sale de spirit scapă cu viaţă. Reuşi să înghită fără a fi observat hărţiuţa cu textul cifrat pe care o avea la el.

Generalul Sánchez Davila, şeful comandamentului general al lui Franco, este prieten cu Kim Philby. îi leagă interese comune. Generalul are o deosebită consideraţie pentru Philby, despre care a primit cele mai bune referinţe. Dar nici nu erau necesare. Toate recomandările la un loc nu cântăresc cât un singur articol publicat în „Times”.

Aşadar, Kim Philby are relaţii cu cea mai selectă societate a Spaniei. Acolo cunoaşte o doamnă prezentabilă, puţin cam trecută, purtând numele pompos de lady Frances Mary Lindsay-Hogg. Unii dintre ofiţerii mondeni o cunosc de la teatrul de revistă londonez sub numele de „Bunny” Doble, „bunnyu însemnând iepuraş.

Spaniolii sunt puritani, cel puţin în aparenţă. Vor să lase impresia că trăiesc după – poruncile Domnului, aşa că Philby se fereşte să spună că are o amantă. Timp de doi ani, o prezintă pe văduvioara „Bunny” drept logodnica lui.

Lady Frances nu-şi părăseşte nicio clipă logodnicul, care are la Londra o soţie, pe Lise; este alături de el şi când scrie reportajele şi când stă cu ofiţerii prin cazinouri. În felul acesta Kim Philby îşi desăvârşeşte camuflarea, căci nimănui nu i-ar fi trecut prin cap că perechea de englezi îndrăgostiţi face spionaj pentru Uniunea Sovietică. „Bunny" nici nu bănuia că e folosită ca o culisă vie în montarea unei piese invizibile.

Kim Philby îşi joacă magistral rolul. Articolele publicate de el în ziare sunt ponderate, îl susţin pe dictator şi pe generalul lui într-o manieră elegantă, fără să caute să li se bage sub piele. Oamenii din secţia de presă a comandamentului general al lui Franco sunt cât se poate de mulţumiţi de Kim.

Kim Philby era un ziarist talentat. Asupra acestui lucru toată lumea era de acord. Reportajele lui apărute în ziarele londoneze erau citite cu viu interes. După câteva luni petrecute în Spania, devenise un excelent corespondent. şi comentator al evenimentelor militare. Când s-a întors la Londra, în primăvara anului 1939, uşile redacţiei ziarului „Times" îi erau deschise. Redactorul-şef al acestui ziar cunoscut în întreaga lume i-a oferit un post de corespondent permanent în străinătate, propunându-i să plece chiar atunci în calitate de corespondent special la Berlin.

Orice succes presupune şi puţin noroc. Kim Philby a avut noroc de la început şi până la sfârşit. După terminarea războiului civil din Spania, pentru un agent secret nu exista în toată Europa loc mai interesant decât Berlinul. În 1939 aici se afla scena pe care se pregătea cel de-al doilea război mondial.

Când războiul a izbucnit şi Anglia a trimis primele mari unităţi expediţionare în Europa, Kim Philby le-a însoţit. A fost oaspetele cartierului general al lordului Gots şi a stat un timp la Paris, luând apoi parte la înfrângerea de la Dunkerque împreună cu Divizia 50. După cum afirmă

colegii lui, a părăsit ţărmul francez cu ultima barcă.

Între timp, lucrează în redacţie, dar foarte curând va începe adevărata carieră a agentului secret Kim. La un punct de răscruce al vieţii se întâlneşte din nou cu prietenul său Guy Burgess. Înainte de aceasta, avusese o discuţie amicală cu MacLean la Paris. După ce şi-a terminat studiile, MacLean u lucrat câţiva ani la Foreign Office, apoi a intrat în diplomaţie, s-a căsătorit cu o americancă, Melinda Marling, şi lucra ca secretar la Ambasada din Paris când a intrat Wehrmachtul în acest oraş. A fugit la Londra prin Bordeaux. Nu şi-a trădat niciodată convingerile marxiste.

Între timp, Guy Burgess, cu ajutorul unui protector influent, a intrat în serviciul secret englez. Atunci s-a întâlnit cu Kim Philby, care tocmai se întorsese din Franţa şi era informator militar, fără să facă parte dintr-un serviciu anumit. Burgess s-a oferit să încerce să-l introducă în serviciul secret, bineînţeles, dacă îl interesa o asemenea muncă. Nu era o muncă grea, salariul era bun şi agenţii Secret Service-ului erau scutiţi de impozite. Kim Philby s-a prefăcut, de formă, că şovăie. Apoi a accepta). Acum i se oferea, în sfârşit, un prilej extraordinar.

Guy Burgess lucra. În secţia D a serviciului secret englez şi după câteva zile l-a anunţat pe Kim Philby că a reuşit să-i găsească un loc în aceeaşi secţie. Kim avea o calificare excelentă, o buri recomandare şi toată lumea ştia că este fiul bătrânului St. John Philby. Cunoştea mulţi oameni care-i erau necesari, şi un mare număr dintre foştii lui colegi de 4 a Cambridge deveniseră oameni influenţi. În sfârşit, şi experienţa lui de război şi distincţia obţinută în Spania au fost luate în consideraţie.

Poate să pară ciudat, dar nivelul serviciului secret nu era dintre cele mai bune. Mai ales în primii ani ai celui de-al doilea război mondial, când la conducerea lui se aflau vechii funcţionari, care se cramponau de vechile principii şi nu voiau să recunoască schimbările esenţiale intervenite

în lume.

Military Intelligence, secţia militară a serviciului secret englez, care a avut un rol deosebit de important în timpul celui de-al doilea război mondial, era împărţită în două mari sectoare: M.I. 5 şi M.I. 6. MJ. 5 avea în grija sa contraspionajul pe teritoriul Angliei. Secţia lui specială – Special Branch – şi-a cucerit faima prin descoperirea unui mare număr de spioni nazişti, pe care germanii îi trimiteau în Anglia, strecurându-i pe ascuns în timpul nopţii, cu ajutorul submarinelor, pe coasta britanică. MJ. 6 – Secret Intelligence Service – se ocupa de spionaj şi contraspionaj în afara ţării.

Până nu demult, conducerea acestor secţii era înconjurată de cel mai strict secret. Până la urmă au fost descoperite şi adresele lor. Cartierul general al Secret Intelligence Service-ului se află pe strada Queen Anne's Gate, nu, departe de parcul St. James. Este o clădire mică, care nu are nimic de natură să atragă atenţia. Din această clădire se trece în alta, mai mare, în care se află birourile şi arhiva» Şeful acestui concern de informaţii este sir Dick Goldsmith-White, unul dintre cei mai influenţi oameni din Anglia.

Serviciul de contraspionaj englez îşi are sediul în elegantul cartier londonez May Pair, pe Curzon Street Şeful lui este sir Martin Puroi val-Jones. Funcţionarii din conducerea celor două secţii sunt în general absolvenţi ai universităţilor din Oxford sau Cambridge şi membri ai unor cluburi exclusiviste din Londra. A fi membru al unui anumit club constituie în Anglia cea mai bună legitimaţie.

Kim Philby avea toate premisele, precum şi posibilitatea de a ajunge cât de curând mai sus… O serie de insuccese ale serviciului secret englez, core au stârniţ un adevărat scandal, au atras atenţia guvernului asupra incapacităţii cadrelor sale de conducere din acea vreme. Secret Service avea nevoie de oameni noi.

Foreign Office a însărcinat pe un tânăr capabil, G-

ladwyn Jebb, să facă ordine. El a procedat la o curăţire rapidă şi radicală. Pe vestita Baker Street, unde Conan Doyle situează locuinţa legendarului Sherlock Holmes, a fost înfiinţată o nouă centrală de spionaj, S.O.E. Printre altele, în sarcina acestei centrale intrau acţiunile diversioniste şi de sabotaj organizate pe teritoriul inamic. Gladwyn Jebb *a* preluat conducerea S.O.E. cu. toată fermitatea. A concediat pe cei mai mulţi dintre vechii agenţi ai secţiei D. Nici Guy Burgess n-a reuşit să treacă prin această sită. Kim Philby, având un renume mai bun, a rezistat.

A rămas mai departe în serviciu, dar nu avea şanse prea mari. A fost trimis la o şcoală de spionaj, unde a învăţat să tragă cu pistolul, să lupte cu mâinile goale, s-a specializat în karate, în mânuirea aparatului de emisiune şi folosirea cernelii simpatice, în cifrarea şi descifrarea mesajelor. Din rapoarte reiese că a fost unul dintre cei mai capabili absolvenţi. Dar până la urmă n-a plecat pe continent. Gladwyn Jebb s-a gândit că pe Kim Philby l-ar putea recunoaşte vreun german care-l ştia de când a fost la Berlin după războiul din Spania. Defectul lui de vorbire nu putea trece neobservat, şi agentul ar fi fost în permanenţă pândit de pericol. Kim Philby nu ştia ce se va întâmpla cu el mai departe. Nu putea bănui că în curând va reuşi să intre în Secret Intelligence Service, Şefii lui au hotărât să-l mute.

Secret Intelligence Service (fosta M.I. 6, secţia de informaţii în afara graniţelor Angliei) avea cadrele cele mai calificate. şi de aceea, când s-a făcut verificarea cadrelor, nu a suferit prea mari schimbări. Vechii lucrători erau funcţionari cu experienţă acumulată în serviciul colonial, iar cei noi erau recrutaţi dintre tinerii care făceau parte din crema societăţii, cel mai adesea dintre membrii clubului White’s din St James. În cazul lui Kim s-a făcut excepţie. Philby nu era membru al unui club atât de select, în schimb era fiul bătrânului St. John Philby. Asta era de

ajuns. Unul dintre conducătorii secţiei, Footman, era un vechi prieten al familiei Philby şi îl ştia pe Kim încă de când era în faşă. De mare ajutor i-a fost şi Guy Burgess, care n-a mai rămas în cadrul serviciului secret, trebuind să se întoarcă la postul de radio B.B.C., dar s-a îngrijit de prietenul lui.

Sub raport organizatoric, Secret Intelligence Service era împărţit în cinci secţii. Şeful secţiei politice era David Footman. Secţia a doua, a treia şi a patra constituiau respectiv serviciul de informaţii al forţelor navale, aeriene şi al infanteriei. Secţia a cincea, în care a intrat şi Kim Philby, se ocupa de contraspionaj, în centrul atenţiei ei fiind spionajul nazist

Una din cele mai reuşite acţiuni ale lui Secret Intelligence Service din timpul celui de-al doilea război mondial a fost capturarea, în 1941, a aparatului de cifrat nazist „Enigma”, cu ajutorul căruia a putut determina poziţia unor nave şi submarine ale inamicului, având şi posibilitatea de a descifra mesajele transmise de acestea.

În august 1941, forţele navale engleze au capturat submarinul german „U 570”, la bordul căruia se afla aparatul de cifrat „Enigma”. Fără acest aparat nu numai că nu putea fi descoperit codul folosit de germani, dar întregul sistem de codificare ar fi rămas necunoscut. După o versiune, submarinul ar fi fost capturat în luptă, recurgându-se la un şiretlic de război, după altă versiune, comandantul submarinului, Hans Joachim Rahmlow, vechi colaborator al serviciului secret englez, l-ar fi predat englezilor împreună cu preţiosul aparat de cifrat.

Colonelului Vivian îi revine întreaga răspundere pentru primirea lui Kim Philby în Secret Intelligence Service, întrucât el l-a confirmat în slujbă. Cum s-ar fi putut îndoi de loialitatea lui Kim, când îl cunoştea atât de bine pe tatăl lui. N-a ezitat niciun moment; dimpotrivă, când a auzit că în secţie va intra un ziarist ale cărui articole le cunoştea din „Times”, s-a bucurat că în sfârşit

va avea un om capabil talentat, demn de toată încrederea, care-i va fi de mare folos.

Lui Kim Philby calea îi era deschisă. Când a intrat în Prae Wood din Hertfordshire, unde era cartierul general al secţiei a cincea, a observat că toată lumea îl aştepta, punându-şi mari speranţe în el. Mulţi erau convinşi că, odată cu sosirea lui, lucrurile se vor schimba în bine.

Secţia a cincea, care cam şchiopăta în comparaţie cu celelalte secţii, era condusă de un bătrân maior, Felix Cowgill. Acesta habar n-avea de metodele şi de posibilităţile serviciului secret modern. De aceea, toţi aşteptau ca maiorul să iasă la pensie, dar numai câţiva au ghicit într-adevăr cine îi va lua locul.

Nici chiar în primele luni Kim Philby n-a fost soldat de rând. I se dusese faima de mare specialist în problemele spaniole şi de aceea nimeni nu s-a mirat când, foarte curând, a devenit şeful sectorului iberic al secţiei a cincea din Secret Intelligence Service.

Când şi-a preluat noua funcţie, a avut surpriza să descopere că adjunctul lui este un vechi prieten din timpul studenţiei – Ian Fleming, creatorul de mai târziu al lui James Bond.

Ian Fleming nu a fost singurul scriitor care a lucrat în serviciul secret sub conducerea lui Kim Philb. v, şi Graham Green a fost agent în subordinea lui. (Mai târziu a folosit şi acesta cunoştinţele dobândite în serviciul secret pentru a scrie romanele „Omul nostru din Havana”, „Americanul linişti t”, „Agentul secret”, „Ministerul groazei” etc.) Al treilea a fost scriitorul satiric englez Malcolm Muggeridge. În urma dispoziţiei date de Philby, Mauggeridge a devenit rezidentul serviciului secret britanic în Laurenşo Marques, în Mozambic, iar Graham Green a fost trimis la fortăreaţa Freetown din Sierra Leone, Africa. Amândoi aveau aceeaşi misiune: să nu permită agenţilor nazişti să observe şi să anunţe mişcările vaselor engleze din zona respectivă.

Kim Philby era iubit de subalternii săi. Nu se înfuria

niciodată şi, când avea de făcut cuiva vreo observaţie, o făcea cu eleganţa unui cavaler din perioada rococoului. Colaboratorilor le impunea gândirea lui logică. Ştia să stârnească admiraţia femeilor şi respectul bărbaţilor. I se dusese vestea de campion la băutură, dar niciodată nu-şi pierdea controlul şi nimeni nu-l putea lua prin surprindere. Se spune că n-a ocolit niciodată vreo întrebare şi de fiecare dată găsea răspunsul potrivit. Într-un cuvânt, Kim Philby era un tânăr care promitea, era fala secţiei din Prae Wood.

Ne vom mulţumi să citǎm două caracterizări făcute de colaboratori de-ai lui care au fost publicate în „The Sunday Times" din Londra:

„Îl iubeam, îl admiram, îi acceptam părerile şi, mai ales, îl respectam cu toţii".

„Dacă mi-ar fi dat ordin să trag în şeful poliţiei, aş fi făcut-o. Credeam în el".

Kim Philby se bucura de succes nu numai în rândul subalternilor; foarte curând, şi conducerea lui Secret Intelligence Service I-a considerat drept unul dintre cei mai buni oameni pe care-i avea. Sectorul iberic, aflat sub conducerea lui, a pregătit încă înainte de debarcarea aliaţilor în Normandia o acţiune fără precedent în toată istoria serviciilor secrete. Este vorba de cazul căpitanului Martin din infanteria marină, care, deşi nu s-a născut vreodată, a contribuit la pregătirile în vederea debarcării aliaţilor.

Autorul acestui proiect susţine că el singur a realizat, de la început şi până la sfârşit, acest truc militar. Kim Philby le-a spus copiilor săi, la Moscova, că el a fost regizorul principal al acestei operaţii. Nu are Importanţă a cui a fost iniţial ideea. Cert este că acţiunea a pornit de la sectorul iberic şi de punerea ei în scenă s-a ocupatsecţia a cincea a Secret Intelligence Service-ului, sub conducerea lui Kim Philby.

5

Rommel, mareşalul lui. Hitler, îşi câştigase faima de „vulpe a deşertului” şi. naziştii îşi puneau toate speranţele în el în problema africană, dar a fost bătut şi a trebuit să fugă. La. Începutul lunii mai, aliaţii au obţinut victoria în Africa, au luat circa 300.000 de prizonieri germani şi au capturat armamentul celor două armate inamice. Pe continentul negru aventurii lui Hitler îi. sunase definitiv ceasul. Acum era vorba de Europa. Pe atunci, privind harta, şi un copilandru ar fi fost în stare să prevadă că următorul atac al armatelor anglo-americ-ane va fi dat în Sicilia. Germanii ştiau şi ei acest lucru

Atacul aşteptat n-avea şanse de succes decât pe jumătate. De aceea, strategii englezi şi americani se gândeau să născocească un şiretlic de război ea să-şi păcălească adversarul. Nu era o misiune prea uşoară. Curând însă, Secret Intelligence Sendee a prezentat un proiect de operaţii secrete cu un nume conspirativ cam morbid, „Came pentru plăcintă”, cunoscut în analele serviciilor secrete sub denumirea de cazul omului care nu s-a născut.

Se pare că această idee i-a venit locotenentului de marină Ewen Montagu. Fost jurist al maiestăţii-sale, s-a încadrat în armată şi a inferat în serviciul de informaţii. Într-o bună zi, a prezentat un plan demn de toată atenţia. Planul a ajuns fără întârziere pe masa de lucru a şefului sectorului iberic, Kim Philby, şi a locţiitorului şefului Marelui stat-major englez, sir Archibald Nye. Întrucât neobişnuitul proiect avea oarecum, contingenţe cu domeniul în care lucra lordul Louis Mounifoatten, a fost înaintat şi secţiei de operaţii combinate. Reprezentanţii tuturor acestor secţii au acceptat această idee, ba, mai mult, au considerat-o cu totul remarcabilă. Locotenentul de marină-Montagu a primit ordinul de a realiza operaţia „Carne pentru plăcintă”.

Mai întâi trebuia să se facă rost de cadavrul unui

tânăr. S-a găsit fără greutate. Tânărul respectiv murise de pneumonie, iar părinţii lui au fost de acord când au aflat despre ce este vorba. Necunoscutului i s-a dat un nume nou: William Martin. El avea să ajute la înfrângerea naziştilor.

Echipa locotenentului Montagu a trebuit să lucreze cu multă grijă. Sectorul iberic al lui Secret Intelligence Service nu „uita că agenţii nazişti al amiralului Canaris stăteau pretutindeni la pândă şi aveau destui prieteni chiar la Londra. De aceea, au transportat pe ascuns cadavrul de la morgă în timpul nopţii şi l-au pus la frigorifer, Apoi, din acest cadavru a luat naştere treptat maiorul Bill Martin din infanteria marină.

În principiu, trebuia creat un ofiţer care nu a existat niciodată şi care să aibă o biografic completă: un trecut, cunoscuţi, rude, precum şi o misiune în cadrul operaţiei „Carne pentru plăcintă”, în care îi era rezervat rolul principal. Totul trebuia să fie logic, veridic şi convingător. Episoadele trebuiau să fie legate între ele, agenţii şefului serviciului secret german, Canaris, având posibilitatea să controleze autenticitatea fiecărei date.

Au măsurat mortul, au căutat un ofiţer care să aibă aceeaşi măsură şi au luat de la el o uniformă ponosită. La magazinul pentru ofiţeri au cumpărat o cămaşă albă, căci, pentru drumul plănuit şi pentru nunta sa apropiată, Bill Martin şi-a procurat o cămaşă nouă, iar nota de plată a fost băgată în buzunarul mortului. Au făcut rost şi de nişte pantofi purtaţi având numărul corespunzător şi au considerat problema rezolvată. Dar nu era aşa, căci picioarele cadavrului îngheţat nu intrau în pantofi. Aşa că au fost nevoiţi să-l dezgheţe pe Bill Martin până la genunchi. Şi celelalte accesorii ale garderobei ofiţereşti şi-au avut fiecare istoria ei. Pentru toate rufele exista dovadă de la curăţătorie sau spălătorie că au aparţinut într-adevăr lui Bill Martin.

Prima parte a pregătirilor era terminată. Acum Ewen

Montagu trebuia să-şi dovedească abilitatea. Nu era prea uşor să creezi toate amănuntele privind trecutul maiorului Martin. I-au găsit un tată şi o mamă. Au instruit-o pe logodnica Pamela, cu care purta corespondenţă. Câteva din ultimele scrisori de dragoste, scrise chiar înainte de nunta pentru care se pregăteau Bill şi Pamela, au fost puse în portofelul din buzunarul de la piept al maiorului. I s-a deschis un cont curent antedatat la o bancă din Londra, astfel încât toate elementele să corespundă existenţei unui ofiţer de vârstă şi poziţia lui socială. Dar, pentru ca situaţia să fie cât mai veridică, înainte de nuntă contul era pasiv. Bill Martin avea la el şi o scrisoare oficială din partea băncii în care i se atrăgea atenţia asupra debitului pe care urmează să-l achite. Nişte bilete de teatru (desigur că a fost cu logodnica lui la un spectacol), bilete de metrou, nişte fleacuri personale şi câteva monede – asta era tot ce conţineau buzunarele ofiţerului.

Toată recuzita de până acum servea pentru verificarea identităţii cadavrului. Lucrurile cele mai importante erau ascunse în servieta de curier, legată cu un lănţişor de încheietura mâinii cadavrului. Era o geantă de piele obişnuită, aşa cum poartă curierii de bancă din City-ul londonez sau curierii guvernamentali. Lănţişorul de la încheietura mâinii era prevăzut pentru eventualitatea că cineva ar fi vrut să-i smulgă servieta din mână. Lanţul era prins de mâna lui Bill Martin şi din alt motiv: un mort nu poate ţine un miner de servietă, mai ales atunci când are de făcut o călătorie mai lungă prin valurile mării.

Din. documentele aflate în geantă trebuia să reiasă că armatele aliaţilor nu vor debarca în Sicilia, e în Grecia. Făcând pregătirile pentru ca Bill Martin să ajungă pe malul spaniol în apropierea portului Huelva, sectorul iberic nu a pus în servieta maiorului planurile operaţiei, hărţi şi documente oficiale în adevăratul sens al cuvântului. Asta ar fi putut bate la ochi. Au născocit o metodă care să nu dea de bănuit. Germanii trebuiau să intre ei singuri în

capcana pregătită.

Specialiştii s-au îngrijit şi de viitorul apropiat al lui Bill Martin, omul creat artificial. Maiorul era curier. A fost trimis cu avionul de la Londra în Africa de nord. Avea asupra lui documente, precum şi două scrisori personale din partea unor comandanţi englezi. Avionul a fost doborât sau a avut un accident şi s-a prăbuşit în mare, undeva la răsărit de Gibraltar. Maiorul Martin a rămas în viaţă, fapt pe care-l dovedea centura de salvare din jurul pieptului, dar a pierit în mare cu servieta prinsă de încheietura mâinii. Valurile I-au măturat din barca de salvare, i-au târât cadavrul la mal şi l-au azvârlit pe plajă.

În servieta de curier a maiorului Martin se găseşte o scrisoare din partea locţiitorului şefului Marelui stat-major englez, sir Archibald Nye, o personalitate marcantă şi, fără îndoială, precis informată, adresată generalului Alexander, comandantul regimentului 18 din Africa. Şi era scrisă pe o hârtie cu antetul Ministerului de Război, Whitehall, London, S.W.l, statul-major al forţelor armate engleze. Printre altele, Archibald Nye îi transmitea prietenului său amănunte în legătură cu proiectata debarcare a forţelor aliate în peninsula Peloponez şi, maliţios, îşi bătea joc de generalii lui Hitler, care-şi închipuiau că se pregăteşte o debarcare în Şicilia.

Cealaltă scrisoare trebuia, de asemenea, să servească drept capcană. Era trimisă de lordul Mountbatten amiralului Cunningham, şeful statului-major al forţelor armate engleze din Algeria, căruia îi atrăgea atenţia asupra comunicării pe care **o** aduce curierul, maiorul Martin, subliniind că, ea conţine informaţii strict secrete şi rugându-l să-i înlesnească lui Martin predarea cât mai urgentă a mesajului. I-ar putea da maiorului, ca să-i aducă la înapoiere, câteva cutii de sardele „fiindcă la Londra nu se găsesc nici măcar printre articolele raţionalizate.

Aceste două scrisori erau cele mai importante.

Celelalte obiecte de recuzită serveau numai pentru camuflaj. Dacă în servieta curierului nu s-ar fi găsit decât aceste două plicuri, ar fi putut da de bănuit. Dacă le-ar fi avut în buzunar s-ar fi putut pierde în valuri. Maiorul Martin trebuia să aibă o servietă, dar, pentru ca servieta să-şi aibă o justificare, trebuia să conţină şi alte materiale, mai voluminoase.

Lordul Mountbatten îi mai trimitea generalului Eisenhower în Algeria câteva şpalturi cu corecturile unei broşuri pentru soldaţi şi-l ruga să aibă amabilitatea de a-i scrie o prefaţă. Servieta s-a umplut. Maiorul Martin era gata pentru a îndeplini o misiune de război. Aşa a pornit la drum curierul mort.

Cadavrul, îmbrăcat şi pus la punct până în cele mai mici amănunte, a fost introdus într-un încăpător ambalaj ca de termos, o cutie care semăna cu un sicriu. Au pus o etichetă: „Aparat optic. Atenţie, fragil” şi l-au îmbarcat pe submarinul englez „Seraph”. În afară de căpitan şi de locotenentul de marină Montagu, nimeni nu bănuia ce conţine cutia lunguiaţă, care la 30 aprilie 1943, în apropierea ţărmului spaniol, a fost scoasă pe punte din magazia submarinului.

După ce căpitanul a calculat poziţia exactă a submarinului, care trebuia să coincidă cu coordonatele calculate, Ewen Montagu a deschis capacul şi a aruncat cadavrul îngheţat al maiorului Martin peste bord. Se aflau nu departe de oraşul spaniol Huelva. Având în vedere forţa şi viteza curentului care se îndrepta spre coastă, urma ca, atunci când va ajunge la ţărm, Martin să fie complet dezgheţat. Rezidentul serviciului de spionaj al lui Canaris, despre a cărui existenţă în această regiune Secret Intelligence Service avea informaţii precise, va primi cadavrul într-o stare absolut normală.

Înecatul în uniformă a fost descoperit de un pescar. Acesta şi-a dat seama că este vorba de un ofiţer englez căruia centura de salvare nu i-a fost de folos. Pescarul n-a

stat să-l cerceteze prea mult., l-a scos şi l-a dus la postul de jandarmi. Seguridad a găsit hârtiile din buzunarul de la piept al înecatului şi alte documente în servieta de curier. Seguridad – siguranţa franchistă – era foarte bună prietenă cu spionii nazişti, şi autorii operaţiei „Carne pentru plăcintă" au ţinut seama de acest lucru. Chiar în aceeaşi zi documentele capturate au ajuns în mâinile rezidentului Abwehr ului.

Hârtiile găsite au fost trimise la Berlin, dar la început experţii lui Canaris n-au crezut. Prea des li s-a întâmplat să muşte din momeală. De aceea, au dat dispoziţii agenţilor de pe teritoriul englez să verifice autenticitatea datelor. ISfu se ştie cum au procedat, unde şi cum au constatat, cine i-a asigurat că scrisorile nu sunt false. Cert este că generalii i-au raportat lui Hitler despre nemaipomenita captură a serviciului de spionaj condus de Canaris, care a pus mâna pe un secret militar de prim rang.

Hitler nu obişnuia să reflecteze prea mult. A citit mesajele, a cercetat fotocopiile anexate ale scrisorilor şi imediat a dat ordin ca divizia de blindate să fie retrasă din Franţa şi trimisă în Peloponez şi să se ridice fortificaţii pe ţărmul Greciei şi în Sardinia. Sardinia a fost luată în consideraţie, fiindcă „înţelepţii" naziști au dat o interpretare greşită menţiunii din scrisoarea lordului Mountbatten cu privire la sardelele pe care trebuia să le aducă maiorul Martin. S-au gândit că nu era nevoie să procure sardele într-un mod atât de complicat când la Londra se dădeau bonuri pentru alimente şi au bănuit că propoziţia asta are un sens ascuns. Lordul Mountbatten atrage, probabil, atenţia că debarcarea aliaţilor va avea loc şi în Sardinia.

Se ştie din istorie că trupele aliate au debarcat în Sicilia. Hitler şi generalii lui au căzut în cursa întinsă de sectorul iberic ăl lui Secret Intelligence Service. Dar puţini ştiu că exact în ziua în care Rommel, încercatul mareşal al lui Hitler, pleca în Grecia ca să întâmpine cu salve tic

artilerie unităţile aliate, ofiţerii englezi au îngropat cu toată pompa mortul necunoscut care a salvat viaţa atâtor oameni vii.

Pe piatra funerară au săpat o inscripţie: „William Martin, 29 martie 1907 – 24 aprilie 1943, fiul iubit al lui John Glyndwyr Martin şi al soţiei lui, Anthonie Martin din Cardiff şi au adăugat şi un dicton latinesc care cinsteşte eroismul celor căzuţi pentru patrie: „Dulce et decorum est pro patria mori”. Un spion nazist s-a uitat prin zăbrelele gardului de la cimitir şi chiar în aceeaşi zi şi-a informat şefii de la Berlin despre funeraliile care au avut loc. Statul-major al Lui Hitler avea un motiv în plus să creadă în autenticitatea documentelor capturate.

Ewen Montagu a luat parte la toate aceste evenimente şi după război a primit din partea cenzurii militare engleze aprobarea de a-şi scrie şi publica amintirile în legătură cu participarea lui la operaţia „Carne pentru plăcintă”. În prefaţa ediţiei din 1953 vorbeşte despre partenerul său, scuzându-se că, din păcate, nu-i poate dezvălui numele. De aceea îi dă un pseudonim, George, care nu spune nimic.

Kim Philby a avut o contribuţie hotărâtoare la realizarea acestei operaţii, în 1953 Kim Philby era încă în serviciu şi Secret Intelligence Service nu a încuviinţat ca numele lui să fie menţionat. Nu este exclus ca George şi Philby să fie una şi aceeaşi persoană. Serviciul secret englez nu a declarat nimic în legătură cu acest capitol din biografia lui Philby. Lucru de la sine înţeles. Operaţia „Carne pentru plăcintă” * este una dintre cele mai reuşite curse care au fost întinse de-a lungul istoriei, dovedind o ingeniozitate excepţională sub raport psihologic. O mare dezamăgire a suferit publicul englez când, în cele din urmă, a aflat că unul dintre autorii acestei, extraordinare operaţii a fost chiar agentul sovietic Kim Philby!

6

În timpul celui de-al doilea război mondial, Istanbulul

şi Ankara erau nişte adevărate bazare de spioni. Datorită poziţiei. lor geografice, şi după terminarea războiului au rămas la fel. În toamna anului 1943, la uşa Consulatului german din Ankara a sunat Elyes Bazna, sluga levantină a ambasadorului englez, devenită ulterior cunoscută sub numele de spionul Cicero, şi a oferit ofiţerului de la serviciul de informaţii nazist informaţii strict secrete de la Foreign Office. Aşa s-a scris unul dintre cele mai interesante capitole din istoria serviciilor secrete.

În vara anului 1945, cu câteva săptămâni înainte de capitularea Germaniei, la uşa Consulatului englez din Istanbul, cu sediul în cartierul Beyogl, a sunat alt om, prezentând o ofertă asemănătoare. Numele acestuia însă nu a devenit celebru.

Vorbea englezeşte cu accent. N-a vrut să-şi trădeze scopul vizitei şi a insistat să fie primit de un anumit diplomat englez. Portarul se arătă bănuitor, dar vizitatorul necunoscut nu s-a dat bătut. Când a înţeles că trebuie să-şi motiveze într-un fel solicitarea, i-a spus că este vorba de o problemă foarte importantă şi de aceea nu o poate comunica oricui, în afară de aceasta, ţinea ca la această convorbire să nu asiste o terţă persoană şi deci nu accepta niciun translator.

Portarul a telefonat secretarului, şi acesta a raportat mai departe, După câteva clipe stăteau unul în faţa celuilalt diplomatul englez şi omul care s-a prezentat sub numele de Volkov. A venit să ofere informaţii serviciului secret englez.

Semăna în oarecare măsură cu oferta lui Cicero. Numai că Cicero fotografia documentele, pe când Volkov voia să le dicteze din însemnările sale.

Nu ne vom opri asupra încrederii pe care o inspira această tentantă ofertă, care ar fi constituit o adevărată bombă în istoria operaţiilor secrete, dar vom urmări soarta pe care a avut-o.

Diplomatul a intrat în biroul alăturat şi a cerut

legătura cu ambasadorul englez, sir Maurice Peterson, care, în conformitate cu protocolul diplomatic, a refuzat orice colaborare şi a dat dispoziţii subalternului său să se adreseze secţiei sovietice din cadrul lui Secret Intelligence Service de la Londra. Diplomatul s-a aşezat la birou şi a scris o informare amănunţită. Mai întâi însă s-a înţeles cu Volkov asupra modului de a ţine legătura pe viitor. Volkov va aştepta trei săptămâni. Dacă până în seara celei de-a 21-a zile nu va prim; semnalul stabilit, Va trebui să considere că oferta n-a fost acceptată.

Vizitatorul nepoftit a plecat. În prima săptămână Londra n-a dat niciun semn. Nici după două săptămâni Secret Intelligence Service n-a dat vreun semn. Exact în cea de-a 21-a zi însă, în clădirea Consulatului britanic din Istanbul şi-a făcut apariţia un delegat. Venise de la Londra cu misiunea specială de a rezolva problema Volkov. Era Kim Philby, pe atunci şeful secţiei pentru problemele sovietice de la Secret Intelligence Service. Dar Kim Philby nu l-a mai întâlnit pe Volkov, care, între timp, dispăruse.

Kim Philby nu avea niciun interes ca trădătorul să predea serviciului de informaţii englez informaţii atât de preţioase şi de aceea a sosit la Istanbul cu o asemenea întârziere, Oficial a declarat că în această perioadă toată lumea este în concediu, funcţionarii din secţii îndeplinesc câte două funcţii fiecare şi nimeni n-a putut fi trimis mai devreme.

Imediat după încheierea cu succes a operaţiei cu maiorul Martin, dar înainte de debarcarea aliaţilor în Normandia, Philby a fost chemat de şeful lui, colonelul Steward Menzies, care, în prezenţa colonelului Valentin Vivian, i-a făcut o propunere ispititoare. I-au declarat că este considerat unul dintre cei mai capabili agenţi, că sectorul iberic şi-a pierdut din importanţă şi că vrea să-i propună un nou câmp de activitate. Secret Intelligence Service înfiinţează o secţie nouă, care se va ocupa cu informarea privind Uniunea Sovietică. Dacă Philby este de

acord, ar putea deveni şeful acestei secţii.

Philby avea noroc. Oferta era extrem de avantajoasă în ceea ce priveşte adevărata lui misiune. Dacă el, agent secret sovietic, va conduce în cadrul lui Secret Intelligence Service secţia pentru problemele sovietice, totul va fi simplu. Va afla din timp despre acţiunile care se pun la cale şi, având mare avans, va putea lua contramăsuril-o necesare. A acceptat şi, la scurt timp după aceea, s-a instalat în noile birouri de pe Ryder Street din Londra.

Cei din conducere nu aveau destule cuvinte pentru a spune cât sunt de mulţumiţi de noul şef. Secţia lui Philby a adunat un bogat material. L-a primit de la Moscova pentru marele joc. Nu erau nicidecum informaţii neînsemnate, dar, în lupta invizibilă dintre organizaţiile de spionaj, momeala trebuie să fie proporţională cu rezultatele scontate.

Şefii englezi erau foarte mulţumiţi de Philby. O dovadă o constituie înalta distincţie care i-a fost înmânată la începutul anului de regele George al VI-lea. Câteva luni după aceea părăseşte biroul din Ryder Street, devine, chipurile, diplomat şi pleacă în Turcia în calitate de prim-secretar al ambasadei engleze. Se instalează în clădirea Consulatului din Istanbul, închiriază o locuinţă spaţioasă pe malul Bosforului şi desfăşoară o activitate nu prea precisă.

După cum s-a aflat, se întâlnea cu grupuri de emigrant: de diferite naţionalităţi. Se ştie că, a făcut lungi călătorii pe teritoriul turc şi a fost văzut şi în apropierea graniţelor sovieto-turceşti. De câteva ori a vizitat împrejurimile lacului Van.

În timpul cât a stat în Turcia, Philby s-a întâlnit cu prietenul sad Guy Burgess, care-şi petrecea concediul la Istanbul, fiind găzduit la familia Philby. (Kim se mutase în Turcia cu nona lui soţie Aileen, născută Furse, şi cu copiii.) În cercurile engleze prietenia lor era cunoscută. Membrii coloniei engleze îl admirau pe Guy Burgess ca pe un

sportiv foarte curajos, care de la fereastra locuinţei lui Kim sărea direct în Bosfor.

Şeful secţiei sovietice, Philby, era pe atunci recunoscut ca unul dintre cei mai capabili oameni ai lui Secret Intelligence Service, Pe vremea aceea se vorbea despre el ca despre un candidat probabil la postul de şef al serviciului secret englez.

În 1949 Kim părăseşte Turcia. Londra îi încredinţase o misiune mult mai importantă. Kim Philby a fost numit prim-secretar al Ambasadei engleze de la Washington, dar în realitate a devenit agent de legătură pe lângă noua organizaţie de informaţii a Statelor Unite – Central Intelligence Agency. Americanii l-au solicitat de la Londra, el fiind unul dintre consilierii şi instructorii cu experienţă, ca – să le ajute la înfiinţarea organizat iei care avea să devină faimoasa C. LA. Activitatea de la Washington marchează apogeul carierei agentului secret sovietic Kim Philby.

Washington, primăvara anului 1951. În biroul contraamiralului Roscoe H. Hillenkoetter, şeful organizaţiei Central Intelligence Agency, s-au întrunit la o consfătuire agenţii importanţi ai serviciului de informaţii» Allan Dulles, părintele spiritual al C.I.A. (la înfiinţarea organizaţiei a pretins să i se acorde funcţia de director), este, desigur, personajul principal. Dar nici Frank Wisner, şeful secţiei speciale pentru diversiune politică şi nici locţiitorul lui, Frank Lindsay, nu sunt nişte simpli figuranţi la masa de şedinţe. Ei pregătesc prima acţiune de mare amploare împotriva ţărilor so – cialiste.

Echipa de specialişti nu este completă. Americanii îl aşteaptă pe consilierul englez, care îi poate ajuta cu experienţa lui. Serviciul secret englez are o experienţă seculară şi o practică îndelungată în realizarea loviturilor de stat şi a răscoalelor regionale. Kim a venit ultimul şi s-a aşezat la lecui lui. Allan Dulles la prezentat celor cu care nu se întâlnise încă la masa ve-rde. A fost invitat pe bună

dreptate la această consfătuire strategică, întrucât este unul dintre cei mai experimentaţi specialişti în acţiunile îndreptate împotriva Uniunii Sovietice. Are o experienţă bogată acumulată în Turcia, unde a acţionat chiar la graniţa sovietică. De aceea, şefii serviciului secret american ascultă cu multă atenţie recomandările lui Kim Philby.

A fost delegat la Washington în 1949. Atunci s-a constituit noul serviciu secret american şi relaţiile dintre agenţii americani şi cei englezi au fost mai strânse ca oricând. Kim Philby era unul din maeştrii serviciului secret, aşa că le putea da lecţii.

Nu mai e nevoie să subliniem ce poziţie cu totul excepţională avea agentul secret sovietic într-o funcţie atât de înaltă. I se oferea posibilitatea de a pătrunde în tainele organizaţiei americane C.I.A. chiar de la primii ei paşi şi de a cunoaşte astfel concepţiile şi planurile celor mai mari şefi de pe frontul războiului rece. Poziţia lui este unică, succesele realizate – excepţionale. Bineînţeles, nici el, nici serviciul de contrainformaţii sovietic nu se laudă cu ele. O singură taină din istoria perioadei postbelice a ieşit la iveală şaptesprezece ani mai târziu. Este vorba de o operaţie secretă întreprinsă de puterile occidentale împotriva Albaniei. În mod obişnuit i se spunea „Dezastrul albanez”. Până la destăinuirile făcute de Kim Philby la Moscova, desfăşurarea acestei acţiuni rămăsese pentru public şi pentru specialişti un mister de nepătruns, iar pentru experţii occidentali o taină cu şapte lacăte.

La conferinţa de la Washington din primăvara anului 1951 trebuia să se pună la punct ultimele amănunte. Elegant, plăcut şi întotdeauna politicos, Kim Philby, reprezentantul în domeniul operaţiilor secrete al uncia din marile puteri ale lumii, stă la masă şi ascultă. Este ceasul al doisprezecelea. Ţările occidentale au luat hotărârea de a provoca o răscoală în Albania.

În Europa sunt destui emigranţi albanezi. La

înscenarea unui atac împotriva ţării trebuia să ia parte chiar albanezi. Acţiunea va apărea astfel mai convingătoare în faţa opiniei publice mondiale. Succesul trebuia să constituie un punct de plecare pentru diversiuni asemănătoare în alte state socialiste.

Kim Philby ascultă. Nu ia notiţe. Pe faţa lui nu se citeşte nici mirare, nici nervozitate. Pe vechiul şi încercatul profesionist nimic nu-l poate tulbura. Când i se cere şi lui părerea, se declară de acord. Planul este bun. Observă câteva imperfecţiuni în ceea ce priveşte amănuntele, care însă pot fi remediate cu uşurinţă. Planurile parţiale mai trebuie prelucrate. În felul acesta este eliminat orice risc de insucces.

Dulles şi Wisner sunt mulţumiţi. Şeful operaţiei, Lindsay, dă asigurări – că se va ţine seama de observaţiile lui Philby.

Operaţia albaneză s-a încheiat cu un fiasco al serviciului secret englez şi al celui american. Ambele instituţii s-au făcut de râs.

Timp de 17 ani experţii serviciului secret englez şi ai celui american şi-au frământat creierii pentru a afla de ce a eşuat acţiunea albaneză. Câţiva publicişti occidentali, îndeosebi ziarişti mobilizaţi de redacţia ziarului „The Sunday Times”, au încercat să reconstituie cazul Kim Philby. Astăzi, după 17 ani, ei susţin că încă pe atunci şefii serviciului secret american au bănuit trădarea. Adversarul a aflat despre acţiunea plănuită şi s-a pregătit de contraofenşiv & Cfaeva şi-a exprimat chiar atunci, în 1951. bănuiala că trădătorul ar putea fi Kim Philby.

Ca să-şi justifice propria lor slăbiciune, americanii pretind că şefii Secret Intelligence Service-ului le-au înlăturat bănuielile prin argumente convingătoare: Kim Philby este demn de toată încrederea, un agent verificat al serviciului secret englez, care în cele mai înalte sfere este considerat unul dintre puţinii candidaţi la postul de şef al serviciului secret englez. Deci bănuială este complet

deplasată.

Kim Philby era atât de bine înfipt în scaunul său, încât părea de nebiruit. Era un supus loial al maiestăţii sale şi nimănui nu-i trecea prin minte să-l bănuiască.

7

S-au despărţit odinioară la absolvirea L ni verşi taţii din Cambridge şi mai târziu, la începutul războiului, s-au întâlnit la Paris. În cariera lor au mers fiecare pe alt drum.

Philby a fost încadrat în serviciul secret englez, MacLean a făcut carieră îm diplomaţie. La început, timp de patru ani a fost nevoit să lucreze în birourile din Londra ale Foreign Office-ului. Este foarte adevărat că pe atunci nici nu prea avea chef să călătorească. Era îndrăgostit de Melinda şi foarte curând sau şi căsătorit. După aceea, a lucrat un timp la Ambasada din Paris, Când oraşul de pe Sena a căzut în mâinile germanilor, s-a întors la Londra. La sfârşitul războiului, guvernul l-a trimis la Washington, unde Donald MacLean a fost prim-secretar de ambasadă.

În timp ce în Europa războiul era în toi, Washingtonul reprezenta o oază de trai tihnit şi îmbelşugat. Diplomaţii o duceau numai în recepţii. Se întâlneau zilnic pe terenurile de tenis şi de golf şi în fiecare seară ciocneau câte un pahar când în locuinţa unuia, când în a altuia.

MacLean nu se remarca prin nimic. Comportarea lui era departe de a fi excentrică sau bătătoare la ochi. Curând a fost numit într-o funcţie importantă. Pe atunci era deja de câţiva ani în serviciul secret sovietic. De aceea, numirea sa în noua fu. neitiie prezenta odeosebită importanţă pentru activitate a lui de informator. Donald MacLean a fost numit secretar pentru Anglia al Comitetului mixt pentru problemele atomice (Combined Committee of Atomic Affairs).

Era o organizaţie importantă în care erau reunite interesele în domeniul energiei atomice ale Statelor Unite, Canadei şi Angliei. Pentru Donald MacLean această instituţie prezenta un dublu interes. Misiunea lui era de a

coordona schimbul de informaţii tehnice şi politice din domeniul cercetării nucleare între statele membre.

Ambasadorul englez la Washington, sir Archibald Clark Kerr, l-a numit pe MacLean în această înaltă funcţie la începutul anului 1947. De-abia după doi ani, diplomaţii americani au observat şi le-au atras şi ofiţerilor de ia Central Intelligence Agency atenţia că la discuţiile internaţionale cu privire la înarmarea atomică, reprezentanţii sovietici vin cu informaţii extrem de precise cu privire la planul puterilor occidentale de a crea blocul militar N.A.T.O.

Serviciul secret american a dat de anumite urme când, acându-se o analiză ştiinţifică, s-a dovedit că este vorba de informaţii – extrase din documentele Ambasadei engleze de la Washington. De aceea, a predat acest caz Secret Intelligence Service-ului. Specialiştii de la Londra s-au pus pe lucru. Cine avea posibilitatea să obţină informaţiile secrete? Cine avea acces la aceste documente? S-a întocmit imediat o listă pe care figurau numele a patru diplomaţi. Au. Început să-i verifice pe rând. În aprilie 1951 pe listă rămăsese un singur nume: Donald MacLean, şeful secţiei americane a Ministerului Afacerilor Externe – Foreign Office. Pe atunci locuia în Tatsfield, comitatul Kent.

Ce fel de informaţii a reuşit să obţină MacLean încât au stârnit asemenea senzaţie? în 1956, când Burgess şi MacLean se aflau de câţiva ani în siguranţă la Moscova, Subcomisia senatorială pentru securitatea internă a Statelor Unite a primit dispoziţia să deschidă o anchetă riguroasă cu privire la cazul foştilor diplomaţi englezi. Preşedintele subcomisiei, senatorul James Eastland, a primit din partea Departamentului de Stat al S.U.A. concluziile anchetei încheiate la 21 februarie 1956, în care comisia constata: MacLean a avut acces la brevete, la actele secrete eliberate, la informaţiile cu privire la rezultatele cercetărilor, la concluziile negocierilor de

achiziţionare din străinătate a clementelor de dezintegrare şi la informat îi în legătură cu rezervele de materii prime. Toate informaţiile priveau date secrete despre clementele de dezintegrare şi despre combustibilii nucleari.

În afară de aceasta, MacLean avea acces şi la informaţiile secrete ale secţiei Combined Policy Committee. Această grupă operativă specială urma să achiziţioneze rezervele mondiale de uraniu şi alte clemente fisionabile chiar de sub nasul achizitorilor sovietici. Pe atunci membrii grupei nu şi-au putut explica de ce nu le-a reuşit acest lucru.

Donald MacLean avea şi alte posibilităţi care nu erau de lepădat. Directorul Comisiei pentru energia atomică, A.E.C. (Atomic Energy Commision), profesorul Carrol L. Wilson, a aprobat necondiţionat cererea lui sir Gordon Munroe, şeful lui MacLean, de a se acorda subalternului său o legitimaţie „non escort pass”[4] pentru clădirea lui Atomic Energy Commision.

Pentru un agent secret, această legitimaţie avea o valoare inimaginabilă. La ancheta care s-a făcut ulterior s-a descoperit că MacLean putea intra în clădire ori de câte ori dorea. Arăta legitimaţia ofiţerului de serviciu, primea o insignă specială pe care şi-o înfigea la haină şi putea să circule nestingherit prin clădire şi să intre în orice birou. Întrucât conducerea stabilise condiţii extrem de riguroase pentru acordarea legitimaţiei de intrare, iar legitimaţia de liberă trecere fără însoţitor se elibera numai unor persoane însemnate, pe baza unei dispoziţii a conducerii A.E.C., în interiorul clădirii măsurile de securitate aveau un caracter destul de formal. MacLean putea să se plimbe prin birouri şi ziua şi noaptea. Nimeni nu-l stânjenea.

Ulterior, referenţii serviciului de siguranţă au controlat însemnările din registrul de control al serviciului de pază şi au descoperit că MacLean venea foarte des în clădire, îndeosebi după orele de serviciu şi de multe ori şi

4 — „de trecere fără însoțitor”. — *Nota trad.*

în cursul nopţii. Şeful serviciului de siguranţă al A.E.C., Brian La Plante, şi-a amintit că l-a văzut pe MacLean de câteva ori venind în clădire la ore neobişnuite, în timpul nopţii.

Gât timp: MacLean a lucrat la Washington, nimeni nu l-a suspectat câtuşi de puţin că ar putea desfăşura o activitate secreta. Faptul că la sfârşitul anului a fost mutat la Ambasada din Cairo nu a fost nicio pedeapsă, nicio dovadă de neîncredere. Ca fiu al unui om politic de seamă, ministru în guvernul englez, era în afară de orice bănuială. Dimpotrivă, prin această mutare, cei de la Londra voiau să-l sprijine pentru, a face o carieră cât mai rapidă. În Egipt a plecat în calitate de consilier de ambasadă, şi asta însemna un salt considerabil în cariera lui.

Prin comportarea sa, Donald MacLean a dovedit că nu avea nervi de fier ca Philby. În ultimele luni petrecute la Washington a lăsat impresia că se află într-o stare de epuizare nervoasă, A început să bea cam mult şi în împrejurări nepotrivite lua atitudine în favoarea comunismului; nici la Cairo, deşi trăia într-un mediu liniştit, în afara oricărui pericol direct, nu şi-a putut reveni.

Era şeful cancelariei ambasadei şi, în această calitate, primea toate copiile telegramelor şi mesajelor secrete care se trimiteau la Foreign Office. O dată MacLean a avut un conflict cu şeful ambasadei, maiorul Sansom, pentru că a rătăcit una din cele cinci copii ale unei anumite telegrame secrete.

Nici viaţa lui familiară nu era dintre cele mai fericite.

Se certa cu soţia sa şi era în permanenţă nervos. Se spune că Melinda MacLean a cerut ambasadorului englez, sir Ronald Campbell, să-i dea soţului ei posibilitatea de a urma un tratament La 11 mai 1950 Donald MacLean pleacă de la Cairo şi se întoarce la Londra, unde este supus unui examen amănunţit de către unul dintre cei mai buni psihiatri, sir Charles Doughton. Foreign Office îi recomandă un concediu medical de şase luni ca să se

poată îngriji temeinic într-un sanatoriu.

După şase luni se întoarce însănătoşit şi ministrul îl numeşte şef al secţiei americane din Foreign Office, ceea ce înseamnă un nou salt în cariera lui. Dar nu peste mult timp începe să fie suspectat. Pe lista de la Secret Intelligence Service rămăsese numai numele lui. Anchetatorii sunt convinşi că el e singurul care a putut trăda preţioasele secrete atomice. În timpul acesta, MacLean nu bănuieşte nimic. Trăieşte liniştit ia Tatsfield, comitetul Kent. Se instalase cu soţia sa la reşedinţa Beaconshaw... Casa este foarte urâtă, dar MacLean se simte aici ca un nou-născuf. În primul rând, îi place că are linişte, Nu-i trece, bineînţeles, prin cap că «este urmărit de oamenii inspectorului Skardon.

Dacă Philby n-ar fi vorbit la Moscova, dacă în 1968 nu şi-ar fi publicat o parte din memorii, s-ar fi putut presupune că, la această fază a luptei, MacLean nu a dat randamentul scontat, că şi-a dezamăgit superiorii şi, astfel, a devenit periculos îndeosebi pentru Kim Philby. Dar în memoriile lui, Kim aduce lumină în acest episod. Deşi sună cam romantic, este o mărturie din gura persoanei celei mai autorizate.

Kim Philby:

„Când Donald MacLean s-a dus la unul dintre cei mai vestiţi psihiatri englezi, sir Charles Doughton, acesta, după ce l-a examinat, i-a spus că înclinaţia lui spre alcoolism *se* poate uşor vindeca, întrucât nu are rădăcini adânci în personalitatea lut Diagnosticul medicului a ajuns în mâinile mi – nistrului englez al afacerilor externe. L-a citit şi a dat neîncrezător din mână.: «şi eu beam, la vârsta lui şi nimeni nu m-a trimis la psihiatra. Dacă. aş fi mers pe această cale, toată lumea ar fi spus că într-adevăr cu mine ceva nu este în regulă».

Ministrul englez al afacerilor externe nu ştia anumite lucruri. Nici şefii de la Secret Intelligence Service nu le bănuiau şi nici cei de la Security Service, deşi se lăudau că

sunt atotştiutori.

Nimeni nu putea cunoaşte cauza alcoolismului lui MacLean. El nu bea fiindcă era un caracter slab sau fiindcă suferise influenţe străine. Primise ordin să bea. Ordinul acesta a venit de la Moscova.

Şefii mei de la Moscova m-au sfătuit să încerc să spulber cumva aureola de modestie care înconjura viaţa lui Donald MacLean, întrucât sobrietatea lui ar fi putut atrage atenţia şi trezi bănuiala serviciului secret englez. Serviciile de informaţii, care-şi – urmăresc reprezentanţii diplomatici, uneori se tem cel mai mult de agenţii lipsiţi de vicii şi liniştiţi, căci consideră perfecţiunea lor ca un rezultat al unei autodiscipline riguroase şi al. unui anumit interes de a se camufla fără greş. Pe când cel care lasă din când în când să se vadă unele slăbiciuni ale caracterului său nu este în stare să ducă *a* viaţă dublă. Este o interpretare romantică a luexwttor, dar veridică atunci când e vorba de serviciul de informaţii Este o materializare a zicalei: să te închini şi la sfinţi şi la diavoli

Am vorbit, despre toate acestea cu MacLean şi am ajuns la concluzia că ar fi bine ca pe socoteala lui să se spună şi ceva neplăcut „dar simpatic. Şi aşa a primit MacLean prima lecţie de alcoolism.

S-a îmbătat de câteva ori la Cairo şi la Washington, dar nu era suficient. De aceea „la Moscova a fost conceput alt plan, pe care l-am realizat mai târziu. Când MacLean a fugit la Moscova, serviciul de informaţii englez-a răspândit zvonul că este homosexual. Interesant este că serviciul de spionaj englez a crezut această poveste, pe care am lansat-o intenţionat noi „adversarii săi...”

În culisele operaţiilor secrete ies uneori la iveală lucruri surprinzătoare. Declaraţiile făcute de Philby în 1968 constituie o ilustrare. El prezintă evenimentele într-o lumină cu totul nouă, fără să le dea o întorsătură aventuroasă. Dimpotrivă.

Guy Burgess a lucrat pentru serviciul de informaţii

sovietic încă din 1935, a intrat în serviciul secret englez înaintea lui Kim Philby şi nu s-a comportat rău. Toate acţiunile pe care le-a întreprins la început s-au încheiat cu bine. Când în 1938 la Londra a venit şeful germanilor sudeţi, Konrad Henlein, Burgess s-a gândit să-l urmărească pas cu pas pe nazistul care locuia la hotelul londonez „Goring66 şi şi-a instalat un prieten la centrala telefonică. În felul acesta, serviciul secret englez a. fost informat despre toate convorbirile telefonice ale lui. Benlein, care erau înregistrate.

Datorită lui Bwgesăv guvernul englez a putut dispune de informaţii precise în legătură cu evenimentele politice de la Berlin şi eu ptoiurile politicienilor nazişti. Guy Burgess avea. un bun amic printre germani. Acesta se numea Putlitz, se trăgea dintr-o veche familie aristocratică şi era şeful secţiei consulare a Ambasadei germane pe vremea când în Anglia era ambasador Joachim von Bibbentr-op. Prin Guy Burgess, Putlitz a devenit colaborator al serviciului secret englez.

Şi în Franţa îşi avea Burgess oamenii lui. Unul dintre aceştia era Édouard Pfeiffer, secretarul lui Daladier, ministru de război şi ulterior preşedinte al Consiliului de Miniştri. împreună cu Chamberlain şi Mussolini, Daladier a dus unele discuţii de culise care au avut drept rezultat capitularea de la München. Datorită funcţiei lui, Pfeiffer avea acces la informaţii importante, pe care le preda serviciului secret englez, mai precis, lui Burgess. Acesta devenise un fel de curier între preşedintele Consiliului de Miniştri francez, Daladier, şi premierul englez, Chamberlain. Astfel, prin mâna lui treceau informaţii foarte preţioase. Dar, la un moment dat, a făcut o greşeală.

În perioada crizei sudete, la 28 septembrie 1938, ministru] englez al marinei a dat ordin ca o parte a flotei engleze să fie pusă în stare de luptă. Aflând acest lucru, Daladier a considerat că mobilizarea parţială este o măsură necugetată, întrucât se temea că ar putea declanşa

conflictul armat, care părea iminent. În acele zile, secretarul lui Daladier i-a telefonat lui Burgess la Londra, invitându-l să-i facă o vizită. La Paris, curierul Burgess a primit din partea lui Daladier o scrisoare adresată lui Neville Chamberlain. Daladier protesta vehement împotriva măsurilor cu privire la flotă luate de guvernul englez. Guy Burgess a citit scrisoarea şi, considerând-o o dovadă de laşitate, a hotărât să n-o predea.

Mai târziu s-a descoperit de ce nu a reacţionat Chamberlain la mesajul lui Daladier. S-a constatat că nu l-a primit. Bănuiala a căzut asupra lui Burgess. Nu i-au spus niciun cuvânt, nu l-au lăsat să simtă că este suspectat, dar au pornit să-i reconstituie pas cu pas activitatea de curier. Au descoperit un fapt care merita atenţie. Burgess ducea fiecare document mai întâi la hotelul „St Ermins" din Westminster. Acolo locuia pe atunci un personaj necunoscut, probabil un fotograf, după declaraţia femeii de serviciu.

Era o descoperire importantă. Burgess a pierdut încrederea de care se bucura. De aceea, când s-a desfiinţat secţia D, în care lucra şi Kim Philby, serviciul secret englez nu i-a mai dat nicio funcţie. Kim Philby a rămas, dar Burgess a trebuit să plece în altă parte. A fost încadrat în Foreign Office, unde nu avea un rol prea important, dar era totuşi în diplomaţie. Unii au fost de părere că Burgess a fost trimis la Washington tocmai pentru că în cadrul unei reprezentanţe diplomatice atât de numeroase o singură oaie neagră nu se observă.

La Ambasada din Washington, ca la oricare altă ambasadă, există şi o unitate de securitate. Comandantul acesteia, maiorul de aviaţie Thompson, şi-a pus în gând să-l controleze îndeaproape pe dubiosul Burgess. Dar n-a descoperit decât o neglijenţă neînsemnată, şi anume că Burgess nu respecta instrucţiunile cu privire la securitate, nu-şi încuia biroul, lăsa documente secrete pe masă, iar în viaţa sa particulară se dovedea a fi tot atât de puţin

scrupulos.

Maiorului Thompson i-a dat totuşi de gândit o nepotrivire vizibilă. Guy Burgess nu inspiră încredere, este inconştient şi nedisciplinat, a avut neplăceri cu ziariştii americani şi cu poliţia din Washington, şi totuşi este prieten la cataramă cu un diplomat atât de serios şi cu atâta greutate cum este Kim Philby.

Kim Philby s-a instalat la Washington confortabil, corespunzător intenţiilor lui. Avea o misiune specială şi îşi putea permite şi privilegii speciale. Avea un birou separat, unde nu-l deranja nimeni. Cu supravegherea biroului său a însărcinat o echipă specială. Şi-a organizat un serviciu propriu de curieri pentru Londra şi se spunea că este cea mai rapidă dintre toate legăturile. Secretă şi sigură.

Guy Burgess a venit la Washington în 1950. Kim Philby era dinainte informat despre sosirea lui. De asemenea, ştia şi ce renume are prietenul său, precum şi că prin comportarea sa încalcă adeseori convenţiile sociale şi astfel, inevitabil, atrage atenţia. Poate de aceea, imediat ce a sosit, l-a invitat să se mute la el. Voia, probabil, să-l ţină sub supraveghere. Kim Philby avea la Washington o locuinţă încăpătoare. Familia lui era alcătuită din cinci copii şi soţia lui, Aileen, care nu stătea prea bine cu nervii. Acum îi mai cădea pe cap şi Burgess, din pricina căruia privirile se îndreptau şi asupra lui.

Maiorul Thompson a pornit cercetările. În timpul acesta, Kim Philby se gândea ce să facă pentru ca Burgess să nu-l compromită prin prezenţa lui. De Burgess nu se interesa numai maiorul Thompson. Serviciul secret american începuse mai de mult să cerceteze canalele prin care se scurg spre Uniunea Sovietică informaţiile secrete în legătură cu cercetările nucleare. Pe lista celor suspecţi rămăsese un singur nume: Donald MacLean. La care ulterior s-a mai adăugat unul: Guy Burgess.

Kim Philby era ofiţer de legătură. El trebuia să coordoneze relaţiile dintre serviciul secret american şi cel

englez. În această calitate a primit o comunicare din partea F.B.L-ului (Federal Bureau of Investigation) în care era încunoştinţat că serviciul de securitate american îi bănuieşte pe diplomaţii englezi MacLean şi Burgess de spionaj în favoarea Uniunii Sovietice.

A fost ca un trăsnet din senin. Încă din februarie, în timpul unei vizite făcute la Londra, Kim Philby aflase că a fost deschisă o anchetă împotriva unor diplomaţi englezi care au trădat secretul Pactului nord-atlantic, N.A.T.O., dar nu bănuise că este vorba de Burgess şi MacLean.

Kim Philby a înţeles imediat situaţia. Guy Burgess era un vechi prieten al lui, un fost coleg de şcoală şi acum locuiesc în acelaşi apaitament. MacLean de asemenea se număra printre prietenii lui. Dacă americanii şi-au exprimat o bănuială atât de serioasă în ceea ce-i priveşte pe cei doi, va apărea şi el într-o lumină primejdioasă. De aceea, trebuia să găsească o soluţie.

La Londra, Donald MacLean a fost pus sub urmărirea unor detectivi. Aceştia însă îşi îndeplineau misiunea într-un mod prea vizibil şi cu totul lipsit de abilitate. Mergeau chiar în spatele maşinii lui şi, o dată, şoferul poliţist, fiind neatent, când Donald MacLean a frânat la o răspântie, nu a reacţionat îndeajuns de rapid şi s-a ciocnit de maşina lui MacLean. Acestei nu era un ţine. Avea şi el experienţă. Se spune că un agent de poliţie în civil poate fi recunoscut de la o poştă. După acest accident, MacLean nu mai avea nicio îndoială că este urmărit.

Dar Donald MacLean, fiul unui fost ministru în guvernul maiestăţii-sale, era membru al celor mai distinse cluburi Ionloneze şi înalt demnitar la Foreign Office. Ministrul afacerilor externe a fost nevoit să ia atitudine faţă de propunerea poliţiştilor, care se pregăteau să-l urmărească pe MacLean pas cu pas. Şefii de la Foreign Office nu s-au arătat prea încântaţi când au primit propunerea Scotland Yard-ului.

Şi s-a-u hotărât să pună beţe-n roate antipaticilor

copoi. N-an îngăduit ca MacLean să fie urmărit decât la Londra. În viaţa lui particulară nu avea nimeni voie să se amestece… My home is my castle14 sună o veche zicală englezească, şi ei o respectau chiar şi când era vorba de o bănuială atât de gravă… Misiunea poliţiştilor în civil se termina la staţia Charing Cross în momentul în care MacLean urca în vagonul trenului subteran…

Dar poliţia n-a depus armele. Scotland Yard-ul a încredinţat cazul lui MacLean şi Burgess inspectorului William James Skardon. Printre specialişti, acesta se bucura de autoritate.

Kim Philby avea o legă tuia sigură cu Londra şi, bineînţeles, informatori de încredere. A aflat despre Skardon şi şi-a făcut socoteala că MacLean, cu nervii lui atât de zdruncinaţi, nu-i va putea rezista mult timp. Detectivul Skardon, un vechi specialist în criminalistică, era apreciat şi ca bun psiholog care ştia să aleagă diferenţiat metoda de intero – garc. Se spunea despre el că-l poate supune pe individul suspectat unui interogatoriu detaliat, fără ca acesta să-şi dea seama. Stătea cu el prieteneşte de vorbă, îi arăta simpatie şi în acest timp afla tot ce-i interesa. Mai devreme sau mai târziu, Skardon va reuşi să-i smulgă lui MacLean o mărturisire. Şi apoi cât îi va mai trebui maestrului în deducţii criminalistice pentru a descoperi alte fapte în directă legătură cu MacLean? Kim Philby porni la acţiune.

Mai întâi s-a interesat care este situaţia la Londra. Era limpede că detectivul Skardon nu va putea începe interogatoriile înainte de a avea aprobarea cuvenită de la Foreign Office. Până acum, Scotland Yard-ul nici nu solicitase aceasta aprobare. De fapt, era nevoie de avizul personal al ministrului afacerilor externe, Morrison. MacLean şi Burgess se bucurau de imunitate diplomatică, aşa că Philby dispunea de timpul necesar pentru a pregăti un plan de măsuri eficiente. Trebuia să-i salveze pe MacLean şi pe Burgess şi totodată să se asigure pe sine.

Singurul oraş unde cei doi puteau trăi în siguranţă era Moscova.

Kim Philby ştia să-şi organizeze acţiunile prompt. În câteva zile a aranjat totul. În primul rând l-a expediat pe Burgess… La 1 mai 1951 Burgess s-a îmbarcat la New York pe transatlanticul „Queen Mary” fără să-şi ia rămas bun de la niciunul din membrii Ambasadei de la Washington. După 0 săptămână a debarcat la Londra. Potrivit instrucţiunilor primite, s-a făcut nevăzut, ascunzându-se la amicul său Jack – Bevit din New Bond Street.

Stătea în casă şi aştepta. Nimeni nu ştia că locuieşte acolo. O singură dată a ieşit pentru a se întâlni cu Donald MacLean, căruia i-a transmis instrucţiunile lui Philby. I-a adus la cunoştinţă ca peste câteva zile va fi chemat la interogatoriu. MacLean ştia că este urmărit. Se temea pentru nervii şi pentru viitorul lui. După boala de care se vindecase oarecum, nu mai voia alte complicaţii. Ducea o viaţă liniştită de soţ fericit şi de viitor tată. Iubita lui Melinda era în aşteptarea unui copil. Nu se gândea nicidecum să fugă din faţa lui Skardon. Se pregătea doar să plece la nişte rude în provincie.

Între timp, în jurul diplomaţilor suspecţi cercul se strângea. Kim Philby stătea de veghe. Astfel, a aflat că joi 24 mai a avut loc la Londra o consfătuire specială la care au participat doi ofiţeri de la Secret Intelligence Service, doi funcţionari superiori din serviciul de contraspionaj şi alţi doi de la Foreign Office. Scopul acestei şedinţe secrete? Rezolvarea definitivă a cazului lui Donald MacLean, şeful secţiei americane din Ministerul Afacerilor Externe.

De data aceasta, partenerii îşi schimbaseră rolurile. Reprezentanţii Ministerului Afacerilor Externe erau de părere că Skardon trebuie să procedeze cât mai repede la interogarea lui MacLean, dar ofiţerii serviciului secret nu voiau să se grăbească, ca să nu-l sperie, întrucât nu-şi terminaseră încă cercetările.

A învins părerea celui mai puternic. În cazul de faţă, cel mai puternic era Foreign Office. A doua zi pe la prânz, detectivul Skârdon urma să se prezinte la biroul secretarului ministrului afacerilor externe, Herbert Morrison, care avea să-i dea aprobarea pentru interogarea funcţionarului superior MacLean. Termenul: luni 28 mat

La câteva ore după această consfătuire secretă, Kim Philby cunoştea deja rezultatul. Ştia însă că niciun englez nu-şi strică weekendul. Sâmbătă şi duminica nu se poate întâmpla nimic. Până luni mai erau trei zile. În acest răstimp se poate aranja orice.

După ora zece, în locuinţa prietenului lui Burgess din New Bond Street a sunat telefonul, şi Guy Burgess a aflat de la Philby planurile operaţiei care se hotărâse în biroul ministrului de externe în după-amiaza acelei zile. A aflat şi că interogatoriul va începe abia luni. Kim Philby a dat semnalul. Şi Guy Burgess, oare dovedise că poate aştepta liniştit două săptămâni, citind între timp romane poliţiste pentru a-şi alunga plictiseala, a început să acţioneze rapid.

Mai întâi a făcut unele pregătiri. Apoi, vineri seara a cumpărat două bilete pentru vasul turistic „Falaise” – care pleca în mod obişnuit vineri seara din Southampton eu cei ce voiau să-şi petreacă weekendul în portul francez Saint-Malo şi se întorcea cu ei luni în zori. Burgess plănuise să plece până în Franţa cu prietenul său Bernard Miller. Tot atât de bine ar putea însă călători cu cel de-al doilea bilet MacLean.

Înainte de plecare, Burgess a mai dat două telefoane scurte. În primul rând l-a chemat pe prietenul său Miller şi a contramandat excursia în Franţa, iar în al doilea rând a format numărul oficiului de închiriere de maşini din Crawford Street. A luat pentru zece zile o maşină, pe care avea s-o ridice pe la ora paisprezece. După aceea, s-a dus în Old Bond Street, şi-a cumpărat un geamantan şi o manta de ploaie, apoi s-a întors acasă, şi-a împachetat lucrurile, a aruncat în geantă un pachet cu trei sute de lire şi s-a dus

să ia maşina. Potrivit registrului oficiului de închiriere, la ora paisprezece şi zece minute a luat o maşină „Austin *A*-70” de culoare crem, cu numărul WMF 196. Şi-a încărcat, bagajul, s-a urcat şi a plecat.

A ajuns la Tatsfield. Era foarte grăbit. Ştia că MacLean se întoarce de la Londra cu trenul de după-amiaza. Mai ştia şi că agenţii Scotland Yard-ului care-l urmăresc se despart de el pe peronul de la Charing Cross. Mai departe nu-l urmăreşte nimeni. De aceea, fără să fie observat, Guy Burgess a ajuns cu maşina împrumutată la casa lui MacLean.

A schimbat – câteva cuvinte cu – soţia acestuia, apoi la rehes mat pe prietenul său – să facă o plimbare prin grădină.

Acolo Burgess i-sa rexplicat situaţia. La repus că a primit un mesaj: care nu lasă Inc la nicio. Îndoială. te amtedoi îi ameninţă un mare pericol. Nu există – decât o singură soluţie: să părăsească Imediat ţara.

MacLean s-a întors în roasă… La explicat, soţiei ice s-a – întâmplat, încercând s-o facă să înţeleagă că trebuie să plece fără întârziere. Au «născocit e Istorioară destul de naivă menită să-l (deruteze pe Inspectorul Skardon. Dacă cineva întreba de soţul ei, Melinda trebuia să spună că seara a venit un oarecare Roger. Styles să-l ia la o consfătuire importantă. Încă nu s-a întors. Fugarii voiau să – câştig e timp şi să li se piardă urma… Nu trebuiau să trezească nicio bănuială. Cele două zile de weekend le-au dat lui MacLean şi lui Burgess posibilitatea de-a pleca liniştiţi, având un avans important.

Guy Burgess a venit cu maşina închiriată în… portul Southampton la ora douăsprezece fără cinci („Falaiae” pleca exact la miezul nopţii): îşi a fost nevoit s-o lase pe mal. El şi MacLean au reuşit să urce pe punte chiar în momentul când echipajul se pregătea să ridice ancora. După – câteva ore – se găseaţi amândoi pe teritoriul francez – unde inspectorul. Skaiidon nu putea nici să pună

mâna pe ei, nici să-i interogheze.

Burgess şi MacLean au dispărut. După un timp. au ajuns la Moscova.

B

Toţi cei care au vreo legătură cu serviciul secret trebuie t să aibă o voinţă de fier şi nervi tari, n-are să nu cedeze.

orice s-ar întâmpla. – Kian Philby. era. pregătit. Fuga diplomâţilor englezi în Uniunea Sovietică a stârnit o. adevărată: f untună în Occident.

Bacă. ar fi fost vorba numai de M & eloan, Rhilby s-ar mai 1 fi idesownat. Bai1 acesta a fugit rpeste /graniţă împreună – cu

Burgess, bun prieten al lui Kim, fostul lui coleg tio – şcoală, care-şi petrecea concediul la familia Philby la Istanbul, cu care a locuit în aceeaşi: casă, lw Washington. Cineva l-a avertizat: pe Burgess că trebuie, să fugă.

La Londra „lui Security Service şi inspectorului Skardon! că*ruiai c*ei doi, i-au fugit, literalmente. de sub. nas, nu le era grew să facă. socoteala câţi oameni ştiau că se pregăteşte o anchetă, împotriva, lui MacLean şi Burgess şi să bănuiască* cine dintre puţinii iniţiaţi putea să le atragă atenţia asupra primejdiei, care-i. ameninţă. Kim. Philby. Desigur numai el.

La câteva zile după. fuga. lui Burgess şi a lui MacLean, la Washington, au, sosit, etui avionul patru oameni verificaţi de te Security, Service din Anglia. Găsirea „celui, de-al treilea”, a. celui care i-a avertizat, pe fugari, devenise, pentru» inspectorul Skardon o chestiune de onoare. Skardon n-a» trebuit să se obosească prea mult pentru a afla. Dar pentru» public împrejurarea, aceasta a rămas. Învăluită în mister tinigide câţiva. ani – Security Service îşi avea planurile sale.

Foarte, degajat şi fără să pară câtuşi de puţin tulburat, Kim Philby a. declarat că de la el a. aflat Burgess despre» pericolul care plana asupra capului, lui. Odată,

când a vente întâmplător în biroul lui, avea pe masă informarea de la F.B.L. pe care tocmar atunci o citea: Bănuiala F.B: – r-ului la înfuriat la culme şi fără să vrea Law scăpat cuvintele v„Ştii. ce. absurditate fOrmidhbilă aţi născocit amatorii de la F.B; L? „Pretind. ca tu eşti spion1 sovietic!” Au râs amândoi. cu poftă: de această, stupizenie.

Philby mi-a luat nici, un moment în serios bănuiala F.B. Btulul... în dorinţa de a alunga „pericolul roşuu dincolo» de graniţele Lumii-Noi, nu, o dată F. BX-ul a „luat-o razna, devenind.1 obiectul de batjocură, al. agenţilor englezi din serviciul secret... Explicaţia; lui Philiby mat avea un capitol, foarte convingător construit, care-i servea. de apărare şi, „practic, reducea: la minimum vinace-i revenea, potrivit primei părţi-a/ mărtâirifcii în după-amiaza aceea, Kim-Philby, după; cu»-aer afirmat în fâţa. comisier venite de La Londra-StW dus. am să; unde nu, l-a găsit pe Burgess. A intrat în camera lui Djiele iw? cruri erau împrăştiate, altele lipseau: Kite? Philby şina daş imediat seama cât nu este exclus să „fie ceva – adbrăraţi în bănuiala F, B.L. «ulul S-a întors la ambasadă ca să se intereseze dacă ştie cineva unde se află Burgess.

Nu-l văzuse nimeni în după-amiaza aceea. Atunci Kim Philby a înţeles că n-ar fi trebuit să-i vorbească despre informarea F.B.I.-ului. Dacă în felul acesta l-a avertizat pe Burgess? Pentru a-şi linişti conştiinţa, s-a dus direct la ambasador şi i-a raportat în amănunţime despre cele întâmplate.

Voia să pareze un atac, căci Kim Philby nu putea să nege că el i-a avertizat pe MacLean şi pe Burgess. Din întreaga ambasadă engleză numai el a primit informarea F.B.L-ului şi a citit-o, iar acest lucru putea fi dovedit. Şi Kim Philby ştia că Skardon va afla, dacă. nu cumva a şi fost anunţat de F. BJ.

Philby a câştigat. Cel puţin pentru un timp. Toţi colegii de la Secret Intelligence Service şi de la Foreign Office erau de partea lui. Philby şi Burgess erau prieteni.

Oricare gentleman englez ar fi procedat la fel dacă ar fi fost vorba de prietenul lui din timpul universităţii. Dar americanii? Nimeni nu-i ia în serios!

Serviciul secret american era însă de altă părere. F.B.L-ul a informat imediat Central Intelligence Agency, iar şeful C.I.A., generalul Walter Bedel Smith, a trimis la Foreign Office, în Anglia, un ultimatum în care cerea ca cel bănuit, respectiv Philby, să fie imediat înlăturat din funcţia de ofiţer de legătură între serviciul secret englez şi cel american. În caz contrar, C.I.A. va fi nevoită să reflecteze asupra unei sistări a schimbului de informaţii. O solicitareformulată atât de categoric nu putea fi trecută cu vederea nici de cei mai buni prieteni ai lui Philby de la: Londra; de aceea, la începutul lunii iunie a fost reche

mat oficial de la Washington.

Anchetarea cazului „celui de-al treilea" în afacerea – Burgess-Maclean a revenit serviciului de securitate (Security Service), care asigura securitatea pe teritoriul englez (Military Intelligence sect. 5). Kim Philby se număra printre înalţii funcţionari din cadrul lui Secret Intelligence Service, adică serviciul secret care acţiona în străinătate. Se ştie că cele două organizaţii se aveau ca şi câinele cu pisica. Rivalitatea dintre ele, devenită tradiţională, a crescut în urma epurării care a fost efectuată după război. La Security Service au fost măturaţi toţi, de la şef până la portar, a fost supusă unei transformări radicale o organizaţie rodată, pe când Secret Intelligence Service a scăpat de epurare. Cele două servicii îşi făceau unul altuia în necaz, îşi respingeau cu dispreţ metodele, îşi sabotau reciproc prol punerile „nu voiau să colaboreze, ba chiar dimpotrivă. Şi aceste forţe s-au întâlnit în anchetarea vinci lui Kim Philby.

Acesta continua să-şi susţină declaraţia iniţială, fiind convins că inspectorul Skardon nu are şi nu va putea avea alte dovezi împotriva lui. Cât despre faptul că l-a informat pe Burgess despre bănuiala F.B.I.-ului american, acest

lucru putea fi calificat în cel mai rău caz drept neglijenţă în serviciu sau, cel mult, imprudenţă...; – Cele două servicii secrete s-au înfruntat chiar din prima rundă a luptei pentru Kim Philby. Kim era membru al lui Secret Intelligence Service, dar concurenţa pretindea să-l ancheteze ea. Bineînţeles că organizaţia-mamă s-a – împotrivit, propunând inspectorului Skardon şi şefului lui de la Security Service ca duşmanul temut al lumii interlope din – Londra, sir Percy Sillitoe, şi mâna dreaptă a acestuia, sir Dick Goldsmith-White, să rezolve singuri cazul.

Şeful lui Secret Intelligence Service, generalul Stewart Menzies, are o întâlnire între patru ochi cu Kim Philby, căruia îi rezervă o zi întreagă. În timpul acestei îndelungate discuţii trebuia să descopere în ce măsură bănuiala inspectorului Skardon este întemeiată. Kim Philby este un funcţionar important în cadrul organizaţiei Secret Intelligence Service, deţinător al unor înalte distincţii, membru al unor cluburi selecte, deci nu se poate ca el să nu răspundă la întrebarea directă a unui gentleman. Security Service nu este de acord cu această soluţie.

În întreaga evoluţie ulterioară a cazului Kim Philby, conflictele se ivesc la fiecare pas. Suspectul a părăsit Foreign Office şi, bineînţeles, n-a făcut-o dintr-un capriciu. A rămas mai departe membru al lui Secret Intelligence Service. Curând a plecat în Cipru nu în calitate de conducător de secţie sau de şef ales, ci de agent secret important.

Această rezolvare se prezintă ca o victorie repurtată de organizaţia-inamă a lui Philby asupra l: „ui Security Service. În domeniul serviciilor secrete rareori se întâlnesc situaţii prea simple.

Împotriva lui Kim Philby n-aveau nicio dovadă. Toate supoziţiile privind vinovăţia lui se învârteau în jurul „dezastrului albanez” şi al eşecului înregistrat la istahbul în legătură cu dispariţia lui Volkov. Dovezi în adevăratul înţeles al cuvântului, pe care să le poată aduce oficial,

eventual, în faţa tribunalului, nu aveau împotriva lui Philby. De aceea, s-au hotărât să rezolve altfel cazul. îl vor lăsa să lucreze iarăşi în domeniul lui. îl vor urmări cu atenţie fără să fie observaţi şi, mai devreme sau mai târziu, Kim Philby se va demasca.

Imediat după concediu a venit în Cipru. S-a instalat în biroul clădirii aşa-numitei staţii de cercetări agricole din – satul Athalassa. Clădirea la prima vedere părea mai mult. «miliară decât civilă şi deasupra ei se înălţa o pădure de antene. Potrivit declaraţiei experţilor, clădirea era prevăzută cu adăposturi şi coridoare subterane. Întregul obiectiv era străjuit de poliţia militară engleză. Kim Philby venise în Cipru în calitate de funcţionar al Ministerului englez pentru Orientul Mijlociu.

Şeful lui Security Service, sir. Dick Goldsmith-White, a.dat dispoziţii inspectorului Skardon să se ocupe, împreună cu o – echipă numeroasă, de cercetarea trecutului lui Philby. Acum, când Kim Philby se află în Cipru, are şi timpul şi liniştea necesară.

— Inspectorul Skardon s-a străduit un an întreg, dar rezul tatul a fost cu totul neînsemnat; n-a putut aduna niciun fel de dovezi. De aceea, şefii lui Security Service s-au hotărât să organizeze un proces intern, la care să nu lipsească. nici avocatul, nici judecătorul, pentru a încerca să dea la iveală vinovăţia lui Philby şi să verifice greutatea dovezilor de care dispuneau. Dezbaterile trebuiau să constituie repetiţia generală a unui eventual proces în faţa curţii cu juri.

În vara anului 1992 Skardon avea totul pregătit. Cuvân-tui hotărâtor la această întâlnire îi revenea judecătorului din acea vreme ăl Tribunalului Suprem, Helenas Milmo, care era – nu numai un jurist, dar şi un om cu o mare experienţă. La interogatoriul „acuzatului44 el trebuia să-i smulgă lui Philby o recunoaştere a vinovăţiei sale. În realitate, în cele trei zile cât a durat „procesul”, toţi juriştii s-au distrat văzând neputinţa judecătorului şi a

subalternilor lui, precum şi modul strălucit în care a răspuns Kim Philby la întrebări. „Sunday Times14 din Londra a publicat caracterizarea făcută de unul din participanţii la acest proces fictiv. „Totul arăta astfel de parcă cel mai neputincios dintre oameni ar fi fost ales să ia un interogatoriu celui mai isteţ om din lume44; în cele trei zile, acuzatul i-a obosit atât de mult pe judecători şi pe acuzatori, încât nu mai ştiau nici cum îi cheamă. Security Service a pierdut pe toată linia. Victoria lui Kim Philby era în afară de orice îndoială.

Aşadar, Kim Philby a câştigat. Dar nu şi-a cucerit definitiv liniştea. Procesul fictiv a avut loc în vară, iar în luna octombrie a aceluiaşi an, în Camera Comunelor s-a auzit deodată o voce sceptică. Unul dintre deputaţi, colonelul Marcus Lipton, a declarat că „cel de-al treilea", căutat pentru vina de a-i fi avertizat pe MacLean şi pe Burgess, este Kim Philby. Această comunicare a provocat nu numai stupoare în rândurile deputaţilor, dar şi o cotitură în anchetarea cazului Kim Philby.

Când un deputat englez face o interpelare în Camera Comunelor, el aşteaptă să i se răspundă. Răspunsul în cazul lui Philby l-a dat persoana cea mai autorizată, însuşi şeful Foreign Office-ului, ministrul afacerilor externe Harold Macmillan.

„Nu am niciun motiv să cred – a declarat acesta – că domnul Philby a trădat vreodată interesele acestei ţări sau că el ar fi fost al treilea, dacă, acesta a existat cu adevărat44.

Cuvântul ministrului afacerilor externe trebuia sări liniştească pe deputaţi, opinia publică şi poate chiar şi pe Kim Philby. Opinia publică a considerat că declaraţia lui Macmillan l-a reabilitat definitiv pe Philby, dar nu ştia că sentinţa ministrului a avut un supliment care nu a fost dat publicităţii. Macmillan I-a adus la cunoştinţă numai şefului lui Secret Intelligence Service. Kim Philby trebuia să părăsească fără întârziere ministerul, ca să se termine

odată cu complicaţiile acestea.

Şeful lui Secret Intelligence Service a nesocotit ordinul ministrului afacerilor externe. Kim a putut să lucreze mai departe în serviciul secret, dar i-au schimbat legitimaţia de funcţionar al ministerului cu una de ziarist. Şi nu se mai temea de complicaţii nici cu parlamentul, nici cu guvernul

După scurt timp, în 1956, Kim Philby a plecat la Beirut în calitate de corespondent al revistelor „Observer" şi „Economist". Aşa cum a reieşit mai târziu, postul la ambele reviste i-a fost obţinut de un înalt funcţionar de la Foreign Office, care s-a dus personal la redactorii şefi şi le-a – explicat **că** angajarea unui ziarist cu o reputaţie atât de strălucită este în concordantă cu interesele Ministerului Afacerilor Externe.

În 1963, lui Kim Philby nu-i rămăsese decât o singură soluţie. În scara când se pregătea să meargă cu soţia în vizită la prietenii lor Balfour, a plecat din casa de pe Hue Kan tari din Beirut şi n-a dat niciun semn de viaţă până când n-a ajuns la Moscova. Înalţii ofiţeri ai serviciului secret englez Smith şi Brown s-au întors la Londra, unde au fost nevoiţi să recunoască că sunt nişte zevzeci.

Eleanor Philby a plecat la Londra. Acolo a trebuit să facă faţă unei serii întregi de convorbiri neplăcute cu domnul Smith şi domnul Brown. Era soţia unui agent sovietic şi o suspectau. Ea însă l-a cunoscut pe Kim Philby abia la Beirut, aşa că n-avea de unde să cunoască activitatea lui secretă. Până la urmă, s-au terminat şi interogatoriile. Acum aştepta ştiri. Era sigură că în curând va primi veşti de la Kim.

Ca să evite alte convorbiri neplăcute, s-a hotărât să facă o vizită fiicei ei, Annie, care, se afla la tatăl ei, primul soţ al Eleanorei, la New York. Scrisoarea lui Kim a ajuns-o din urmă în Long Island. I-a trimis-o sora lui Kim; sosise pe adresa ei. Expeditor: Kim Philby, cutia poştală 509, poşta centrală Moscova.

De atunci, Kim şi Eleanor îşi scriau aproape zilnic. Se pregăteau să se întâlnească la Moscova. Kim îşi asigura soţia că prietenii lui se vor îngriji de buna desfăşurare a călătoriei ei. Elconor Philby s-a întors la Londrunde s-a instalat la o prietenă în St. John's Wood şi, fiindcă îşi închipuia, pe bună dreptate, că agenţii de la Secret Intelligence Service n-o scapă din ochi, s-a întâlnit cu domnul Smith, i-a povestit despre corespondenţa pe care o întreţine cu soţul ei, dar nu i-a pomenit nimic despre intenţia de a se întâlni cu el la Moscova. Oricum, domnul Smith îi spuse răspicat ca nu cumva să se gândească la eventualitatea unei întâlniri cu soţul ei pe teritoriul sovietic.

Poate tocmai acest avertisment oficial a făcut-o pe Eleanor Philby să ia o hotărâre rapidă. La 25 septembrie se duce la consulatul sovietic. N-ar vrea ca domnul Smith să fie informat despre vizita ei şi de aceea face toate eforturile să ajungă la reprezentanţa sovietică fără a fi observată.

La 27 septembrie, ora unsprezece dimineaţa, se află pe aeroportul din Londra. E aşteptată, de un bărbat necunoscut Omul vorbeşte bine englezeşte şi dispune de toate informaţiile necesare. Eleanor Philby îi dă bagajul şi paşaportul» Ea rămâne în barul de pe aeroport, iar necunoscutul pleacă. Se întoarce şi-i spune că totul este în cea mai perfectă ordine. Eleanor Philby nu trebuie să treacă nici pe la vamă/ nici pe la controlul paşapoartelor; totul a fost aranjat de bărbatul înalt cu ochi albaştri. Se urcă în avion. Trei ore mai târziu îşi îmbrăţişează soţul pe aeroportul din Moscova.

Kim Philby locuieşte la Moscova într-un apartament de patru camere. Pe uşă nu este nicio carte de vizită. Ar fi atras prea mulţi curioşi. La început, Eleanor Philby se simte, bine la Moscova. După un an însă, divergenţele ideologice dintre soţi par să se adâncească. Kim Philby este un comunist-convins. Căsnicia lor începe să se

zdruncine. În 1965, Eleanor se întoarce la Londra.

Doi ani mai târziu, John Philby. pleacă în Uniunea Sovietică ca turist, să-şi vadă tatăl. Dar el are şi o misiune pe care i-a încredinţat-o redacţia lui „The Sunday Times. E o misiune rentabilă. A primit o listă de întrebări la care urma să aducă răspuns. Fiul nu s-a străduit de loc să-şi convingă tatăl să facă declaraţii senzaţionale. A venit, a văzut şi a trecut cu totul de partea tatălui său. Reporterii au fost dezamăgiţi. Fiul, deşi nu este comunist, respectă concepţiile părintelui său. îl consideră un spion genial; i-a spus chiar el că timp de treizeci de ani a lucrat pentru serviciul de informaţii sovietic din convingere, fără a primi nicio rublă drept piaţă. Cum se simte la Moscova? După spusele lui, se simte, în sfârşit, acasă.

La Moscova, Philby lucrează ca ziarist. În timpul liber îşi scrie memoriile. Este cert că memoriile agentului secret care timp de treizeci de ani a reuşit să-şi ascundă, într-un post atât de înalt şi în faţa tuturor prietenilor săi, adevăratele lui convingeri vor trezi un viu interes.

Şiretlicul profocului Daniel sau leu păcăliţi

Se considera o nouă în tropare a profocului Daniel, Şf înfăţişarea lui era aidoma cu a legendarei figuri biblice. Purta rasă de călugăr ou falduri ample şi o barbă lungă, fiw & urârwzbă. Faţa îi era întotdeauna împietri, bă şi gravă, aşa et» în il stă bine unul ifânt, Uneori bolborosea cuvinte nedesluşite, dar întotdeauna înţelepte. Bineînţeles, nu oricui îi este dat să pătrundă gândirea profundă a celor aleşi. Iar profocul Daniel tip 1943 era, după propriite-i afirmaţii, unul dintre cei aleşi, un trimis al Domnului, unul pe umerii căruia apasă salvarea omenirii.

„Fiindcă mi-a apărut chiar el în vis. Era înconjurat de fiare cu colţii rânjiţi, care sfâşiau totul în jur şi – aicăror ochi aruncau văpăi. Şi mi-a grăit: ca? iulie, chemat între chemaţi, ales între aleşi 1 Zilele emenirii se apropie de sfârşit şi în curând va veni ceasul în tuner icului., când. peste Lumina soarelui se va aşterne. praf şi cenuşă, când

luna şi stelele vor pieri, iar plânsetele iasti Mui se vor auzi din toate. colţurile lumii. Din norii deşi va să se ivească corabia izbăvitoare ce te va apăra pe tine şi pe cei ce te urmează din faţa nemiloasei. nimiciri. Zilele ajung la capătul lor, nu este departe vremea sfârşitului cruzimii omeneşti, păcatele lumii îşi vor primi pedeapsa, iar curăţenia. discipolilor mei va fi răsplătită. Şi în timp ce nedrepţii îşi vor da duhul în groaznice chinuri şi noroadele vor pieri în dureri crâncene, tu, proroc Daniel, cu cei mai credincioşi discipoli ai tăi, te vei sui pe corabia izbăvitoare ca să cânţi imnuri de slavă binefăcătorului tău»…”

A tăcut, împreunându-şi numite, şi-a ridicat piciorul drept încălţat în sandala de apostol, şi-a săltat puţin poala veşmântului biblic şi a îngăduit credincioşilor să vină unul după altul şi să-i sărute degetul piciorului sfinţi Toţi, până la unul, au făcut-o, şi nu era o farsă, nicio poveste din Vieţile sfinţilor, ci o întâmplare reală din timpul războiului. Era în anul 1943 şi pe ţărmurile daneze se instalaseră cuceritorii germani. Străjuiau strâmtoarea Kattegat, scrutau cu binoclurile Marea Nordului şi se străduiau să pătrundă ceţurile Skagerrak-ului. Aici aştepta prorocul Daniel al II-lea să se ivească, venind pe marca albastră, corabia izbăvitoare.

Îşi avea discipolii săi şi, dacă se oprea undeva sub cerul liber şi ridica mâinile spre slăvi ca să fie iluminat pentru o nouă profeţie, în jurul lui de îndată făceau cerc o sumedenie de curioşi, care, după primele cuvinte, deveneau foarte atenţi. Înflăcărându-se împotriva nedreptăţilor, făcea neobosit reclamă sectei lui de aleşi. Numai el vor supravieţui războiului, care nu este decât o jucărie pe lângă Suspăiniântătorul sfârşit de neînlăturat al lumii.

Ziarele de seară scriu din ce în ce mai des despre această interesantă figură; într-un săptămânal ilustrat din Copenhaga apare fotografia chipului lui de profet cu barbă, sub titlul: „O relicvă a timpurilor biblice rătăcind pe

străzile capitalei”. Dar ce’s! e poate spune despre el în articole? Un – nebun liniştit. Un fanatic religios. Un rătăcit care nu este nimănui de folos, dar nici nu face rău nimănui.

Şi-a propus un ţel grandios. Vrea să-şi sporească numărul adepţilor şi printre uniformele verzi-cenuşii. Este neobosit şi, plin de mărinimie, duce credinţa lui în casele oamenilor. N-aş vrea să vă stânjenesc, domnilor ocupanţi, veniţi mâine la ora şase în faţa porţii cazărmii. El este foarte punctual, dar la început în faţa cazărmii nu-l aşteaptă nimeni. Cine e dispus să se compromită cu un smintit care aleargă printre tramvaie îmbrăcat în rasă de călugăr! Dar dacă apucă unul să asculte, toate locurile la spectacolul proroculuivor fi ocupate.

— Komm mal her, Fritz, das ist ja cine toile Geschichte…! – face Heinz semn cu mâna unui alt soldat).

şi Friedrich e amator de distracţii, iar Sigi nu vrea nici el să lipsească. După aceea vine şi „domnişoara” Karichen, şi Kurt, şi Gottfried, iar prorocul are un auditoriu în toată legea. Începe predica despre viciile bărbaţilor şi ale femeilor desfrânate, şi, ca să-i atragă pe tinerii care stau mai deoparte, înşiră pe rând feluritele păcate trupeşti, disccându-le în amănunt şi descriindu-le pe fiecare în parte, pentru ca apoi, cuprins de o sfântă mânie, să le înfiereze pe toate laolaltă. Bărbaţii zâmbesc, dar încearcă şi o oarecare teamă, căci cine nu s-ar speria când ar fi ameninţat cu grozăvii de neînchipuit, care ar culmina cu pieirea acestei lumi, după cum reiese din descrierea instructivă şi convingătoare a proroculu.

Printre cei mai isteţi sunt şi unii necredincioşi, care, plini de ironie, neagă tot trecutul şi îşi arată îndoiala, ba mai fac şi câte o observaţie usturătoare, alţii îl acuză de erezie, fiindcă ei sunt protestanţi drept-credincioşi din tată în fiu. Mucalitul „dor zwcâten Kompanic” * *, Horst, nu se poate abţine de la sarcasm:

— Şi mă rog frumos, domnule proroc, cam când o să

vină acest înspăimântător sfârşit al lumii?

Îşi închipuie că l-au pus în încurcătură. N-au nicio îndoială că profetul a fost înfrânt definitiv. Mare şmecher Horst; ăsta da, cap, ştie să lovească unde trebuie. Prorocul rămâne însă neclintit, cu barba fluturând în vânt, priveşte în gol, aşteaptă probabil să stabilească un contact cu cerul. Contactul, de bună seamă, se face, şi prorocul anunţă **cu** glas tunător:

— La şaisprezece iunie, şaşe seara, ora Europei Centrale.

Asta, ce-i drept, este prea mult, chiar şi pentru nişte luptători atât de aprigi şi viitori stăpâni ai lumii. Cum poate omul ăsta să înşele cu atâta insolenţă? Sau e nebun de legat/sau... La urma urmei, führerul îşi are şi el consilierii lui ştiinţifici în probleme de astrologie; există şi profesori care fac horoscoape partidului şi conducătorilor lui. În mai puţin de două ore are loc următoarea scenă între prorocul cu barbă şi domnul comandant Strohlein:

(Biroul comandantului fortăreţei, într-o câupă-amiază. Afară suflă vântul.)

Comandantul: (sever) Numele civ?

Prorocul: (luându-şi poza lui obişnuită de predicator) Sunt John Mikkeisen, proroc, om ales pentru ca împreună cu o mână de credincioşi să mă apăr de urgia care se va abate în curând asupra lumii.

Comandantul: (cu un zâmbet batjocoritor) Am crezut că vă numiţi Daniel.

Prorocul: Aşa îmi spun unii dintre discipolii mei, luminăţia voastră, şi pe drept cuvânt, fiindcă sunt încarnarea sfântului mucenic care a fost aruncat în groapa cu lei.

Comandantul: (oficial) Aveţi aprobarea să intraţi în zona fortificaţiilor?

Prorocul: (ridicând din nou mâinile spre cer) Am poruncă de la Domnul meu, fiindcă numai el este în măsură să spună ce este bine şi ce este rău, cine va fi şi

cine nu va fi salvat pe corabia care pluteşte pe apele întinse, cârmuită de mâna lui. Am avut, luminăţia voastră, o vedenie…

Comandantul: (îl întrerupe înfuriat) Să nu îmi mai spuneţi luminăţia voastră. Nu cadrează cu funcţia mea. Ştiţi, sper, că nici unui danez nu-i este îngăduit să pătrundă în zona litoralului…

Prorocul: (pe un ton de profeţie, cu arătătorul îndreptat spre comandant) Am avut o vedenie. Prin ceaţa deasă s-a ivit o lumină care strălucea la orizont, apoi s-a schimbat şi din ea s-au ridicat alte lumini învăpăiate şi toate s-au apropiat şi din ele s-a făcut o corabie, şi dinăuntrul ei se auzea o muzicădivină, de flaute şi harpe şi un imn de Iubire se înălţa din gâtlejuri de bărbaţi. De îndată mi-am dat seama că este corabia făgăduită, care mă va apăra pe mine şi pe discipolii mei de pieirea veşnică» Şi, am plecat, pe ţărmul marii şi am dus din om în om vestea vedeniei ce mi s-a arătat şi i-am întrebat pe cei păcătoşi dacă doresc săr-l urmeze pe prorocul Daniel – şi n-am cerut aprobare, fiindcă, spune şi tu, fiule sus-pus, la ce mai poate fi bună o aprobare când viaţa pământului de sub picioarele noastre poate îi socotită în ceasuri…

La început, comandantul îl suspectase, dar, după ce ascultă câteva fraze pe care prorocul, în sfântul lui extaz, le rostea rofindu-şi ochii şi clătinându-şi barba, şi-a dat seama că orice încercare de a-l aduce pe bărbos la realitate este de prisos. Bietul om, un smintit care nu face rău nimănui, este de râs sau mai curând de plâns.

— Abtreten! a ordonat cu un zâmbet compătimitor.

— La închisoare, Herr Kommandant? – a întrebat ober gefreiterul de serviciu.

— Afară! N-are decât să meargă şi să predice.

Prorocul bărbos a ieşit, a aruncat o privire spre soare, de parcă ar fi vrut să-l implore, şi a oftat o dată din rărunchi. După aceea şi-a scos batista şi şi-a şters sudoarea care-i îmbrobonen fruntea. Când a plecat, s-a

uitat în stânga, în dreapta la fâşia de mare albastră şi a plecat cu faldurile ample ale rasei sale fluturând în adierea vântului nordic.

După această întâmplare, prorocul biblic a mai venit de câteva ori în biroul comandantului. Dar nu era adus în calitate de delincvent, ci invitat ca oaspete. Comandantul fortăreţei de pe coastă suferea de nevroză şi avea deseori stări depresive; în plus, mai avea o slăbiciune: îl atrăgeau misterele privind lumea cealaltă. Nebunul liniştit John Mik keisen era pentru el un partener ideal. Şi nu era de loc prost. A pus în mod discret ordonanţelor tot felul de întrebări în legătură cu familia comandantului, a aflat cu ce se ocupa înainte de război, care este numele Sofiei lui şi cu alte câteva preziceri bine încâlcite a reuşit să câştige încrederea puternicului său prieten.

De data asta n-a mai făcut numai preziceri de viitor, a căror înfăptuire nu poate fi controlată în prezent, ci a vorbit mai ales despre trecut, cuvintele lui fiind deci uşor de confruntat cu realitatea. Şi trebuie s-o spunem că se potriveau întocmai! Domnul comandant s-a convins că pwrocul este un tip ciudat, poate chiar cam nebun, dar nu poate să nu-i recunoască, cel puţin în parte, darul *prşie*ţiei. Şi oricum, măcar în prezenţa lui nu se simte rău şi, mai ales, el nu-i creează complexe de inferioritate.

În ziua de şaisprezece iunie, pe la prânz, nimeni nu se gândea la prezicerile prorocului. De aceea, patrulele de pe ţărm s-au minunat când în strâmtoarea Kattegat, nu departe de mal au zărit o mică barcă de pescari în care se aflau câţiva bărbaţi. În strâmtoarea Kattegat, navigaţia era strict interzisă. Pe fiecare dig atârna câte o tăbliţă cu inscripţia „Verboten f *

Patrula de pe ţărm strigă prin megafon către cei de pe apă. Bărbaţii din barcă flutură batistele de parcă şi-ar lua rămas bun. Patrula anunţă mai sus. Comandantul detaşamentului de coastă ordonă lansarea la apă a doua bărci rapide. În câteva minute bărcile sunt pe apă. Descriu

un cerc în jurul şubredei ambărcaţii şi se întorc la mal. Comandantul uneia din bărci raportează:

— Permiteţi-mi să raportez. Barca de pescari din zona interzisă se află la o distanţă de o milă şi jumătate de mai. În ea sunt patru bărbaţi care se declară discipolii profetului Daniel., Conducătorul ambarcaţiei este chiar profetul Daniel. Bărbaţii nu răspund la întrebări şi intonează imnuri religioase. Atât am avut de raportat.

Profetul păşea în întâmpinarea corabiei. Astăzi era ziua când trebuia să vină sfârşitul lumii. Din zorii zilei, pe un dig uitat s-au făcut pregătiri. Bărbaţii, hotărâţi să scape de urgia care avea să aducă pieirea lumii, n-au ţinut seama nici de ordinele ocupanţilor, nici de sfaturile celor din jur, şi-au luat cu ei un bagaj modest şi, înălţând imnuri de slavă lui Dumnezeu, s-au pregătit să părăsească ţărmul. Profetul nu avea cu el decât o mică servietă sau mai curând o sacoşă, ceva între un sac marinăresc şi o valijoară.

Îndurerat, se despărţi de cei care rămâneau pe ţărm să-şi aştepte resemnaţi sfârşitul. Profetul nu se sinchiseşte că unii râd de el, nu-i pasă că extazul lui religios este privit, cu ironie. El şi cei câţiva credincioşi se vor salva.

Când se depărtează barca, se produce un asemenea haos, iar cei aflaţi în ea plâng, suspină şi zbiară atât de impresionant, încât nimănui nu-i mai trece prin cap că navigaţia în strâmtoarea Kattegat este interzisă. Ţărmul danez nu este

* – „Interzis!” – *Nota tradt.*

numai fortificat, ci se află şi sub ocupaţie. Mii de perechi de ochi sunt aţintiţi asupra apelor duşmane.

Echipajele ambarcaţiilor au identificat barca şi pe cei din ea şi aşteaptă un ordin din partea comandantului.

— Profetul… – a spus acesta zâmbind şi a dat îngăduitor din mână.

— E profetul nostru! Lăsaţi-l să meargă în întâmpinarea corabiei sale izbăvitoare, smintitul!

Comandantul ambarcaţiei rapide a bătut din călcâie, a salutat şi a ieşit. La urma urmei, comandantul are dreptate, câţiva nebuni acolo nu pot prezenta o primejdie pentru poziţiile germane.

În timpul acesta, prorocul stătea la cârmă şi predica apostolilor emoţionaţi. În frazele lui patetice se amestecau de-a valma sfârşitul lumii, fericirea raiului, focul gheenei, grozăviile apocaliptice ale lumii de apoi şi, triumfând peste toate, corabia izbăvitoare.

Credincioşii vâsleau cu repeziciune, toţi în acelaşi timp, aşa cum pot vâsli numai nişte oameni care vor să fugă din faţa cataclismului, spre salvarea veşnică. Şeful lor când cânta, când scruta orizontul, apoi deodată, cu un gest cât se poate de lumesc, scoase din buzunarul rasei o busolă cu care controla direcţia de navigaţie. Nu mai cânta. Nu mai ridica mâinile spre cer şi nici cei trei, cei mai credincioşi dintre discipolii lui care-l însoţeau pe ultimul drum, nu mai jeleau pieirea lumii şi nu mai înălţau imnuri corabiei ce avea să se ivească din ceaţă.

Unul a scos dintr-un sac cu care intenţiona să se ducă în rai un puternic binoclu militar şi scrută zarea spre ţărmul danez. Totul era în ordine. În fortăreaţă domnea liniştea şi digul portului se vedea doar ca o linie, la un deget sub orizont. Al doilea apostol, înarmat şi el cu un binoclu, cerceta strâmtoarea Kattegat în direcţie opusă, iar al treilea, aplecat deasupra unei hărţi, măsura ceva pe ea. Prorocul Daniel s-a uitat la ceas; era încredinţat, desigur, că clipa salvării putea să sosească dintr-un moment în altul.

Răsună o comandă pe un ton care ar putea fi mai curând al unui militar decât al unui proroc, şi până la urmă sfântul însuşi pune mâna pe cea de-a patra vâslă. Doooi – trei, doooi – trei. Bărbaţii trag la vâsle de parcă ar fi nişte concurenţi la regatele de la Oxford. Barca de pescari alunecă pe oglinda liniştită a apei şi, încetul eu „încetul, ţărmul învăluit în ceaţă dispare din câmpul lor Vizual.

— Mop!

Prorocul cercetează din nou busola şi harta, măsoară şi priveşte eu atenţie, apoi scoate la iveală un obiect mic, negru, care seamănă foarte bine cu o grenadă de nlână şi-i secate piedica. O aruncă; grenada descrie un arc, urmează şân ptecâit şi apoi sub apă se aude o explozie înăbuşită. După câteva minute, la o distanţă de vreo cinci sute de metri de barcă a apărut un mic turn „cenuşiu, ud.

— Heea boat! Heea boat!

Unul după altul s-au căţărat pe submarin. Prorocul şi-a aruncat rasa cu falduri ample şi a rămas în pantalonii strâmţi pe care îi purta pe dedesubt. A înmânat căpitanului ciudatul lui bagaj care nu semăna nici a valiză, nici a «marinăresc. În cutia impermeabilă se aflau planurile fortificaţiilor germane ce pe coastă.

— <zând debarcăm, în primul rând – spune prorocul zâmtcăd – îmi rad barba asta nesuferită. Vă asigur, domnilor, Băwui} Nicol ale.a. avut o. meserie foarte grea, totuşi parcă ceva mai «oară – decât. rolul de sfânt smintit printre fortificaţiile germane.

În sacul destul de voluminos se afla – un material preţios, O parte din planuri John Mikkeisen le furase cu prilejul vizitelor sale prin locurile unde se construiau forii ficaţiâle, o altă parte a desenat-o după ceea ce a văzut cu ochii Itii. Îşi juca rolul – de proroc scrântit şi predica unităţilor de pe coastă Mei mora Tizatoai C, discuta cele sfinte – eu comandanţii germani – Şi roţi oca, iar după aceea nota acasă pe tiirlic tot ce vedeta sau aussea. Apostolii lui au făcut şi ei tot ce totala, şi astfel – s-a Indheâat un bine misiunea prororului Băniei. al «4 ea – alias – John Mikkeisen.

După cum – ştim, la – şaisprezece iunie 1943 n-a venit sfârşitul „tonii, deşi tot ce – se vedea în biroul comandantului Strohlein «era de natură să te convingă că aşa se va Intim-Işa.

— Şi totuşi, providenţa a. făcut ca acea corabie

menita sări să & ve-e pe cei câţiva. aleşi să nu fie o simplă născocire absurdă a unui fanatic religios. Deşi nimeni n-a oh«ervateo, totuşi a venit şi l-a luat pe acei credincioşi la bordul ei. În aceeaşi după-amiaza bărcile germane de patrulare au descoperit barca de pesfcari abandonată. Plutea în voia valurilor în strâmtoarea Kattegat.

Omul cel sfânt s-a reîntors în Danemarca lui natală de îndată ce domnul comandant a ridicat mâinile deasupra capului şi a dat ordin să se înalţe steagul alb. Nu mai avea barbă ca sfântul Nicolaie, nici rasă călugărească cu falduri largi. Pe haina lui militară străluceau decoraţii engleze pentru merite deosebite în luptă.

Orchestra roşie

Domnul Gilbert este foarte punctual. În fiecare zi pleacă de acasă la oră fixă. Încuie cu grijă uşa locuinţei sale şi, ocolind cafeneaua din colţ, o ia pe bulevard. În faţa casei eu numărul douăzeci şi patru se opreşte o clipă, stând parcă pe gânduri dacă să intre sau nu. Apoi se îndreaptă spre lift.

La etajul doi al casei solide de pe bulevardul parizian Hausmann îşi are sediul firma de import-export „Simex”, care se ocupă cu operaţii de comision în stil mare, dar se bucură de o faimă cam proastă în rândurile francezilor. Se spune că proprietarii colaborează cu nemţii. Într-adevăr, firma furnizează germanilor materie primă pentru construirea fortificaţiilor de pe coasta Atlanticului şi o bună parte din valoarea materialelor de construcţie respective figurează. În conturile bancare ale acestei întreprinderi franceze, care realizează câştiguri substanţiale de pe urma comerţului eu ocupanţii.

Din aspectul cabinetului de lucru al lui monsieur Gilbert se vede limpede că el este directorul acestei societăţi. Un birou sculptat, la care a stat cândva Metternich, tablouri înfăţişând bătălii din evul mediu, covoare persane şi câteva impunătoare fotolii de piele. Totul e făcut pentru a crea o impresie de siguranţă,

discreţie, de cont important la bancă şi cifră de afaceri ridicată. Aceeaşi încredere o inspiră şi monsieur Gilbert. Nu prea înalt, mai degrabă corpolent decât uscăţiv, tipul bancherului, al avocatului cu renume, cu o figură obişnuită de francez: brun, energic, trădând prin întreaga lui atitudine pe „căpitanul” întreprinderii. Zâmbetul domnului Gilbert te lasă însă să înţelegi că, de fapt, el nu este decât un simplu burghez parizian, căruia întâmplarea a făcut să-i meargă bine în aceste vremuri atât de vitrege pentru comerţul internaţional, ca urmare a războiului şi a blocadei aliaţilor.

În anticamera şefului lucrează – domnul Fiber, mâna lui dreaptă. Secretara, Annette, are un chip atrăgător, aşa cum se cuvine să aibă o secretară, clar e tăcută şi nu-şi ridică nasul din hârtii. Atmosfera care domeneşte în aceste două încăperi îţi sugerează o sală de operaţii în aşteptarea primei intervenţii.

Monsieur Gilbert lucrează nestingherit toată după-amiaza. Telefonul nu sună nici măcar o dată. Toate problemele sunt rezolvate de domnul Fiber şi de Annette, care dau, dispoziţii celorlalţi funcţionari. Monsieur Gilbert se ridică de la masa şi, trecând prin dreptul bibliotecii, se opreşte în faţa ferestrei, apoi apasă de trei ori pe butonul de pe birou. În cameră nu se aude zbârnâitul soneriei, căci toate uşile sunt capitonate.

Nu intră nimeni în biroul şefului. El însă face câţiva paşi spre bibliotecă, ca şi cum ar vrea să-şi aleagă o carte, caută o clipă prin rafturi, apoi o parte a dulapului se deschide şi monsieur Gilbert dispare în dosul uşii secrete, care se închide brusc în urma lui.

Încăperea în care pătrunde seamănă cu un adăpost antiaerian. O masă goală, patru scaune şi două aparate de telefon; pe masă câteva dosare şi Un aparat de radio mare. Din tavan atârnă un bec. Nicio fereastră. Într-un colţ se vede un dulăpior de oţel cu o cartotecă şi încă o masă pe care se află un aparat ciudat. E poate un tip nou de ceas

sau un aparat de radio neobişnuit, în orice caz, un aparat electric, în această încăpere se poate intra nu numai prin biblioteca din biroul şefului. Şi biroul domnului Fiber comunică cu ea printr-o uşă secretă. Când în aparatul de pe masă se aprinde o luminiţă roşie care pâlpâie de trei ori, el se ridică, secate din sertarul biroului un dosar şi intră la şef.

Nu-i duce la semnat contracte sau facturi şi nici nu vrea să-i ceară avizul în vreo tranzacţie comercială. Dosarul domnului Fiber conţine ciornele unor mesaje.

1800 – numărul 081 – 21111941

Gilbert către director

Sursa: Sustmne

Linia poziţiilor de iarnă ale armatei germane propusă de Marele stat-major: Rostov – Izlum – Kursk – Orel – Breansk – Dorogobuj – Novgorod – Leningrad. Hitler însă a respins această propunere şi a dat ordin să se pornească dl şaselea atac împotriva Moscovei, aruncându-se în luptă toate forţele şi mijloacele disponibile. Dacă această încercate eşuează, unităţile germane nu vor mai avea rezerve materiale pentru a se retrage. Semnat: Gilbert.

1890 – numărul 684 – 21111941

GUbert către director

Sursa: Maria

D.e la un ofiţer superior german înapoiat recent de la Berlin» înaltele cercuri militare germane privesc cu scepticism dezw Qdănuntul războiului de pe frontul de est. Nici Göring nu mai crede într-o victorie militară. Toate cazărmile şi terenurile de instrucţie din Germania sunt aproape goale. La Beilin, unele cercuri doresc înlăturarea lui Hitler şi instaurarea unei dictaturi militare. Semnat: Gilbert.

— Ceva nou? – întreabă şeful.

— S-a anunţat monsieur Kent – răspunde Fiber.

— Feste o oră va fi aici.

Monsieur Gilbert, era rezidentul serviciului de

informaţii sovietic din Europa occidentală şi unul dintre cei mai străluciţi agenţi din istoria operaţiilor secrete, domeniu în care şi-a binemeritat titlul de maestru. Dar cine a fost în realitate. acest misterios monsieur Gilbert, care în timpul celui de-al – doilea război mondial a condus activitatea de spionaj din patru ţări vest-europene?

Era oare francez „Le Grand Chef" şi se numea Jean, sau era german şi-l chemă Otto? Mulţi ziarişti şi publicişti au scris despre faptele legendare ale serviciului secret sovietic şi au încercat să descopere taina lui monsieur Gilbert. Dar serviciului secret nu-i place publicitatea inutilă şi de aceea multă vreme nu s-a putut cunoaşte adevărul despre viaţa eroului şi a colaboratorilor lui. **Nil** de mult, în urma cercetărilor făcute în arhivele istoriei, au fost scoase la iveală fapte care în desfăşurarea ce-Lui de-al doilea război mondial au avut uneori o importanţă mai mare decât botăririle salvatoare luate de statele-majore ale armatelor active…

Napoleon a spus cândva că un spion capabil la locul potrivit este mai valoros decât douăzeci de mii de soldaţi care luptă pe front. Şi, desigur, el ştia ce spune. Monsieur Gilbert a condus în timpul războiului şapte mari organizaţii de spionaj.

Se numea Leopold Trepper şi era originar din Polonia. Când a. fost însărcinat cu îndeplinirea unor misiuni speciale, avea deja în urma lui o activitate îndelungată şi încununată de succes. Am putea spune că de mic a fost comunist. Tatăl lui era comerciant şi avea posibilitatea să-şi dea fiul la studii. Leopold Trepi>ei şi-n însuşit concepţia marxistă despre luane încă de pe băncile şcolii. Din această cauză nu i s-a îngăduit să-şi termine studiile la Universitatea din Cracovia şi tot din această cauză a fost nevoit, scurt timp după aceea, să plece în Silezia, unde a intrat în industria grea, lucrând ca metalurgist întrucât nu a încetat să facă agitaţie şi să propage neobosit concepţiile marxiste, a ajuns ia

închisoare. Pentru poliţia poloneză n-a fost de loc greu să obţină condamnarea lui. În actul detrimitere în judecată. scria: „A făcut agitaţie comunistă44, iar judecătorul, fără să mai cerceteze dacă Leopold Trepper este sau nu vinovat, l-a condamuat lu’ 8 luni închisoare.

Provenea dintr-o familie evreiască. Sra hotărât să plece în Palestina Pe atunci întreţinea legături cu Moscova şi se ştie acest lucru „ceea ce pentru poliţia engleză din Tel-Aviv a constituit un motiv suficient ca să-l expulzeze din ţară.

Dar Leopold Trepper ştia unde trebuie să se ducă; A. plece la Paris şi acolo a intrat în organizaţia locală. Nici aici însă nu şi-a putut desfăşura prea mult timp activitatea. Serviciul de contraspionaj francez a pornit o ueţb Me* în urina căreia au fost arestaţi mulţi agenţi care lucrau în Franţa. Pe listă figura şi numele lui Trepper. El a izbutit să fugă în ultimul moment şi să treacă graniţa. În 1932 a ajuns împreună cu soţia lui în Uniunea Sovietică.

Leopold Trepper nu mai avea vârsta potrivită pentru a studia. Dar activitatea desfăşurată în Polonia, Palestina şi Franţa a constituit pentru el cel mai bun certificat. Într-o zi i s-a încredinţat o misiune. Avea să devină agent secret. Pentru asta era nevoie de calităţi înnăscute, de curaj, precum şi de cunoştinţe din diverse domenii şi de hotărârea de a jertfi totul cauzei comune. Leopold Trepper a început să studieze la universitate şi, în plus, să înveţe limbi străine, La cursurile speciale şi-a însuşit tehnica serviciului de informaţii şi după rezultatele obţinute s-a văzut din capul locului că va deveni un specialist cu totul ieşit din comun.

Ca urmare a expansiunii hitlerismului în Europa, activitatea serviciului de informaţii sovietic avea ca obiectiv, în primul rând, Germania fascistă şi organizaţiile fasciste ilegale din celelalte state europene. Conducerea ştia de unde vine pericolul pentru pacea Europei şi atenţia îi era îndreptată asupra, agenţilor amiralului Canaris.

În – 1939, Leopold Trepper primi o misiune importantă. Sarcina lui nu era de loc uşoară, căci trebuia să facă o informare amănunţită cu privire la situaţia politică şi militară din Europa occidentală. Trebuia pornită ofensiva împotriva naziştilor din statele cotropite de Hitler. Lui Leopold Trepper îi era rezervat un rol important în înfiinţarea unei mari organizaţii internaţionale de informaţii.

Transformat în monsieur Jean Gilbert, el a plecat la începutul anului 1939 la Bruxelles. Acolo s-a instalat în vila din rue des Attrebates nr. 101. După puţin timp au mai venit şi nişte cunoscuţi de-ai lui, care au devenit locatarii aceleiaşi vile. Proprietăreasa nu bănuia, bineînţeles, că monsieur Dimitroff este agentul sovietic locotenentul Anton Danilov şi că monsieur Bogdan este Mihail Makarov, care activa sub numele conspirativ de Charles, Chemnitz, Carlos Alamo, iar acum, cu un paşaport Uruguayan fals, venise la Bruxâues, făcând un mare ocol pe la Stockholm, Copenhaga, Ostende, Paris şi Anveră.

Prietenii lui Jean Gilbert s-au instalat în vilă; ei duceau aceeaşi viaţă ca şi ceilalţi oameni din cartier. Proprietăreasa nu se interesa de treburile lor, nu-i întreba cu ce se ocupă şi nu era curioasă să afle cine sunt cei care-i vizitează din când în când. Era mulţumită că-i plătesc chiria la timp şi, „slavă Domnului”, plăteau binişor.

În jurul vilei din rue des Aţtrebates era o grădină frumoasă şi în afară de intrarea principală „foarte elegantă, cu trepte largi şi uşi sculptate, exista încă o intrare, mai puţin bătătoare la ochi, prin fundul grădinii.

Proprietăreasa locuia la parter, iar restul casei îl ocupau monsieur Gilbert şi prietenii lui. La etaj aveau o cameră spaţioasă, unde se aflau două mese în permanenţă pline cu tot felul de hârtii, iar într-un colţ un aparat de trăsmisiune portabil.

Monsieur Gilbert era cel care organizase reţeaua de spionaj împotriva Germaniei naziste, reţea ce cuprindea

toate grupele din Danemarca, Olanda şi Elveţia. Mai târziu a primit şi întăriri de in Moscova.

În iulie sosi la Bruxelles señor Vincente Antonio Sierra, fost luptător activ în mişcarea revoluţionară spaniolă. Din 1937 locuia la Paris, unde era cunoscut sub numele de monsieur Jean Morel. În trecut fusese Alfonso de Barientos, monsieur Lebrun sau Dupuis, precum şi domnul Urwitz sau Viktor Sukulov. Omul acesta era în realitate căpitanul Gureviei, devenit curând „le Petit Chef". Ca adjunct al lui Trepper, activa sub numele conspirativ de Kent, băgând Spaima în agenţii nazişti.

Printre comercianţii din Paris şi Bruxelles, señor Vincente Antonio Sierra se bucura, de o bună reputaţie. De câţiva ani se ocupa cu afaceri de export, fiind apreciat ca un partener serios, care are relaţii excepţionale şi dispune de un credit frumuşel. În ceea ce priveşte viaţa lui personală, se ştia că are o legătură.

— Margit Barez, originară din Praga şi văduvă a unui comerciant bogat, din Budapesta. Numele ei de domnişoară era Singer, iar Kent îi spunea Elja. Nu făcea un pas fără ea. Oriunde se afla „le Petit CheF, apărea şi ea întotdeauna însoţită de fiul ei, Michael. Legătura lui Kent cu Elja era un frumos roman de dragoste, dar prezenţa acestei doamne însemna pentru organizaţie o primejdie şi un risc permanent

Monsieur Jean Gilbert îşi crease o echipă bună. A preluat conducerea grupelor care activau în Olanda şi în Franţa şi ulterior reţeaua sa de spionaj s-a îmbogăţit cu noi membri. La sfârşitul anului 1941 a sosit din Elveţia maiorul Konstantin Efremov, specialist în probleme militare; apoi poloneza Sofia Poznańska, care cifra mesajele, se ocupa de fabricarea actelor, de paşapoarte, adeverinţe şi ştampile; germanul Johann Wenzel, comunist şi luptător în Rezistenţă, care până atunci activase în Franţa; monsieur Fiber, respectiv Leo Grossvoget unul dintre cei mai apropiat! colaboratori ai „Marelui Şef", secretarul lui de

mai târziu la firma „Şimex”, înfiinţată la Paris pentru a face comerţ cu organizaţia nazistă Todt.

Jean Gilbert şi Fiber se cunoşteau de multă vreme. împreună lucraseră în Franţa, împreună plecaseră în Palestina şi împreună fuseseră siliţi să părăsească această ţară. La Bruxelles au pus bazele unei întreprinderi comerciale pentru vânzarea impermeabilelor „care avea. magazine la Bruxelles şi Ostende. Activitatea lor comercială era un simplu pretext pentru a putea pune la cale acţiunea antinazistă.

Monsieur Gilbert se pricepea ca nimeni altul să-şi camufleze adevărata lui misiune. Ca directori ai firmei au fost numiţi nişte* comercianţi belgieni cunoscuţi şi stimaţi, care se ocupau, într-adevăr, numai cu cumpărarea şi vânzarea impermeabilelor străine, de calitate excepţională, aşa cum glăsuiau reclamele. Aceştia habar nu aveau despre adevăratul obiect al întreprinderii. Şi nici prin cap nu le trecea că la filiala lor din Ostende se afla un puternic post de radioemisiune, care-l punea pe monsieur Gilbert în legătură cu centrala.

Când situaţia internaţională s-a agravat, organizaţia de spionaj era pregătită pentru a transmite informaţii din Franţa, Belgia, Olanda, Elveţia şi Germania. Dar „Marele Şef” nu dăduse încă ordinul de a se porni la acţiune.

Organizaţia avea importanta misiune de a culege din diverse surse informaţii cu caracter strategic. Cu ajutorul emigranţilor albgardişti, care în timpul ocupaţiei Franţei erau buni prieteni cu germanii, monsieur Gilbert reuşise să pătrundă în societatea ofiţerilor superiori ai Wehrmachtului. El vorbea curent limba germană şi ştia când şi ce întrebări să pună pentru a nu da în vileag ce anume îl interesează. Germanii erau încântaţi de acest francez* care le aprecia succesele în război şi avea şi cunoştinţe militare fundamentale, într-un cuvânt, era o plăcere să stai de vorbă cu acest comerciant amabil, care colabora bucuros cu autorităţile de ocupaţie, se pricepea

la bursa neagră, procura marfa cea mai preţioasă, precum şi informaţii de tot felul.

Firma din Bruxelles a constituit un paravan excelent, justificând, până la ocuparea Franţei, călătoriile de afaceri ale lui Jean Gilbert şi ale funcţionarilor lui. După aceea, moda Impermeabilelor a căzut şi era nevoie de altă marfă. Organizaţia Todt construia noi fortificaţii pe ţărmurile Franţei, ale Belgiei şi ale Poloniei ocupate. Germanii aveau nevoie de materiale, utilaje şi de multe alte lucruri mărunte pentru construcţia barăcilor destinate muncitorilor aduşi la muncă forţată din întreaga Europă.

Monsieur Jean Gilbert era un comerciant foarte iscusit El a înfiinţat la Bruxelles firma „Simex" şi, după un timp, o filială la Paris. Curând după aceea, noua firmă a obţinut comenzi importante de la organizaţia Todt, căreia îi oferea materiale la preţuri neverosimil de mici. Nicăieri naziştii n-ar fi putut găsi cărămizi, ciment şi bare de fier atât de ieftine pentru construcţii; La fel ca odinioară în comerţul en gros cu… impermeabile, şi firma „Simex" avea câţiva financiari francezi şi belgieni în conducere, oameni de încredere, cetăţeni loiali. Ei erau cei care girau întreprinderea. Directorul întreprinderii se arăta dispus, să colaboreze cu germanii şi de aceea găsea la ei oricând uşile deschise. Monsieur Gilbert putea să călătorească unde poftea. Putea pătrunde în oricare din regiunile militare unde accesul era strict interzis, putea circula liber în zona fortificaţiilor şi, întrucât se ocupa personal de livrările către organizaţia Todt, putea vizita chiar şantierele pentru a controla calitatea materialului furnizat. Reuşea, desigur, întotdeauna să-şi facă timp liber pentru a cutreiera de la un cap la altul coasta Atlanticului.

Cum volumul mărfurilor furnizate Wehrmachtului creştea întruna, monsieur Gilbert luă hotărârea de a înfiinţa şi la Paris o reprezentanţă, al cărei director deveni chiar el. Aceasta i-a făcut pe francezi să-l treacă pe lista colaboraţioniştilor. Venea în contact cu ofiţeri naziști

superiori şi pleca deseori în Germania, precum şi în Franţa de sud, pe atunci neocupată. Camarazii în uniforme împodobite cu. cap. de mort îi dădeau voie să facă ce vrea, căci cu celelalte firme franceze aveau o experienţă destul de proastă. Acestea nu respectau termenele, sabotau sau, mai mult, furnizau materiale de calitate necorespunzătoare.

La Paris îşi avea sediul organizaţia Todt, care se ocupa de construirea zidului Atlanticului, dotat cu un sistem de cazemate din beton armat necesare submarinelor naziste. Când a preluat conducerea filialei din Paris, monsieur Gilbert s-a sfătuit cu partenerii săi în uniforme de generali nazişti în legătură cu persoana celui ce urma să fie desemnat ca şef al biroului, din Bruxelles, fiindcă, din motive de securitate, nu voia să facă nimic pe ascuns.

Pentru postul de director, alegerea lui s-a fixat asupra unui comerciant excelent, pe care de fapt îl cunoşteau şi germanii. Era vorba de Vincente Antonio Sierra, un colaborator demn de toată încrederea, devotat noii ordini europene şi întotdeauna gata să satisfacă orice dorinţe ale naziştilor. Şi astfel, de la Bruxelles sediul serviciului secret sovietic se mută chiar în inima Parisului, pe bulevardul Hausmann... – În spatele luxosului birou al „Marelui Şef* se afla încăperea secretă în care era adăpostit comandamentul operativ al organizaţiei. Aici erau centralizate şi sortate informaţiile primite, de aici porneau ordinele lui monsieur Gilbert către agenţii din subordinea sa şi tot aici era centrul reţelei şi se afla fişierul cu numele tuturor acelora care duceau lupta împotriva nazismului pe frontul secret.

Pe una din cele două mese se vedea o casetă ciudată. Era un aparat de emisiune pe unde scurte având o destinaţie specială. La intervale regulate, aparatul emitea automat nişte semnale scurte. Asta era tot. Numai că la fiecare 24 de ore trebuia întors ca un ceasornic. Cheia cu

care învârteau arcul era ascunsă într-un chiştoc de trabuc aflat pe masă. Dacă vreodată monsieur Gilbert n-ar fi întors arcul emiţătorului automat, toţi agenţii din raza lui de acţiune ar fi aflat într-un răstimp de 24 de ore că „Marelui Şef" i s-a întâmplat ceva şi ar fi acţionat în consecinţă.

Agenţii erau pregătiţi. Abilul comerciant francez monsieur Gilbert conducea şapte mari grupe din patru ţări occidentale. Aştepta un ordin pentru a începe ofensiva pe frontul secret. El transmisese, la Moscova o informaţie cu privire la pregătirea unui atac împotriva Uniunii Sovietice. Informaţia lui s-a dovedit întru totul exactă. La 21 iunie 1941, în zori, diviziile naziste au trecut graniţele Uniunii Sovietice. Primul foc tras pe front a constituit şi pentru frontul secret, pentru agenţii lui monsieur Gilbert semnalul pornirii la atac, al luptei cu agenţii Abwelirului nazist, acţiune nu mai puţin dramatică şi care reclama nu mai puţin eroism decât luptele de la Moscova şi Stalingrad.

Pe frontul secret, lupta nu s-a declanşat printr-o împuşcătură. A fost de la început o luptă tăcută, discretă, despre care nu-şi dădeau scama nici oamenii din imediata vecinătate a celor angajaţi în ea. Prima fază s-a desfăşurat la câteva zile după atacarea Uniunii Sovietice de către nazişti, departe de Paris şi de Berlin, în micul orăşel Cranz din Prusia Orientală.

În oraş nu se observa nimic deosebit, dar aici îşi avea Abwehrul nazist una din cele mai bine dotate staţii de ascultare. Odată cu izbucnirea războiului, s-a intensificat şi activitatea posturilor de emisiune pe unde scurte. Staţii puternice cu legături în mai multe ţări emiteau fără încetare zi şi noapte; în afară de acestea, mai erau o mulţime de posturi de emisiune noi, militare. La un moment dat, germanii au interceptat un mesaj care nu provenea de la vreunul din posturile cunoscute. Transmisiunea se făcea cu o: frecvenţă; de 111393» de kilohentzi, ian indicativ, uh de apel era PTX. La intervale?

regulate: eram emisemesaje ei» teter per* bazat uimii sistem alcătuife dim chicii dăer. ha evidhnţele. Abwelirului: nu figure acest cod: „Nu> începea* nici/ o îndoială că descoperiseră un post. de? emisiune? clandestin;

CM deto staţia de – ascultare. din-Crarm: aan început. să-l urmărească, şi-au notat) mesajele, deşi nu reuşeau; săi ledes* cifreze; Dupăi trei. zile au înaintat şefului; Ion-un raport şi; chte în aceeaşi zi). posturile – naziste, de ascultare au: primit următoarea. dispoziţie.:

Ordon urmărirea; amitiumt staţiei PTIX> – recuenţi & noeturnă 10 363, frecvenţă deşi e necunoscută. Gradul/importau? tai: I A B

Goana; după, postul de emisiune secret a început. În ziua de 26 iunie 1941 „pe la 10 dimineaţa. Boaite curând, ger* manii se aflau în posesiunea mai multor data. Folosind; go* niometrei – O, ei; au descoperit: că locul de undasectransiniţeau informaţiile cifrate ora situat: undeva; departe: spre apus, direcţia, sud + vest; probabil; în afaragraniţelor – Germaniei; Zba ajuns la concluzia căi poziţia, lui; ar: puteai fi determinată mai; exact dacă; postul de emisiune PTM. a-i ascultat; de undeva? din jjjruh Berlinului! Ai două, zi, f gonipmetel-ir indr caw Bruxelles; apoi –, cu o» anumită declinaţie, Franţa: centrală. În ziua următoare-au fost. interceptate alte trei staţii puternice. Lucrau repedetransmiteauscurt şi. după fiecare transmisiune… schimbau indicativul. Între timp „postul de emisiune PTX amuţise.

În locul, unui singur duşman necunoscut apărură, deodată zeci: Trei dintre staţii, îndeosebi, se auzeau Mantaclar. Măi întâi: le-au reperat; oamenii Abwohrului din; Ci-mizapoi cei din Wrocław şi toţi indicau ca loc de emisiune Berlinul! Dar posturile acesteai schimbau, atâtea. de dost aerele; de emiauinet şi temţaj; folosind uni ei înue de nehezlegat „încâfe iMr puteau fi prinsă? decât. Întâmplătan. Staţia; diw Grams făcu „totuşi un mie pasânainte „descoperind? destinatarul? tuturor mesajelor

elb Mu. Germanii? au reuşir sădepisteze stea> cane seeşfrţiona. mesajele şi au stabilit, cât se* află? undeva în regiunea MoscovM.

Aceasta ai constituit semnalul. pentru; irrtt & a-eat im diată – a tuturor posturilor de asroltare* ale*Abwehrului nazişti

Din acel moment, radiotelegrafiştii notau fiecare mesaj captat.

— Specialiştii. În coduri nu reuşeau să ledescifreze, «dar afirmau cu tărie că e vorba de nişte r cifruri – ruseşti.

rân fiecare zi erau. descoperite noiistaţii, i toate aflate în legătură cu aceeaşi centrală. În loa-a lumea răsuna – concertul semnalelor morse., O singură centralăprimea – mesaj după-mesaj idin toate – colţurile Europei. Germanii – conştienţi de pericol, urmăreau zi şi noapte posturile – de – emisiune relandestine. O dată au dat de urmele unei staţii în Belgia, altă e dată în Olanda – apoi goniometrele au indicat Franţa de nord. Seci de radiotelegrafist! membri ai Mişcării de rezistenţă, lucrau împotriva cotropitorilor nazişti. «Foarte curând, acestui – concert i se alătură o staţie chiar – din iberlin.

z pentru ofiţerii Abxvelirului devenise limpede-cădeşte» vorba de o organizaţie foarte ramificată. Au făcut un – raport-amăntânţit, în care figurau mai multe supoziţii decât îfapte, şi. Ir-nu înaintat şefului Wehrmachtului nazist, artiirdiul Wiiiheim Canaris. tHeytiâich, conducătorul – din acea vreme mi.

— Bicheiriieitsdioitistillui şi rivalul lui – Canaris. a afla t şi «ci despre: steest – paricdl şi i-a – prezentat un «referat lui TOtler, care – fi fost caprin, ude «urni din ckbâşnuitele lui crize de isterie. dfnpbiil că – o stofyie linamicâă emitea chiar din inimă.

— Berlinului. «cotea din sărite. După ce – s-a mai – calmat, a ordonat să se organizeze cea mai teribilă «urmărire. din elte au. putut: fi – cunoscute vreodată. împotriva «unui serviciu tde spionaj «inamic.

<. Gestapoul, agenţii „Sichetheitedienstului – şi cei ai Abwehr unui /au mornit să adulmece urmele organizaţiei de spionaj – în toate statele ocupate. Braţiile* Clandestine – transmiteau zilnic Ta Moscova – zeci de – comunicări – cifrate. O viguroasă1 sini-fonie de semnale fmorse răsuna; în aparatele de radio, şi eeesta: a fost – pare-se – motivai pentru care – naziştii «au 1 botezat duşmanul necunoscut cu numele poetic de /sechestra – roşie”.

Hean Gilbert şi Kent. colegul lui din Bruxelles, furnizau. eetitratei «formaţii – extrem de importarte. – ceea e f & evedea că wwm pretutindeni agenţi. Fosturile Ier – de emisiune transmiteau planuri xic acţiune ultrasecrete die miifăţilor – militare naziste.

— Principalul rol «în obţin crea acestor idformaţii preţioase, provenite direct de la sursă, îl deţinea grupa cea mai slab organizată, grupa „Coro”, care activa la Berlin.

Conducătorul ei era un marxist convins, doctor în ştiinţe filosofice şi politice, Arvid Harnack, consilier principal guvernamental în Ministerul Economiei al lui Hitler. În 1927 a primit o bursă Rockefeller şi a plecat la studii în Statele Unite. Acolo a cunoscut-o pe viitoarea lui soţie, Mildred, comunistă, studentă şi ea pe atunci.

Arvid Harnack deveni curând unul dintre cei mai vajnici luptători din Rezistenţă. Într-un moment de răscruce al vieţii lui i-a întâlnit pe Kuusinen şi pe Piatnitki, prieteni ai drului Richard Sorge, vestitul agent sovietic care a activat în Japonia. În scurt timp, ca urinare a înaltei funcţii pe care o deţinea, avu posibilitatea să procure informaţii extrem de preţioase.

Doctorul Arvid Harnack lucra împreună cu solia sa, Mildred; în calitate de radiotelegrafistă, ea îi ajuta adeseori să transmită mesaje. Amândoi erau conştienţi de primejdia pe care o implică desfăşurarea unei activităţi de spionaj în centrul Berlinului, unde mişunau agenţii Gestapoului, dar ştiau bine că, tocmar datorită funcţiei lui şi situaţiei lor sociale excepţionale, pot da un ajutor

eficient în lupta împotriva nazismului. Şi s-au angajat în lupta inegală pe frontul secret, sfidând cu temeritate primejdia.

Partenerul lui Harnack, Harro Schulze-Boysen, purta numele conspirativ Coro, pe care l-a luat întreaga grupă. Pentru un agent al serviciului de informaţii avea o meserie destul de neobişnuită: în viaţa civilă era conferenţiar la Universitatea din Berlin, iar ca locotenent de aviaţie lucra în Ministerul Aviaţiei al lui Göring. Se trăgea dintr-o veche familie de nobili conservatori, printre ai cărei descendenţi se număra şi marele amiral Tirpitz, intrat în istoria Germaniei.

Coro a intrat. În mişcarea de Rezistenţă în perioada luptelor de stradă şi a violenţei organizate la care a recurs Hitler ca să pună mâna pe putere. Metodele naziste îl revoltau. A scris un articol pentru un săptămânal berlinez, Se pare că aceste nici n-a văzut lumina tiparului, dar Gestapoul l-a arestat imediat pe autor. În închisoare şi în timpul interogaleriilor, ia, care naziştii în loc de întrebări foloseau vâna de bou, s-a hotărât să lupte din răsputeri împotriva flagelului, hitlerist.

În vremea; aceea, în Germania „originea nobilă oferea un atu. important. De aceea n-a fost –, greu pentru el să ajungă la Academia militară şi foarte curând în consiliu, deschizându-i-se astfel o carieră, promiţătoare. În plus „s-a însurat şi cu o fată. dintr-o familie la fel… de. nobilă». Unul dintre stră? – moşii ei fusese prinţul Filip de Eulenburg… iar unul dintre prietenii actuali ai familiei era mareşalul nazist, Hermann Göring.

Harre. Schulze-Boysen avea „numeroase relaţii. În străinăî-Late şi. toate uşile îi erau deschise… La. Academia: militară & devenii ofiţer al serviciului, de informaţii „căci „având. În vedere originea, lui, nu. putea, îl bănuit că; ar avea: concepţii: marxiste său. că, ar simpatiza cu comuniştii. Coroera unul dintre cei mai importanţi agenţi în lupta de rezistenţă, împotriva

naziştilor. Informaţiile, furnizate de el erau. senza-ţionale.

Abwehrul nazist, înregistra, toate mesajele, deşi nu: putea» să le descifreze. Abia după multă vreme, a. izbutit să descifreze unele dintre ele., Câteva… mesaje s-au păstrat datorită, unuia, dintre şefii serviciului de ascultare, F.W. Flicke, care ulterior le-a publicat» Dar faptele nu, sunt redate fidel. După război, în Germania occidentală, asemenea mesaje au fost deseori date. publicităţii ca să servească drept probe justificative.

Core ist procura informaţiile direct de la sursă. Că ofiţer* al servieiului. de informaţii de pe lângă, Ministerul Aviaţiei al lui Göring; era la curent eu? toate evenimentele importante din domeniul, aviaţiei; şt, în plus; avea posibilitatea să ajung la: cele mai secrete7 date în legătură cu celelalte unităţii militare* germane; Lucra cu precizie şi, după cum se pare, destul die prudent.

Un alt membru: al grupei de informaţii din Rezistenţă era Alexander Erdberg – la început un fel de instructor al grupei. Fiind specialist în radiofonie „ştia să pună în funcţiune, să regleze, şi să manipuleze o staţie radio; de fapt, era singurul care în timpul primelor acţiuni putea transmite informaţii la Moscova. Mai târziu a învăţat şi Harro Schulze-Boysen să mânuiască emiţătorul.

În a doua jumătate a lunii iulie, Erdberg s-a întors la Moscova şi a raportat despre starea lamentabilă în care se afla organizaţia din Berlin, arătând că această organizaţie dispune de posibilităţi excepţionale de a obţine date importante, dar dotarea ei tehnică este cu totul insuficientă, în încheierea raportului său propunea să fie trimis la Berlin un agent care să pună la punct postul de emisiune şi să-i instruiască pe agenţii locali în privinţa folosirii corecte a acestuia sau să fie detaşat un radiotelegrafist cu experienţă care să lucreze acolo, căci grupa „Coro” este alcătuită din entuziaşti, dar nu din specialişti. Oamenii sunt gata de orice sacrificiu, dar n-au practică în munca ilegală. Se simte nevoia unui şef care să

se priceapă în acest domeniu.

Alexander Erdberg a lăsat grupei din Berlin instrucţiuni precise cu privire la folosirea postului de emisiune, arătându-le când şi cum trebuie să transmită. Cheia era complicată, dar Harnack şi Coro erau agenţi foarte inteligenţi, cu studii universitare. Totuşi, n-au putut să se descurce şi au pierdut din nou legătura cu centrala. Au reuşit o dată sau de două ori să stabilească o legătură unilaterală, dar scurt timp după aceea centrala n-a mai răspuns. Informaţiile transmise de ei cu privire la acţiunile curente de pe front erau extrem de valoroase.

În timpul acesta, locotenentul major Schulze-Boysen a aflat că Abwehrul a pornit o acţiune de descoperire a staţiilor de radioemisiune inamice din întreaga Europă. Directorul firmei „Locwe Radio”, care se ocupa cu producţia de echipament electrotehnic, inginerul Tolimfor, şi, un alt inginer de la aceeaşi firmă, Hans Heinrich Kummerow, un agent iscusit, care activa independent, i-au spus că Abwehrul urmează să primească foarte curând nişte aparate fixe şi portabile cu ajutorul cărora va putea fi detectat cu uşurinţă orice post de radioemisiune. Poliţia dispunea deja de asemenea aparate, care puteau conduce direct la postul clandestin de radio, întrucât indicau exact poziţia acestuia, bineînţeles, numai atunci când se afla în emisiune.

Era vorba de un pericol serios. Harro Schulze-Boysen s-a înţeles imediat cu colaboratorii săi să ia unele contrâmăsurL

Mai întâi s-a informat personal cum stau lucrurile cu noile aparate ale Abwehrului şi a aflat că numai poliţia şi unităţile de aviaţie dispun de aceste aparate, iar subalternii amiralului Canaris făceau diligenţe în acea perioadă pentru a le lua cu împrumut de la aviaţie şi a le folosi în operaţia „Orchestra roşie”.

La minister, care în mod firesc ar fi trebuit să fie de acord cu acest împrumut, lucra la serviciul de informaţii

un locotenent major foarte dibaci, Harro Schulze-Boysen; acesta a făcut în aşa fel, încât Abwehrul să nu primească nimic de la aviaţie.

Consecinţele acestui succes nu puteau fi prea mari. De aceea, conducerea grupei „Coro" a hotărât să folosească un nou sistem de emisiune. Au mai făcut rost de emiţătoare şi, în loc de unul, au instalat patru, iar Harro Schulze-Boysen a închiriat patru apartamente în diverse cartiere ale Berlinului. Trebuiau să fie la mare distanţă unul de altul şi situate, pe cât posibil, în colţuri opuse ale oraşului, de preferat, la ultimul etaj. Aveau să transmită alternativ din locuri diferite, dar cu acelaşi cifru şi indicativ de apel şi pe aceeaşi lungime de undă. Chiar dacă Abwehrului Canaris sau Sicherheitsdienstul lui Heydrich aveau să obţină miraculoasele goniometre, ele nu le vor fi de niciun folos. Aceeaşi staţie urma să se audă de fiecare dată din alt colţ al oraşului. Iar când, după un cod dinainte stabilit, se va schimba lungimea de undă, agenţii Gestapoului vor fi complet derutaţi.

De la centrală, Kent a primit următorul ordin:

KL. S. de RTX 1010.1725.99 tods, ght. i

Lui Kent din partea directorului, personal.

Plecaţi imediat la cele trei adrese din Berlin indicate şi cercetaţi de ce se întrerupe mereu legătura. Dacă defecţiunile se repeta, emiteţi dumneavoastră informaţiile. Mesajele celor trei grupe berlineze prezintă o mare importanţa. Adresele: 1. Neuivestend, Altenburger Alice 19. Etajul întâi, stingă. Coro. 2. Charlottenburg, Friedrichstrasse 26 a. Etaizil doi» stingă. Rittmeister. 3. Friedenau, Kaiserstrasse 18. Etajul patru, stingă. Kuckhoff. În toate cazurile, parola: Directorul»

Trimiteţi confirmarea la 26 octombrie. În toate trei locurile, transmisiunea să înceapă în dimineaţa de 15.

Qbt. 50.385 ar. KLS de RT2.

Kent, deşi trecea drept cetăţeanul Uruguayan Vincente Antonio Sierra, a avut nevoie de mai bine de o

lună ca să strângă netele necesare pentru a pleca într-un lung voiaj de afaceri. A ăsosit la – Berlin în octombrie. A /reparat emiţătorul; şi n-a învăţat pe Hans Coppi, muncitor la fabrica. Loewe Radio”, cum să-l mânuiască. A introdus o nouă schemă de emisiune şi i-a încredinţat noul cod şi cifrul. Tar pentru mai multă siguranţă, găsit şi un curier pentru Bruxelles, în eventualitatea că legătura, totuşi, s-ar. Întrerupe. A verificat emiţătorul chemând centrala şi raportând că misiunea a fost îndeplinită. Apoi s-a înapoiat la Bruxelles.

Re biroul amiralului Canaris se afla raportul echipelor de urmărire ale Abwehrului; informaţiile cuprinse în raport nu. făceau nici două parale. De câteva ori pe zi, zeci de posturi transmiteau fără mici o dificultate din toate statele ocupate de germani informaţii importante.

Hitler dădu ordin să fie mobilizate toate mijloacele disponibile. pentru descoperirea acestor «taţii de emisiune secrete şi ca toate posturile ţie ascultare să pornească o acţiune comună pentru a localiza aceste «taţii şi «le face cu orice preţ inofensive. Agenţii capturaţi vor trebui. pedepsiţi exemplar. Heydrich primi dispoziţii că /colaboreze cu Gestapoul şi cu Abwehrului Canaris la pregătirea unei operaţii care să ducă la lichidarea periculoasei organizaţii de spionaj, iar Abwehrul a primit câteva maşini noi de detectare, prevăzute cu goniometre speciale.

La 21 octombrie, la Berlin, o. maşină militară de detectare s-a Oprit la întretăierea lui Teufelss.ee Chaussee cu Herrenstr-assc, la numai câţiva paşi de locul unde din ordinul lui Hitler se începuse construcţia unui „monument al istoriei” care n-avea să fie niciodată Terminat. D maşină identică «a fost văzută şi în Tempelhdfer Strasse „stradă care duce la aeroport.

În fiecare maşină erau – câte tei bărbaţi, care stăteau – aplecaţi deasupra aparatelor şi lucrau având căşti Jla

urechi şi planuri. amănunţite. ale oraşului în faţa lor. Mai întâi urmăresc emisiunea postului de radio din Königswusterhausen. ca să poată controla dacă pe cadrane datele sunt corect indicate. Apoi aşteaptă r emisiunea staţiei clandestine. În aceste zile, indicativul de apel era RTO şi la sfârşitul fiecărui mesaj apărea un grup format din cinci cifre, 50379.

În fruntea echipei se afla un locotenent. Pe harta de pe planşeta de desen erau fixate cu pioneze două rotiţe de celuloid, având fiecare ca centru punctul de pe hartă corespunzător locului unde se găseau cele două maşini militare.

Din centrul fiecărei rotiţe pornea un fir de mătase care prelungea raza acesteia pe direcţia urmărită. Punctul de intersecţie al celor două fire pornite din două puncte diferite indica locul unde se afla emiţătorul clandestin.

Să porneşti la vânătoarea posturilor clandestine cu două camioane militare ar fi fost prea bătător la ochi. De aceea, ofiţerul care conducea această acţiune hotărî să recurgă la un vicleşug, l-a îmbrăcat pe membrii echipei de urmărire în uniforme de lucrători de poştă şi a procurat nişte corturi din acelea care se folosesc la repararea instalaţiilor telefonice. A împărţit soldaţii în mai multe grupe şi a pornit vânătoarea. Germanii erau foarte siguri de izbândă. Nu se îndoiau că în câteva ore toţi agenţii reţelei de spionaj vor fi prinşi.

La 22 octombrie, o maşină militară a frânat brusc în S-cho neberg. Din maşină au sărit câţiva bărbaţi în uniforme de poştaşi. Au descărcat nişte lăzi şi o bucată de pânză făcută sul. Cât ai bate din palme, au instalat un cort în Bayrischer Platz şi au dispărut în interiorul lui. O maşină asemănătoare s-a oprit în apropierea primăriei. Ascunşi în cor» ttiri, germanii aşteptau ca emiţătorul să înceapă să transmită. Ei ştiau că dintr-una din poziţii cadranul trebuia să indice între 260 şi 280 de grade, iar din cealaltă aproximativ între 175 şi 185, dar când au

auzit, în sfârşit, emisiunea aşteptată, au rămas muţi de uimire. Goniometrul indica celălalt capăt al oraşului.

Au strâns corturile şi-s» au urcat în camion. Erau grăbiţi să aducă la cunoştinţa şefilor lor cele întâmplate. A doua zi au instalat pe trotuar un atelier ciudat în partea de nord a Berlinului, nu departe de Azilul pentru invalizii de război. Aceasta era poziţia indicată de goniometru în seara precedentă. Din nou, chipuri dezamăgite. Nu le venea să creadă că inamicul îi trage pe sfoară, de parcă s-ar juca cu ei de-a v-aţi ascunselea. Un lucru este cert însă: emiţătorul transmite acum de undeva din apropiere de Moritzplatz.

Nu le-a fost greu să descopere că nu este vorba de un singur post de emisiune, ci de trei. Agenţii, probabil, transmit alternativ. De aceea, s-a hotărât ca echipa de urmărire să stea cu corturile instalate în acelaşi loc şi să aştepte până când emisiunea se repetă în sectorul respectiv.

Au avut dreptate. După o săptămână au descoperit că de undeva, din preajma lui Bayrischer Platz, o staţie emite grupe de câte 5 cifre. O rază o ia de-a lungul lui Meraner Ştrasse, iar a doua spre Meraner Platz. Acolo se încrucişează.

Au strâns corturile şi a, a plecat, ca să nu atragă atenţia. Dar au trezit, totuşi, bănuieli. De când lucrătorii de la poştă salută corect milităreşte şi bat din călcâie la fiecare întrebare pusă de şef?

La ora 18 şi 10 minute s-au întors. Radiotelegrafistul, ca şi cum ar fi presimţit că e urmărit, a lansat numai un scurt apel, indicativul şi semnalul de chemare. Agenţilor Abwehrului îmbrăcaţi în uniforme de poştaşi le-au fost însă de ajuns şi cele câteva secunde pentru a localiza staţia, care se afla foarte aproape. Se transmitea din casa cu nr. 9 din Piaţa Meraner.

Se părea că totul merge strună. Germanii se credeau neîntrecuţi, dar uneori se s-upraapreciau.

Pe la cinci după-amiază, radiotelegrafistul Hans

Coppi din grupa „Coro* a coborât din autobuz în Bayrischer Platz şi s-a îndreptat spre locuinţa cu nr. 2, de unde trebuia să transmită în ziua respectivă. În momentul acela, un camion militar a cotit pe Meraner Strasse şi s-a oprit la câţiva metri după colţ. În fond, nu era un lucru neobişnuit în timp de război. Dar Hans Coppi a observat că din maşina cu număr militar au sărit vreo şase muncitori în uniforma poştei. Unii au început să aşeze nişte lăzi, în timp ce alţii ridicau un cort. N-a durat mult şi maşina a plecat.

Radiotelegrafistul i-a văzut, dar nu i-a trecut prin cap că ar putea exista o legătură între cortul întins pe trotuar şi misiunea lui. Fără să bănuiască nimic, şi-a continuat drumul spre casa cu nr. 2, La colţul unde Meraner Strasse se întretaie cu Badenische Strasse se afla un cinematograf. Vrând să-şi cumpere un bilet pentru spectacolul de seară, se opri să se uite puţin la pozele expuse. Observă din nou aceeaşi maşină, şi asta îi trezi bănuiala, îi veni în minte că muncitorii care repară cablurile telefonice nu poartă uniforme, şi chiar dacă ar purta, nu ar arăta atât de noi, de parcă ar fi fost scoase în dimineaţa aceea de la croitor.

A intrat în casă şi la ora 18 şi 10 minute, circumspect, a transmis numai data, ora şi numărul de ordine. În îndeplinirea unei astfel de misiuni, oricât ai vrea, nu poţi lua toate măsurile de precauţie. Apoi s-a dus la cinematograf. Când pe la zece seara a ieşit de acolo, prin strada Baden, cortul se afla în acelaşi loc.

Hans Coppi deveni şi mai bănuitor, Cortul nu era deschis, ca de obicei, când în jurul lui se învârtesc lucrători cu lămpi de sudat care topesc smoală sau meşteresc ceva cu benzi izolatoare. În faţa cortului ermetic închis, un om făcea de pază, stând nemişcat, cu picioarele îndepărtate, cu înfăţişarea solemnă a unei statui, ca o santinelă în faţa intrănistatului-major. Radiotelegrafistul Hans Coppi nu s-a mai dus în casa cu nr. 2, ele unde trebuia să emită conform planului, ci în casa din Schönhauser Allee nr. 4 şi a făcut de acolo transmisiunea

obişnuită.

A doua zi s-a îndreptat spre postul de emisiune instalat în cea de-a treia casă. În Sebastianstrasse văzu un cort la fel cu cel pe care-l observase înainte cu o zi în celălalt capăt al oraşului. În faţa cortului stătea de pază bărbatul din ziua precedentă. Hans Coppi a continuat să se plimbe prin jur ca un om care şi-a terminat treburile şi nu mai are unde să se grăbească. Lângă cort era o ladă militară vopsită într-un verde cenuşiu. Când s-a apropiat mai mult, a observat că cineva cotrobăia în ladă şi a auzit cum în cort un om se adresa altuia spunându-i: „Herr Leutnant”.

Încă din scara aceea, emiţătoarele clandestine din Berlin au amuţit. Statul-major. al contraspionajului german nu-şi putea explica acest lucru, fiind convins că agenţii inamici n-aveau de unde şti că li s-a dat de urmă.

În zilele următoare, Hans Coppi a continuat să se plimbe., viind să se convingă că maşinile şi corturile apar – la intervale regulate în apropierea caselor unde sunt instalate posturile de emisiune. Când n-a mai avut nicio îndoială în această privinţă, i-a comunicat lui Goto rezultatul observaţiilor sale. De atunci, grupa din Berlin transmitea la Bruxelles ştirile importante pe care le deţinea prin intermediul unor curieri speciali, iar de aici erau retransmise prin radio de către grupa lui Kent

Nici colaborarea amiralului Canaris cu Heydrich n-a dat roadele aşteptate.

Hitler, furios, le-a declarat că sunt complet incapabili. Ordinele soseau unul după altul. Fiecare ofiţer, oricât era de mic. În grad, se străduia să-şi aducă şi el contribuţia sau măcar să nu-şi păteze reputaţia. Germanii au făcut tot ce le-a stat în putinţă ca să dea de urma emiţătoarelor clandestine, al căror număr creştea întruna. După calculul posturilor de ascultare, numărul lor trecea de o sută.

Strategii serviciului de contraspionaj nazist au considerat că este mai avantajos ca deocamdată să lase în

pace grupa din Berlin, care cu siguranţă fusese avertizată, şi ca posturile de ascultare să-şi concentreze atenţia asupra staţiei de emisiune din Bruxelles. Germanii au primit noi goniometre, şi mai perfecţionate. Într-o zi, pe la sfârşitul lunii noiembrie, o coloană formată din patru maşini a părăsit Parisul, îndreptându-se spre Bruxelles. În seara de 30 noiembrie, la ora 9, maşinile au poposit la periferia oraşului.

De aici – transmitea staţia PTX, de la care începuse toată povestea, dar care îşi schimba mereu lungimea de undă, indicativul de apel şi ora de emisiune, potrivit unei scheme complicate. Germanii au reuşit să dea de urma staţiei, dar ea trebuia să fie urmărită în permanenţă de câteva posturi de ascultare, ca nu cumva să se piardă legătura.

În eventualitatea că s-ar fi ivit alte complicaţii, germanii erau pregătiţi să mute grupa „Funkuberwachungskompanie 621” în capitala Belgiei. Urmând exemplul organizaţiei din Berlin, staţia PTX mai avea şi ea alte două posturi de emisiune; toate foloseau indicativul PTX şi îşi programau orele de emisiune după schema complicată a staţiei de origine. După un timp, acestui grup i s-a mai alăturat un post de emisiune. Aşa că naziştii s-au trezit în faţa lor cu patru duşmani deodată în loc de unul.

Maşinile civile cu număr de Paris şi eu perdeluţe trase la geamuri şi-au început jocul pe străzile Bruxelles-ului la o anumită oră se opreau câte zece minute la marginea parcurilor sau la colţurile străzilor, şoferii stăteau încremeniţi la volan, nimeni nu cobora şi nimeni nu urca. Apoi maşinile plecau şi se făceau nevăzute până a doua zi, când apăreau cu câteva străzi mai departe.

Naziştii au reuşit să descopere că una din staţii funcţionează în partea de nord-vest a cartierului Molenbeek, a doua emite din Etterbeek, iar a treia de undeva din extremitatea nordică a cartierului Laeken. În

dimineaţa de 9 decembrie, la ora îşi 50 de minute, s-au oprit trei maşiniuna în Place de la Duchesse de Brabant, a doua în Place de la Koekelberg şi a treia în preajma bisericii St. Jean-Baptiste. La ora 8 şi cinci minute, staţia de emisiune PTX a fost recepţionată.

Goniometrul indica un grup de case înconjurate de grădini. Germanii au recepţionat emisiunea 4 e la 11 dimineaţa de la o distanţă de numai 300 de metri. Cercul bănuielilor se închidea în jurul a două vile.

Ne-au parvenit mai multe versiuni cu privire la felul în care germanii au reuşit să localizeze postul de emisiune al grupei hii Kent. Consider că numai două din ele sunt demne de luat în seamă. Potrivit primei versiuni, aparţinând lui Flicke, care lucra la serviciul staţiilor de ascultare germane, echipa de detectare a stabilit cu precizie locul de unde se transmitea – două vile situate la mijlocul unor grădini împrejmuite de garduri vii, foarte înalte, amândouă având şi «câte o intrare prin fundul grădinii.

În faţa uneia dintre vile se afla o bătiia A care mătura zăpada şi care, când a văzut maşina oprindu-se, a intrat înăuntru. Germanii ştiau că nu e bine să atragă atenţia. De aceea, mai întâi au înconjurat din stradă grupul de case, au cercetat cu atenţie toate străzile învecinate şi au descoperit că pe o uliţă dosnică situată la aproximativ IW de metri de vila suspectată se află o pompă de apă. Şi în funcţie de aceasta şi-au întocmit planul.

Şoferul urma să ajungă pe strada respectivă la ora 15 şi 50 de minute, ora emisiunii, şi să se oprească în faţa pompei. Apoi trebuia să deschidă radiatorul şi să-l umple eu apă cât mai încet cu putinţă. Însoţitorul lui, prefăcându-se că foloseşte acest prilej ca să-şi dezmorţească picioarele, avea să coboare şi să-i observe pe cei care făceau de pază pentru a asigura securitatea emisiunii. Ceilalţi doi bărbaţi din (maşină trebuiau să detecteze postul emiţător. De la o distanţă atât de mică se putea

stabili şi bn ce parte a clădirii se află aparatul.

Operaţia s-a desfăşurat conform planului şi din acel moment vila a rămas sub supraveghere permanentă. Descinderea urma să aibă loc în ziua de 13, între orele 13 şi 14, când radiotelegrafistul îşi transmitea informaţiile.

După altă versiune, germanii au descoperit locul postului emiţător într-un mod mai puţin romantic. Ei. ştiau care sunt orele de transmisiune şi au plasat un om de-al lor la staţia de distribuire a curentului electric din cartierul Etterbeek; în timpul emisiunilor, omul acesta întrerupea întotdeauna pentru câteva secunde curentul pe diferite străzi. În acest timp, ei ascultau postul de emisiune. Când emisiunea s-a întrerupt pentru câteva secunde, şi-au dat seama pe ce stradă se află postul. Apoi, manipulând siguranţele caselor, au determinat cu precizie vila în cauză.

De fapt, nu este chiar atât. de important care din aceste două versiuni este cea adevărată. Un lucru însă este cert: germanii au descoperit într-adevăr locul unde se afla postul grupei lui Kent şi s-au pregătit de un atac prin surprindere. În ziua de 13 decembrie, deasupra străzilor periferice ale oraşului Bruxelles se lăsase o ceaţă s-o tai cu cuţitul. Era o vreme atât de umedă şi urâtă, încât ţi-era milă să laşi şi un câine pe afară. Din cazarma Leopold au ieşit câteva maşini ale poliţiei. Puţin înainte de ora 16, maşinile au cotit pe rue des Attrebates. Nu se vedea nici la doi paşi. La câteva sute de metri în urma maşinilor veneau, prin străzile lăturalnice, camioanele poliţiei, din care au sărit SS-iştil şi au încercuit grupul de case. La ora 16 fix, pentru mai multă siguranţă, au pătruns în amândouă vilele deodată. N-au sunat, nici n-au bătut lauşă, ci au deschis fără zgomot cu un şperaclu şi au intrat tiptil, fără a fi auziţi, căci peste pantofi purtau ciorapi groşi de lână.

Madame Dartifol şedea liniştită în salonul ei şi citea, când, s-a trezit deodată cu trei pistoale îndreptate asupra ei. N-a mai avut timp să strige. În timp ce unul îi lega gura,

ceilalţi doi germani au urcat la primul etaj al vilei cu nr. 101 din rue des Attrebates. Au tras piedica pistoalelor şi au bătut tare cu pumnii în uşă, în spatele căreia se auzeau glasuri.

— Mâinile sus! Predaţi-vă! Sunteţi înconjuraţi!

În faţa emiţătorului se afla monsieur Bogdan, respectiv Mihail Makarov. Celălalt bărbat care era cu el a sărit la masă şi dintr-o singură mişcare a strâns toate hârtiile împrăştiate şi le-a aruncat în şemineul deschis, unde au fost pe lee cuprinse de flăcări. Poliţiştii n-au izbutit să salveze nimic, fiindcă Sofia Poznańska, care activa sub numele fals de Ester, a încercat să sară prin fereastră pe acoperişul unei verande. N-a reuşit deoarece *a* fost împiedicată de cei trei poliţişti. Dar această întâmplare le-a sustras atenţia şi în timpul ăsta materialul compromiţător era mistuit de vâlvătăi. Cu toată străduinţa lor, germanii n-au reuşit să salveze decât resturile unor foi de hârtie cu marginile arse.

Naziştii le-au pus prizonierilor cătuşe şi i-au dus jos la camion. Au arestat-o şi pe proprietăreasa vilei şi au procedat la percheziţionarea amănunţită a casei. Într-una din încăperile de la primul etaj, într-o firidă, au găsit ascunzătoarea în care erau ţinute paşapoartele false, ştampilele şi celelalte materiale, care constituiau o dovadă incontestabilă că este vorba de o organizaţie de spionaj bine pusă la punct. N-au găsit însă niciun documerât care să trădeze numele agenţilor şi ale celor care-i ajutau. De-abia mai târziu, conducătorii operaţiei împotriva „Orchestrei roşii” şi-au dat seama că s-au grăbit. Acum toate celelalte posturi emiţătoare clandestine erau puse în gardă, iar agenţii avertizaţi. Prin arestarea a patru oameni şi a bătrânei proprietărese a vilei nu câştigaseră, la urma-urmei, mare lucru, căci n-au descoperit nimic care să-i poată pune pe urmele celorlalţi agenţi.

Există oameni urmăriţi de un ghinion teribil împletit, totodată, cu un noroc neobişnuit Rolul jucat de Jean

Gilbert în acest act al dramei pare o născocire a fanteziei. Chiar în ziua de 13 decembrie sosise la Bruxelles venind de la Paris şi se apropia cu paşi liniştiţi de vila cu nr. 101 de pe rue des Attrebates, în timp ce germanii se aflau deja acolo. La colţul străzii a observat un camion militar, apoi alte două maşini care aşteptau chiar în faţa vilei unde-şi avea postul de emi stune Mihail Makarov. Imediat şi-a dat seama despre ce este, vorba, dar nu mai putea da înapoi.

Şi-a continuat deci drumul. Naziştii l-au oprit şi pe un ton răstit l-au întrebat ce caută acolo. Jean Gilbert era îmbrăcat foarte modest, ca întotdeauna când nu apărea în calitate de director al – firmei pariziene „Simex”... într-o germană stâlcită 3 e-a explicat că umblă să cumpere de ocazie blănuri de Iepuri, la care se câştigă bine şi care sunt foarte căutate în vreme de război, şi „cum ştie că printre locatarii acestor vile sunt mulţi crescători de iepuri, merge să întrebe din casă în casă.

Bineînţeles că nu l-au lăsat să-şi continue drumul, lucru pe care, de altfel, nici el nu-l prea dorea. Aşa că a făcut cale-ntoarsă. Naziştii l-au lăsat să plece fără să bănuiască ce pradă le-a scăpat din mână şi, în primul moment, nici chiar el nu şi-a dat seama ce noroc a avut. Dar nu s-a liniştit până n-a mai venit odată să vadă ce se întâmplă. S-a furişat prin spatele vilei şi, luându-şi toate precauţiile, s-a uitat prin gardul de sârmă. De acolo a văzut cum germanii încarcă într-o furgonetă emiţătorul şi alte lucruri confiscate din vila cu nr. 101.

Jean Gilbert, care era un agent cu experienţă; ştia ce are de făcut. Mai întâi şia avertizat agenţii din reţea şi, după ce a informat centrala asupra celor întâmplateşi-a asigurat o ascunzătoare pentru el şi pentru Kent A reorganizat grupa din Bruxelles şi, deşi patru dintre membrii ei fuseseră arestaţi, nu şi-a întrerupt niciun moment transmisiunile. Conducerea grupei a fost preluată de doi agenţi verificaţi: Johann Wenzel şi Konstantin Efremov, sosit din Elveţia la Bruxelles în urmă cu câteva

luni.

Johann Wenzel era un vechi comunist şi un încercat luptător din Rezistenţă, care a instruit mulţi radiotelegraf işti în Franţa şi în Olanda. Lui i s-a încredinţat postul de emisiune. După ce s-a instalat în celălalt capăt al oraşului, a început chiar de a doua zi să transmită mesaje către centrală, ea şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Naziştii nu prea aveau motive să se bucure. Între timp, Jean Gilbert şi „Micul Şef" Kent au reuşit, pentru mai multă siguranţă, să plece în Franţa.

Germanii şi-au dat seama *ce* greşeală tactică au săvârşit, dar nu mai – era nimic de făcut. Şeful operaţiei de contraspionaj din Bruxelles fu convocat la Berlin de superiorul 3 ui, care primise un nou duş rece din partea şefilor săi. Nici Heydrich, nici Canaris nu erau mulţumiţi de rezultatul operaţiei împotriva „Orchestrei roşii", şi cu atât mai puţin Hitler, care le-a spus răspicat amândurora ce crede despre ei.

A pornit, din nou vânătoarea. Germanii au întocmit alt plan. În Belgia, Franţa, Olanda, Elveţia şi chiar la Berlin funcţionau peste 100 de emiţătoare inamice. Posturile de ascultare recepţionau toate mesajele şi le înregistrau cu multă grijă, dar nu le puteau descifra.

O parte din mesajele cifrate au fost predate Marelui stat-major al armatei. Nici aici n-au putut descifra nimic şi cineva şi-a exprimat părerea că este vorba de aşa-numita cheie Raster, pentru a cărei descifrare e nevoie de o anumită carte cu ajutorul căreia se întocmeşte codul de bază… Un asemenea cifru presupune un număr infinit de soluţii. După textul cărţii se poate realiza un rebus de cifre suficient pentru cel puţin cinci mii de mesaje secrete. Eventual, abia după epuizarea lor, s-ar putea încerca o repetare, acesta fund singurul mod în care cifrul ar putea fi dezlegat. Pentru a se descifra acest cifru, trebuia descoperită cartea pe Eaza căreia agenţii şi-au întocmit codul

Pretenţia de a gări cheia codului era eu desăvârşire absurdă. O grupă a Abwehrului a primit misiunea să dezlege secretul cifrului. Şeful secţiei a III-a a Ausland-Abwehrului, colonelul von Bentivegni de la Marele stat-major, a încredinţat conducerea acestei acţiuni căpitanului Piepe, un Iscusit ofiţer al serviciului de informaţii. De asemenea, şi serviciul de siguranţă al Reichului (R. SJH. A.) a înfiinţat o secţie specială însărcinată în exclusivitate cu operaţia „Orchestra roşie”. Serviciul de «ascultare le-a pus la dispoziţie pe cei mai buni specialişti ai săi.

Dar grupa însărcinată cu descifrarea nu a corespuns aşteptărilor. Militarii n-au reuşit să descifreze nimic. De aceea, şeful operaţiei a ordonat înfiinţarea unui stat-major special care să se ocupe cu această problemă. Şi cum pe atunci contraspionajul nu avea la dispoziţie maşini electronice de calculat, grupe întregi de matematicieni erau angrenate în munca de calcul. Naziştii nu aveau suricienţi specialişti demni de încredere şi, de aceea, noul centru de descifrare a fost nevoit să recruteze studenţi de la facultăţile din Berlin. Printre ei se nu-mâra şi tânărul student Horst Heilmann. La recomandarea unui cunoscut de-al său, Harro Schulze-Boysen, el s-a angajat voluntar în această muncă.

Interogatoriile luate celor arestaţi la Bruxelles n-au adus niciun amănunt nou. Niciunul n-a trădat Madame Arnould, proprietăreasa vilei, era gata să povestească totul, dar ea nu ştia nimic. Poate i-a trecut vreodată prin minte că chiriaşii ei s-ar ocupa cu bursa neagră, dar în niciun caz n-ar fi bănuit că e vorba de spionaj. Dacă ar fi ştiut cât de cât ceva, cel puţin aşa îl asigura ea pe anchetator, ar fi dat imediat totul în vileag. Nicio femeie cumsecade n-ar fi îngăduit unor spioni să se aciuiască în casa ei cin* stită.

Anchetatorul a luat-o mai pe departe. S-a purtat cu ea cum nu se poate mai amabil şi mai respectuos, cerându-i iertare pentru neînţelegerea survenită, şi i-a dat drumul

acasă. Doamna poate pleca unde vrea şi poate face tot ce doreşte. La vilă, sigiliile au fost scoase. După câteva zile însă a venit pe la ea în vizită, aşa, ca din întâmplare; a avut un drum prin apropiere, şi-a adus aminte de ca şi a trecut s-o vadă. Au stat de vorbă ca doi vechi prieteni despre câte-n lună şi-n stele şi numai în treacăt a mai pomenit şi despre spioni. I-a vorbit, mai ales, despre dorinţa lui de a o ajuta pe domnişoara aceea tânără, Ester, întrucât el este absolut convins că ea nu este vinovată, ci numai cei doi bărbaţi, care au atras-o în meseria asta murdară. Domnişoara Ester este foarte inteligentă şi desigur îi place mult să citească. Nu cumva or fi rămas ceva cărţi de la ea? N-ar putea doamna să-şi amintească ce pasiuni literare avea domnişoara Ester? El ar fi foarte bucuros să-i poată îndulci şederea la închisoare, măcar oferindu-i prilejul de a se desfăta cu o carte frumoasă.

Doamna era încântată. Soţul ei i-a lăsat o bibliotecă mare şi – cu multă plăcere i-ar trimite domnişoarei orice carte. De altfel, şi Ester avea sus la mansardă destule cărţi. Ce fel de cărţi? Doamna se opreşte puţin, apoi începe să înşire o bibliografie întreagă, de la Balzac până la Karl May.

Dar anchetatorul are multă răbdare. Schimbă discuţia şi, la un moment dat, revine la tema cărţilor, până când, în cele din urmă, află că doamna a vrut să împrumute odată de la domnişoara Ester un roman pe care-l văzuse la ea pe masă şi nu înţelege de ce domnişoara Ester nici n-a vrut să audă de aşa ceva. Doar nu putea pretinde că nu l-a citit. Ea cu ochii ei l-a văzut stând acolo pe masă de cel puţin două luni. Răbdarea anchetatorului a fost pusă mult la încercare, până când, în sfârşit, bătrână doamnă şi-a adus aminte de titlul cărţii.

Undeva lângă Kursk, unităţile antiaeriene sovietice au doborât avionul în care se afla feldxvebelul Helmut Wiegner, radiotelegrafist de bord şi observator, care făcea parte din flotila Heidebreck. Totuşi, el a reuşit să străbată

înapoi drumul până la front, ba a capturat chiar şi o mitralieră rusească, apoi, adunându-şi ultimele puteri, a trecut linia frontului şi a ajuns în braţele unei patrule germane.

Wehrmachtul german ştie să răsplătească vitejia. Feldwebelul a primit o permisie specială, de la magazie i s-a dat o manta neciuruită de gloanţe, iar furierul i-a înmânat actele necesare şi în aceeaşi zi s-a urcat într-un tren de marfă. În mai puţin de o săptămână a ajuns la Berlin. Imediat a luat legătura cu Harro Ştiiulze-Hoysen şi l-a anunţat că va lucra ca radiotelegrafist în serviciul lui.

Helmut Wiegner se numea în realit & te Albert Hossler, Era un vechi militant comunist; în 1933, când Hitler a ajuns la putere, a plecat la Praga, iar de acolo în Belgia şi apoi în Olanda. A luptat împotriva lui Franco în războiul civil din Spania, apoi a activat în Uniunea Sovietică. Rolul feldwebelului doborât îl învăţase pe de rost şi cunoştea. atâtea amănunte despre pretinsa flotilă, pe care n-o văzuse vreodată în viaţa lui, încât nu s-a încurcat niciun moment în timpul interogatoriului încrucişat la care a fost supus de nazişti, care procedau astfel cu toţi cei care se întorceau de la sovietici.

Hossler, care era cunoscut sub numele de Franz sau de Walter Stein, avea o bogată experienţă. Totuşi, a făcut o greşeală de neiertat. Centrala l-a trimis să ajute organizaţia din Berlin în rezolvarea problemelor pe care le ridica transmiterea informaţiilor, întrucât Hossler era un radiotelegrafist şi un tehnician excelent. La Berlin a sosit în uniformă şi a trebuit să se anunţe la oomandatura locală. Concediul lui expira la 12 martie, «zi în care pretindea că pleacă înapoi pe front Dar el se instala într-o casă de pe învelidenstrasse colţ cu Chaus-seestretsse, tinde pe atunci era o lăptărie. La etajul trei al acestei case exista un post de radioemisiune clandestin. După câteva zile transmise centratei un raport exact cu privire la greutăţile pe care le întâmpina grupa din Berlin în

transmiterea informaţiilor.

Şi –, a dat seama chiar de la început că este vorba de o neînţelegere. În grupă, nimeni nu se pricepea să mânuiască Cum trebuie emiţătorul. Programul prevedea ea după fi-eeare legătură să se schimbe lungimea de undă şi indicativul de apel. Centrala, care stabilise aceste reguli, înţelegea prin legătură o legătură realizată, pe când agenţii din Berlin considerau legătură şi orice încercare nereuşită, incluzând deci şi emisiunile a căror, recepţie nu fusese confirmată. În aceste împrejuiări era firesc ea cei doi parteneri să piardă adesea complet legătura şi să n-o mai poată relua.

Li s-a dat ordin să se reorganizeze. Repetarea periodică a lungimii de undă trebuia «să aibă loc după şase emisiuni, iar a indicativului de apel după zece. Asta însemna ca după fiecare a şasea emisiune să se repete emisiunea pe aceeaşi lungime de undă, dar să se folosească alt indicativ de – apel. Grupa din Berlin avea la dispoziţie treizeci de indicative de apel, care trebuiau schimbate la zece zile. Sunt însă şi «luni care au 31 de zile. Deci, ar fi trebuit «ca în cea de-a 31-a zisă nu aibă loc nicio emisiune. Era de ajuns o singură transmisiune fictivă în ziua de 31, şi sistemul putea fi respectat.

Într-o bună zi, la oomandatura din Berlin a venit un subofiţer care a făcut o declaraţie. În procesul-verbal care consemnează această declaraţie se spune: pe la jumătatea lunii februarie, la unitatea lui şi-a făcut apariţia, venind de pe frontul de est, feldwebelul Helmut Wiegner, care a pretins că a reuşit să evadeze din prizonieratul rusesc. Drept răsplată a primit o permisie de trei săptămâni şi a plecat acasă. Urma să se întoarcă în jurul zilei de 15 martie. Nu s-a întors. La sfârşitul lunii martie, comandantul. a trimis o scrisoare soţiei lui Wiegner, care a răspuns că bărbatul ei a plecat pe front pe ziua de 12 martie.

În continuare, subofiţerul declara:

„De atunci nu l-am mai văzut Trecând acum o oră cu tramvaiul prin Wittenbergplatz, l-am văzut pe stradă. Era în civil61.

Între timp, grupa de studenţi se străduia să rezolve rebusul grupei de cinci cifre şi, într-adevăr, a ajuns la un oarecare rezultat. De foarte mare ajutor le-a fost un cuvânt descoperit departe de Berlin, la Bruxelles, în şemineul vilei de pe rue des Attrebates nr. 101. Pe o bucăţică de hârtie arsă au desluşit numele *Proctor.* Un singur cuvânt Nu era sigur că acest cuvânt, pe care au reuşit să-l desluşească pe hârtia carbonizată, «are vreo legătură cu grupele de cifre. Dar proprietăreasa vilei divulgase titlul cărţii pe baza căreia fusese întocmit cifrul. Cartea şi numele de *Proctor* au fost de ajuns pentru ca enigma să fie dezlegată.

Hoirst Heilmann a fost de faţă când s-a obţinut rezultatul dorit. Bineînţeles că n-a păstrat această ştire pentru el. Chiar în seara aceea, feldwebelul Wiegner a înştiinţat centrala. A fost una dintre ultimele lui comunicări, şi de fapt superfluă, pentru că era evident că, după ce postul emiţător din Bruxelles fusese descoperit, Jean Gilbert avea să schimbe codul, orele de emisiune şi indicativele de apel. Când, după multă trudă, naziştii. reuşiseră să descopere secretul cifrului, se dovedi că munca lor nu a fost de niciun folos.

Un lucru era limpede: agenţii transmiteau centralei informaţii extrem de importante, de natură să influenţeze în mare măsură desfăşurarea luptelor pe frontul de est. Comunicările erau în cele mai multe cazuri semnate cu mamele conspirative Gilbert, Kent şi Coro. S-a mai descoperit că, după acţiunea întreprinsă de Gestapo, conducerea organizaţiei s-a mutat din rue des Attrebates la Paris. Postul emiţător de aici a preluat, probabil, funcţia enigmaticului PTX, ale cărui semnale au amuţit brusc.

După ce au descifrat mai multe mesaje, naziştii s-au îngrozit, Nimeni dintre ei n-ar fi bănuit vreodată că asemenea date secrete ar putea ajunge în mâini neddrite.

Serviciul de informaţii sovietic avea, probabil, agenţi în cele mai înalte posturi în instituţiile centrale.

În încheierea anchetei, căpitanul Piepe a întocmit un raport amănunţit şi l-a predat şefului său, colonelul von Bentivegni, care l-a depus pe biroul amiralului Canaris. Acesta i-a prezentat lui Hitler un creferat şi imediat a început dansul. Conform unui paragraf al acordului semnat în Hradul din Praga, amiralul Canaris a trebuit să predea cazul „Orchestra roşie" lui Heydrich, marele lui rival în materie de vânătoare de spioni, căci în paragraful respectiv se spunea că trădarea de patrie, şi nu încape îndoială că aici despre asta era vorba, ţine de competenţa unei singure organizaţii, şi anume Sicherheitsdienstul Reichului.

Heydrich era un simbol al brutalităţii/ A început. vânătoa, rea membrilor grupei din Berlin. Metodele Gestapoului au luat locul metodelor combinate ale specialiştilor în materie de spionaj.

Hans Coppi se întâlnea în fiecare zi cu Hossier. Când au venit să-l aresteze pe Hossier, Coppi, printr-o simplă coincidenţă, s-a nimerit să fie pe trotuarul de peste drum şi imediat s-a dus să-l anunţe pe Coro. Acesta l-a trimis la casa în care se găsea emiţătorul ca să demonteze aparatul şi să-l ducă într-o ascunzătoare mai sigură. De asemenea, trebuia să stea de vorbă cu proprietăreasa casei, doamna Erika Brockdorff, pentru eventualitatea unui interogatoriu. Nu exista niciun pericol că Hossier ar putea să trădeze, căci el nu ştia nimic despre casa cu numărul patru.

Nu plecase bine Hans Coppi cu emiţătorul, şi în faţa casei din Invalidenstrasse colţ cu Chaussee Allee s-a oprit o maşină neagră. Din ea au săritpatru bărbaţi, care au dat buzna în casă. Gazda habar n-avea despre vreun emiţător, nici n-a visat despre aşa ceva. Domnii n-au decât să se uite chiar ei în camera închiriată. Un om atât de bun şi de corect nu poate să aibă ceva rău pe conştiinţă. Dar cum arată, de fapt, un asemenea aparat?

Au răscolit toată casa, dar n-au găsit. nimic. Într-un târziu, doamna Erika von Brockdorff şi-a adus, totuşi, aminte ceva şi i-a întrebat dacă nu caută cumva o lădiţă cu un miner, aşa cum. au geamantanele. Toţi naziştii s-au sirins buluc în jurul ei. Foarte amabilă, ea i-a informat că în urmă cu câteva minute, a luat-o domnul care venea foarte des în vizită la Wiegner. Cum îl cheamă? Asta, mă rog, nu ştie. Pe ea n-o interesează musafirii chiriaşilor. Cum arata? Ei, asta-i bună 1 Un bărbat ca toţi bărbaţii. Cu gulerul ridicat şi o pălărie de vânător. Avea ochelari sau nu? Proprietăreasa nu-şi putea aminti.

Albert Hossler a rezistat mult timp la interogatorii. În urma unor torturi îngrozitoare a trădat numele şefului. Nu ştia însă nici unde locuieşte şi nici care este numele lui adevărat. Nu l-a văzut niciodată. O asemenea mărturie nu poate fi de niciun folos pentru nazişti. Ei ştiau de mult că şeful grupei de spionaj este un anume Coro.

Grupa de descifrare, în care lucra şi studentul Horst Heilmann, începu să găsească soluţii care implicau o mare primejdie pentru grupa „Coro”. Agenţii lui Gilbert au schimbat imediat codul, dar agenţii Gestapoului aveau în faţa lor vechile mesaje descifrate, care conţineau nume şi adrese. Au început să supravegheze casele suspecte şi să ancheteze pe cine se nimerea. Apoi au pornit în împrejurimi în urmărirea celor suspecţi.

Un agent informator i-a făcut o vizită portăresei imobilului din Friedrichstrasse, de la care a izbutit să afle că în Ultimele şase luni locuinţa de care se interesează ci şi-a schimbat de două ori proprietarul, ceea ce, în fond, nu-i de loc ciudat în timp de război, dând în orice clipă unei femei îi poate veni înştiinţarea că bărbatul ei a căzut pentru führer şi popor. Ultima cară au locuit în casa aceea o pereche: soţ şi soţie, care apoi s-au mutat la Leipzig. Agentul a luat legătura cu biroul comandaturi! din Leipzig şi a aflat că nicio persoană cu acest nume n-a venit. În oraş în ultimul timp. Naziştii cunoşteau numele celor urmăriţi,

dar asta nu le era de niciun folos, căci toate numele erau false.

Pe Friedenau locuia Adam Kuckhof cu soţia sa, Greta, născută Lorke. Vecinii spuneau despre el că e poet şi scriitor. Administratorul blocului însă ştia mai multe în legătură cu acest locatar. Avea o soţie şi un fiu de patru ani, iar el se bucura de o bună reputaţie. Se spunea că face filme şi călătoreşte foarte mult în unul din mesaje au dat peste o a treia adresă. Agentul Gestapoului, având experienţă, şi-a dat de la început seama că descoperirea asta le va da mult de furcă. La adresa respectivă locuia cineva la care bărbatul în haină de piele cenuşie nu se încumeta să intre. Sunt oameni despre care nu poţi lua informaţii de la portărese. Dacă este o greşeală? S-ar declanşa un scandal îngrozitor. Căci omul în cauză este ofiţer, şi încă ce ofiţer!

Naziştii au fost întotdeauna mândri de trofeele lor de război, unii chiar le mai păstrează şi astăzi. În legătură cu arestarea grupei „Coro”, mulţi dintre ei susţin că au fost martori la aceasta, că într-un fel sau altul au participat l-a operaţia de capturare a „Orchestrei roşii.

Oberstleutnantul Oscar Reile, şeful secţiei de spionaj militar III West, declară sus şi tare că „Orchestra roşie” a fost descoperită de excelenţii agenţi ai serviciului de spionaj. Acelaşi lucru îl pretind însăşi. cei de la Sicherheitsdienstul lui Heydrich, precum şi alţi şefi ai poliţiei.

După cum se vede, erau mulţi cei ce râvneau la această onoare. Totuşi, un lucru e de presupus: când agenţii Gestapoului au aflat cine locuieşte la a treia adresă, s-au cutremurat

La sediul Sicherheitsdienstului de pe Prânz Alterechtstrasse, comunicarea făcută de agentul de urmărire a stârnit panică. Căpitan în Ministerul Aviaţiei al lui Göring, ofiţer în Marele stat-major şi în serviciul de informaţii al Ministerului Aviaţiei, Harro Schulze-Boysen

era unul din membrii de frunte ai grupei antinaziste care activa în favoarea sovieticilor. El avea posibilitatea de a ajunge la datele cele mai secrete, a căror divulgare se plătea pe front printr-o înfrângere.

Miercuri 16 iulie 1942, căpitanul Piepe a primit un raport sinteză cu privire la stadiul în care se găseşte ancheta. Toţi cei suspecţi se aflau sub supraveghere, iar Gestapoul intercepta convorbirile lor telefonice, care erau stenografiate cu grijă. Se aflase şi cine era consilierul principal Arvid Harnack şi ce poziţie avea el la Ministerul Economiei, iar reiaţiâle lui cu inginerul Kummerow de la firma „Loewe Radio* erau supravegheate îndeaproape de copoi.

Agenţii Abwebrulra erau împotriva unei arestări pripiter care ar fi atras atenţia grupei, i-ar fi determinat pe membrii ei rămaşi în libertate să se dea la fund şi să aducă imediat la cunoştinţa centralei cele întâmplate. Cei de la Stă cherhei tsdienst nu erau de acord Agenţii Gestapoului n-aveau destulă răbdare pentru a adopta tactica şi strategia militară. Ei afirmau că, dintr-o sursă secretă. dar demnă de încredere, au aflat că grupa Schulze-Boysen presimte ceva, şi în aceste condiţii orice întârziere este legată de mari riscuri. De aceea au hotărât ca de a – două zi să înceapă: arestările.

Chiar1 şi acum, cu toate că este război, Wilhelmstrasse din Berlin îşi păstrează neatinsă, întreaga strălucire... Pe această stradă se află. Ministerul Aviaţier a cărui clădire este şi ea un simbol al măreţiei şi atotputerniciei cămăşilor brune. În faţa intrăra principale. opreşte o maşină, din care coboară im bărbat îmbrăcat în chril. Un altui rămâne pe canapeaua din spate.

Omul păşeşte încet, cu un aer demn, aşa, cum se cuvine să urci treptele Largi de granit ale unei clădiri monumentale, în faţa intrării se opreşte şi spune câteva cuvinte ofiţerului de serviciu. Apoi aşteaptă, se uită în jur şi-i mai explică ceva., în sfârşit, acesta îi dă, receptorul

telefonului.

— Aici comisarul Wolf. Bună ziua, domnule Oberleutnant Iertaţi-mă, vă rog* că vă deranjez. Sunt jos cu un oaspete din Suedia şi. aş vrea să vă rog, dacă, sunteţi atât de amabil „să coborâţi pentru câteva minute… Avem nevoie de cineva care să ne servească de translator:

Probabil că altceva comisarul Wolf nu i-a mai spus lui Harro Schulze-Boysen la telefon… Său. poate „chiar, l-a chemat sub alt pretext. Nu se ştie dacă. Harro. a bănuit ceva, în orice caz a. coborât fără să-şi ia măcar chipiul Comisarul Wolf s-a înclinat adânc în faţa lui, cerându-şi încă o dată scuze, apoi a spus că suedezul aşteaptă, în maşină şi l-a rugat respectuos pe domnul Oberleutnant să-l însoţească.

Harro Schu Tze-Bbysen era militar. Şi-a dat seama că nu are chipiu şi a vrut să se întoarcă. Comisarul Wolf însă s-a împotrivit, spunându-i că n-are post să-şi ia chipiul pentru câţiva paşi. În acel moment, Harro a început să bănuiască ceva, dar era prea târziu. Comisarul Wolf a. deschis portiera maşinii şi Harro Schulze-Boyşen s-a aplecat să-i salute pe suedez. Bărbatul din maşină a îndreptat pistolul spre el.

— Sunteţi arestat, domnule Oberleutnant 1 Nu faceţi nicio mişcare, ca să nu atrageţi atenţia. Urcaţi!

Nimeni nu şi-a dat seama ce se petrece. Maşina a plecat fără ca măcar portarul să observe. Nici superiorul din minister al locotenentului n-a fost informat Nu i-au spus nimic, căci nu era exclus <să aibă şi el vreo legătură cu cazul respectiv. Naziştii nu mai aveau încredere în nimeni, nici chiar în ei înşişi.

Vicky, soţia lui Harro, era plecată de câteva zile la nişte rude din Bremen. S-a întors joi 14 septembrie. Nu bănuia nimic. Când a ajuns acasă, a găsit apartamentul gol. A telefonat la minister, la numărul la care răspundea de obicei soţul ei şi a auzit vocea unui străin, care i-a explicat că Harro a trebuit să plece urgent, fiind trimis

într-o deplasare neprevăzută în străinătate, şi că el îl înlocuieşte. A mai adăugat că Harro era, probabil, foarte grăbit, căci n-a avut timp să-i lase niciun rând şi nu şi-a luat nici măcar chipiul şi mănuşile, pe care le-a lăsat pe birou.

Vicky ştia că Harro n-ar fi plecat fără să-i scrie încotro şi de ce pleacă. Cu atât mai puţin ar fi plecat fără chipiu şi fără mănuşi. A bănuit că s-a întâmplat ceva, dar nu putea să-şi închipuie ce anume. Întrucât se temea să dea telefon, s-a urcat într-un tramvai şi s-a dus la Mildred Harnack, de la care a aflat că şi Arvid Harnack a fost arestat. Vicky s-a întors acasă şi şi-a strâns câteva lucruri într-un geamantan, având intenţia să plece la rudele ci din Trier. fApoi s-a dus la gară să-şi cumpere bilet de tren şi de la oficiul poştal de acolo a trimis o telegramă ca să-şi înştiinţeze rudele. S-a urcat în accelerat, dar n-a mai ajuns la Trier. Nici Mildred Harnack nu s-a mai întors în ziua aceea de la cumpărături.

Potrivit afirmaţiilor naziştilor, căderea grupei „Coro” ar fi adus după sine arestarea unui număr de aproximativ 400 de luptători antifascişti. În vremea aceea, Adam Kuckhoi se afla la Praga, unde turna un film în studiourile din Barrandov. În ziua de 11 «septembrie 1942 a fost transportat la palatul Peăek, sediul Gestapoului din Praga. Soţia lui a fost arestată împreună cu ceilalţi membri ai grupei.

Cei mai mulţi dintre ei n-au divulgat – nimic. De la unii însă naziştii au reuşit să smulgă anumite informaţii. Vânătoarea emiţătoarelor clandestine a pornit din nou în câteva ţări simultan.

În ziua de 10 august a sosit la Amsterdam o coloană de maşini de detectare. La 16 august au reuşit să depisteze una dintre staţir Aparatele indicau o dată Zand Straat, altă dată Zand Dwars şi apoi Hoog Straat. După două zile se aflau tot pe locul de unde plecaseră, iar gonioinetrele Indicau existenţa unui post de emisiune în

St. Anthonie Bree Straat.

Practic era imposibil ca un singur radiotelegrafist să lucreze în acelaşi timp în atâtea case diferite şi să schimbe staţia la intervale atât de scurte. Nici dacă ar fi fost sportiv de performanţă n-ar fi izbutit să alerge cu o asemenea viteză de la o casă la alta. Naziştii au căutat o explicaţie. Ei dispuneau de un număr suficient de specialişti, care au ajuns la concluzia că există două posibilităţiori există mai multe emiţătoare plasate în locuri diferite, ori sunt mai multe antene ridicate pe câteva acoperişuri şi conectate la un singur emiţător.

Au apelat la un inginer olandez, pe care l-au trimis să se plimbe pe acoperişurile caselor. Tot umblând printre coşuri, inginerul a găsit câteva antene instalate pe acoperişurile unu-i grup de case. Firele, acestor antene duceau toate la o singură fereastră a unui apartament de la o mansardă» La 15 septembrie au înconjurat casa şi l-au arestat pe radiotelegrafist chiar în timpul emisiunii. Pe masă au găsit cheia cifrului şi codul. Dar radiotelegrafistul a reuşit să dea alarma, dând astfel centralei posibilitatea de a «avertiza – fără întârziere celelalte staţii. A doua zi dimineaţă, instrumentele „Orchestrei roşii” au început să cânte pe alte note. Staţiile de emisiune şi-au alcătuit noi cifruri şi naziştii au rămas din nou cu buzele umflate.

Unul dintre cei arestaţi a trădat numele şefului, Kent. Nu ştia însă numele lui adevărat şi nici de ce naţionalitate este. După ce a fost supus la torturi sălbatice, a recunoscut că l-a întâlnit o dată şi a indicat şi casa în care a avut loc întâlnirea.

Copoii nazişti l-au urcat pe acest nefericit într-o maşină şi în goană nebună au plecat – cu el la Bruxelles. La comandamentul local al Gestapoului au cerut să li se dea o echipă puternică pentru un atac prin surprindere. Au înconjurat grupul de case din jurul celei suspecte şi apoi au pătruns înăuntru. În casă au găsit un, bătrân cu părul alb împreună cu soţia lui. RadioteO.egr.afistul prizonier,

care urma să-l identifice, a dat din cap negativ.

Proprietarul casei a declarat că vechii chiriaşi ai etajului de sus, locuit în prezent de cei doi bătrâni, se mutaseră de acolo în urmă cu vreo şase luni. Domnul se numea Jean Morel, soţia lui era de origine străină. Era cehă sau poate unguroaică. Nu vorbea bine franţuzeşte. Băiatul ei, în vârstă de şase ani, vorbea curgător în trei limbi. Erau nişte oameni foarte simpatici; monsieur Morel era un domn distins, iar soţia lui de o frumuseţe remarcabilă. Proprietarul vorbea despre ea ca un îndrăgostit. În cele din urmă, a scos de undeva o fotografie ca să se laude cu frumoasa toi chiriaşă. Fotografia înfăţişa o femeie şezând într-un fotoliu şi având alături pe **f**tobei, care stătea în picioare... Agenţii Gestapoului au luat fotografia. Acum ştiau pe cine caută: pe Jean Morel şi pe soţia toi, a cărei fotograf le o aveau.

Monsieur Morel făcea parte din lumea bună a oraşului Bruxelles, fiind reprezentantul unei firme importante, care colabora cu autorităţile de – ocupaţie şi le livra materiale în valoare de milioane. Comandantul oraşului, generalul von Zuffenhausen, şi-a adus toiediat aminte de frumoasa doamnă din fotografie. Era madame Morel. Bineînţeles. că a cunoscut-o! Şi pe monsieur Morel. Dn adevărat om de lume şi un comerciant foarte corect. Colaborator demn de toată tocrederea al. autorităţilor de ocupaţie. Un furnizor care-şi îndeplinea cu promptitudine angajamentele, ceea ce este greu de găsit în timp de război. Un comerciant în stil mare, care făcea nişte afaceri strălucite cu ceupanţii. Firma continuă să fie unul dintre cei mai hnportanţi furnizori ai organizaţiei Todt şi ai Wdhrmachtului. Fortificaţii, lagăre şi mărfuri de tot felul...

Deodată, generalul se întrerupe.

— Acum îmi vine în minte... a plecat înainte de Crăciun şi de atunci nu s-a mai arătat Vă rog să mă credeţi, ăsta nu era obiceiul lui. Ştia în orice. împrejurare cum trebuie să se poarte în societate. Probabil că! s-a

întâmplat ceva, dacă nu şi-a luat nici măcar rămas bun.

Cercul. se strângea tot mai mult urmăritorii cunoşteau deja un mare număr de nume şi adrese, ştiau şi numele conspirativ al „Micului Şef”. Începură să bănuiască ce rol joacă firma pariziană „Simex” în cadrul „Orchestrei roşii”, dar nu puteau pune mâna pe nicio dovadă concretă. Nu cunoşteau numele adevărate ale conducătorilor organizaţiei şi nici nu ştiau unde să-i caute. Până una-alta, erau obsedaţi de posturile de emisiune „care se înmulţeau ca – ciupercile.

Jean Gilbert se ocupa de efectuarea unor schimbări importante. A introdus un nou sistem, care, cel puţin pentru început, constituia o gâranţie că mesajelenu vor putea fi descifrate. Şi erau o sumedenie. Pe atunci, organizaţia transmitea peste 550 de mesaje lunar.

În loc de un singur cifru, radiotelegrafiştii urmau să folosească trei. Pe luptătorii din Rezistenţă i-a Împărţit în trei secţii, flecare lucrând independent, după un sistem propriu şi având un cifru propriu. Pe viitor, fiecare secţie va trebui să aibă nouă emiţătoare. Cele nouă posturi emiţătoare’s. e vor «organiza în trei echipe, având fiecare câte trei membri. La început se formează grupa staţiilor 1 – 3, 4 – 0 şi 7 – 9. La propunerea lui Gilbert, noua organizaţie va lucra astfel: astăzi transmite grupa formată din emiţătoarele 1 – 2 – 3, mâine cea formată din emiţătoarele 2 – 6 – 9, poimâine cea formată din emiţătoarele 3 – 4 – 7 şi l-a fel se va proceda şi în ceea ce priveşte celelalte secţii. Noul sistem oferea fiecăreia dintre cele trei secţii, deci fiecăruia dintre cele nouă emiţătoare ale ei, 504 posibilităţi de combinare. Naziştii ar fi trebuit să aibă nişte capete geniale ca să descopere cheia acestei noi scheme.

Agenţii Gestapoului ştiau că singura cale ca să ajungă la şi la „Marele Şef” era descoperirea posturilor lor d «e emisiune… Pentru asta însă trebuiau să străbată Europa de la un cap la celălalt, să asculte şi să măsoare, să

descopere emiţătoarele şi să sufere noi înfrângeri. Posturile de emisiune se mutau de colo-colo; ai fi zis că radiotelegra fiştii se joacă de-a v-aţi ascunselea cu urmăritorii.

Germanii au reuşit să detecteze câteva emiţătoare, dar cu asta nu soluţionau nimic, întrucât staţiile de ascultare descopereau mereu alte posturi clandestine. O nouă descoperire – o staţie care transmitea sub indicativul PTX – a stârnit senzaţie la statul-major al Gestapoului de pe Prânz Albrechtstrasse. Urmăritorii şi-au unit forţele, au creat o echipă specială, iar căpitanul Piepe, a încredinţat această grea misiune unuia dintre cei mai pricepuţi agenţi, care avea un singur număr de înregistrare, dar mai – multe. nume. Noi îi vom spune Schmidt.

Spre deosebire de ceilalţi agenţi, Schmidt nu avea numai curajul şi disciplina necesare, dar şi o anumită doză de fantezie, fără de care nici spionul, nici vânătorul de spioni nu se poate descurca.

Când a trecut la acţiune, Schmidt nu bănuia că va ajunge până la Marea Mediterană, dar într-acolo l-au îndreptat goniometrele lui portative. La început, ele au indicat zona Grenoble. În capul lui Schmidt se născu bănuiala că „Orchestra roşie* emite de pe teritoriul elveţian şi după război s-a vădit că el n-a fost prea departe de adevăr. Dar asta e altă poveste. În vremea aceea, el a reuşit să descopere un post de emisiune în masivul muntos Belledonne. Alte posturi erau instalate, fără îndoială, în apropiere de Geneva.

A depistat şi mult căutata staţie PTX. Aceasta transmitea din Marsilia.

De la Grenoble, după o oră şi ce\Ta de mers cu autobuzul, ajungi în satul montan Allemond. Acolo există un singur hotel, apreciat pentru priveliştea minunată pe care o oferă împrejurimile. Este ceea ce se numeşte un rai turistic. În timpul războiului, aceste hoteluri alpine prezent, au şi alte puncte de atrpeţie. Acolo erau centre

ale Mişcării de rezistenţă.

Şi în hotelul „des Trois Cols* era instalat un post de emisiune clandestin. Schmidt, îmbrăcat în civil, a venit aici, dându-se drept turist care-şi petrece concediul. S-a instalat la hotel şi, printr-o ciudată coincidenţă, a primit cameră pe acelaşi coridor cu radiotelegrafistul pe care îl urmărea. Nu ştiau încă unul de altul. Radiotelegrafistul a fost prin mul care şi-a descoperit adversarul şi într-o dimineaţă a plecat într-o excursie în munţi, luând în rucsac emiţătorul. A reuşit să-şi avertizeze la timp colegii din Marsilia şi Geneva, care, de fapt, ştiau că agenţii sunt pe urmele lor şi fac tot ce pot ca să pună mâna pe ei.

La 30 octombrie noaptea, Schmidt a sosit la Marsilia. Ca măsură de precauţie, el s-a instalat la un hotel, iar ajutoarele lui la altul şi chiar de a doua zi dimineaţa a pornit vânătoarea împotriva lui Jean Morel. Ştia cum arată şi avea fotografia însoţitoarei lui şi a fiului acesteia. După câteva zile, cu ajutorul goniometrului, a descoperit strada şi casa în care funcţiona postul de emisiune. Era suficient să-i supravegheze pe cei care intră şi să-i urmărească pe cei care ies. Unul dintre ei îl va duce cu siguranţă pe urmele lui Morel.

La începutul lunii noiembrie, Schmidt a coborât în Gare Du Prado şi a tras la o penisune din rue des Jardins. Vorbea o franţuzească stricată, cu un pronunţat accent englezesc şi a răsuflat vizibil uşurat când a aflat că proprietăreasa cunoaşte bine engleza. Ar fi vrut o cameră numai pentru câteva zile. E aici în interes de serviciu şi urmează să plece mai departe. Numele lui este Groves, Peter Groves, inginer din Anglia. Bagajul îl va aduce diseară, deocamdată l-a lăsat la gară.

Ferestrele de la camera lui dădeau spre grădină. În fundul grădinii se afla o vilă veche şi impunătoare. Proprietăreasa pensiunii avea şi acolo camere de închiriat. O potecă pornea de la vilă, mergând de-a lungul grădinii şi ocolind clădirea, până la o portiţă ce dădea în rue Hoefer,

stradă paralelă cu rue des Jardins. După indicaţiile gonio metrului, emiţătorul se afla, probabil, în vila din grădină. Şi acolo unde este emiţătorul trebuie să fie şi radiotelegrafistul şi nu este exclus să fie şi şeful.

În preţul camerei era inclus şi micul dejun. Loca ţării se adunau întotdeauna în jurul orei 9 în sufrageria veche din clădirea principală. Fiecare îşi avea locul lui la masă şi se simţea ca în vizită la bunici.

Schmidt a sosit printre primii. La Berlin obişnuia să se scoale înainte de ora 6. Dar la Marsilia se ducea altă viaţă. Căci dacă în partea ocupată a Franţei războiul se simţea

Ia frecare pas, portul de la Mediterană lăsa încă impresia unei oaze de linişte, securitate şi bunăstare.

Agentul-Schmidt nu ştia sub ce nume activează „Micul Şef" Kent, respectiv nu cunoştea numele pe care-l declarase aici, căci era greu de presupus că şi-a păstrat vechile acte şi s-a prezentat tot; drept Jean Morel. Schmidt trebuia neapărat să afle numele adversarului său. S-a hotărât să recurgă la un truc pentru a afla adevărul, dar deocamdată nu ştia, nici măcar dacă Morel locuieşte în această pensiune.

La ora 9 şi câteva minute „o doamnă cu un băieţel s-a instalat la o măsuţă de lângă terasă. Părea să aibă vreo 30 de ani, era blondă, cu ochi foarte mari şi deosebit de frumoasă. Schmidt a recunoscut imediat femeia din fotorgrafie. Acum ştia că este pe o pistă bună. N-a trecut mult şi a intrat un bărbat zvelt, bine îmbrăcat, cu părul puţin ondulat şi cu o figură de om inteligent. În mână ţinea o valijoară. Când s-a aşezat la masă; a pus-o alături de el pe un scaun. Schmidt nu mai avea nicio îndoială că în faţa lui se află „Micul Şef" Kent.

După ce şi-a terminat. gustarea, Kent s-a uitat Ia, ceas, apoi s-a ridicat şi a plecat. Schmidt ştia de ce pleacă... La 9 şi 20 începea transmisiunea obişnuită de dimineaţă.

Schmidt şi-a luat şi el gustarea şi apoi a căutat un prilej să intre în vorbă; cu proprietăreasa pensiunii şi, printre altele; a întrebat-o cine este doamna aceea frumoasă, însoţită de fiul ei. Fac impresia unor oameni foarte simpatici şi bine crescuţi-Proprietăreasa, afabilă, i-a povestit că este vorba, de7 familia unui coraerciant Uruguayan „señor Alfonso de Barientos* care de trei ani aşteaptă terminarea războiului ca să poată pleca acasă.

Schmidt s-a întors la el în cameră şi, ascuns după perdea, nu părăsea din ochi vila de peste drum; Dacă aparatele indicau corect „emiţătorul trebuia, să fie în colţul din dreapta al clădirii „la unul din etajele de sus. Foarte, curând; pe poteca din grădină au apărut două persoane. Una. dintre ele era señor Alfonso de Barientos; care avea cu el micul geamantan»

Kent „care era şi el foarte vigilent; îi observase la micul dejun pe chiriaşul cel nou. Aproape de ora prânzului a telefonat din oraş la pensiune şi /s-a interesat dacă n-a întrebat nimeni de el. Şi nea a aflat de englezul care a cerut informaţii despre Elja şi, maturai, despre ol. Kent dispunea de date foarte importante în „legătură cu războiul „iar transmisiunile lui. treceau drept adevărate prorociri. Era – informat că Wehrmachtul lui Hitler pregăteşte o *I*nvazie. În partea de sud, încă neocupată, a Eranţei. Ordinul de atac al lui Hitler era aşteptat din moment în moment.

Când a aflat ce interes deosebit îi poartă renglezul, şi-a adunat chiar în acea. zi toţi colaboratorii; la hotelul Bourgogne” pentru o consfătuire. Era ca o consfătuire a Marelui. stat-major înaintea unei bătălii.

Kent nu. se gândea că nu va mai putea ieşi din cursa întinsă de duşman, dar, pentru mai multă. siguranţă, a. schimbat instrucţiunile şi a luat măsuri ca /organizaţia să nu aibă de suferit în eventualitatea că întreaga Eranţă va Ajunge sub controlul; Gestapoului. X întocmit un plan perfect, având la bază un principiu complicat şi, evident,

greu de descoperit.

Va rămâne acelaşi număr de posturi /emiţătoare, dar radiotelegrafiştii vor; i schimbaţi. Aceleaşi. unde şi frecvenţe. Pentru fiecare post – emiţător vor exista 12 locuinţe conspirative. Gfidul: se află pe masă, iar cheile la dispoziţie. Noul sistem nu poate fi descifraţ, căci nu se bazează pe o formulă. stabilită dinainte; de data aceasta se procedează după regula „jocului – de domino. La domino. se poate. realiza suma maximă de.12 puncte.

Înainte de /emisiune, radiotelegrafistul află, pe baza pieselor jocului de domino, numărul /apartamentului din oare va transmite, lucru pe care nud va şti mici – măcar cu o însă înainte de emisiune. Cine mu. ştie mimic mu poate trăda nimic.

Noul sistem urma să intre în vigoare de: la 15 noiembrie, ora 1 noaptea. Toţi – agenţii au – trebuit /să părăsească imediat apartamentele pe care le ocupau în momentul «acela.

— Kent urma – să – rămână în Marsilia. Dacă, totuşi, să ar – întâmpla să iasă din joc, grupele vor trebui să activeze în continuare, conform instrucţiunilor primite de la centrală. Dacă – el, Kent, va fi împiedicat să în parte la activitatea – grupei şi oamenii vor fi ameninţaţi de vreun pericol, domnul Bérard v trebui să plece la Barcelonă, unde, în strada Caile de Madrid nr. 17, se va anunţa la domnul Juan Just. Acolo va primi noi directive. Domnul Noailles va pleca la Lausanne şi se va alătura grupei „Rado”. Parola: Rosa. În eventualitatea că ar interveni ceva grav, sarcinile grupei vor fi preluate de Geneva şi Lausanne.

Kent ştia, probabil, că Gestapoul este pe urmele lui şi lucrul acesta îl ştiau şi ceilalţi agenţi, dar, atâta timp cât activau în Franţa neocupată, se simţeau în siguranţă. Aici nu putea interveni decât poliţia franceză, or, de ca n-aveau de ce să se teamă. Naziştii dăduseră de urma lor şi aşteptau numai momentul prielnic, căci poliţia franceză nu

manifesta nici cea mai mică dorinţă de a-i aresta, susţinând că n-are dovezi suficiente.

La 9 noiembrie, Hitler a dat ordin să fie ocupată întreaga Franţă. Situaţia se schimba radical. Kent trebuia să dispară. Se hotărî să se mute. Señor Alfonso de Barientos şi frumoasa lui însoţitoare se pregăteau să părăsească pensiunea.

Dar la 11 noiembrie, unităţile germane au invadat Franţa neocupată, căci generalii germani erau foarte speriaţi. În două săptămâni, mareşalul Montgomery înaintase în Africa 850 km, iar germanii fură nevoiţi să se retragă, parcurgând în fugă 1.000 km. Corpurile expediţionare ale armâtei amerizare debarcaseră la Oran şi la Casablanca.

Agenţii germani îl urmăreau pe señor Alfonso de Barientos pas cu pas. Supravegheau casa în care locuia el, precum şi aceea în care se afla radiotelegrafistul cu emiţătorul. Ştiau că în fiecare dimineaţă la ora 11 fix se duce în casa din rue de Diderot numărul 5 şi sună la o uşă pe care e fixată o carte de vizită cu numele Louis Granet.

Divizii germane de blindate au pătruns în Franţa de sud. În aceeaşi zi, pe la ora 9 dimineaţa, în apropiere de Gare du Prado apar trei maşini, care opresc în faţa unei case în stil rococo din rue de Toulon. Din maşini coboară patru bărbaţi îmbrăcaţi civil, dar care par a fi altceva decât vor să arate. Dau buzna în casă. Nu se obosesc să se ascundă, ci vorbesc nemţeşte cu voce tare. Se reped pe scări spre etajul întâi.

Un coridor lung cu uşi deoparte şi de alta. Jos, doi agenţi caută tabloul de siguranţă şi întrerup curentul, pentru ca radiotelegrafistul să nu poată avertiza centrala. Schmidt se opreşte în faţa uşii cu nr. 17. Uşa nu cedează. E închisă pe dinăuntru. O dărâmă şi se năpustesc înăuntru cu pistoalele în mână.

În încăpere nu e decât un singur bărbat, în spatele biroului. Dar nu e Kent. Omul pretinde că n-a auzit în viaţa

lui acest nume. Emiţător? Nu înţelege despre ce vorbeşte domnul. N-a fost nimeni aici, poate că domnii au greşit uşa.

Schmidt cunoaşte planul casei. Se duce la fereastră şi se uită afară. Vede balconul unde este instalată antena, aşadar, asta este încăperea pe care o caută. Începe din nou să cotrobăiască prin casă. Pe birou este o lampă scoasă din priză. Uşa tapetată duce la baie. În spatele cadei descoperă o altă uşiţă. Iese prin ea şi se pomeneşte în cămară, apoi pe scara de serviciu. Se repede în jos pe scări.

La transmisiunea de dimineaţă, Kent sosise ca de obicei, în ziua aceea, îndeosebi, era foarte important să obţină legătura cu centrala. După masă urma să se mute. Îşi stinsese toate lucrurile şi nu aştepta decât ultimele instrucţiuni ale centralei. Transmisiunea a decurs ca de obicei. z’ Xpelul, mesajul, recepţia. Deodată însă, de jos s-au auzit nişte zgomote neobişnuite. Glasuri, paşi, iar undeva în depărtare se auzea lătrând un câine. Apoi s-a stins lumina. S-a stins şi ochiul roşu al emiţătorului, care pâlpâia în ritmul semnalelor morse.

Kent şi radiotelegrafistul s-au uitat unul la altul, fără să scoată o vorbă. Radiotelegrafistul a deschis trapa din podea şi a ascuns aparatul sub scând urile parchetului. Señor Alfonso de Barientos a dispărut prin uşa de la baie. A străbătut în goană grădina tăcută. Paşii nu i se auzeau, căci avea pantofi cu tălpi de cauciuc. A ajuns la portiţa din spate, care ducea în rue Hoefer. A băgat mâna în buzunar ca să scoată cheia, pe care o avea întotdeauna ia el. În momentul acela, cu totul întâmplător, unul dintre agenţii care făceau de pază lângă gard l-a observat. Destinul a fixat la milimetru această întâlnire. Dacă unul dintre ei ar fi întârziat cât de puţin, naziştii n-ar fi pus mâna pe „Micul Şef”.

Radiotelegrafistul Johann Wenzel a avut: ghinionul să fie prins la Bruxelles: în ziua. de: 16 octombrie». chiar în

timp ce transmiteau Gestapoul: n-a: avut prea mult de fiircăi cu el. Omul nu s-a împotrivit de loc. Dimpotrivă»le? – a îndrugat atâtea, poveşti», încât naziştii au. devenit bănui tari. Când i-au promis, căci. cruţa viaţă: redau, libertatea – cu: condică. să transmită, informaţiile false pregătite: de Gestapo, Wenzel s-a împotrivit numai de formă şi până; la urmă. a acceptat

Această acceptare era destul de suspectă din partea unui vechi agent; dar germanii erau. bucuroşicăci. credeau în genialitatea „lor: şi, în atotputernicia ideologiei cămăşilor brune, care face minuni şi transformă. la comandă – < un: vechi comunist: într-un nazist, convins;

Wenzel „ca toţi ceilalţi radiotelegrafiştă, avea. un sistem personal de avertizare, un cuvânt: stâlcit întext său. O singură literă... greşită. Era. de ajuns să strecoare într-un >. mesaj litera greşită şi centrala va. Înţelege pe dată. ce s-a întâmplat, Când agenţii Gestapoului L-au surprins. În tâmpul emisiunii, n-a mai avut timp să avertizeze centrala... Acum însă. o. va face. cu primul; mesaj pe care-l. va transmite sub controlul naziştilor.

Jjohann, Wenzel nu. trebuia să trezească nicio bănuială; nu era. În niciun caz indicat ca naziştii săi simtă că centrala; ştie prea bine; despre ce fel. de joc e vorba în felul acesta „Wenzel a sustras, atenţia; de la întreaga: organizaţie, care şi-a continuat nestânjenită activitatea şi împlus –, până; la urmă, a –, obţinut şi informaţii foarte preţioase chiar de la germani „căci, la, anumite întrebări puse abil şi foarte direct aceştia, nu puteau: să; se eschiveze răspunzândevaziv...

Însuşi. Reile, / şeful Abwehrului german pentru Vest» a recunoscut, că n-au putut trimite răspunsuri: incorecte-atunci când. centrala de la Moscova punea, întrebăride felul acesta:

E adevărat că Guder Mn se află pe frontul de est?: Eadevărat că el: comandă corpurile, de armată: 2 şi 3??

Divizia 7. de tancuri, a părăsit. Franţa? încotro. s-a

îndreptat? De. când, se află statulrmajor* al. diviziei; la Cherbourg? De ce forţă dispune?

Corpului de armată al lui Indl i-a fost afectată Divizia 4 de tancuri sau altă divizie?

Cum se desfăşoară reorganizarea Diviziei 26 de tancuri din Franţa?

Dacă cei de la Abwehr voiau să joace mai departe această piesă, pe care ei e credeau o iscusită farsă de război, trebuiau să jertfească din când în când şi câte o informaţie realmente preţioasă. Centrala din Moscova primea informaţii asemănătoare din multe alte ţări şi din multe alte – surse. Specialiştii le-comparau şi. ştiau să deosebească o ştire falsă de una adevărată. În această privinţă, serviciul secret sovietic nu risca nimic şi-l ducea pe duşman de nas. Vreme îndelungată, centrala s-a prefăcut că nu are nici cea mai mică bănuială în legătură cu pretinsa farsă pe care o jucau naziştii.

La *12* sau 13 noiembrie, Kent şi Elja (Margit Barez) au fost arestaţi la Marsilia. După un timp, agenţii Abwehrului şi ai Sicherheâtsdienstnlui au dat şi de urma „Marelui Şef*» Jean Gilbert.

După una din versiuni, întrebând la telefon, au aflat de la secretara lui Gilbert că el este la dentist şi l-au prins chiar în cabinetul acestuia. După altă versiune, copoii na – rişti au ocupat sediul firmei „Simex" de pe bulevardul Hausmann, unde nu l-au găsit pe Gilbert, dar au scotocit peste tot şi în agenda de pe biroul său au citit însemnarea

„La ora 14, dentist**»

Poate că au reuşit să afle de la cei arestaţi la ce medic stomatolog se tratează, de obicei, Gilbert.

La *20* noiembrie» în jurul orei 14, au înconjurat casa în care se găsea cabinetul doctorului Maleplate. Erau vreo câteva zeci de agenţi ai Gestapoului. Şeful lor, Giering, însoţit de câţiva civili, a intrat şi s-a dus direct în cabinet, «căci. sala de aşteptare era goală.

În cabinet, pe scaunul dentar stătea „Marele Şef",

Jean Gilbert. Deasupra gurii lui deschise era aplecat medicul cu freza în mână. Naziştii n-au mai aşteptat să-i termine tratamentul… în timp ce stătea încă pe scaun, i-au pus lui Leopold Trepper cătuşele.

În cea mai mare vânătoare de spioni din acea vreme, Abwehrul, Gestapoul şi Sicherheitsdienstul lui Heydrich şi-au unit forţele… Ei singuri recunosc ca, în urma acestei acţiuni, au fost arestaţi aproximativ 800 de oameni în Ger.

mania, Olanda, Belgia şi Franţa. Din alte surse reiese că organizaţia clandestină botezată de naziști „Orchestra roşie" număra în rândurile ci în întreaga Europă aproximativ 35.000 de luptători antifascişti. Astăzi, aceste cifre par neverosimile. Naziştii s-au înşelat dacă au crezut că au lichidat sau măcar au paralizat pentru un timp reţeaua de informaţii care lucra pentru Moscova.

Au reuşit să descopere şi să aresteze câţiva radioţelegrafişti, dar, în perioada aceea, în Europa centrală vreo 500 de posturi de emisiune clandestine erau în legătură cu centrala din Moscova. Au fost arestaţi Kent, Hermann şi, până la urmă, Gilbert. Erau pierderi importante. Dar imediat le-au luat alţii locul şi au continuat munca începută de ei. Activitatea era la fel de bine organizată şi informaţiile transmise erau la fel de preţioase. Centrala, în loc să le primească din Paris sau Bruxelles, le primea din Geneva şi Lausanne.

Nu toţi cei arestaţi au avut. un sfârşit tragic. Radiotelegrafistul Hermann – Johann Wenzel – le-a dat naziştilor un exemplu de bravură pe care aceştia nu l-au uitat aşa de uşor. A avut tot timpul o atitudine supusă, cum îi stă bine unui adevărat colaboraţionişt, şi a transmis centralei informaţiile false redactate de naziști. Era păzit de doi agenţi ai Gestapoului, într-o bună zi, Hermann, care până atunci fusese ca un mieluşel, s-a ridicat, a dat pazniculuiu o lovitură de pumn bine ţintită, l-a încuiat în camera de transmisiune şi a plecat. A ajuns în Olanda, unde s-a alăturat uneia dintre grupele care continuau să

transmită.

Nici Kent n-a stat prea mult în închisoarea Fresnes, unde l-au aruncat naziştii. A profitat de prima ocazie şi, cu ajutorul tovarăşilor săi, a ajuns în libertate împreună cu Murgit Barez; un timp au locuit la Bruxelles. Dar cel mai dramatic este epilogul la povestea „Marelui Şef", Jean Gilbert – Leopold Trepper.

ET ştia că nu va putea ieşi din închisoarea nazistă decât recurgând la un vicleşug bine ticluit Naziştii erau convinşi că Gilbert a capitulat El însă pâiidea un prilej ca să se elibereze, prilej care. nu s-a lăsat prea mult aşteptat

Unul dintre paznici, un oarecare Willy Berg, se gândea să se pună la adăpost pentru eventualitatea că Hitler ar „pierde războiul. În ziua de 13 septembrie, în urma unui chef făcut în ajun, Berg a venit la slujbă frânt de oboseală. Leopold Trepper i-a spus că are o reţetă straşnică pentru asemenea situaţii şi în cursul zilei, când au trecut prin faţa unei drogherii din apropiere de Gare SL Lazar, Gilbert s-a oferit să-i procure ceaiul miraculos. Berg îl însoţea adesea pe Trepper în diferitele plimbări pe care „Marele Şefe le avea de făcut în aşa-zisa lui muncă de colaborare cu naziştii, aşa că nu i s-a părut nimic suspect.

Trepper a intrat singur în drogherie, în timp ce paznicii aşteptau la uşă. Văzând că au trecut 10 minute şi nu mai. apare, unul dintre gestapovişti a intrat după el. Trepper nu era în prăvălie. Vânzătorul susţinea că nu cunoaşte pe nimeni cu acest nume, n-a văzut pe nimeni intrând şi n-a vândut nimănui ceai. A intrat şi celălalt paznic şi au descoperit că drogheria mai avea o ieşire care dădea în curtea de serviciu, de unde se putea trece în curţile caselor vecine. Prizonierul lor, „Marele Şef* Jean Gilbert, se făcuse ne văzut.

În fierbintea lună iunie 1943, Parisul a cunoscut una din cele mai mari vânători de oameni din tot timpul celui de-al doilea război mondial. Naziştii au mobilizat toate forţele Gestapoului, ale Sicherheitsdienstului şi ale poliţiei

franceze. Zadarnic însă. Francezii ţineau cu el. Mişcarea de rezistenţă era stăpână pe situaţie. Leopold Trepper s-a ascuns câteva săptămâni la unul dintre agenţii de legătură belgieni, apoi s-a alăturat upei grupe de patrioţi francezi şi a luat parte activă la lupta dusă pe frontul secret împotriva ocupanţilor.

Naziştii erau neputincioşi. Agenţii continuau să-şi îndeplinească misiunea Frontul secret era de neînvins, căci în această luptă îşi uneau forţele luptătorii pentru libertate din multe ţări europene.

Agentul din preajma lui Hitler

Serviciul de informaţii sovietic prevăzuse şi eventualele pierderi. Când centrala n-a mai primit de la Bruxelles» Paris şi Marsilia mesaje semnate cu numele conspirative Kent şi Gilbert, radiotelegrafistul de la Moscova a emis. un mesaj codificat unui grup necunoscut purtând indicativul „Bora", De atunci, centrala primea de la Geneva şi Lausanne mesaje cu caracter militar referitoare la mişcările trupelor naziste pe frontul de est şi la planurile statului-majos al lui Hitler. În locul „Marelui Şef" Gilbert şi al „Micului Şef" Kent, pe scenă şi-a făcut apariţia Alexander Rado, numit Alfred. El îşi semna mesajele eu numele conspirativ Dora.

Oamenii Abwehrului se înşelau dacă-şi închipuiau că i-au învins pe spionii sovietici, în curând s-au putut convinge că informaţiile pe care centrala, sovieticăle. primea acum din Elveţia erau la fel, dacă nu chiar şi mai valoroase decât. cele pe care le primea din Paris. Conducerea Abwehrului nazist a descoperit că o organizaţie ilegală invincibilă ia amploare în Europa ocupată.

Germanii au reuşit să intercepteze şi ulterior să descifreze parţial mesaje care dădeau la iveală un adevăr de necrezut: sovieticii deţineau secrete militare cunoscute numai de Adolf Hitler şi de câţiva colaboratori ai săi mai apropiaţi. Aşadar, agentul secret se afla chiar în preajma

lui Hitler.

Alexander Rado nu-l cunoscuse pe Kent, dar auzise de el. Odată, în octombrie 1940* a primit un mesaj cifrat. Centrala îl anunţa Kent soseşte de la Bruxelles pentru a. aduce grupei noi instrucţiuni. Lucrurile se vor petrece astfel: el se va prezenta drept delegat al directorului. Rado îi va oferi o ţigară şi îşi va lua şi el una., Kent îi va aprinde ţigara lui Rado cu bricheta şi îi va spune că este nou în funcţie. Rado îl va întreba cum îl cheamă. El îi va spune că îi va transmite mesajul Kent urmează să predea grupei lui Rado un nou cifru de emisiune, instrucţiuni şi bani. Va sosi chiar în cursul acestei săptămâni, într-o după-amiază, la ora cincisprezece fix.

Firma „Geopress" din Geneva, Rue de Lausanne 113, era cunoscută ca institut cartografic, atelier pentru tipărirea unor hărţi simple şi agenţie specializată în lucrări de tipografie. „Geopress" furniza zilnic ziarelor hărţile necesare şi schiţe generale privind evenimentele de pe front, iar după fiecare operaţie militară edita planuri ale situaţiei de pe front. Bineînţeles, toate acestea erau primite eu mare interes. Şeful şi proprietarul firmei, Alexander Rado, era întotdeauna ocupat până peste cap. Şi nu numai cu editarea planurilor şi a hărţilor... Era rezidentul serviciului de spionaj sovietic şi organizaţia lui preluase sarcinile lui Kent şi Gilbert.

Alexander Rado era un vechi comunist maghiar. De profesiune era cartograf şi avea o adevărată pasiune pentru meseria sa. Cunoştinţele lui de specialitate ajunseseră la un asemenea nivel, încât a fost ales membru al Societăţii regale de geografie din Anglia» În acelaşi timp, activa intens în cadrul mişcării comuniste. Vorbea curent, şase limbi, avea o inteligenţă excepţională şi era considerat maestru în domeniul său. Ulterior s-a dovedit că era şi un maestru al serviciului secret

În Elveţia venise: de la Pâra. unde îşi avea la început sediul firma. „Geopress". Şi, probabil, din indicaţia

centralei a luat încă din 1937 legătura cu Poliakova, rezidenta de până atunci a serviciului secret sovietic din această ţară. Reţeaua de informaţii din Geneva era una din organizaţiile sovietice care urmăreau cu atenţie evoluţia situaţiei politice în Europa. Imediat ce Hitler a venit la putere şi a început să-şi ameninţe vecinii, serviciul de informaţii militar sovietic s-a îngrijit ca, în eventualitatea unui conflict armat cu Germania nazistă, să dispună de o reţea care să-i asigure informaţii din toate regiunile europene.

După ce germanii au invadat Polonia şi celelalte ţări europene, centrala din Moscova a început să primească informaţii de la reţeaua elveţiană, prin Paris, de unde, materialul microfotografic era adus de un curier special. După aceea, germanii au ocupat o parte din Franţa, iar Parisul a căzut în mâinile ocupanţii or; drumul urmat până acum nu devenise complet impracticabil, dar apăruseră obstacole şi pericole grave. De aceea, Alexander Rado era preocupat de găsirea unui mijloc mai bun şi mai rapid de transmitere a informaţiilor, şi pentru aceasta Kent i-a adus de la Bruxelles lui Rado, la Geneva, noi instrucţiuni.

Organizaţia lui Alfred nu era singura din Elveţia. De mai multă vreme, aici mai lucra o grupă independentă sub conducerea Mariei Schultz, cunoscută sub numele conspirativ de Sonia. În 1937 au venit, ca şi Alfred, în Elveţia şi s-au instalat într-o căsuţă modestă din satul Caux sur Montreux, de unde conduceau grupa de informaţii.

În 1933, în această grupă a intrat agentul secret englez Alexander A. Foote, numit zXllan. Numele lui conspirativ era Jim şi la început a lucrat la München, unde urmărea pregătirile naziştilor în vederea viitorului război. În august 1939, Foote tocmai se întorsese din călătoria făcută în Germania nazistă şi a prezentat o informare cu privire la cele observate de el. Sonia primise de la centrală indica-ţi-a de a-i retrage pe toţi agenţii care lucrau pe teritoriul, german **şi** a aştepta alte instrucţiuni.

Foote lucra la München cu un vechi prieten, Bill Philips, cu care luptase împreună într-o brigada roşie internaţio* –nală din Spania. Acesta de asemenea a revenit la „baza maternă* şi, fiindcă amândoi aveau timp liber, au învăţat să mânuiască aparatul ele emisiune pe unde scurte prin care Sonia ţinea legătura cu centrala. După câteva săptămâni, în martie 1940, Foote şi Philips erau radiotelegrafişti ca1* ficaţi.

Pe atunci, în Elveţia exista un singur aparat de emisiune, cel de care se folosea Sonia, Grupa lui Rado nu avea niciun aparat. Mai târziu, când s-a dovedit că trimiterea mesajelor pe calea obişnuită devine tot mai dificilă, centrala i-a dat Sonici directive să intre în legătură cu Alfred şi să-i pună la dispoziţie staţia pentru transmiterea informaţiilor.

La început au folosit o metodă foarte complicată. Sonia venea personal de la Caux la Geneva să ia informaţiile, pe care, pentru mai multă siguranţă, Alfred le cifra dinainte. Apoi se întorcea la Caux şi de aici Foote sau Philips transmitea centralei informaţiile. Nu numai că era un procedeu periculos, dar se pierdea şi prea mult timp. Mesajele întârziau, Sonia nu putea să vină din două în două zile, cum ar fi fost necesar, căci ar fi devenit suspectă. De aceea, s-a înţeles cu Alfred să mute staţia la Geneva. Organizaţia Dora transmitea atât de multe informaţii şi atât de importante, încât practic acoperea activitatea grupei Soni ei.

Alfred avea un radioemiţător, dar pentru deservirea lui avea nevoie de un radiotelegrafist. În august 1940 a venit la Geneva Alexander Foote. Trebuia să instruiască pe cineva. Nu era însă uşor să se găsească un om capabil, de încredere şi cu înclinaţii pentru tehnică. Alfred întreţinea de mulţi ani relaţii cu luptătorii din rezistentă de prin partea locului şi preşedintele partidului de stânga, Leon Nicole, i-a recomandat un om de încredere. Era vorba de proprietarul unui magazin cu accesorii pentru aparatele de

radio, Edmond Hamel". Alexander Foote şi-a instalat aparatura la etajul întâi, deasupra magazinului acestuia şi i-a iniţiat pe Edmond şi pe soţia lui, Olga, în mânuirea aparatului de emisiune.

Pe lângă aceasta, Hamel a mai primit şi o misiune de încredere. Dacă un negustor de piese de radio cumpără diferite piese pentru' radio, nu bate nicidecum la ochi, aşa că Hamel trebuia să procure material pentru alte câteva aparate, de emisiune cu eficienţă maximă, să le monteze şi treptat să le pună în funcţiune. Organizaţia intenţiona să-şi extindă în scurt timp activitatea.

Acum grupa lui Alfred era destul de mare. Maria Schultz a părăsit Elveţia şi şi-a predat mica ei grupă lui Foote, care, la rândul lui» a pus-o sub ordinele şefului principal, Alfred.

La sfârşitul anului 1940, organizaţia de spionaj Bora era pregătită pentru îndeplinirea misiunilor secrete.

Aşa cum nu se putea vorbi de o armată elveţiană în adevăratul sens al cuvântului, tot astfel nimănui nu-i trecea prin minte să ia în consideraţie serviciul secret elveţian. Şi totuşi, a existat şi-a fost unul dintre cele mai interesante din lume, având relaţii de nebănuit în cete mai înalte foruri militare din Berlin şi fiind, poate, singurul serviciu secret care era o instituţie mai mult sau mai puţin particulară a unui număr de ofiţeri în retragere din armata elveţiană. Aceştia s-au instalat într-o vilă spaţioasă la Sfceig, în apropiere de orăşelul Tricscheh, şi pentru propria lor satisfacţie au pus cu sârguinţă la punct o centrală de informaţii particulară. Şeful şi părintele spiritual al instituţiei era maiorul Hans Hausmann din Teufen.

Este greu de precizat de unde a pornit imboldul pentru înfiinţarea unei atât de neobişnuite centrale de spionaj. Cert este însă că, în scurt timp, maiorul Hausmann a reuşit să stabilească legături preţioase şi să creeze o reţea sigură de agenţi în Germania nazistă şi în

Italia fascistă.

Din Lucerna (Elveţia), organizaţia de spionaj şi-a întins antenele destul de departe. Se spune că maiorul Hausmann obţinea informaţiile direct de la cete mai înalte foruri militare naziste şi informatorul lin avea acces la documentele cele mai secrete.

Când situaţia din Europa s-a agravat, elveţienii au început să facă pregătiri militare, menite să asigure securitatea graniţelor statului şi tradiţionala neutralitate a ţării. Generalul Henry Guisan a fost numit comandant suprem al armatei elveţie». Acesta a început să reorganizeze unităţile militare şi l-a însărcinat pe – colonelul Boger Masson cu organizarea aşa-numitei Secţii a cincea" a statului-major, respectiv a serviciului de informaţii militar. Organizaţia, atât de bine pusă la punct, a maiorului Hausmann – care până atunci fusese o agenţie particulară – a devenit o parte componentă, s-ar putea spune chiar piatra de temelie, a secţiei de informaţii a Marelui stat-major al armatei elveţiene.

Generalul Guisan a acceptat cu entuziasm să lucreze cu un serviciu de informaţii bine rodat şi s-a hotărât să folosească caracterul excepţional de instituţie particulară al acestuia. Membrii organizaţiei au fost repartizaţi la secţia respectivă din cadrul Marelui stat-major, dar maiorului Hausmann i s-a lăsat mână liberă în acţiunile ce urmau să fie desfăşurate, i dându-i-se doar dispoziţia de a lărgi reţeaua de agenţi şi colaboratori, atât în ţară cât şi în străinătate.

După cum se pare, maiorul Hausmann a luat legătură cu doi oameni care au avut un rol important în desfăşurarea ulterioară a evenimentelor. Unul dintre aceştia era dr. Xaver Schnieper, fiul fostului consilier guvernamental şi bun prieten cu Rudolf Roessler, proprietarul editurii „Vita Nova" din Lucerna. Roessler, sau Lucy, cum s-a numit el mai târziu, era duşman de moarte al Germaniei hitleriste. S-a născut la Kaufbeuren,

în Bavaria, a studiat la Augsburg şi ulterior a făcut ziaristică la Berlin. După aceea a venit la putere Hitler, şi Roessler a fost nevoit să părăsească Germania. A emigrat în Elveţia şi s-a instalat la Lucerna, unde a înfiinţat o editură.

Cei mai mulţi specialişti sunt de acord că Roessler a fost un ziarist excepţional de talentat şi, îndeosebi, un comentator foarte competent al evenimentelor politice-militare. Articolele lui de fond, interesante şi scrise cu multă vervă, conţineau informaţii demne de încredere. Roessler avea prieteni de nădejde în vechea lui patrie şi în timpul războiului a reuşit să obţină informaţiile direct de la sursă.

Se prea poate, deci, ca el să fi intrat în legătură cu maiorul Hausmann prin intermediul vechiului său prieten Schnieper şi să fi acceptat să colaboreze cu el. Cert este că Rudolf Roessler a folosit excepţionalele relaţii pe care le avea în Germania nazistă pentru a-şi procura informaţii secrete şi a le preda organizaţiei de informaţii de pe lângă Marele stat-major elveţian. Erau informaţii de dată recentă şi de aceea este de presupus că erau transmise printr-un curier diplomaţie sau, mai rapid, prin lanţul posturilor de radio clandestine. În legătură cu modul de transmitere a informaţiilor, părerile specialiştilor erau împărţite şi nu s-a ajuns la o concluzie convingătoare.

După toate probabilităţile, la Berlin nimeni nu ar fi putut folosi un emiţător atât de puternic fără să trezească bănuieli, şi în Elveţia nu se cunoaşte niciun post care să fi recepţionat asemenea informaţii. Dacă excludem posibilităţile enumerate mai sus, rămâne o singură probabilitate: informaţiile erau primite şi transmise printr-un emiţător aflat la una din reprezentanţele străine. Nici acest lucru nu a putut fi întru totul dovedit, deşi este singura explicaţie logică. Nu se cunoaşte deci răspunsul la o întrebare fundamentală. Şi fiindcă Lucy nu mai trăieşte, se pare că răspunsul nu va fi aflat niciodată.

În iunie 1941, în biroul lui Alfred a sunat telefonul. Era agentul Taylor. Dorea să se întâlnească cu el în legătură cu o problemă importantă, care nu suferea aminare. Alfred nu se întâlnea personal cu agenţii, Taylor ştia foarte bine acest lucru şi era unul dintre agenţii cei mai prudenţi, Cândva ocupase o funcţie în Biroul internaţional al muncii de la Geneva şi din acea perioadă îşi păstrase relaţii foarte influente. Numele lui adevărat era Christian Schneider, era originar din Germania, avea titlul de doctor în ştiinţe politice şi colabora la editura lui Roessler. Ulterior a ieşit la iveală că întreţinea de multă vreme legături cu grupa Dora, fără ca prietenul şi editorul său să ştie ceva.

Alfred şi-a dat seama că trebuie să fie vorba de un lucru foarte important, de vreme ce Taylor şi-a asumat riscul unei convorbiri telefonice directe. A fost şi mai mirat când a auzit că agentul vrea să vină imediat la biroul şefului firmei „Geopress”. Taylor a luat un taxi şi după câteva minute se aflau unul în faţa celuilalt.

Taylor avea, într-adevăr, o ştire senzaţională: Hitler a luat hotărârea de a ataca Uniunea Sovietică şi a fixat şi ziua atacului, Informaţia sosise în Elveţia în ziua respectivă, deci era foarte recentă. Hotărârea lui Hitler nu putea fi mai veche de două zile.

Alfred nu era un novice, avea o experienţă de ani de zile de activitate ilegală, dar această informaţie i s-a părut de o deosebită importanţă. Orice putere, şi cu atât mai mult statul nazist, ar fi luat toate măsurile de siguranţă cu putinţă pentru ca această dată de mare importanţă strategică să nu ajungă la urechi nedorite. Data fixată pentru invadarea teritoriului sovietic nu o ştia decât Hitler şi câţiva generali de-ai lui, Cum a ajuns, oare, Taylor la această informaţie?

Când un agent al serviciului de informaţii află o ştire atât de importantă, întreabă imediat din ce sursă provine. Aşa a procedat, desigur, şi Alfred. Agentul Taylor însă a

răspuns evaziv. Ştirea îi parvenise de la un cunoscut excepţional de bine informat, care a aflat-o, prin intermediul unei terţe persoane, direct de la înaltul. comandament german şi a predat-o secţiei de informaţii a Marelui stat-major elveţian. A fost adusă de curierul diplomaţie al unui anumit stat. Nu putea să spună care, întrucât nici el nu ştia. Informatorul lui lucrează pentru serviciul de informaţii elveţian; nici numele lui nu-l poate divulga, dar garantează veridicitatea informaţiei şi de aceea îi cere lui Alfred s-o cifreze imediat şi s-o transmită la centrală. Este, probabil, informaţia cea mai preţioasă care a ajuns vreodată în mâinile grupei.

Două zile mai târziu, s-a primit aceeaşi informaţie din-Berlin de la organizaţia Coro şi de la alţi câţiva agenţi. Dar cea de la grupa Dora a sosit cu două zile mai înainte, A doua zi, centrala i-a trimis lui Alfred un măsaj în care directorul îi cerea să obţină neapărat în continuare ştiri de la informatorul care le-a furnizat data atacului proiectat al naziştilor. Era o sursă preţioasă, care trebuia câştigată şi reţinută neapărat.

În obţinerea acestor informaţii se specializaseră agentul Taylor şi ziaristul Long, cu domiciliul în Elveţia. Long se ducea la Berna, unde se întâlnea cu un cunoscut de-al lui, ofiţer la Marele stat-major. Acesta primea aceleaşi informaţii ca şi Taylor şi, pare-se, de la aceeaşi sursă. De aceea, Alfred i-a comunicat lui Long unele informaţii din Franţa în schimbul celor pe care voia să le obţină. Long s-a întors de la Berna cu o recoltă bogată. Agresiunea germană împotriva U.R.S.S. era deja un fapt împlinit. După ce a citit însemnările, Alfred nu mai avea nicio îndoială că este vorba de acelaşi agent. Erau informaţii preţioase cu caracter militar, pe care Alexander Foote le-a transmis în următoarele două zile.

1. Forţele armate germane au suferit pierderi serioase pe frontul de răsărit şi majoritatea diviziilor nu au efectivul complet. Diviziile care au rămas pe frontul de

răsărit sunt formate în cea mai mare parte din ostaşi care au fost instruiţi numai patru sau şase luni. Sunt şi cazuri când oamenii n-au făcut decât o lună instrucţie. Cu astfel de soldaţi germanii îşi completează efectivele diviziilor.

2. Generalii de la înaltul Comandament sunt de părere că războiul vă mai dura cel puţin treizeci de luni. După părerea lor, se va ajunge la o pace de compromis.

3. Ordinul lui Hitler de ocupare a Murmanskului şi de invadare a Caucâzului presupunea ocuparea Leningradului şi. a Odesei până la 15 septembrie. Întrucât cele două oraşe nu au fost ocupate, germanii au renunţat şi la celelalte două planuri.

4. La sfârşitul lunii septembrie, armata germană avea 400 de divizii din toate armele şi în afară de aceasta, 1.500.000 de oameni în organizaţia Todt şi aproape un milion de oameni în forţele aeriene, inclusiv piloţii şi personalul terestru. Nu erau incluşi aici agenţii de legătură să militarii din apărarea antiaeriană.

5. Armata germană menţine în Franţa aproximativ douăzeci-douăzeci şi două de divizii, în cea mai mare parte „landsturm". Moralul trupelor este oscilant» Sunt retrase în permanenţă alte trupe. La începutul lunii octombrie au mutat unităţile din garnizoana Bordeaux şi de la sud de Bordeaux.

6. Germanii au sperat că vor intra în Moscova la 14 sau cel mai târziu la 20 octombrie» La Breansk stau masate subunităţi de tancuri şi aşteaptă ordine.

7. Cu câteva zile mai înainte, înaltul Comandament german a dat ordin să se supună Moscova unui asediu de lungă durată, după ce artileria grea de la Königsberg şi Breslau (astăzi Kaliningrad şi Wrocław. – *V.P.B.)* a fost adusă pe frontul Moscovei. Presa germană a primit ordin să publice articole despre cucerirea Moscovei.

Era o recoltă bogată de informaţii, prezentând o mare importanţă strategică. În încheierea ultimului mesaj, târziu după miezul nopţii, Foote a transmis şi o explicaţie

din partea lui Alfred: sursa şi modul în care au primit at ştia informaţii preţioase dintr-odată.

Toate aceste informaţii au fost transmise Marelui stat-major elveţian de un ofiţer german de la înaltul Comandament. Pe viitor, secţia de informaţii a Marelui stat-major elveţian va fi desemnată prin numele conspirativ Luey.

Niciodată nu s-a putut afla precis cine erau persoanele care furnizau informaţiile cuprinse în mesajele semnate Lucy. Se părea că nu este vorba numai de informaţiile pe care Alfred le primea de la Roessler prin Taylor sau Long. După prima informaţie uluitoare cu privire la data când va avea loc agresiunea nazistă împotriva Uniunii Sovietice, au urmat un şir întreg de informaţii cu caracter militar demne de toată încrederea. Ele soseau din toate colţurile Europei ocupate, de la Marea Baltică până la Marea Neagră. Nu era cu putinţă să provină toate de la un singur agent

Şi tocmai această multilateralitate a stârnit la început neîncredere. Alfred s-a îndoit de valoarea informaţiilor, a bănuit că naziştii încearcă să-şi infiltreze oamenii în serviciul de spionaj sovietic şi aceste informaţii excepţionale trebuiau să le servească drept bilet de intrare în cercul restrâns al colaboratorilor. Nu este exclus ca nici centrala de la Moscova să nu fi dat crezare acestor mesaje. Dar, în scurt timp, evenimentele de pe front le-au confirmat veridicitatea.

Mai târziu a reieşit că informaţiile transmise de Lucy erau rodul unei munci colective. Cele provenite direct de la înaltul Comandament al armatei germane purtau indicativul „Werther”, iar cele a căror sursă era Comandamentul suprem al forţelor aeriene – indicativul „Giga”. Ulterior, Lucy a afirmat că avea relaţii în toate înaltele foruri militare şi astfel putea obţine orice informaţie.

Şi după terminarea celui de-al doilea război mondial,

specialiştii au căutat multă vreme să descopere cine furniza aceste informaţii, care în parte proveneau de la Berlin, în parte de la serviciul secret al Marelui stat-major elveţian. Chiar Alexander Foote, care după război a descris desfăşurarea întregii acţiuni, era înclinat să creadă că singura cale posibilă era transmisiunea fără fir. Şi în acest caz trebuia să fie vorba de un agent curajos, care, după toate aparenţele, participa direct la consâatuirile în legătură cu situaţia de pe front, consfătuiri ce aveau loc de două ori pe zi la cartierul general, şi imediat după terminarea lor transmitea cât putea de repede informaţia. În aceeaşi zi, Lucy primea mesajele de la Lausanne. Acesta era drumul probabil.

Cu toate cercetările întreprinse de agenţi individuali şi de serviciile secrete occidentale, nu s-a putut afla cine a fost agentul secret din preajma lui Hitler. Cum experţii nu au putut găsi uh răspuns precis la această întrebare, au fost nevoiţi să se mulţumească cu o explicaţie aproximativă, Istoricul englez Charles XVighton a făcut următorul raţionament:

Asemenea informaţii le putea obţine serviciul secret al bisericii catolice, deci al Vaticanului, care întreţinea relaţii directe cu principalele căpetenii naziste. Sau vreun comunist, luptător din rezistenţă, care ar fi lucrat într-unul din cele mai înalte posturi din aparatul militar nazist.

În sprijinul primei ipoteze venea faptul că unii înalţi ofiţeri de la Marele stat-major elveţian erau catolici şi în relaţii de prietenie cu înalte feţe bisericeşti. Se ştie că serviciul secret elveţian avea legături cu serviciul secret al Vaticanului, al cărui sediu se afla într-o mănăstire din apropiere de Freiburg, în Pădurea Neagră. Nu este exclus ca Vaticanul să fi avut spioni chiar în cuibul naziştilor. Ulterior s-au descoperit de-a lungul graniţelor de stat ale Austriei diferiţi agenţi de legătură ai Vaticanului. Şi aceşti agenţi aveau serioase posibilităţi.

În timpul războiului, Elveţia al avut o situaţie

excepţională ca urmare a neutralităţii ei. Preoţii elveţieni puteau să călătorească şi în perioada de cea mai mare încordare internaţională prin ţările ale căror armate se înfruntau pe front. Aceşti prelaţi, după cum s-a dovedit mai târziu, aveau legături cu serviciul secret al ţării lor. În afară de aceasta, se ştie că mulţi demnitari nazişti şi înalţi ofiţeri din Gestapo şi SS erau credincioşi şi acordau multă atenţie unui ordin din partea Vaticanului.

Cea mai plauzibilă explicaţie ar părea că este aceea potrivit căreia preţioasele informaţii proveneau de la membrii grupului de rezistenţă germană „Orchestra roşie", Harro

Schulze-Boyşen, Arwid Harnack şi ceilalţi. Dar când membrii grupului au fost condamnaţi, informaţiile de la Berlin au continuat să sosească. După valoarea lor şi după forma exprimării, persoana care le furniza era aceeaşi. Gestapoul n-a dat de urmele tuturor membrilor organizaţiei, mulţi putând fi avertizaţi la timp şi reuşind astfel să fugă şi să se pună la adăpost. Despre ei naziştii n-au aflat niciodată nimic. Chiar Gestapoul recunoaşte că ulterior au mai fost descoperiţi alţi agenţi. Aşa, de exemplu, au fost arestaţi doi agenţi care întreţineau legături cu Harro Schulze-Boyşen şi, totodată, cu serviciul secret elveţian. Numele lor conspirative erau Barras şi Lambert.

Poliţia federală elveţiană ştia că dintr-o regiune a ţării se transmit pe cale ilegală anumite informaţii şi, potrivit legilor în vigoare ale neutralităţii, nu putea îngădui acest lucru. Nu se poate spune că poliţiştii elveţieni dădeau dovadă de un zel exagerat în descoperirea posturilor de radio clandestine, dar serviciul este serviciu, şi poliţia dispunea de posturi de ascultare, care, după câteva interceptări, au detectat cu precizie poziţia posturilor clandestine.

O seară urâtă de noiembrie. Ploaie şi vânt. Ora nouă fix. La un colţ, în apropierea magazinului, pe strada

întunecoasă a oprit o limuzină a poliţiei. Din cealaltă parte vine altă maşină, cu farurile aprinse, care se opreşte. Pare a fi o maşină a poştei pentru distribuirea coletelor. Amândouă maşinile staţionează» dar nimeni nu coboară. Patru bărbaţi stau tăcuţi în limuzină şi privesc trotuarul de vizavi, unde a staţionat niaşina poştei. De după geamul din faţă a licărit de trei ori lumina unei lanterne. Cei patru bărbaţi au deschis, portierele şi au coborât grăbiţi din maşină.

Rue de Carouge 26. La parter, Edmond Hamel are un magazin cu piese de radio. La ora aceasta, uşa casei este, bineînţeles, încuiată. Un bărbat în civil apasă pe sonerie. Soneria se aude pe coridor ca un semnal de alarmă. La primul etaj» o fereastră este luminată. Unul din cei patru oameni 6 ţine în permanenţă sub observaţie. Acum s-a deschis. A apărut o siluetă feminină.

— C i ne e?...!

— Poliţia, deschideţi 1

Olga Hamel, cunoscută în organizaţie, sub numele de Maud, a plecat de la fereastră şi s-a dus în grabă la soţul ei, care şedea în faţa aparatului de emisiune pe unde scurte şi transmitea. Maud n-a scos un cuvânt, cu o singură mişcare a măturat hârtiile de pe masă, a alergat la bucătărie şi a azvârlit în sobă un pumn de mesaje mototolite împreună cu cifrul. A mai aruncat o privire în încăperea $2 i care se afla aparatul şi, văzând că totul este în ordine, a coborât calmă scările.

A deschis uşa şi s-a uitat mirată la vizitatori. A făcut – un gest cu nuna care arăta cât se poate de clar că nu înţelege ce vor de la ea. E în toiul nopţii şi soţii Hamel sunt nişte oameni paşnici. Poliţiştii s-au repezit spre etajul întâi de parcă ar fi fost la ei acasă. Doamna Olga venea încet în urma lor. În încăperea luminată, care se găsea chiar deasupra magazinului, stătea la masă Edmond Hamel, proprietarul magazinului, cu nişte piese pentru radioamatori în faţă. Pe masă se afla un aparat şi într-un

colţ erau azvânite nişte sârme încurcate.

Privirile poliţiştilor au fost atrase de o lădiţă. Semăna perfect cu un radioemiţător de amatori. Inspectorul o arătă şi spuse că, cu câteva clipe mai înainte, domnul Hamel a stabilit cu acest aparat o legătură radio interzisa cu străinătatea, faptă ilegală, pasibilă de pedeapsă. îl roagă să-i însoţească, iar aparatul va fi confiscat.

Lui Edmond Hamel, care până acum a stat liniştit, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat, îi sare muştarul Furios, le reproşează poliţiştilor că şi-au permis să pătrundă în casa lui. Ce fel de ordine este aceasta; el nu face n, unic necinstit, lădiţă de pe masă este un aparat de încălzit de înaltă frecvenţă şi nici vorbă nu poate fi de un aparat de emisiune. Cum poate să le treacă prin cap aşa ceva?

Îşi face un tratament, căci îl chinuie nişte dureri nevralgice cumplite, şi nu are destui bani ca să-şi poată permite să cumpere un aparat scump. Şi apoi, asta este specialitatea lui, şi l-a făcut singur. E drept că arată cam ciudat, dar s-ar putea să fie mai bun decât aparatele acelea elegante care costă o grămadă de bani.

Dar poliţiştii nu se dau uşor bătuţi. Cu urechile lor au auzit jos, la staţia de ascultare, semnalele Morse. Edmond

Hamel însă sare imediat, spunând. că el. habar n-are de semnalele Morse, dar recunoaşte că aparatul de încălzit nu merge tocmai cum trebuie şi se mai; întâmplă să scapere din când în când, probabil că s-a slăbit vreun contact. Poate de-aceea scoate şi câte un fluierat.

O asemenea argumentare este neconvingătoare în condiţii de război. În Elveţia însă, legile erau respectate şi pe vremea Gestapoului şi a lagărelor de concentrare cu crematoriile lor. Mici poliţia nu era exceptată de la obligaţia de a respecta, legile. împotriva unui suspect învinuirile nu erai suficiente, poliţia trebuind să dispună de o dovadă concretă. Şi nu dispunea. Chiar dacă cei de la postul de ascultare au auzit semnalele Morse şi se aflau acum în faţa unei lădiţe care ar fi putut foarte bine să

emită asemenea semnale, totuşi, nu aveau o dovadă incontestabilă. O afirmaţie contra altei afirmaţii. Poliţia pretindea că Hamel a folosit un aparat de emisiune clandestin, iar el susţinea că nu e adevărat şi încă se şi înfuriase că au pătruns fără nici un drept într-o casă străină. Avea dreptate, era ilegal.

Olga Hamel stătea deoparte şi asculta convorbirea. Ştia că în toată casa nu pot găsi nicio dovadă împotriva lor. Hârtiile fuseseră arse. Soţul ei strânsese între timp antena, care zace acum. Într-un colţ laolaltă cu nişte sârme vechi. Poliţiştii l-au ridicat pe comerciantul de piese de radio împreună cu aparatul acela; ciudat pentru tratarea durerilor nevralgice şi l-au urcat în maşină. De îndată ce maşinile au dispărut după colţ – Maud a. ieşit pe uşa din dos a clădirii şi a alergat la Alfred.

Foarte prudentă „s-a uitat, de jur-împrejur ca să vadă dacă nu este urmărită, a traversat în fugă străzile pustii şi ude, până a ajuns în partea opusă a oraşului, la gară. Aici a luat un taxi şi a cerut şoferului să oprească; cu câteva case mai înainte de locuinţa şefului.

În Mul acesta a reuşit să avertizeze la timp grupa.

Alfred ştia că poliţia federală este pe uratele lor. Cu câteva săptămâni înainte comunicase centralei de la Moscova bănuiala sa şi de acolo a primit instrucţiuni, privind măsurile pe care trebuie să le ia cu privire la cei mai importanţi dintre agenţi, pentru ca, în caz de nevoie, fiecare să poată lucra independent şi transmite mesaje direct centralei. De la Moscova li s-a recomandat să fie cât se poate de prudenţi.

Şi aveau motive serioase să le atragă atenţia, Câteva zile mai târziu, după ce poliţia l-a interogât fără niciun rezultat pe Edmond Hamel şi i-a dat drumul după două ore, Alexander Foote i-a solicitat lui Alfred o întâlnire. Era un lucru neobişnuit, poate şi necugetat într-o situaţie de pericol iminent. Jim a avut însă un motiv întemeiat pentru a cere această întâlnire. Aflase că pe celălalt mal al lacului

Geneva, pe teritoriul francez ocupat, se plimbă o grupă de goniometre germane care caută să detecteze locul posturilor de radio din Elveţia. Foote a aflat acest lucru de la soţii Wilmer (Lorenzo şi Laura), care se aflau tocmai în hotelul alpin de lângă Annecy când s-a instalat acolo echipa posturilor de ascultare germane.

Între timp, germanii recurgeau la toate metodele pentru a descoperi sursa de unde îşi procură grupa din Elveţ-a asemenea informaţii importante. Domnii de la Gestapo şi Sicherheitsdienst au crezut că prin arestarea şi condamnarea lui Arwid Harnack şi a lui Harro Schulze-Boysen vor zădărnici orice acţiune subversivă a duşmanului. Acum aveau prilejul să se convingă că s-au înşelat. Amiralul Canaris, Ribbentrop, Hitler şi Heydrich şi-au dat seama că de fapt agenţii Abwehrului – nu şi-au atins scopul. Serviciul secret sovietic continua să lucreze la fel de bine.

Când posturile de ascultare germane au reuşit să prindă primul mesaj cifrat, au descoperit că are numărul de ordine 207. Asta era la 6 septembrie 1941. Au calculat şi au ajuns la concluzia că grupa transmisese lunar la început optzeci, apoi o sută douăzeci şi, în cele din urmă, o sută cincizeci de informaţii. Germanii făceau o statistică exactă şi, deşi în faţa activităţii agenţilor sovietici erau neputincioşi, se mulţumeau să înregistreze cel puţin desfăşurarea bătăliei dinainte pierdute. La sfârşitul anului, grupa Dora transmitea două sute de informaţii lunar şi, în curând, numărul mesajelor se dublă, Grupa Dora transmitea „zilnic centralei mai mult de zece informaţii militare importante.

Organizaţia lui Alfred lucra ca una din cele mai competente agenţii de presă în condiţii de pace. În câteva zile dădea, răspuns la întrebări privind cele mai vitale secrete strategice. Aşa, bunăoară, la 16 februarie 1942, centrala din Moscova i-a trimis următoarele întrebări la care aştepta răspuns:

1. *Să afle imediat (Lucy sau Werther) dacă* vor fi era* *cuate Veazma şi Rjev, când se va termina evacuarea şi ce anume se va evacua.*

2. Sunt de aşteptat schimbări în cadrul înaltului Comandament german? Se poate conta pe întoarcerea generalilor mai vechi, în frunte cu Brauchitsch? Răspundeţi cât mai repede. Directorul.

Mesajele transmise de posturile din Elveţia erau inter* ceptate de germani şi parte din ele grâu şi descifrate cu oarecare aproximaţie. Heydrich s-a hotărât să-şi concentreze toate eforturile pentru a-i face inofensivi pe agenţii sovietici care le furnizau. A trimis în Elveţia doi agenţi cu multă experienţă. Unul avea misiunea să descopere cine este şeful organizaţiei Dora, iar al doilea a pornit pe urmele lui Alexander Foote. Unul dintre ei a reuşit să se împrietenească cu o agenta a lui Alfred care lucra sub numele conspirativ de Rosa.

Purtarea ei era inexplicabilă, dar asta era Roşa, poate prea tânără pentru o, muncă de o asemenea răspundere, poate prea uşuratică în alegerea noilor cunoştinţe. Înainte fusese chelneriţă la un hotel din Basel. L-a cunoscut pe Alfred şi s-au împrietenit. De la Foote a învăţat să mânuiască aparatul de emisiune pe unde scurte şi curând a început să lucreze ca radiotelegrafistă independentă cu unul din aparatele confecţionate de Edmond Hamel. Se întâlnea regulat eu Foote şi cu Alfred, cărora le preda şi de la care primea mesaje cifrate. Locuia pe o străduţă îngustă din Genera, umbrită de copaci bătrâni şi viţă sălbatică. Acolo sus, pe malul lacului, ea şi postul ei de radio erau în siguranţă.

Conducătoarea celei mai importante grupe a organizaţiei Dora era Rachel Dubendorfer, al cărei nume conspirativ era Sissy. Locuia la Berna, era măritată, dar nu convieţuia cu soţul ei, ci împreună cu un bărbat căruia i se spunea domnul Dubendorfer, dar în realitate se numea Rottcher, sau Saalbach, sau, pur şi simplu, Paul. Era unul

dintre cei care în 1933 au fost nevoiţi să fugă din Germania din cauza lui Hitler. De atunci locuia în Elveţia. Sissy avea multe relaţii şi cunoştinţe şi în afara graniţelor Elveţiei, Era originară din Balcani. Cu adevăratul domn Diibendorfer s-a măritat numai pentru a obţine cetăţenia elveţiană.

În decembrie 1942, poliţia elveţiană a efectuat o percheziţie la locuinţa unuia dintre agenţii organizaţiei Dora, respectiv a lui Kurz. Acesta lucra ca agent de legătură al lui Taylor, de la care aducea informaţii. Poliţia n-a găsit nimic suspect la el, dar a continuat să-l urmărească pas cu pas.

Alfred a introdus măsuri riguroase de securitate, a atras atenţia membrilor grupei asupra pericolului, şi de atunci poliţia elveţiană n-a mai putut descoperi nici cea mai mică urmă. La ordinul lui Heydrich, agenţii germani au făcut tot ce au putut. Au încercat să obţină informaţii de la soţii Wilmer, care trebuiau să-i ducă pe urmele lui Foote, Dar aceştia le-au spus că nu ştiu nimic despre emiţătoare, că sunt specialişti numai în arta fotografică. Aveau o şcoală bună; la început lucraseră în Japonia şi înainte de război la Berlin. Germanii sperau că vor reuşi să-i atragă de partea lor măcar pe aceştia doi. Străduinţele lor însă au fost zadarnice.

Nu există nicio dovadă că acel copoi trimis de Gestapo pe teritoriul elveţian se numea Hans Peters. De fapt, numele lui nu are nicio importanţă. Esenţialul este că a reuşit să ajungă în casa Rosei, care nici nu bănuia că blondul acela simpatic era un agent al contraspionajului german.

Rosa lucra cu tragere de inimă şi conştient în mişcarea ilegală, fiind gata de orice sacrificiu pentru cauza comună. Era însă prea tânăra şi singura. Când o fată ca ea m-au are şi o muncă grea şi plină de primejdii, care-i cere o permanentă încordare, unui om simpatic care o înţelege nu-i este greu să-i câştige încrederea. Se pare că Rosa i-a

făcut unele confidenţe lui Hans Peters, dar multe din ele erau inutile, fiindcă el descoperise totul cu mult înainte.

După două luni de convieţuire nu mai avea niciun secret faţă de Peters. Deşi nu i-a dat niciun fel de amănunte în legătură cu drumurile ei regulate de la Geneva la Lausanne, lui nu i-a fost greu să-şi dea seama că ea face o muncă de curier. Duce mesajele de la şef la Foote, iar acesta le transmite» Era vorba, bineînţeles» de mesaje cifrate.

La 16 martie 1943 i s-a dat, desigur din greşeală, un mesaj necifrat „pe care l-a citit pe drum. Era un mesaj dintre cele mai importante. Când I-a predat lui Jim şi s-a întors* acasă, n-a putut să păstreze această taină numai pentru ea. Hans Peters a aflat în acea noapte ceea ce Heydrich şi amiralul Canaris ştiau de mult: grupa care luară sub numele conspirativ Dora transmitea centralei din Moscova informaţii de primă calitate şi de o importanţă excepţională din punct de vedere militar.

Mulţi ani mai târziu s-a descoperit despre ce mesaj preţios era vorba. La 12 martie 1943, agentul Werther a trimis de la Berlin o informaţie care provenea în mod cert direct de la Cartierul general al führerului.

Directorului din partea lui Werther 12.3.

Prin atacurile pornite de germani la nord de Harkov se ***urmăreşte*** *recucerirea Belgorodului. Pentru a putea păstra* ***Harkovul, germanii*** *trebuie să recucerească poziţiile pe care* ***le deţineau înainte de*** *începutul ofensivei de vara la est* ***de oraş. Deplasarea spre*** *sud a unor divizii ale Armatei a* ***3-a de*** *tancuri presupune că corpul de armata al lui Kluge nu se va angaja în nici****un*** *fel de lupte de tancuri în următoarele 15 – 20 de zile şi ca pentru aripa stânga a acestui corp de armata nu se va ivi nicio situaţie critică în regiunea muntoasa a Dvinei şi în sectorul Smolensk. Înaltul Comandament german crede că aceste presupuneri sunt întemeiate, întrucât deplasarea Armatei a 9-a a reuşit parţial şi a rămas încă suficient timp*

pentru distrugerea cailor ferate şi a obiectivelor locuite de pe teritoriul părăsit. Potrivit prognozei meteorologice, moina va mai dura şi acest lucru a contribuit, de asemenea, la luarea acestei hotărâri. Planul pare foarte riscant, fiindcă în sectorul Veazma frontul poate fi străpuns, iar la Velikie Luki se afla armatele ruseşti; şi ***la*** *Breansk şi Konotop, ruşii ameninţă în permanenţă* ***să rupă*** *frontul. În felul acesta ar fi rupt tot frontul de răsărit. Dora.*

Amiralul Canaris a condus personal acţiunea naziştilor împotriva invincibilului serviciu de informaţii sovietic. A început să strângă material, fiind ajutat de cei mai buni specialişti. Germanii au descoperit adevărata poziţie pe care o ocupa englezul Foote în organizaţia Dora. Pe baza informaţiilor furnizate de Hans Peters, agenţii lor au ajuns la concluzia că lucrează ca radiotelegrafist şi, pe lângă aceasta, este, probabil, în legătură cu organizaţia engleză Intelligence Service. Dar în sprijinul acestei presupuneri nu există nicio dovadă.

Abwehrul nazist a reuşit să afle ceva mai substanţial. Timp de două luni, centrala sovietică a primit informaţii despre ofensiva pe care o pregătea Wehrmachţul lui Hitler în primăvara anului 1943. În eter zburau sute de informaţii, în care agenţii comunicau generalilor sovietici numeroase amănunte în legătură cu planurile de încorporare ale naziştilor.

Mesaj din 17.4.1943

Directorului de la Olga şi Teddy

Rezultatele mobilizării generale a armatei germane de la 1 ianuarie 1943 până la sfârşitul lunii martie. Efectivul sporit al trupelor se prezintă astfel: creşterea numărului ostaşilor apţi de luptă pe baza noilor recrutări – 236.000 de oameni. În plus, o rezervă de 290.000 de oameni. Creşterea prin mutări de la alte formaţiuni militare, inclusiv voluntarii – aproximativ 95.000 de oameni. În rezervă, alţi 57.000, voluntari din rândurile

tineretului. Dora.

La 18 mai, seara târziu, în biroul şefului firmei „Geopress” a sunat telefonul; Era Sissy şi după tonul cu care vorbea se vedea că e furioasă. Suna de la un telefon din gara Corn. avin şi dorea să-l întâlnească imediat pe Alfred. Dar acesta era prevăzător. Nu avea încredere în convorbirile telefonice. I-a spus că o va chema la bufetul gării pentru a-i comunica locul şi ora întâlnirii.

După ce au intrat într-unul din vechile restaurante de pe malul lacului Leman, a căror specialitate este brânza topită servită cu palincă de cireşe, şeful a aflat de ce era Sissy furioasă.

— L-au arestat pe Maurice! – i-a spus ea.

Mu &rice era unul dintre agenţii secţiei franceze şi lucra pentru Sissy. Abwehrul nazist i-a dat de urmă în Franţa, l-a aşteptat să se întoarcă din Elveţia şi l-a arestat. Nu acesta era lucrul cel mai grav, organizaţia trebuia să prevadă şi pierderi, dar Sissy a recunoscut că Maurice îi cunoştea numele adevărat şi adresa. Aceasta însemna o nerespectare a indicaţiilor, a uneia din normele esenţiale în relaţiile dintre agenţia Sissy i-a explicat şefului ci că întâmplător Maurice i-a aflat numele şi adresa. Se cunoşteau de mulţi ani, nici ea nu mai ştie câţi, când au început să nesocotească legile riguroase ale serviciului secret. Dar ce se poate face? Gestapoul are metode pentru a stoarce de la oameni tot ce-l interesează.

Alfred ştia de ce sunt în stare naziştii. Dar mai ştia şi că pe teritoriul Elveţiei neutre nici cei mai brutali agenţi ai Gestapoului nu pot face nimic şi trebuie să denunţe organizaţia poliţiei locale. Dar denunţul nu este primit fără dovezi, iar dovezi împotriva grupei Dora nu are nici Gestapoul şi nici nimeni altcineva.

Şeful a liniştii-o pe Sissy, a trimis-o acasă, dar a dat dispoziţii tuturor membrilor organizaţiei să fie cât se poate de prudenţi, a interzis agenţilor să se întâlnească direct cu agenţii de legătură care deserveau emiţătoarele şi, pentru

mai multă siguranţă, a mai introdus şi alţi mijlocitori, într-un cuvânt, a făcut totul pentru ca niciun agent să nu fie în pericol de a fi descoperit, dacă eventual vreun alt membru al reţelei ar fi arestat. Alfred prevăzuse că poliţia nu va abandona urma adulmecată în cazul lui Edmond Hamel, comerciant de piese de radio.

Deocamdată însă, toate temerile se dovediră a fi nejustificate. Nici supus la cele mai bestiale torturi, Maurice n-a vorbit, aşa că Gestapoul n-a putut face nicio reclamaţie ia poliţia elveţiană. Între timp, aceasta îl urmărea pas cu pas pe Edmond Hamel şi pe soţia lui, Olga. Până la urmă însă a renunţat la agenţii puşi să-i supravegheze şi a abandonat cazul, întrucât trecuseră, câteva luni de la percheziţia făcută la domiciliul lor şi în comportarea nici unuia dintre soţi nu s-a observat nimic suspect şi niciunul nu a săvârşit ceva nepermis.

Totuşi, germanii au încercat să întindă o cursă agenţilor. Alegerea lor s-a fixat asupra lui Foote, întrucât îşi închipuiau că el are un rol mai însemnat în organizaţie. Pentru această acţiune, Abwehrul s-a folosit de puţinele indicii pe care le-a obţinut la interogatoriile luate lui Maurice în închisoarea din Dijon. Astfel, într-una din zile, Foote a primit un telefon din partea unui curier. Venea din Franţa, trimis de Maurice, cu misiunea de a primi bani de la Foote pentru finanţarea secţiei franceze. Curierul a adus şi câteva mesaje cifrate, pe care a încercat să i le dea cu de-a sila lui Foote, a povestit mai multe lucruri decât era nevoie, a pus prea multe întrebări, ceea ce din primul moment lui Allan i s-a părut suspect.

Germanii au eşuat şi de data aceasta. Alexander Foote nu s-a azvârlit în braţele provocatorului. A anunţat cazul şefului şi centralei de la Moscova. N-a vrut să primească mesajele, nu i-a înmânat nicio sumă de bani. A susţinut ea habar n-are de nimic, că nu înţelege despre ce anume vorbeşte vizitatorul şi că, fără îndoială, acesta a greşit adresa. De când e n-a avut vreun cunoscut pe care

să-l cheme Maurice şi, care să trăiască în Franţa. Curierul a plecat supărat şi Foote l-a urmărit până acasă. Astfel i-a aflat numele adevărat şi adresa.

Câteva zile mai târziu, un mesaj din partea centralei a lămurit substratul acestui eveniment. Organizaţia franceză a trimis într-adevăr un curier special la Foote, care era casierul secţiei elveţiene, cu sarcina de a lua bani. Printr-o întâmplare însă, germanii l-au prins pe curier când voia să treacă graaiţa, l-au arestat şi l-au înlocuit cu un agent de-al lor. Acesta era omul care l-a vizitat pe Foote.

Alfred a separat diferitele grupe ale organizaţiei. Era clar că germanii ştiu cine este Foote şi unde locuieşte. Nu era exclus să fi aflat şi despre Sissy, Grupa urma să lucreze mai departe, dar pentru un timp Allan şi Sissy au trebuit să rămână deoparte.

De aceea, centrala a propus ca Allan să se mute imediat în alt oraş şi să se odihnească câteva luni, căci cei de la Gestapo nu-i vor mai da pace.

Între timp, serviciul de ascultare german-a reuşit să descifreze câteva mesaje şi şi-a dat seama că Comandamentul suprem sovietic deţine informaţii amănunţite despre cele mai multe planuri Strategice ale naziştilor cu privire la frontul de est, pe când generalii de la Cartierul general al führerului nici habar nu au ce pregăteşte partea sovietică împotriva „invincibilului** Wehrmacht Armata Roşie a pornit ofensiva la Orel, a tăiat liniile germane şi a pătruns în adâncime pe o distanţă de dingizeei de kilometri, germanii au pierdut o mare parte din unităţile blindate. Agentul necunoscut ştia însă mai mult decât scriau corespondenţii militari. Grupa Dora – transmitea de la Geneva informaţii precise cu privire la situaţia Wehrmachtului nazist şi la planurile germanilor de a reface diviziile zdrobite.

Agenţii lui Canaris. au întins între timp o cursă membrilor grupei Dora. Într-o zi, la şeful firmei „Geopress” din Geneva s-a prezentat un scriitor din Paris. Susţinea că

din pricina naziştilor a fost nevoit să fugă din Franţa şi să vină în Elveţia; povestea lui era mişcătoare, ca a unui erou de roman din secolul trecut. I-a destăinuit lui Alexander Rado tot ce ştia, i-a spus că a avut legături cu Mişcarea derezistrenţă franceză, cunoştea câţiva colaboratori ai, Marelui Şef" Gilbert şi chiar pe acesta îl întâlnise cândva.

Bărbatul acesta cu păr lung şi creţ ştia, într-adevăr, multe lucruri despre Rezistenţa franceză, dar a – stăruit earn prea mult ca să obţină de la Alfred răspuns la anumite întrebări. A făcut tot. ce a putut ca să se camufleze, dar de la început s-a văzut că este vorba de o cursă. După o convorbire de douăzeci de minute, Alfred şi-a dat seama că are în faţa lui un agent de-al lui Canaris, a cărui misiune este de a-l provoca să spună – ceva necugetat

Bărbatul vorbea întruna, spunea că deţine date importante, care ar putea fi de folos nu numai în lupta împotriva ocupanţilor nazişti din Franţa, dar şi oricărui serviciu secret al unui stat aliat El ar fi dispus să transmită informaţiile lui, dar nu – cunoaşte pe nimeni care-ar…

Alexander Rado nu era un copil… Nu-l puteau prinde aşa de lesne. Pentru un agent cu experienţă, povestea aceasta prea era cusută cu aţă albă. Dar Alfred a jucat până la capăt episodul cu scriitorul pletos. S-a făcut că nu pricepe aluziile lui, că nici prin cap nu-i trece ce urmăreşte, i-a spus că e de părere că cel mai bun lucru ar fi să se apuce să scrie despre toate acestea şi apoi el ar pregăti bucuros materialul împreună cu redactorul-şef al unei reviste din Geneva, întrucât nu încape îndoială că un articol atât de interesant ar fi imediat publicat

Scriitorul a începfput din nou să explice, dar toate străduinţele lui au fost zadarnice. Rado nu se lăsa dus şi, ca să încheie discuţia, i-a recomandat agentului Abwehrului să se adreseze poliţiei federale elveţiene. El nu este decât proprietarul unei agenţii şi editează hărţi pentru reviste. Asta e tot. Informaţiile de acest gen nu sunt

de domeniul lui.

La scurt timp după aceea, Rosa l-a anunţat pe şef că un timp nu va mai transmite nimic, căci are impresia că locuinţa ci este pusă sub Supraveghere. Toată ziua şi toată noaptea, pe sub ferestrele ei se plimbă bărbaţi în civil. Cum pleacă unul, apare altul. La un interval de câteva zile apar aceleaşi figuri. Alfred i-a dat Rosei dispoziţie să demonteze emiţătorul şi să distrugă numaidecât toate materialele. Mesajele Retransmise să i le pre dea lui Foote, şi toate astea cât mai repede, pentru ca, la o eventuală percheziţie, poliţia să nu găsească nimic în locuinţa ei.

Când s-a lăsat întunericul, a trecut pe stradă un bărbat necunoscut cu un geamantan în mână. A intrat în – casa în care locuia Rosa. După un sfert de oră a plecat având cu el geamantanul. Agentul în civil se plimba pe celălalt trotuar. Bărbatul arăta ca orice trecător, ca oricare dintre locatarii casei suspectate. Cum să-i fi trecut prin minte p-o îi tistului că în geamantan duce tocmai emiţătorul pe care-l pândea poliţia?

Şaptezeci de poliţişti în – civil şi în uniformă au participat la vânătoarea emiţătorului grupei Dora. Acţiunea, condusă de însuşi prefectul poliţiei, semăna mai curând cu un atac al unei fortăreţe inexpugnabile decât cu o încercare de a-i surprinde pe cei doi soţi asupra faptului. Consfătuirea poliţiştilor aplecaţi deasupra planului oraşului semăna cu cele care aveau loc la Cartierul general al armatei înainte de începerea unui atac. Şeful suprem dădea ordine ofiţerilor, se împărţeau sarcini, se postau santinele. Zeci de maşini trebuiau să asigure deplasarea poliţiştilor. Autocamioane blocau străzile lăturalnice. Domnul prefect avea planul exact al clădirii şi o schiţă detaliată a împrejurimilor. În grădina casei din Route de Florissant numărul 197, fiecare potecuţă era cunoscută, fiecare copac era însemnat pe plan. Cei tic la poliţie au studiat chiar şi istoricul clădirii. Cândva fusese aici o casă de corecţie.

Poliţia elveţiană suferise deja un eşec în cazul soţilor Kamel cu prilejul descinderii din Rue de Carouge numărul 26 şi, de aceea, făcea acum pregătiri atât de amănunţite. Domnul prefect nu-şi putea permite un nou insucces. De aceea, în jurul – casei suspecte se plimbau o duzină de inspectori îmbrăcaţi în civil şi întregul cartier era practic ocupat de oameni în uniformă. De aceea radio telegrafiştii Instalaţi în două maşini speciale aşteptau ca emiţătorul clandestin să-şi înceapă emisiunea de seară.

Au aşteptat să emită câteva grupe de câte – cinci cifre, au adus la cunoştinţa prefectului că totul merge după plan şi vinovatul va fi prins asupra faptului. Şeful poliţiei a dat ordin să se pornească la atac. Ţinta: apartamentul numărul 11, etajul doi, în stânga. Acolo trebuie să fie cuibul spionilor.

Umbrele poliţiştilor s-au strecurat în casă. Bărbaţi cu gulerele ridicate au ocupat scările. Au urcat în fugă până în pod» Agenţii au blocat toate posibilităţile de ieşire. În grădină mişunau siluete întunecate. În jurul emiţătorului clandestin se ridica un Ziid format din şaptezeci de oameni şi tot atâtea pistoale încărcate.

Au forţat uşa. Au rămas în pragul încăperii luminate.

— Mâinile sus, sunteţi arestaţi 1

Şaptezeci de poliţişti îşi civil, şi în uniformă, în frunte cu domnul prefect, au arestat în acea seară un singur bărbat şi pe soţia lui, au confiscat emiţătorul şi câteva documente. Bărbatul se numea Edmond Hamel, soţia lui – Olga, poreclită Maud. Mulţi dintre poliţişti îi ştiau de data trecută, când soţii Hamel câştigaseră cu unu la zero. Acum au trebuit să cedeze în faţa unei forţe superioare. Nu. aveau ce să spună în apărarea lor.

Poliţia elveţiană a percheziţionat toată casa, centimetru cu centimetru. Lângă aparat au găsit câteva mesaje care nu – fuseseră încă transmise. Poliţiştii au încărcat toate materialele în maşini şi le-au transportat la prefectură împreună cu cei doi agenţi reţinuţi. Câţiva

poliţişti au rămas în locuinţă ca să mai cerceteze o dată fiecare colţişor.

În seara aceea, Alfred primi o comunicare de la Werfher cu privire la evenimentele de pe frontul de est Informaţia preţuia cât o mică victorie. A cifrat-o şi, întrucât n-avea pe cine trimite în casa din Route de Florissant numărul 197 şi fiindcă după o zi atât de obositoare voia să ia puţin aer, s-a dus el la soţii Hamel.

Toţi radiotelegrafiştii grupei aveau anumite semnale secrete pentru a-i avertiza pe agenţii de legătură în cazul când s-ar fi întâmplat ceva cu postul de emisiune, astfel încât agentul de legătură să afle înainte de a intra în casă şi a nimeri în capcana întinsă. Pe coridorul casei din Rotite de Florissant atârna un orologiu vechii, care nu mai mergea de ani de zile. Acele lui serveau agenţilor de legătură drept indicator. Dacă radiotelegrafistul Hamel nu a mutat minutarul la ora viitoarei transmisiuni, înseamnă că a avut un motiv foarte serios. Şi din primul moment, Alfred şi-a dat seama că ceva nu e în regulă.

Alfred a intrat în casă şi, cu un gest mai mult reflex decât conştient, şia îndreptat privirile spre ceas. S-a întors şi a dispărut în noapte. A ocolit câteva blocuri, dar, cum nu-şi putea găsi liniştea, «s-a întors şi din parcul de peste drum a început să ţină sub observaţie intrarea casei cu numărul 197. În faţa intrării staţiona o maşină a poliţiei şi doi bărbaţi încărc-au nişte pachete.

Nu după mult timp, poliţiştii au pornit şi pe urmele celui de-al doilea emiţător. Au dat buzna în lecuinţa Roşei, dar, în afară de agentul Abwehrului nazist, Hans Peters, n-au găsit nimic. Percheziţia amănunţită n-a dus la niciun rezultat. Poliţia avea, totuşi, o oarecare dovadă: mărturia şi afirmaţia făcută de cei de la postul de ascultare că până de curând în casă a funcţionat un emiţător clandestin.

Poliţia elveţiană şi-a făcut datoria (cel puţin aşa pretindea prefectul poliţiei cu fiecare prilej, căci existau unii oameni politici care «susţineau contrarul). Desigur,

prefectul-a găsit o justificare morală când a dat de copia unui mesaj conţinând date – secrete despre producţia Uzinei de armament din Oeritikon. De data aceasta nu mai era vorba de încălcarea legilor neutralităţii, ci de o activitate de spionaj îndreptată împotriva Elveţiei. Domnul prefect de poliţie, avea acum un atu şi un argument. pentru a convinge opinia publică, reuşind să justifice măcar în parte acţiunea poliţienească desfăşurată în favoarea Germaniei hitleriste.

În noaptea de 19 spre 20 decembrie 1943, poliţiştii l-au descoperit şi pe Alexander Foote. Au înconjurat casa din care transmitea şi l-au arestat pentru activitate interzisă.

Foote însă a avut timp să arunce benzină şi să dea foc la toate documentele. Într-o clipă, totul s-a transformat în scrum, A reuşi fe să sfărâme şi emiţătorul.

După aceste infringed, Alexander Rado a trebuit să se retragă, căci ştia că urmează el la rând. Organizaţia însă continua să lucreze. Conducerea a fost preluată de Sissy. Grupa ei era în acest timp cea mai puternică şi cea mai eficientă. Prin Taylor, Long şi Lucy, primea informaţiile secrete provenite de la agentul din preajma lui Hitler şi transmitea mesajele. Centrala din Moscova era informată cu regularitate. Informatorul secret lucra fără greş.

Amiralul Canaris, Heydrich, Ribbentrop, Hitler, Göring şi numeroase alte căpetenii naziste se străduiau să dea de urma agentului misterios. N-au reuşit, în pofida faptului sau poate tocmai fiindcă se vedeau zilnic cu el., Mulţi experţi în isteria spionajului şi specialişti în domeniul serviciului secret au făcut, eforturi în – această direcţie şi după moartea tuturor acestor vârfuri – ale Reichului nazist. N-au ajuns însă la idei un rezultat, limitându-se doar la presupuneri şi supoziţii. Taina agentului din preajma lui Hitler a rămas nedezlegată.

La 31 octombrie 1947, ziarul „Der Bund66, care apare la Berna, a publicat următoarea ştire: „Joi după-

amiază, în faţa Tribunalului divizionar 1 A a început procesul celor şase persoane implicate în afacerea de spionaj din anii 1941-$943. Trei dintre acuzaţi sunt judecaţi în contumacie. Este vorba de cetăţeanul maghiar Alexander Rado, cartograf, cu domiciliu necunoscut, soţia lui, Helena Rado, şi cetăţeanul englez inginerul Alexander A. Foote, de asemenea cu domiciliu necunoscut.

În faţa tribunalului militar au compărut: Edmond Charles Hamel, născut în 1910 la Noinmont, radiotehnician, cu domiciliul la Geneva, soţia lui, Olga Hamel, şi Marguerite Bollie (astăzi Margrit Schwarz-Bollie) născută în 1919, cu domiciliul la Basel. Alexander Hado este acuzat de spionaj în favoarea serviciului secret sovietic; din aprilie 1941 până în octombrie 1943 a organizat pe teritoriul elveţian un serviciu de informaţii îndreptat împotriva Germaniei şi Italiei, în favoarea Uniunii Sovietice. În acest scop a instalat la Geneva şi la Lausanne emiţătoare clandestine pe unde scurte. A recrutat diverşi agenţi plătiţi, pe care i-a însărcinat să transmită informaţiile culese. Rado este acuzat şi de spionaj împotriva statului elveţian. A făcut spionaj militar, trădând diferite date cu privire la mobilizarea armatei elveţiene pe frontul de sud şi detalii tehnice despre. tunul antiaerian «Oerlikon». Edmond Hamel, soţia lui şi Margrit Schwarz-Bollie sunt acuzaţi că au colaborat cu Rado şi l-au ajutat să transmită ştirile. La soţii Hamel din Ge – ne va şi la Margrit Schwarz-Bollie s-au găsit emiţătoare clandestine. Alexander Foote a lucrat la Lausanne. Postul lui de radioemisiune a fost descoperit imediat după descoperirea postului soţilor Hamel”.

Acelaşi ziar scria la 2 noiembrie 1947!

„Vineri seara, după două zile de dezbateri în procesul de spionaj intentat celor şase acuzaţi, dintre care trei sunt judecaţi în contumacie, Tribunalul militar 1 A a dat următoarea sentinţă: condamnarea se pronunţă în conformitate cu propunerea făcută de maiorul Loew.

Inginerul englez Alexander Foote, în vârstă de 42 de ani, cu domiciliu necunoscut, este vinovat de activitate de spionaj împotriva unui stat străin (Germania), încălcind astfel principiul neutralităţii şi legea prin care se interzice folosirea posturilor de radioemisiune, şi este condamnat la doi ani şi jumătate închisoare, la plata unei amenzi de 800 de franci, expulzarea din ţară pe timp de 15 ani şi la plata a 8/30 din cheltuielile de judecată. Obiectele confiscate, banii aflaţi în contul său curent sau depuşi la bancă, precum şi orice alte bunuri ale sale confiscate intră în patrimoniul statului.

Alexander Hado este vinovat de spionaj împotriva unui stat străin (Germania) şi, în plus, de încălcarea neutralităţii, a legii cu privire la interzicerea folosirii posturilor de radioemisiune, precum şi de trădare a secretului militar şi de trecere ilegală a frontierei. Este condamnat, la trei ani închisoare, o amendă de 10.000 de franci, la expulzarea din ţară pe timp de 15 ani şi la plata a 10/30 din cheltuielile de judecată.

Soţia lui, Helena Rado, în vârstă de 48 de ani, se face vinovată de spionaj militar în favoarea unui stat străin (Uniunea Sovietică) şi de trecere ilegală a frontierei. Este condamnată la un an închisoare, expulzarea din ţară pe timp de 10 ani şi la plata a 3/30 din cheltuielile de judecată.

Toţi aceşti acuzaţi au fost condamnaţi în contumacie.

Radiotchnicianul Edimond Hamel a fost condamnat la un an închisoare cu suspendarea, condiţionată a pedepsei, soţia lui, Olga – la şapte luni, iar Margrit Schwarz-Bollie – la zece luni, tot cu suspendarea condiţionată a pedepsei. Ceilalţi membri ai grupei Dora se aflau de mult în siguranţă.

Sunt cazuri în care problema vinei şi «a pedepsei poate fi discutată. Există operaţii de spionaj pentru care maestrului respectiv nu i se aduc – mulţumiră în presă… Mulţi informatori au rămas şi astăzi anonimi. Acesta este şi

cazul agentului din preajma lui Hitler.

Operaţia Pastorius

În sfârşit, au terminat cu instrucţia. Stau înşiruiţi unul lângă altul în biroul şefului. Comandantul acţiunii, locotenentul Walter Kappe, le dă ultimele instrucţiuni şi bani. Cincizeci de mii de dolari comandanţilor celor două grupe şi 20.000 pentru a fi împărţiţi oamenilor. Revin cam 5.000 de persoană. O groază de bani şi în plus li se plătesc şi cheltuielile.

Locotenentul Kappe mai are o surpriză plăcută pentru membrii grupului. Fiecare primeşte câte o mică atenţie din partea conducerii Partidului naţional-soci aii st. O curea pentru pantaloni care nu este numai elegantă, ci şi foarte practică. Prevăzătorii şefi au pus să se coasă în căptuşeala fiecăreia dintre ele 400 de dolari în bani mărunţi. Să fie pentru orice eventualitate. Dracul nu doarme niciodată, dar cu dolari în America poţi obţine orice.

— Camarade Dasch, puteţi porni prima grupă. Ernst Burger, Heinrich Heinck, Richard Quirin. Voi patru veţi forma primul convoi.

— Jawohl, Herr Leutnant!

— Grupa a doua: comandant Eduard Kerling, apoi **Her**mann Neubauer, Werner Thiel, Herbert Haupt. Plecaţi cu „Mercedesul66. Poate ne revedem şi la Paris, dar la Lorient cu siguranţă.

Pe dinăuntru, clădirea de pe malul lui Quenzşee seamănă cu locuinţa unui patrician, dar pe dinafară arată ca o cazarmă… Pe poartă ies mişte maşini mari. Bărbaţii care le ocupă au de făcut un drum foarte lung. Poate cel mai lung. drum făcut de un spion în cel de-al doilea război mondial. Măi întâi Berlin – Hannover – Duisburg – Bruxelles – Amiens – Rouen – Rennes – Lorient, un salt până: la Paris, şi apoi mai departe, în cealaltă emisferă.

Placarea celor două grupe de sabotori naziţti de la centrul de instructaj pentru spioni din Quenzgut, în

apropierea Berlinului, s – a făcut din ordinul a. doi amirali: Canaris şi Ddnitz. Autorul planului însă a fost Hitler.

În ianuarie 1942, şeful Abwehrului, Canaris, a fost chemat în „Vizuina lupului”, în inexpugnabilul b în l og subteran din beton armat al lui Hitler, situat pe teritoriul polonez, în regiunea lacurilor maznriene. Nu – era o vizită tocmai plăcută. Hitler era nemulţumit de munca serviciului secret şi de aceea, a născocit nişte planuri fantastice de incursiune a unor grupe de sabotaj. Menirea lor era să semene. panică în rândurile – opiniei publice lamericane, astfel încât în faţa supraoamenilor nazişti să tremure. şi locuitorii S.U.A. Statele Unite, intraseră în război, şi germanii nu aveau nicio. «organizaţie de spionaj pe teritoriul acestei ţari, numai. nişte legături fără însemnătate prin Mexic şi Argentina.

Hitler suferea de grandomanie. Nu putea suporta ideea că o ţară aflată în război cu cel de-al treilea Reich nu cunoaşte – acel sentiment de groază de care sunt cuprinse oraşele germane bombardate. Ruhr.er. ul nu discută nici cu cei mai apropiaţi consilieri ai lui, specialişti în acest domeniu, el singur «este în măsură să cunoască cel mai bine situaţia. Abwehrul nazist are alte informaţii cu privire la ţara de peste ocean, dar Hitler afirmă categoric că pe teritoriul Statelor Unite se pot realiza minuni în materie de sabota*}. Vor teroriza pe locuitorii tuturor celor patruzeci şi opt de state, vor provoca distrugeri, vor crea o stare de nesiguranţă tuturor celor 170.000.000 de americani. Zilnic le vor aminti că ghearele Reichului nazist pot ajunge. şi în cealaltă jumătate a lumii. În S.U.A. există mulţi americani de ohigme germană. Aceştia nu au uitat ce datorie au faţă de patrie. Şi, desigur, nu. aşteaptă – decât un prilej ca să arunce în aer uzinele de avioane americane. Distrugând uzinele, vom apăra oraşele germane.

Amiralul Canaris a bătut din călcâie şi, plecând din castelul subteran al lui Hitler, s-a întors în biroul său de Fe Tirpitzufer din Berlin. Aici se aflau trei secţii ale

Abwehrului. Prima avea ca misiune obţinerea informaţiilor despre potenţialul militar al armatelor inamice şi stabilirea legăturii prin radio cu agenţii. În sarcina ei intra şi recuzita tehnică de spionaj. De mai mulţi ani, această secţie era condusă de colonelul Pieckenbrock. A doua secţie organiza acţiunile de sabotaj pe teritoriile duşmane şi se ocupa de aşa-numitul război psihologic. Secţia era condusă de generalul Lahousen. A treia secţie, aflată sub conducerea colonelului Bentivegni (curând avansat la gradul de general), se ocupa de contraspionaj şi de tot ce ţinea de el, potrivit normelor naziste: cenzura, agenţii secreţi, difuzarea unor ştiri false menite să dezinformeze spionii inamici.

Lahousen primeşte ordinul lui Hitler. Trebuie să studieze posibilităţile, să propună o schemă organizatorică, să găsească în Statele Unite oameni de încredere care să poată trece neobservaţi, într-un cuvânt din pământ, din iarbă verde să scoată o organizaţie teroristă în faţa căreia să tremure de groază toţi americanii.

Lahousen îşi are, bineînţeles, specialiştii lui. Cum se întoarce de la consfătuire, îl cheamă la el pe specialistul în problemele americane, căpitanul Astor, căruia îi dă sarcini concrete. Trebuie să colaboreze cu referenţii pentru cercetarea străinătăţii. El dispun de o cartotecă specială, în care sunt înregistraţi germanii ce locuiesc în străinătate cu caracterizările respective. În arhivă se găsesc planurile oraşelor americane şi fotografiile centrelor strategice. Experţii cunosc punctele vulnerabile ale industriei de război americane, îţi pot spune pe dinafară nodurile importante de cale ferată, staţiile de triaj mai mari, uzinele electrice etc.

Dr. Astor a mai primit o misiune, evident cu mult mai grea. Trebuia să găsească oameni care pot deveni nişte buni agenţi, spioni, sabotori şi terorişti. Cine? Gangsteri, criminali, desperaţi, patrioţi fanatici sau ucigaşi plătiţi?

Nici amiralul Canaris, nici Lahousen nu bănuiau că într-un timp atât de scurt vor putea duce la îndeplinire această parte a ordinului lui Hitler, şi totuşi, în mai puţin de două săptămâni după începerea cercetărilor, pe scenă a apărut viitorul regizor al. acestei aventuroase operaţii, locotenentul Walter Kappe.

A intrat înăuntru, a luat poziţie de drepţi şi i-a dat drumul. A aflat despre dorinţa lui Hitler, el are relaţii suspuse în aparatul de partid, precum şi numeroase cunoştinţe printre germanii americani, care au ajuns în urmă cu câteva luni în Statele Unite. Are camarazi capabili şi hotărâţi, în stare să-şi dea şi viaţa pentru a îndeplini un ordin al führerului.

Locotenentul Kappe arc pregătită nu numai introducerea, care, din primul moment, descreţeşte frunţile auditorilor săi, dar le prezintă toate amănuntele unui plan, cu precizie elaborat, de terorizare a Americli, înşiră numele oamenilor de încredere care pot fi selecţionaţi pentru această misiune curajoasă şi eroică, cunoaşte alţii care vor putea da **o** mână de ajutor în America, jonglează cu nume, cu adrese 2 ştie tot, se descurcă în toate, fiecare dintre oamenii lui ar putea lucra neobservat, fiindcă este în aceeaşi măsură american ca şi german.

Şefii se uită. miraţi şi buimăciţi ţa omul acesta înflăcărat, care s-a dezlănţuit. Ei se îndoiesc de succesul unei expediţii fanteziste peste ocean, dar bărbatul cu grumaz de taur, care-şi plimbă privirile dure de la unul la altul, le face [adevărate exhibiţii verbale, menite să-i convingă că totul se poate rezolva foarte simplu. Este de ajuns să primească aprobarea, şi el va face tot ce este necesar şi aici, şi la celăllalt capăt al lumii. A căzut din cer ca un vrăjitor, are relaţii în cele mai înalte cercuri, îi cunoaşte pe toţi ofiţerii de la Cartierul general, consilierul lui Hitler în problemele maritime este un fost coleg al lui de şcoală. Va apeltet la el, şi acesta va procura câteva

submarine şi va obţine acordul amiralului Dönitz pentru acţiune.

Kappe este dispus să «organizeze, să instruiască agenţii şi să le dea indidaţiile cuvenite. La început va trimite în S.U.A. numai câţiva oameni, să zicem trei-patru grupe de sabotaj, în timpul acesta va instrui altele, apoi va pleca şi el în Statele. Unite şi va organiza operaţia pe frontul secret direct dan prima linie.

E un fanatic, dar un adevărat specialist în felul lui în acţiunea proiectată. A trăit în America şi şi-a câştigat mari merite în activitatea de diversionist. A făcut parte dintre cei care au pus pe picioare Organizaţia. Teutonia din Chicago şi Bundul germano-american în deceniul al 4-lea. În 1937, din motive de securitate, s-a întors în Germania, ea devenit membru al serviciului secret şi, bineînţeres, specialist în problemele americane.

Nici Canaris, nici Lahousen nu credeau în succesul acestei faventuri de spionaj, care ulterior a intrat în istoria operaţiilor secrete ale celui de-al doilea război mondial sub numele de operaţia Pastorius. Hitler a hotărât, locotenentul Kappe a organizat şi lor nu le-a rămas altceva de făcut decât să vegheze ca acţiunea să fie cât mai rapid pusă în aplicare.

Amiralul Dönitz şi-a dat aprobarea „a promis cele* mai bune submarine şi cer mai rrrcercaţi căpitani; Dar a stipulat o condiţie: agenţii cu care unităţile maritime” vor porni în lunga şi primejdioasa călătorie* prin apele* inamice să fie spioni de prima clasă, bine instruiţi*, pregătiţi şi cu experienţa necesară.

A început selecţionarea. N-a fost o operaţie prea dificilă. În efectivul Abwehrului nazist nu se găseau prea mulţi. oameni care* să poată filuaţi drept americani.

Din jurnalul de zi al Abwehrului, secţia a IL-a*:

7 JV.1942

Pregătirile în uet Mreax acţiunii. Pasto Mus. avansează. Sin? Mm în posesia. acordului fundamentat al

înaltului Comandament, al marinei militare). Submarinele vor debarca, pe ţărmul nord-americctn aproximatiu zece agenţi. Planul urmă? reşte să dea o tomtura puternica, economiei S.U.A... şi să pro? voace daune, industriei de aluminiu, prin acţiuni. de sabotaj»

Printre cei mai buni oameni aâfeşi de Kappe se numără Georg Dasch. Poate cam băfrân pentru obositorul drum peste ocean, căci vârsta de 38 de ani nu era cea mai indicată pentru o acţiune atât de grea, drr; judecând după toate* faptere lui, era fharte capabil, Câţira ani a* lheral în secţia de radie comunicaţii din Ministerul Afacerilor Externe şi întrunea şi condiţia unui trecut petrecut în America. A trăit mai mult timp în Statele Unite şi în 1937 a putut, în sfârşit, să devină cetăţean american. Dar s-a hotărât să se întoarcă în Germania. Aici, la Berlin, a avut posibilitatea de a-şi dovedi pe faţă dragostea cuvenită pentru cel de-al treilea Reich.

Al doilea personaj principal din această acţiune era Karl Burger. Născut la 1 septembrie 1905 la Augsburg, a fost membru al NSDAP (partidul nazist) din 1923, a participat şilia marşul de la München, a nimerit la închisoare, după aceea a luat parte la luptele separatiste din Pirmasens, l-a nimerit o schijă a unei grenade şi, în timpul luptelor electorale din 1924, a fost din nou rănit.

Fiind urmărit de autorităţi, a fost nevoit să plece în America. Acolo, din februarie 1927 până în iunie 1931 a lucrat ca muncitor, inginer şi reporter în Milwaukee şi în alte oraşe, a colindat tot teritoriul Statelor Unite, din iunie până an decembrie 1911 a servit voluntar în Regimentul, 125 al Diviziei 32 din Garda naţională americană, care a lichidat tulburările din Vestul mijlociu al S.U.A. Era cetăţean american, dar în 3933 s-a întors în Germania. A intrat din nou în partidul lui Hitler şi a ajuns în comandamentul S.A. A ocupat diferite funcţii importante în partid. La 4 martie 1940 a fost însă arestat pentru o ieşire care în acte a fost calificată ca „dăunătoare partidului”. A

stat la închisoare mal bine de un an. După aceea a fost graţiat şi trecut în cadrul Abwehrului ca să arate ce ştie. Acum i se dădea prilejul să-şi recâştige reputaţia pierdută.

Georg Dasch era conducătorul primei grupe de patru oameni. Conducătorul celei de-a doua grupe a fost numit Kerling. Fiecare din membrii acestor grupe reprezentative pregătite pentru acţiunea de peste ocean trecuse prin centrul de instructaj pentru spioni, primind cea mai serioasă pregătire pe care şi-o poate dori un agent. Au învăţat toate trucurile tehnicii moderne de sabotaj, li s-a arătat cum trebuie să lucreze cu staţiile de emisie pe unde scurte şi cu scrisul secret, au fost introduşi în tainele ultimelor noutăţi în materie de codificare, şi-au însuşit folosirea materialelor fotografice. Toţi au învăţat să facă şi să descifreze microfilme, o noutate a spionajului nazist care în acea perioadă i-a dat pentru scurtă vreme superioritatea în tehnica spionajului.

Paul Lewerkuehn, unul din conducătorii Abwehrului, cunoştea secâretul „şcolii de lângă lac”. adică al centrului de instructaj din Quenzgut, din apropierea Berlinulul „Această tabără de instruire, mică, dar exemplar organizată, este situată într-un cadru idilic pe malul lui Quenzsee, în apropiere de Brandenburg. În afară de clădirile unde erau cazaţi elevii şi în afară de sălile de studiu, în aria terenurilor de tir se aflau felurite porţiuni de pod instalate pe teren, construcţii din lemn şi oţel, căi ferate improvizate şi alte obiecte pentru experienţe. Elevii învăţau aici să se apropie de santinele, atacându-le prin surprindere, şi, să aşeze cu pricepere încărcăturile de exploziv. În afara clădirii mai era un mic laborator; săli de conferinţe şi o sală pentru sport”.

Aici tău fost instruiţi cei opt bărbaţi care, îmbarcaţi în automobile civile, se îndreptau spre graniţele franceze. Învăţătura lor nu s-a încheiat în clădirea şcolii din Quenzgut După. ce dresura în spatele gardului şcolii s-a terminat, au f-ost p-uşi să-şi demonstreze cunoştinţele pe

teren. Trebuiau să pătrundă neobservaţi în întreprinderile industriale naziste din împrejurimile Berlinului, păzite cu atâta străşnicie, şi să săvârşească – acolo acţiuni de sabotaj. Totul până la cel mai mic amănunt „numai că nu aprindeau explozivul. Explozia era simulată. Toţi au luat bacalaureatul de gangsteri cu nota zece.

Din jurnalul Abwehrului nazist, secţia a II-a:

12.V.1942

Agenţii desemnaţi să acţioneze în cadrul operaţiei Pastoriuş au cercetat de câteva ori ecluzele şi uzinele de aluminiu ca să capete experienţă în vederea activităţii pe care urmează s-o desfăşoare în S.U.A.

În decurs de trei săptămâni au devenit nişte criminali de săvârşiţi. Ştiau să tragă într-un transformator, ştiau să atace un obiectiv supravegheat, într-un cuvânt erau la înălţime. Meritau pe deplin un concediu. Având în vedere faimoasa suspiciune germană şi neîncrederea manifestată chiar şi de cei mai mari şefi unii faţă de alţii, este greu de explicat cum a fost cu putinţă să li se dea un concediu de zece zile, când fiecare dintre ei ştia foarte bine ce va fi pus să facă.

Sabotorii s-au dus acasă la familiile lor, s-au întâlnit cu cine au vrut, nimeni nu i-a controlat încotro merg şi cu cine stau de vorbă. Li s-a spus doar să nu pomenească nimic despre misiunea lor. Teama de consecinţele posibile era, pare-se, în Germania acelor ani. unul dintre factorii politici esenţiali. După cât se ştie, niciunul dintre ei nu a încercat să trădeze planul secret cu privire la operaţia Pastorius.

După cele zece zile de concediu s-au întâlnit cu toţii la Berlin la o firmă de pe Rankerstrasse, care, pe uşa de la intrare, avea o tăbliţă absolut anodină *t* „Schriftleitung Kaukasus”. Era o clădire berlineză obişnuită, spaţioasă, cu un coridor lung, de unde duceau uşi la toate încăperile, şi o sală de aşteptare cu o sobă prin care puteau fi interceptate toate convorbirile.

Acolo au fost instalaţi, acolo au primit de la marina militară uniforme şi haine civile, documente şi tot ce trebuie să aibă orice american obişnuit, precum şi instrucţiuni. Banii urmau să-i folosească pentru a se instala în S.U.A., a-şi găsi locuinţă, un post şi prietene. Burger va deschide un atelier de desen pentru reclame „care avea să fie un loc foarte discret de întâlnire pentru toţi. Membrii grupelor au primit plicuri conţinând pete din care reieşea limpede că nu au părăsit în ultimul timp Statele Unite, ştampilele de pe plicuri trebuind să servească drept confirmare oficială.

În tot timpul cât au stat în clădirea de pe Rankerstrasse n-au avut altă misiune decât să-şi înveţe fiecare pe dinafară noua biografie. Au primit-o scrisă la maşină şi, înainte de plecare, au fost supuşi unui examen.

Pe coridorul casei de pe Rankerstrasse se aflau nişte lăzi grele, etanşe, care conţineau aparatura de sabotaj pregătită de specialiştii Abwehrului. La fiecare ladă era ataşată o lopată. Li s-a indicat că lăzile nu trebuie să le ia de la început cu ei. Mai întâi să le îngroape şi numai după ce îşi vor fi aranjat situaţia să se întoarcă după ele la locul unde le-au îngropat.

Cm greu poate fi explicată lipsa de prevedere vădită de Abwehrul nazist când a făcut pregătirile în vederea operaţiei Pastorius. În ajunul zilei când urmau să teacă graniţa în Franţa „toţi participanţii la expediţie au fost invitaţi seara ţa un local din apropierea grădinii, zoologice din Berlin – „Gafe & în Zoo”, un restaurant cunoscut şi foarte frecventat, situat în centrul animat al oraşului. Abwehrul le-a organizat acolo agenţilor o seară de adio.

Locotenentul Kappe a ţinut o cuvântare lungă, amintind că acţiunea a. fost botezată după numele lui Franz Daniel Pastorius, unul dintre primii emigranţi germani în America. Naziştilor le plăceau cuvântările sforăitoare. Locotenentul Kappe a băut şi în cinstea lui Hitler şi a răsturnat realitatea şi logica, dintr-o acţiune

pirateresc㠃, făcând e expediţie sfânta şi întorcând-o în aşa fel, inert reieşea că, de fapt „germanii au adus în America civilizaţia, e dată cu ordinea şi spiritul de organizare. Pentru tot ce au şi pentru tot ce înseamnă ele, Statele Unite ei trebui să fie recunoscătoare numai şi numai Germaniei, Dar care le-a fest mulţumirea? De două ori într-o singură generaţie pornesc războ împotriva ei…! De aceea, cei aleşi de conducători şi împuterniciţi de întregul popor duc pe ţărmul Lumii Noi nu daruri, ci bombe, ca să afle neremnoscătoarea Americă cine sunt germanii.

După Thorwăld, care vorbeşte despre această împrejurare în comunicarea lui cu privire la acţiunea Pastorius, beţia s-a terminat aproape eu un scandal. Georg Dasch a întrecut măsura mbăutura şi a avut o comportare destul de deplasată, strigând în gura mare că se bucură de pe – acum la gândul unui whisky ameriqan ca lumea şi a unor biftecuri mari cât palma. Thorwald mai arată că serviciul de contraspionaj al aliaţilor habar n-a avut de acţiune. Germanii au mai făcut şi alte gafe de necrezut „dar nimeni n-a observat nimic.

În dimineaţa cre a urmat după cheful de la”. Cafe am Zos”, cele două limuzine mari au trecut graniţa franceză. Un autocamion a transportat la Paris lăzile cu materiale. Sabotorii au fost cazaţi la „Hâtel des Deux Mondes”, pe rue de PGpera. Clădirea era ocupată de ger mani. Toţi locatarii erau ofiţeri ai secţiilor speciale şi având, desigur, misiuni speciale. Sabotorii au mai organizat o petrecere, s-au lăudat că buzunarele li-s doldora de dolari, unul dintre ei şi-a controlat chiar cu acest prilej hanii şi; a descoperit că în buzunar s-au amestecat şi câteva bancnote de dolari est-asiatici, fabricaţi în Japonia. Dacă ar fi plătit cu ei în America, neatenţia celor care l-au pregătit pentru drum l-ar fi putut costa capul.

În noaptea acega, la „Boxer Bar”, Dasch şi companionii lui au vorbit un timp în limba germană şi apoi

în engleză, lucru care nu prea era recomandat unor bărbaţi îmbrăcaţi în uniformele marinei militare germane. Schmidt (al nouălea din cei aleşi, care, până la urmă, din motive de boală, nici n-a mai plecat) şi-a adus fete în cameră şi n-a vrut să le plătească. A ieşit un scandal care a ridicat tot hotelul în picioare şi a trebuit să vină personalul să facă ordine, în care timp femeile de serviciu şi portarii francezi au putut vedea în camere nişte lăzi surprinzător de mari cu lopeţi montate pe capace.

Dar nici de data aceasta nu s-a întâmplat nimic. Dimineaţa, grupa lui Dasch a plecat spre portul militar Lorient. Acolo, cei patru sabotori au fost cazaţi la hoteM „Jo-ur de Reve", unde au aşteptat o zi întreagă pentru a fi transportaţi la baza submarinelor. Prima constatare neplăcută a făcut-o Richard Quirin. Poate din plictiseală, poate din curiozitate, a descusut cureaua căptuşită ou dolari şi a văzut că suma este mult mai mică decât cea menţionată în chitanţa de primire pe care o semnase la Berlin.

Din jurnalul Abwehrului nazist, secţia a II-a i

29.V.1942

În zilele de *26 şi 28. X7.1942, cele două grupe însărcinate eu operaţia Pastorius s-au îmbarcat, fiecare pe câte tun submarin, pe coasta de vest a Franţei. Unul dintre agenţi nu a putut pleca, fleoarece s-a îmbolnăvit subit. Până la urmă, agenţii plecaţi pentru efectuarea acţiunii Pastorius sunt în număr de opt.*

La baza submarinelor din Lorient, totul era pregătit. La bordul primului submarin s-a îmbarcat grupa ltd Dasch.

Marinarii «au încărcat lăzile cu explozivi, care conţineau bombe mici în formă de stilouri, dinamită sub forma unor bucăţi ce păreau a fi de cărbune, mecanisme cu ceas, un* apar a ta complet

Grupa lui Dasch trebuia să arunce în aer uriaşa uzină de aluminiu care aparţinea concernului Aluminium Company of America, din Alcoa, statul Tennessee, după

aceea o altă uzină de aluminiu din East St. Louis, statul Illinois, o serie de baraje de pe râul Ohio, în statul Kentucky, de la Pittsburgh până la Louisville.

Grupa lui Kerling se specializase în distrugerea căilor ferate. Şi pe acest lucru s-au bazat la întocmirea planurilor lor. Dacă ar fi reuşit să-şi ducă la îndeplinire fie şi numai an parte planul, le-ar fi creat mari greutăţi americanilor, într-un cuvânt „ar fi răsturnat tot traficul pe căile ferate americane. Şi-au ales următoarele obiective: Pennsylvania Railroad Station, în Newark, podul de cale ferată Hell-Gate, care duce peste East River spre New York, calea ferată Chesapeake and Ohio Railroad şi altele.

Diver & ionâştii îşi pregătiseră recuzită specială, care urma să fie lăsată în locurile unde se săvârşeau sabotajele, ca o carte de vizită, pentru ca şi un neiniţiat să înţeleagă de la prima vedere cine este autorul calamităţii respective. Sabotorii trebuiau să răspândе & scă în rândurile americanilor spaima şi groapa în faţa atotputerniciei naziştilor germani, în tot acest timp, cele două grupe aveau să rămână anonime. Dar, adeseori, viaţa regizează după bunul ei plac chiar şi cel mai bine pregătit scenariu.

În curând va fi miezul nopţii. Ţărmul Long island-ukri, la câţiva kilometri de Amagansett, 13 iunie. În zare, un zid de ceaţă. Căpitanul submarinului german „U-202” (care, după unele surse, se mai numea şi „Innsbruck”) priveşte din turelă, în dorinţa de a întrezări măcar umbra ţărmului american. Maşinile şi-au încetinit la maximum viteza, ţigara netedă de oţel mai înaintează – un pas.

— Halt l Maschinen absteueru.l[5]

Au ajuns. Submarinul s-a oprit la nivelul apei, la o distanţă de aproximativ 500 de metri de ţărmul american.

Marinarii umflă barca de cauciuc. Patru bărbaţi îmbrăcaţi în combinezoane impermeabile execută, pas cu pas, scena repetată de multe ori, la mare depărtare de aici. Alunecă pe burtă pe supraţaţa netedă a submarinului, se

5 — Stați î Opriți mașinile...! — *Nota trad.*

instalează în barcă. Din submarin ies la suprafaţă şi patru lăzi etanşe. Vâslele şi barca se pun în mişcare.

Au depăşit valul care izbeşte cu furie ţărmul. Pământul trebuie să fie foarte japroape. Dar încă nu se vede. Pluteşte o ceaţă densă ca Laptele.

— Pământ!…

Fâşia aceea mai întunecată este ţărmul american.

Au sărit. Se poticnesc. Sunt uzi până la piele. Valul care loveşte ţărmul are forţa unui buldozer. Îi trage mereu înapoi. Şi marinarii care-i conduc sunt ca buimaci, ei urmează – să se înapoieze cu barca la submarin. Barca s-a răsturnat. Au luat apă. Vâslele au fost duse de apă. Nu le-a rămas decât una singură, cea de rezervă.

Acum cei patru se dezbracă. Jos uniformele. Trebuie să dispară tot ce ar putea aminti de Germania, de război sau de soldaţi. După aceea „pe plajă, nu departe de Amagansett, patru civili puţin cam speriaţi se străduie să sape patru gropi în nisip. N.u reuşesc. Poate fiindcă este prea întuneric, poate fiindcă sunt prea tulburaţi.

Din acest moment, Richard Quirin este mister Quintas din Chicago, un vechi băştinaş care nu şi-a părăsit niciodată ţara.

— Heinck s-a preschimbat în Henry Keynor, de origine lituanian. Nu vorbeşte ca lumea englezeşte, deşi a venit în America de când avea doi ani. Şi Georg Dasch are alt nume – John Davis. Numai Burger. a rămas mai departe Burger, cetăţean al Statelor Unite.

Lăzile închise etanş au dispărut, în sfârşit, sub nisip. Şi marinarii au scos-o la capăt – cu barca. Au evacuat apa, s-au urcat şi au încercat să se depărteze de ţărm. Valul înspumat care lovea ţărmul’s –, a prăvălit din nou peste barcă.

În Amagansett se găseşte un post de pază ta coastei al marinei americane. John Cullein iese pe terasa postului de pază, îşi ridică gulerul şi se duce să dea o raită. Are 24 de ani. Despre spioni şi despre război nu ştie el prea m-

ulte lucruri. Nici armă nu are. La ce bun? Cu arma se trage pe front, aici sunt la celălalt capăt al lumii. Aici este de ajuns o lanternă pentru întuneric. Şi nici asta nu-i de prea mare folos pe o ceaţă atât de deasă. A ajuns pe plajă, dar nu se vede nici la doi paşi.

Georg Das-ch a observat lumina care se apropia. S-a uitat împrejur. Marinarii germani se mai luptau eu barca, şi cu valul care lovea ţărmul. Şi-a dat seama că vizitatorul: nocturn nu-i va putea vedea. Oricine ar fi fost el, n-o sâr-i treacă prin minte că, la câteva sute de metri de aici, a ancorat un submarin german.

Porneşte grăbit în întâmpinarea luminii. John Cullen l-a zărit şi el.

— Stai!

Agentul. german s-a oprit docil. Omul cu lumina s-a: apropiat. Georg D, asch a băgat de seamă că poartă uniformă de marinar şi şi-a dat seama de primejdie.

— Cine sunteţi şi ce faceţi aici noaptea? – îl întreabă: John Cullen pe un ton aspru.

Georg Dasch a răsuflat uşurat. Tinerelul ăsta na observat inamic. Nu ştie nimic precis. De aceea începe să-i spună, o poveste, cum că s-a rătăcit în ceaţă cu prietenii lui pescari, că au eşuat cu barca pe un trâmbde nisip şi trebuie să aştepte până dimineaţa, când vântul va risipi ceaţa şi vor putea scoate barca din nisip.

— Am ieşit din East Hampton şi trebuia să ne îndreptăm spre Montauk Point. Dar ceaţa asta. e neagră ca un mormânt…

— Ştiţi unde vă aflaţi? La o bună distanţă de Montăuk Point. La cel puţin cinci mile. Acolo este Amagansett.

Georg Dasch stă pe gânduri. E ceaţă, de jur-împrejur nici ţipenie de om, niciun strigăt n-ar putea străbate prin laptele ăsta alb, La Berlin li s-a dat o reţetă pentru asemenea cazuri: îl ademenesc pe tânăr mai aproape de mare, îi vor spune că vor să-i arate în ce parte li s-a împotmolit barca, îi dau un brânci şi apoi îl ţin puţin sub

apă sau îl lovesc, este de ajuns o singură lovitură aşa cum au fost învăţaţi la Quenzgut şi gata, scăpăm de orice pericol. îl urcă pe tânăr în barcă şi-l trimit căpitanului pe submarin. Dacă mai suflă, i se pun cătuşele şi-l duc la Wilhelmshaven. Gestapoul va şti ce are de făcut cu el.

Nu. şi-a dus planul la îndeplinire. A pornit-o alături de marinarul americtany care-i lumina din când în când faţa eu lanterna. Înainta cu el pe plajă, idepărtându-se tot mai mult de mare. Tânărul i-a spus că până la ivirea zorilor mai e de aşteptat şi n-are rost să stea aici, în? nisipul umed, pe o ceaţă ca asta. Mai bine să dea un semnal camarazilor lui de pe vas şi să meargă cu el la postul de piază. Acolo este cald, au şi un fotoliu-balansoar, unde ar putea trage un pui de somn.

Dasch încuviinţa şi-l urma era un – automat. Apoi şi s-a* revenit, şi-a dat seama că un astfel de martor, ar putea fi introdus în planul lui şi a început să—! ia, altfbl pe Ctâilen. S-ar fi zis» că vorbele lui ascund o intenţie premeditată;

S-a oprit. L-a apucat pe tânăr de braţ şi, încruntându-se ca să-l înspăimânte1, i-a spus

— Băiete, tu să pu iei seam-a la ce se întâmplă aici. N-ai niciun amestec în toate astea şi, de altM; ţi-ar fi şi foarte greu să înţelegi. D>4 e frumuşel acasă şi uită că ne-am întâlnit la aici şi nişte dolari o, aşa ai cu ce să-ţi îneci mustrările de conştiinţă; Mâine să te duci la bar şi să bei în sănătatea unui om? bun. Şi ţine minte chipul meu; S-ar putea să ne mai întâlnim vreodată. Poete-la Washington.

Despre desfăşurareja ulterioară a acestei întâlniri nocturne se cunosc mai multe versiuni, fiecare dintre ele fiind verosimilă, dar niciuna n-eputând fi admisă fără rezerve. Nici mai târziu ancheta, nu au dus la o unitate de păreri. Declaraţiile partieipanţilorla această întâlnire se contraziceau între ele.

Unii pretind, că la început John Cullen nu a vrut să ia banii. A protestat şi a început să pună întrebări. Poate i-a*

luat mai târziu. Era nevoie de argumente mai convingătoare; în acel moment, Bhrger venea în fugă spre Dasch, nu bănuia. că nu este singur şi i-a* strigat de departe ceva? în limba germană.

Georg Dasch a sărit la el şi i-a astupat gura cu palma. Era prea târziu. Deşi tânăr şi fără experienţă; atâta minte avea şi John Cullen încât să-şi dea seama despre ce este vorba... A schimbat tactica, întrucât nu ştia câţi* germani pot fi ascunşi în ceaţă.

De aceea a luat banii oferiţi de Dasch şi la despărţire, pentru mai multă siguranţă, chiar el, din proprie iniţiativă, le-a spus că nu s-au văzut niciodată, nu ştie nimic şi în noaptea asta nici n-a fost aici şi n-a observat absolut nimic care să merite să fie anunţat. După aceea s-a întors pe călcâie şi, a dispărut înghiţit de ceaţă. Dasch a luat-o înapoi pe plajă şi le-a spus celor trei colegi ai săi că totul este în ordine, căci doar sunt în America, unde cu dolari se poate obţine orice.

John Cullen a alergat la post, i-a trezit pe ceilalţi patru care erau de serviciu în noaptea aceea, şi-au luat puştile şi au plecat din nou prin ceaţă. Nu l-au mai găsit nici pe Georg Dasch, nici grupa lui, nici barca de cauciuc. Doar o clipă li s-a părut că de undeva, de departe, se aude un zgomot de motoare. Motoare puternice de vas, cum nu ar fi putut avea o barcă de pescari rătăcită.

După încheierea cu succes a acţiunii, submarinul nazist „TJ-202* s-a depărtat de ţărmul american şi a pornit-o înapoi spre patrie. Căpitanul a avut noroc. Viaţa i-a atârnat de un fir de păr. Printr-o simplă întâmplare, în ceaţă, „U-202” a nimerit pe dâmbul de nisip cu o oră înainte de flux. Apoi, fluxul a ridicat submarinul şi căpitanul a putut da ordinul.: „Cu toată viteza înainte 1*

Din jurnalul Abwehrului german, secţia a II-a:

Conform înştiinţării (Comandamentului suprem al forţelor maritime, căpitanul unuia din submarinele afectate acţiunii Pastorius a anunţat telegrafic că în

noaptea de 13 spre 14 iunie grupa aicătiută din patru oameni a fost debarcată la locul stabilit, Long Island, în apropiere de East Hampton, statul New York.

Nu au debarcat la locul stabilit şi tocmai această împrejurare a marcat începutul sfârşitului lor. Vântul de dimineaţă a risipit ceaţa. Patrula de coastă din clădirea postului de pază şi-a reluat căutările. Pe plajă a găsit o cutie de ţigări germane „Overstolz", o sticlă cu rachiu cu eticheta germană „Editor Weinbrand" (tescovină veritabilă), o bluză de marinar azvârlită şi patru lăzi etanşe, îngropate de mântuială în nisip.

John Cullen s-a întors la post să ia un jeep. Au încărcat prada şi s-au dus la comandament. Acolo au descoperit că lăzile de tablă conţin material pentru sabotaje, explozivi, mecanisme cu ceas şi accesorii pentru staţii de emisie. Unele bombe incendiare purtau marca firmei şi adresa – producătorului: Berlin-Spandau şi. Berlin-Ţegel. Acum nu. mai încăpea nicio îndoială că pe ţărm, pe Long Island, în noaptea ceţoasă au debarcat nişte diversionişti inamici.

Americanii nu uitaseră acţiunile de sabotaj săvârşite de germani în primul război mondial. Atunci, prin exploziile provocate, au fost scoase din funcţiune câteva fabrici importante. Sabotorii au avariat linii. ferate, au dezorganizat transporturile, fapte care au avut repercusiuni adânci asupra vieţii cotidiene. Sentimentul cetăţenilor americani că, în faţa duşmanului, nu pot fi siguri nici în propria lor ţară devenea tot mai puternic. Această nesiguranţă a influenţat nemijlocit şi opinia publică.

Era ora două şi jumătate când agenţii au ieşit, în sfârşit; la drum. Din depărtare au auzit un lătrat. Prin apropiere trebuia să fie un sat. Şi –, au dat zi seama că n-au debarcat la locul prevăzut în planul de la Berlin. Şi-au mai dat seama că până dimineaţa trebuie să se depărteze cât mai mult de postul de pază a coastei. N.u m, ai era

mult până la ivirea zorilor.

Au ocolit postul de pază şi au mers mai departe până când au ajuns la o bifurcare a drumului. Un indicator le-a arătat direcţia: spre Amagansett. L-au găsit pe hartă. Apoi, luând-o pe la periferie, prin întunericul care se retrăgea tot mai mult în faţa zilei ce se năştea, căutară linia care duce de la Amagansett la New York. Se temeau să circule pe străzi şi, de aceea, se urcară într-un autobuz. Apoi, timp de două ore, au mers de-a lungul terasamentului, uitându-se mereu împrejur ca să nu fie surprinşi de tren sau de vreun paznic. Merg într-una şi sunt tot mai nervoşi, pe măsură ce se face ziuă. Merg mecanic, fără să scoată un cuvânt

Când se pomenesc în faţa clădirii gării, o gară mică, de periferie, cum sunt mii, încetinesc paşii şi, ca nişte marionete trase de sfori, se îndreaptă spre ghişeul de bilete. E aproximativ ora cinci dimineaţa şi peronul este încă gol.

Primii au sosit doi bărbaţi teu genţi de voiaj în Mână şi domnişoara de la casă. Dasch se aşază în faţa tabelului care indică mersul trenurilor şi citeşte încet. Apoi pe furiş se uită în stânga şi în dreapta, ar fi bucuros dacă ar putea să vadă şi ta spate.

Ulterior, Ira Baker a declarat că a venit la serviciu cu douăzeci de minute înainte de plecarea primului tren, adică pe la şase fără un sfert. A deschis casa. De ferestruică s-a apropiat un bărbat slab, cu *io* faţă aspră şi antipatică şi a cumpărat bilete. Vorbea ca toată lumea, comportarea lui n-ravea nimic. deosebit. Nimic suspect nu i-a atras. atenţia. Oamenii e-tau urcat în tren odată cu ceilalţi călători. Tremurau de frig fiindcă în dimineaţa. aceea vremea era urâtă şi surprinzător de rece pentru. luna iunie.

Washington. Cu câteva clipe înainte de ora opt, în faţa clădirii Ministerului de Justiţie sa oprit maşina directorului F.B.I.-ului, J. Edgar Hoover. Din ea a coborât

un bărbat scund, rotofei, cu un cap rotundu-şi un nas de fost boxer şi s-a îndreptat grăbit „spre lift. Nici nu „s-a aşezat bine la birou, că a, şi intrat Mr. Conchy, care avea de făcut o comunicare importantă. În urmă cu câteva minute primise din partea comandantului postului de pază a coastei de la Amagansett o înştiinţare că, în – noaptea. aceea, între ora unu şi două, în raionul lui a debarcat un grup de străini. suspecţi. Când s-a luminat de ziuă, oamenii lui au început să facă cercetări şi, după anumite obiecte găsite pe ţărm, au ajuns la concluzia că este, pare*, se vorba de nişte germani. La ţărm au ajuns cu o barcă mică. Dar probabil că au fost lăsaţi la apă de pe un vas mai. mare. S-au apropiat de ţărmul american noaptea. Ar putea fi vorba de un submarin inamic. După flux, pe – nisipul de pe ţărm. s-au descoperit pete mari de ulei.

Au adus la cunoştinţă şi faptul că paznicul. din serviciul de pază a coastei, John Cullen, în timpul rondului de noapte – s-a întâlnit cu un bărbat – suspect, cane mu se deosebea de un american. Şi pronunţia, şi înfăţişarea bărbatului erau ca ale oricărui altuia şi se comporta ca = şi cum ar fi avut de îndeplinit o misiune îspecială. Avea un fel ciudat de ea vorbi. John Cullen a raportat cazul şefului ssău. Când s-a luminat de ziuă, s-au dus din nou pe ţărm şi, cercetând locul, au găsit obiectele menţionate în lista anexată. Nu încape nicio îndoială că provin din Germanii.

Fără să stea pe gânduri, directorul F.B.I.-ului a luat o hotărâre. A ordonat starea de alarmă, toate unităţile să fie pregătite, să treacă imediat la acţiune şi tot ţărmul să fie cercetat cu grijă. Este puţin probabil ca aceştia să fie singurii germani şi singurele lăzi cu exploziv trimise de Hitler peste ocean. Patrule de coastă, unităţi de aviaţie, bărci rapide, totul a fost pus în mişcare cu un singur scop: depistarea germanilor suspecţi, care nu se deosebesc de americani şi Dumnezeu ştie unde pot fi.

Câteva minute mai târziu, agenţiile F.B.I. de pe tot teritoriul Statelor Unite au primit ordin să pornească la

acţiune. Din acel moment, toţi cei despre care se ştia că sunt adepţi ai nazismului se aflau sub o supraveghere discretă, dar susţinută. În dimineaţa aceea, sute de agenţi au pornit să controleze hotelurile, pensiunile şi casele în care se închiriau camere mobilate, întrucât se bănuia că acolo s-ar fi putut oploşi cei suspecţi. Dar nimeni nu-i ştia cum arată. Pe firele telexului a zburat descrierea lui Georg Dasch, dar era atât de vagă, încât s-ar fi potrivit tuturor bărbaţilor de statură mijlocie, nu prea graşi şi care nu p ar a fi prea bine dispuşi.

A doua grupă de sabotaj, aflată sub conducerea lui Kertling, a avut mai mult noroc. La 17 iunie, înainte de ivirea zorilor, au debarcat pe plajă la Ponte Vedra, în Florida. Au îngropat materialul în nisip şi s-au dus să-şi ia micul dejun. Buptă aceea au aşteptat autobuzul, au plecat la Jacksonville, unde, fără nicio greutate, s-au instalat într-un hotel şi, în sfârşit, după ce au navigat 16 zile, au dormit şi ei ca lumea, cu geamul deschis. Erau calmi, nu bănuiau ce ghinion au avut colegii lor. A doua zi, Kerling şi Thiel au plecat prin Cincinnati la New York, iar – Haupt şi Neubauer, la Chicago.

Pat aşternut ca pentru o mireasă, draperie de pluş, în spatele uşii albe o cadă albă ca laptele, un liftboy negru cu zâmbet de porţelan şi un personal respectuos care nu bate din călcâie la fiecare prilej şi nu ridică mâna pentru salutul arian. Burger intră în apartamentul de la etajul 17 al hotelului new-yorkez „Governor Clinton” ca într-o cuşcă. Ar fi normal să fie vesel, căci a nimerit direct în belşugul american, are bani cu nemiluita, ca Ford, nimeni nu-l suspectează, s-a înscris în cartea de oaspeţi şi portarul în uniformă de mareşal nici n-a clipit. Şi în general şi el şi Dasch sunt acum din nou în siguranţă şi nimănui nu i-ar fi trecut prin cap că înainte cu o seară se mai aflau la bordul unui submarin produs cu mai puţin de un an în urmă în Uzinele Krupp din Kiel.

În ajun, când au sosit în Jamaica[6], Dasch i-a chemat şi, de comun acord, au întocmit planul. Quirin şi Heinck au plecat înainte. Trebuiau să-şi găsească camere cu chirie undeva prin apropiere de Central Park.

Burger şi cu Dasch au plecat după cumpărături. Şi-au schimbat hainele într-o cabină. Costumele vechi le-au dat la împachetat. După aceea s-au dus pe pod. S-au sprijinit de balustradă şi se uitau la apă, cel puţin aşa voiau să dea impresia. În realitate priveau în toate părţile şi pândeau un moment când nu trece nimeni, ca să arunce, fără să fie observaţi, pachetele în apă. Dar până când au auzit plescăitul apei, li s-a părut o veşnicie.

Amândoi şi-au cumpărat pantofi de piele cafeniu cu alb. După lungul post la care au fost supuşi în Germania, totul îi ispitea. Pantofii vechi i-au aruncat într-o ladă de gunoi. De-abia după aceea au mers la hotel şi şi-au reţinut camere. Burger a mai dat o fugă şi la Woolworth să cumpere un costum de baie. Nu se ştie ce i-a venit. Poate fiindcă avea în buzunar un capital suficient pentru a-şi cumpăra o casă, voia să se convingă că-şi poate permite şi mici capricii.

Geamantanul cu bani se afla în grija lui Dasch. Aveau în el peste 80.000 de dolari. Au discutat şi până la urmă au căzut de acord să-l ia cu ei jos. Dasch mai întâi l-a chemat pe Burger să meargă împreună la Rockefeller Center, la expoziţia unui oarecare pictor progresist. După aceea s-au întors la hotel, unde au intrat în restaurant Planul lui

Dasch era pregătit în cele mai mici amănunte. Mai întâi i-a arătat lui Burger toate atracţiile Lumii Noi. A comandat o cină cu care nici primarului oraşului New York nu i-ar fi fost ruşine. Era într-o dispoziţie grozavă, făcea glume, juca rolul unui om de viaţă, fără griji, a cărui singură preocupare este să aleagă tot ce-i mai bun pe lista de bucate.

Cunoştea trecutul nazist al lui Burger, ştia toată

6 Suburbie din New York. — *Nota trad.*

povestea cu încurcăturile din pricina cărora a ajuns la închisoare. Şi tocmai pe el la ales pentru a-şi pune planul în aplicare. A aşteptat până şi-au băut apetitivul şi apoi a dat cărţile pe faţă. Burger nu mai era în stare să scoată niciun cuvânt. Nu puica să-şi exprime nici mirarea, nici indignarea, nu s-a opus în niciun fel. A tăcut, recunoscând prin aceasta că se predă.

— Chiar astă seară chem F.B.L-ul şi spun tot. Toate astea le-am plănuit încă de pe când eram la Quenzgut. De la început am socotit că această acţiune este lipsită de orice sens. N-am decât un singur cap şi n-am chef să-l bag într-o acţiune atât de prostească. Tu vei confirma că încă de la Berlin am pregătit această capitulare. Mai mult nici nu-ţi cer. Am făcut tot circul ăsta numai ca să ajungem aici. Dacă refuzi, chem imediat F.B.I.-ul şi te dau pe mâna lui. Cu frumoasa carieră pe care o ai în urma ta nu mai ieşi din închisoare până mori. Asta e ultima ta şansă.

Din sursele accesibile nu se poate afla cum a reacţionat nazistul Burger în faţa acestei întorsături neaşteptate. La procesul care a avut loc ulterior în faţa tribunalului a ieşit la iveală că a acceptat propunerea făcută de Dasch, dar nu fiindcă ar i renunţat la convingerile lui naziste, ci fiindcă nu vedea altă ieşire. În desfăşurarea ulterioară a cazului Pastorius n-a avut decât un rol pasiv. Iniţiativa a luat-o Georg Dasch, actualmente John Davis.

În biroul new-yorkez al F.B.L-ului din Lafayette Street, la 15 iulie, ora opt fără un sfert seara, Harold Brain stă şi se plictiseşte, ca de obicei. Serviciul de gardă nu e mare scofală. Ici-colo câte un viol, un furt sau o spargere şi din când în când o sinucidere. Când sună telefonul, ridică receptorul cu un gest mecanic şi răspunde.

La capătul celălalt al firului se aude o voce emoţionată. Bărbatul nu se bâlblie, dimpotrivă, vorbeşte rar şi accentuează fiecare cuvânt, de parcă şi-ar fi pregătit dinainte toate frazele, de parcă le-ar fi învăţat pe dinafară

şi acum le recită. Şi tocmai acest ritm regulat, de mecanism bine pus la punct, în care îi ies din gură cuvintele trădează o încordare. Mister Pastorius ar dori să vorbească cu şeful. Harold Brain nu ştie, de fapt, despre care şef este vorba, dar acum „la ora opt seara, el este aici singurul şef.

Mister Pastorius are o ezitare, parcă nu l-ar crede, apoi face din nou o pauză şi Harold Brain, după cum şi-a amintit mai târziu, a auzit în receptor o respiraţie precipitată. Bar după o clipă, în dialogul din faptul serii, partenerul lansează asupra poliţistului new-yorkez o rafală de obuze de calibru greu. Pe ţărmul Long Islandului a fost debarcată o grupă de diversionişti germani care intenţionau să arunce în aer uzinele americane. Mister Pastorius cunoaşte acţiunea în toate detaliile „dar toate aceste lucruri vrea să le aducă la cunoştinţă, cu anumite condiţii, lui Hoover, şeful F.B.I.-ului, personal. Peste două-trei zile va pleca la Washington, şi ar dori să fie primit de acesta. Este vorba de o comunicare ce poate salva America de la distrugere.

Harold Brain este un poliţist obişnuit Nu se lasă prea uşor păcălit. Are el destulă experienţă cu nebunii şi eu farsorii. E păţit cu zurbagiii care cheamă poliţia la un cofetar, victimă a unui asasinat, şi apoi, pitiţi în vreun gang de pe stradă lor, fac haz de mutra italianului care vinde un cornet de îngheţată cu zece cenţi şi răspunde nedumerit la interogatoriul poliţiştilor veniţi în grabă. Mister Pastorius este, desigur, şi el un smintit, dar în alt fel. E obsedat de politică. Unul de felul Napoleonilor şi Jeffersonilor care umplu spitalele de nebuni.

Bolnavilor mintali nu li se spune adevărul în faţă. Şi. În niciun caz, la telefon. Un timp Harold Brain încuviinţează toiul „după aceea îi ţine numai isonul şi, în cele din urmă, ascultă: în tăcere ce i se spune. La început, din obişnuinţă, se apucase să completeze o declaraţie, după aceea însă a renunţat şi tot. timpul cât durează

convorbirea desenează nişte figuri cu capete mari de idioţi.

Mister Pastorius continuă să vorbească... Tulburarea, i-a trecut, şi-a recăpătat deodată încrederea în sine, vrea să-l convingă pe Brain să cheme imediat Washingtonul şi să-l anunţe la Hoover. Poliţistul se mulţumeşte să mormăie ceva; un mormăit care nu înseamnă nici încuviinţare, nici promisiune, de aceea Dasch, pentru mai multă siguranţă „adaugă:

Cred că se cuvine să vă atrag de acumatenţia că trei1 dintre aceşti sabotori; Burger, Quintas şi Henry Keynor, se plimbă prin New York. Burger locuieşte la hotelul „Governor Clinton", ceilalţi doi stau undeva prin apropiere de Centrai: Park. În afară de aceştia, o altă grupă de sabotori a debarcat în Florida, nu ştiu exact – unde. N-am fost. de faţă. Aşa că nu uitaţi să chemaţi imediat Washingtonul Peste două-trei zile mă prezint la domnul Hoover.

Farfuriile zburătoare, omul invizibil se plimbă prin oraş, ieri noapte mar ţicnii au răpit-o pe nevasta anticarului Co hen, iar acum, colac peste pupăză, o invazie germană în Statele Unite; Oamenii sunt plini de fantezie. Harold Brain este un poliţist de nădejde, aşa cum a reieşit şi mai târziu la proces. La serviciu nu a comis niciodată vreo greşeală gravă, numai acum nu se ştie unde i-a fost capul. A fost pur şi simplu încredinţat că omul de la telefon este un nebun şi a aruncat hârtiuţa cu însemnări şi cu figurile cu cap mare* la coş. N-a dat niciun telefon la Washington. S-ar fi făcut de râs.

Două zile mai târziu, la hotelul „Governor Clinton" au venit doi domni să-l caute pe John Davis. Portarul le-a spus că e plecat de două zile într-un voiaj, dar mister Burger se află în camera lui, Heinck şi Quirin se întâlniseră în urmă cu două zile cu Dasch la locul dinainte stabilit şi el îi chemase să vină astăzi la hotel. îi spun toate astea lui Burger, exprimându-şi mirarea că Dasch **a** plecat atât de repede.

Burger a trăit două* zile de coşmar. Neryii i-au fost supuşi la o foarte grea încercare. Nu se gândeşte tot timpul decât la urmările pe care le va avea mărturisirea lui Dasch. Până. Ia urmă este bucuros că nu mai este singur şi le poate încredinţa şi celor doi secretul. Le povesteşte tot. Dasch este la Washington, unde, cu siguranţă, a trădat totul, poliţia poate să apară dintr-un moment în altul.

Reacţia lui Heinck şi Quirin, deşi tipic nemţească, tiu se deosebeşte, totuşi, de cea a americanului Brain. Cei doi nu dau crezare spuselor lui Burger. Ei îşi explică totul în felul lor, raţionând ca nişte nazişti disciplinaţi. Dasch, în calitatea lui de conducător de grupă, are, desigur, o misiune specială, de încredere. Drumul făcut la Washington este, fără îndoială, o manevră conspirativă. Vor aştepta un semnal din partea lui, ştie el bine ce face. Burger nu este în stare nici să explice, nici să nege. Se teme. Nu vrea să fie singur, de aceea se îmbracă şi pleacă cu ei din hotel.

În adâncul sufletului celor doi încolţeşte, totuşi, o îndoială. Pe stradă se uită în jurul lor să vadă dacă. nu cumva sunt urmăriţi. Când se conving că în urma lor nu este nimeni, socot că presupunerea lor cu privire la misiunea secretă este întemeiată şi se asigură unul pe altul că totul este în cea mai perfectă ordine.

Georg Dasch a făcut pasul hotărâtor la 19 iunie 1942. De o zi era la Washington, unde se instalase la hotelul „Mayflower”. La telefonul din cameră a format numărul direcţiei F.B.I.-ului. Se prezintă drept Franz Daniel Pastorius şi se referă la înştiinţarea făcută poliţiei din New York Nu vrea să precizeze despre ce este vorba, dar subliniază: comunicarea este foarte importantă şi are un caracter strict confidenţial, tic aceea nu o poate transmite decât directorului J. Edgar Hoover personal. De această comunicare depinde viaţa şi siguranţa Statelor Unite.

Domnişoara de la centrală îi dă legătura întâi cu un birou, apoi cu altul şi mister Pastorius repetă de fiecare

dată: a fost anunţat, este vorba de o problemă importantă şi, dându-şi seama că se cuvine să fie ceva mai concret, precizează că este vorba despre debarcarea unor sabotori germani a căror misiune este să arunce în aer Clyolit Works din Philadelphia, Chesapeake and Ohio Works, ecluzele dintre Cincinnati şi St. Louis…

Mereu acelaşi cântec. Nimeni nu-I crede. Toţi ezită să-i dea legătura cu directorul Hoover de la Federal Bureau of Investigations; este un domn prea mare ca să fie deranjat pentru informaţiile senzaţionale ale unui oarecare domn Pastorius. Dar Dasch ţine morţiş* să ajungă la director. Îşi are planul lui şi vrea să stipuleze anumite condiţii speciale în care e dispus să dea informaţiile. Ştie că numai de la şeful F.B.I.-ului poate obţine o garanţie. De aceea se hotărăşte să se ducă şi să încerce să pătrundă în clădirea instituţiei federale.

În faţa lui se aflau trei persoane: Conelly, Tain şi Parr. L-au lăsat să vorbească. Conelly încuviinţa din cap, în acelaşi timp zâmbea condescendent, ceea ce nu era reacţia cea mai potrivită la o comunicare atât de gravă. Când Dasch a terminat, l-a întrebat sever de unde ştie că pe Long Island au debarcat agenţi străini.

Dasch nu se aşteptase să fie primit cu atâta neîncredere. Şi-a scos batista şi a pus-o pe masă. Le-a spus cum trebuie procedat ca să apară adresele notate cu o scriere secretă. Cei trei au rămas indiferenţi. Nu sunt curioşi să cunoască magicele formule chimice şi pentru spălarea batistelor nu au timp, domnul să facă bine să se scoale şi să se ducă frumuşel acasă.

Pentru moment, Dasch e descumpănit, nu ştie ce să facă, dar îi vine în minte o idee salvatoare. Deschide servieta şi stivuieşte pe masă, în faţa lui Conelly, Tain şi Parr, pachetele de dolari. Peste 80.000. Le spune că i-a primit la Berlin pentru cheltuială.

Aşteaptă. De data asta par impresionaţi. Iau în mână fiecare pachet, se uită la dolari, se încredinţează că nu

sunt falşi. Privirile lor trec de la grămada de bani la omul din faţa lor, care pretinde că se numeşte Pastorius.

Gestul lui i-a convins. Au chemat o stenodactilografă şi i-au spus să se aşeze la maşină. Au început să dicteze procesul-verbal.

— Numele dumneavoastră?

— John Georg Dasch.

— Unde v-aţi născut?

— În Speyer, Germania.

Dasch dă declaraţia calm, fără să se poticnească, din când în când face câte o pauză, îi dă timp fetei să scrie tot, lăsând să se vadă că are o anumită practică în prezentarea biografiei. Subliniază, printre altele, că provine dintr-o familie săracă, cu mulţi copii şi că de mic a trebuit să o ajute pe maică-sa, aducând un ban în casă. Distribuia lapte pe la case. La nouăsprezece ani lucra pe lângă unităţile de ocupaţie franceză ca translator, a plecat la Harabhhg să caute de lucru, dar nu a găsit şi de aceea în 192 e a plecat în Statele Unite. A pătruns în ţară clandestin, fără aprobare. La început s-a angajat ca spălător de vase şi boy la toate. Un timp a slujit şi ca voluntar în U.S. Army. S-a însurat cu o fată orfană.

În relatarea lui sublinia cu orice prilej motivul social. Sindicate, demonstraţii, greve. Voia să-i facă să creadă că este socialist? Voia să demonstreze, pe baza autobiografiei lui, că nu are nimic comun cu nazismul? Dar de ce a plecat în Germania? Doar până la 23 martie 1941 a locuit în Statele Unite.

KB.l. -ul are un serviciu de informaţii sigur. Cornelly şi Tain continuă interogatoriul, în timp ce Farr cere informaţii despre Dasch la arhivă. Din datele aflate acolo reiese că în Martie 1941 a început deodată să se agite. A apărut la Washington şi a făcut câteva vizite la Consulatul german – din White Hah Street. Acolo a primit un bilet gratuit de vapor pentru a pleca în Germania. M-a mai stat pe gâmtori, nici nu s-a mai dus să-şi ia rămas bun de la

nevastă-sa – care zăcea într-un spital din New York, bolnavă de pneumonie. L-a urmat şi ea câteva luni mai târziu. Dar englezii au împiedicat vasul pe care se aflau treizeci şi trei de femei. germane să ajungă pe ţărmul european. Până la sfârşitul războiului, doamna Dasch a stat internată în Bermude.

În autobiografia lui Dasch a mai apărut un fapt. În drum spre Germania a trecut prin Japonia şi pe la Moscova. Fină la Tokio a călătorit pe un vas japonez, iar de aici a plecat cu Transsiberianul. Transportul a ajuns la Berlin la 21 mai 1941.

Când a povestit despre pregătirea operaţiei Fastorius şi a venit vorba de Walter Kappe, agenţii FJB.l. – ului ah ciulit urechile. Kappe era un client vechi, cunoscut, în 1937 a fost nevoit să fugă fiindcă se ştia despre el că este un nazist proeminent. Filma oară Dasch s-a întâlnit cu – el la Comandamentul suprem al forţelor armate, unde lucra în cadrul secţiei externe ca translate.

Prin întrebările sale, Conelly ţintea spre lămurirea punctelor neclare din procesul-verbal al lui Dasch. Lr-au supus unui interogatoriu încrucişat şi Dasch nu. s – a. lăsat prea mult rugat pentru a da cărţile pe faţă… A mărturisit că în 1941 a plecat în Germania cu misiunea de a obţine informaţii cât mai amănunţite despre cel de-al treilea Reich al lui Hitler» precum şi informaţii de la Moscova pentru anumite cercuri, socialiste din Statele Unite. Când a socotit că dispune de un număr suficient de date» a recurs la această cale ea să ajungă înapoi.

Suna cam romantic, dar părea logic.

— Cine sunt oamenii despre care vorbiţi?

— Nit pot spune decât că sunt americani.

Burger a colindat prin New York până în după-amiaza zilei de 20 iunie şi încetul eu încetul s-a lăsat convins de Quirin că de fapt Dasch n-a trădat, că, probabil, are de înfăptuit o misiune secretă, despre care nu putea să le spună lor nimic. Bineînţeles, agenţii F.B.L-ului îl urmăreau

pe Burger pas cu pas, dar o făceau cu atâta discreţie, încât acesta nu şi-a dat niciun moment seama. Era urmărit şi când s-a întâlnit cu Heinck şi Quirin în faţa vitrinei unui magazin de lenjerie bărbătească de pe Fifth Avenue.

I-au lăsat să intre înmagazin, i-au observat cum îşi aleg cămăşile şi s-au luat după ei când s-au dus să mănânce ia un automat.

Apoi germanii s-au despărţit Burger s-a întors la hotel» ceilalţi doi au luat-o pe Strada a 75-a. Burger a ieşit din lift» a intrat în cameră, a deschisşifonierul şi a început să-şi aranjeze cămăşile cumpărate. După aceea s-a dus la baie. Dar nici n-a apucat să intre în cadă» că s-a auzit o bătaie în uşă. A deschis. În cameră au intrat trei bărbaţi. Agentul F.B.I.-ului a îndreptat pistolul spre Burger. Morgan şi Grant se postaseră în faţa uşii.

— În numele legii, sunteţi arestat, Tot ce veţi spune începând din acest moment poate fi folosit împotriva domneavoastră...»

Morgan i-a puscătuşele. Burger a protestat. A încercat să se apere. Zadarnic. Au urcat ha. maşina care-i aştepta M faţa hotelului. Au mers ia centrala new-yorkeză. a F. BJL-ului, din Lafayette Street. Un coridor lung şi rece cu gratii la ferestruici, apoi o încăpere ce semăna cu o celulă mai spaţioasă. Prin peretele de gratii se vede – în toate părţile. Burger n-a stat nicio oră singur. În obscuritatea închisorii i-a zărit pe Heinck şi pe Quirin. Acum niciunul dintre ei nu mai are vreo îndoială: Dasch şi-a pus în aplicare ameninţările.

Agenţii F.B.I.-ului s-au trezit. Maşinăria lucra şi ziua şi noaptea. Mai întâi au verificat adresele notate pe batista lui Dasch: Pat Berger, Milwaukee; John Paul Jaedicke, St. Louis; Hermann W. Hauser, Philadelphia; Martha Rothenberger, Cincinnati. Să fie toţi imediat puşi sub urmărire! Sunt singurii oameni din Statele Unite care-i pot duce pe agenţii F.B.L-ului pe urmele celeilalte grupe, despre care nici Dasch, nici Burger nu pot da niciun

amănunt.

Pe batistă au descoperit şi nişte numere de telefon. Primul este al unui oarecare Gruber. Numele părea a fi al unui german, şi asta le dădea speranţa că, prin intermediul lui, vor putea dibui cealaltă grupă. Se duc la locuinţa lui. Sună. Nu deschide nimeni. Bat şi la portăreasă.

— Doamne, dar nu ştiţi că domnul Gruber a murit acum două luni…?

Pastorul W.C. Müller, căruia îi aparţinea cel de-al doilea număr de telefon, nu era nicidecum mort. Se ocupa cu vânzarea literaturii bisericeşti şi cu propagarea fascismului. A părăsit demult biserica şi în 1939 a făcut o vizită în Germania. Acum îşi are locuinţa într-un bloc de garsoniere în care intră şi din care iese foarte multă lume. Agenţii Pratt şi Morgan se instalează în clădirea de peste drum. Se schimbă între ei din trei în trei ore, ţinându-l în permanenţă sub observaţie pe pastor, precum şi pe toţi cei cu care se întâlneşte.

În dimineaţa zilei de 25 iunie, Conelly a început să-i interogheze pe Heinck şi Quirin. Heinrich Harm Heinck mai încearcă să-şi prezinte rolul învăţat. Afirmă că el este Henry Keynor, de origine lituanian, că este, cu siguranţă, vorba de o confuzie de persoane, căci el n-a avut în viaţa lui de-a face cu germanii. Anchetatorul Conelly nu i-a ripostat nimic, nu i-a reproşat suspectului că încearcă să-l inducă în eroare. A dat telefon după translatorul lituanian.

Heinck a fost nevoit să capituleze. Strategii de la Berlin în materie de război secret i-au creat o biografie în care au prevăzut toate amănuntele, dar au uitat esenţialul: pretinsul lituanian nu ştia să spună nici bună ziua în limba lituaniană.

Quirin a capitulat încă înainte de a fi supus interogatoriului. A spus tot ce a ştiut, dând mai degrabă impresia unui om extrem de dezamăgit decât a unui om abil. Până când a plecat în Germania n-a dus-o rău. A lucrat ca şofer particular la scriitorul Culbertson, care

scria manuale pentru învăţarea jocurilor de cărţi. Dar doamna Quirin, soţia lui, care era germană, atâta a plâns, încât, până la urmă, el a cedat şi au plecat.

Sabotorii erau foarte calmi. Conelly şi-a dat seama că nu se tem nici de anchetă, nici de judecată. Erau atât de fanatici, încât credeau că, într-adevăr, în câteva zile Hitler îşi va face apariţia la New York şi îi va elibera?

Agentul F.B.I.-ului Lunding a plecat pe urmele lui Herbert Haupt la Chicago. Dasch nu i-a putut dezvălui decât numele, restul trebuia să descopere specialiştii de la secţia de informaţii. În primul rând, au căutat adresa părinţilor lui, fiindcă presupuneau că Herbert va da o raită şi pe acasă. El era cel mai tânăr dintre toţi diversioniştii, mai curând un băieţandru fără minte decât un răufăcător înrăit (când l-au arestat avea 22 de ani). În Germania a plecat fiindcă s-a despărţit de o fată şi a vrut să săvârşească o faptă eroică, bărbătească. Numele fetei era Gerda Melind, o germană tot în vârstă de 22 de ani. F.B.L-ul a descoperit şi adresa ei.

În ziua de 21 iunie, după ora nouă seara, Herbert Haupt a apărut la părinţi, la Chicago. Tatăl lui, Max Haupt, care era pictor, stătea în cameră şi citea ziarele. Doamna Erna Haupt deretica prin bucătărie. Fiul s-a furişat în casă ca o umbră, intrând pe uşa din dos. Pe baza proceselor-verbale ulterioare se poate reconstitui convorbirea lor nocturnă. Fiul le-a povestit părinţilor lui despre aventurile trăite, înflorindu-le la maximum. Le-a spus că Hitler însuşi i-a încredinţat o misiune importantă, i-a asigurat, plin de entuziasm, că germanii vor debarca pe continentul american, iar el va deveni erou naţional.

Şi, pentru a dovedi că spune adevărul, a pus pe masă o sumă frumuşică de dolari şi l-a rugat pe taică-său ca, chiar a doua zi dimineaţă, să-l ajute să-şi cumpere cel mai nou model de „Pontiac*, întrucât are nevoie de o maşină prezentabilă. După o oră a plecat. S-a scuzat că mai are unele lucruri importante de aranjat şi a promis că a doua zi

va veni din nou.

Agentul Lunding l-a urmărit apoi până la locuinţa Gerdei Melind, de care se despărţise cândva în urma unei eerie. A încercat s-o amăgească şi pe ea cu nişte istorioare fantastice, vrând să-i arate ce bărbat curajos şi important este el. Dar Gerda Melind nu s-a lăsat deloc impresionată. I-a spus să plece, atrăgându-i atenţia asupra pericolului la care se expune. L-a mustrat că nu-i în toate minţile, de vreme ce se ocupă cu asemenea lucruri pasibile de pedeapsă şi că, dacă nu se duce el, se va duce ea a doua zi dimineaţă la poliţie să-l denunţe.

Ceilalţi membri ai bandei se aflau sub urmărire la New York. Agentul F.B.I.-ului Morgan îl urmărea pe pastorul Müller, iar locuinţa acestuia era supravegheată de Knox şi Pratt, care, de câteva ori, au încercat să pătrundă înăuntru ca reprezentanţi comerciali ce oferă aspiratoare şi alte mărfuri. Dar pastorul, un om uscăţiv, cu părul cărunt tuns scurt (avea cincizeci de ani), era prudent. Nu primea pe nimeni în casă, iar el nu ieşea decât în mod excepţional.

La 24 iunie, în jurul orei şapte seara, i-au văzut că se îndreaptă grăbit spre staţia de autobuz. Agentul Morgan, care nu-l slăbea din ochi, a observat că, atunci când a trecut prin dreptul unei tinere femei pe care s-a făcut că nu o cunoaşte, aceasta i-a adresat din mers – câteva cuvinte. Apoi au continuat să meargă amândoi unul în urma celuilalt la un moment dat, fata a cotit pe o stradă lăturalnică. Morgan l-a urmărit pe pastor, îmbrăcat în haine destul de ponosite, până în gara Pennsylvania. Când a intrat în sala de aşteptare, care era extrem de aglomerată, a aruncat o privire scrutătoare în juru-i. Venise, probabil, la o întâlnire care-i fusese fixată.

Agentul Morgan s-a repezit la cabina telefonică, şi-a spus numărul şi a cerut întăriri.

— Trei băieţi în gara Pennsylvania.

A început. O urmărire ea în filme. Mai întâi, prin

mulţimea din gară Misiunea lui Morgan de a-l urmări pe pastor, pe care-l pierdea mereu în înghesuială, nu. era deloa uşoară. În cele – din urmă „omul, s-a oprit în faţa unui chioşc de ziare, s-a uitat în jur şi în momentul acela lângă ei a apărutun bărbat bine îmbrăcat» a clătinat din cap în semn de salut şi după aceea, s-a uitat la pantofii lui cafeniu cu alb; Pastorul a făcut acelaşi lucru… Şi-au dat mâna. Atunci Morgan a înţeles că Müller s-a întâlnit cu conducăteul celeilalte grupe, Kerling.

Ieşind: din clădirea gării, cei doi au pornit-o încetişor spre Strada a 40-a Kerling povestea, pastorul aproba din cap. Lângă bordura, trotuarului de peste drum a oprit maşina» care-i aducea întăriri lui Morgan. El le-a făcut colegilor săi un semn discret şi a pornit mai departe în urmărirea celor doi bărbaţi până în Strada a 40-a. S-au oprit, şi-au dat mâna, pastorul era întors în gara Pennsylvania, iar Kerling şi-a continuat drumul „iuţindu-şi pasul. Morgan abia reuşea* să se ţină după el. A cotit pe Strada a 44-a şi acolo a intrat într-un bar.

Era ora nouă.

Un cvartet, de negri, chelneriţe decoltate, pereţi de oglinzi, sfeşnice cu trei braţe şi un arsenal de sticle. Instalaţia de aer condiţionat funcţiona perfect, în local nu era pic de fum, atmosfera era îmbibată de un parfum greu. Kerling a înconjurat. localul cu privirea, s-a aşezat la o măsuţă înaltă şi a comandat un gin dublu. Morgan s-a aşezat lângă o fată care sorbea cu un pai dintr-un pahar de coca-colă. Ca să nu bată la ochir a început o discuţie animată cu cav

Kerling a deşertat paharul şi apoi şi-a întors privirile spre podiumul pe care dansa o dansatoare sumar îmbrăcată, urmărind, în acelaşi timp, uşa. Pe la ora nouă şi ceva; în bar a intrat Thiel. Au stat puţin împreună, au băut câte un păhărel şi după aceea au plecat. Morgan cu oamenii M îi urmărea de la oarecare distanţă (între timp mai. venise o maşină cu agenţi).

După câteva clipe, cei doi s-au despărţit. Kerling a plecat spre Lexington Avenue; tine! spre Strada a 42-a. Pratt cu un grup de agenţi s-au luat după Thiel» în timp. ce Morgan îl urmărea pe Kerimg. După ram afirmă Thorwald, era ora douăzeci şi două şi douăzeci şi şapte de minute când cele două maşini ale poliţiei s-au apropiat de omul suspectat.

Între Strada a 42-a şi Strada a 50-a.

Strada era pustie. Morgan a făcut un semn cu mâna. Patru bărbaţi l-au înşfăcat pe gangsterul nazist şi i-au întors mâipile la spate. A încercat să-şi scoată pistolul, dar superioritatea numerică a celorlalţi l-a determinat să se supună. La început, Kerling s-a prefăcut că nu ştie ce poate să însemne toate astea, dar foarte curând a capitulat. Nu avea* altceva de făcut.

Cu Haupt, la Chicago, situaţia s-a complicat. Băiatul nu se putea sătura de beţia puterii pe care i-o dădeau dolarii primiţi la Berlin şi se purta de parcă ar fi descoperit o comoară. Şi-a cumpărat cel mai arătos automobil, a închiriat p casă mare căreia i-a făcut instalaţie de încălzire centrală, şi-a găsit o fată pe care a îmbrăcat-o în cel mai luxos magazin din oraş. Din prima zi a şederii sale în America s-a pomportat ca un maharajah care ştie că-şi poate permite orice. Dar, ca să nu atragă prea mult atenţia, ş-a angajat ca lucrător într-o fabrică.

Haupt nu era chiar atât de prost cum s-ar fi părut la prima vedere. Ştia că puterea lui stă în dolarii pe care-i are şi nu voia să-i piardă. În subconştientul lui simţea că-l pândeşte un pericol care va deveni iminent atunci când vor începe să arunce uzinele în aer; de aceea l-a căutat pe unchiul Froh

Î’ing, i-a spus, desigur, tot sau numai o parte şi a ascuns jumătate din bani în casa acestuia, sub un covor.

Agenţii F.B.I-ului îl urmăreau pas cu pas şi, potrivit declaraţiilor lor, în dimineaţa zilei de 23 iunie Haupt a intrat în clădirea F.B.I.-ului. Mai târziu a reieşit că nu şi-a

ales un alibi bun. Venise la funcţionarii de la F.B.L. după un sfat Poate că nu ar fi fost observat dacă nu s-ar fi ştiut despre cine este vorba.

A intrat în unul din birouri. Cei de acolo l-au primit) ca pe oricare altul, nu l-au lăsat să vadă că ştiu ceva despre el. Haupt a cerut o informaţie; voia să se lămurească cum stau lucrurile cu serviciul lui militar. Ar fi trebuit să se încorporeze şi nu s-a încorporat, nu i s-a putut transmite ordinul de chemare pentru că a fost plecat pentru mai mult timp în Mexic. Părinţii i-au spus că a fost căutat de cineva de la F.B.I. De aceea a venit aici să-şi reglementeze situaţia.

Tânărul cu priviri neliniştite le povesteşte o istorie foarte plauzibilă despre o decepţie suferită în dragoste; a plecat ca să uite. Nu se gândea încă la căsătorie, pentru asta mai avea timp. Acum s-a întors şi a fost la comisariatul de care aparţine, unde a rezolvat această veche afacere. Poftim adeverinţa.

Le-a arătat actul falsificat cu măiestrie. Oriunde ar fi prezentat această adeverinţă, ar fi fost luată drept bună. Haupt avea un alibi autentificat chiar de oficialităţile americane.

Agenţii F.B.I.-ului l-au asigurat că totul este în cea mai perfectă ordine. A făcut bine că a venit, acum nu mai are de ce să se teamă. Haupt a părăsit clădirea F.B.I.-ului din Chicago cu sentimentul că a procedat cum nu se poate mai bine. Agenţii F.B.I.-ului sperau că de acum înainte va fi mai puţin prudent şi, prin intermediul lui, vor reuşi să dea de urma celorlalţi membri ai grupei lui Kerling, despre care nu ştiau încă nimic.

Nu trecuse nicio oră de când plecase Haupt din biroujrile F.B.J.-ului şi, în acelaşi birou, a apărut Gerda Melind. Era foarte tulburată, nu-şi putea găsi cuvintele. Cu greu s-a înţeles din bâlbâiala ei că a venit în legătură cu un oarecare Herbert Haupt, pe care n-ar vrea să-l trădeze, dar consideră că este de datoria ei să atragă atenţia

asupra planurilor lui nebuneşti; trebuie să-l păzească cineva ca să nu le pună în aplicare; Haupt, cu care a fost cândva în relaţii de prietenie, este un fanatic periculos, maică-sa l-a răzgâiat prea mult şi crede tot ce-i spune el. Mai ales acum, când a adus o grămadă de bani acasă.

Miss Melind a avut o inspiraţie fericită la ora douăsprezece fără cinci. Dacă nu a-i fi venit, ar fi apărut pe banca acuzaţilor împreună cu ceilalţi care au ştiut, dar nu au spus nimic, care i-au ascuns pe diversionişti şi banii lor. În felul acesta a scăpat de o condamnare pe viaţă în cel mai bun caz.

Clipele de libertate ale lui Herbert Haupt erau numărate, în aceeaşi zi, agenţii F.B.I.-ului l-au urmărit la hotelul „King Brothers”. Când au cercetat registrul hotelului, au descoperit că tot aici locuieşte şi un oarecare domn Hermann ’Nicholas din Milwaukee, Wisconsin. Astfel, au dat şi de urma ltd Neubauer. Au urcat în «cameră şi ă-eu arestat dintr-o singură lovitură pe ultimii «doi sabotori din grupul Pastorius.

Hermann Nicholas avva şi – el fete actele în regulă. Le-a arătat agenţilor un livret militar în perfectă ordine, un buletin de „la asigurările sociale, scrisori din diferite colţuri ale Statelor Unite, toate având ştampile pe baza cărora*: «e* putea trage concluzia că omul nu a părăsit niciodată ţara. Naziştii aranjaseră totul în cele mai mici amănunte. Le pregătiseră oamenilor lor un teren cât mai sigur. Şi, totuşi, au pierdut. Nu au întrevăzut posibilitatea ca unul dintre oamenii selecţionaţi să se comporte altfel decât era de aşteptat din partea unui nazist adevărat.

În aceeaşi zi, după-amiază, au fost arestaţi tatăl şi mama lui Haupt. L-au ridicat şi pe unchiul lui, Walter Profiling, la care erau ascunşi banii, şi pe soţia acestuia, care era M curent. După aceea au comunicat la Washington că misiunea a – fost îndeplinită. La închisoarea districtului erau aşteptaţi ultimii gangsteri din bandă, încolo totul era pregătit

Preşedintele Roosevelt a desemnat pe membrii tribunalului militar special: „preşedintele Senatului, generalul McCoy, şi doi acuzatori – oficiali „/generalii Cramer şi Biddle. Complicii spionilor urmau să fie judecaţi la Chicago, dar pentru proces au fost aduşi la Washington. Aici au jucat rolul de martori împotriva acuzaţilor principali în ultimul act al – operaţiei Pastorius.

Din jurnalul Abwehrului german, secţia a II-a:

28. VI. 042

În ziua de 28 iunie, în primele ore ale dimineţii, în cadrul buletinului de ştiri din SJLJ. A. s-a anunţat arestarea, parte la New York, parte la Chicago, a membrilor grupului de acţiune Pastorius. Informaţia cu privire la debarcarea unor grupe de sabotori de pe nişte submarine germane în două localităţi diferite este confirmată de către americani. De asemenea, se pare că se confirmă şi comunicările în legătura cu înarmarea grupelor şi instruirea lor prealabilă într-un centru special de instructaj pentru sabotori din Berlin. În contradicţie cu aceasta, din motive propagandistice, desigur, au comunicat incorect obiectivele vizite de aceste acţiuni de sabotaj. De asemenea, şi planurile acţiunii sunt exagerate Se spune, de pildă, ca sabotorii mrmau să arunce în aer podul de cale ferată de peste cascada Niagara, care, de fapt, n-a intrat niciodată în planul acţiunii Pastorius. Potrivit informaţiilor radiodifuziunii americane, membrii acţiunii Pastorius vor fi, probabil, condamnaţi la moarte.*

Operaţiile secrete sunt înconjurate de mister, ca şi procesele spionilor, atunci când. este vorba d. e trădarea unor secrete militare sau de stat. Cazul Pastorius a dost un caz tipic de proces «care nu intră în această categorie. Sabotorii nu au apucat nici să-şi despacheteze recuzita „nici să ia contact cu mijlocitorii. N-au avut nicidecum acces la secrete militare sau industriale. Şi totuşi, dezbaterile procesului au avut loc te faţa unei comisii. militare speciale, te spatele unor uşi bine techiseşi

conţinutul dezbaterilor prezidate de generalul McCoy a fost tăinuit opiniei publice ca în oricare alt caz de spionaj.

Totodată, presei d 35-a oferit un prilej excepţional de **a** folosi acest caz. simplu şi, la prima vedere, foarte clar pentru a întări sentimentul antinaziăt al americanului de rând, care nici în acel moment nu vedea în expansiunea lui Hitler un pericol mondial. Ziariştii sunt invincibili, totuşi n-au reuşit să treacă peste această barieră. Au primit însă permisiunea să-i fotografieze pe cei opt răufăcători – dar nimic mai mult, întrucât au fost luate măsuri riguroase de precauţie. În sală nu se afla niciun reporter, toţi. cei care. au intrat, martor sau judecător, asesor sau procuror „au trebuit să depună mai întâi un jurământ solemn, prin care. s-au legat ca până. la sfârşitul vieţii să nu – pomenească un cuvânt despre desfăşurarea dezbaterilor.

În lucrarea. să despre acţiunea Pastorius, J. Thorwald citează informaţia unui martor ocular la dezbaterile acestui. proces secret.

Este vorba de un maior care, din anumite motive, este menţionat numai cu iniţialele J.C.W. în timpul procesului, acesta a. scris. un raport – amănunţit asupra desfăşurării lui, dar fiindcă era, bineînţeles, legat prin jurământ să păstreze tăcerea, a adăugat un alineat te care spune că materialul va putea fi publicat după moartea lui, cu condiţia ca numele să-i fie ţinut secret, pentru ca rudele lui să nu aibă de suferit. Maiorul J.C.W. era ostil F.B.J.-ului şi adversarul preşedintelui Roosevelt. În felul acesta se explică de ce a luat hotărârea de a trăda secretul. A murit la 1 iunie 1948 şi atunci au deschis plicul pecetluit cu însemnările asupra dezbaterilor procesului.

Maiorul J.C.W.:

După cele mai secrete dezbateri la care mi-a fost dat să particip, în această zi de august 1942, la închisoarea districtului Columbia s-a pronunţat sentinţa judecătorească în pro desul celor opt sabotori tare au debarcat de pe un submarin german.*

Şase dintre ei au fost condamnaţi, conform paragrafului legii militare cu privire la sabotaj şi spionaj, la pedeapsa cu moartea şi astăzi după-amiaza îşi aşteptau sfârşitul în camera de execuţie, în faţa scaunului electric. Chipurile nu li se mai puteau distinge. Prin măştile de cauciuc trase pe cap nu se observa decât nasul şi buzele, care tremurau. Patru călăi îi duceau la scaun unul după altul. Într-o oră şi douăzeci de minute, execuţia s-a terminat.

Numele celor executaţi:

Richard Quirin, *34 de ani*
Werner Thiel, *35 de ani*
Edward John Kerling, *33 de ani*
Heinrich Harm Heinck, *35 de ani*
Hermann Neubauer, *32 de ani*
Herbert Haupt, *22 de ani*

Două maşini sanitare au transportat cadavrele la spitalul Walter-Reed-Hospital pentru autopsia legală. Totodată, celor doi sabotori care nu au fost condamnaţi la moarte, respectiv lui Georg John Dasch şi lui Ernest Peter Burger, li s-a comunicat, pe coridorul închisorii, că au fost condamnaţi la muncă silnică pe viaţă. Preşedintele Roosevelt a redus sentinţa lui Dasch la treizeci de ani de muncă silnică.

Aici regia a cam dat greş. Când Burger a ieşit pentru plimbarea cotidiană, a observat că uşile de la celulele tovarăşilor lui sunt deschise şi înăuntru nu mai e nimeni. Nu-i venea să-l creadă pe gardian, care i-a spus că toţi colegii lui au fost executaţi. Sentinţa la muncă silnică ar fi trebuit să le fie anunţată, lui Dasch şi lui Burger, înainte cu o seară. Acum a fost trimis în grabă un căpitan să le comunice oficial textul sentinţei.

Sentinţele date complicilor celor condamnaţi, respectiv mamei şi tatălui lui Herbert Haupt, precum şi altor douăsprezece persoane, femei şi bărbaţi de origine germană oare au luat contact cu sabotorii, au stat de vorbă

cu ei şi le-au promis ajutor, nu au fost pronunţate la Washington, ci la tribunalele de care aparţineau, în cea mai mare parte la New York şi Chicago. Şi în aceste cazuri era de aşteptat că se va da pedeapsa cu moartea, mai ales tatălui lui Herbert Haupt, şi condamnări la ani grei de închisoare femeilor care erau implicate.

Pentru F.B.I. era necesar să demonstreze că acţionează întotdeauna cu promptitudine atunci când este vorba de securitatea ţării. F.B.I.-ul trebuia cu atât mai mult să demonstreze acest lucru cu cât, de fapt, aşa cum a reieşit la procesul care s-a judecat la Washington, vigilenţa acestei instituţii a lăsat mult de dorit. Fără trădătorul Georg John Dasch, nu i-ar fi putut lua niciodată aşa, ca din oală, pe agenţii germani. Se poate afirma cu „toată certitudinea că, oricât au şi fost ci de naivi, nu ar fi putut fi descoperiri decât după săvârşirea unor acte de sabotaj şi poate nici atunci.

Un participant atent la dezbaterile din timpul procesului de la Washington nu va uita niciodată împrejurarea, pasibilă de pedeapsă, că, pentru a-i convinge pe funcţionarii acestei organizaţii de prezenţa grupei de sabotori germani şi pentru a le atrage atenţia asupra pericolului iminent, Georg John Dasch a trebuit să pătrundă în clădirea principală a F.B.I.-ului din Washington. Deşi el comunicase mai înainte, la biroul F.B.I.-ului din New York debarcarea şi locul unde se găsesc toţi sabotorii – germani, F.B.I-ul din New York nu a găsit de cuviinţă să transmită aceste informaţii la Washington. Când Dasch s-a prezentat personal la F.B.I. l-au luat drept nebun, la să-i convingă pe funcţionarii de la F.B.I. de adevărul spuselor sale, a trebuit să le arate cei 80.000 de dolari aduşi din Germania pentru finanţarea acţiunilor de sabotaj.

Acesta. este; fără îndoială, motivul pântarcam dezbaterile procesului s-au desfăşurat & cel mai strict secret* O dezbatere publică ar fi scandalizat, ţara e. ar fi

atras atenţia aşup» unor deficienţa

F.B.I-ul nu putea permite ca tot adevărul să «fie scos la iveală, ca să nurşl dea singur un vot. de blam şi. să nu-şi piardă încredereat eMăţenilepdin întreagă. Ţ & răk-Trădarea, lut Georg «Meu: Dascha nu. trebuiaadusă las cunoştinţa opiniei, police... Ar & cămbsua & meritele F.BL-ului-şi ar fi subminat încrederea* opinii publiceim organele de stat ale poliţiei, fe capacitatea lor reală* dea» zădărnici acţiunile agenţilor germanii De aceea, era; interzis să se pomenească. despre existenţa trădătorului»

Totuşi – faptul căi acuzatul Dasch. a fost condamnat la numai treizeci de ani muncă silnică era de natură să trezească unele bănuieli în rândurile opiniei publice. De asemenea avantaje se bucură – de obicei, numai principalii, martori ai acuzării.

W de altă parte, tânărul de la postul <fe pază a* coastei care fe noaptea cupricii» a dat peste; sabotori; pe plaia din-Jteagansett; unde debarcase; grupa germană; a» devenit un, emu* John Cullen (te primul comunicat, este nuntit Jock. Cullby)» a ajuns să fie mândria oraşului; sau natal 1 a» anunţat cu pânmptitudine detarcareai agenţilor germani „dând astfel posibilitate aparatului F; şfel, care „funcţionează cu o precizie de oemomic –, sat treacă la acţiune. În realitate, Johm Cullen s-a «comportat ca un prostănac. Dacă printre sabotorii; germani întâirtiţi pe ţărmn-ar fi fost Georg John Dăedbş. care premeditasetrădarea, Cullen nu ar mai fi avut niciodată prilejul să deschidă» gura. Ar fi fost ucis cau răpit şi abia: a doua zis dimineaţă s-ar fi pornit cercetările

În naivitate M* Culteiei bună; bucată de timp, i-aluat pe gsrrrta.nl drept nişte pescaik inofensivi şi; abia mult mai târziu a anunţat cazul* Colegii lui, care’s>audus după aceea să-i caute pe agenţi, în loc să – predea» sM & fe de băutură ew etichetă germană gărită pe pla jă, care era un, corp deliet important, aubăut-o* pelbe. Aceste fapte, precum, şi altele asemănătoare, punactivitateapostului de

pază într-o lumină1 compromiţătoare şi au dus şi la o inadmisibilă tărăgănare în anunţarea debarcării grupei de spioni germani. Despre toate aceste fapte, locuitorii ţării nu trebuiau să afle cu niciun preţ. Ce aceea, procesul s-a judecat în sala de judecată a clădirii Ministerului de Justiţie din New York cu uşile ermetic închise, reporterilor permiţându-li-se să scapere bliţurile aparatelor de fotografiat numai o clipă şi numai o singură dată.

Completul de judecată era ales de preşedintele Roosevelt şi era alcătuit din opt generali. Ca preşedinte a fost desemnat generalul McCoy. În conformitate cu regulamentul, completul de judecată trebuia să fie format numai din generali, fiindcă unul dintre acuzaţii germani, Burger, avea gradul de colonel SS. Acuzarea era reprezentată de un jurist mic şi gras, generalul Cramer. Buzele lui subţiri au rostit un rechizitoriu tăios ca un brici. Lângă el stătea Francis Biddle, care a condus interogatoriile. F.B.L-ul era reprezentat de directorul său, J. Edgar Hoover, şi de agenţii şi funcţionarii care au participat la Interogatorii, anchete şi arestări în cazul Pastorius, printre care Conelly, Lad, Tain, precum şi şeful F.B.J.-ului din New York, Donegan. Colonelul Reestin era însărcinat cu apărarea acuzaţilor, dar el nu l-a apărat decât pe Georg John Dasch, dovedind astfel de la început că Dasch are un rol. special. În apărarea celorlalţi şapte a pledat maiorul Royal, care a subliniat cu atâta insistenţă libertatea din Statele Unite, încât şi germanii au fost surprinşi. S-a luptat ca un leu pentru salvarea agenţilor nazişti, recurgând la tot sarcasmul de care era capabil împotriva acuzatorului public, generalul Cramer.

Ştia că se angajează într-o luptă dinainte pierdută, cel puţin în cazul celor şase, pentru care procurorul a cerut condamnarea la moarte. A încercat, în primul rând, să invoce incompetenţa instanţei judecătoreşti, dar n-a reuşit. Delictul, având în vedere circumstanţele, a fost încadrat în articolele Codului militar special.

Cei opt acuzaţi germani au fost împărţiţi în două grupe. Din prima făcea parte numai Georg John Dasch, din a doua – ceilalţi şapte. Aceştia aruncau trădătorului priviri pline de dispreţ. Dezbaterile în faţa tribunalului trebuiau să se desfăşoare conform unui scenariu şi procesul, practic, a durat mai puţin decât pregătirile în vederea începerii lui, fiindcă de la început câţiva funcţionari «au citit pe rând depoziţia, care cuprindea trei sute de pagini, a lui Georg John Dasch, scrisă special pentru F.B.I. Acuzaţilor nu le-a rămas altceva de făcut decât să-şi recunoască vina şi să încerce să obţină o reducere a pedepsei.

Întrucât şase dintre ei nu erau militari, nu au putut invoca în apărarea lor datoria de a asculta de un ordin. Ei au plecat voluntar în S.U.A., încheind în prealabil o înţelegere cu Abwehrul german în vederea asigurării financiare a familiilor lor. Toţi, fără excepţie, au pornit ia desfăşurarea activităţii lor periculoase în Statele Unite, au stabilit legături şi s-au pregătit de acţiune. În timpul dezbaterilor, unii erau descumpăniţi, alţii, ca, de exemplu, Kerling, au vădit o încăpăţânare ambiţioasă şi arogantă. Fină în ultima clipă au fost convinşi că nimeni nu va îndrăzni să-i execute şi că, fără îndoială, Hitler îi va răzbuna.

Aproape niciunul n-a ţinut seama de ordinul de a nu se întâlni decât cu anumiţi oameni de încredere (ale căror nume şi adrese le aveau Kerling şi Dasch notate cu cerneală invizibilă pe batiste) şi în afară de aceştia să nu aibă legături cu niciun alt german.

În timpul procesului a apărut la bară ca martoră mama acuzatului Herbert Ha-upt şi a depus mărturie împotriva fiului ei. Ea însăşi îşi aştepta condamnarea. Dramatic a fost şi cazul brutarului german K. din New York. A primit în păstrare bani de la acuzatul Quirin, din care cauză a fost1 adus în faţa tribunalului împreună cu nevastă lui, însărcinată. Amândoi au negat că ar fi ştiut

ceva despre misiunea lui Quirin, dar tribunalul n-a dat crezare afirmaţiei lor.

Pe baza diferitelor dovezi aduse de Dasch din Germania – măsurile de control ale Abwehrului german s-au vădit a fi surprinzător de superficiale –, s-a putut afla cum au fost instruiţi sabotorii la cursurile absolvite la Quenzgut, lângă Brandenburg, precum şi la „Schriftleitung Kaukasus”, denumire sub care se ascundea institutul de pe Rankerstrasse, Berlin. În întreprinderile industriale germane, îndeosebi în uzinele electrice şi în Uzina de aluminiu din Bitterfeld, sabotorii s-au pregătit pentru a distruge industria americană de aliaje uşoare. După arestarea lui Kerling, agenţii F.B.J.-ului au găsit pe plaja din Florida o cantitate uriaşă de explozivi îngropaţi.

Pe de altă parte, lipsa de prevedere vădită de diversionişti în acţiunile de pregătire pare de necrezut. Faptul că toţi cei opt agenţi germani au participat la petrecerea de adio de la „Gafe am Zoo” din Berlin depăşeşte orice limită în desconsiderarea normelor conspirative în acţiunile de acest fel.

Cu aceeaşi superficialitate au procedat şi în proiectarea activităţii peste ocean. Au împărţit S.U.A. în două regiuni de acţiune de o parte şi alta a liniei Mason-Dickson. Grupa lui Kerling trebuia să acţioneze în Sud, iar cea a lui Dasch, în Nord. Centrala de legătură urma să fie studioul de desene pentru reclame pe care urma să-l deschidă la Chicago acuzatul Burger. Acesta a scăpat cu viaţă demonstrând că a fost obligat să îndeplinească ordinul de a lua parte la acţiune fiind militar şi că a suferit condamnări din motive politice, fiind deţinut vreme îndelungată în închisorile Gestapoului, în afară de aceasta, era singurul cetăţean american dintre acuzaţi, şi deci n-a putut fi învinuit de intrare ilegală în ţară. Apărătorul Royal a ridicat vehement glasul când Cramer a subliniat că Burger a venit în Statele Unite la bordul unui submarin, respectiv al unui vas militar inamic. Royal a susţinut că

orice cetăţean american poate folosi mijlocul de transport care-i convine pentru a veni în propria lui ţară. Viaţa lui Burger a fost salvată.

De asemenea, nici Dasch n-a fost condamnat la moarte. El şi-a salvat viaţa trădându-i pe ceilalţi. Rolul lui în acest episod n-a putut fi clarificat. S-a străduit din răsputeri să convingă tribunalul că a plecat în 1941 în Germania din însărcinarea celei mai secrete dintre organizaţiile ilegale antinaziste, pentru ca acolo să acţioneze împotriva Germaniei hitleriste.

Dasch şi-a manifestat desconsiderarea faţă de copărtaşii lui şi părea că speră să fie răsplătit cu onoruri pentru fapta săvârşită în favoarea Statelor Unite. Hotărât lucru, nu se aştepta să fie arestat în chip umilitor şi să fie astfel tratat.

A pretins că, încă de pe când se afla în Germania, a făcut tot ce a putut ca să prevină Statele Unite asupra operaţiei Pastorius, care se proiecta. Şi-a făcut rost de la Abwehr de materialele referitoare la cazul Sebold, grupa serviciului de spionaj nazist descoperită în S.U.A. în 1941. În felul acesta a vrut să afle modalitatea de a lua legătura din Germania cu oficialităţile americane… A trimis-o pe mama lui, care la începutul anului 1942 a. fost într-o vizită la sora ei în Elveţia, la Consulatul american din această ţară ca să-l anunţe pe consul că el, Dasch, va veni în America împreună cu o grupă de sabotori, întrucât el nu avea posibilitatea de a împiedica desfăşurarea. Întregii acţiuni. Mama lui. Însă s-a temut să ducă la îndeplinire această însărcinare.

Nimeni, nici Cramer, nici Biddle, nici Hoover „nici comisia de generali „n-a dat crezare acestor relatări. N-a putut aduce niciun fel de dovezi că ar fi avut legături en organizaţia secretă ilegală, despre care a vorbit şi nici că această organizaţie ar exista Francis Biddle i-a convins pe judecători că ceea ce l-a împins pe Dasch să-şi trădeze complicii a. fost dorinţa de a obţine un profit personal, sau

pur şi simplu frica. Deşi motivele care l-au determinat pe Dasch? să săvârşească această faptă nu au fost lămurite, pedeapsa: primită pare prea aspră, având în vedere contribuţia lui importantă la zădărnicirea planurilor germane.

Însemnarea din jurnalul Abwehrului din 9. VHL1942 eenstată. sec faptele, înşiră numele celor care au murit pe scaunul electric al închisorii districtului Columbia şi menţionează. condamnările primite de ceilalţi doi. Jurnalul Abwehrului este un document oficial, în el nu-şi au locul aprecieri cu privire la acţiune şi nici consideraţii asupra meritelor sau a vinei participanţilor. Cronicarul în uniformă. SS a mai făcut e completare referitoare la încheierea acţiunii Pastorius.

21 t. Xr.1942

PMrwW comutărilor primite din America, au fost condamnaţi la pedeapsa cu moartea şi tatăl unuia din parţi – cipargil la acţi-wnea Pastorius, respectiv dl lui Haupt, unchiul acestui-FroMiug, şi alţi eunoseuţi care i-au ajutat pe membrii acestei grupe» Soţiile ceter condamnaţi la? moarte au primit câte douăzeci şi cinci de ani închisoare fiecare.

Finalul măreţei expediţii puse la cale de Hitler s-a desfăşurat chiar în bârlogul lui. Hitler nu putea ignora rexultatul cu care s-a soldat ideea lui naivă şi, în faţa propriei sale înfrângeri, a avut o reacţie foarte pensonală. Rolul de cronicar al acestui episod şi l-a asumat şeful secţiei a II-a a Abwehrului, generalul Lahousen.

„Despre eşecul acţiunii Pastorius am aflat în noaptea de 28 iunie 1942, de la radiotelegrafiştii care ascultau cu regularitate ştirile difuzate de agenţia engleză Reuter. Chiar în aceeaşi noapte s-a produs o harababură de nedescris. La Berlin, telefoanele zbârnâi & u nebuneşte. Ministerul Afacerilor Externe a cerut informaţii serviciului de siguranţă (sicherheitsdienst. – *V.P.B.).* Acesta s-a interesat la comandamentul marinei militare dacă într-

adevăr a avut loc o acţiune a submarinelor lângă Long Island. Ribbentrop şi-a exprimat vehement protestul în faţa lui Dönitz şi Keitel, iar a doua zi, chiar în faţa lui Hitler, la fel cum s-a întâmplai eu prilejul eşecului agenţilor germani ai secţiei I a Abwehrului în 1941.

La 29 iunie, amiralul Canaris a primit ordinul de a se prezenta neîntârziat la Cartierul general al comandamentului, în Prusia orientală, şi la 30 iunie, după-amiază, la Hitler. Canaris m-a luat cu el, întrucât răspundeam direct de conducerea secţiei a II-a a Abwehrului, Eram foarte curioşi să vedem cum va reacţiona Hitler când, pentru a ne justifica, îi vom demonstra că acţiunea a fost cerută de Cartierul general al comandamentului şi a fost dusă la îndeplinire de autorităţile de partid.

Am ajuns la «Vizuina lupului» înainte de prânz, dar am fost nevoiţi să mai aşteptăm o oră, fiindcă Hitler era într-o conferinţă, privind situaţia militară

Am aşteptat până la ora şaisprezece. Ne plimbam în sus şi în jos prin faţa buncărului lui Hitler. Când a ieşit, în soţii de Jodl şi Râbfemâmpy şi l-a zării pe Canaris, s-a îndreptat imediat spre el. În momentul acela „de furie/ aţa-i era aibă ca varul

— Aştept explicaţia dumneavoastră – a spus.

— La **dl** mai am serviciu secret, dacă e în stare să provoace asemenea catastrofe, demne de nişte diletanţi. Acum un aw **s-a întâmplat o porcărie asemănătoare. Aţi putea săim** explicaţi cum este posibil aşa ceva*!*

Peste umărul lui Hitler vedeam chipul lui Ribbentrop. Nici nu se obosea să-şi ascundă bucuria provocată de ghinionul Abwehrului, pe care era atât de invidios. Canaris şia aplecat puţin capul, aşa cum făcea ori de câte ori trebuia să-l lase pe Hitler să-şi verse mânia asupra lui.

Între timp, Hitler revărsa torente de imputări şi ridica din ce în ce mai mult glasul. Până la urmă zbieră:

— Dumneavoastră sunteţi răspunzător! Aţi avut

posibilitatea să chibzuiţi toate amănuntele. În primul rând, trebuia să cercetaţi cu mai multă atenţie pe toţi oamenii aceia. Poate atunci nu s-ar fi strecurat trădători printre ei...!

S-a oprit ca să-şi tragă sufletul. Canaris a folosit acest prilej. ca să facă o observaţie îndreptăţită:

— *Mcin FUftrer* – a spus calm –, toţi participanţii la acţiune sunt membri ai partidului. Partidul i-a recomandat pe aceşti camarazi ca fiind nişte naţional-socialişti convinşi. Organizatorul acţiunii poartă o înaltă distincţie a partidului...

O clipă Hitler a tăcut... Se vedea cum fierbe pe dinăuntru. Şi-a dat seama că argumentul adus de Canaris nu poate fi combătut.

— Aşa – a spus după un răstimp –, şi ce se va întâmpla cu bieţii oameni care s-au oferit voluntar pentru această acţiune? Vor fi împuşcaţi sap spânzuraţi. Dacă ştiaţi că este vorba de o astfel de muncă **v** glasul începu deodată să-i tremure ca înaintea unei explozii dacă munca lor era de aşa natură – a strigat –, ar fi trebuit să trimiteţi criminali şau evrei...

I-a întors lui Canaris spatele şi, fără să salute, a plecat, însoţit la o oarecare distanţă de Keitel, Ribbentrop şi Jodi. /".

Cazul Pastorius a atras atenţia şi a stârnit indignare – nu numai la Cartierul general al lui Hitler, ci şi în rândurile cetăţenilor americani. Publiciştii s-au străduit să descopere motivul care – l-a îndemnat pe spionul Dasch să procedeze aşa cum a procedat. În perioada când nu se cunoşteau amănunte cu privire la desfăşurarea procesului şi ziariştii nu aveau posibilitatea de a cerceta documentele F.B.I.-ului, circulau (tot felul de ipoteze. De ce s-a dus la F.B.I., când putea să-şi însuşească banii şi să dispară? De ce a trădat, când, cu câtva timp înainte, a plecat de bţţnă voie în Germania? Dasch avea vreo convingere politică, sau era pur şi simplu un aventurier care şi-a ales arena politică

pentru exhibiţiile sale?

Evoluţia ulterioară a evenimentelor a confirmat versiunea în jurul căreia de la început s-au făcut tot felul de speculaţii. Dasch era un om extrem de ambiţios. Bâvnca la putere, la o situaţie socială importantă şi la bani. Dar nu ştia nimic îndeajuns de bine pentru ca cineva să-i plătească pentru cunoştinţele lui. Îşi dădea seama că, pe cale normală, nu va ajunge la bogăţie. Atunci i-a venit ideea să se facă spion. A socotit că negoţul cu informaţiile, care sunt atât de solicitate, trebuie să fie destul de bănos. Şi-a oferit serviciile unei organizaţii americane periferice oarecare şi aceasta, bineînţeles, n-a avut nimic împotrivă să primească informaţii proaspete despre cel de-al treilea Reich al lui Hitler, şi încă direct de la sursă.

Dasch s-a dus la consulat, a primit un bilet gratuit pentru vapor şi după un timp a ajuns la Berlin. Fiindcă voia să câştige cât mai repede bani, s-a apucat să facă speculă în stil mare în toate domeniile. Îşi făcea socotelile că pe un german american întors în ţară în ceasul al doisprezecelea nu se poate să nu-l aştepte o carieră excepţională. A intrat în partidul lui Hitler şi în armată, aşteptând marele prilej. Aşteptarea era cam lungă, Dasch începu să-şi piardă răbdarea, stupiditatea nazistă şi existenţa în cuşca păzită cu grijă a celui de-al treilea Reich îl ducea la desperare, de aceea, bineînţeles, a profitat bucuros de prima ocazie care s-a ivit şi, cu o energie sporită, s-a apucat de pregătirea operaţiei Pastorius.

El a fost unul dintre iniţiatorii acţiunii. Înainte de a se porni la recrutarea agenţilor, s-a întâlnit – cu Walter Kappe. De atunci au căzut amândoi de acord să trimită sabotori în S.U.A. şi Dasch singur s-a pwpus să fie unul dintre primii trimişi. Kappe «urma să vină mai târziu.

Pe Dasch. îl interesau numai banii, şi altceva nimic. Atunci de ce nu a luat cât a putut şi nu a dispărut fără urmă? Cei 80.000 de dolari răsturnaţi pe biroul funcţionarilor de la F.B.I. i-ar fi ajuns pentru o existenţă de

trândăvie. J. Thorvrald sta expus punctul sau de vedere referitor la aceasta problemă, explicând într-un fel comportarea derutantă a **lui** Oaseb.

Spionul ştia – că autorităţile americane erau la curent cu plecarea lui în Germania; deci nu putea dintr-odată să apară iarăşi mei. Şi nici nu putea face să i se piardă urma începted o viaţă pe picior mare cu cont la bancă. Mai*; de*vreme sau mal târziu tot ar fi fost descoperit. De aceea a conceput wi plan extrem de subtil şi, după părerea lui, deşi modest, mult mai sigur.

În codul american există un paragraf care prevede că pentru meritul de a îi depistat o bsmdă de gangsteri oricine porneşte W% din suma reţinută de poliţie, restul urmând să intre în vistieria statului. Grupa lui Dasch a primit la Berlin o valiză conţinând 80.000 de dolari, Kerling peste 60.000 şi fiecare dintre sabotori avea la el câteva mii. După una din versiuni, erau în total peste 180.000, după alta, aproape 200.000. G recompensă de 1CM ar fi însemnat o sumă de 20 00 e de dolari câştigaţi în mod legal.

Planul conceput avea e bază reală. În afară de aceasta, Dasch – cu bogata lui. fantezie, s-a gândit că va primi nu numai recunoaşterea oficială şi o distincţie din partea statului, dar i se va face şi publicitatea cuvenită. În America, un nume care apare din când în când în ziare constituie un capital. Eroul a salvat Statele Unite de atacurile naziste, a economisit concernelor miliarde, întrucât a zădărnicit pericolul unor explozii care le ameninţau fabricile; aşadar, a avut în vedere toate amănuntele menite să-i asigure **o** carieră.

Până în ultima clipă, Dasch a fost convins că a mizat pe o carte bună. A dictat mai multor secretare o informare pe 300 de pagini pentru F.B.I. şi şi-a făcut planul că informarea lui va apărea într-o carte cu un tiraj de milioane. Astfel va deveni cineva, iar editurile se vor bate pentru memoriile lui. Hollywoodul va dori să turneze un

film despre el. Aştepta, plin de nerăbdare, clipa în care va fi consacrat ca un erou naţional care şi-a făcut datoria faţă de noua lui patrie.

e3 ted a terminat de dictat şi steegra Me au pus punct istoriei vieţii to, i s-a prezentat mandatul de arestare să a fost deferit trifou Mtoui miOtazr.

Justeţea în cel ptsgţte veridicitatea acestei terii este conâiraată de evenimentele anilor 1W-1 e, care reprezintăcontinuarea operaţiei Pastorius după răzbea şi, totodată, epilogul ei.

După condamnare, Georg John Dasch & fast trimis te te» chisoarea Dunbarry din statul Gonn-ticut, iar apoi transferat în Atlanta. Gardienii. americani nu-i puteau garanta securitatea, întrucât în aceeaşi închisoare îşi ispăşeau pedapa1 şi alţi germani (printre alţii să o grapă de treizeci de agenţi nazişti condamnaţi în 1941 în legătură eu cazul Sebold, precum şi Hermann Lang). Aceştia ştiau ca Dasch. a trădat şi ar fi căutat cu tot din & citeswl un prilej* ca să-l pedep* seas & că pe trădător. De aceea – au fost nevoiţi să-l mute pe Dasch te techtoarm dte Fort Leavenw-ortte Burger a rămas şase and te Atlanta.

În ziua de 28 martie IMS, într-un duminică, gardianul a deschis uşa celulei lui Burgerşi l-a condus de-a lungul coridoarelor reci şi lungi te ceateltă aripă a clădirii, la to* ministere. Burger merge cu privirile te pătorit Este condamnat pe viaţă-şă ştie că nu se poate aştepta la o – surpriză plăcută. Este indiferent, ca majoritatea deţinutrior după mai mulţi ani de închisoare. Gardianul îi ordonă să se aşeze într-un colţ al încăperii, care nu are decât o masă şi câteva bănci, apoi ridică receptorul şi formează un număr.

— E aici, puteţi veni.

După un timp intră croitorul instituţiei, care duce te mină un costum ei vif nou. Asta nu poate avea decât e singură semnificaţie: va ieşi din închisoare şi va merge printre oameni. Dar unde? În altă închisoare? Acolo l-ar fi

puMfe transfera şi în hainele IM vechi. Sau poate serei a procesul? îl duc în faţa tribunalului?

În timpul acesta, te altă închiso-e, Georg John Dasch încearcă şi el un costum nou. În aceeaşi zi stet aduşi la New Ysrife, Burger de la Atlanta şi Dasch de te Fort Leavenworth. Gardienii închisorii îi predau pe aton doi unei escorte a poliţiei tolttare. Stei transportaţi în lagărul de pe Insula Guvernatorului şi închişi într-o baracă împrejmuită cu sârmă ghimpată. Nu ştiu încă unul despre celălalt, încă nu s-au văzut, Se întâlnesc abia a doua zi dimineaţă, când urcă într-un camie, n-dubă. În aceeaşi zi, în urma lor se închid uşile blindate ale închisorii Fort Jay.

Timp de mai multe zile habar nu au ce se va întâmpla cu ei. Nimeni nu le-a adresat niciun cuvânt, nimeni nu le-a spus încotro şi de ce pleacă. Nici acum nu pot înţelege ce înseamnă peregrinarea asta de la o închisoare la alta. Stau separat. Ştiu unul de altul, ştiu că sunt vecini, dar altceva nu ştiu, scopul şi motivul pentru care au fost aduşi aici le este necunoscut.

S-au întâlnit într-o celulă din cala unui transoceanic. Vasele sunt prevăzute cu asemenea celule pentru răzvrătiţi, ucigaşi sau altfel de răufăcători. care trebuie transportaţi peste mare. Nu sunt nişte celule prea confortabile. Sunt mici şi «prost aerisite. Niciun deţinut nu rezistă mult în asemenea condiţii. 16 zile şi 16 nopţi au petrecut Dasch şi Burger, chinuiţi de nesiguranţă, în cala neaerisită a urmă vas necunoscut, cu o ţintă necunoscută. Când s-a răsucit cheia în broasca uşii de oţel şi un ofiţer i-a scos la lumină, putând, în sfârşit, să respire aer curat, se aflau la Bremerhaven.

Până atunci, nimeni nu le suflase niciun cuvânt în legătură cu soarta lor viitoare. Acum cel puţin ştiau că au fost aduşi în Germania. Să fie o speranţă sau o ameninţare? S-ar putea oare să fie judecaţi ca criminali de război?

Văd patru soldaţi americani de la poliţia militară cu

un MP mare pe cască, comandaţi de un locotenent Aceştia le explică deţinuţilor că au dispoziţie să-i transporte cu cătuşe la mâini. Nu-i semn bun. Urcă într-un jeep» Străbat străzile unui oraş distrus. Se opresc în faţa porţii închisorii militare americane din Bremerhaven. Vor fi izolaţi fiecare într-o celulă separată. Nici asta nu le insuflă prea mult optimism. Li se scot cătuşele fără nicio explicaţie. Locotenentul nu ştie nimic.

A doua zi li s-a comunicat oficial de ce au întreprins această călătorie peste ocean. Fuseseră graţiaţi. Încă nu li se dă drumul, rămân sub supravegherea poliţiei militare americane şi vor fi duşir într-un lagăr de internare. După o săptămână se vor înfăţişa amândoi la Ludwigsburg.

După trei luni clin ziua când au îmbrăcat haine civile noi, la 22 iunie 1948, comandantul lagărului de la Ludwigsburg i-a pus în libertate pe Georg John Dasch şi pe Ernest Peter Burger. Înainte de a pleca la drum li s-au mai dat unele sfaturi şi li s-a atras atenţia că rămân mai departe sub controlul poliţiei militare şi al servieiului secret american, C.I.C. (Counter Intelligence Corps).

În cei şase ani de închisoare americană, Dasch n-a uitat planul lui iniţial. De cum a ajuns în lagărul de internare din Ludwigsburg, a şi început să se gândească la speculă. Cândva a vrut să vândă americanilor informaţii despre germani. Ulterior şi-a schimbat partenerii. Acum i-a venit ideea să ofere Germaniei informaţii despre America.

Oricât s-a zbătut, n-a putut găsi un client serios pentru informaţiile lui. De aceea a intrat în legătură cu un anumit ziarist pe care a încercat să-l convingă să scrie istoria acţiunii Pastorius, asigurându-l că va ieşi, fără îndoială, o carte interesantă, care se va vinde ca pâinea caldă. Întrucât propunerea lui nu s-a bucurat de succes, a încercat să găsească altul care să prelucreze subiectul lui măcar într-o piesă radiofonică sau într-un scenariu de film. Apoi a abandonat lupta pentru găsirea unui om interesat în această treabă şi s-a apucat să-şi caute o meserie bănoasă.

Nici asta nu i-a reuşit

Dasch a încercat să se prezinte drept un luptător antifascist care a contribuit la căderea Reichului lui Hitler. S-a străduit să aducă mărturia oamenilor cu privire la epoca respectivă, dar, după cum a pretins ulterior, majoritatea martorilor lui au fost executaţi de Gestapo. La comandamentul C.I.C.-ului din Heidelberg a dat, într-adevăr o declaraţie semnată de mai mulţi, menită să ateste concepţiile – lui antinaziste. Cât de zadarnică a fost încercarea lui reiese din protocolul C.I.C.-ului.

Documentele prezentate de el constau în nişte însemnări cu privire la unele convorbiri secrete, nefiind în niciun caz vorba de întâlniri secrete cu anumiţi agenţi sau de o acţiune antinazistă reală. De remarcat este, de asemenea, faptul ca unele formulări din documente erau identice din punctul de vedere al stilului şi al expresiilor folosite, deşi, sub raport geografie, respectivii autori se aflau la mare distanţă unul de celălalt şi aveau, fiecare, trecuturi diferite... După două vizite tu Heidelberg, Dasch s-a întors la Speyer, la părinţi (locuiau în KreutzerstrxsM 3. – unde a vrut să se stabilească, hotărât să se ocupe eu cewerţul la negru. Ar fi vrut să se asocieze eu Burger, fostul lui partener la acţiunea de sabotai, acesta urmând „sări servească drept paratrăsnet în cazul unui insucces. Face şi unele planuri de a încheia o afacere comercială cu un vechi prieten cu care, cu ani în urmă, a fost împreună în Statele Unite şi pe care Oaseb, pe când lucra inel pentru Comandamentul suprem al armatei şi avea relaţii foarte influente, l-< scutit ele mobilizare. Acest om, după căderea Germaniei, făcând comerţ în stil mare cu francezii, a câştigat o avere considerabilă. Era milionar, motiv pentru care Dasch voia să se asocieze cu el. Îl avea la mână, o dată pentru că în timpul războiului a primit un ordin de chemare căruia nu i s-a supus, precum şi pentru comerţul ilicit făcut în trecut.».

Marile visuri ale neguţătorului de informaţii secrete

plănuite au eşuat într-o dugheană din Mannheim. Georg John Dasch, care a încercat, fără să reuşească, să intre la slujba serviciilor secrete ale câtorva state, a trebuit, până la urmă, să se resemneze cu tejgheaua la care vindea pu» lovere, portjartiere şi indispensabili.

Dorinţa de glorie, cel puţin în parte, i s-a împlinit. În 1953, un săptămânal vest-german a început să publice un reportaj dramatic despre cazul Pastorius. După apariţia primului articol, comerciantul din Mannheim a tras oblonul la magazinul său cu articole de galanterie. Dasch era speriat. În Germania occidentală trăiau destui nazişti care şi acum, după trecerea atât-or ani, s-ar fi putut răzbuna pe tras – Întor. Şi de aceea a dispărut, de data aceasta definitiv.

Doamna cu păpuşi

Introducerea agenţilor nazişti în Statele Unite a fost un fiasco. Imediat după debarcare, acţiunea Elster şi operaţia Pastorius au suferit un eşec. Şeful Abwehrului german, amiralul Canaris, s-a împăcat greu şi nu prea bucuros cu gândul că Statele Unite reprezintă pentru spionajul nazist călchul lui Ahile. Nici nu putea să viseze la o organizaţie de spionaj ca cea pe care au avut-o germanii în timpul primului război mondial, graţie lui von Bernstorff, von Papen şi Boyd-Ed.

Înalta şcoală de spionaj nazist instalată în pensionul Klopstock din Hamburg dădea în fiecare an o promoţie de spioni calificaţi şi mulţi dintre ei erau destinaţi, încă înainte de examenele finale, să-şi desfăşoare activitatea pe celălalt mal al oceanului. Amiralul Canaris ţinea cu orice preţ să recupereze ceea ce pierduseră înaintaşii lui.

Astfel, în ţara de peste ocean au ajuns ingineri, funcţionari de bancă, învăţători, fotografi, muncitori de rând, chiar şi doctori, având toţi aceeaşi misiune: să completeze locurile albe de pe harta serviciului de informaţii privind continentul care, în viitorul apropiat, avea să devină unul dintre cei mai periculoşi duşmăni ai

Germaniei naziste.

Karl Frederick Ludwig, era un agent cu o bogată experienţă, A lucrat şi s-a afirmat în timpul primului, război mondial şi era cel mai bun dintre agenţii al căror domeniu îl constituiau Statele Unite. Era originar din Fremont, statul Ohio, dar cea mai mare parte a vieţii şi-a petrecut-o în Germania, unde se afla în relaţii strânse cu figurile proeminente ale partidului nazist. Se împrietenise îndeosebi cu Robert Ley, şeful Frontului muncii hitlerist. Poate la recomandarea acestuia sau chiar din ordinul lui, a plecat Ludwig în S.U.A. ca să încerce, nu se ştie pentru a câta oară, să reînvie acolo reţeaua de spionaj nazistă.

Ludwig era un vechi practician şi cunoştea toate trucurile meseriei. În cartea sa „F.B.I. Story", Don Whitehead îl numeşte omul cu o sută de nume conspirative. Dar nici acestea nu i-au fost de niciun folos, deşi, bineînţeles, pentru orice eventualitate, avea pregătită o colecţie ireproşabilă de acte false.

Ca toţi ceilalţi agenţi germani, care, practic, nu au reuşit să acţioneze în S.U.A., Karl Frederick Ludwig n-a ţinut seama de un singur lucru: americanul este foarte atent la tot ce se petrece în oraşul său, în provincia sau preria sa. Observă orice străin, înregistrează fiecare fleac care are ceva deosebit, fie că este vorba de obiceiuri, îmbrăcăminte sau o curiozitate exagerată, care atrage în mod special atenţia printre americani, de loc iscoditori din fire.

A avut ghinion. A reuşit să treacă printre toate aceste stânci care-i stăteau în cale, n-a făcut nici cea mai mică greşeală, nici nu bătea prea mult la ochi, nici nu trecea prea neobservat, fiurnai ca în 19 – 41 a trimis o informaţie unui agent de legătură pe adresa unei localităţi din Spania neutră şi cenzura engleză din Bermude a oprit scrisoarea suspectă.

La prima vedere, era o scrisoare oarecare, neinteresantă, trimisă de un american obişnuit în Europa.

Cenzorii englezi aveau însă o anumită experienţă. Nu lucrau de mântuială. În laborator, pe versoul scrisorii au apărut nişte litere, până atunci invizibile, care făceau impresia unui mesaj. Nu păreau a fi atât de inofensive ca pălăvrăgelile de pe prima pagină a scrisorii.

Mesajul cuprindea informaţii cu caracter militar, o listă a materialelor militare şi a armelor furnizate de S.U.A. unităţilor militare engleze şi alte amănunte. Semnat: Joe K.

S-ar fi zis că situaţia este de nerezolvat. Undexm, printre milioane de americani, se află cineva care poate nici nu poartă acest nume, ci aşa 1 se spune – Joe K, Este un spion nazist şi trebuie făcut inofensiv. Dar cum? Nu exista decât o urmă oarecare, dacă nu cumva va apărea alta. O nouă scrisoare a fost captată. Avea următorul conţinut suspect:

„PZzii *a fost rănit – mortal la* 18 *martie într-un accident de maşină.* A *murit la New York* în *spitalul St.* Vincent”.

Această ştire mai concretă era de mare preţ pentru agenţii F.B.I.-ului. În aceeaşi zi au aflat că, la 18 martie, Salvarea a adus la Spitalul St. Vincent un om gray rănit cu numele de Julius Lopez Lido. Ulterior, interogându-se martorii la acest accident, care pe Lido l-a costat viaţa, a ieşit la iveală că în maşină, împreună cu acesta, mai era un bărbat necunoscut care a scăpat teafăr din accident şi a avut o comportare foarte ciudată. Imediat după ce şi-a revenit din spaima catastrofei, a luat servieta pe care Lido o ţinea în mână şi a dispărut cu ea în viitoarea străzii. De atunci, nimeni n-a mai auzit ceva despre el.

În continuarea anchetei s-a descoperit că Julius Lopez Lido se numea în realitate Ulrich von der Osten, era spion nazist pe teritoriul Statelor Unite şi avea multe relaţii suspecte. La locuinţa lui nu s-a găsit mare lucru, dar oamenii F.B.I.-ului ştiu să facă unele combinaţii şi pe baza unui număr de telefon mâzgălit într-o agendă.

E.B.1.

— U1 i-a pus pe toţi oamenii săi pe urmele agentului mort» în zilele care au urmat a avut loc cea mai grozavă urmărire din acea vreme. Urmele i-au condus la locuinţa lui Kurt Frederick Ludwig.

Zadarnic au sunat la uşă. Portăreasa le-a spus că domnul de la etajul doi a plecat în urmă cu câteva zile. A încărcat două geamantane într-un taxi, probabil că se pregătise pentru un tirum/mai lung. Deseori pleca în călătorii de afaceri.

Agenţii F.B.I.-ului l-au arestat pe şeful spionajului nazist la bordul unui vas cu care intenţiona să ajungă pe ţărmul occidental, tocmai în momentul când vasul era pe punctul de a ieşi din sfera de competenţă a poliţiei americane. sse la Ludwig ramele duceau departe. După câteva rite a fogi făcut inofensiv un specialist în probleme de politică Internaţională şi strategie mi & tasă, Paul 8? Borebardt, un «m foarte inteligent şi cu un orizont politic foarte larg. Minunea teii «a de a valorifica ştirile obţinute şi de a hotărî care trebuiau transmise şi cui anume.

Sosise în Statele Unite în 1940, aşa că n-a dispus de prea mult timp pentru eseercitarea funcţiei ce i se încredinţase. La locuinţa lud au fost găsite analize politice, economice şi militare. Era vorba de informaţii preţioase, care nu puteau fi obţinute uşor. Conducerea F.B.J.-ului avea acum confirmarea că amiralul Canaris a reuşit să strecoare ilegal în ţară o grupă – de spioni – care a pus mâna pe importante secrete strategice. Urmărirea a continuat, şi pe scena istoriei spionajului în timpul celui de-al doilea război mondial a’s&nat doamna cu păpuşi”…

În privinţa acestui episod, informaţiile diferă foarte mult între ele. Whitehead susţine că a fost descoperită imediat după arestarea lui Ludwig şi a M Borehardt» deci la începutul «anului 1<942. Un alt istoric al spionajului, Singer, plasează acest eveniment în toamna anului 1943. Gert este că personajul principal. al acestei. istorisiri apare sub propriul său nume şi cu adresa sa reală, indiferent

dacă prima scrisoare capturată era adresată la Springfield – iteted Oteib, sau la – Portland, statul Oregon. Întrucât, în ceea ce priveşte adevăratul nume al adresantei, părerile sunt împărţite – este precis că ea nu a dorit ca numele să-i fie pomenit; deci ne vom conforma şi noi «acestei dorinţe.

În cartierul de vile din Springfield trăia familia unui comerciant de vază, domnul Edgar M. Thruther, cam avea, pe una din străzile principate, un birou prosper de vânzări-eumpărări de bunuri imobiliare. Soţia M, e NmMe frumoasă şi inteligentă, având şi timp şi mijloace tmaneiare suficiente, îşi putea permite să se dedice unei nobile pasiuni: colecţiona păpuşi antice şi de artă.

Primea numeroase oferte de la agenţi şi firme din întreaga Americă şi corespondenţa ei personală era foarte voluminoasă. Într-una din zile, poşta na adus o scrisoare oare, deşi nu-i era adresată, a ajuns, totuşi, în cutia poştală de la poarta vilei.

Adresa: Señora Maria Juana Galifuentes 987 A Caile Mayor

Buenos Aires, Argentina.

Expeditor: Miss Rosalia Thruther

Redd Rills Street 34 Springfield, Ohio.

Astfel a ajuns în mâinile doamnei Thruther propria ei scrisoare, pe care n-o scrisese şi n-o expediase niciodată, şi totuşi pe dosul plicului era adresa şi numele ei complet. Nu-şi putea explica acest lucru. Nici adresa, nici numele doamnei Galifuentes nu-i spuneau nimic, nu o cunoştea pe această doamnă, iar la Buenos Aires nu avea niciun cunoscut f. Pe timbrele scrisorii a descifrat ştampila poşteidin Spre ingfield, datată cu o lună în urmă. Scrisoarea fusese deci expediată din oraşul ei. Pe plic, poştaşul scrisese cu creionul: adresantul mutat la o adresă necunoscută.

Doamna Thruther se afla în faţa unui mister. A deschis scrisoarea şi a citit-o, dar nedumerirea ei n-a făcut decât să crească.

„Dragă prietena.

Probabil că v-aţi întrebat ce s-a întâmplat cu mine de nu v-am scris de atâta timp. Am avut o lună foarte grea. Nepoţelul meu cel mic, dragul de el, a avut o tumoare periculoasă la creier şi, probabil, nu mai are mult de trăit. Asta ne-a scos pe toţi din minţi, şi *nu mai şMm ce să ţacemî va urma un tratament cu* raze, *doctorii speră să reuşească, dar nu ne dau prea mari speranţe că s-ar putea vindeca pe deplin. Cine ştie* dacă *va interveni măcar o ameliorare. Sunt complet distrusă. Acum o lună m-aţi rugat să vă scriu despre colecţia mea. Am avut o conferinţă la clubul de artă şi am vorbit despre figurinele şi păpuşile mele. Am câteva noi, nişte minunate figurine irlandeze. Una dintre ele reprezintă un pescar bătrân care poartă pe umeri o plasă de prins peşte, asta – o femeie care duce o legătură cu lemne în spate,* ***Mr*** *a treia – un băieţel.*

Conferinţa mea s-a bucurat, pare-se, de sttcces. Dar nu pot să nu mă gândesc într-una la bietul meu nepoţel.

Scrieţi-mi dacă aţi dat de ştire domnului Shaw. A distrus scrisoarea dumneavoastră. Ştiţi că a fost bolnav. Am stat de vorbă cu familia lui. Toţi spun că în curând va putea să lucreze. Sper ca scrisoarea mea să nu vă întristeze prea răii. După asemenea zile nu pot să scriu mai mult. Înainte de a fi completat declaraţia de impunere a mamei, am făcut o scurtă călătorie comercială pentru dumneavoastră. Cu acest prilej am învăţat să scriu la maşină. Toată lumea circulă acum foarte mult şi şoselele sunt pline de maşini.

Transmiteţi din partea mea salutări familiei dumneavoastră. Îmi pare rău că nu v-am putut scrie atâta vreme.

A dumneavoastră.

Rosalia Thruther

P. S. Mama a t'rut să meargă la Louville, dar am trecut prin atâtea, încât tot acest plan a *căzut baltă44.*

Scrisoarea a descumpănit-o complet pe doamna Thruther. Cele cuprinse în ea corespundeau în mare parte realităţii. Nepoţelul ei cel mic fusese într-adevăr bolnav. A ţinut, într-adevăr, la club o conferinţă despre colecţia ei de figurine antice şi, la data când scrisoarea a fost pusă la poşta din Springfield, ea era plecată din localitate, aflându-se într-o vizită la New York.

Femeia americană căreia i-a căzut în mână misterioasa scrisoare, a cărei provenienţă nu şi-o putea explica, nu se gândea, deşi era în 1942, la spionaj. Dorea însă să afle ceva mai mult, şi de aceea s-a dus la direcţia poştei, ca să ceară unele explicaţii. Dar directorul poştei n-a putut să-i spună altceva decât ce ştia şi ea. A luat imediat alt plic, în care **a** pus scrisoarea şi pe care a scris adresa F.B.I.-ului de la Washington.

Referentul de la centrala F.B.L-ului din Washington era un om cu imaginaţie. A făcut analiza scrisorii şi a descoperit următoarele:

1. Scrisoarea a fost scrisă de o persoană care nu ştie bine limba engleză. Are multe greşeli de ortografie.

2. Autorul scrisorii cunoaşte în amănunţime tot ce se referă la colecţii de păpuşi şi figurine antice.

3. Mesajul poate conţine următoarele comunicări secrete:

Păpuşi noi: noi vase militare care operează în Pacific.

Pescari irlandezi cu plasă: nave portavion prevăzute cu o reţea de apărare.

Femeie bătrână cu o legătură de lemne în spinare: navă militară cu încărcătură de lemn drept camuflaj.

Băiat: distrugător.

Domnul Shaw care a distrus scrisoarea: crucişătorul american „Shawn”, care a fost greu avariat în timpul atacului de la Pearl Harbor, dar a fost totuşi salvat, reparat şi acum navighează pe linia insulele Hawaii * – San Francisco.

Post-scriptum: nu mai aşteptaţi curând niciun fel de

comunicări.

Drumul mamei la Louville: crucişătorul U.S. Navy Louisville", ale cărui drumuri erau ţinute în secret pentru publicul larg.

Era o interpretare îndrăzneaţă. Funcţionarul de la F.B.L-ul din Washington n-a putut aduce argumente pentru a-şi motiva concluziile. Niciunul din superiorii lui nu a încercat să verifice cât adevăr conţineau spusele lui. Părerea emisă de el a fost transmisă şefului ca o ipoteză, întrucât alta nu aveau, şi scrisoarea misterioasă, fără un adresant real şi fără un expeditor real, zăcea pe un birou: era unica pistă ce putea fi urmată.

Cu acest caz a fost însărcinat agentul R.V. Stone. A plecat de la supoziţia că scrisoarea conţine într-adevăr un mesaj secret, că trebuie să facă investigaţii printre oamenii competent! în comerţul cu păpuşi antice şi figurine de artă, că expeditorul sau destinatarul trebuie să aibă, fie şi accidental, legătură cu adevărata doamnă Thruther din Springfield sau cu señora Calif uentes. din Buenos Aires. Fiindcă ştia că destinatarul din Argentina s-a mutat şi nu i se cunoaşte actuala adresă şi fiindcă Springfield era mai aproape, joi după-amiază a sunat la uşa doamnei Thruther.

În prima oră de conversaţie s-a familiarizat cu particularităţile colecţionarilor de păpuşi antice, a ascultat din nou remarca doamnei Thruther în legătură cu faptul surprinzător că e necunoscută a putut scrie în numele ei altei necunoscute unele lucruri absolut reale. Despre acestelucruri ar fi putut fi informat numai cineva care ar fi fe>st întrelaţii în ultimul timp cu doamna Thruther, care îi cunoştea grijile şi ştia, despre conferinţa pe care urma s-o ţină la club.

A aflat că cea mai bună sursă de achiziţii a colecţionarilor de figurine este magazinul de lux din New York, amplasat la întretăierea dintre Madison Avenue şi Strada a 62-a, Doamna Thruther a fost de câteva ori pe acolo în timpul ultimei sale virile la New York.

R. V. Stone era un maestru în materie de interogatorii care nu dau de bănuit, dar doamna Thruther n-avea nimic pe conştiinţă, nimic de ascuns, aşa că i-a spus fără niciun fel de ocolişuri că s-a împrietenit cu proprietara acestui magazin, care i-a povestit despre necazurile ei, r’s*<. plâns că: şi-a pierdut bărbatul şi că toate greutăţile apasă pe umerii ei. La rândul său, doamna Thruther i-a vorbit despre boala nepoţelului ei, despre colecţie, despre conferinţa proiectată, într-un cuvânt, despre tot ce se pomenea în scrisoarea trimisă în Argentina. Numai despre figurinele rM reprezentând pescarul, bătrână şi băiatul nu ştia. nimic. EN altfel, nici nu are asemenea figurine.

Erau nişte urme cu totul neînsemnate. Despre aceste lucruri puteau şti zeci de oameni din Springfield, toţi vecinii şi cunoscuţii. Erau nişte necazuri ale familiei de care oamenii se interesau, iar conferinţa cu pricim de la club s-a bucurat şi ea dfe atenţie. E.V. Stone şi-a luat” rămas bun de la Springfield. Intuiţia nu l-a înşelat „spunându-i că, va? găsi soluţia misterului în eu totul altă parte;

Yelvatee; Dickinson – păpuşi, antichităţi străine şi indigenai Magazinul este situat la înRetăterea dintre Madison Avenuee şi Strada a 62-a, în apropiere de Centrai Park. În această parte a oraşului nu există magazine raid. Amatorii de păpuşi antice reprezintă o clientelă distingă. Stele ale ecranului, agenţi (te/ bursă şi amantele iar, văduve e «se şi = – trice care au bei dte cheltuit şi riţiva cunoscători autentici. Dar dintre cei care frecventează magazinul doamnei Diekinism, cri? mai mulţi vin să privească kmssde lucrări antice; căci nu te pot cumpăra.

te preţul. unei asemenea. păpuşi este de să te db»

larii Elev tem Diri-insnnare şi. păpuşi. te 5 Mte tei; de pe vroeii colmizăriişie câteva tipuri; de păpuşi as-numite străvechi). te felul, celor pe cereş & în atlete noastre le cwptes? membrii triburilor africane pentad copiii; lor. Acess – teapot costa şi mai mult.

Lucrul cel mai remarcabil din luxosul magazin este expo – zâţte de istorie. universală. Păpuşi japeneze şi chinezeşti). figuri sculptate în linii aspre; colţuroase, din Nordul îndepărt & L fildeştecki negru; bronzul. vechilor aztecimomite te paie1 din Vietnam, matriosca din Rusia. Argint, aramă, bătută, dovleac uscat, sticlă şlefuităşi porţelan transparent Aceasta este lumea micuţei doamne Dickinson.

Proprietara magazinului n-are mai mult de un metru, şi cincizeci de centimetri, esubţiricăgreutatea ei n-o-depăşeşte, pe cea a unui. copil de zece aaal. Zâmbeşte întruna, ştie să se poarte etx clienţii mai săusr puşi, le dă; sfaturi competente, Nte menimu-ami Mfee ea ar fi vândut* vreofigurină la un preţ mai ridicai decât valoarea-ei reală sau că s-ar fi făcut, cândva vinovată* te oincorectitudine.

R» V. Stonea. plecat din magazin, fermecat te ambianţă şi; de micuţa doamnă: Velvalee. Dickirrsom Dar mi. s-a lăsat asmăgit de seriozitatea anticarei. A dat dispoziţii sări, se cercetezetrecutul. N-a descoperit nimic senzaţional, deşi viaţa ei nu era, dintre cele mai. banale., Doamna Vei valee Dickinson s-a născut la Sacramento şi; pe vremea când. mergea, la şcoală; se numea Mal vena Biucher, Avea o – reputaţie teira, n-a su* ferit niciodată vreo condamnare. Odinioară a fost. membră a. SocietătM americano-japoneze. te 19 & T s-artas din asociaţie

Răposatul ei soţ avusese, bhoul în clădirea în ea ore. se ale Consulatul: japonez şi cel germam Era. O coincidenţă care? atrăgea, atenţia, dar. nu. dovedea nimic. Păpuşile japorozr, Consulatul japonez şi apăr coterrte japoneză» Pe credmai trate soţul ei: şi ea. – era funcţionară). mar întâi; te o – bancă şi apoi la United Eru it. Company, soţii Dickinson locuiau în Imperial Vatey, chiar în – rad jleeul. colonier japsnoe?

După moartea soţului, ei s-a> mutat la New York. În 1937 lucrate magazinul Bloomingdale, secţia păp Mşi. Curând după; aceea» – şi-a deschismagazinul pe care îl:

vizitase domnul

R. V. Stone. Câştiga bine, trăia modest, nimic în comportarea ei nu era de natură să atragă atenţia. Numai faptul că era un fel de regină a păpuşilor şi cunoştea amănunte din viaţa doamnei Thruther, Agenţii F.B.L-ului bănuiau că există o legătură între comerţul ei şi scrisoarea misterioasă, adresată şi expediată în Argentina, cu o menţiune falsă a adresei expeditorului. Aceasta însemna nu numai încălcarea instrucţiunilor militare în vigoare, dar era şi un indiciu că nu este vorba de o scrisoare oarecare, ci de o comunicare camuflată. Dar se pune întrebarea cine este autorul şi cui îi era adresată? Agentul Stone a scos demult din categoria suspecţilor pe doamna Thruther şi pe toţi vecinii ei din Springfield.

Urmele o luau în două direcţii. Agenţii F.B.L-ului o ţineau în permanenţă sub observaţie pe proprietara magazinului şi pe clienţii acesteia. În magazinul ei intrau din ce în ce mai mulţi străini care se interesau de păpuşi şi care, la prima vedere, păreau că nu sunt în stare să deosebească o figurină germană de una japoneză. Doamna Dickinson, foarte amabilă, dădea explicaţii, făcea recomandări, dar a început să fie mai atentă când şi-a dat seama că din nou un bărbat cu pălărie cenuşie, de o curiozitate exagerată, a lăsat-o să-şi bată gura o jumătate ele oră, apoi i-a mulţumit şi a plecat fără să cumpere nimic.

În timpul acesta, toate oficiile cenzurci militare americane urmăreau scrisorile în care descopereau cea mai neînsemnată aluzie la păpuşi, marionete sau figurine.

Comportarea lui Velvalee Dickinson a devenit ciudată. Şi-a lăsat magazinul pe mâna unei salariate, a ridicat de la bancă un cec pentru o sumă mai mare şi a anunţat că pleacă să se odihnească câteva săptămâni. A lăsat o adresă din Florida. Adresa însă era falsă. Agenţii F.B.I.-ului au urmărit-o pas cu pas pe micuţa văduvă Dickinson. Ştiau că doamna care face comerţ cu păpuşi nu

pleacă nicidecum în concediu. O pornise de fapt într-un voiaj special.

A părăsit magazinul din Madison Avenue colţ cu Strada a 62-a, s-a suit în primul taxi care a trecut pe acolo. dat şoferului adresa magazinului „Saks" din Stradă a 33-a, apoi a privit în jurul ei – şi a observat imediat că în spatele taxiului vine altă maşină. A devenit nervoasă. A coborât în faţa magazinului, a plătit şoferului şi a intrat. Fără să acorde nici

O atenţie tejghelelor cu marfă, s-a grăbit să urce la etajul doi, unde exista un pod care dădea în alt magazin, „Gimbevt, A străbătut şi acest magazin, fără să manifeste niciun interes pentru mărfuri, până la subsol, unde un coridor subteran particular pentru clienţi ducea din această casă până la staţia de metro.

Doamna Velvalee Dickinson s-a urcat în metrou şi a mers până la gara Pennsylvania. Fără să mai piardă timpul cu cumpărarea biletului, a sărit în primul tren care se afla în dreptul peronului şi a plecat la Philadelphia, de aici la Chicago şi apoi imediat la Portland, statul Oregon. Agenţii F.B.I.-ului aveau mult de furcă pentru a o urmări pas cu pas.

La Portland părea mai calmă. Nu mai arunca priviri în jurul ei, nu mai ridica nervoasă din umeri. Ştia precis unde trebuie să meargă şi se bucura că în curând va ajunge la destinaţie. Cu pas grăbit s-a îndreptat spre restaurantul chinezesc. Dar la intrare era o tăbliţă pe care scria „închis" şi pe ferestre atârnau perdele cenuşii de praf. Speranţa doamnei Velvalee Dickinson că aici va găsi un sprijin a fost spulberată. Nu i-a rămas altceva de făcut decât să se întoarcă la New" York şi să spere că F.B.I.-ul nu are nicio dovadă la mână, între timp, cenzorii au mai interceptat trei scrisori în care era vorba de păpuşi, o dată de păpuşi coloniale, altă dată franţuzeşti, iar a treia oară originea nu era precizată. Cine trimitea scrisorile şi cui? Nu era nici doamna Dickinson, nici doamna Thruther din

Springfield. Toţi cei care figurau ca expeditori pe scrisorile trimise în Argentina făceau parte din clientela magazinului de păpuşi antice. Dar niciuna din aceste persoane n-a expediat scrisorile respective. Niciuna dintre femeile al căror nume era menţionat pe dosul plicurilor nu putea să-şi explice cum şi de ce a scris cineva în numele lor unei persoane care le era complet necunoscută.

Într-o altă etapă a urmăririi, laboratorul F.B.L-ului a descoperit originea hârtiei acestor scrisori. Dar nu exista nici 0 dovadă că ar avea ceva comun cu proprietara magazinului de pe Madison Avenue.

Căutându-se maşinile la care au fost scrise scrisorile, s-a descoperit că una dintre ele aparţinea unui hotel din Chicago, unui fetei xiin-San Fumetan „a treia until hotel iiin Dos Angeta. Mare le-a fost mirarea când au – aflat că toate aceste, tetetei fuseseră vizitate de doamna Dickinson tocmai M fidele ha cane an fost expediate scrisorile din – oraşele respect Mve. fliterele unei maşini de scris pot fi identificate ca şi amprentele digitale. Specialiştii susţin că nu există două maşini care să aibă aceleaşi caracteristici în ceea ce priveşte tipul de literă, spaţiile dintre litere şi rândurL)

Scrisorile erau scrise de aceeaşi persoană care e wri & este şi pe prima şi conţineau aceleaşi greşeli gramaticale. Toate devedem nervozitatea autorului lor „care aştepte ajutor, căuta apărare, voia bani, insista să i se răspundă urgent.

Doamna cu păpuşile, doamna Velvalee Dickinson, pierduse legătura cu şefii, simţea că F.B-l-ul este pe urmele ei – şi nu – ştia ce să facă. După aceea, cenzura a capturat nişte pachete conţinând păpuşi antice care, la prima vedere, nu aveau mimic suspect. După o cercetare minuţioasă a vatei de hârtie în care erau ambalate păpuşile, s-au descoperit benzi subţiri pe care erau scrise mesaje. Aceasta constituia o probă materială. F.B.J.-ul tot mai aştepta. Între timp o urmăreau pe doamna cu păpuşile,

vrând să ajungă la colaboratorii ei, dar apoi au arestat-o pe doamna Velvalee Dickinson pentru spionaj în favoarea Japoniei inamice şi a celui de-al treilea Reich

— Al lui Hitler.

Arestarea a fost operată la sediul băncii new-yorkeze de unde doamna Velvalee Dickinson tocmai scotea o sumă mai mare de bani din seif. În seif s-au găsit 18 VOT) de dolari.

Banii trebuiau să-i asigure spioanei ieşirea din scenă. Doamna a protestat, n-a vrut să recunoască nimic, a respins acuzaţia ce i se aducea, pretinzând că banii îi are de la soţul ei. Dar agenţii au găsit şi alte rezerve ascunse. Descurcăreaţă văduvioară economisise bani serioşi – din sumele primite. pentru spionaj, M total o sumă de vreo 60.000 de dolari.

În 1944 – văduva Dickinson a – fost adusă 4 n faţa; ştirbuna Mul. A continuat să se apere, dar dovezile pe care se baza acuzaţia de spionaj erau evidente. Nimeni n-ar a descoperit [povestea cu păpuşile, nimănui nu i-ar fi dat prin gând că văduva de la magazinul de pe Madison Avenue f<seşte namele şi adresele5 clientelor etca să trântă informaţii secrete peste graniţă dacă grupa de spionaj n-ar fi săvârşit o greşeală esenţială. Japonezii aţi rechemats-o pe agenta care locuia la Buenos Aires sub numde dh Maria JUana Galifuentes fără să o anunţe pe doamna cu păpuşi. De aceea, scrisoarea doamnei Thruther a fost returnată, de aceea Velvalee Dickinson a pierdut lupta cu R.V. Stone, agentul F.B.J.-ului american.

O singură dată în rolul principal

Institutul de boli nervoase din Worthing. Doi sanitari poartă cu grijă o targă pe care e întins un bărbat. Cu toată grija lor, la un moment dat lovesc targa de colţul clădirii. Se uită speriaţi unul la altul. Omul a tresărit de parcă s-ar fi trezit din somn şi a început să-i mustre:

— Fiţi atenţi, proştilor! Nu ştiţi pe cine duceţi? Eu sunt mareşalul Montgomery…!

Sanitarii de la Institutul de boli nervoase erau obişnuiţi cu multe. La Worthing locuieşte domnul Shakespeare, mai sunt şi trei Napoleoni, la etajul doi stă amiralul Nelson, pe acelaşi coridor sunt şi doi Stuarţi, un Cezar şi şase tipuri diferite de Hitleri. Sanitarii de la Institutul de boli nervoase s-au deprins. De aceea, nici nu le trece prin minte că omul de pe targă ar putea fi, într-adevăr, Montgomery.

Şi totuşi, e Montgomery... Bărbatul pe care-l duc a fost timp de 48 de ore mareşalul Montgomery şi poate el a hotărât, măcar în parte, în noaptea istorică din 5 spre 6 iunie 1944, invazia aliaţilor şi succesul ei.

În această fază a războiului, germanii ştiau precis că, atâta timp cât mâna dreaptă a lui Eisenhower, mareşalul Montgomery, se află la Cartierul general din Apglia, pericolul unei invazii şi deci al deschiderii celui de-al doilea front este iminent. Când, la sfârşitul lunii mai, mareşalul Montgomery s-a urcat în avion şi apoi a aterizat la Gibraltar, naziştii an considerat că pericolul a trecut şi serviciul de spionaj german a comunicat la Cartierul general al lui Hitler la Berlin i

Invazia va începe, probabil, pe frontul ţie sud. Poate fi aşteptată dinspre coasta africană. Desigur, mareşalul Montgomery a venit la Gibraltar cu scopul de a pune la punct ultimele pregătiri.

Numai nouă agenţi ai serviciului secret ştiau unde se atră adevăratul Montgomery, Numai aceşti câţiva iniţiaţi cunoşteau secretul omului care, îmbrăcat în uniforma lui de campanie, cu pieptul plin de ordine şi distincţii, a fost salutat pe aeroport de ofiţerii aliaţi. Numai aceştia ştiau că omul în uniforma mareşalului este un actor englez necunoscut. Joacă un rol dinainte pregătit, în timp ce la Statul-major englez adevăratul mareşal dă ultimele ordine în vederea pregătirii atacului.

Invazia i-a surprins pe germani nepregătiţi. Rommel plecase tocmai atunci în Germania să sărbătorească ziua

de naştere a soţiei sale. Generalii Armatei a 7-a stăteau' prin cluburi, beau coniacul capturat şi jucau jocul strategic „Omule, nu te supăra". Hitler, obosit, înghiţise o porţie dublă de somnifere şi nimeni din cei din jurul lui n-a îndrăznit să-l tulbure. Falsul mareşal Montgomery şi-a jucat rolul vieţii sale fără nicio greşeală, fără cea mai mică bâlbâială şi fără sufler. Nu bănuia că cel mai mare rol din cariera lui de actor avea să devină, totodată, blestemul vieţii lui.

— Mă cheamă Clifton James, sunt de profesie actor şi, ca să fiu sincer, nu sunt cine ştie ce personalitate şi în niciun caz o stea. Numele meu a apărut numai în cronicile ziarelor de bulevard. Uneori în presa de provincie. Dar niciun critic teatral n-a scris vreodată în legătură cu mine o frază mai elogioasă decât: „În interpretarea cutărui rol, Clifton James a făcut tot ce-a putut". Puţin, nu? Eu eram mulţumit. Ştiam că nu voi ajunge niciodată un Lawrence Olivier şi mă împăcasem cu gândul acesta. Nu eram un laş, eram un om obişnuit, care ştie că nu va ajunge niciodată acolo sus, unde sunt roadele cele mai coapte…

În armată am purtat uniformă de locotenent. Am făcut parte din figuraţia care avea datoria să joace în cea mai mare tragedie a istoriei. Acest rol fără text l-am jucat până în martie 1944, ca toţi ceilalţi figuranţi costumaţi în uniformă-Apoi a venit sfârşitul. Sau începutul. Nici nu mai ştiu. Am apărut pe scenă. Era un spectacol. pentru soldaţi. Purtam un costum obişnuit: uniformă de campanie. şi beretă, cum poartă tanchtştii. Am apărut pe scenă şi în sală au început să **se** audă şoapte:

— Băieţi, Monty, ia priviţi dacă nu e leit Monty…

Într-adevăr, James semăna. perfect cu mareşalul Montgomery. La 14 martie 1944, numai la câteva zile după spectacolul oferit soldaţilor, „News «Chronicle „a publicat fotografia lui cu următorul text:

„Nu0 nu este el., XI cheamă James".

Membrii serviciului de spionaj englez urmăreau

presa. Le-ia căzut şi lor în mână un exemplar din „News Chronicle”. La mai puţin de zece minute, prin eter a zburat o cifrată adresată comandantului unităţii lui James.

Trimiteţi urgent toate datele personale ale locotenentului Clifton James. Avem urgent nevoie de informaţii şi de o caracterizare amănunţită a *lui de până acum, a atitudinii lui faţă de guvern şi de Comandamentul suprem, o informare cu privire la convingerile lui politice şi referinţe de ia locurile unde a lucrat piuă în prezent.*

Caracterizările au fost corespunzătoare. Până în acel moment., viaţa actorului fusese fără pată. Planul serviciului **se**cret putea fi pus în aplicare.

Cei de la serviciul de spionaj au făcut următorul raţionament: germanii ştiu că mareşalul Montgomery este dreaptă a lui Eisenhower şi că, în cazul unei invazii, ei «a fi acela care va da directive privind debarcarea aliaţilor… sh agenţii Abwehrului au descoperit că de două săptămâni rulota >în care locuieşte Monty este – parcată nu departe de Portsmouth, lângă rulota în care locuieşte Eisenhower. De asemenea, oamenii Abwehrului ştiau precis că, atâta timp cât cei doi ge află împreună, e neapărat necesar ca toţi soldaţii germani, 700.000 de oameni, să fie pregătiţi pe – ţărm, de la coasta olandeză până la cea spaniolă, că niciunul dintre generali nu-şi poate permite să doarmă liniştit. Dar ce vor gândi germanii când Monty va apărea deodată în alt loc?

Lui sir Winston Churchill i s-a prezentat fotografia actorului şi planul respectiv. A acceptat entuziasmat. Era o idee excelentă. Locotenentul Clifton James a fost chemat de urgenţă la Londra şi i s-a explicat despre *ce* este vorba. Ideea i-a plăcut foarte mult, era încântat văzând câtă încredere 1 se acordă. Plin de curaj, îşi asumă rolul principal în drama pe care omenirea întreagă o juca pe cea mai mare scenă a istoriei. Devenise cel mai important actor al lumii.

— Deghizat în şofer, actorul Qifton James îl însoţeşte

toată luna mai pe mareşalul Montgomery. El **urmăreşte flecare** mişcare, studiindu-şi cu cea mai mare atenţie rolul Nu-i. scapă niciun gest, niciun cuvânt, accentul, obiceiurile, particularităţile, defectul de pronunţie şi, pas cu pas, încetul cu încetul, actorul se transformă în comandant şi-apoi, într-una te zile, într-un castel singuratic din Scoţia, de nord, actorul şi mareşalul stau faţă în faţă. Repetiţia generală se face fără public. **Un** singur critic va da sentinţa: modelul lui.

— Cum vă comportaţi la masă, domnule mareşal T – în treabă actorul pentru a-şi desăvârşi personajul.

— Ca toată lumea. Numai că eu nu mănânc niciodată earne; sau peşte „nu **beau şi nu** fu**mez.**

La 26 mai, studierea rolului se terminase. Scena fusese pre* gătită de grijulii regizori de culise ai serviciului secret. Actorul, care până acum apăruse numai pe scenele periferice ale trupelor ambulante, putea începe premiera de gaia, la care avea ca public lumea întreagă.

Dintr-o casă aristocratică situată pe o stradă din Londră au ieşit pateu bărbaţi. S-au urcat într-o limuzină mare, nea* gră. Maşina s-a oprit pe o stradă pustie. Şoferul a sărit din maşină, a aruncat o privire în jur şi a înfipt în botul maşinii ste-aleţul. mareşalului! în maşină, actorul şi-a scos impermeabilul de cMl şi a rămas în uniformă de mareşal. O ul**timă privire** în oglindă – a pus bereta.

— Aeroportul Norâh-olt

Trecerea în revistă a gărzii de onoare, salutul, Pe aeroport tefe şi dvâăi Credoşi. Chiar şi curioşi de profesie. Actorul tremură. Acest rol important! depăşeşte. Dar după câţiva, paşi, în sunetele muzicii militare, intră complet în rol; Îi dispare roşeaţa emoţiei din obraji şi numai are nici pic de trac. Se îndreaptă cu paşi siguri spre avionul pe care însuşi Churchill i l-a pus la dispoziţie pentru acest drum.

Bună seara, Slee, îl salută prietenește pe pilotul

avionului”.

„— Bună seara, sir.

— Sper că vom avea vreme bună.

— Va fi o vreme minunată, sir.

În ordine, plecăm!

„Bineînţeles, la decolarea avionului unui personaj atât de important, printre curioşii de pe aeroport erau şi agenţi ai spionajului nazist. Au urmărit cu atenţie fiecare pas, fiecare mişcare a falsului mareşal şi, fără să aibă cea mai mică bănuială că li s-a întins o cursă, au transmis imediat un mesaj cifrat la Berlin, în care comunicau că mareşalul Montgomery şi însoţitorii săi au decolat de pe aeroportul Northolt. Ţinta Recunoscută.

Colegii lor, care pândeau mai la sud, au aflat curând şi ţinta călătoriei: Gibraltar şi apoi Alger. Au făcut cunoscute aceste descoperiri superiorilor lor şi aceştia au tras următoarea concluzie:

Monty a părăsit Anglia, deci invazia se amână.

— O dimineaţă frumoasă, ora şapte şi patruzeci şi cinci. Falsul Monty coboară din avion la Gibraltar. Este primit de ofiţeri. Face un tur al oraşului şi locuitorii îl salută cu entuziasm. Vechiul lui prieten şi coleg de studii, generalul sir Ralph Eastwood, îi iese în – întâmpinare.

— Hallo, Monty!

— Hallo, Rusty! Sunt foarte bucuros că te văd din nou, puşlama bătrână.

Aceasta era partea cea mai grea a examenului i

Clifton James l-a trecut cu nota maximă. Nici bătrânul Rusty n-a observat nimic, deşi îl cunoştea pe Montgomery, cum se zice, din faşă. Nici agenţii nazişti nu şi-au dat seama de nimic în timp ce-i urmăreau pe ascuns când se plimbau prin şi adină.

A doua zi după-amiază, Monty şi-a continuat drumul pe calea aerului. Direcţia: Alger.

La cantina de pe aeroport lucra N6 r, agentul german numărul unu în acest domeniu, care a transmis fără

întârziere următoarea informaţie:

*Se pareşi toate indiciile demonstrează acest lucru, **că** debarcarea aliaţilor va avea loc dinspre coasta africană, deci din sud, şi nu din Anglia, cum se presupunea până acum»*

Între timp, Monty a urcat într-un „Cadillac" alb, strălucitor, încadrat de 14 poliţişti, care-l însoţeau pe motociclete „Norton". Marşul triumfal prin oraş poate începe. **Şi** porneşte cu toată pompa cuvenită, pe faţă, fără nicio camuflare, ba chiar bate la ochi. Pentru ca agenţii nazişti să nu aibă nicio îndoială, maşina opreşte în faţa Cartierului general al generalului Wilson, un vechi prieten al mareşalului, căruia, în particular, Monty îi spunea Jumbo. A avut loc o conferinţă cu uşile închise. Scopul este ţinut în cel mai riguros secret. Era şi firesc. Agenţii serviciului de spionaj german înghit pe nemestecate trucul serviciului secret englez şi pe actorul Clifton James.

În noaptea de 5 spre 6 iunie 1944, în acea faimoasă **zi** cunoscută ca ziua cea mai lungă din cel de-al doilea război mondial, s-a dat. startul invaziei. Rolul actorului s-a terminat. Dublura nu mai avea nimic de făcut, acum intrase în acţiune adevăratul comandant Montgomery. Clifton James şi-a terminat misiunea, s-ar fi cuvenit să se demachieze, să-şi schimbe costumul şi să plece acasă. t

Şi-a scos uniforma cu ordine şi distincţii. Şi-a încasat, onorariul. Pentru timpul – cât a durat reprezentaţia a fost plătit cu salariu de general. Dar pentru actor piesa nu s-a sfârşit aici. A semnat un legământ ca cel al lui Faust cu diavolul şi arta lui a devenit un blestem. Clifton James se simte pierdut. A cunoscut vraja, beţia puterii şi gloriei, a simţit ce înseamnă să trăieşti o viaţă glorioasă. A învăţat să fie un mare mareşal, acesta era ordinul primit atunci de locotenent de la superiorii săi. Acum a primit alt ordin 1

— Încetaţi jocul…!

Dar nu se mai poate opri, nimic în lume nu-l mai poate opri să-şi joace personajul. Cum ar putea, pe ce cale

poate să se întoarcă la searbădă lui viaţă de zi cu zi, când s-a deprins cu viaţa de sărbătoare?

Criza prin care trece actorul a fost observată de generalul de brigadă care, în timpul reprezentaţiei, a avut rolul de adjutant al toi.

— A fost cam greu, ce spui, James? Cum stai cu nervii?

— Nervii? Ce-i absurditatea asta, bătrâne! – răspund buzele lui Clifton cu glasul lui Montgomery.

După război s-a mai auzit o singură dată de actorul Clifton James. A jucat rolul mareşalului Montgomery într-un film mediocru, şi cu aceasta cariera lui s-a încheiat. Într-adevăr, cariera lui teatrală era sfârşită. Nimeni nu angajează un actor care, indiferent ce rol ar avea, de la Romeo până la Hamlet, comedie sau tragedie, joacă un singur personaj: Montgomery.

Cariera lui s-a sfârşit. Actorul care a cunoscut o dată în viaţă, un mare succes acum se află la periferia vieţii şi nimic nu-l poate consola. I se oferă o ultimă şansă, Ultima.

— Ştiţi, maestre, n-ar fi rău să încercaţi la circ. În manej aţi putea face ceea ce vă interesează.

Bărbatul cu numele de Clifton James a trăit apoi, împreună cu soţia şi cu câinele lui, într-o căsuţă, ducându-şi zilele din mica lui pensie de invalid din primul război mondial. Soţia lui, Eva, îl îngrijea cât putea mai bine, dar într-o bună zi n-a mai avut nici bani şi nici putere pentru a continua. Nu-i mai rămăsese altceva de făcut decât să ridice telefonul şi să formeze un număr:

— Institutul de boli nervoase din Worthing, vă rog?

Acţiunea secretă Cicero fe istorie au intrat până – acum – doi Cicero. Oratorul roman Marcus Tullius, care ne-a lăsat celebrele lui discursuri, şi tizul lui, cu două mii de ana mai tânăr, un spion. Acesta nu era un orator grozav, nu vorbea în faţa publicului, ci era te permanenţă preocupat de buzunarul său şa, implicit, de distrugerea imperiului englez. A reuşit aproape să ţinite. mâna lui situaţia războiului şi, dacă nu a ajuns un om bogat, de vică e numai întâmplarea. Totuşi, asupra undi lucru spionul s-a înşelat. A crezut că lucrează pentru politicienii Meritaţi: să strategii capabili ai celui te-sd treilea Reich, te realitate însă, partenerii lui an fost nişte escroci de rând; şi nişte. mari criminali. Na numai că un au fost te stare să folosească informaţiile furnizate te el, ter l-au înşelat şi după ce şi-a încetat activitatea te

Cicero a avut posibilitateate, & teftenţa desfăşurarea – celui de-al doilea război mondial, cel puţin te faza M finală. Nu a reuşit. Şi asta nu fiindcă nu ar fi fost trupa Mt, nu fiindcă nu ar fi avut testul curaj sau ar fi fost frânat te o prea mare timiditate... Nu, a reuşit din pricina inimaginabilei stiptidită-i a căpeteniilor celui de-al treilea Reich al lui îâitâer, precum şi a neîncrederii reciproce care domnea te rândurile lor.

Mu voiau să te în consideraţie ceva ce le depăşea înţelegerea. Mu voiau să se lase convinşi nici de documente, deoarece erau încredinţaţi că pentru un spion oarecare ar fi fost greu să-şi procure aceste documente. Într-un anumit sens, informaţiile lui Cicero erau împotriva aliaţilor, dar erau, totodată, documente care dovedeau absurditatea aventurii naziste şi reprezentau o prezicere demnă de crezare a inevitabilului eşec al germanilor.

În afară de Ankara, poate numai Lisabona a mai avut o poziţie atât de avantajoasă în timpul celui de-al doilea război mondial. O oază de neutralitate în mijlocul fronturilor de pe cele trei continente. Un iarmaroc al aventurierilor de război, O scenă a intrigilor diplomatice.

Catacombe ale spionajului mondial. Un ciudat colţ de lume, unde, după atâţia ani de război total, la o paradă festivă a armatei turce se puteau întâlni duşmanii pe viaţă şi pe moarte: reprezentanţii. Angliei şi cei ai Germaniei hitleriste. Diplomaţii respectau un anumit ceremonial pentru ca ambasadorii părţilor duşmane să nu fie nevoiţi să se întâlnească, totuşi, ei erau invitaţi la aceleaşi recepţii, unde stăteau în aceeaşi încăpere şi închinau în cinstea gazdei aceeaşi şampanie. În acest oraş şi într-un asemenea mediu a început, în octombrie 1943, un ciudat episod din istoria spionajului: acţiunea secretă Cicero.

Au existat spioni care n-au lucrat pentru bani, atunci când au avut posibilitatea de a dirija destinele războiului în favoarea părţii căreia îi aparţineau. Cicero însă a făcut-o. El pretindea că-şi trădează stăpânul dintr-un sentiment de liră împotriva englezilor, care s-au făcut vinovaţi faţă de tatăl lui, dar asta nu era decât o farsă, iar episodul relatat – „un mod de a-şi face reclamă. Cicero era unul dintre şarlatanii, şi speculanţii care mişunau în acea vreme în Orient, Ar fi fost în stare să vândă orice numai să se îmbogăţească. Şi-a ales un articol rentabil şi foarte. căutat în timpul războiului – informaţiile secrete.

Se spune că mediul formează caracterul unui om, mediul în care creşte şi societatea în mijlocul căreia îşi duce existenţa. Elyeza Bazna ş-a născut la 28 iulie 1994 la Priştina, Iugoslavia de astăzi. Tatăl lui, Hafiz Yasar, preda religia musulmană. Bunicul fusese o figură şi mai însemnată: Tahir-păşa, supranumit Curajosul/ Nepotul, Elyeza Bazna, a fost faimosul spion Cicero.

Înainte de a deveni spion a avut o sumedenie de meserii, dar niciuna mai de doamne-ajută. De mic copil, Elyeza Bazna s-a dovedit a fi oaia cea neagră a familiei. Părinţii au năzuit să-i asigure un drum glorios în viaţă şi l-au trimis la Academia militară, dar el a eşuat ca muncitor auxiliar la o firmă de transport franceză. Idealul lui nu era de a conduce o armată, îl interesa mai mult să conducă o

maşină. A învăţat să şofeze şi se pare că acesta era singurul lucru pe care ştia să-l facă bine.

Aşa cum se întâmplă însă uneori cu şoferii buni, a avut ghinion. A suferit un accident, a stricat maşina şi francezii I-au dat afară din serviciu. A trecut peste drum, la englezi, şi a început să lucreze la ei, tot ca şofer. Într-o bună zi i-a venit o idee năstruşnică. A furat o motocicletă şi a pornit cu ea pe o stradă, fără să ştiecă la capătul ei sunt nişte trepte. A făcut praf motocicleta. Peste o oră se afla la spital, peste o săptămână la închisoarea locală şi peste o lună în faţa tribunalului. De tânăr, Bazna deveni delincvent şi, probabil din dorinţa de a progresa în cariera lui promiţătoare, a furat un pistol de la brâul unui soldat francez, faptă pentru care a fost condamnat la trei ani munca silnică.

L-au trimis să-şi ispăşească pedeapsa la Marsilia. Acolo a învăţat să vorbească franţuzeşte. După ce a fost pus în – libertate, a rămas în oraş, s-a angajat la fabrica de automobile şi a învăţat să pună în mişcare motoarele. După aceea, mai sui câteva trepte în ciudata lui carieră: în timpul războiului a fost şofer al paşci Ali Saitō, apoi şofer de taxi pe Cont propriu. Urmă un nou crah, datorir şi un post de şofer la ministerul plenipotenţiar iugoslav, Jancovic».

Elyeza Bazna a devenit cavas şi a rămas cavas până la apogeul carierei sale. *Cavas* este un cuvânt turcesc… Cândva era numit astfel omul însărcinat cu paza personală a străinilor nobili, îndeosebi a diplomaţilor, mai. târziu, când străzile Ankarei şi Istanbulului au devenit mai sigure, din păzitori cavaşii, s-au transformat în personal de serviciu la ambasade. Elyeza era cavas. Asta nu însemna nimic. Or, el dorea totul. Râvnea la bogăţii şi la putere.

Cavasul Elyeza a slujit şapte ani la ministrul plenipotenţiar iugoslav. A prins câte ceva de la stăpâni, a învăţat să se poarte. Dorinţa lui era să devină mare cântăreţ de operă.

După aceea şi-a schimbat stăpânul. S-a mutat la reşedinţa Ambasadei Statelor Unite. Era în serviciul ataşatului militar, colonelul Class. Potrivit afirmaţiilor lui, a fost nevoit să părăsească această slujbă din cauza prea marii amabilităţi a doamnei, ca să evite un scandal. Şi tot aşa, dintr-o ambasadă într-alta, a ajuns cavas la consilierul Jenke de la Ambasada din Ankara a celui de-al treilea Reich al lui Hitler.

Este greu de spus dacă Bazna a scotocit prin corespondenţa lui Jenke numai din curiozitatesau eu intenţia de a obţine informaţii pe care să le poată vinde. Fapt este că s-a trezit într-o situaţie neplăcută. Germanii l-au descoperit şi au început să-l bănuiască de tot ce poate fi mai rău.

Ceea ce a hotărât în continuare drumul lui în viaţă poate **fi** explicat în două feluri. Sau cavasul Bazna a fost nevoit să plece pentru că patronul lui nu mai avea încredere în ea şi şi-a găsit alt post. Sau germanii I-au făcut să înţeleagă gravitatea faptei sale, l-au ameninţat cu poliţia şi i-au impus activitatea desfăşurată de el ulterior.

Bazna a citit într-un ziar că primul secretar al Ambasadei engleze caută un şofer. Specialitatea lui. După cum se vede, soarta i-a întins o mână într-un moment cum nu se poate mai nimerit. Primul secretar al Ambasadei engleze, Douglas Busk, l-a angajat pe tânărul Bazna. Avea voie să şteargă praful, să servească la cină, să se îngrijească de maşina stăpânului şi chiar să pregătească cafeaua. Nu avea însă voie să fure documentele secrete din biroul stăpânului. Totuşi, el a făcut-o.

Ascundea documentele sub cămaşă, se ducea în sala cabanelor, unde se făcea că repară instalaţia de încălzire centrală, dând ici-colo o lovitură cu ciocanul în ţevi pentru ca zgomotul să se audă în toată casa, iar în timpul acesta, el citea.

În acest mod, cu totul neobişnuit, a luat prima lecţie de politica. A aflat ce interes viu poartă englezii Turciei, şi-

a dat seama cât de mult ar dori ambele părţi aflate în luptă să atragă de partea lor această ţară neutră, situată într-o poziţie-cheie sub aspect strategic. Spre marea lui mirare, cavasul primului secretar luă cunoştinţă de informaţia secretă cu privire la Conferânţa de la Aden, unde preşedintele

Consiliului de Miniştri englez, sir Winston Churchill, instalat în vagonul-salon din trenul special al preşedintelui turc, îndnu, a încercat zadarnic timp de două zile să-l con – vingă pe acesta că Turcia trebuie să intre în război împotriva Germaniei.

Turcia avea o situaţie politică cu totul specială. Încheiase un acord de neutralitate şi prietenie cu Uniunea Sovietică, dar şi un acord de asistenţă mutuală cu Anglia. În acelaşi timp, cu trei zile înainte de cotropirea Uniunii Sovietice de către nazişti a semnat un act de prietenie cu marele Reich german al lui Adolf Hitler. Neutra Turcie rămânea în permanenţă o mireasă râvnită.

Viitorul spion Cicero încă nu era copt pentru misiunea lui. Citea documentele secrete, dar le punea la loc în biroul domnului Rusk şi continua să se ocupe mal mult de atrăgătoarea guvernantă a fiicei secretarului decât de evenimentele politice.

Mara a apărut în casa diplomatului la câteva zile după naşterea copilului. Era o fată frumoasă, cu o expresie de tristeţe în ochi care trezea compasiune. Cu puţin timp înainte avusese o dezamăgire, fusese părăsită de logodnic. Mara l-a ajutat pe cavas, deşi indirect, să mai urce o treaptă în carieră. Şi-i a făcut-o, trebuie s-o recunoaştem, foarte elegant.

Elyeza Bazna susţine că el a pus totul la cale. Avea un plan, ştia ce vrea şi cum trebuie să procedeze ca să-şi atingă scopul. Dar lucrurile au mai curând aspectul unei simple întâmplări şi s-ar putea ca ideea să-i fi venit mai târziu. Cealaltă explicaţie este prea subtilă. Ambasadorul englez la Ankara, sir Hugh Knatchbul PHugessen, avea

nevoie de un valet. «Lucrul acesta s-a aflat curând în mediul cavaşilor şi oamenii spuneau că este un post foarte bun.

— Bazna începu să se îrământe să găsească posibilitatea de a, pune mâna pe această slujbă. Cel mai grozav ar fi dacă şeful lui actual l-ar recomanda viitorului şef. Domnul Busk să-i spună domnului ambasador că are pentru el un cavas de nădejde şi atunci ar putea fi sigur de post.

Intrigantul învăţase ceva de la diplomaţii pe care i-a servit ani de-a rândul. Cu actuale lui stăpân şi cu cel viitor a jucat o farsă în care rolul principal îi era rezervat Marei. I-a explicat sub clar de lună cât de mult o iubeşte, dar i-a mărturisit, totodată, că este însurat şi are copii. Dragostea lui pentru ea este însă mai puternică decât legile pământeşti. Nu are rost să încerce să se ferească de acest sentiment fiindcă ştie că nu este cu putinţă. Nu. e bine să stea tot timpul în preajma iubitei sale. N-ar putea rezista să nu se dea de gol. Îşi va da demisia şi după aceea se vor putea întâlni şi domnii nu vor mai avea de ce să se amestece în treburile lor.

Mara i-a vorbit domnului Busk despre hotărârea cavasului şi a ales pentru asta un moment potrivit. A fost atât de convingătoare cum „pot fi numai femeile frumoase. A mai adăugat o explicaţie care, în gura ei, a sunat cât se poate de logic şi l-a rugat pe domnul să intervină pe lângă domnul ambasador pentru acest cavas-gentleman, care merită toată solicitudinea. Ştie că ambasadorul caută un valet.

După câteva zile, mister Douglas Busk i-a oferit lui Bazna postul la domnul ambasador. Elyeza Bazna s-a închinat supus. Lui Busk i s-a părut că citeşte regretul în ochii lui. Era un servitor credincios, dar în acelaşi timp un cavaler.

E un moment important în povestea spionului Cicero. Primul secretar de ambasadă mută un servitor pe care-l

cunoaşte din casa lui în casa ambasadorului. Un transfer în cadrul instituţiei. Numai în felul acesta a fost cu putinţă să nu se acorde nicio atenţie persoanei lui Elyeza Bazna şi trecutului lui. Este de neconceput ca tocmai Ambasada engleză din Ankara să primească, într-o perioadă de gravă încordare politică, un salariat de naţionalitate străină. Era o dovadă de neglijenţă uluitoare. Nici măcar n-a fost sesizat faptul că mai înainte slujise la adversari, la Ambasada nazistă a celui de-al treilea Reich al lui Hitler, Numai această împrejurare ar fi fost de ajuns pentru a le sugera necesitatea unor măsuri elementare de prevedere.

Bazna s-a prezentat în faţa noului stăpân fercheş ca la nuntă şi cu o recomandare excepţională, mai bună nici nu şi-ar fi putut dori. Ambasadorul, sir Hugh Knatchbull-Hugessen, în vârstă de 57 de ani, l-a cercetat fără prea multă atenţie, i-a pus câteva întrebări fără importanţă şi apoi i-a comunicat că-l angajează» Cavasul a făcut o plecăciune, a mulţumit şi a devenit spion.

Sir Hugh Knătchbull-Hugessen nu era un începător fără experienţă şi nu i se poate ierta această superficialitate, înainte lucrase în China, în Belgia şi în Persia. El fusese acela care, la 3 august 1914, în calitate de tânăr funcţionar al Ministerului Afacerilor Externe (Foreign Office), a transmis prin poştă telegrama prin care Anglia declara război Germaniei. La Ankara se număra printre diplomaţii cu vechi state de serviciu în acest oraş. Era aici. din 1939, poate fiindcă guvernul englez era conştient de importanţa strategică a acestei poziţii.

Sediul ambasadei se afla într-un cartier de vile pe coasta dealului Cankaya. O reşedinţă mare, impunătoare, elegantă, deşi construită într-un stil sobru, pur englezesc. Biroul ambasadorului era la etajul întâi şi chiar sub el se afla bucătăria, alături de odăile personalului de serviciu. Spre etaj duceau două scări largi, care se întâlneau în hol în faţa portretelor maiestăţilorlor regina Angliei şi regele George ăl VI-lea, Deasupra capetelor lor încoronate erau

dormitoa

4. rele şi camerele de baie ale domnului ambasador şi ale familiei sale.

Cu primul prilej, cavasul Elyeza a scotocit pe unde a

! putut. A cercetat nu numai biroul ambasadorului, dar a cotrobăit şi prin sertarele noptierei sale şi de la prima încercare a nimerit bine. Într-un sertar a găsit o casetă mică de piele cu un lacăt. Cavasul a adulmecat comoara.

Ulterior, bănuiala lui s-a adeverit în casetă erau, într-adevăr, informaţii secrete primite de ambasador de la Foreign Office din Londra. Bătrânul domn le citea dimineaţa în pat După aceea se scula, se îndrepta spre duş şi – cavasul trebuia să ducă în biroul ambasadorului caseta şi s-o predea secretarei.

Numele acesteia era Louise şi, potrivit afirmaţiilor lui Bazna, era „corecta, atentă, un model de devotament şi de cinste, tot atât de inaccesibilă ca şi tezaurul din biroul ei". Secretara lua de la cavas caseta de piele ce conţinea comoara, deschidea seiful, o punea înăuntru şi trântea uşa grea. Noul cavas trăgea cu ochiul la rotiţa de la seif. Ea se gândea desigur: bietul tec n-a mai văzut în viaţa lui un seif. Între timp, Razna „observând cu atenţie cele mai mici amănunte, a ajuns la următoarea concluzie: în timpul erelor de serviciu, cheia: de la seif o ţine miss Louise şi, când aceasta, se duce acasă –, o predă; ambasadorului.

Cavasul ambasadorului: englez: era inteligent şi avea. multă, practică. După câteva: „zile de slujbă la reşedinţa dse pe dealul Cankaya-Elyeza. Bazna. descoperise că miss Louise are în seif şi alte casete de piele.

În ceae roşie îi prezenta, lui sir Hugh Knatchbull-Hugessen adresele şi telegramele pe care trebuia să le rezolve personal, Bineînţeles, era vorba de documentele cele mai importante şi cele mai secrete. Unul din funcţionarii ambasadei aducea în mod regulat casete l-ai

reşedinţa, ambasadorului). Cel mai mult îi plăcea şefului să lucreze acasă; Din. casete roşie punea în cea neagră, adresele pe care. nu voia sau nu putea să te rezolve imediat; fie că-şi propunea să mai reflecteze: asupra problemei, fie că aceasta nu reclama o anumită rezolvare… Caseta neagră ajungea apoi pe noptiera ambasadorului şi pentru un moment şi în mâinile cavasului, După cum se pare; chiar de la început a simţit că-i în & e degetele…

Pentru cavasul turc, delincvent cu experienţă, n-a fost prea greu să procure tiparul cheilor de care avea nevoie. Trăind în casa ambasadorului, a putut găsi cheile fie în hainele stăpânialuiţ când: te luat la periat sau le atârna în dulap; fie; poate; când, din întâmplare, au test lăsate* o clipăi pe noptieră. Cât tâmp) îi. trebuie unui aventurier abil cât să te tiparul: a. trei; chei când. are cearapregătită? Treizeci de secunde? Un> minut sau poate mai rauit?

Astăzii ne este greu să înţelegem neglijenţa; cu; care a lucrat. servteM secret englez; obligat să aibă grijă de seraritate te locuinţa ambasadorului Ba reşedinţa: ambasadorului nu era decât un singur paznic, un-MWineU affet în casă: die: eted: temea)., cu dinţi» falşi: şi cur ochii? peticiţi? de somn, despre care: niciodată nu ştiai precis dacă doarme sau veghează. Veşnicul lui serviciu de noapte îi obosise atât de mult)., că; nas mai; observa» nimic, şi). cum: te; lunga; tei ea – pieră. depaznic nu r sr-a & întâmplat vreodată; să dfeseopere um spion? sllujba. nu era» pentru el? decât u comodă rentă viageră» Cavasul! Buzna, spunea despre el că „eru un produs al anului 1894 cu o proteză dentară care, atunci când paznicul dormea, strălucea printre buzele întredeschise”. Aşa încât îi servea şi spionului drept semnal că momentan calea este liberă şi nu-l ameninţă niciun pericol.

Cicero nu era un spion trecut prin universitatea de spionaj de la Quenzgut din Brandenburg sau prin pensionul Klopstock din Hamburg. Era un amator. Avea un

aparat de fotografiat vechi, şi-a făcut un stativ, şi-a cumpărat un bec de 100 de waţi şi l-a înşurubat în lampa de pe noptieră. Cu această instalaţie primitivă a reuşit să facă minuni. Niciodată în istoria spionajului n-a reuşit cineva să fotografieze atâtea documente secrete de o importanţă vitală, să le ducă duşmanului acasă fără ca în tot acest timp să trezească nici cea mai mică bănuială. Până acum niciun alt spion n-a avut o regie atât de simplă. Niciodată până acum n-a existat un asemenea caz ca un singur om să procure atâtea documente secrete extrem de importante şi într-un timp atât de scurt.

Primele informaţii fotografiate proveneau din biroul secretarului de ambasadă Busk. Cavasul Elyeza s-a dus în vizită la iubita lui Mara şi, în timp ce domnul se pregătea să plece la o recepţie, a făcut 52 de fotografii după documente, printre altele şi după o listă a tuturor agenţilor englezi ce acţionau pe teritoriul turcesc.

— În dimineaţa zilei ele 26 octombrie 1943, în drum spre casă, Elyeza Bazna a hotărât ca în aceeaşi seară să ofere filmele germanilor.

Ambasada germană de la Ankara avea o poziţie excepţională sub două aspecte. Ea constituia una dintre puţinele punţi de legătură cu lumea înconjurătoare şi una din ultimele posibilităţi de a întreţine măcar o oarecare legătură diplomatică cu celelalte state. Naziştii erau conştienţi de poziţia-cheie pe care o are ambasadorul de la Ankara, de aceea hau numit în această funcţie pe von Papen, vechi diplomat, dar şi un politician şi spion iscusit, cu o bogată experienţă internaţională. Dintre ceilalţi salariaţi ai reprezentanţei diplomatice a lui Hitler, fiecare al doilea om, dacă nu chiar fiecare om, era spion.

Cel de-al treilea Reich al lui Hitler avea instituţii şi agenţii de spionaj din belşug, precum şi un mare număr de instituţii camuflate, care nu erau altceva decât nişte centrale de spionaj. Se luptau între ele şi erau prea multe. Probabil erau atât de multe fiindcă nici uiia dintre

căpetenii nu avea încredere în cealaltă, fiecare voia să aibă un regiment de spioni numai al ei şi împotriva tuturor celorlalte. Pentru a înţelege fundalul pe care s-a desfăşurat această istorie, precum şi „incapacitatea căpeteniilor naziste de a folosi măcar unele din informaţiile cuprinse în documentele secrete pe care le primeau de la Ankara, trebuie să arun**căm** o scurtă privire asupra junglei spionajului care s-a dezvoltat în Germania la începutul războiului.

Ambasadorul german von Papen îşi avea stăpânul lui – Ministerul Afacerilor Externe (Das Auswărtige Amt), în frunte cu ministrul Joachim toţi Ribbentrop. Sora acestuia, Inge, era soţia consilierului de ambasadă Jenke, despre care a mai fost şi va mai fi vorba.

Ministerul lui Ribbentrop îşi avea, bineînţeles, serviciul lui de informaţii, o organizaţie de spionaj oficială. Serviciul de informaţii (Nachrichtendienst), condus de generalul SS Kaltenbrunner, le făcea concurenţă. Wehrmachtul avea apărar ea să (Abwehr), condusă de amiralul Canaris. Himmler avea o organizaţie personală de spionaj, Goebbels nu s-a lăsat nici el mai prejos cu Ministerul lui de Propagandă, care-şi avea şi el copoi proprii. Dintre celelalte organizaţii, o deosebită faimă şi-a câştigat, mai ales prin furturile unor obiecte preţioase de artă, serviciul de spionaj al lui Rosenberg, ataşat pe lângă Ministerul lui pentru Problemele Răsăritului (Ostministerium). Aceste organizaţii de spionaj se suspectau reciproc, îşi făceau şicane una alteia. Aşa s-a întâmplat şi în cazul „acţiunii secrete Cicero”.

Ambasada germană se afla pe bulevardul Atatiârk. Într-o seară, Elyeza Bazna şi-a pus în buzunar două role de film şi s-a înfăţişat la doamnă Jenke, soţia consilierului de ambasadă Jenke, fiindcă se pare că pe ea o cunoştea cel mai bine, întrucât cândva făcuse serviciu în casa lor. De ce „**a** nimerit tocmai la consilierul de ambasadă? Poate şi pentru că îl socotea pe Albert Jenke întrucâtva

compatriotul lui şi nu pe de-a-ntregul german. Avea sentimentul ca la el se poate prezenta cu o chestiune atât de delicată. Albert jenke era de multă vreme în Turcia, Tatăl lui construise odini»

oară un baraj aici, iar el n-a devenit diplomat decât după ce s-a însurat cu Inge, sora lui Ribbentrop.

Elyeza Razna, fostul lui cavas, ha prezentat o ofertă surprinzătoare, I-a spus că în prezent este valetul ambasadorului englez şi are acces la informaţii purtând menţiunea „secret" sau „strict secret4, pe care le poate fotografia şi aduce contra unei recompense corespunzătoare.

Uluit de cele auzite, consilierul a rămas pe gânduri.

— Au urmat câteva clipe de tăcere. După aceea, domnul consilier de ambasadă a întrebat despre ce fel de documente este vorba şi ce vrea pentru ele. Pe Elyeza Bazna această întrebare nu la luat pe nepregătite. Primele două filme, pe care sunt fotografiate 52 de documente secrete, costă 20.000 de lire sterline, fiecare film următor 15.000 bani peşin.

Diplomaţii nu sunt obişnuiţi să răspundă la întrebări prin da sau nu şi nu acceptă nici oferte de acest gen. Consilierul de ambasadă Jenke nu i-a dat niciun răspuns cavasului, nici nu i-a spus care este părerea lui cu privire la această ofertă şi nu i-a dat nicio speranţă. Pur şi simplu a transmis mai departe. În calitatea lui de diplomat nu-şi putea permite să trateze cu un cavas turc, şi mai ales într-o chestiune atât de delicată.

În acest moment al acţiunii secrete Cicero intră în scenă Ludwig C. Moyzisch, ataşat comercial la Amasada germană, în realitate însă rezident al serviciului de spionaj nazist din Ankara Acesta devine partenerul de joc al cavasului Bazna şi asociatul lui comercial pentru câteva luni.

S-au întâlnit chiar în aceeaşi seară. Doamna Inge Jenke a telefonat la ora nouă seara la locuinţa lui Moyzisch

şi l-a rugat să vină până la ei. Cam pe la ora unsprezece, Moyzisch s-a întâlnit cu Bazna la locuinţa lui Jenke, pe teritoriul Ambasadei germane, şi a luat notă de oferta lui. Primul răspuns a fost un refuz categoric. Dar Bazna ştia ce atu are în mână. I-a atras. atenţia că el în orice caz va vinde documentele fotografiate. Şi a arătat cu degetul spre fereastră cam în direcţia în care se afla Ambasada sovietică.

Ludwig C. Moyzisch, mai curând austriac decât german, a reflectat puţin şi apoi i-a spus că nu dispune de atâţia bani. Suna mai mult a scuză. Nu credea că superiorii l-ai vor accepta oferta ca vasului. Dar Elyeza cunoştea regulile negoţului. A pus o condiţie. Îşi menţine propunerea făcută domnului Moyzisch încă şase zile, dându-i astfel răgazul necesar ca să ia legătura cu Berlinul şi să ceară banii. În ziua de 30 octombrie va telefona şi va aştepta răspunsul. Dacă va fi pozitiv, aduce filmele şi primeşte banii, dacă nu, îi pare rău, dar…

Cei doi parteneri şi, ulterior, aliaţi s-au adulmecat. Bazna avea instinctul, sigur al orientalului, Moyzisch era un ofiţer instruit din serviciul de informaţii. Mai târziu au dat declaraţii unul despre altul.

Moyzisch despre Bazna 5

Părea să aibă cam cincizeci de ani. Purta părul negru şi des, dat pe spate. Avea o frunte înalta, bombată. În ochi i se citea o oarecare nelinişte. Privirile îi alunecau când spre uşă, când spre mine. Bărbia lui expresivă, colţuroasă denota energie. Nasul îi era mic, cu nări arcuite. O figură cu desăvârşire antipatică. La un moment dat mi-a trecut prin minte că aşa trebuie să arate un clovn în viaţa particulară…

j Bazna despre Moyzisch:

Moyzisch era, de statură mijlocie, bine legat şi avea nişte cehi întunecaţi, sfredelitori. Era; austriac şi pe lista personalului figura ca ataşat comercial. În realitate era obersturmbannfuhrei iSS, colaborator al Biroului central al

Siguranţei Reichului (RSNA), secţia a VI-a. Şeful lui nu era ambasadorul von Papen. Era direct subordonat şefului de M, Berlin, dr., Ernst Kaltenbrunner.

Moyzisch era un spion cu experienţă şi a vrut să profite de această întâlnire pentru a afla cât mai mute despre vizitatorul lui să pentru a conveni asupra tuturor amănuntelor. La *30* ale lunii; cavasul II va suna la numărul lui direct şi va spune că îl caută Pierre. Dacă Moyzisch că* pată aprobarea şi banii, se vor întâlni la ora douăzeei fix în parcul ambasadei, lângă căsuţa din graunde unul va primi filmele şi celălalt hanii. Moyzisch va cerceta materiaM şi, în timpul acesta, Bazna va. aştepta. Dacă fotografiile vor fi în ordine! va da 20.000 de lire sterline bani gheaţa.

Bazna avea şi el de făcut-o. sugestie. Are nevoie de un aparat nou de fotografiat şi de filme. Nu. vrea. să atragă atenţia cumpărând într-unul din puţinele magazine cu materiale fotografice din Ankara filme pentru aparat.

După aceea s-au despărţit ca doi negustori care nu mai au ce să-şi spună, întrucât s-au înţeles asupra condiţiilor tranzacţiei puse la cale.

În versiunea lui asupra cazului Cicero» Ludwig C. Moyzisch a pretins mai târziu că el personal n-a crezut că oferta lui Bazna va fi acceptată, deşi la prima vedere: părea atrăgătoare. Obersturmbannführerul SS Moyzisch era însă departe de a şti totul despre şefii şi comandanţii lui şi mai ales, le subaprecia posibilităţile financiare. Nu. ştia că va fi atât de simplu de procurat lirele.

A doua zi s-a prezentat la ambasadorul său la Ankara, Franz von Papen, şi i-a raportat despre oferta cavasului. Franz von Papen, care cu ani în urmă lucrase şi el ea spion, nu avea încredere în informaţiile pe care le oferă un necunoscut, aşa cum ar oferi un neguţător şireturi de pantofi. Ar putea fi o cursă, o farsă de război, poate, cavasul a fest introdus intenţionat ca să creeze confuzie, ca să deruteze, să-i conducă pe o pistă greşită. Dar, cum e vreme de război, nimeni nu-şi poate încărca, conştiinţa cu

respingerea unei astfel de oferte: dacă lasă să-i scape un prilej avantajos?

În aceeaşi dimineaţă, Ludwig G. Moyzisch a, trimis. la Berlin următoarea telegramă cifrată:

Ministrului afacerilor externe al Reichului personal» Problemă secretă de stat.

Am primit o ofertă din partea unui angajat ol Ambasadei engleze, respectiv a valetullti ambasadorului englez la Ankara, care ne poate procura fotocopii ale unor informaţii originale cu conţinut strict secret. Pentru prima tranşă care ne na fi predată la 39 octombrie, cere 2.0 909 de lire sterline în bancnote, te* pentru fiecare film următor câte* 15 *099 de lire. Rog să mi se trimită instrucţiuni în legătură cu această ofertă. În cazul unui răspuns afirmativ trebuie să trimiteţi1 suma cerută printr-un curier special până la 30 octombrie. Valetul respectiv a lucrat în urmă eu câţiva ani, în aceeaşi calitate, la consilierul de ambasadă Jenke, altfel lumea de aici nu-l cunoaşte. Semnat: Franz von Papen.*

Fostul cancelar al Reichului, von Papen, nu se avea prea bine cu ministrul său. Ribbentrop simţea, probabil, primejdia unei concurenţe şi de aceea adeşeori era împotriva propunerilor sosite de la Ankara şi, din principiu, nu-i dădea lui von Papen nicio posibilitate de a acţiona. Acesta era, probabil, motivul pentru care unul dintre funcţionarii cei mai importanţi ai Ambasadei din Ankara era tocmai consilierul Jenke, cumnatul lui von Ribbentrop. De aceea, pentru toţi a fost o surpriză telegrama de răspuns, cu următorul conţinut:

Ambasadorului von Papen – personal. Secret de stat.

Acceptaţi Oferta valetului englez, dar luaţi toate măsurile de prevedere. Un curier special va sosi la Ankara în dimineaţa zilei de 30. octombrie. După preluarea documentelor, aştept o informare imediată. Semnat: Joachim von Ribbentrop.

În ziua de 30 octombrie, fix la ora trei după-amiază,

în biroul ataşatului comercial Moyzisch a sunat, telefonul. Secretara i-a făcut legătura.

La telefon *Pierre, bonjour, monsieur!*

— Mă bucur că telefonaţi. Ne întâlnim astă-seară, sunteţi de acord?

Sigur că era de acord, doar ştia că astăzi va deveni un om bogat. Pentru două role de film. deştul de mici va căpăta o adevărată avere: 20.000 de lire sterline.

Între timp, Elyeza Bazna, cavasul turc al ambasadorului englez, căruia în acea zi germanii i-au dat numele conspirativ Cicero, şi-a procurat chei pentru casetele cu documente secrete ale ambasadorului. Cu o mare doză de îndrăzneală şi cu foarte mult noroc, a reuşit să sustragă din casete, fără să fie observat, câteva documente preţioase, pe care le-a fotografiat. Erau informaţii de o importanţă *extraordinară, la care* nu ajunge cu uşurinţă un spion.

În ziua respectivă, ambasadorul englez primise o telegramă secretă în care ministerul îl informa despre desfăşurarea dezbaterii la conferinţa miniştrilor de externe aliaţi, care a avut loc la Moscova. Dezbaterile se încheiaseră în ziua de 30, aşa că era vorba de o informare succintă, finală-Potrivit acestei informaţii, ministrul afacerilor externe sovietic considera trei probleme ca fiind importante şi putând contribui la scurtarea duratei luptelor de pe front: debarcarea în Franţa, intensificarea presiunii exercitate asupra Turciei neutre, care încă înainte de sfârşitul anului ar putea intra în război de partea aliaţilor, şi a presiunii diplomatice asupra Suediei, pentru ca guvernul să permită crearea unor puncte de rezistenţă ale aliaţilor pe teritoriul acestei ţări.

În telegramă, sir Hugh Knătchbull-Hugessen a mai găsit recomandarea de a încerca prin toate mijloacele să determine guvernul turc să primească propunerea de mai sus. În legătură cu aceasta, în informare se vorbea şi despre intenţia ministrului englez al afacerilor externe,

Anthony Eden, ca, la întoarcerea sa din Moscova, să se oprească la Cairo, unde s-ar putea întâlni, de exemplu, la 4 decembrie cu ministrul turc al afacerilor externe, Numan Mcnemen cioglu…

Turcii numeau Ambasada germană Alman Koy, respectiv colonia germană. Era o reşedinţă monumentală, formată din mai multe clădiri, răspândite într-un parc întins. La stradă avea un gard arătos, care numai în partea dinspre curte era prevăzut cu sârmă ghimpată.

Era o noapte luminoasă şi rece. Din reşedinţa ambasadorului englez a ieşit un om cu gulerul ridicat Bărbatul a străbătut grăbit mai multe străzi şi abia când s-a apropiat de bulevard a încetinit pasul. A înconjurat gardul de sârmă ghimpată ca cineva care, înainte de culcare, face o plimbare prielnică pentru sănătate. Când a ajuns într-un loc întunecos, s-a uitat cu atenţie în jur şi a intrat printr-o spărtura din împletitura de sârmă.

Căsuţa din grădină era ascunsă în spatele unor tufişuri mari. Cicero s-a apropiat cu multă prudenţă. S-a oprit, a mai aruncat o privire în jur. Nu avea încredere în germani, i-ar fi putut întinde o cursă. S-a oprit din nou. Pe fondul luminos al zidului, se contura o siluetă, care se apropia. Cicero s-a lipit de un tufiş. A aşteptat. Bărbatul s-a oprit la câţiva paşi de el şi a strigat încetişor:

— Pierre!

Cicero a ieşit la lumină şi Moyzisch, fără un cuvânt, i-a făcut un semn spre clădirea din faţa lor. Au intrat într-un birou, Era în aceeaşi clădire cu postul de gardă al lui Sicherheitsdienst. De aceea, Cicero era neliniştit. Încă nu putea spune că a câştigat. La fiecare pas îl pândea, poate, o cursă rafinată.

Au intrat. Pretutindeni întuneric. Au luat-o în sus pe scară şi au urcat două etaje. Moyzisch a deschis o uşă cu o cheie yale şi a aprins lumina. Fereastra biroului dădea spre bulevard, dar storurile erau trase cu grijă. Moyzisch pregătise, desigur, scena.

Cicero a deschis palma şi a arătat două cutiuţe în care se găseau filmele. Moyzisch s-a dus la seif şi a scos două impresionante pachete cu lire, pe care le-a pus pe masă. Fără grabă a început să numere cu glas tare, liră cu liră, în faţa cavasului turc. Lui Cicero îi sticleau ochii.

În laboratorul situat la subsolul ambasadei aştepta fotograful. După ce a terminat de numărat banii (scena a fost premeditată, în scopul exercitării unei presiuni psihologice asupra spionului), Moyzisch i-a pus înapoi în seif, a luat filmele şi s-a dus să le developeze. Nu putea, doar, să plătească o sumă atât de mare – pentru o marfă pe care încă n-o văzuse. Între timp, cavasul stătea şi fuma, bea coniac şi aştepta nerăbdător. Încerca emoţia, mult prelungită, a unui jucător care, aruncându-se în braţele hazardului, joacă totul pe o singură carte. Cri, ori.

A câştigat. Moyzisch s-a întors după douăzeci de minute zâmbitor. Era mulţumit. Filmele erau bune. S-a dus din nou la seif „l-a deschis şi a scos de acolo cele două pactele de lire, pe care le-a înmânat lui Bazna. După aceea-a scos din sertarul biroului chitanţa de primire a celor 20 600 de lire, care fusese pregătită dinainte, şi i-a întins-o spionului. Cicero n-a scos un cuvânt, dar l-a privit nedumerit. Totodată, pe buze îi flutura un zâmbet voios. Moyzisch a înţeles. În cerea cavasului rar lucru imposibil. A rupt chitanţa şi a aruncat-o la coş.

Când a plecat de la Ambasada1 germană1, Cicero era un om bogat şi un spion cu mari speranţe într-un mare viitor; A promis că a doua zi va aduce* alt film eu informaţii importante* şi foarte proaspete;

Germanii au lucrat toată noaptea. La uscătoria din laboratorul fotografic apăreau un document după altul, care de care mai important. Cele mai multe erau telegrame trimise de IU Londra, de Foreign Office, ambasadorului de la Ankara Purtau menţiunea „secret16 sau „strict secret16 şi conţineau informaţii extrem de preţioase pentru germani Ofiţerul serviciului secret

Moyzisch cunoştea valoarea informaţiilor şi şi-a; dat seama că preţul lor depăşea suma1 de 20 0001 de bre. De-abia acum a înţeles că, de fapt, cumpărase ieftin marfa cavasului;

Dacă răsfoim astăzi documentele vândute de Cicero germanilor, găsim în ele o parte din istoria celui de-al doilea război mondial, PO atunci, materialul strategic avea mare importanţă, uneori putând fi mai preţios decât *o* divizie de tancuri bine dotată; Mai ales pentru germani, care* n-au înregistrat decât insuccese în spionajul efectuat pe teritoriul aliaţilor în timpul celui de-al dorite război mondial. Numai în cazuri excepţionale au reuşit să arunce o privire1 în dosul cortinei unde se pregătea înfrângerea: celui de-al treilea Reich şi noua înfăţişare a lumii de după război.

Acum puseseră mina pe listele de materiale militare furnizate de americani în cadrul Legii de împrumut şi închiriere (Lend lease pact). Ambasadorul von Phpen citea informaţiile; destinate altor ochi). şi nu-i venea să creadă că B.A.P: ((Royal Air Force) 1 câştigase o asemenea poziţie în Turcia neutră chiar sub nasul lui fără ca el să observe ceva).

Între abaţi existau divergenţe – concepţiile lor eram diferite* dar asupra. unul lucru se înţelegeauperfect... Partea adversăntii puneai iadei o; clipă Leu îndoială înfrângerea rapidă, şi totală a Germaniei Wtih, cslâe-S2? de desetwente care se atac în acea; dimineaţă pe bferuf. ambasadorului Franz; von Papen; concluzia afeţifar reieşea mal clar decât oricând; tiu era vorba de un raţionament şcolăresc, ci de un fapt ireversibil.

De îndată ce fotografiile s-au uscat, serviciul de descifrat al ambasadei s-a pus pe lucru. Chiar în aceeaşi zi, informaţiile descifrate au fost puse pe biroul ministrului afacerilor externe, Joachim von Ribbentrop. A doua zi a fost trimis şi un curier special cu fotocopiile, ca o dovadă că documentele de la Ankara erau originale.

Din momentul în care primul şef al naziştilor a citit una din informaţiile secrete ale lui Cicero, nu le-a mai dat lui von Papen, Jenke şi Moyzisch nicio clipă de răgaz. De la Berlin ploua cu întrebări. Cine este Cicero? Cum de a avut acces la nişte documente atât de secrete? Nu este oare numai un truc, o cursă întinsă de Intelligence Service? Puteţi să aflaţi trecutul misteriosului valet? De unde are instalaţia de reproducere şi unde o ţine? Este fotograf de profesie? Cicero are şi un ajutor? Cine este acesta? Selecţionează documentele sau fotografiază tot ce îi cade în mână? De ce vrea să fie plătit în lire? Ce motive are ca să le facă un rău englezilor? Este oare Cicero convins că englezii vor fi înfrânţi?

Din partea germană, Moyzisch era singurul om de legătură în acţiunea secretă* Cicero şi cu primul prilej a făcut tot ce a putut ca să scoată de la cavasul Bazna unele răspunsuri pentru a putea potoli măcar în parte curiozitatea şefilor lui de la Berlin. Nu a aflat nimic. A primit răspunsuri la întrebările lui, dar erau atât de disparate şi adeseori atât de contradictorii, încât, puse cap la cap, nu erau de loc convingătoare. Cavasul răspundea numai ca să nu-l mai şi care cu întrebările.

A doua zi a adus alt rolfilm, conţinând şi de data aceasta informaţii secrete importante, şi şi-a luat banii. Peste o săptămână, iarăşi. După aceea, la intervale regulate, au urmat altele. La Berlin, documentele se îngrămădeau. Documente senzaţionale. Sub covorul roşu din fibre de cocotier aşternut în camera lui Bazna se adunau lirele. Cicero avea sentimentul că este un personaj care face politică înaltă şi un om bogat. 50.000 de lire sterline sunt, totuşi, o sumă.

Ribbentrop nu voia să creadă. Avea tot timpul sentimentul că englezii, respectiv Intelligence Service, îl duc de nas.

La Ankara sosi al nu ştiu câtelea mesaj cu acelaşi conţinut l să se descopere imediat, cine este Cicero.

Ambasadorul von Papen îşi cunoştea oamenii de la Berlin, ştia ce certuri au loc în culise şi câte intrigi ţes şefii în uniforme brune, încercând să-şi taie unul altuia craca de sub picioare; De asemenea, ştia că, în subconştientul lui, Ribbentrop suferă de un complex în ceea ce priveşte serviciul secret englez.

Pe Moyzisch, necontenitele întrebări în legătură cu Cicero îl aduseră la desperare. De aceea, von Papen, împreună cu el, a hotărât să trimită o depeşă la Berlin prin care să-i ceară lui von Ribbentrop, ministrul afacerilor externe, aprobarea de a solicita informaţiile respective de la Ambasada engleză. Era singura cale pe care se putea afla ceva mai mult despre Cicero. Nu au primit răspuns, de altfel nici nu se aşteptau să primească, dar, cei puţin un timp, au avut linişte.

Cicero avea cheile de la caseta roşie a lui sir Hugh Knatchbull-Hugessen. N-a fost nevoie de un prea mare efort ca să le dea la făcut după tiparul luat în ceară. Avea mulţi cunoscuţi printre mecanicii auto, căci era din aceeaşi branşă. Ceva mai complicat a fost cu cheia având o formă deosebită de la caseta neagră. Cicero, prudent, n-a vrut să rişte prea mult acum, când poziţia lui era alta. A predat tiparul lui Moyzisch şi perechea cheii a fost comandată la Berlin.

Această împrejurare n-ar fi meritat, desigur, prea multă atenţie, nefiind vorba decât de un amănunt de ordin tehnic, dacă ea nu. ar ilustra în ce. măsură era cunoscută acţiunea secretă a lui Cicero la Berlin, cine era la curent cu ea şi cine ar fi putut da toate datele despre problemele de spionaj ale lui Cicero.

Walter Hagen – în realitate Wilhelm Hotl, sturmbannführer în Sicherheitsdienst şi locţiitor al conducătorului de grupă din secţia a VI-a a Biroului central al Siguranţei Reichului – era una dintre persoanele cele mai importante în domeniul spionajului nazist din Europa de sud-est în altă împrejurare şi cu alt prilej, el a povestit

episodul cu cheia lui Cicero.

În decembrie 19 & 3, Ernst Kaltenbrunner a convocat ţie urgenţă la Viena o şedinţă a tuturor naziştilor experţi în ser* vitirul secret care aveau un cuvânt de spus în problemele referitoare la Balcani. Punctul principal al – ordinii de zi era dezbaterea sau, mâi bine zds, expunerea, informarea cu privire. ia concepţia JM Beranaim Neulbacher, respectiv a noului şef în acest domeniu. El a fost numit un fel de inspector general al tuturor ambasadorilor şi, totodată, agent-şei în Băteam.

Seara, după consfătuire, s-a prezentat la Kaltenbrunner un curier special. Era în drum spre Ankara, dar şi-a întrerupt călătoria la Viena şi s-ta anonţat la Kaltenbwnner şi la Walter. Schelăenberg, urmând să primească de la aceş tiaul tainele dispoziţii pentru rezidentul serviciului secret din Turcia, Ludwig C. Moyziisch. Curierul i-a înmânat M Kaltenbrunner o cutie mică de alamă căptuşită cu catifea albastră. În ea se afla o cheie. Semăna cu cheia unui seif sau a unui automobil. Kaltenbrunner, după spusele lui Walter Hagen, a luat cheia în mână şi, a zis: „Această cheie ne permite accesul la cele mai de preţ documente ale duşmanului, documente cum nu i-a fost încă dat serviciului secret german să captureze în acest război”. Altceva Kaltenbrunner n-a mâi spus, dar. Schellenberg le-a încredinţat domnilor aflaţi de faţă toate amănuntele în legătură cu fantasticul spion descoperit de germani la Ankara. Acţiunea secretă Cicero nu era nicidecum considerată de către partea germană atât de secretă cum s-ar fi putut presupune.

Între timp, Cicero îi preda regulat lui Moyzisch filmele şi primea în schimb pachete ou lire sterline. Moyzisch şi-a făcut rost de o maşină să se întâlnea cu Cicero, mai ales noaptea, în cartierele de la periferia Ankarei. Când era sigur că nu-i vede nimeni, încetinea viteza şi Cicero se urca din mers. Apoi maşina ocolea câteva blocuri de case, filmele şi banii îşi schimtau

proprietarii, Moyzisch frâna din nou şi Cicero sărea pe trotuar, mult mai bogat decât înainte. Moyzisch era un agent instruit, care respecta cu grijă normele de conspiraţi vitate, dându-şi seama cât de preţios este spionul lui atâta timp cât nu este suspectat, iar, pe de altă parte, Cicero avea un simţ de prevedere înnăscut.

Într-o seară s-au'întâlnit la colţul străzii Akay, în cartierul Kocatep Era întuneric beznă şi primprejur – nimeni? Moyzisch a frânat şi Cicero s-a urcat în maşină După aceea i-a dat cheia pe care curierul i-a adus-o de la Berlin. Cicero a vârât-o în buzunar, a predat filmul şi a încasat 15.000. Atunci, Moyzisch, aruncând o privire în oglinda-retrovizor, a observat că sunt urmăriţi de altă? maşina. Străzile erau întunecoasenu vedea decât farurile. Era sigur însă că nu este vorba de o întâmplare. Voia să se convingă. S-a oprit lângă trotuar. Maşina din spatele lui a făcut acelaşi lucru; la o distanţă de o sută de metri. Moyzisch a înţeles că urmăritorii nu intenţionează. săll depăşească. A accelerat viteza şi a străbătut ca un bolid străzile periferiei. Elyeza Bazna. nu pierdea din ochi farurile maşinii, care, fără îndoială, pe ei îi urmărea. Când a trecut prin dreptul unui felinar, a întrezărit pentru o secundă fâţa omului de la volan. Era singur în maşină –, un bărbat tânăr, cu o faţă plăcută, prelungă, care stătea foarte aplecat peste volan…

Cicero: s-asperiat; Cine a putut afla că este cu Moyzisch în maşină? Cine a putut bănui că există ceva comun între ei doi? Trebuia neapărat să coboare din maşină. Şi-a făcut rapid un plan. L-a condus pe Moyzisch pe nişte străduţe la care cu greu poate ajunge cineva dacă nu le cunoaşte destul de bine pentru a se descurca în acest labirint. După aceea, cu viteza maximă, au ieşit în bulevard. Au scăpat de lumina farurilor care-i urmărea. Moyzisch a cotit cu cea mai mare viteză la dreapta, tocmai când adversarul lui îşi făcea apariţia în acea parte a străzii. După colţ, Moyzisch a micşorat viteza. Cicero a sărit pe

trotuar cu abilitatea dovedită de atâtea ori şi s-a ascuns în umbra gardului celei mai-apropiate grădini. Peste câteva secunde a trecut pe lângă ei maşina la al cărei volan era bărbatul cu obrazul fin. Cicero l-a observat încă o dată şi de data aceasta foarte de aproape. Figura lui i s-a întipărit bine în minte.

Ribbentrop; Kaltenbrunner, Schellenberg şi cine ştie cum îi mai chema pe toţi şefii spionajului celui de-al treilea Reich căutau mereu alte motive pentru a nu da crezare informaţiilor lui Cicero, fiindcă erau prea supărătoare pentru et învăţaseră de la Hitler să considere comportarea oricărui om un semn al fatalităţii şi nu puteau să se împace cu ideea că Cicero făcea spionaj la Ambasada engleză numai pentru bani. Erau în permanenţă obsedaţi de ideea că toate materialele pe care le primesc sunt numai nişte informaţii cu caracter de camuflaj furnizate de Intelligence Service, cu intenţia de a-i induce în eroare.

Cicero a trebuit să mai răspundă la multe întrebări referitoare la persoana şi la viaţa lui? căci Moyzisch voia, totuşi, ca măcar în parte să dea curs veşnicelor ordine primite în acest sens. Cavasul Bazna dorea să fie lăsat, o dată pentru totdeauna, în pace. **A** înţeles că stăpâni! lui vor să audă 6 poveste care să justifice activitatea desfăşurată de el împotriva englezilor şi s-a hotărât să le servească istorioara dorită. Cu primul, prilej i-a povestit lui Moyzisch tragedia tatălui său. Englezii vânau raţe sălbatice pe undeva, prin împrejurimile oraşului întâmplător, tatăl lui se plimba pe acolo. Englezii, în loc să tragă într-o raţă, au tras în el. De aceea îi urăşte, de aceea vrea să se răzbune pe ei, de aceea va lupta împotriva lor. Căci consideră o datorie sfântă să le plătească pentru moartea tatălui său.

A doua zi după această convorbire, Moyzisch a primit o depeşă de la Berlin. Era semnată de secretarul de stat ai Ministerului Afacerilor Externe, von Steengracht, şi îi aducea la cunoştinţă că domnul ministru Joachim von

Ribbentrop îl pofteşte să vină neîntârziat în Wilhelmstrasse cu tot materialul documentar referitor la acţiunea secretă Cicero, cu filmele şi fotografiile developate. Pentru a doua zi dimineaţă, 8 noiembrie, i se rezervase un loc într-un avion special care pleca din Istanbul. Moyzisch s-a uitat la ceas şi şi-a ăat seama că trebuie să ia acceleratul care pleca din Ankara peste câteva ore... *

Pe aeroportul din Istanbul – un avion „Junkers 52* este gata de decolare; ia startul şi porneşte în zbor peste Marea Marmara. După aceea, o escală la Sofia. Moyzisch coboară din avion ca să-şi dezmorţească picioarele. În momentul acela îşi aude numele la megafonul de pe aeroport: domnul Moyzisch de la Ankara este chemat la biroul de informaţii, repet...

Era aşteptat de un bărbat necunoscut, care i-a cerut paşaportul şi, când s-a convins că cel din faţa lui este, într-adevăr –, Moyzisch, i-a explicat că generalul Kaltenbrunner a ordopat să fie adus imediat, cu un avion special, la el. Avionul aşteaptă pe pista de decolare. După câteva minute erau în drum spre Berlin. Părea cam suspect, dar ordinele trebuie executate.

Invitaţia la Berlin şi avionul special trimis de Kaltenbrunner ca să-l aducă pe Moyzisch erau rezultatul luptei care dura de multă vreme între şeful spionajului nazist, Kaltenbrunner, adevăratul şef suprem al lui Moyzisch, şi ministrul afacerilor externe „care numai de formă era şeful lui. Ribbentrop, orbit de ura lui, nu voia să admită că documentele ar putea fi adevărate şi a uzat de toată greutatea autorităţii lui pentru a împiedica folosirea lor strategică. Poate Kaltenbrunner era sincer convins de contrariul, dar, chiar dacă nu era, din principiu nu accepta părerea lui Ribbentrop.

Răpirea lui Moyzisch de pe aeroportul din Sofia făcea parte integrantă din tactica lui Kaltenbrunner. Voia să fie primul care să ia cunoştinţă de amănuntele acţiunii secrete Cicero, şi mai ales înainte de ministrul afacerilor externe.

Voia să se lămurească dacă în problema Cicero totul este în ordine sau nu, dacă datele furnizate de el se pot aplica în practică sad nu:

Aeroportul Tempelliof, o limuzină neagră cu număr militar, o clădire elegantă între grămezile de ruine de pe Wilheimst rasse. Moyzisch-a intrat, s-a legitimat, a pătruns la secretari, care l-au anunţat. În sfârşit, ultima uşă. La un birou şade Ernst Kaltenbrunner, şeful serviciului de spipnaj german, la masa alăturată patru bărbaţi necunoscuţi. *Hell Hitler!* Toţi aveau în faţă teancuri de fotocopii după infor—maţiile lui Cicero, precum şi caiete cu însemnări. Apoi au început să-l interogheze.

Pe o masă un magnetofon ale cărui benzi se roteau, înregistrând fiecare cuvânt. Comisia, în frunte cu şeful spionajului nazist, era convinsă că, printr-un interogatoriu încrucişat şi pe baza aprecierii tuturor informaţiilor de până acum, va putea stabili dacă acţiunea secretă Cicero este inspirată de Intelligence Service, aşa cum susţine Ribbentrop, sau nu.

Între timp, filmele erau studiate de alt stat-major, cu alţi specialişti. Cercetau timpul ţie expunere, distanţa de la care a „fotografiat Cicero, aparatul pe care l-a folosit şi sursele de lumină pe care le-a avut. După părerea lor, părea puţin probabil ca fotografiile să fi fost făcute fără o instalaţie mai complicată şi, fiindcă pe fotografia unui document au descoperit urmele a două degete, au dedus, foarte inteligent, că Cicero are, fără îndoială, un ajutor.

Interogatoriul a luat Sfârşit, experţii s-au retras. Grupul de fotografi a depus pe biroul lui Kaltenbrunner rezultatul analizei. Şeful l-a chemat pe Moyzisch şi i-a explicat că acţiunea secretă Cicero îl priveşte pe el, că Ribbentrop se amestecă fără niciun rost în această chestiune, dorind, probabil, saşi atribuie sieşi meritul. În încheiere i-a făcut cunoscut obersturmbannführerului speriat că domnul ministru nu manifestă prea multă prietenie nici pentru Moyzisch: nici pentru von Papen. Este

o fire încăpăţânată şi, ţie aceea, va stărui asupra versiunii lui: Cicero este o figură1 născocită de inteâligenee-erviee ca sări deruteze pegermani. Nu vor reuşi, desigur, fiindcă el, Ribbentrop, este clarvăzător – şi vigilent Tsko visă-l dhacă renglezii pe el.

Ernst Kaltenbrunner adulmeca succesul. Spera. ca prin acţiunea Cicero să reuşească, fără greutate şi în scurt timp; saşi câştige merite în faţa lui Hitler.; De aceea, La spus lui iMoyziseh că operaţia: Cicero este de resortul lui, că el l-a trimisele 200.000 de – lire, care se află în seiful „Ambasadei din Ankara „pentru. Cicero. Va mai sta de vorbă. cu Hitler în legătură cu acţiunea Cicero, dar lucrul de care-l poate asigura de pe acum, pe Moyzisch este că pe viitor va primi instrucţiuni numai de la el, şi mu de la Ministerul Afacerilor **externe.**

Din liniştea paşnică a Turciei 'neutre, Moyzisch s-a trezit deodată în mijlocul atmosferei de Afront **ce domnea** în Berlinul Kbenibardut şi se simţea rea; în **povestea în care taoată** aluneca *se* mstenafă. cu capul **tânjos... Aşa arăta conducerea** imperiului de e30 mie de ani... Acestea **erau – geniile**; care conduceau poporul german spre **o veşnică ttanăstare şi** spre domi „naţie „asupra «întregii lumi. S.e **„certau** ca nişte ţaţe la **piaţă**, îşi puneau. piedică unul altuia ca golanii la şcoală. Şi, în acelaşi timp, simpla lor semnătură semăna moartea, o singură propoziţie rostită de ei aducea distrugeri fără seamăn şi numai o mişcare a capului era suficientă ca să dezlănţuie cele mai cumplite grozăvii din câte a cunoscut omenirea.

Moyzisch locuia la Berlin la hotelul „Kaiserhof", de aceea a lăsat până a doua zi servieta cu preţioasele documente în seiful lui Ernst Kaltenbrunner. A doua zi i-a fost adusă de doi civili, care intenţionat fuseseră aleşi dintre oamenii cei mai obişnuiţi şi care i-au transmis că îl vor conduce la Ministerul Afacerilor Externe şi, din ordinul şefului serviciului de informaţii, vor asista la convorbirea lui cu ministrul Ribbentrop.

Dar ministrul nu i-a primit îi aştepta (poate tocmai fiindcă erau trei) secretarul de stat von Steengracht şi domnul von Altenburg. Moyzisch şi-a scos iarăşi marfa din servietă şi documentele au stârnit mirare şi entuziasm. Extraordinar! Fantastic! De necrezut! Colosal îşi imediat după aceea cei doi înalţi demnitari şi-au exprimat vechea bănuială: să nu cumva să fie vreo cursă din partea englezilor.

S-a dovedit că nu a fost nicio cursă. Dar asta au desco* perit-o mai târziu. Serviciul de ascultare al Abwehrului nazist înregistra şi consemna toate mesajele cifrate interceptate. Printre acestea, multe erau trimise de Foreign Office la Ankara, şi viceversa. Fiecare mesaj avea un număr şi o dată. Informaţiile lui Cicero aveau şi ele număr şi dată. Specialiştii nazişti au analizat mesajele, le-au comparat cu textul descifrat şi au dezlegat astfel codul diplomatic englez. Acesta a constituit un succes uriaş pentru ei şi un mare handicap pentru englezi. Din acel moment, germanii puteau citi orice informaţie transmisă sau primită de Foreign Office din

Londra.

Dezlegarea codului diplomatic englez putea constitui cea mai bună dovadă, Dar Ribbentrop tot nu voia să creadă. După câteva zile l-a chemat pe Moyzisch la ministerul său. L-a primit pe acest valoros agent, în contul căruia figurau rezultate cu totul deosebite, cu răceală şi fără să-i arate prea mult interes. Moyzisch a povestit, Ribbentrop a ascultat din nou puţinul care se ştia despre Cicero. După aceea şi-a exprimat părerea. N-a acordat nicio importanţă celor peste o sută de fotografii ale documentelor secrete englezeşti, pentru care germanii plătiseră 65.000 de lire, sterline, şi a spus:

— E prea frumos ca să fie adevărat

Cu asta a pus capăt audienţei acordate, lui Moyzisch. I-a ordonat să nu părăsească Berlinul. S-ar putea să-l mai cheme la el. Cicero nu ştia nimic despre călătoria lui

Moyzisch la Berlin şi îl căuta nervos prin toată Ankara. În cele două săptămâni, partenerul lui de afaceri nu se plictisea. La Berlin o ţinea numai într-o petrecere şi aştepta să fie chemat de Ribbentrop. Dar n-a fost chemat. Nu mai avea ce discuta cu el. Locţiitorul lui i-a comunicat lui Moyzisch că domnul ministru îşi declină orice răspundere şi că se poate întoarce la Ankara, la datorie. Era în ziua de 22 noiembrie, dimineaţa.

În aceeaşi zi a plecat cu expresul la Viena. După două zile cobora din avion pe aeroportul din Istanbul, Yedilkoy.

A doua zi a sosit la Ankara cu expresul de Anatolia. Secretara i-a spus încă din uşă că de câteva zile cineva îl cauţi într-una la telefon, dar nu a lăsat nicio vorbă. Numele pe care şi-l dă este Pierre. Probabil un prieten al domnului… vreun ataşat comercial? Moyzisch a încuviinţat şi a aşteptat până la prânz. La ora trei fix, Cicero l-a sunat şi şi-au „dat întâlnire pentru seara respectivă.

S-au întâlnit, ca de obicei, în maşină. Au cutreierat străzile, au făcut schimbul între filme şi bani. Remarcabil la această întâlnire a fost şi faptul că Cicero i-a dat lui Moyzisch două tipare noi de chei, desigur de la seiful ambasadorului, şi a cerut să i se facă cheile la Berlin. În afară de aceasta, Cicero mai avea o rugăminte, voia ca onorariul să-i fie plătit în felul următor: 5.000 de dolari şi restul sumei, partea mai mare, în diamante sau în aur.

Moyzisch i-a promis.

Cu o zi înainte sau o zi după aceea, Moyzisch a primit un mesaj de la Kaltenbrunner purtând menţiunea „strict-personal – strict secret”. Îi interzicea să-i dea lui von Papen să citească informaţiile furnizate de Cicero. Moyzisch nu şi-a putut permite să respecte această interdicţie care-l privea pe şeful lui şi i-a dat mesajul să-l citească. Mai târziu a reieşit că ordinul de interdicţie nu era numai o etapă în lupta personală dintre şefii nazişti sau o armă de răzbunare împotriva politicianului influent de odinioară, von Papen, Era, evident, o măsură de precauţie.

Vechiul diplomat şi politician Franz von Papen, uneori fără să-şi dea seama, desigur, lua o anumită atitudine faţă de hotărârile secrete ale ei iglezilor despre care oficial n-ar fi trebuit să arate că ştiu ceva: Mai târziu a spus i

...Zttând *cunoştinţă de unele mesaje ale englezilor, am considerat că ar fi nimerit să intervin la Numan (Menemencioglu, ministrul afacerilor externe turc.* – V.P.B.*). Îmi amintesc de o telegramă din care reieşea limpede că se discuta instalarea unor staţii radar din partea europeană a Turciei pentru ca bombardierele engleze să poată nimeri mai sigur terenurile petrolifere româneşti. Am considerat că este cazul să protestez împotriva acestui fapt. Dar Numan m-a întrebat de unde cunosc intenţiile englezilor. I-am spus că ataşatul englez al aerului sau unul dintre colaboratorii lui a vorbit despre aceste planuri în faţa unor domni, cetăţeni ai unor ţări neutre. Trebuie să atrag cât mai apăsat atenţia că, dacă s-ar afla la Berlin despre asemenea staţii radar, consecinţele ar fi foarte grave şi mi-ar fi greu să evit un atac aerian împotriva Istanbulului drept ripostă. Numan s-a arătat foarte surprins că posed asemenea informaţii şi, înfuriat, a vorbit cu ambasadorul englez despre acest lucru. După câteva zile, pe biroul meu se afla o telegramă trimisă de sir Hugh Knatchbull-Hugessen la Foreign Office, la Londra, cuprinzând următoarea frază: „*Papen knows more than is good for him...*" *(Papen ştie mai multe decât se cuvine).*

La prima vedere s-ar părea că imprudenţa lui Franz von Papen, care a vorbit mai mult decât trebuia, i-a făcut pe cei de la Intelligence Service să se dezmeticească. Dar acţiunea împotriva lui Cicero a început în cu totul altă parte şi din cu totul alte motive.

Englezii şi-au dat seama că ceva nu e în ordine, au început să cerefeteze de unde ar fi putut von Papen să deţină nişte informaţii absolut autentice şi au pornit cercetările chiar de la sursă, de la ambasada lor şi de la

reşedinţa lui sir Hugh Knatchbull-Hugessen. Într-una din zile, Cicero a descoperit, înspăimântat, că în biroul ambasadorului doi montori instalează un sistem electric de alarmă la seiful la care el tocmai se pregătea să umble.

Pe atunci se afla în vizită la Elyeza Bazna de nepoată îndepărtată din provincie şi, cum cavasul era bine văzut de amabila doamnă ambasador, lady Mary, aceasta i-a dat voie fetei ca un timp să doarmă într-una din camerele personalului. Pentru asta, tânăra Ersa, în vârstă de 17 ani, ajuta la curăţenie şi la servit. Ea a observat că mentorii, care în ziua aceea s-au instalat în biroul ambasadorului, se duceau mereu la firida de lângă bucătărie şi de fiecare dată înşurubau sau deşurubau o siguranţă de la contor. Ersa a băgat de seamă care anume siguranţă şi, fiindcă era nu numai nepoata îndepărtată, dar şi prietena de încredere a lui Bazna, a aflat ce rol important are această siguranţă. Întregul sistem de alarmă putea fi deconectat printr-o simplă, deşurubare.

Din nou avea toate atuurile în mână, **A** pornit la e-loebă? foarte grea. Când ambasadorul nu era acasă, întrerupea/curentul la instalaţia de alarmă, deschidea seiful cu cheile fabricate la Berlin, vira documentele sub cămaşă, le ducea în cămăruţa lui, le fotografia şi în acelaşi fel le aducea înapoi. Înşuruba siguranţa şi se ducea în holul luxos al hotelului „Ankara Palace*, unde visa că este un gentleman, un bogătaş şi o personalitate importantă care va intra în isteria mondială De existenţa lui ştie nu numai domnul Ribbentrop de la Berlin, dar şi domnul Hitler şi poate că şi la palatul regal de la Londra se vorbeşte despre el.

Gândul acesta l-a înspăimântat. Să fi perceput oare Cicero, cu un al şaselea simţ, că cineva! urmăreşte, sau l-au speriat consecinţele activităţii lui dan ce în ce mai îndrăzneţe?

Excepţional de capabilul spion Cicero furniza naziştilor informaţii de mâna întâi de la conferinţele

reprezentanţilor puterilor aliate care aveau tec la Casablanca, Teheran sau Cairo. Este de neînţeles cum de politicienii berlâhezi nu le-au dat importanţa cuvenită. Dimpotrivă, în mod absurd! suspectau pe Bazna, convinşi în continuare că nu este – decât o marionetă, ale cărei steri le trage serviciul secret englez ea să joace teatru pentru ei.

Într-o zi, la? Ambasada germană de la Ankara a apărut un oarecare expert, specialist în arta fotografică. Venise cu *o* scrisoare de recomandare şi cu o însărcinare personaldinpartea ministrului afacerilor externe, von Ribbentrop, Avea un plan, mijloacele tehnice necesare şi misiunea de a verifica dacă se poate avea încredere în Cicero – de data aceasta din punct de vedere tehnic.

Moyzisch avea oroare de spionarea reciprocă, dar nu l-a putut refuza. Expertul şi-a instalat aparatele într-o încăperea. ambasadei, s-a ascuns după o perdea, lui Moyzisch i-a dat o listă cuprinzând întrebări pregătite cu grijă la care trebuia să răspundă Cicero, Nu este prea limpede cum a reuşit, dar expertul a înregistrat pe o bandă răspunsurile şi şi-a luat victorios zborul spre Berlin, unde a comunicat că Cicero este un geniu fotografic. Într-adevăr, a demon4 strat că poate face singur fotografiile, având, cel mult, un ajutor. Germanii au jucat o farsă, fără să-şi dea nici ei seama că ultimul act ia o turnură de tragedie.

Cicero nu mai lucra aşa de uşor ca la început. Paznicul veşnic adormit de la Secret Service nu mai. aţipea atât de des, iar sistemul de alarmă montat la seif a complicat mult viaţa spionului. Şi mai era şi nesiguranţa. Cicero nu ştia dacă specialiştii care se ocupau de asigurarea securităţii documentelor secrete ale ambasadorului nu pregătiseră cumva şi altă capcană, pe care el n-o cunoştea. Dar, cu toate aceste obstacole, cavasul Bazna transmitea informaţii germanilor aproape în mod regulat. Sub covor, teancul de lire creştea văzând cu ochii.

Măsurile de securitate luate în clădirea rezidenţială a ambasadei, omul misterios din maşină, schimbarea intervenită în comportarea lui sir Hugh şi alte câteva lucruri mărunte denotau că pericolul care plana deasupra capului lui Cicero creştea. Se temea că Londra a mirosit ceva, că cineva a aflat eu ce se îndeletniceşte, dar pericolul a venit din cu totul altă parte. Şi până la urmă nu serviciul secret al englezilor a fost cel care a descoperit spionul ce a uluit lumea prin curajul şi ingeniozitatea lui.

Primejdiosul duşman al lui Cicero se numea Cornelia Kapp. Rezidentul spionajului nazist camuflat sub titlul de ataşat comercial avea o secretară, care servea, bineînţeles, mai mult de decor. În realitate nu avea nicio treabă şi nici nu ştia să facă nimic. Potrivit afirmaţiei lui Moyzisch, în tot timpul activităţii ei n-a învăţat să bată la maşină decât cu un deget. Răspundea la telefon cu formula stereotipă: Aici reprezentanţa comercială... Nu aveau motiv s-o concedieze. Dar Moyzisch avea din ce în ce mai multă treabă în legătură cu cazul Cicero, corespondenţa cu Berlinul creştea din zi în zi, trebuiau puse în ordine o sumedenie de probleme administrative, birocratismul german cerca declaraţii, statistici, scurte rapoarte. Moyzisch nu putea face faţă la toate acestea, iar secretara lui nici pe-atât.

Berlinul i-a oferit un colaborator, dar Moyzisch ştia că trebuie să fie vorba de un copoi pe care vor să 1 – 1 vâre pe gât ca să-l urmărească ca o umbră. A refuzat şi a scris că are nevoie de o funcţionară obişnuită, care să cunoască şi câteva limbi; Asta era tot.

În legătură cu acest fapt, în cazul Cicero joacă un rol capitala Bulgariei, Sofia. Ataşatul de presă de pe lângă Ambasada germană din Ankara, Seiler, cu puţin înainte de sărbătorile Crăciunului fusese într-o deplasare în interes de serviciu la Sofia, unde a locuit la hotelul „Bulgaria”, rezervat ocupanţilor germani. Acolo erau instalaţi şi câţiva membri ai misiunii militare, printre care şi părinţii

Corneliei Kapp. Au făcut cunoştinţă în holul hotelului, au intrat în vorbă foarte amical, ca orice germani care se întâlnesc undeva departe de patrie. Domnul Kapp era un vechi diplomat. Fusese consul general la Bombay şi după aceea la Cleveland, S.U.A. Era în vârstă de vreo cincizeci de ani şi îşi câştigase reputaţia de om cumsecade. Aveau o fată frumoasă, dar foarte răsfăţată.

Cornelia era o blondă atrăgătoare, de douăzeci de ani, tipul fetei a cărei fotografie figurează pe copertele revistelor pentru bărbaţi. Dar, întrucât avea o fire extrem, de impresionabilă, tatăl ei, Kapp, încerca să-i găsească. un post undeva într-un loc mai liniştit. Nu suporta bombardamentele, avea nervii, slabi, de aceea dorea. s-o ştie într-o ţară neutră, unde nu te întâlneşti la fiecare pas cu imaginea războiului. L-a întrebat pe ataşatul de presă Seiler dacă nu s-ar găsi cumva la Ambasada de la Ankara uh post pentru fiica lui. Seiler şi-a adus aminte de Moyzisch.

Când s-a întors la Ankara, Seiler i-a vorbit inimoyzisch despre Cornelia în termeni foarte elogioşi, spunându-i că ar fi pentru el o secretară ideală. Este o fată comunicativă, frumoasă, ţinură, simpatică, foarte atrăgătoare, ştie să scrie la maşină, a crescut în Statele Unite, ştie engleza la fel de bine ca germana, ştie şi franceza şi, în plus, este fiica unui consul general german, deci se poate avea toată încrederea în ea.

Moyzisch nu putea s-o angajeze de capul lui. Întrucât avea să facă parte din personalul ambasadei, trebuia să fie în prealabil aprobată de secţia specială din cadrul Ministerului Afacerilor Externe, Sicherheitsdienstul urmând, de asemenea, să-şi dea avizul. Moyzisch şi noua lui secretară depindeau direct de şeful spionajului secret, Kaltenbrunner. N-a fost prea greu ca acesta să fie convins că se poate acorda toată încrederea fiicei unui consul general german, care a slujit cu cinste atâţia ani. Cornelia a fost primită şi curând s-a prezentat la Ankara.

Câteva zile după Anul nou, în biroul lui Moyzisch a apărut o fată care nu semăna nicidecum cu portretul pe care i-l făcuse Seiler. Avea mâinile murdare, unghiile roase, eră nepieptănată, cu tocurile" de la pantofi scâlciate. O fată apatică, cu ochii obosiţi, indiferentă şi nesuferită, căreia nu-i păsa ce se întâmplă în jurul ei. Nimic nu o interesa. Avea crize de isteric, Seiler spunea că n-o recunoaşte. Pe Moyzisch l-a enervat din prima zi când a văzut-o instalată în biroul din anticameră.

Cornelia Kapp a avut un rol fatal în destinul lui Cicero» Mai târziu, după război, a căutat-o. El citează declaraţiile Corneliei, care explica motivele ce au determinat strania ei comportare, precum şi metamorfoză suferită: „Comportarea mea isterică nu era decât o manevră pentru a mă camufla. Făceam pe isterica întrucât mă temeam să nu-mi dau în vileag nervozitatea şi neliniştea. Trăiam într-o permanentă spaimă că aş putea fi descoperită. Dacă m-aş fi purtat ca un om normal, atunci îţi zilele în care nu mai puteam suporta starea de încordare, comportarea mea ar fi dat de bănuit». Aşa că trebuia să joc tot timpul rolul femeii isterice…"

Cornelia Kapp era's, poaM şi obiectivul activităţii ei era Cicero. Nu lucra însă în serviciul secret englez – cum s-ar putea bănui, ci pentru organizaţia de spionaj americană OSS (Office of Strategie Service). În perioada în care englezii nici habar nu aveau de existenţa lui Cicero, americanii erau informaţi despre – activitatea desfăşurata de el la Ambasada engleză din Ankara.

Istoria Corneliei Kapp nu a început nici la Sofia, nici la Cleveland, ci la Berna, în Elveţia. Aici se afla americanul Allan W. Dulles, viitorul şef al F.B.L-ului american, care primea multe informaţii preţioase de – la Berlin din cele mai înalte cercuri politice şi militare. Oamenii lui aveau acces la documentele strict secrete şi adesea participau la consfătuiri absolut confidenţiale.

Unul din oamenii de încredere al lui Dulles, ca să nu-i

spunem pe şleau spion, era un diplomat german, consilierul de ambasadă Kolbe, cunoscut în serviciul de informaţii american sub numele conspirativ de George Wood şi care se afla în imediata apropiere a ministrului afacerilor externe, von Ribbentrop. Consilierul Kolbe avea un motiv serios să lupte cu toată înverşunarea împotriva naziştilor, căci fratele lui fusese arestat şi torturat de Gestapo.

La Berlin nu se făcea prea mare secret în jurul acţiunii Cicero. Cine avea cât de cât acces la informaţii cu caracter oarecum confidenţial, cine era cât de cât iniţiat în problemele serviciului de informaţii german, acela nu se putea să nu audă de misteriosul bărbat despre care se şoptea în rândurile uniformelor brune. Şi consilierul de ambasadă Kolbe a auzit despre spion şi a transmis ştirea lui Dulles la Berna. Aşa au aflat americanii că Cicero lucrează chiar la Ambasada engleză din Ankara.

Având în vedere principiile care stăteau în acea vreme la baza relaţiilor între aliaţi, Office of Strategic Service nu s-a comportat prea corect, întrucât nu a informat serviciul secret englez şi a pornit singur pe urmele lui Cicero. Să admitem că americanii nu au vrut să atragă prea mult atenţia atâta timp cât nu erau ei înşişi siguri de cazul respectiv şi că au vrut să facă o surpriză plăcuta colegilor lor de la serviciul de contraspionaj englez. Mai târziu., când au ştiut precis despre ce şi despre cine este vorba, le-au transmis imediat rezultatul cercetărilor.

Americanii aveau specialişti pentru fiecare regiune. Balcanii constituiau specialitatea lui Georg H. Earle, prieten personal al preşedintelui Roosevelt în trecut fusese guvernator al statului Pennsylvania, după aceea ambasador la Viena şi apoi un timp a făcut serviciu la Sofia. În perioada în care Cicero lucra cu aparatul său fotografic la Ambasada engleză din Ankara, el era ataşat militar la Istanbul.

Acolo şi-a amintit de colaboratoarea serviciului secret american Cornelia Kapp. Pe atunci, ea se afla la Sofia. I-a dat o singură misiune. Să caute să ajungă în serviciul Ambasadei germane din Ankara. Cu ajutorul tatălui ei, care nu bănuia nimic şi care, probabil, nu voia decât să-i facă pe plac răsfăţatei lui fiice, a reuşit acest lucru mai bine şi mai repede decât a sperat.

Cornelia Kapp era de origine germană. Când avea 6 ani, a plecat în Statele Unite ale Americii, unde tatăl ei era pe atunci consul general la Cleveland, în statul Ohio. Acolo şi-a petrecut Cornelia copilăria, acolo a legat primele prietenii, La începutul războiului, în 1941, a trebuit să se întoarcă împreună, cu părinţii în Germania hitleristă. Era o trecere zguduitoare dintr-o lume în alta.

Tatăl ei a fost mutat în Italia, după aceea la Sofia. Între timp, ea a rămas la Stuttgart să urmeze cursurile de surori de caritate, fiindcă altfel ar fi fost trimisă să lucreze într-o fabrică. Pentru ea, viaţa în Germania nazistă era insuportabilă. De aceea, a făcut tot ce i-a stat în putinţă să-şi urmeze tatăl în Italia, Consulul general Kapp se bucura **de** o bună reputaţie şi de aceea a izbutit să se mute cu familia; dar în iulie 1944 a fost transferat la Sofia, şi Cornelia n-a avut încotro: a trebuit să se despartă de însorita Italie.

La Sofia lucra ca secretară la Ambasada germană.

N-a fost o tntimplare că de aici am ajuns la Ankara – spune Cornelia Kapp în legătură cu misiunea ei de atunci.

— Am intrat în legătură cu serviciul secret american, prin agenţii lui, încă în august 1943. La Sofia lucram pentru el. La Ankara, Moyzisch. mi-a uşurat foarte mult munca pe care o aveam de făcut pentru americani. ***N-au*** *trecut mai mult de câteva zile şi aveam deja duplicatul de la* ***cheia*** *seifului lui. şi am putut transcrie documentele secrete aflate tiţ seif, Cei doi fraţi ai mei, Peter şi Torard, luptau pe fron; tul de est în calitate de ofiţeri ai Wehrmachtului, şi acesta era un motiv în plus pentru ca*

Moyzisch să-mi acorde deplina lui încredere. Cădea foarte repede în cursă. În ce mă priveşte, am avut motivepersonale să accept propunerea de colaborare a serviciului secret american. Un rol foarte important l-a avut dragostea mea din timpul studenţiei petrecute la Cleveland. Nu vreau să dau numele omului cu care mi-era dat să mă întâlnesc din nou, de data asta la Ankara, unde acţiona în calitate de agent la Office of Strategic Service…

După război, Elyeza Bazna, spionul Cicero ieşit la pensie, a as-it mult de furcă până a dat de urma duşmanului său, cu care s-a întâlnit cândva într-un magazin din Ankara, în treacăt şi fără să ştie cine este. A reuşit să descopere adresa Corneliei Kapp şi ea la dat răspuns la întrebările care l-au chinuit ani de-a rândul.

Lucram numai pentru serviciul secret american, OSS. Moyzisch habar n-avea de activitatea mea. Ştiam că există un oarecare Cicero mai înainte de a deschide în fiecare zi poşta pe care curierul o aducea de la Berlin. Lucram singură, fără să fiu deranjata de nimeni, şi aveam suficient timp să termin copierea scrisorilor sosite de la Berlin. Din ele reieşea clar că Cicero trebuie căutat la Ambasada engleză.

În fiecare seară predam americanilor copiile scrisorilor. Foarte curând, ei au izbutit să-l vadă îndeaproape pe omul nostru. Moyzisch se întâlnea cu Cicero, pe care îl lua de fiecare dată în maşină. (E vorba de seara în care Moyzisch şi Cicero, gonind nebuneşte pe străzile Ankarei, au scăpat că prin minune de urmăritor.) Americanii ştiau demult că există o acţiune Cicero şi mai ştiau că Cicero e un bărbat în carne şi oase. Eu am primit însărcinarea să descopăr persoana v, care se ascundea sub acest nume conspirativ.**

Ulterior, agentul nazist Moyzisch a declarat că niciun moment nu i-ar fi trecut prin cap s-o bănuiască pe Cornelia de activitate duşmănoasă. Din pricina comportării ei imposibile, o considera complet incapabilă, neatractivă şi

neinteresantă. Nu-şi închipuia că ar fi putut avea nici cea mai vagă umbra de inteligenţă înnăscută. Cum nu-l interesa nici ca subalternă, nici ca femeie, nu s-a gândit că l-ar putea „înşela cu fapta”. Nici prin cap nu i-a trecut să se informeze asupra vieţii ei particulare, să afle pe unde umblă şi cu cine se întâlneşte.

f Cicero întâmpina din ce în ce mai multe piedici. Noi măsuri de securitate au fost luate pe teritoriul ambasadei, iar sir Hugh Knătchbull-Hugessen îşi aducea tot mai puţine documente la care să lucreze scara acasă. Apoi a intervenit şi teama. Cicero avea senzaţia că nu mai este în siguranţă ca până acum, că partea adversă ştie de existenţa lui şi, mai devreme sau mai târziu, va găsi calea să-l facă inofensiv. Totuşi, a mai fotografiat câteva zeci de documente secrete. Aproape în toate apărea cu regularitate un cuvânt: numele necunoscut „Overlord”.

Moyzisch nu ştia ce înseamnă. Dar, fiindcă apărea mereu în alte documente, referindu-se în mod evident la acelaşi lucru, într-o seară a luat teancul cu vechile fotocopii ale lui Cicero şi a încercat să le compare.

Unele dintre documentele lui sir Hugh Knatchbull-Hugessen conţineau informaţii de importanţă vitală privind desfăşurarea războiului. Cele mai îngrijorătoare pentru germani erau ultimele informaţii care se refereau la operaţia Overlord. Dar nici Ribbentrop, nici Kaltenbrunner, nici Schellenberg şi nici chiar Hitler cu întreaga lui bandă de generali nu au ştiut să folosească această senzaţională comunicare, deşi se zbăteau din răsputeri să afle fie şi cel mai neînsemnat amănunt în legătură **cil** al doilea front, care **le** inspira atâta teamă.

După ce a întâlnit cuvântul Overlord repetat în mai multe documente, serviciul de spionaj german a trimis tuturor rezidenţilor şi agenţilor instrucţiuni ca să descopere sensul acestui cuvânt. Moyzisch a primit şi el de la Berlin un asemenea ordin şi l-a transmis mai departe, lui Cicero, cu însărcinarea de a fotografia toate documentele

ambasadorului englez care conţin ciudatul nume.

Printre informaţiile trimise de Moyzisch la Berlin se afla **şi** telegrama prin care Londra, respectiv Foreign Office-ul; îi recomanda lui sir Knatchbull-Hugessen să încerce să încheie până la jumătatea lunii mai tratativele anglo-turee. Din consemnările discuţiilor care au avut loc la conferinţele aliaţilor de la Teheran şi Moscova reieşea limpede că aliaţii vor încerca să deschidă cel de-al doilea front în prima jumătate a anului 1944.

De aceea, acţiunea Overlord trebuia să fie, după toate aparenţele, un eveniment militar de prim ordin. Moyzisch, după ce a studiat materialul, a ajuns la concluzia că Overlord ar putea fi denumirea secretă a celui de-al doilea front cu atât mai mult cu cât Cicero a adus informaţia că, în legătură cu desfăşurarea convorbirilor avute cu ministrul turc al afacerilor externe cu privire la intrarea Turciei în război de partea aliaţilor, sir Hugh a trimis la Londra o telegramă în care spunea că pe Turcia se poate conta numai în eventualitatea unei reuşite a operaţiei Overlord.

Dintr-un alt document pe care pusese mâna Cicero reieşea Clar că generalul american Eisenhower a preluat conducerea supremă a operaţiei Overlord, lucru pe care sir Hugh l-a adus la cunoştinţa guvernului turc. Lui Moyzisch i s-a părut suspect, fiindcă în acea vreme Eisenhower nu era încă un nume printre militari.

Obersturmbannf Qhrerul serviciului secret Moyzisch, camuflat în funcţia de ataşat comercial, a aprofundat toate aceste date şi, dând dovadă de competenţă în strategie şi de clarviziune, a nimerit din plin. A comunicat şefilor la Berlin părerea lui: Overlord este probabil denumirea convenţio-Xiaia pentru desemnarea celui de-al doilea front în Europa.

Dacă în gândirea Comandamentului suprem de la Berlin ar fi fost măcar un grăunte din logica M Moyzâsch, dacă potentaţii ar fi confruntat informaţiile, ar.fi fost firesc

să ajungă la aceeaşi concluzie. Ribbentrop şi consilierii lui, dacă în general se consulta vreodată cu vreunul, au reacţionat, incontestabil, ca nişte novici. Telegrama trimisă la Ankara constituia un excelent certificat de incapacitate pe care şi-i dădeau comandanţii nazişti. Ministrul afacerilor externe a expediat acest răspuns plin de aroganţă: „E posibil, dar foarte puţin probabil”.

În felul acesta, partea germană a pus punct. După aceea, Cicero nu a mai furnizat nicio informaţie. împrejurările L-au silit să-şi întrerupă activitatea. Dar acţiunea secretă Cicero a avut o continuare dramatică, deoarece cavasului turc i-a mai fost dat să treacă prin clipe de groază. De altfel, meseria de spion este întotdeauna mai riscantă decât cea de contabil.

Noua ajutoare a lui Moyzisch, Cornelia Kapp, era imposibil de suportat. Se purta ca o isterică, era dezordonată în muncă, nu te puteai bizui pe ea nici în treburile cele mai mărunte, cu colaboratorii se purta nepoliticos, lipsită de amabilitate, ba chiar nesuferită. Făcea impresia că nu stă prea bine cu nervii.

Chiar înainte de Paşti, colonia germană a fost zguduită la aflarea ştirii că un număr de germani au trecut de partea duşmanului. Printre ei se aflau şi funcţionari ai Consulatului general nazist din Istanbul, specialişti în problemele Orientului Apropiat şi membri ai Abwehrului.

În rândurile germanilor, ştirea a produs o impresie puternică. Şi Cornelia Kapp mai turna gaz pe foc. îi condamna pe dezertori cu cea mai mare vehemenţă, exprimându-şi, totodată, încrederea în nazism şi în dăinuirea celui de-al treilea Reich al lui Hitler. În toată această perioadă părea mai normală decât oricând altă dată. Pe trădători îi înfiera cu asprime şi afirma cui voia s-o asculte că, după ce Germania va învinge, se va răfui cu dezertorii.

Obersturmbannführerul Moyzisch urmărea cu atenţia care-i caracteriza vorbele ei mânioase şi era cam surprins

văzând-o pe Cornelia Kapp transformată, aşa deodată, într-o fiinţă normală şi calmă; totuşi, potrivit unui plan pe care şi-l făcuse demult, s-a dus la ambasadorul von Papen şi i-a spus că nu are nevoie de Cornelia, că fala nu ştie să se poarte aşa cum s-ar cuveni într-o misiune atât de delicată cum este cea a lui Moyzisch. În definitiv, menţinerea ei în slujbă este chiar periculoasă, ar trebui găsită modalitatea de a se debarasa de ea în mod elegant. Şi aşa, fetei nu-i place la Ankara, tot timpul strâmbă din nas şi critică toate fără încetarepoate va fi bucuroasă să se întoarcă la Sofia lângă părinţii ei.

Între timp însă, consulul general Kapp fusese mutat de la Sofia la Budapesta şi von Papen intenţiona să-i dea de înţeles, folosind toată diplomaţia, că, din motive de sănătate, ar fi bine ca fiica lui să schimbe mediul şi să se poată bucura de grija părintească.

Deasupra capului Corneliei se adunau nori negri, iar ea nu bănuia nimic. Chiar în preajma Paştilor şi înainte ca von Papen să fi scris consulului general, Cornelia a cerut lin concediu special. Voia să facă o vizită părinţilor la Budapesta şi să petreacă sărbătorile împreună cu ei. După cum s-a văzut, providenţa, cu care naziştii se aveau totuşi bine, a avut grijă şi de Cornelia.

I s-a dat concediu, Moyzisch i-a făcut rost de bilet la avionul-curier, i-a cumpărat bilet de accelerat şi într-o clipă amiază a însoţit-o la ABC, cel mai luxos magazin din Ankara, ca să-i ajute să aleagă unele daruri pentru părinţi.

Aici a avut loc o scenă incredibilă, singura întâlnire a celor doi rivali care nu se cunoşteau. Agentul Sicherhcitsdienstului, Cicero, s-a trezit faţă în faţă cu agenta OSS-ului, Cornelia Kapp, a cărei misiune expresă era de a-l identifica şi a-l demasca.

Cornelia Kapp, potrivit descrierii făcute de Elyeza Bazna o fată. foarte frumoasă, o blondă atrăgătoare cu ochi expresivi, cumpăra nişte lenjerie de damă. Cavasul Bazna, care n ultimul timp era bucuros când putea să

risipească banii pe obiecte de lux, căci avea acasă sub covor aproape două milioane şi jumătate de lire turceşti, voia să cumpere nişte rochii pentru prietena lui.

Cu acest prilej, Cornelia Kapp s-a întâlnit cu Cicero la aceeaşi tejghea. În spatele fetei mergea obersturmbannführerul Moyzisch, care se prefăcea că nu-l cunoaşte.

Din motive lesne de înţeles, Cicero procedă la fel. Când văzu că fata pe care o însoţea Moyzisch nu se poate înţelege cu vânzătoarea intră în vorbă cu ea şi se oferi să-i servească drept. tălmaci. Cornelia Kapp cumpără lenjerie de damă asistată fiind de Cicero. Apoi, dându-şi seama că nu-i mai poate fi de folos, cavasul s-a înclinat şi a dat să plece. Cornelia Kapp i-a zâmbit cochet, iar el s-a simţit teribil de mă gulit, căci era convins că frumoasa fată este. prietena lui Moyzisch… *

I-a întins mâna amabilului gentleman turc, recunoscătoare pentru ajutorul dat la cumpărături, fără să-i treacă prin cap că de – fapt strânge mâna spionului Cicero, pe care ar fi trebuit să-l demaşte. Mai târziu scria:

Nici nu ştiam cum arată Cicero. Odată, într-o noapte, a fost la Moyzisch. Îl spionam în faţa casei. Apoi l-am văzut de departe, dar era întuneric. M-am îndreptat în grabă spre căsuţa din grădină, dar, până să ajung acolo, el plecase demult…

Cicero s-a mai întâlnit odată cu ea. Dar numai pentru o clipă. Şi aceasta întâlnire l-a făcut să se cutremure. În câteva săptămâni, cavasul devenise milionar, dar nu trebuia să lase să se observe acest lucru. Avea un post mic, neînsemnat şi o taină personală copleşitoare. Şedea la clubul de la hotelul „Ankara Palace”, îmbrăcat într-un costum lucrat la cel mai bun croitor, fuma ţigări fine, bea din cel mai scump coniac şi visa cu ochii deschişi că este un gentleman important.

În scara în care s-a întâlnit cu Cornelia la magazin şi-a luat Iarăşi rolul de mare senior şi, în loc să-şi servească

stăpânul, îşi dădea el aere de stăpân. Dintr-odată a zărit-o iarăşi. îmbrăcată foarte elegant, se îndrepta spre restaurant Cavasul Bazna a sărit de la locul lui. A făcut câţiva paşi, hotărât să-i vorbească. Îşi şi închipuia cum i-ar sta alături de o adevărată doamnă din lumea mare. Dar, deodată, a observat că frumoasa blondă nu este singură. O însoţea un tânăr. Cicero a rămas împietrit. îl recunoscuse pe urmăritorul lui. Văzu faţa prelungă, plăcută pe care o observase la volanul maşinii în noaptea când a fost urmărit.

Urmăritorul era acum cu fata pe care o însoţise Moyzisch. Cicero era îngrozit Mai întâi l-a întrebat pe portarul hotelului cine sunt cei doi. Pe femeie, portarul n-o cunoştea, dar bărbatul era un american, îl cheamă Sears sau cam aşa ceva. Cicero a fost cuprins de panică. S-a dus la cel mai apropiat telefon şi a format numărul Fui Moyzisch» N-a răspuns nimeni. S-a dus acasă, a luat toţi banii, a distrus tot ce ar fi putut constitui un indiciu. Ca să nu lase nicio urmă, a spart aparatul de fotografiat, precum şi stativul primitiv care i-a adus atâtea foloase, după aceea, *a* strâns toate sfărâmaterile şi le-a aruncat. În apa tulbure a râului Incesu Berest Cea mai mane parte din bani îi avea în siguranţă, într-un seif la bancă, restul – ee4 mai rămăsese l-a pus într-un geamantan şi s-a pregătit de fugă.

Între timp, secretara lui Moyzisch, Cornelia Kapp, a dispărut; Obersturmbannführerul, camuflat în rolul de ataşat comercial, s-a bucurat foarte mult când1 a văzut-o hotărâtă să facă o vizită părinţilor ei la Budapesta şi de aceea s-a gândit s-o conducă. A venit la gară cu o jumătate de oră înainte de plecarea trenului. Acolo l-a întâlnit şi pe ambasadorul von Papen, venit, bineînţeles, nu ca să-şi ia rămas bun de la secretara lui Moyzisch, ei ca să-l conducă pe ambasadorul spaniol care părăsea definitiv Ankara. Papen a fost martorul scenei petrecute la gară, când Moyzisch şi-a aşteptat zadarnic secretara. Trenul a plecat şi el a rămas pe peron cu biletul şi tichetul în mină.

În momentul acela nu bănuia încă nimic. Ştia că este o fată isterică, de la care te poţi aştepta la orice. A întârziat, a uitat, ceva i s-a întâmplat. Obersturmbannführerul s-a urcat în maşină şi s-a dus direct la locuinţa ei. Acolo a descoperit ceva de necrezut: domnişoara Cornelia plecase cu tot bagajul în ziua. respectivă pe la prânz, poate pe la ora trei. Moyzisch a cerut proprietărese! permisiunea de a arunca o privire prin camera ei. Toate sertarele şi toate dulapurile erau goale. Cornelia Kapp se mutase. Doar în cuierul din antreu mai atârna paltonul ei verde, vechi, în care arăta atât de jalnic.

Moyzisch şi-a dat seama ce consecinţe ar putea avea pentru el dispariţia secretarei. De aceea, mai întâi a pornit singur cercetările. A întrebat Ba consulat, a dat dispoziţii ca trenul să fie din nou cercetat la sosirea lui în staţia Istanbul. Totul a fost zadarnic. S-a dus din nou la pensiunea în care locuise Cornelia, fiindcă în naivitatea kă spera că poate s-a întors. Degeaba. Cornelia n-a mai apărut în Ankara.

Totuşi, a existat cineva care a mai văzut-o o dată. Acesta a fost Cicero. De când lucrurile s-au întors împotriva lui, bhu mai, tavufe o clipă de linişte... Rătăcea ea o umtcă pe străzi, lucrala Ambasada: engleză şi i se părea că w. află Mtoe zidurile unei închisuri din care nu. mai poate; scăpa., într-a zi a plecaf de la slujbă prin ieşirea pentru personalul de serviciu, care dădea în strada, Ahmet Agacglu. Pe trotuarul de peste drum l-a zărit pe bărbatul cu faţa prelungă şi fină.

Cicero s-a întors în clădirea ambasadei şi, dintr-un Isc unde nu, putea fi văzut... nu-l scăpa din cehi» Bărbatul a patrulat pe stradă mai bine de o oră, după, aceea a luat-o încetişor spre oraş» Cicero s-a întors să-şi ia. un trenci, şi-a ridicat gulerul şi luat după. el.

Bărbatul, lărgea. Încet, de parcă, ar fi ieşit la plimbare» Când a ajunste. bulevardul Atatürk, s-a urcat

într-un taxi. Cicero a sărit în următorul Apoi a început, cursa. De data aceasta, rolurile erau schimbate. Cele două maşini au trecut, una după alta „pe strada Marmara Sokagk Prima s-a oprit în faţa unei case moderne… Bărbatul cu faţa fină. a coborât şi a intrat în mână ţinea nişte chei. Era la el acasă.

A doua. zis, Cicero a simulat o boală, ca să-şi poată petrece tot timpul la rând sub observaţie casa. În care locuia bărbatul cu faţa fină, Era un adevărat război al nervilor, dar a meritat într-una din zile, Cicero a observat un străin care venea cu o doamnă brună, cu părul tuns scurt, îmbrăcată în uniforma, engleză a fetelor cărora, li. se spunea. „Wrens* (membre în Women's Royal Naval. Service – serviciu auxiliar în marina militară engleză)»

Cicero stătea ascuns în gangul unei case de peste drum. Nurşi. dezlipea, ochii de la bărbatul cu faţa fină, la înspţitoarea Lui nici nu se uita» Abia în ultima clipă, când cei doi au dat să intre în casă, a observat-o. Fata în uniformă engleză era Cornelia Kapp. Avea părul, vopsit în negru; şi-i un fel special, plia de demnitate, de a-şi, ţine capul. Chipul, ei zbnbitor exprima, o mare mulţumire.

În aceeaşi, seară, Cicero, s-a întâlnit cu Moyzisch, Obersturmbannführerul l-a înmânat restul de lire pe care i-l datorau, geivnainu. Cicero l-a informat că fosta lui secretară, Cornelia Kapp, a trecut de partea englezilor. Apoi s-au despărţit. Aşa s-a încheiat cariera spionului Cicero.

Bărbatul cu faţa fina nu era englez, cum şi-a închipuit Cicero. Era american, iar Cornelia Kapp a recunoscut chiar ea mai târziu că era tânărul din Cleveland pe care l-a iubit şi cu care s-a reîntâlnit la Ankara. Mărturia Corneliei Kapp, care în prezent locuieşte la San Diego, în California, este cea mai demnă de crezare.

Pericolul devenea din zi în zi tot mai iminent. Nu mai speram că voi putea lucra pentru americani fără să nu fiu prinsă. Aveam pregătită, pentru orice eventualitate, 6 fiolă

cu otravă. Dacă germanii m-ar fi arestat, n-ar fi apucat să mă condamne la moarte. N-aş fi ajuns vie în mâinile călăului. Am predat americanilor codul secret al diplomaţilor germani şi aproape zilnic duceam agentului de legătură copii după informaţii secrete. Despre Cicero aflasem tot ce se putea afla. Ştiam că trebuie să fie unul din saiariaţu Ambasadei engleze...

Nu mai voiam să risc. Eram convinsă că am furnizat suficiente informaţii ca să se poată descoperi care dintre angajaţii ambasadei este Cicero. Am profitat de venirea sărbătorilor de Paşti. La recomandarea americanilor arii cerut concediu şi am spus că vreau să plec să-mi văd părinţii. Am stabilit că voi fugi la 6 aprilie. Moyzisch m-a aşteptat degeaba pe peron. Imediat după prânz am părăsit, calmă, camera în care locuiam, luându-mi toate lucrurile. M-am dus la bărbatul pe care îl cunoscusem la Cleveland şi care acum lucra pentru americani în cadrul OSS.*

N-am primit niciodată bani pentru activitatea mea. Tot ce am făcut a fost din dragoste pentru omul cu care mă reîntâlnisem la Ankara. Iar motivul principal era dorinţa de a mă întoarce în America, lucru care mi s-a promis drept răsplată pentru activitatea mea de spioană. Până atunci, englezii habar n-au avut de existenţa lui Cicero. Serviciul secret american voia să-i pună pe colegii lor englezi în faţa faptului împlinit. Am plecat cu avionul la Cairo, unde am fost prezentată englezilor, care auzeau pentru prima oară de la americani numele de Cicero. Eu trebuia să servesc drept dovadă vie... După aceea am plecat înapoi cu avionul la Ankara. Mi-au schimbat înfăţişarea; cu părul vopsit negru şi tuns scurt şi îmbrăcată în uniforma engleză purtată de «Wrens», nici eu singură nu mă mai puteam recunoaşte...*

Când a fugit secretara obersturmbannführerului, singurul om care ţinea legătura cu spionul Cicero, la Ambasada din Ankara şi la Berlin s-a dat alarma. Din

Wilhelmstrasse porneau spre Ankara fel de fel de mesaje şi întrebări cât se poate de neplăcute. Obersturmbannführerul Moyzisch a ales calea, minimei rezistenţe: s-a întins în pat şi şi-a pus pe frunte o compresă cu apă rece. A cincea zi după fuga Corneliei Kapp a primit un mesaj direct de la cancelaria şefului, Kaltenbrunner. Trebuia să vină urgent la Berlin.

A început jocul de-a v-aţi ascunsel ea Moyzisch ştia. prea bine ce-l aşteaptă la Berlin. îi destăinuişe în mare taină şi un prieten al lui de la Ministerul Afacerilor Externe. Moyzisch putea fi sigur că, de îndată ce va pune piciorul po teritoriul german, va fi arestat. A urmat un şir lung de nopţi frământate. Trebuia să găsească o soluţie pentru a ieşi din încurcătură. Şi, în seara în care Moyzisch a primit de la Berlin o scrisoare oficială în care i se aducea la cunoştinţă că s-a deschis împotriva lui o anchetă, ca să se vadă în ce măsură s-a făcut vinovat ajutându-şi secretara să treacă de partea duşmanului, în corespondenţa lui a mai găsit un plic, conţinând o bucată obişnuită de hârtie, pe care era scrisă la o maşină de scris germană o singură propoziţie:

La Ambasada engleză s-a aflat totul despre Cicero.

Moyzisch şi probabil şi Cicero au scăpat datorită desfăşurării evenimentelor de pe front. După prăbuşirea care a însemnat pentru amândoi sfârşitul carierei, Cicero s-a făcut nevăzut, iar Moyzisch îşi aştepta osânda, Chiar în acea perioadă, turcii au încheiat acordul cu aliaţii. Cicero a plecat de la Ambasada engleză la sfârşitul lunii aprilie. La 6 iunie a avut loc mult aşteptata debarcare a aliaţilor în Franţa de nord. Apoi, la 2 august, Turcia a rupt relaţiile diplomatice, cu Germania nazistă. Acum nu mai încăpea îndoială că germanii vor pleca în curând.

Bar şi sir Hugh Knatchbull-Hugessen a fost rechemat pe neaşteptate. La 31 august a primit o dispoziţie de la ministrul afacerilor externe, Eden, şi în opt zile a trebuit să plece. În prealabil fusese numit ambasador la Bruxelles.

Nu după mult timp a ieşit la pensie. În aceeaşi zi de la sfârşitul lunii august au fost internaţi şi membrii Coloniei germane, printre care şi obersturmbannführerul Ludwig C. Moyzisch împreună cu familia.

Ambasadorul german von Papen plecase încă de la **în**ceputul lunii. Clădirile Alman Koy, cum numeau turcii complexul de clădiri al Ambasadei germane, au fost împrejmuite cu un gard de sârmă ghimpată şi în faţa lor au fost postate santinele. Reprezentanţii Germaniei naziste urmau să plece în cel de-al treilea Reich al lor cu un vas suedez. Reichul etern al lui Hitler se prăbuşise. Sfârşitul războiului i-a surprins în Gibraltar. Aşa a scăpat cu viaţă obersturmbannführerul Moyzisch.

Epilogul acestui episod este la fel de dramatic ca şi întreaga lui desfăşurare. În primul rând, latura oficială a încheierii acestei acţiuni secrete în Anglia.

Citat din procesul-verbal al dezbaterilor care au avut loc în Camera Comunelor la 18 octombrie 1950:

Mr. *Shepherd, (membrii al Camerei Comunelor.* – V.P.B) Z-a *interpelat pe secretarul de stat pentru problemele politicii externe dacă îi este cunoscut faptul că* ***la*** *ambasada noastră (engleză* – V.P.B.) *din Ankara au fost furate documente secrete importante, inclusiv unele legate de operaţia Overlord, dacă germanii au intrat în posesia lor şi, în cazul când în această problemă a fost efectuată o anchetă, care sunt rezultatele ei şi ce instrucţiuni s-au dat pentru ca o asemenea situaţie să nu se mai repete...*

Răspunsul ministrului afacerilor externe, Ernest Bevin:

În timpul celui de-al doilea război mondial nu s-au furat de la Ambasada regală din Ankara niciun fel de documente. Dar, la anchetarea cazului a reieşit ca unul dintre membru personalului de serviciu al ambasadei a feuşit să fotografieze un număr destul de mare de documente secrete aflate în clădirea ambasadei şi a vândut filmele germanilor. Nu s-ar fi tntimplat acest lucru

dacă ambasadorul n-ar fi încălcat instrucţiunile eu privire la păstrarea documentelor secrete. Între timp s-au trimis noi instrucţiuni ambasadelor şi s-au luat măsuri de securitate pentru ca astfel de cazuri să nu se mai repete...

Sir Hugh Knătchbull-Hugessen în memoriile lui:

...În esenţă, povestea este adevărată. Toată întâmplareaa durat şase săptămâni... Valetul se numea Elyeza. Nu-mi aduc aminte numele lui de familie. Ambasada, bineînţeles, când l-a primit în acest post l-a verificat cu toată atenţia. De altfel, mi se pare că a lucrat în casa unui funcţionar al ambasadei înainte de a veni la mine.

După râztoi, Tribunalul de la Nürnberg la condamnat la moarte pe criminalii de război Joachim von Ribbentrop şi pe celălalt şef suprem al spionului Cicero, Ernst Kaltenbrunner. Fostul ambasador de la Ankara, von Papen, a apărut şi el în faţă judecătorilor, dar a fost lăsat în libertate. Acum îşi aminteşte de acţiunea Cicero ca o persoană particulară, el fiind pensionar şi proprietar în Republica Federală a Germaniei.

După încheierea acţiunii secrete Cicero, Cornelia Kapp, prin Cipru, a ajuns în Anglia şi de aici a plecat cu avionul la Washington. Aici a fost internată într-un lagăr. Era păzită, supravegheată, supusă la interogatorii. Apoi a fost închisă într-o închisoare obişnuită pentru răufăcători din Washington. Despre meritele ei nu se mai pomenea nimic.

Mărturia Violettei Kyle, chelneriţă la „Triangle Restaurant" al lui Toffinetti din Chicago:

Cornelia a venit la noi când a ieşit din lagărul din Bismark, Dakota de Nord. Era şi ea chelneriţă şi ne-am împrietenit. Cornelia era în permanenţă sub supravegherea F.B.I.-ului. I se întâmpla deseori să leşine în restaurant. Se spunea că e din pricina tratamentului cu şocuri electrice eu care au chinuit-o. Zilnic bea câte douăzeci de ceşti" de cafea, până când a ajuns un pachet

de nervi.

Soţii Coutardin, Canmore Avenue, Chicago:

Vorbeşte mereu despre dragostea ei din studenţie, un tânăr cu care s-a întâlnit la Ankara. S-a zbătut din răsputeri ca să-l găsească în America şi, până la urmă, a aflat că nu mai este în viaţă. La noi l-a cunoscut pe Bill Gorman, care locuia în casa noastră şi cu care ***s-a*** *căsătorit.*

Ruth Coutardin, fiica soţilor de mai sus, Los Angeles:

În prezent locuieşte în Beachinond Drive. Are doi copii. Nu şi-a mai putut găsi niciodată echilibrul. Am fost de faţă într-o seară când a băut singură o sticlă de whisky. Se temea să nu devină alcoolică. Noi avem aici societatea AA – *Alcoholic Anonymous –, ai cărei membri ţin predici alcoolicilor, pentru a-i salva, vădind, totodată, o mare bunăvoinţă faţă de ei. Datorită tor, Cornelia s-a vindecat, dar am impresia că acum a devenit o fanatică religioasă... Stă într-o căsuţă din cartierul portului San Diego, chiar lângă baza marinei americane, în apropiere de coasta* ***Pa****cificului. E o căsuţă frumoasă. Copiii ei sunt curaţi şi bine crescuţi, Pare o femeie liniştită, doar uneori intră într-o stare de împietrire sufletească...*

La început, norocosul spion Cicero s-a dat la fund. După aceea a descoperit că nimeni nu ştie nimic despre el, sau nimeni nu vrea să recunoască oficial existenţa lui, şi atunci a luat comoara pe care o stinsese şi şi-a spus că e cazul să înceapă să trăiască ca un milionar ce se află. Şi-a închiriat o locuinţă elegantă în cartierul Maltepa, a început o legătură amoroasă cu frumoasa cântăreaţă Aika, fiindcă fata îi plăcea şi fiindcă ştia că bogătaşii au obiceiul să întreţină câte o şansonetistă frumoasă.

A supravieţuit războiului şi acum putea să înceapă o viaţă de tihnă şi huzur. Când a aflat că sir Knatchbull-Hugessen va. părăsi Ankara, la începutul lunii septembrie, s-a bucurat ca un copil Căruia l-a reuşit o şotie. Singurulpericol care l-ar fi putut ameninţa venea din

partea acestui bătrân. Nimeni altcineva nu ştia nimic despre acţiunea Cicero.

După război, dibaciul spion a început să facă negoţ cu maşini uzate. Dar asta n-a durat mult. Unui turc care dispune de un capital atât de uriaş i se ofereau alte posibilităţi. Devenind proprietarul unei firme de construcţii, „Bazna şi Otzemel", a primit o comandă de la stat, după aceea o alta şi a prins gust de afaceri.

Bursa este o staţiune balneoclimaterică turcă foarte cunoscută. Cândva se afla acolo un hotel mai ca lumea, dar acum era vechi şi aproape în ruină. Spionul ieşit la pensie **s-a** gândit să construiască acolo a şaptea minune a arhitecturii turce – Hotelul „Celik Palast". Asociatul lui a considerat că proiectul este exagerat de grandios şi cam riscant. Cei doi asociaţi s-au despărţit.

Curând după aceea a apărut o nouă firmă, de data aceasta „Bazna şi Acar". Noul tovarăş de afaceri al lui Cicero, Niyazi Acar, nu se dădea în lături de la niciun fel de risc. Mai ales dacă din punct de vedere financiar garanta Bazna. Pe planşetele proiectanţilor a început să apară schiţa hotelului „Celik", care urma să fie construit deasupra unuia din izvoarele termale din Bursa. Spionul de odinioară al lui Kaltenbrunner şi fostul cavas al lui sir Hugh Knatchbull-Hugessen devenea pe zi ce trece o persoană tot mai importantă în societatea turcă. Începuse să-şi vadă visul cu ochii, când s-a ciocnit de un obstacol neaşteptat.

Comerciantul Ismail Karaali a plătit comerciantului Avadis pentru marfă o sumă mai mare în lire sterline. Partenerul de afaceri al domnului Avadis se pregătea să plece într-un voiaj în Elveţia şi, pentru mai multă siguranţă, a luat-cu el câteva bancnote să le verifice la o bancă elveţiană dacă nu sunt false. Printre comercianţii din Istanbul se zvonea că s-ar afla în circulaţie nişte lire false. Banca elveţiană a examinat bancnotele şi nu le-a descoperit niciun cusur, dar, pentru a exclude orice dubiu,

le-a trimis Singurei instituţii din lume care poate deosebi fără greş o liră adevărată de una falsă, la Bank of England din Londra. De acolo s-a comunicat că lirele sunt false.

De la Karaali, prin Avadis, urma a dus la Burhan. Acesta a iest închis de îndată ce s-a întors în Turcia. La interogatoriu a spus că lirele le-a primit de la Avadis. Avadis a îndreptat bănuiala mai departe spre Karaali, fiindcă acesta a plătit marfa eu lire false. Când s-au trezit toţi trei în faţa judecătorului de instrucţie, s-a descoperit, că lirele le primiseră de la firma împuternicită să construiască hotelul „Celik Palast" din Bursa. În aceeaşi zi, poliţia l-a căutat pe Elyeza Bazna.

Lirele sterline false proveneau din comoara lui. În timpul războiului, germanii fabricaseră în cantităţi uriaşe lire false în lagărul de concentrare să chsenhausen. De aceea, nici n-au încercat să se tocmească cu Cicero în ceea ce priveşte preţul informaţiilor. De aceea i-au plătit fără multă vorbă aproape 300.000 de lire sterline, cea mai mare sumă pe care a primit-o vreodată un spion pentru munca lui. De fapt, ei au obţinut informaţiile lui pe gratis, dar, oricum, nu le-au fost de vreun folos, căci nu au avut suficient curaj pentru a face uz de ele.

Cicero avea impresia că s-a prăbuşit cerul peste el. Niciodată nu şi-a mai putut reveni din această lovitură, îndrăzneţele lui visuri s-au spulberat. Nu s-a ales decât cu cercetările poliţiei şi reclamaţiile creditorilor cărora le-a plătit cu lire false... Genialul spion era acum un turc hulit de toţi „marele antreprenor care pornise la construirea celui mai mare hotel balnear din Turcia – un nefericit care blestema tot ce-i amintea fie şi de departe de germani.

Din prima căsătorie avea patru copii. S-a recăsătorit şi a mai avut patru. Spionii nu au familii atât de numeroase. Dar Cicero nu mai era nici spion, nici cavas, era un aventurier îmbătrânit.

A mai încercat o dată, pentru ultima oară, să lipească cioburile visului năruit al vieţii sale. Avea o speranţă:

Elyeza Bazna a fost tras pe sfoară de cel de-al treilea Reich al lui Hitler. Se considera îndreptăţit să-şi formuleze revendicările faţă de guvernul de la Bonn.

În 1930 s-a întors oficial în Turcia pentru a lucra în construcţii cumnatul lui Ribbentrop – Albert Jenke –, la care Cicero fusese cândva în serviciu şi care, de fapt, l-a recomandat când şi-a început meseria de spion, Cavasul Bazna *a* aflat despre* sosirea. Ink şi-a pus toată speranţa în înţelegerea şi în ajutorul fostului său stăpân, care i-a fost mijlocitor în negoţul ilegal. I-a făcut o vizită, dar nu l-a găsit acasă. Albert Jenke urma să vină peste câteva zile. Dar nici după câteva zile nu s-a întors. Spre marea lui deznădejde, Bazna a citit în ziare că Jenke a fost victima unei tragice catastrofe. A făcut iahting cu câţiva prieteni în Marea Marmara şi iahtul lor s-a scufundat. Au scăpat cu viaţă toţi, **în** afară de fostul consilier de ambasadă, Jenke. Ziarele au scris despre misterioasa moarte a germanului care lucra din nou. În Turcia. Acesta a fost punctul culminant al tragediei lui Cicero.

Când a aflat despre accident, s-a dus acasă şi a compus următoarea scrisoare:

Excelenţei sale dr. Conrad Adenauer, cancelar de stat, Bonn, Republica Federală a Germaniei.

Excelenţă!

Eu, subsemnatul Elyeza Bazna, îmi permit să supun Excelenţei-Voastre cererea mea şi, totodată, să apelez la înalta înţelegere a Excelenţei-Voastre pentru a repara măcar parţial nedreptatea a cărei victimă am fost, după ce am slujit Ambasada germană din Ankara. În timpul războiului, din pură simpatie şi din dorinţa de a sluji Reichul german, am intrat în serviciul Ambasadei engleze din Ankara. Pentru serviciul pe care l-am făcut atunci, riscându-mi viaţa şi libertatea, căci era vorba de existenţa şi de reputaţia mea, mi s-a plătit cu lire false…

Au urmat luni nesfârşite de aşteptare. Speranţe şi apoi din nou starea de depresiune, fără nicio perspectivă, a

omului care a cunoscut un succes uluitor şi ştie că soarta nu-i va mai oferi niciodată un asemenea prilej fantastic. După aceea, într-una din zile a primit un plic de la Ministerul Afacerilor Externe de hi Bonn:

Ca răspuns la scrisoarea dumneavoastră din ziua de 16 aprilie 1954, adresată domnului cancelar federal, vă aducem la cunoştinţă că Ministerul Afacerilor Externe se ocupă de cercetarea problemei dumneavoastră...

Alte speranţe, patru luni de speranţe, Apoi a venit sfârşitul 1

Referitor la pretenţiile formulate fată de Reichul german.

Ministerul Afacerilor Externe regretă că nu poate rezolva cererea dumneavoastră în care...

Locuieşte pe o străduţă îngustă, Zulali Cesme Sokak. Dimineaţa se duce după lapte. Îşi salută vecinii şi niciunul dintre ei nu ştie că bărbatul cu plasa este spionul Cicero. Şi, totuşi, a fost Acum nu mai este decât un domn bătrân şi obosit, cu un trecut impresionant.

Pisica falsă

Serviciul secret nu este o activitate comercială care implică întocmirea unor documente de livrare şi ţinerea unor registre contabile. Organizaţiile de informaţii se feresc pe cât pot de acte scrise. Orice agent ştie că până şi cel mai mic petic de hârtie pe care este scris un simplu număr poate deveni o dovadă împotriva lui. Şi totuşi, istoria a cunoscut o excepţie, o adevărată raritate în felul ei. Pe scară mondială, exclusivitatea în folosirea acestui procedeu o deţin germanii. În 1942 au semnat o convenţie, ca parteneri cu drepturi egale, cu un agent inamic pe care l-au descoperit şi l-au arestat. Condiţiile au fost dictate chiar de agentul inamic prins şi, ca reprezentant al părţii germane, şeful serviciului de spionaj, amiralul Canaris, a acceptat aceste condiţii.

Aşa a apărut ciudatul document, un unicat pentru care orice colecţionar de curiozităţi istorice ar fi gata,

cred, să dea orice.

Mulţi specialişti sunt de părere că femeile spioane nu fac multe parale. Cazul agentei numite „Pisica” („La Chatte”) ar fi putut servi doar ca o simplă confirmare a acestei opinii, dacă nu ar fi fost o tragedie.

S-a născut la 29 iunie 1908 la Creusot, în Franţa. Au botezat-o Mathilde-Lucie, dar i se spunea Lili. Tatăl ci, inginerul Belard, a făcut tot posibilul ca să plece din oraşul lor nu prea frumos. Când părinţii s-au mutat la Lyon şi mai târziu la Paris, ea era mică. A crescut la bunici, la ţară, în Haut-Jura, într-o casă pe al cărei frontispiciu figura anul când a fost construită – 1723 – şi care avea un acoperiş ţuguiat cum au casele de la munte, acoperit iarna de zăpadă.

Lili îşi petrece copilăria în tovărăşia a doua mătuşi, domnişoare bătrâne, urmează liceul, apoi se înscrie la Sorbona şi duce viaţa unei fete din lumea bună. Studiază filosofia, un timp şi dreptul, are o sumedenie de admiratori şi în mai 1932 obţine diploma de profesoară. Vrea să fie independentă şi să trăiască cum îi place ei.

Când s-a măritat, fără ştirea părinţilor, cu Maurice Carrd, avea 23 de ani, iar el 31. Au plecat împreună în Africa, unde au fost numiţi profesori la o şcoală din satul Ai n Şefra. Duceau acolo o viaţă minunată, ca în „G mie şi ima de nopţi. Dar curând, din marea lor dragoste mai rămas decât – banalitatea cotidiană a unei convieţuiri.

Au lucrat şase ani printre băştinaşi. Apcă a vemN teamae anului 1939. Maurice *a* primit ordin – de chemare. A tot înrolat în Oran» dar după cittev-a zile regiune Mul lor s-a îmbarcat şi «a plecat în Siria. Mathilde nu se şwţea destul de tare pentru a rămâne singură într-o ţară străină, De. mult tânjea după Franţa. Şi-a condus soţul până în port, şi-a făcut cu mina, apoi s-a întors cât a putut de repede în Ala Sefra, şi-a impactefcat lucrurile şi cu – primii] vapor cape a ridloM ancora a plecat din Alger spre Marsilia. A doua zi suna la uşa casei din Faris a părinţilor

ei. Nu erau acasă, Tatăl avea serviciul la Versailles, iar mama îl urmase.

Întâlnea războiul la fiecare pas. Încă din Algeria, LIII era hotărâtă să nu stea deoparte. A plecat în Franţa cu intenţia de a se face soră de caritate. La Paris s-a înscris la cursul sanitar organizat de Itekm des Femmes Frânaises – şi la **1** mai a obţinut diploma. După o săptămână a fost numită soră de earitete la un spital de campanie din Beawais» Lucrează cu devotament şi entuziasm şi, ca majoritatea francezilor, este hotărâtă să lupte din răsputeri împotriva naziştilor. Foarte curând, Beauvais a trecut. În inimile altor stăpânitori şi ea stătea la Toulouse, desperată că nu mai poate fi de vreun folos.

Atunci a auzit pentru prima oară despre patrioţii care se pregătesc în Anglia să recucerească independenţa Franţei. S-a dus la Ambasada engleză şi l-a rugat pe consul, Mr. Nixon, să o ajute să emigreze de cealaltă parte a Canalului Mânecii. Prima dezamăgire. Mister Nixon i-a explicat că singurul lucru pe care l-ar putea face în Anglia ar fi să lucreze tot ca soră de caritate. Pe când, dacă ar rămâne în Franţa, ar putea fi mult mai folositoare în lupta pentru eliberare, fiindcă în ţară se organizează Mişcarea de rezistenţă împotriva ocupanţilor.

La 17 septembrie 190, Lili Carré împreună cu prietena ei Mimi iau cina în restaurantul „La Fregatte” din Toulouse, în timp ce mănâncă observă la o masă din apropiere un bărbat care o fixează tot timpul. După cină, cele două femei părăsesc restaurantul. Mirni îşi ia rămas bun şi o ia pe strada Alsace-Lorraine. Madame Carré se îndreaptă singură spre casă. Aude paşi grăbiţi în urma ei şi bărbatul din restaurant i se adresează într-o franţuzească stricată:

— Îmi permiteţi, domnişoară, să vă însoţesc câţiva paşi?

Au făcut câţiva paşi unul lângă altul. x

— Armand Borni, se prezintă el.

— Francez? vorbiţi cam stâlcit.

— Nu chiar francez. Bacă domnişoara îmi permite, am să-i explic totul.

A doua zi dimineaţă la ora unsprezece fix s-au întâlnit la cafeneaua „Tortoni”. Nu bănuiau că trăiesc un moment aproape istoric.

Armand Borni se numea în realitate Roman Czerniawski şi fusese căpitan în armata poloneză. În acea zi de toamnă când se afla la Toulouse, avea în urmă un capitol amar al vieţii sale. Luptase împotriva Wehrmachtului lui Hitler, după aceea se retrăsese, parcurgând mai bine de jumătate din Europa. Fusese ofiţer de stat-major la serviciul de informaţii şi pilot pe un avion de vânătoare. A ajuns la Lttneville, un mic târg uşor din Franţa, fără arme şi nu putea face nimic – nici să lupte, nici să fugă, nici să spere. Roman Czerniawski, absolvent – al Şcolii militare din Varşovia, era militar cu trup şi suflet. Acum războiul l-a degradat, făcând din el un fugar, un civil, care nu avea nici unde să doarmă, nici de ce să mai trăiască. Când germanii au ocupat oraşul şi a fost nevoit să se ascundă, a intrat n fugă în prima casă de la periferia oraşului Lunevilie unde a găsit o uşă deschisă.

Renée Borni era tânără, blondă şi avea un aer foarte surprins. Se trezise deodată cu un bărbat străin care stătea gâfâind în mijlocul casei. Roman a început să explice în franţuzeasca lui stricată, a încercat să se scuze. Ea i-a zâmbit. A înţeles. Are nevoie de ajutor. L-a luat în grija ei, l-a ascuns în camera în care locuia împreună cu mama ei. Renie Borni rămăsese văduvă la 21 de ani. Soţul ei murise la un an după nuntă. Locuia la periferia micului orăşel şi visa la lumea necuprinsă, aşa cum visează toate fetele la vârstă ei.

Roman Czerniawsei venea din această lume, a apărut pe neaşteptate, întrupând pentru ea exotismul mult visat în plus, a fermecat-o franţuzeasca lui caraghioasă. A început să-l înveţe să vorbească. A devenit translatoarea

lui şi până la urmă s-a îndrăgostit de tânărul polonez şi i-a dat actele răposatului ei soţ, fiindcă Roman trebuia să fugă din nou din faţa germanilor. Aşa. a devenit Roman Czerniawski, căpitan în statul-major polonez, Armand Borni, un provincial francez din Lundville care nu ştie franţuzeşte.

I-loardele lui Hitler înaintează vertiginos pe şosele. Cu câţiva kilometri înaintea lor zoresc fugarii. Toţi se străduiesc să ajungă cât mai repede în suci, cât mai departe de germani. Printre ei se află şi Armand Borni, un bărbat scund, brunet, bine legat, cu nişte ochi ciudaţi şi neliniştiţi.

Armand speră într-o revanşă. Cu experienţa lui de ostaş încercat, ştie că se poate lupta şi fiind civil, fără arme. Numai că nu are niciun fel de relaţii. Nu cunoaşte pe nimeni. Se află pentru prima oară la Toulouse. De aceea cutreieră oraşul, se uită la oameni, îi cântăreşte în mintea lui, căutându-i pe cei care nu sunt dispuşi să-şi vândă ieftin libertatea.

Poate Lili Carré nu s-a înţeles din prima dată cu Armand în privinţa unui plan comun, dar s-au împrietenit şi au descoperit că au aceleaşi concepţii şi acelaşi ţel: să lupte. împotrivă germanilor pe frontul secret. Pentru romantica doamnă Carré eră o perspectivă atrăgătoare. În cei şase ani –, trăiţi alături de un bărbat puritan şi bolnav pe deasupra uitase, că viaţa poate fi şi o aventură. Acum i se părea că aude chemarea vieţii.

Armand Borni a găsit o legătură cu Mişcarea de rezistenţă, care tocmai se înfiripa. În partea neocupată a Franţei lucra Deuxième Bureau, serviciul secret francez. Şi rămăşiţele armatei poloneze aflate în exil se reorganizau. Poate şi consulul englez Nixon a contribuit la orientarea celor doi entuziaşti spre meseria de agent. În ceea ce o priveşte pe Lili Carré, nu încape îndoială că el i-a indicat drumul pe care trebuia s-o ia.

Biografii Mathildei-Lucie Carré nu sunt de acord în

privinţa datei când a luat fiinţă grupa de spionaj „Interallied Despre aceste începuturi nici ea nu vorbeşte prea mult în amintirile scrise şi nici din documentele procesului nu se pot afla amănunte în legătură cu cei care au ajutat la înfiinţarea agenturii de spionaj „Interallied Un singur lucru se poate afirma cu precizie. La început, această agentură nu a avut decât doi oameni. Armand „agentul şi în acelaşi timp şeful organizaţiei, şi agenta Michelinc, fosta profesoară în Africa Mathilde Carră.

În unele documente privind cazul „Pisica falsă" se susţine că Michelinc a luat de la început legătura cu Deuxième Bureau din Vichy. O explicaţie cât se poate de plauzibilă. Mathilde – Carré lucrase ca soră de caritate, într-un spital de campanie prin care au trecut sute de ofiţeri şi ar fi putut să cunoască pe unii ofiţeri de stat-major ai armatei franceze, poate chiar pe căpitanul Achard sau Simoneau de la Deuxième Bureau. De asemenea „şi Armand ar fi putut intra în legătură cu ei. Ofiţerii polonezi în exil aveau, anumite relaţii cu guvernul lor de la Londra şi ţineau legătura cu teritoriul francez liber.

În momentul când deznădejdea care domnea în ţară ajunsese la culme, la 18 noiembrie 1940, Armand şi Michelinc au pornit să-şi îndeplinească misiunea lor de luptă. În acea zi a luat fiinţă „Interallie". Mişcarea de rezistenţa s-a dezvoltat înţi-oatmosferă de adevărat haos, căci mulţi alţii începuseră să lucreze pe cont propriu. Entuziaştii luptători cu Rezistenţei nu ştiau încă unul de altul. Lovitura cruntă primită de Franţa i-a luat prin surprindere. Oamenii aveau, nevoie de timp ca să-şi poată revent.

Căpitanul Marcel Achard era ian specialist considerat o personalitate printre ofiţerii serviciului de informaţii. Om foarte pregătit, cu o vastă experienţă, el întreţinea legături cu Londra prin Spania şi Portugalia. De la început **a** devenit legătura nepreţuită a grupei „Interallie", şi Micheline, care a intrat imediat în rol, se uita la el ca la

Dumnezeu. Se pare că Achard a fost acela care i-a încredinţat prima misiune de spionaj.

Sarcina oricărui serviciu secret este de a afla intenţiile inamicului cu un cât mai mare avans de timp. Până atunci, strategii aliaţi nu au manifestat prea mult interes pentru evenimentele din Franţa. Acum voiau să afle ce intenţii are Hitler în sud. Se va opri oare Wehrmachţul la graniţa cu Spania sau Hitler avea o înţelegere secretă cu Franco, iar unităţile germane aveau să înainteze spre Gibraltar trecând prin Spania fascistă? Armand a hotărât ca singura lui agentă, Micheline, să facă un voiaj. Scopul: să afle intenţiile generalilor germani.

Şi-a pus rochia cea mai frumoasă, o mică pălărie roşie, care mai târziu a devenit celebră şi care a trădat-o, şi a plecat în regiunea Bordeaux, la Bayonne şi Biarritz. Acolo, în apropierea graniţelor, erau masate divizii de tancuri şi, după toate aparenţele, se făceau pregătiri în vederea unui atac. La Bordeaux se afla şi o puternică unitate de aviaţie germană şi domnii ofiţeri, după ce fuseseră supuşi la un post de câţiva ani în „eternul miracol economic" nazist, rămâneau cu ochii holbaţi la belşugul real, folosind fiecare clipă liberă pentru a dovedi că el sunt stăpânii lumii şi consumatorii cei mai de nădejde ai vinului de Bordeaux şi ai coniacului renumit în lumea întreagă. Unii, mai mari în grad, care aveau maşină şi şofer la dispoziţie, îşi făceau veacul la „Gafe de Paris" din cunoscuta staţiune balneară Biarritz şi aşteptau prilejul de a face cunoştinţă şi cu alte atracţii ale ţării cucerite.

Micheline nu era o femeie cu prea multă experienţă, dar era franţuzoaică, şi instinctul îi suplinea lipsa de experienţă. La cafenea a cunoscut un înalt ofiţer german despre care a crezut că face parte din aviaţie. Mai târziu a aflat că se ocupă cu aprovizionarea, fapt care a dezamăgit-o cumplit. În locul ei, orice agent cu experienţă şi-ar fi frecat numite de bucurie. Un ofiţer de ia aprovizionare are o mai bună privire de ansamblu asupra unităţilor din

regiune decât oricare altul şi – este informat dinainte asupra planului operaţiilor, întrucât el trebuie, pentru orice eventualitate, să pregătească transportul proviziilor şi să dispună în acest scop de un avans de timp.

Micheline era obişnuită să bea şampanie, germanul însă mai puţin. Atrăgătoarea doamnă ştia să se distreze şi ofiţerul îi satisfăcea gusturile. După ce toată noaptea până-n zori a colindat din local în local, spfoana începătoare i-a putut da lui Armand informaţia că germanii se pregătesc să treacă în Spania. Totuşi, poate e bine să mai rămână pe teren ca să se convingă. În câteva zile s-a lămurit asupra tuturor amănuntelor pregătirilor. Dar, în acelaşi timp, a descoperit că acţiunea plănuită continuă să rămână în faza iniţială. Când, după aceea, germanii an început să aibă alte griji, a putut afirma cu certitudine că au abandonat planul de a invada Gibralfarul. Micheline s-a întors din prima ei misiune de spionaj, pe care a îndeplinit-o cum nu se poate mai bine.

Armand ar fi participat bucuros la lupta dusă pe frontul invizibil, dar avea un mare dezavantaj. Cum începea să vorbească, oricine îşi putea da seama că nu este francez. Nu-I rămânea altceva de făcut decât să organizeze acţiunile, să le pregătească şi să transmită informaţiile. Pe teren se ducea Micheline. Până la acea oră înfiinţaseră două grupe. Una la Toulouse şi a doua la Marsilia. Aceasta din urmă îşi avea postul ei de emisiune şi ţinea legătura direct cu Londra.

În centrul activităţii desfăşurate în timpul ocupaţiei se afla Parisul. Acolo îşi aveau sediul instituţiile superioare, acolo locuiau cei mai înalţi ofiţeri ai Wetmnachlulxti şi tot acolo se afla sursa cea – mai preţioasă de informaţii. Armand şi Micheline s-au hotărât să se mute la Paris. Dacă tot acţionează, măcar să facă o treabă ca lumea sa de prapuri îi grandioase. Au căutat să-şi lărgească reţeaua de agenţi şi şi-au pus în gând să înceapă o activitate cu adevărat în stil mare. Într-una din

discuţiile avute la Deuxième „Bureau, la Vichy, căpitanul Achard le-a promis ajutor şi „sprijin.

Serviciul secret francez n-avea, bineînţeles, nimic împotrivă. A aprobat propunerile lui Armand şi ale Michelinei, fiindcă pierduse mulţi agenţi buni şi. se afla într-o situaţie critică. Proaspetei spioane i s-a oferit posibilitatea de a face un instructaj de specialitate. Aşadar, Mathilde. Carré a venit la timp la Vichy. În tehnica spionajului a fost fiaiţiată de un ofiţer al serviciului secret francez, căpitanul Simoneau.

Micheline învaţă să recunoască gradele militare germane, este iniţiată în schema organizatorică a Wehrmachtului, ştie care sunt indicativele diferitelor divizii, află ce trebuie să observe un agent, când priveşte o clădire publică, un obiectiv militar, un aerodrom, o uzină, curând începe să distingă diversele tipuri de avioane şi să aprecieze tonajul unei nave, învaţă să selecteze din masa informaţiilor pe acelea care pot prezenta interes pentru War Office din Londra. Micheline are o memorie fantastică, învaţă totul foarte uşor, înţelege fără multe explicaţii, are înclinaţii pentru tehnică, se familiarizează cu tainele radiofonici şi microfotografiei. Căpitanul Simoneau era convins că eleva lui va fi o viitoare maestră a serviciului secret şi nu se înşela.

După patru săptămâni de instructaj susţinut, Lili Carré se întoarce la Paris ca agentă cu înaltă calificare. Fiind inteligentă, ştie să se poarte cu discreţie în orice societate şi, întrucât este o femeie remarcabil de frumoasă, reuşeşte să fie agreabilă şi atunci când este distantă. Deci are toate premisele pentru o carieră glorioasă.

Grupa „Interallie” are planuri mari. Armand, Michelină şi ceilalţi agenţi voiau, în primul rând, să organizeze lucrtil cel mai necesar pentru Rezistenţă: strecurarea armamentului englez pe teritoriul francez. Îşi propuneau să dedeâpere.pe ţărm golfurile şi să însemne

stâncile unde englezii ar putea debarca arme, muniţii şi materiale de sabotaj fără a se expune vreunei primejdii. Pe teritoriul ocupat existau un mare număr de oameni care se ascundeau, fiind urmăriţi de germani. De aceea, grupa „Interallie” a hotărât să-i treacă peste graniţa spaniolă, pentru ca de acolo să poată... ajunge în Elveţia. Prizonierii din lagărele germane reuşeau din când în când să evadeze, Ei aveau nevoie de haine civile, alimente, bani, acte. „Interallie” voia să se îngrijească de ei şi să le creeze condiţii de securitate.

Armand Ş-a hotărât să mute centrala la Paris.

Bineînţeles, n-au plecat împreună. Şeful organizaţiei „În terallie” pleacă singur într-o noapte. Micheline se prezintă la Crucea Roşie şi cere un serviciu de soră de caritate la Paris. Aceasta este meseria ei. Are şi diplomă. Germanii i-au dat actele necesare.

În seara de 14 noiembrie s-au despărţit, urmând să se întâlnească după două zile în locuinţa mamei Mathildei. În după-amiaza zilei de duminică 17 noiembrie s-au instalat nu departe de închisoarea La Santé, într-un atelier care măi avea alături o încăpere.

Doamna Micheline pune organizaţia pe picioare. Prietenii încep să-i spună, din pricina mersului ei, şi nu a unor trăsături de caracter, La Chatte – Pisica. Înapoiată la Paris după o lungă absenţă, face unele tatonări, îşi caută vechii cunoscuţi, se interesează cu multă prudenţă care dintre ei ar fi dispuşi să dea o mână de ajutor şi abia după aceea împarte sarcinile. Totul este bine pus la punct, pe baza unor indicaţii precise primite din partea căpitanului Simoneau. Nimeni nu va afla niciun cuvânt mai mult decât este strict necesar. Sunt. selecţionaţi exclusiv specialişti în diferite ramuri industriale, care pot asigura* informaţii verificate.

Unul dintre cei mai preţioşi informatori era unchiul Marco. După o versiune, Mathilde l-a cunoscut pe inginerul Marshall – acesta era numele lui adevărat – în

spitalul de campanie din Beauvaiş, unde a stat fiind uşor rănit. Pe atunci purta uniformă de ofiţer francez, dar acum lucra în calitate de principal consilier tehnic la căile ferate franceze. În acelaşi timp, era preşedintele asociaţiei naţionale a inginerilor chimişti, Union Naţionale des Ingenieurs Chimistes de France. De aceea, el era la curent cu tot ce se întâmplă la căile ferate, care asigurau transporturile militare şi de materiale pentru construcţia noilor fortificaţii, era bine informat cu privire la sarcinile şi planurile industriei chimice franceze, rechiziţionată de germani. Lili Carré, numită La Chatte, căpăta informaţii de primă mână şi putea garanta cu capul pentru autenticitatea lor.

Chiar de la început, unchiul Marco a comunicat serviciului secret ruta transporturilor feroviare militare germane pe teritoriul Franţei de nord-vest. În raidurile lor, aviatorii engleză au început să-şi atingă ţinta cu cea mai mare precizie. În zilele acelea se întâmpla rareori ca un tren de marfă sau o gară să fie bombardate degeaba.

Unchiul Marco a început să organizeze şi acţiuni de sabotaj. Lucra pe cont propriu, folosindu-şi cunoştinţele ştiinţifice din domeniul chimiei. A aflat că formaţiunile de muncă ale organizaţiei Todt, în care germanii înrolaseră cu sila muncitori din toate colţurile Europei, construiesc undeva pe ţărm nişte buncăre uriaşe. A elaborat un plan şi şi-a pregătit materialul necesar. N-a fost prea greu să-i convingă pe aceşti muncitori străini să verse puţin lichid incolor în amestecul din care urma să se toarne stâlpii din beton armat Unchiul Marco a preparat un cocteil din acizi şi, când construcţia a fost terminată, stâlpii susţinători s-au prăbuşit, transformând totul într-o grămadă de dărâmături.

Într-una din zile, Pisica se plimba prin împrejurimile aeroportului Orly, întrucât voia să culeagă de aici unele informaţii. Peste drum de aeroport, în vitrina unei cafenele, a citit următorul anunţ: „Localul de vânzare,

ieftin”. A intrat înăuntru, i-a spus proprietarului că o interesează foarte mult cafeneaua şi va veni a doua zi cu un arhitect, fiindcă ea nu se prea pricepe. Se mai uită la casă şi mai stau puţin de vorbă. A doua zi veni însoţită de unchiul Marco, pe care l-a prezentat ca arhitect, şi, în timp ce ea discuta condiţiile de vânzare cu proprietarul, domnul arhitect cerceta încăperile de la etajul întâi. Cafeneaua avea o poziţie deosebit de avantajoasă. De la ferestre se vedea foarte bine terenul de aterizare. Unchiul Marco a făcut nişte schiţe minuţioase, a desenat planul exact al aeroportului, reuşind, totodată, să-şi noteze forţa unităţilor de aviaţie şi tipul avioanelor pregătite pentru zbor. Încă în aceeaşi seară, un curier special a plecat să ducă microfilmul la Marsilia.

Transportarea în deplină securitate a informaţiilor obţinute constituie pentru agenţii tuturor timpurilor o piatră de încercare. Reţeaua de spionaj „Interallie” întâmpina, mai ales la început, mari greutăţi în transmiterea mesajelor. În fiecare seară pleca de la Paris prin Marsilia acceleratul spre Coasta de Azur. Agentul din Paris se urca în tren şi mergea doar câteva staţii. În acest răstimp punea mesajul microfotografiat în spatele oglinzii de la toaletă. Când trenul sosea la graniţa dintre teritoriul ocupat şi cel liber, se urca agentul din partea de sud a ţării şi în timpul mersului prelua informaţiile.

Era o cale grea, periculoasă şi mai ales nu prea eficientă, în unele cazuri, informaţiile ajungeau atât de târziu la destinaţie, încât la Londra, War Office nu le mai putea folosi. De aceea, Armand şi oamenii de legătură aflaţi pe teritoriul neocupat s-au gândit la o ameliorare sub raport tehnic. Şeful a plecat la Marsilia şi a doua zi s-a întors cu un emiţător.

Aparatul, de provenienţă engleză, nu excela din punct de vedere calitativ, dar pentru „Interallie” însemna un pas înainte. Fiindcă Armand ştia că inamicului îi va fi cei mai greu să depisteze un post emiţător clandestin în

locurile cu o circulaţie foarte intensă, s-au hotărât să se mute. Pisica a găsit o locuinţă în centrul Parisului, în cartierul Étoile, pe rue du Colonel Moll numărul 14.

N-au rămas mult timp aici. Pisica era neliniştită, avea în permanenţă impresia că nu sunt în siguranţă. La 1 mai transmiteau din casa de pe Square du Trocadero numărul 3, care fusese încliiriaţi de doamna Donadieu, alias Mathilde Lili Carré. Organizaţia s-a extins. Alte posturi emiţătoare au fost instalate în rue Faubourg Saint-Jacques, în vila Flore, nu departe de staţia de metro Jasmin şi mai târziu în atelierul unui pictor oarecare din rue Faubourg Saint-Honord. Pisica a mai închiriat o locuinţă, de data aceasta pe numele ci adevărat, în rue Raffet, ca să aibă unde să se refugieze în eventualitatea că ar trebui să schimbe adresa.

În perioada aceasta, „Interallie” lucrează în plin. Această organizaţie reprezintă principalul furnizor de informa» ţii, fiindcă reţeaua de agenţi ai lui Deuxidme Bureau este distrusă, iar organizaţia engleză Secret Service a pierdut vechile legături şi n-a reuşit încă să stabilească altele noi.

Pisica avea un remarcabil talent organizatoric. Ştia să se apropie de oameni. A cutreierat ţărmul nordic şi cel vestic, a descoperit oameni de încredere, s-a convins de loialitatea lor, apoi i-a instruit cum şi ce fel de informaţii trebuie să obţină şi cum să le transmită centralei din Paris. A numit agenţi de legătură şi curieri, a împărţit sarcini şi grade diferiţilor membri ai reţelei.

Nu putem spune că a respectat cu rigurozitate regulile valabile pentru toate serviciile secrete din lume, dar a avut noroc, şi acţiunile ei au fost încununate cu succes chiar când erau foarte riscante. De la informatorii ei primea date proaspete, precise şi demne de încredere. Pe atunci, Londra nu dispunea nicăieri în Europa de o mai bună reţea de informaţii. Conducerea lui Secret Service era foarte mulţumită de grupa „Interallie”.

De la început, Armand a căutat să ralieze la grupa sa de spionaj pe camarazii lui din armată. Ulterior, aceştia au lucrat şi pentru guvernul polonez aflat în emigraţie. Aşa se face că Pisica a avut la dispoziţie un specialist din Leipzig desenator de hărţi şi planuri. Când avea prea mult de lucru, îl ajuta fiica lui şi o prietenă a acesteia. Fostul ofiţer polonez al serviciului de informaţii, monsieur Lach, asigura legătura prin curier cu Marsilia şi Londra. Charles Maurice, instalat pe ţărm, urmărea deplasările vaselor, şi indicaţiile lui precise Serveau bombardierelor engleze în alegerea ţintei.

Monsieur Legrand este un francez serios, preşedinte al societăţii „Compagnie Generale des Colonies", deci un om care se ocupă cu transporturile maritime. În porturi e ca la el acasă şi, fiind specialist în transportul cauciucului brut, atât de necesar germanilor, are acces în cele mai înalte cercuri ale ocupanţilor. Ascultă ce se vorbeşte şi după aceea transmite Pisicii informaţii preţioase. Între timp, lui Armand i s-a înlocuit staţia de emisiune cu una mai bună şi cu regularitate, de două ori pe zi, transmite informaţii cu următorul indicativ:

Aici Pisica, aici Pisica… Mesajele sunt destinate biroului 55 din War Office de la Londra. Armand nu intră în legătură directă cu agenţii. El este şeful din umbră şi se conformează întru totul instrucţiunilor cu privire la păstrarea conspirativităţii. Legătura cu subalternii cade **în** sarcina polonezului Christian „zis şi Qrsival.

În perioada în care aviaţia engleză bombarda în fiecare noapte marele port militar Brest, grupei „Interallied i s-a încredinţat misiunea de a afla amploarea daunelor pricinuite, starea instalaţiilor portuare, gradul de deteriorare a unor vase militare şi care este moralul locuitorilor în oraşul bombardat. Îndeplinirea acestei misiuni şi-a asumat-o Pisica personal. S-a îmbrăcat, ca de obicei, cu pardesiul negru, şi-a pus pălărioara ei roşie şi s-a urcat în accelerat.

La Brest a fost cândva o bază navală engleză. Pisica presupunea, pe bună dreptate, că în oraş trebuie să mai fie destui oameni care n-au uitat gloria de odinioară şi, cu toată groaza stârnită de numeroasele raiduri ale avioanelor din Hoyal Air Force, ei mai simpatizează şi astăzi cu Anglia. A colindat prin oraş, vorbind franţuzeşte cu un accent englezesc atât de pronunţat, încât nu a mai fost nevoie să dea explicaţii în legătură cu identitatea ei. A aflat tot ce trebuia, dar prin comportamentul ei bătător la ochi a atras şi atenţia Sicherheitsdienstului german. Un agent din Brest a descoperit-o şi a urmărit-o, A raportat comandantului bănuiala lui şi acesta i-a dat ordin s-o urmărească până la gară. După plecarea trenului, a telefonat unui coleg din Paris:

„În tren se află o femeie îmbrăcată într-un trenci negru şi cu o pălărie roşie, nu ştie bine franţuzeşte, vorbeşte cu lui pronunţat accent englezesc. Este suspectată de spionaj. La Brest s-a interesat de probleme cu caracter pur militar”.

Pe peronul gării din Paris, Pisica era aşteptată de un copoi, căruia nu i-a fost de loc greu să descopere în mulţime pălărioara roşie. Dar când i s-a adresat fetei, agentul Gestapoului şi-a pierdut siguranţa, întrucât ea vorbea perfect franţuzeşte. A fost atât de surprins, încât, fără să-şi dea semna, a întrebat-o cum este cu putinţă acest lucru.

— Dar sunt franţuzoaică, a răspuns calm Pisica.

Episodul acesta, precum şi altele din activitatea desfăşu – rată pe teren de Lili Carré dovedesc că ea nu ştia ce-i frica, nu fugea de primejdie şi miza totul pe o singură carte atunci când erau în joc informaţii importante din punct de vedere strategic. Pentru „Interallie* şi pentru War Office din Londra, ea era o agentă foarte preţioasă.

Nus-a speriat de agentul Gestapoului şi a început chiar ea să-i explice că nu i-a venit să dea crezare zvonurilor care circulau la Paris în legătură cu

bombardarea portului Brest şi, fiindcă tot n-avea ce face, s-a dus să se convingă personal. Accentul englezesc? Un truc. îi ştie ea pe snobii bretoni. Nimeni n-ar fi stat de vorbă cu ea dacă le-ar fi spus că este o pariziană; ci numai pe englezi îi agreează. Nici prin minte nu i-a trecut că un asemenea fleac ar putea atrage atenţia poliţiei germane.

Germanii s-au lăsat păcăliţi. Nici nu bănuiau ce pradă preţioasă le-a scăpat printre degete. O grupă de specialişti ai Abwehrului a căutat câteva săptămâni staţiile de emisiune clandestine din Paris. Amiralul Canaris şi şeful Sicherheitsdienstului, Heydrich, şi-au dat seama că atacurile aviaţiei engleze asupra transporturilor militare, atacuri date cu atâta precizie, erau dirijate de cineva de pe teritoriul francez.

Lui Armand îi spunea inima că sunt urmăriţi. Nu avea nicio dovadă, dar presentimentul lui s-a adeverit. Goniometrele Abwehrului german au captat transmisiunea staţiei secrete şi au depistat-o. Armand a hotărât să mute staţia. Era ora douăsprezece fără cinci. În ziua aceea, nişte bărbaţi **an** haine de piele au ocupat strada la câteva ore după ce din casa din rue du Colonel Moll numărul 14 a ieşit un bărbat nu prea înalt cu două geamantane în mâini. Când germanii au dat buzna în casă, n-au găsit acolo decât o proprietăreasa chioară şi un rest de antenă atârnând la fereastră.

Pisica a reuşit să se strecoare afară din încercuire. Germanii au ocupat în întregime mica stradă din apropierea Arcului de Triumf. Dar totul a fost zadarnic. Bărbaţi în civil şi în uniforme, maşini ale poliţiei, tropăit de soldaţi. O acţiune prea bătătoare la ochi. Echipa de goniometre a detectat porţiunea din care se emitea şi şi-a însemnat pe plan un grup de case de pe vremea lui Napoleon. Au pornit de la capătul străzii şi, procedând sistematic, s-au oprit şi au bătut la fiecare uşă. Mai întâi s-au năpustit în casa cu numărul 10 şi, în clipa în care portăreasa le deschidea, din casa cu numărul 14 a ieşit o

fată îmbrăcată într-o haină de piele neagră şi cu o pălărioară roşie pe cap. Pentru orice eventualitate, unul dintre agenţii Gestapoului s-a luat după ea, deşi cel căutat nu era o femeie „între timp, ca a dispărut. A coborât în subteran, s-a urcat în metro şi s-a pierdut în aglomeraţie. Asta s-a petrecut la 31 iulie 1941. În ziua aceea, germanii şi-au dat seama că au de-a face cu un adversar cu experienţă.

În toamna anului 1941, englezii au înfiinţat o nouă organizaţie a serviciului secret în Europa ocupată. Grupa „Interallied ţinea acum de o secţie specială, numită S.O.E. (Special Operations Executive). Organizaţia a fost înfiinţată din ordinul direct al preşedintelui Consiliului de Miniştri, sir Winston Churchill. Şeful grupei, Armand, trebuia să se prezinte de urgenţă la centrala din Londra pentru a discuta personal viitoarele măsuri organizatorice şi pentru a se pune de acord cu conducerea în privinţa desfăşurării ulterioare a activităţii reţelei de spionaj.

Armand s-a mutat într-o locuinţă noua, pe Villa Leandre numărul 8, şi la scurt timp după aceea a chemat-o pe vechea lui dragoste din Lunevilie, Renée Borni, pe care, bineînţeles, n-o uitase nicio clipă, să vină la Paris. Tânără văduvă, care se plictisea îngrozitor în orăşelul ei de provincie, n-a stat pe gânduri şi în aceeaşi zi s-a urcat în trenul de Paris. Pisica ştia că vine Renée, căci Armand o anunţase dinainte, şi a părăsit vechea locuinţă, şi-a închiriat un apartament numai pentru ca, prin apropiere, pe rue Corot numărul 3, la etajul întâi.

Renée Borni a sosit la Paris şi se considera cea mai fericită femeie de pe pământ. În sfârşit, 1 s-a împlinit visul ei de a se avânta în lume. După atâta timp era iarăşi lângă Armand al ci, pe care îl socotea bărbatul ideal. Iar când Pisica a condus-o la o elegantă casă de mode, ca să nu bată la ochi prin îmbrăcămintea ci provincială, s-a simţit în al nouălea cer.

După câteva zile, Armand a informat-o cu ce se ocupă

el şi prietenii lui. Ea trebuia să înveţe să cifreze mesajele. Era entuziasmată. Din orăşelul mic şi plicticos a nimerit în plină aventură. Un singur lucru i-a tulburat de la început fericirea: Pisica. N-avea încredere în ea şi era geloasă. Micheline ştia totul, se pricepea la toate, era o doamnă din lumea mare, de la care avea multe de învăţat.

Renée Bor ni era nevoită să recunoască, oricât îi era de ne plăcut, că nu va reuşi niciodată să fie la fel ca ea.

Lui Armand i s-a comunicat că va veni să-l ia un avion care va ateriza în regiunea Estrees-Saint-Denis în primele zile ale lunii octombrie. Şeful grupei „Interallie" îşi ia rămas bun şi se duce la locul stabilit, unde trebuie să aştepte câteva zile în restaurantul „A la goutte d'or", situat într-o pădure. Într-o noapte vine agentul de legătură să-l ia şi să-l conducă la avion. La ora două noaptea este la Londra.

A discutat problemele care-l interesau, a fost lăudat pentru munca desfăşurată până atunci. De asemenea, şefii de la Londra şi-au exprimat deosebita lor recunoştinţă pentru informaţiile primite din partea agentului care acţiona sub numele conspirativ „Pisica". Lui Armand i s-au înmânat fondurile necesare, încă un emiţător portativ şi i s-a mai promis unul, care după II zile a fost paraşutat deasupra teritoriului francez aflat sub controlul patrioţilor. S-a înapoiat acasă căutând să lase impresia că s-ar întoarce dintr-o excursie la ţară.

Nici mai târziu, după procesul care a avut loc, nu s-a putut afla de unde primea Pisica informaţii strict confidenţiale. Se prea poate să fi întreţinut relaţii şi cu funcţionari de la statul-major al Abwehrului nazist pentru regiunea pariziană şi cu ofiţerii de la hotelul „Luteţia". Se presupune că se prezenta drept delegată a Crucii Roşii Internaţionale, că îşi procurase acte false elveţiene şi a reuşit să pătrundă în închisorile şi în lagărele de concentrare germane. Nici zece agenţi n-ar fi fost în stare să procure informaţii atât de precise şi în asemenea

cantitate. Organizaţia „Interallie” însemna, în primul rând, Pisica şi apoi ceilalţi câţiva agenţi. Rolul principal îl avea ea.

Femeia aceasta brună cu breton era foarte ambiţioasă. Aşa cum nu poate trăi peştele fără apă, aşa nu putea ea trăi fără succes şi, poate, fără glorie. Recunoaşterea meritelor ei îi făcea mai multă plăcere decât banii, să aibă rolul conducător în grupă însemna pentru ea totul» Armand se sfătuia cu ea în toate problemele, Pisica era la curent cu fiecare pas al tuturor agenţilor, cunoştea codul, era în permanentă legătură cu şeful, pentru care avea o mare consideraţie, şi era fericită când el o lăuda pentru câte o informaţie preţioasă. Când Armand s-a întors de la Londra, unde a fost avansat la gradul de colonel, a adus noi instrucţiuni, dar, cum nu mai locuia împreună cu Pisica, ci cu Renée Borni, Micheline n-a aflat nimic despre toate astea.

În legăturile sale cu ceilalţi agenţi, Armand era cunoscut sub numele de Valenty, iar Renée Borni sub acela de Violetta. După ce s-a înapoiat de la Londra, Armand a învăţat-o pe iubita lui să transmită folosind un nou cod, şi din acel moment numai ea şi şeful cunoşteau secretul mesajelor cifrate. Pisicii nu-i era indiferent acest lucru. Era geloasă. Violetta, la rândul ei, o ura. S-a creat o situaţie periculoasă „care ar fi trebuit cu orice preţ evitată într-o grupă a serviciului secret.

Între timp, „Interallia” trăia cele mai glorioase zile ale sale. Grupa se dezvoltase, devenind o adevărată autoritate în materie de spionaj şi dominând partea ocupată a Franţei. Armand a adus şi unele îmbunătăţiri tehnicii transmiterii informaţiilor. Hărţile, planurile sau schiţele nu puteau fi transmise pe calea undelor. Ele erau duse de curieri speciali până la Marsilia sau direct la Londra. Era o treabă periculoasă şi, mai ales, o cale lungă. Şi s-a căzut de acord asupra unui nou sistem. La Paris se făceau microfilme după planuri, nişte fotocopii de câţiva

milimetri pătraţi, care erau apoi ambalate în flacoane de aspirină şi, fiind menţionat ca expeditor numele unui farmacist oarecare, erau trimise prin poştă la diferite adrese din Marsilia, iar de aici, pe calea obişnuită, la Londra.

Pisica a contribuit la perfecţionarea acestui sistem, făcându-l mai rapid. Cu prilejul unei călătorii în Bretagne, s-a înţeles cu luptătorii din Rezistenţă de acolo şi de atunci pescarul Caesar pleca cu barca sa din portul Roscoff nu numai pentru a prinde peşte, ci şi cu o misiune specială, în largul mării preda poşta secretă unei ambarcaţii rapide, care-l aştepta la jumătatea drumului.

După ce s-a înapoiat de la Londra, Armand a alcătuit planul amănunţit al operaţiilor pe care grupa lui avea să le execute în viitor. Era un document extrem de important şi de compromiţător şi ar fi trebuit să fie ascuns într-un loc cât se poate de sigur. Nu era singura abatere a lui Armand şi a oamenilor săi de la normele care trebuie respectate în cadrul serviciului secret. De pildă, la aniversarea grupei „Interallie" au invitat câţiva agenţi mai importanţi la o mică agapă. Nu era nicidecum un lucru înţelept. Se pare că pe Armand îl flataseră grozav laudele primite la Londra; în plus, avea în urma lui douăsprezece luni de activitate rodnică, fără niciun eşec şi s-ar putea ca succesul să i se şi urcat la cap şi să fi devenit prea sigur de el. În seara zilei de 17 noiembrie se pregătise să anunţe solemn planul de activitate al grupei de informaţii „Interallie" pe întregul an care urma şi, ca să nu uite ceva, notase cu grijă totul.

S-au întâlnit în casa din Villa Leandre cu intenţia de a sărbători evenimentul. Dar nimeni nu avea dispoziţia necesară. Mulţi dintre membrii grupei simţeau că adunarea aceasta n-are niciun rost, iar unii aveau un sentiment de nesiguranţă, căci în cadrul grupei, în relaţiile dintre diferitele verigi nu era totul în ordine. Mai târziu, Pisica a spus că de câteva zile avea o presimţire tristă şi se simţea teribil de obosită, dar punea totul pe seama faptului

că muncise intens şi fără întrerupere un an întreg. De aceea, a hotărât ca imediat „după aniversare să-şi ia un concediu de două luni. Voia să se poată odihni ca lumea.

Partea a doua a cazului „Pisica falsă" se desfăşoară la mare distanţă de acest loc al dramei şi fără nicio legătură cu faptele de până acum. La Cherbourg, Emile le Meure stă în barul „Chez Robert" din port şi bea calvados. Un bar obişnuit, aşa cum sunt cu zecile pe fiecare stradă din orice port. Emile este un beţiv oarecare. Doar vizitatorii localului sunt poate alţii decât cei din trecut, mai mulţi muncitori decât marinari, mai mulţi servanţi ai bateriilor de coastă decât civili.

Emile este un bărbat de vreo 50 de ani, despre care toată lumea ştie că niciodată nu va fi altceva decât un trântor» Acum în mod excepţional lucrează. Trebuie să lucreze. Germanii l-au angajat la depozitul cel mare de carburanţi şi i-au dat o leafă frumuşică. N-are prea mult de lucru şi o duce bine. Francezii îl privesc chiorâş, spunând că este un colaboraţionist.

În seara zilei de 1 octombrie 1941 veni la bar un fruntaş din Luftwaffe care, la depozit, era şeful lui Emile. Beau – împreună. Emile a şi reuşit să se îmbete, devine sentimental şi îi spune că localnicii îl văd cu ochi răi, fiindcă lucrează pentru germani. Apoi, ca să-şi învingă complexul de inferioritate, îi povesteşte o. istorioară, căci are şi el cu ce să se laude.

În aceeaşi casă cu el locuieşte şi madame Bouffet. Este o doamnă foarte frumoasă. Are un apartament luxos la etajul întâi. Emile locuieşte într-o anexă în aripa din fundul curţii. Odată, în timpul unui raid aerian, ea a venit în adăpost şi se tot învârtea în jurul lui, ceea ce, desigur, nu-i stătea prea bine. A intrat în vorbă cu el şi i-a pus tot felul de întrebări: ce munceşte el la depozit, cum stau lucrurile pe acolo, ce încarcă şi ce descarcă germanii, de unde vin vasele şi câte vase ancorează. A fost plăcut. Doamna mirosea a parfum scump şi Emile se prăpădeşte

după femeile parfumate. El i-a spus tot ce-a ştiut la urma-urmei, de ce n-ar fi făcut-o, când pentru asta i-a dat şi o sută de franci. Închipuiţi-vă, monsieur, pentru nimic, aşa, i-a dat nici mai mult, nici mai puţin decât o sută de franci. Se vede treaba că-i place de el şi vrea să-l cucerească. Altfel cum s-ar putea explica?

Emile le Meure era un prost şi, pe deasupra, bea de stingea. Dar fruntaşul era şiret şi-a făcut planul să se ocupe el de doamna asta suspectă. Dacă este ceva adevărat în povestea asta, s-ar putea să primească şi un concediu special. De aceea, din proprie iniţiativă, îl interoghează mai întâi pe Emile şi apoi pe alţii din jurul doamnei Bouffet, Nu descoperă nimic deosebit Cel puţin aşa are impresia. Oamenii sunt zgârciţi la vorbă când le pune întrebări un tinerel în uniformă germană. Dar poate că într-adevăr nu ştiu nimic.

Fruntaşul n-a aflat mare lucru, dar pentru început unui specialist îi ajunge şi atât. Doamna locuieşte în rue Balzac, la primul etaj, călătoreşte aproape tot timpul, dar la fiecare început de lună vine acasă şi se întâlneşte cu un bărbat necunoscut, pe care-l cheamă Paul. Este o poveste de dragoste tainică sau poate fac negoţ la negru.

Fruntaşul s-a gândit că a aflat destul ca să merite un concediu excepţional, dar informaţia lui n-a făcut senzaţie.

Şeful său s-a aşezat, a consemnat totul într-un raport, I-a pomenit şi pe vigilentul fruntaş şi a trimis hârtia la secţia respectivă a Abwehrului din Cherbourg. Nu bănuia că în mementul acela aruncase o pietricică ce avea să atragă după ea o avalanşă.

În aceeaşi zi plecă spre Paris următoarea telegramă:

21 octombrie 1941. Aussenstelle Cherbourg transmite către Abwehrstelle St. Germain:

Un agent inamic cu numele conspirativ Paul încearcă să facă recrutări printre angajaţii depozitului aviaţiei germane din Cherbourg în vederea îndeplinirii unor misiuni de spionaj.

Aussenstelle Cherbourg

Statul-major al Abwehrului se afla în palatul Maisons-Laffittes. La 21 octombrie, la miezul nopţii, ofiţerii sunt adunaţi la cazinou. Căpitanul Erich Borchers îşi serbează a 45-a aniversare. Este rezervist, în viaţa civilă se ocupă cu ziaristica. La acest serviciu a fost repartizat nu de mult. De fapt, n-a început încă să lucreze efectiv.

La scurt timp după miezul nopţii, agentul de legătură îi transmite că şeful îl roagă pe domnul căpitan să fie bun şi să-i facă o vizită la birou. Nu este o oră obişnuită pentru raport.

— Heil Hitler! Mă prezint la ordinul dumneavoastră…

I

Şeful l-a însărcinat cu cercetarea cazului „Paul”. I-a arătat telegrama şi l-a trimis la Cherbourg. Să caute să descopere adevărul, să ia interogatorii şi apoi să raporteze. Mesajul primit în această seară de la Cherbourg este legat de alt mesaj interceptat de postul de ascultare german, pe care, întrucât fusese cifrat în mod evident de un diletant, au reuşit să-l descifreze. A fost recepţionat la Paris la 9 octombrie.

War *Office London Chambre 55 a.*

Pisica comunică: este anunţat un mare transport de benzină pentru Luftwaffendepot Cherbourg. Sosirea este aşteptată în noaptea de 12 spre 13 octombrie, la gara de mărfuri Cherbourg. Din aceeaşi sursă aflăm că domneşte o nemulţumire crescândă în legătură cu noul tip de avion german, probabil un bombardier cu rază mare de acţiune.

În noaptea de 12 spre 13, aviaţia engleză a efectuat un raid necruţător asupra oraşului Cherbourg. Toate avioanele atacau o singură ţintă – cartierul din port unde se aflau depozitele de benzină ale germanilor.

Subalternii amiralului Canaris ştiau că în Franţa lui – crează o organizaţie ilegală care transmite informaţii cu caracter militar la Londra, dar nu reuşiseră să dea de urma vreunui agent. La căile ferate şi în uzine, numărul

sabotorilor era uriaş, avioanele inamice primeau indicaţii precise şi submarinele se îndreptau spre ţinte bine cunoscute. Până în ziua aceea, germanii nu au avut nici cel mai mic indiciu. Acum, în sfârşit, aveau prilejul să acţioneze.

E greu de spus ce l-a făcut pe şeful Abwehrului să-l însărcineze cu cercetarea acestui caz tocmai pe ziaristul Borchers. Până atunci nu lucrase niciodată în serviciul de informaţii şi nu avea de loc experienţă în acest domeniu. Dar ordinul e ordin, chiar dacă habar n-avea de unde să pornească în rezolvarea acestui caz. A plecat la Cherbourg şi în seara următoare, la 22 octombrie, era în Place de Napoleon.

Nu cunoştea oraşul şi vorbea prost franţuzeşte, aşa că trebuia să se conducă, în primul rând, după raţiune şi, în al doilea rând, să recurgă la ajutorul unui tâlmaci. Căpitanul Borchers a avut mare noroc. La comandamentul local al poliţiei secrete de campanie (GFP) i-a fost repartizat un subofiţer cu numele de Hugo Bleicher, în acea vreme un poliţist necunoscut şi fără experienţă, care în viaţă. civilă fusese comerciant. A fost înrolat ca toţi ceilalţi şi, fiindcă din motive de sănătate n-a putut fi trimis în prima linie, a ajuns la poliţia secretă de campanie.

Hugo Bleicher era înzestrat cu calităţile necesare unui agent al poliţiei secrete. Avea o figură tipică de francez, vorbea curent franceza, cunoştea mentalitatea şi obiceiurile oamenilor de prin partea locului. Avea darul de convingere al comis-voiajorilor, care sunt în stare să vândă până şi frigidere eschimoşilor. Spre deosebire de brutalii

lui colegi de la Gestapo, care smulgeau arestaţilor mărturisiri cu ajutorul pumnului, el şi-a ales altă metodă. Îşi învăluia victima cu amabilităţi, recurgea la o conversaţie inteligent condusă, folosind argumente în aparenţă nesemnificative. Metoda lui semăna mai curând cu cea a unui negustor care vrea să-şi împingă partenerul între paragrafele codului penal, rămânând în tot acest timp

o întruchipare a cinstei în ochii opiniei publice.

Cei doi amatori au pornit la acţiune. Poate tocmai fiindcă habar n-aveau cum trebuia să procedeze, au acţionat de la început foarte sistematic. Au aflat cine este Emile şi unde îl pot găsi. L-au luat în primire şi, după o conversaţie de câteva ore dusă cu mult tact, care părea mai curând o pălăvrăgeală între amici decât un interogatoriu, au stors de la el tot ce ştia.

Bănuiala le-a fost confirmată şi în plus au mai aflat că doamna Bouffet i-a dat încă o misiune. Trebuia să aducă nişte mesaje de la un pescar din Barfleur, însărcinat de ea să descopere şi să deseneze amplasarea bateriilor de coastă în această regiune, lucru pe care acesta îl putea face cu uşurinţă în cursul ieşirilor lui zilnice în larg. Se pare că pescarul n-avea încredere în talentul său de desenator şi le-a pus pe fiicele lui, una de şaisprezece şi cealaltă de douăzeci de ani, să facă desenele.

Madame Bouffet mai voia şi alte informaţii de la Emile. Trebuia să afle unde transportă autocamioanele materialul din depozite, să-i întrebe pe şoferi unde se construiesc adăposturile pentru submarine şi aerodromurile. Pentru aceste informaţii a primit câteva mii de franci, căci doamna era bună şi nu cerea nimănui ceva pe degeaba. I-a dăruit lui Emile un carnet frumos în care trebuia să însemneze sosirile şi plecările vaselor. Odată s-a întâlnit cu doamna şi cu cetăţeanul acela, Paul, în apartamentul ei. Dar atunci nu i-a plăcut. Doamna nu mai era aşa de bună cu el ca până acum. Cum arată Paul? Un bărbat ca oricare altul. Cu bască, o haină de piele, părul negru… Sau parcă nu era negru?

Nu-şi dădea seama ce face. Era încântat că devenise dintr-odată o persoană importantă. Domnii ofiţeri îi vorbesc ca de la egal la egal, îi plătesc calvadosul, nu-i spun

Emile, ci domnul Emile. Niciodată în viaţă nu i s-a întâmplat ca cineva să arate atâta interes faţă de ceea ce

ştie şi gândeşte el. Prostia este o boală fără leac, Când Emile le Meure şi-a dat seama de acest lucru era prea târziu.

Doamna Bouffet locuia în rue Balzac numărul 13, peste drum de clădirea spitalului de campanie al marinei. Căpitanul Borchers a vorbit cu şeful spitalului, care i-a eliberat o mică încăpere la parter. În dosul perdelei stăteau pe rând de pază trei oameni de la poliţia de campanie şi subofiţerul Hugo Bleicher. Ţineau sub observaţie casa de peste drum. Într-o bună zi, doamna Bouffet s-a întors din peregrinările ei, în apartament s-a aprins lumina, dar imediat storurile de culoare închisă au fost trase şi nu s-a mai văzut nimic.

În seara de 30 octombrie, căpitanul Borchers l-a chemat pe Emile şi l-a trimis la doamna Bouffet. Trebuia s-o determine, servindu-se de un pretext oarecare, să iasă afară, ca să n-o aresteze în casă. Să nu atragă inutil atenţia. Nu ea prezenta importanţă, ci şeful, care vine aici numai o dată pe lună şi s-ar putea să vină tocmai zilele acestea.

Emile intră înăuntru şi scorneşte o poveste despre o persoană care se află la „Café de la Paix” şi vrea să transmită doamnei o informaţie importantă. La început, doamna Bouffet este mirată, fiindcă nu aştepta pe nimeni, dar după aceea îi vine în minte că Emile este cam greu de cap şi cine ştie cum o fi încurcat lucrurile. Se îmbracă şi pleacă cu el afară. Căpitanul Borchers şi Hugo Bleicher o urmăresc de la fereastra spitalului de campanie al marinei. Când doamna Bouffet şi Emile trec de colţul străzii, germanii se urcă în maşina care era pregătită, îi ajung din urmă şi îi poftesc în maşina lor.

Germanii au dus-o pe doamnă la Citadela din Cherbourg, au închis-o singură într-o celulă, apoi s-au întors la locuinţa ei şi au făcut o percheziţie amănunţită. Prada găsită a fost neînchipuit de bogată.

Desigur, documentele din care reieşea existenţa

organizaţiei de spionaj nu se aflau pe masă şi nici sub saltea. Dar ascunzătoarea lor nu era mai puţin puerilă. Unele covoare din locuinţa doamnei Bouffet erau căptuşite cu o pâslă galbenă. Poate ca să fie mai moi sau ca să nu alunece. Într-un anumit loc, căptuşeala galbenă era vizibil înnegrită, ca şi cum ar fi fost deseori atinsă de mâini murdare. Hugo Bleicher a început să ciocăne duşumeaua în acel loc. Suna a goi. Au scos parchetul. În faţa lor a apărut o ascunzătoare secretă.

Doi rezervişti fără experienţă scotoceau printr-un material compromiţător. Doamna Bouffet avea acasă o listă completă a agenţilor din regiunea Cherbourg şi din Franţa de nord-vest, şi nu numai cu numele lor conspirative, ci şi cu cele adevărate, ba chiar şi cu adresele lor. Era o listă lungă, în care figura până şi ultimul „lămpist”, informator ocazional.

Pe harta departamentului Calvados, doamna însemnase locurile în care lucrau oamenii ei de încredere. Au găsit în ascunzătoare lucruri pe care niciun agent nu trebuie să le păstreze: planul oraşului, având marcate poziţiile bateriilor de artilerie germane, ale tunurilor antiaeriene cu tragere rapidă, precum şi scrisori conţinând informaţii de la agenţi.

Percheziţia a durat mai bine de două ore, iar cercetarea prăzii alte două qre. Borchers nu era un anchetator versat, dar de la prima vedere şi-a dat seama că au dat de urma unei organizaţii de spionaj mari şi ramificate, ale cărei antene acopereau întreaga Franţă. Pe listă figurau peste douăzeci de nume de tineri muncitori, docheri, pescari, şoferi de autocamioane. Erau agenţii voluntari din regiunea Cherbourg. Desigur, lista nu era completă. Ea nu cuprindea numele rezidenţilor, ale curierilor care adunau informaţiile. Borchers şi Bleicher şi-au dat seama de pleaşca grozavă care le-a căzut în mână şi şi-au pus în gând să procedeze cu prudenţă, ca să nu-i sperie pe cei rămaşi în libertate, şi îndeosebi pe

misteriosul şef, Paul.

Căpitanul Borchers a luat legătura cu comandantul poliţiei secrete de campanie şi a cerut ca toţi cei suspecţi să fie supravegheaţi pas cu pas, fără ca ei să-şi dea seama. Abia după ce Paul se va afla după gratii, vor fi arestaţi şi ceilalţi.

La ora 11 noaptea, doamna Bouffet, buimăcită de cele întâmplate, a fost scoasă din celula ei de la subsolul Citadelei din Cherbourg. Era o închisoare sordidă şi pestilenţială, datând din evul mediu, care părea decupată din filmul despre aventurile contelui de Monte Cristo. Ostaşul de gardă a condus-o într-o încăpere în care radioul cânta în surdină, plutea o aromă de cafea neagră, iar pe masă era pus la vedere un pachet cu ţigări bune. Hugo Bleicher, îmbrăcat în civil, zâmbea de parcă ar fi vrut să se scuze pentru neînţelegerea survenită. Foarte prevenitor, a întrebat-o dacă nu cumva acolo la subsol este prea frig. Apoi a început o conversaţie degajată, foarte pe placul francezilor, dar mai ales al franţuzoaicelor. O vorbă de spirit, o vagă încercare de flirt şi ici-colo câte o bârfeală. Doamna mai să uite că se află la închisoare.

A făcut o greşeală. A zăpăcit-o conversaţia agreabilă şi curtenia anchetatorului. O clipă nu s-a controlat şi a lăsat să-i scape mărturisirea că Paul este iubitul ei. Bleicher era un psiholog excepţional şi ştia să speculeze atuurile pe care punea mâna în mod atât de subtil, încât putea să prindă în cursă chiar şi pe omul cel mai experimentat, iar doamna Bouffet nu era o profesionista.

A întrebat-o doar aşa, ca să nu lâncezească conversaţia, dacă doamna bănuieşte cumva cine a trădat-o. Ea nu bănuia pe nimeni. A făcut pe misteriosul, a stat pe gânduri, neştiind dacă de fapt se cuvine să-i trădeze un asemenea secret, dar, în cele din urmă, s-a hotărât şi, cu aerul cavalerului căruia îi este neplăcut să producă o supărare unei femei, i-a mărturisit că cel care a trădat-o este Paul. îl ţine la arest de câteva zile. Poliţia l-a ridicat

dintr-un hotel din Caen, unde trăsese împreună cu o fetişcană. Bleicher, cu mâna dusă la frunte, făcea eforturi să-şi amintească numele rivalei, ceea ce îi era, chipurile, cu neputinţă. În sfârşit, de fapt, n-are nicio importanţă, esenţialul este că la interogatoriu Paul o dat toată vina pe doamna

— Ţ Bouffet. De aceea au fost nevoiţi s-o aresteze.

Jocul lui Hugo Bleicher este foarte rafinat. Din nou îi oferă doamnei Bouffet, ca pe nişte bomboane, câteva din informaţiile pe care le are despre organizaţia ei de spionaj, lăsând-o să creadă că ştie totul de la Paul. Bineînţeles, nu pomeneşte niciun cuvânt despre faptul că în urmă cu câteva ore a citit aceste date chiar în locuinţa ei din rue Balzac. Apoi tace şi ascultă.

Doamna Bouffet nu s-a mai putut stăpâni. Furia i-a întunecat raţiunea. A uitat că este arestată şi se află la un interogatoriu. Nu vrea decât să se răzbune pe acest blestemat de Paul, care a trădat-o de două ori. O dată ca femeie şi a doua oară ca agentă a serviciului secret. Bleicher ascultă; nici prin cap nu-i trece să întocmească vreun proces-verbal. Ştie că, dacă ar face-o, ar putea strica totul. Acum joacă rohd unui om dezinteresat care ascultă spovedania unei femei înşelate şi, după figura lui, s-ar putea zice că e gata să jure că până la moarte nu va trăda niciun cuvânt din ceea ce aude.

Şeful organizaţiei de spionaj este un înalt ofiţer. Locuieşte la Paris. A venit din Anglia. Nimeni nu-l cunoaşte. Niciunul dintre agenţi nu I-a văzut vreodată. Numai colaboratorii săi cei mai apropiaţi ştiu că numele lui este Valenty.

La Paris există şi un post de emisiune secret. Radiotelegrafistul transmite informaţiile la Londra. Valenty a fost de curând acolo, doamna Bouffet este sigură de acest lucru. Paul a fost printre cei care s-au ocupat de semnalizare atunci când avionul care, l-a adus înapoi urma să aterizeze într-un loc dinainte stabilit. Trecerea

clandestină în Anglia se face cu ajutorul unor avioane de tip „Lysander*, care pot ateriza şi într-o luncă şi nu au nevoie de un teren special. Organizaţia lucrează de un an şi are oameni răspândiţi în întreaga Franţă, nu numai ofiţeri care au reuşit să evadeze din lagărele de prizonieri, dar şi englezi şi francezi veniţi cu avionul de la Londra. Valenty a fost de mai multe ori în Axnglia. Paul urmează să vină la Cherbourg cu trenul de 15, 30. Când? Nu ştie precis. În una din primele zile ale lunii. Dar acum nu va mai veni, căci e arestat. Şi foarte bine că a păţit-o. S-a făcut vinovat de trădare şi pentru asta trebuie să plătească.

La despărţire, Hugo Bleicher, foarte respectuos, a mai întrebat-o pe doamnă dacă nu poate face ceva pentru ea. l-a oferit toate ţigările pe care le avea la el şi apoi a dat ordin să fie condusă în celula rece de la subsol. El s-a dus la hotel, unde a dormit liniştit până dimineaţa. Niciodată nu şi-ar fi închipuit că o anchetă poate fi un lucru atât de simplu. Spioana a răspuns la întrebări ca un elev sârguincios la şcoală.

Germanii erau mari meşteri în organizarea vânătorilor de oameni. În acele zile au dat dispoziţie să li se trimită la Cherbourg forţe poliţieneşti din toate localităţile din împrejurimi. Au ocupat toate străzile cu agenţi de-ai lor. Căpitanul Borchers a trimis la Paris o informare cu privire 3 a desfăşurarea anchetei, oferindu-le şefilor săi posibilitatea ca pentru prima oară să se ridice cât de cât în ochii amiralului Canaris şi ai influentului lui concurent, Heydrich. De aceea i-au dat neînsemnatului căpitan mână liberă în acţiunea întreprinsă.

Între comandamentul poliţiei secrete şi gară, geni ştii au întins cabluri telefonice. Fiecare om are o sarcină precisă, străzile din jurul gării sunt blocate, de parcă ar trebui să sosească nu un singur luptător francez din Rezistenţă, ci cel puţin o sută de partizani. Beţivanul Emile îşi face apariţia cu o pălărie tare de zile mari pe cap şi cu

mustăţile lui de morsă pieptănate cu grijă. El are astăzi rolul principal. Nicicând nu s-a mai simţit şi nici n-o să se mai simtă o persoană atât de importantă. Când Paul va coborî din tren şi va păşi pe peron, va începe misiunea lui Emile. Se va duce la el, îi va spune bun sosit ca unui vechi prieten şi îl va bate* voios pe umăr. Acesta va fi semnalul.

Totul este pregătit. Copoi în civil păzesc fiecare metru pătrat din jurul gării. Dar Paul n-a venit. Şi a doua zi, la ora 15, 30, au aşteptat degeaba. Căpitanul Borchers începe să se îndoiască de adevărul spuselor frumoasei parfumate. Se gândeşte că poate doamna Bouffet este cea care i-a dus pe ci de nas, şi nu invers. Dar Hugo Bleicher era un excelent cunoscător de oameni. El era convins că doamna nu minţise. Femeia care se simte jignită de o rivală spune tot ce ştie şi în momentele acelea nu este în stare să se gândească să întindă o eventuală cursă.

Paul a venit în ziua de 3 noiembrie. Nu este prea înalt, e corpolent, un tip clasic de francez din Bretagne, cu o bască şi scurtă de piele, brun, cu mustăţi. Cu pas legănat s-a îndreptat spre ieşire. Emile, cu pălăria lui de zile mari, i-a ieşit în întâmpinare. Paul părea cam surprins; se întreba, desigur, de unde a picat bărbatul acesta pe care nici nu-l cunoştea ca lumea şi de ce îl priveşte de parcă pe el l-ar aştepta. I-a întins mâna. Emile l-a bătut prieteneşte pe umăr. Agenţii Gestapoului au aşteptat ca cei doi să iasă din clădirea gării. Când au trecut pe lângă maşina poliţiei, care staţiona lângă trotuar, asupra lor s-au năpustit nişte bărbaţi în civil şi le-au pus cătuşele la amândoi. Emile a protestat vehement. Paul era mirat, dar apoi şi-a încleştat maxilarele. Maşina i-a dus la Citadelă.

Lui Paul nu i-a spus nimeni niciun cuvânt, nu i-au pus nicio întrebare. L-au închis singur într-o celulă şi l-au lăsat chinuit de gânduri. Aceasta făcea parte din pregătirea psihologică în vederea surprizei care-l aştepta la noapte. Între timp, Gestapoul i-a arestat pe toţi cei 21 de agenţi din regiune. îi urmăriseră zi de zi şi n-au aşteptat decât

ordinul de arestare. Pescarul din Barfleur şi fiicele lui şi-au adus şi ei tributul de suferinţă pentru trăncăneala doamnei Bouffet. Seara, înainte de interogatoriul lui Paul, căpitanul Borchers a putut raporta şefului lui de la Paris: Acţiunea s-a încheiat la ora 20. Toţi suspecţii au fost arestaţi.

Bleicher încearcă şi cu Paul vechiul lui truc. Începe o conversaţie amicală, vorbeşte de „ăia mari”. Habar n-au cât riscă oamenii obişnuiţi. Apoi, lăsând să se vadă cât de neplăcut îi este acest lucru, întrucât ştie că îl va răni, îi dezvăluie lui Paul că l-a trădat o oarecare doamnă Bouffet. Dumnezeu ştie ce o fi împins-o să facă aşa ceva.

În loc să-l asculte Bleicher pe Paul Kiffer, Kiffer îl ascultă pe el cum se destăinuie. Organizaţia asta de spionaj le face mari necazuri. Trebuie să afle cine este şeful ei, şi o va afla cu orice preţ. Totuşi, ar vrea să-i facă domnului Kiffer o propunere ca între colegi. Dacă el, subofiţer de rând al poliţiei secrete, adică al unei organizaţii militare, nu reuşeşte să-l descopere pe conducătorul organizaţiei, problema cade în mâinile concurenţei, respectiv ale Gestapoului. Domnul Kiffer ştie, desigur, că agenţii Gestapoului au nişte metode cam brutale. Cu aceştia nu mai poate fi vorba de discutarea vreunor condiţii.

Aceasta a fost introducerea şi, în oarecare măsură, o manevră de intimidare. Imediat după aceea, Hugo Bleicher i-a propus lui Paul o înţelegere amicală. Le garantează, lui personal şi şefului organizaţiei, că nu vor ajunge nici în mâinile Gestapoului, nici într-un lagăr de concentrare. nici în faţa tribunalului militar, deşi în mod normal pentru spionaj se dă pedeapsa cu moartea, iar pentru port ilegal de armă, de asemenea. Domnul Kiffer este deci de două ori un om mort. Dar, dacă vor cădea la o înţelegere şi el îi va spune cine este şeful organizaţiei de spionaj şi unde poate fi găsit, îi garantează că amândoi se vor bucura de tratamentul prizonierilor de război obişnuiţi şi vor fi trimişi într-un lagăr militar, unde vor rămâne până la sfârşitul

războiului.

Nu era o ofertă lipsită de interes dacă s-ar fi putut avea încredere în ea, dar Paul Kiffer nu era un novice. Avea 35 de ani, a fost subofiţer în aviaţia franceză şi câştigase mai multe distincţii. Când a fost arestat, asupra lui s-a găsit un pachet de bani şi un pistol. Ştia ce-l aşteaptă. Dar un lucru era cert: nu poate trăda ceea ce nu ştie; în zori, după ce s-a gândit îndelung, i-a spus lui Bleicher că-i acceptă condiţiile, subliniind că are încredere că îşi va ţine promisiunea, şi a declarat că numele şefului este Valenty, că locuieşte la Paris, dar nu ştie unde. Urma să se întâlnească cu el în ziua de 11, 12 sau 13 noiembrie, în staţia de metro Place de POpera. Era una din acele întâlniri care au loc regulat şi la care şeful vine de obicei personal.

Oricine poate bănui că Paul Kiffer nu a avut intenţia să trădeze. A vrut să câştige timp ca să-l poată avertiza pe Valenty, să se poată gândi între timp la o posibilitate de a-şi recăpăta libertatea sau măcar de a informa organizaţia despre pericolul care o ameninţă. Până acum nu a trădat încă pe nimeni şi nimic. Era în avantaj şi spera că va reuşi să supravieţuiască acestei tragedii. Nici asigurarea că el şi şeful vor fi consideraţi prizonieri de război nu era de lepădat, cu condiţia ca germanii să se ţină de cuvânt Anchetatorul pare un om în care te poţi încrede.

Mai bine zece prizonieri de război decât un singur agent mort. Era un calcul înţelept, dar trebuia pusă în gardă organizaţia „Interallied. Acesta era acum ţelul principal al lui Paul. A început să lucreze în această direcţie în ziua de 5 noiembrie 1941, la ora 22, într-un compartiment special din Nordexpres. Hugo Bleicher l-a legat cu un lanţ, ca pe un căţel, iar căpitanul Borchers ţinea pistolul pregătit. Era un drum lung. Ducea spre nesiguranţă. Va reuşi sau nu?

Germanii aveau obiceiul să dea nume conspirative chiar şi celei mai neînsemnate acţiuni. Întâlnirea lui Paul

cu şeful, Valenty, care urma să aibă loc în Place de POpera, a fost botezată „Balul de la Operă666. Acţiunea a fost pregătită cu minuţiozitate, ca o scenă dintr-un mare film. Toată piaţa din faţa Operei a fost ocupată de agenţi secreţi, soldaţi în civil, jandarmi şi fete de la cazinoul ofiţerilor. Fiecare din ei urma să joace un rol precis, fiecare trebuia să supravegheze câţiva metri de teren şi toţi împreună trebuiau să constituie o garanţie că Paul şi şeful lui, Valenty, nu vor dispărea.

Dar regizorul nu i-a pus la socoteală pe francezi. Între orele unu şi două, în locul în care era fixată întâlnirea lui Paul, torente de oameni se revărsau din metrou. Supraveghetorii se împiedicau unul de altul, nu se puteau vedea şi astfel pierdeau legătura. Paul Kiffer mergea în sus şi-n jos pe un drum dinainte stabilit şi nu se deosebea cu nimic de oricare om din mulţime. Poate era puţin mai palid decât ceilalţi.

În prima zi, şeful n-a venit Germanii au închis bâlciul şi companiei i s-a dat liber pentru a preda costumele, întrucât a doua zi figuranţii urmau să se prezinte din nou. Paul a dispărut în dosul porţilor închisorii. A doua zi, scena s-a repetat, cu deosebirea că Paul a scăpat deodată de sub supraveghere şi a coborât pe scările metroului. Semnalele dinainte stabilite au intrat în funcţiune şi câţiva copoi s-au luat după el. Paul s-a amestecat printre oameni de parcă ar fi căutat pe cineva. Apoi a simţit că doi bărbaţi se află în spatele lui. S-a oprit.

— Mi s-a părut că l-am văzut, dar m-am înşelat.

A treia zi, acţiunea s-a sfârşit în acelaşi fel. Paul n-a rezistat încordării. Socotise că va reuşi să se piardă în mulţime şi de aceea a spus că această întâlnire ar fi fost fixată aici, un loc atât de frecventat. Şi-a greşit socotelile. Germanii îşi mobilizaseră toate forţele pentru ca deţinutul să nu le poată scăpa printre degete. Interesul pe care-l prezenta Paul Kiffer pentru ei era cât se poate de mare, căci el trebuia să-i conducă pe urmele organizaţiei.

Închisoarea „Cherche Midi” era pentru Paul ceea ce este balaurul pentru copii. Nu mai credea că va scăpa vreodată. Dar îşi spunea că, orice ar fi, trebuie să-l înştiinţeze pe şef. La urma-urmei, conducerea îşi va da seama că s-a întâmplat ceva când va vedea că între 10 şi 15 ale lunii nu vine la întâlnirea obişnuită pentru a primi noi instrucţiuni. Paul îşi pierduse optimismul. După o săptămână, nervii îi erau complet zdruncinaţi.

Hugo Bleicher avea nişte idei cu totul ieşite din comun. Era un foarte bun. cunoscător al firii omeneşti şi, când şi-a dat seama în ce stare se află Kiffer, a început să-i aplice tratamentul. Avea o metodă cu totul personală. Joi seara a intrat în celula lui Paul. Din uşă a început să-i zâmbească, i-a strâns mâna; se comporta ca într-un salon. Apoi l-a invitat la cină. Bineînţeles, afară, în oraş. Pentru Paul, asta a fost ca un şoc. Din celula lugrubă a vechii închisori s-a trezit într-un local superb, în apropiere de Madeleine.

Era, desigur, o extravaganţă. Aici domnea un lux exorbitant – canapele de pluş, sfeşnice de argint şi tacâmuri aşijderea. Serviciul era exemplar şi în tot localul existau numai patru mese – Ca la o masă de duminică la o bunică bogată. De undeva se auzeau acordurile în surdină ale unei fugi de Bach. I-a primit chiar patroana, îmbrăcată într-o rochie neagră de mătase cu dantelă. Paul Kiffer, deţinutul de la „Cherche Midi” 1, s-a înclinat, iar subofiţerul Hugo Bleicher din poliţia secretă i-a sărutat mâna. Căpitanul Borchers la fel. Erau, desigur, cunoştinţe bune.

Au început cu un apetitiv, ca înainte de război, apoi au servit stridii şi şampanie, clapon umplut cu castane şi vin vechi de Bordeaux, tort, coniac, cafea şi la sfârşit fructe. Pentru Paul, care se obişnuise cu mizerabila zeamă de cartofi din închisoare, era ca un salt direct într-o lume de basm. Bleicher nu investea în prizonierul său băuturi fine şi ambianţă ademenitoare degeaba. În calculele lui

intrau impresia produsă de eleganţa strălucitoare a localului, precum şi contrastul dintre mediul de aici şi cel din închisoare şi aştepta efectul. Paul s-a ameţit. Era firesc; după atâtea zile de post, rezistenţa îi era slăbită.

Nimeni n-a pomenit vreun cuvânt despre treburile lor. Au vorbit despre Paris, despre femei şi despre multe altele. Paul pândea, aştepta să vadă cine şi ce îi va oferi. Ştia foarte bine că n-au venit aici ca să se amuze. Căpitanul Borchers a adus vorba despre cutiile poştale şi Bleicher a continuat. A recurs din nou la cunoscutele sale manevre, de care sunt capabili numai nişte psihologi cu experienţă. Vorbea despre predarea informaţiilor prin intermediul cutiilor poştale cu un aer de parcă ar fi fost perfect informat în această privinţă. Nu punea întrebări, nu încerca să afle nimic de la Paul. Ascultându-l cum vorbeşte, ţi-ai fi putut închipui că ştie totul la fel de bine ca şi acesta. După aceea a venit cu o propunere. Dar, în împrejurările date, era un ordin exprimat într-o formă politicoasă.

Paul să-i trimită lui Valenty un mesaj: a găsit o nouă legătură pentru Anglia, respectiv un pescar care are aprobare să pescuiască în regiunea insulelor normande. Dar pentru a transmite informaţiile, el cere o sumă fabuloasă. O sută de mii de franci. De aceea, Paul ţine să discute problema direct cu şeful şi vrea să se întâlnească cu el.

În sufletul prizonierului a licărit pentru o clipă speranţa. Să caute să strecoare un avertisment în mesaj; dar cum să-i atragă lui Valenty atenţia că este o cursă dacă nu s-au înţeles asupra unor semne pentru o asemenea eventualitate I Chelnerul a adus toc şi hârtie. Bleicher a redactat textul mesajului. Căpitanul Borchers l-a controlat. A fost de acord. Paul a început să scrie încet. N-a putut pune nicio virgulă în plus, căci era urmărit de amândoi. A mai scris mesajul o dată, spunând că trebuie să-l predea în două locuri diferite. Aşa fusese stabilit. Dar nici în cel de-al

doilea text n-a reuşit să strecoare vreun avertisment.

Lui Bleicher nu-i scăpa nimic din vedere. Până acum s-a comportat de parcă ar fi ştiut precis unde sunt plasate cutiile poştale. Acum a întins pe masă harta Parisului şi a început să se sfătuiască cu Kiffer pentru a alege cutia poştală la care ar putea ajunge cel mai rapid. Vor pleca Imediat acolo. Paul s-a gândit puţin, apoi a început să arate cu degetul pe plan, iar Bleicher şi Borchers, fără să scoată un cuvânt, au aflat că în clădirea şcolii de limbi străine Berlitz din rue de la Michodiere numărul 9 se află o cutie moartă.

Au urcat într-o maşină şi au oprit la al doilea colţ. Hugo Bleicher a rămas la volan. Paul şi căpitanul au coborât, După aceea, prizonierul a mers singur pe trotuar până la casa cu numărul 9; în urma lui venea un civil. Când au luat-o după colţ, a pornit şi Bleicher după ei.

Kiffer urcă încet, treaptă cu treaptă, până la etajul patru. Trebuie să arunce scrisoarea în cutia poştală a apartamentului 281. A doua zi va primi răspunsul în acelaşi loc. Fiecare agent îşi are semnul lui de recunoaştere. Paul va trebui să bată de două ori repede şi a treia oară să vâre cheia în broască. După aceea, o persoană necunoscută şi nevăzută îi va strecura răspunsul prin uşa întredeschisă.

Creierul lui Paul lucrează febril. Se află în centrul Parisului. În jurul lui, pretutindeni, trăiesc oameni. Dar pe scări în urma lui urcă cei ce-l păzesc. Cum să dea de ştire, cum să ceară ajutor? Să ciocane altfel? De trei ori, de patru ori? Dar dacă este semnalul altui agent? Va primi mesajul destinat altuia şi în plus îl va şi trăda. Paul **s-a** oprit pe palier şi se gândeşte. Ar putea s-o ia la fugă pe scări în sus. Casa are şase etaje; poate ar reuşi să se strecoare pe acoperiş şi, pătrunzând în altă casă, să fugă. Nu şi-a terminat gândul. Fără să spună un cuvânt, Hugo Bleicher i-a luat-o înainte pe scări şi a urcat până la etajul cinci. I-a fost barat şi acest drum spre libertate. Parcă

germanul i-ar fi ghicit gândul.

A doua cutie este la „Cafe la Palette”, pe bulevardul Montparnasse. Paul trebuie să intre singur înăuntru. Bleicher telefonează să i se trimită întăriri. Cafeneaua este aglomerată înainte de prânz. Numai el şi Borchers nu l-ar fi putut păzi pe Paul. Toate ieşirile trebuie ocupate, iar prizonierul trebuie urmărit pas cu pas în interiorul cafenelei.

Paul a intrat şi s-a aşezat la o masă. Pare chinuit. Dacă l-ar vedea cineva care îl cunoaşte, ar spune că este grav bolnav şi că trebuie să stea la pat. Şi-a comandat un pernod. Aruncă o privire iscoditoare prin local. Este convins că la această oră trebuie să fie şi vreun cunoscut de-al său pe acolo. I-ar face un semn în aşa fel încât supraveghetorii lui să nu bage de seamă. Paul nu ştie decât de Borchers şi de Bleicher. Nu bănuieşte că perechea de îndrăgostiţi de la masa alăturată sunt tot nişte copoi, că bărbatul de la bar nu citeşte ziarul, ci îi urmăreşte fiecare mişcare, că un agent păzeşte uşa dinspre bucătărie, iar altul uşa ce dă spre bulevardul Montparnasse.

S-a hotărât. S-a sculat. Se duce să predea scrisoarea. Îşi pune toate speranţele în această ultimă posibilitate. Cutia moartă este o femeie vie – doamna Gaby. O găseşte la subsol, la garderoba de la toaletă, unde este imperiul ei. În faţa tejghelei garderobei este un coridor îngust cu un telefon automat şi toaleta – la stânga DOAMNE, iar la dreapta DOMNI.

Paul coboară cele opt trepte cât poate de încet, fiindcă vrea mai întâi să cerceteze terenul. Doamna Gaby stă pe un scăunel şi s-ar parca că nu observă nimic din ce se petrece în jurul ei. Prizonierul se opreşte în faţa tejghelei. Îi dă garderobierei plicul. Tocmai se pregăteşte să-i şoptească câteva cuvinte de avertizare. Dar aude paşi venind de sus. Întoarce capul. Hugo Bleicher coboară în grabă, se duce direct la telefon şi, stând astfel la mai puţin

de doi metri de garderobieră şi de Paul, formează un număr de telefon. Paul Kiffer ştie că ascultă şi nu-l pierde din ociii. Îşi dă seama că a pierdut definitiv şi se întoarce sus la cafeaua pe care încă n-o terminase.

După atâtea insuccese, totul îi este indiferent. Noaptea petrecută în închisoare l-a făcut complet apatic. A doua zi reacţionează ca un automat. Când este întrebat, răspunde, când nu vor nimic de la el, tace. La ora stabilită urcă scările la şcoala Berlitz şi bate la uşa apartamentului 281. Nu deschide nimeni. Nu a bătut cum trebuia? A încurcat semnalul? Mai încearcă o dată. Tot nimic. Nu e nimeni în apartament. Nici la „Cafe la Palette", la garderobieră, nu găseşte niciun mesaj. Paul începe să spere că tovarăşii lui au aflat, poate, ceva.

După-amiază, deţinutul trebuia să se ducă din nou la cafenea. Dar nu puteau să meargă mereu împreună, fiindcă trei bărbaţi într-o maşină la o oră când circulaţia pe străzi este interzisă ar fi atras prea mult atenţia. Dacă Paul Kiffer ar fi fost văzut în această societate, totul ar fi fost pierdut De aceea, Borchers a luat toate măsurile necesare ca să închidă complet porţiunea din jurul cafenelei; când se aflau la o distanţă de câteva străzi de cafenea, Paul a coborât şi a fost lăsat să se îndrepte spre local, în aparenţă liber.

Deţinutul a intrat în „La Palette" exact la ora două după amiaza. La două şi un sfert trebuia să fie în subsol, la garderobă. La ora 2 şi 17 minute a ieşit din nou în stradă. Are scrisoarea în buzunar. Merge pe trotuar. Este convins că nu l-a văzut nimeni când doamna Gaby i-a dat plicul. Ar putea să-l ascundă. Dar unde să-l arunce. Cum să scape de el?

Bleicher, care îl aştepta la colţ, l-a salutat aşa cum saluţi un vechi cunoscut pe care-l reîntâlneşti după mulţi ani. L-a bătut pe tunar, fiindcă era deja informat că are scrisoarea. Unul din oamenii lui a intrat în W.C. exact în momentul când Paul se afla în faţa tejghelei garderobierei.

Germanii au pregătit acţiunea minut cu minut.

„Întâlnirea imposibila. Du-te imediat la Granrille. Recrutează-l cu orice preţ pe pescar. Să se pregătească de drum pentru 25 noiembrie. Tu să te întorci la Paris la 20 noiembrie. Vei primi noi instrucţiuni şi bani pentru pescar. Acţiunea este foarte importantă. Valenty 4.

Este ora 20 şi 45 de minute. În faţa cafenelei „La Palette" a oprit o maşină. Ultimii clienţi părăsesc grăbiţi localul. După ora 21, la Paris circulaţia pe străzi este interzisă. Ultima care iese din cafenea este, fireşte, garderobiera.

— Un moment, doamnă!

Au urcat-o în maşină şi au transportat-o la comandamentul general al – poliţiei secrete, care-şi avea sediul în hotelul „Eduard al VII-lea". Doamnei Gaby, pe numele ei întreg Gabrielle Giraldon, nu-i este teamă de germani. Ea n-a făcut nimic interzis. Habar n-are de spionaj. Acum opt luni a venit la ea un străin, pare-se un polonez, şi a rugat-o să-i facă un serviciu. îi vor da nişte scrisori pe care ea să le predea destinatarilor. Pentru asta i se va plăti. De ce n-ar fi făcut-o? Pe ea n-o dau banii afară din casă. Polonezul i-a spus că este vorba de comerţ la negru şi de aceea trebuie să fie prudentă la predarea scrisorilor. Toţi polonezii ăştia se ocupă cu comerţul la negru şi de ce nu l-ar fi crezut?

Hugo Bleicher a încercat toate şiretlicurile pe care le cunoştea. Dar n-a reuşit să scoată nimic de la doamna Gaby. Ştia numai câteva nume. Şi-a amintit că le-a citit pe plicuri. În cea mai mare parte erau nume conspirative. Unul dintre ele era „Orsival".

— E cel care a predat astăzi după-amiază o scrisoare pentru Paul.

— Cum arăta?

— Nu prea înalt, brun, de vreo treizeci şi ceva de ani. Poartă o mustaţă mică; e un om obişnuit.

— Nu ştii pe unde ar putea să locuiască?

— Păi pe unde stau toţi polonezii. S-au oploşit pe lângă gara Montp arnasse.

Germanilor nu le-a reuşit acţiunea, de aceea au ales singura cale posibilă. L-au lăsat pe Paul Kiffer liber. A fost aruncat ca o momeală vie pentru a fi prinsă în plasă organizaţia „Interallie”. Erau siguri că mai devreme sau mai târziu Paul va încerca să intre în legătură cu şeful.

Agenţii puşi să-l urmărească nu aveau o misiune uşoară. Paul Kiffer cutreiera Parisul în lung şi-n lat, de parcă era prima oară când făcea cunoştinţă cu oraşul. Din când în când se întâlnea cu câte cineva şi schimba câteva cuvinte. Dar niciuna din aceste urme nu a dus nicăieri. Într-o după-amiază a intrat, în sfârşit, în cafeneaua „Au Prin temps”. Avea o întâlnire. Cel care-l urmărea a comunicat la centrală. Într-un sfert de oră, germanii au ocupat nu numai cafeneaua, dar şi împrejurimile.

La ora 16 fix a apărut un bărbat cu pălărie şi cu gulerul pardesiului ridicat. Nimeni n-a observat când şi de unde a venit. Paul a stat o clipă de vorbă cu el. Apoi necunoscutul a dispărut aşa cum a venit, fără să-l observe nimeni. Dar deţinutul eliberat nu s-a mişcat de la locul lui; desigur că mai aştepta ceva. După o oră, Orsival a apărut din nou. S-a aşezat iar la masa lui Paul şi şi-a comandat o cafea.

De masa lor se apropie discret din toate părţile mai mulţi bărbaţi, având fiecare pistolul pregătit în buzunar.

— Poliţia germană, sunteţi arestaţi!

S-a mai uitat o dată în jurul lui şi, când a văzut că este încercuit şi nu există nicio şansă să scape, s-a predat. Li s-au pus cătuşe şi lui şi lui Paul, care era foarte surprins de această întâmplare.

Părerile specialiştilor asupra fazei următoare a cazului „Pisica falsă” sunt contradictorii. Nici la procesul care a avut loc ulterior, adevărul n-a ieşit la iveală în întregime. Important era rezultatul, şi nu calea pe care s-a ajuns la el. După o primă versiune, Orsival şi Paul ar fi fost

închişi în aceeaşi celulă. Într-o seară, Bleicher a venit cu o geantă plină cu sticle de coniac. Cei doi s-au îmbătat turtă. Cu acest prilej, Paul a reuşit să smulgă de la Orsival adresa lui Valenty, pe care i-a dat-o lui Bleicher. E greu de crezut că acesta e adevărul. Oricine, chiar şi agentul cel mai puţin abil, ar fi mirosit capcana atunci când li s-a adus în celula închisorii, în loc de o găleată cu apă, câteva sticle cu cel mai fin coniac.

Mai veridică este versiunea potrivit căreia în celulă ar fi fost montat un microfon. Şi, oricât ar fi fost de prudenţi, nu este exclus ca, până la urmă, unul dintre deţinuţi să fi vorbit mai mult decât trebuia. Indiferent cum, adevărul e că au aflat adresa. Hugo Bleicher şi şeful lui ştiau acum că Valenty se numeşte Armand Borni şi că locuieşte în Montmartre, Villa Leandre numărul 8.

Subofiţerul Bleicher s-a întors de la închisoare la unu şi jumătate noaptea, având în mână un bileţel cu adresa misteriosului şef al organizaţiei „Interallie”, cunoscut de întreaga Europă pentru calităţile lui remarcabile de agent, i-a anunţat şefului său descoperirea făcută, iar şeful a telefonat să i se trimită detaşamentele pregătite. Pentru o vânătoare atât de importantă, toată lumea este pusă în mişcare. Repede, planul Parisului! Care este strada? Cunoaşte cineva Montmartre? Pătratul H 18. Aici.

La ora aceasta, oraşul este pustiu. Francezii n-au voie să circule noaptea, iar germanii nu sunt nici ei amatori de plimbări nocturne. Deşi la Paris întunericul nu este prea periculos pentru ei, la fiecare pas întâlneşti o patrulă militară. Şoferul coteşte pe rue Lamarck, după aceea, urcând o mare serpentină, o ia pe Avenue Junot şi apoi, sus, în Montmartre. S-au oprit pe rue Gabrielle.

Trebuie să se apropie de locul suspect cu băgare de seamă, cu discreţie. De aceea îşi continuă drumul pe jos. Pe străzile întunecate nu se vede nici la doi paşi. Abia după un timp descoperă la un colţ de stradă tăbliţa pe care scrie Villa Leandre.

E mai curând o ulicioară decât o stradă şi este şi înfundată. De o parte şi de alta a străzii sunt vreo cinci-şase căsuţe-vilă cu un singur etaj şi cu mansardă şi o grădiniţă în faţă. Casele nu au ieşire prin spate. Strada urcă în pantă, iar de partea cealaltă este o râpă. Căsuţa nu poate fi înconjurată. N-au ce face, în spatele ei nu pot fi postaţi agenţi care s-o ţină sub observaţie. O căsuţă obişnuită pe o stradă liniştită, uitată de lume. Se întorc la maşină.

Îşi pregătesc planul de atac. Vor porni odată cu ivirea zorilor. La ora cinci, detaşamentul de atac al poliţiei secrete de campanie, grupa 324, e gata de acţiune. În holul hotelului „Eduard al V II-lea”, germanii primesc ultimele instrucţiuni. La ora şase şi un sfert, maşinile opresc la colţul străzii Villa Leandre. Hugo Bleicher se îndreaptă. grăbit spre poarta cu numărul 8. Apasă pe sonerie. Tăcere. Vreme îndelungată nu se aude nicio mişcare. Toţi aşteaptă încordaţi.

Apoi, undeva, în spatele unei ferestre a apărut o geană de lumină. Uşa s-a deschis încetişor. Scârţâie. În prag a apărut un omuleţ în pijama. E un spaniol, profesor de pian. Locuieşte în vilă împreună cu soţia şi două fiice. Nu cunoaşte niciun monsieur Aim and sau Valenty. De când e n-a auzit acest nume şi doar locuieşte aici de treizeci de ani.

Pe străduţa liniştită, unde toată lumea se cunoaşte, germanii veniţi la o oră atât de matinală au atras, bineînţeles, atenţia. Oamenii deschid cu prudenţă ferestrele şi se uită afară. Maşini, uniforme, civili, aspra limbă germană. Sunt soldaţi. Se aud ordine. Sudălmi. Hugo Bleicher îşi trimite oamenii să cerceteze vila pe dinăuntru. N-au găsit nimic şi pe nimeni. Apoi cineva a dat roată vilei vecine şi a descoperit că are numărul 8 a.

Uşa a deschis-o o fetişcană în capot. În spatele ei era o femeie care-şi aruncase tin pled pe umeri. Madame Blavette şi fiica ei. Amândouă privesc mirate, fără să

scoată un cuvânt, la bărbaţii în civil şi în uniforme. Au intrat în hol, au umplut coridorul.

— Unde este Armand Borni?

— Sus. Trebuia să sunaţi la cealaltă sonerie.

Hugo Bleicher se repede pe scări, ajunge primul sus şi bate la uşă. Urmează o clipă de tăcere. Încearcă clanţa… Uşa se deschide. Năvăleşte înăuntru. În mijlocul încăperii, un bărbat, într-un elegant halat de casă, stă cu mâinile încrucişate pe piept, aşteptând parcă. Zâmbeşte când vede ţevile revolverelor îndreptate asupra lui. Scena pare decupată dintr-un film. Cel prins se comportă de parcă totul s-ar desfăşura potrivit unui program dinainte stabilit.

— Monsieur Borni?

— Da, domnule.

— Valenty?

— Da, domnule.

— Numele adevărat?

— Roman Czerniawski, căpitan de stat-major al armatei poloneze. Rog să fiu tratat potrivit gradului meu de ofiţer.

Stau unul în faţa celuilalt şi cu greu s-ar putea spune care este învingătorul şi care învinsul.

Conducătorul organizaţiei „Interallie” are un birou aranjat cu gust. Tablouri de valoare, covoare persane, mobilă de calitate, o bibliotecă masivă. Unul din pereţii încăperii este acoperit cu o perdea. Căpitanul Borchers o dă la o parte ca să vadă ce se ascunde în spatele ei. Un pat dublu, în care e culcată o femeie acoperită cu plapuma peste cap.

— Numele dumneavoastră?

— Renée Borni.

— Îmbrăcaţi-vă, veniţi cu noi 1

Armand a refuzat să facă vreo declaraţie şi nici la închisoare n-a vorbit. Dar Hugo Bleicher ştia destule şi fără mărturisirile lui. În biroul lui Valenty s-au descoperit atâtea documente, încât pe baza lor puteau fi imediat

arestaţi jumătate din numărul membrilor organizaţiei. În munca de conducere a grupei, Armand procedase ca un diletant. Avea şi un jurnal în care îşi notase acţiunile şi adresele agenţilor. O altă sursă bogată de informaţii a constituit-o Renée Borni. Era o provincială prostuţă şi poate nici nu şi-a dat seama ce face.

Când Hugo Bleicher a început să se ocupe de ea cu metoda lui verificată de cavaler şi om de lume, fără să fie nevoie să recurgă la niciun şiretlic şi fără ca măcar să-i pună vreo întrebare, ea s-a pus pe trăncănit ca o mahalagioaică în piaţă, fericită că are prilejul să strălucească prin cunoştinţele ei. A venit vorba despre locatarii casei lor. Imediat a spus că nu locuiesc singuri. Sus la mansardă mai sunt doi chiriaşi, Gaston şi François. Au acolo un post emiţător. Când au auzit zgomot în stradă, s-au uitat pe geam ca să vadă ce se întâmplă, apoi şi-au făcut repede o frânghie din cearşafuri şi prosoape şi, pe fereastră, s-au lăsat jos în grădină. Acum trebuie să fie departe.

Hugo Bleicher şi-a dat seama că a făcut o greşeală. A uitat să dea ordin să se percheziţioneze imediat toată casa. Acum dă fuga cu oamenii săi sus şi sparge uşa încuiată a mansardei. Dar n-au găsit decât o cameră goală cu postul emiţător părăsit şi cu o fereastră deschisă, de care atârna frânghia improvizată. Cei doi radiotelegrafişti erau departe.

Armand Borni a fost dus la închisoarea Fresnes. Bleicher şi-a dat seama că încercarea de a-i lua un interogatoriu ar însemna o inutilă pierdere de timp. Cele două femei de la parter, doamna Blavette şi fiica ei, au fost duse la închisoarea de femei La Santé. A reieşit că ele habar n-aveau că în casa lor locuieşte şeful unei organizaţii de spionaj având o reţea atât de largă şi de importantă. Erau încredinţate că polonezii fac comerţ la negru.

Conducătorii Abwehrului german şi, mai târziu, şi ofiţerii poliţiei secrete au auzit despre Pisică. Cuvântul La

Chatte apărea în comunicările şi în mesajele pe care reuşeau să le intercepteze din când în când, îl auzeau în emisiunile pentru agenţii din străinătate ale postului de radio Londra. Până acum, nimeni nu ştia dacă La Chatte este un cifru, numele unei organizaţii sau o parolă. Renie Borni, din proprie iniţiativă, i-a asigurat că este o persoană importantă".

Ceea ce a îndemnat-o pe Renée, o tânără în vârstă de 22 de ani, să săvârşească această crimă a fost nu numai mărginirea ei. Se pare că nutrea o ură de moarte împotriva Pisicii, poate fiindcă era conştientă de superioritatea ei. Şi această ură s-a înteţit din momentul în care Armand a fost arestat. El a fost aruncat în închisoare, în timp ce Pisica zburda în libertate. Iar el n-are nicio vină, Pisica a făcut totul. Ea a mers pe teren, ea a strâns informaţii, ea s-a întâlnit cu agenţii.

În biroul lui Armand s-au găsit teancuri întregi de note şi mesaje. Unele nu erau semnate. În locul cifrului, în josul mesajului era desenată o pisică. Hugo Bleicher a făcut repede legătură între diversele fapte şi, pentru a o face pe Renée Borni să se aprindă, a folosit cea mai puternică petardă. Petarda aceasta nu era decât o variantă a şiretlicurilor lui îndelung verificate.

— Ştiţi, domnişoară, cum v-am dat de urmă? Adresa dumneavoastră ne-a fost comunicată printr-un bileţel pe care era desenată o pisică.

Renée a spus tot ce ştia despre organizaţia „Interallie" şi le-a împărtăşit părerile şi bănuielile ei. Era gata să-i însoţească pentru a o prinde chiar acum pe Pisică.

Ziua de marţi 18 noiembrie a început printr-o dimineaţă ceţoasă şi umedă/ Când, pe la ora zece, Pisica a ieşit din casa unei prietene la care înnoptase, a auzit lumea vorbind pe stradă despre o mare razie a Gestapoului în Avenue Junot. Deşi nu şi-a dat scama de pericolul iminent, s. – a hotărât să se întoarcă imediat la locuinţa ei

din rue Corot Avea acasă Un material foarte preţios, pe care trebuia să-l transmită la Londra. De asemenea, într-un sertar avea pregătită o sumă destul de mare de bani. Prietena la care înnoptase şi la care s-a întors acum să-şi ia lucrurile i-a atras atenţia asupra primejdiei care o ameninţa. Dar Pisica nu se temea. Ştia că trebuie să salveze cu orice preţ documentul şi banii, fiindcă fără ei „Interallie* n-ar mai fi putut exista.

Când a urcat scările din Montmartre, a observat pretutindeni, la toate colţurile, grupuri mici de bărbaţi suspecţi. Stăteau de vorbă între ei, ca şi cum n-ar H avut nicio treabă. Nu păreau să fie francezi, deşi îmbrăcămintea lor nu se deosebea de cea a francezilor. Pisica şi-a dat seama că tot cartierul este ocupat. N-avea niciun rost să rişte. S-a întors şi s-a îndreptat spre Piaţa Tertre. Voia să se refugieze în magazinul unui anticar. Dar magazinul anticarului era închis. Nu-i rămânea altceva de făcut decât să se întoarcă. Mathilde Carré a luat o hotărâre riscantă. Singurul drum pe care putea să se întoarcă trecea prin strada pe care locuia. S-a dus direct la ea acasă.

O aşteptau în holul casei. Cel mai scund se numea Tritsch, celălalt Todt. Au oprit-o. I-au cerut să se legitimeze şi i-au spus că este arestată. Apoi a venit o maşină. Pisica s-a urcat. A fost dusă câteva străzi mai încolo. Pe trotuar stătea un bărbat necunoscut îmbrăcat în civil şi lângă el Renée Borni, drapată în cea mai bună blană a ei. Maşina s-a oprit. Bărbatul împreună cu Renée au venit mai aproape. Prietena lui Armand s-a aplecat, s-a uitat în maşină şi a dat afirmativ din cap. Pisica şi-a dat seama că a fost trădată. Rence Borni este cea care a jucat acest rol murdar.

A fost dusă la închisoarea de femei La Santé; i-au notat numai principalele date personale şi după aceea au azvârlit-o într-o celulă sordidă, umedă şi rece. Uşa s-a închis în urma ei. Nu exista clanţă decât pe partea cealaltă. A fost lăsată pradă îndoielilor. N-are niciun rost să supraaprecierii tactica poliţiei secrete germane şi să vrem

să descoperim în acest procedeu o presiune psihologică şi o premeditare. Mathilde Carré a fost aruncată într-o celulă fiindcă Hugo Bleicher şi căpitanul Borchers aveau altă treabă.

O noapte petrecută în nesiguranţă şi în atmosfera înfricoşătoare a vechii închisori, în tovărăşia altor nefericite care trăiseră luni întregi de interogatorii nesfârşite, reprezenta un masaj spiritual, trebuia să servească de handicap la interogatoriul care avea să urmeze. Pisica, obişnuită cu o viaţă fără griji, plină de succese personale, a trecut în acel interval de timp, de seara până dimineaţa, în celula închisorii La Sântă printr-o mare zguduire sufletească. Această singură noapte de veghe şi-a pus amprenta pe întreaga viaţă ulterioară şi pe caracterul Mathildei Carré, poreclită La Chatte.

Pisica se afla în dosul gratiilor. Armand era şi el închis. Rennă Borni însă a rămas liberă, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Era convinsă că este o persoană deosebit de importantă şi de deşteaptă, fiindcă a reuşit să scape cu atâta uşurinţă din încurcătură. Dintre toţi, ca putea da cele mai multe informaţii despre organizaţia „Interalliă6. După cină, la o ceaşcă de cafea, căpitanul Borchers a avut cu ea o discuţie amicală. Renée se lăuda, căci îi făcea plăcere să vadă că persoana ci trezeşte interes.

A început să lucreze cu Armand, luând locul Pisicii. Când. Armand s-a întors de la Londra, a învăţat-o să cifreze, şi Pisica n-a mai avut posibilitatea să cunoască noul cod. De altfel/ poate că Pisica nici n-ar fi fost în stare să înveţe un lucru atât de complicat. Pentru asta trebuia să aibă un dicţionar franco-polonez, din care să extragă în fiecare zi o nouă parolă. Pisica habar n-avea cum trebuie procedat.

În ultimul timp, Armand nu prea era în apele lui. Poate pentru că urma să se mute la Neuilly din cauza postului emiţător. Mal exista un emiţător la un pictor din rue du Faubourg St. Honoré. Cu seninătatea ci naivă,

Rende povestea tot ce ştia. Era foarte mândră de Armand, care era grozav de priceput şi organiza totul. Probabil că nici prin cap nu-i trecea că, tot înşirând vrute şi nevrute, îi sem nează condamnarea la moarte, înfăşurată în blană, Pisica a stat toată noaptea aşezată pe patul celulei mizere. Îşi dădea seama că totul este pierdut. Ştia că germanii îi pun pe spioni la zid. Procedura curţii marţiale era foarte rapidă. După aceea nu mai urinau decât anunţurile roşii afişate pe la colţurile de stradă cu numele celor executaţi. Mathilde Carré, care, înainte de roate, era îndrăgostită de viaţă, nu putea suporta acest gând.

S-a deschis uşa. A intrat gardianul şi i-a spus să-l urmeze. A condus-o prin coridoarele nesfârşite şi reci până la o încăpere în care erau o masă şi două scaune. A fost lăsată singură o bună bucată de timp. Şi asupra acestui punct, versiunile privind desfăşurarea în continuare a cazului „Pisica falsă" se contrazic între ele. Unii autori bine informaţi susţin că Bleicher a interogat-o pe Pisică la cartierul general al poliţiei secrete germane de la hotelul „Eduard al VH-Ica" şi că acolo Mathilde a luat o hotărâre. După alte versiuni, anchetatorul ar fi luat-o cu el la un restaurant luxos, unde se serveau meniuri extraordinare ca înainte de război (unii spun că ar fi fost restaurantul „Tour d'Argent", alţii – „Maxim" sau „Chez Madeleine"), şi acolo i-ar fi demonstrat ce deosebire enormă există între închisoare, care, în cel mai bun caz, o aşteaptă, şi cariera strălucită pe care i-o oferă el. Şi Pisica s-a hotărât

Poate au luat micul dejun împreună; e de presupus că Bleicher a folosit metodele lui verificate pentru a exercita o presiune psihologică asupra arestatei, poate că au şi cinat împreună la luxosul restaurant „Maxim", unde au consumat caviar şi au băut şampanie. Poate că într-adevăr aşa s-au petrecut lucrurile. Pentru a o convinge pe Pisică-Bleicher a folosit, desigur, argumentele cele mai temeinice, în stare să producă efect asupra unei femei inteligente şi abile.

I-a explicat că întreaga organizaţie „Interallie” este trădată. I-a spus tot ce ştia, cu aerul că nu-i relatează decât o mică parte din informaţiile pe care le deţine. I-a înşirat numele câtorva agenţi, lăsând-o să înţeleagă că are de două ori mai mulţi după gratii. I-a vorbit despre Paul Kiffer, care i-a trădat pe toţi, convingând-o astfel că totul este pierdut. Dar el îi oferă o şansă; nu o trimite în faţa tribunalului militar, nu o trimite în faţa plutonului de execuţie, ci o pune în libertate chiar din această seară şi îi promite că pentru munca ei va avea condiţii mult mai avantajoase: va primi lunar 6.000 de franci şi, în plus, va avea în mod gratuit la dispoziţie o locuinţă luxoasă şi maşină personală, în loc să lucreze pentru englezi, va trebui să lucreze pentru germani; asta e tot. Oricum, Anglia a pierdut războiul. Foarte curând, germanii vor trece Canalul Mânecii şi Londra va cădea. Nu este o simplă speculaţie, ci un fapt. Poliţia secretă este în posesia unor informaţii care nu pot fi puse la îndoială în legătură cu pregătirile lui Hitler. Există unele evenimente despre care ea este informată cea dintâi. Lumea va rămâne uimită.

E de presupus că un număr respectabil de păhărele cu coniac, cina îmbelşugată şi vinurile tari l-au ajutat pe Bleicher s-o convertească pe Pisică. Contrastul dintre celula închisorii, mirosind puternic a mucegai, în care, în cel mai fericit caz, ar fi trebuit să zacă până la sfârşitul războiului, şi ambianţa plăcută, prietenoasă a luxosului local, unde oamenii se amuzau şi râdeau, ca şi când nimic nu s-ar fi întâmplat, era, desigur, argumentul cel mai convingător pentru o femeie ca Pisica.

Probabil că lui Hugo Bleicher, care nu era decât un plutonier, i s-au dat puteri depline, dacă-şi putea permite să meargă cu o arestată, o agentă inamică atât de importantă, prin localuri] e pariziene. Trebuia să fie deosebit de sigur de el ca să se aventureze prin capitală, unde domnea o atmosferă ostilă faţă de orice avea contingenţă cu germanii. Acceptase el riscul unei evadări a

Mathildei Carré sau socotise, pe bună dreptate, că ea nu va avea destul curaj ca să o facă?

Pisica n-a fugit. Dimpotrivă. După cum se pare, a convins-o să treacă de partea lui. În faţa restaurantului în care au cinat îi aştepta o maşină civilă. Bleicher se îmbrăca elegant şi vorbea perfect franceza. N-ai fi zis că e german. Frumos, înalt, bine făcut şi simpatic, era un bărbat care place femeilor. Fiind extrem de galant şi atent, întreaga lui comportare era întru totul pe gustul francezilor.

Văzându-i când au ieşit în stradă, nimeni n-ar fi bănuit că sunt o condamnată şi călăul ei. Un cavaler într-un palton bine croit a deschis doamnei portiera maşinii. Doamna, într-un mantou de blană, a luat loc şi i-a zâmbit. După aceea aii străbătut străzile Parisului până în Montmartre, trecând prin Piaţa Tertre, prin faţa vechii primării, pe lângă Sacre Coeur, până la casa în care locuia Pisica. Bleicher nu avusese încă timp să-i facă o percheziţie la domiciliu. Acum a adus vorba despre acest lucru pe un ton uşor plictisit, de parcă ar fi fost vorba de o obligaţie profesională uitată. Avea aerul că treaba asta îi repugnă şi a rugat-o să-i dea ea materialul compromiţător, ca să nu fie nevoit să-i cotrobăie prin lucruri ca un copoi oarecare. I-a dat tot materialul, precum şi o mare sumă de franci, dolari şi lire. Pisica avusese în păstrare o parte din vistieria organizaţiei „Interallied.

Se urcă din nou în maşină. Trec podul peste Sena şi chiar pe mal, peste drum de Notredame. Într-un colţ, se află o casă. La etajul întâi este restaurantul „Tour d’Argent”. Până sus merg cu liftul. O măsuţă pentru doi. Pe o farfurioară sunt apetitive alese, sub ferestre se întinde Parisul, iar la orizont se vede turnul catedralei Notredame. Mai departe, Pisica nu vede. Numai până la orizont. Dincolo de orizont, pentru ca acum nu mai este nimic.

S-a hotărât şi, probabil, nu a fost nevoie să i-o spună. Se vedea din toată comportarea ei. Nu mai era speriată ca

la început. După un timp a început să vorbească despre că I-a povestit despre un accident de maşină în care s-a rănit la faţă. De aceea poartă breton ca un ponei, ca să nu i se vadă cicatricea de pe frunte. Din când în când. pentru a fi mai sigur de reuşită, el îi reaminteşte cât ar fi de păcat să pui la zid şi să împuşti o femeie atât de frumoasă şi de inteligentă. Pisica i-a mai spus câte ceva despre căsnicia ci nefericită, iar partenerul ei a adus vorba despre celula urât mirositoare din închisoarea La Santé. Apoi s-au urcat din nou în maşină şi au plecat.

Maisons Laffittes din rue des Câtes este luxoasa vilă a renumitului actor de film Harry Baur, care a fugit la venirea germanilor. Aceştia s-au instalat în frumoasa lui locuinţă. Maşina lui Bleicher s-a oprit în faţa porţii. Un om în uniformă le-o deschide şi rămâne în poziţie de drepţi. Maşina a intrat în grădină.

În căminul din hol arde focul. Pe jos sunt covoare persane, iar pe pereţi gobelinuri. Mobilă veche, sculptată. Servitori cu făvi în mână stau în picioare, iar în fotolii şed câţiva ofiţeri în faţa miei ceşti cu cafea sau a unui păhărel. Hugo Bleicher nu mai avea nevoie să sublinieze diferenţa dintre ceea ce i se oferea Pisicii şi ceea ce ar fi aşteptat-o dacă ar fi respins propunerea lui. Apoi o conduse pe Mathilde Carré, complet epuizată, într-un dormitor cu care nici doamnei de Pompadour nu i-ar Ei fost ruşine. Comandă încă o sticlă de şampanie. Deschide radioul şi caută Londra. În încăpere ard două lămpi cu picior, care aruncă în jur umbre plăcute. În semiobscuritatea încăperii domneşte o atmosferă îmbietoare, caldă. Noaptea, chiar şi în timp de război, englezii dau muzică bună la radio.

Pe cel mai frecventat bulevard parizian, Champs Élysées, este un bar elegant „Pam-Pam”. Bleicher ştie că Pisica are o întâlnire acolo. În agenda ei, care i-a fost confiscată şi depusă împreună cu geanta şi cu celelalte lucruri la biroul închisorii La Santé, au descoperit însemnarea: 10, 45 Pam-Pam.

A fost foarte uşor să ghicească despre ce este vorba, aşa, că dimineaţa Pisica a primit, prima însărcinare: să se întâlnească, aşa cum fusese convenit, la barul „Pam-Panri cu agentul respectiv. Bineînţeles, Bleicher nu avea. de unde să ştie despre ce întâlnire importantă este vorba. Altminteri ar fi luat, probabil, mai multe măsuri de securitate. S-a dus singur la bar cu Pisica. Au luat loc la o masă în aşteptarea celui care trebuia să \Tină.

Stau de vorbă în faţa unor păhărele cu Dubonnet ca doi buni prieteni. La 10, 45 fix intră un bărbat. Vede că Pisica nu este singură şi trece pe lângă ea, prefăcându-se că nu o cunoaşte. Ea îi face un semn din cap. Agentul de legătură al căpitanului Simoneau de la Deuxicme Bureau, monsieur Duvernois (în realitate îl chema Wirtz), s-a aşezat la masa lor. Pisica i-l prezintă pe Bleicher drept un vechi prieten şi-i spune că poate vorbi fără să se ferească în prezenţa lui. Au cerut un apetitiv. Duvernois s-a scuzat, spunând că nu prea are timp, fiindcă mai are şi alte treburi de rezolvat, şi ar fi bucuros să meargă imediat la locuinţa Pisicii pentru ca ea să-i dea ce arc pregătit.

Bleicher s-a oferit să-i ducă el cu maşina, care este parcată în faţa barului. După ce domnul Duvernois s-a urcat în maşină şi a trântit portiera după el, Bleicher a îndreptat pe neaşteptate pistolul asupra lui, i-a pus cătuşele şi i-a spus că este arestat pentru spionaj. Pe lângă ei, pe trotuar, treceau zeci de oameni şi nimeni nu bănuia ce se petrece la un metru distanţă de ei.

În primele zile, Pisica n-a avut o clipă de răgaz, întrucât Bleicher şi Borchers erau conştienţi de faptul că trebuie să acţioneze cât mai rapid, ca să-i poată prinde pe toţi agenţii. Ştiau că cei doi radiotelegrafişti au reuşit să fugă şi ar putea să-i avertizeze şi pe ceilalţi, dar mai ştiau că niciun radiotelegrafist din lume nu-i cunoaşte pe agenţii grupei pentru care lucrează. Ei nu ţin legătură directă cu organizaţia. Singurul pe care-l cunosc este şeful lor direct. De la ei nimeni nu va putea afla despre arestarea lui

Valenty. În prima zi, germanii au arestat aproximativ douăzeci de membri ai organizaţiei „Interallie”. Pisica ştia acest lucru. La unele acţiuni a şi asistat. Dar acum Bleicher venea la ea cu un caz special.

De la început a asigurat-o pe Pisică că nici ei şi nici celorlalţi nu li se va întâmpla nimic atâta timp cât nu vor încerca să-l deruteze pe anchetator, atâta timp cât vor da declaraţii şi vor contribui la arestarea restului organizaţiei, care, oricum, nu mai există. La un moment dat însă i-a spus că toţi arestaţii sunt direct ameninţaţi să-şi piardă viaţa, că toţi vor fi împuşcaţi ca ostatici dacă nu va fi găsit individul care a proiectat să atace trenul ce transportă ostaşi germani în permisie. Nu ştie cine este, dar există probe că face parte din organizaţia „Interallie”.

Mathilde Carré este desperată. Încearcă să-l contrazică, susţinând că organizaţia „Interallie” nu s-a ocupat niciodată cu acţiuni de sabotaj. Dar Bleicher o convinge că el are dreptate, întrucât omul acela a ameninţat că va ataca trenul ca o ripostă la arestarea agenţilor organizaţiei „Interallie”.

În rue du Faubourg St. Honoré locuia un pictor cu barbă, pe nume Artois. Într-o încăpere din mansarda lui a fost instalat cel de-al doilea post emiţător. Nimeni nu ştia că mai există un etaj. Scara era camuflată de o uşă tapetată. Din motive de securitate, s-a mai luat o măsură în plus. Sub emiţător a fost instalată o maşină, infernală cu o încărcătură de dinamită atât de puternică, încât ar fi putut face una cu pământul zece case, şi nu una. La un interogatoriu, unul dintre agenţi a trădat adresa pictorului. Cu puţin timp înainte de arestarea acestuia, un necunoscut a reuşit să scoată din casă cea mai mare parte din explozibil.

Abwehrul are informaţii precise, cel puţin aşa susţine Bleicher, că omul acesta a ameninţat să arunce în aer trenul cu care urmează să plece în permisie în Germania ostaşii aflaţi în Franţa de nord. Dacă de această chestiune

s-ar fi ocupat poliţia secretă, Bleicher ar fi putut aranja ceva, dar cu cei de la Abwehr nu se poate discuta. În cazul când atentatul va fi într-adevăr comis, Berlinul, conform normelor uzuale în timp de război, va da ordin să fie împuşcat un anumit număr de ostatici. Printre aceştia vor fi Pisica, Armand şi alţi agenţi ai grupei „Interallia" care se află la închisoare.

Pisica stă fără să facă o mişcare şi de emoţie respiră greu. A fost învinsă. Bleicher se poartă ca un cavaler desăvârşit, dar are un suflet de diavol. Este foarte iscusit, poate dovedi orice. Lucrul cel mai rău este că ea nu şi-ar putea salva tovarăşii nici chiar dacă ar vrea. Nu ştie cine a ameninţat că va pune la cale un atentat împotriva trenului. În momentul când a ajuns la concluzia că trebuie să facă totul pentru a-şi salva colaboratorii, Bleicher rosteşte numele polonezului Lewiński, de parcă i-ar fi citit gândurile.

Îl cunoaşte. Un băiat tânăr, un cap înfierbântat. Tot timpul ar vrea să împuşte pe cineva, să dea foc tribunalului sau să arunce în aer închisorile. Pisicii nu i-a fost niciodată simpatic. S-a hotărât. Va salva 20 – 30 de oameni sacrificând un descreierat. În acel moment, desigur, nu se gândeşte să trădeze, dar este atât de buimăcită, încât lui Bleicher nu-i este greu s-o convingă că salvează nişte nevinovaţi şi pedepseşte un vinovat. După cum îi promite Bleicher, oamenii aceştia vor fi duşi într-un lagăr de prizonieri, unde se vor afla în siguranţă şi vor sta câteva luni, până la sfârşitul războiului, iar la primăvară vor fi acasă. Îşi îmbracă blana, îşi pune pălărioara roşie şi iese pe uşă.

„La Palette" este un local de pe bulevardul Montparnasse, unde diverşi artişti, modele şi pierde-vară excentrici cu plete şi pălării cu boruri largi vin să bea o cafea sau să ia un apetitiv. Pisica stă cu Bleicher la masă în faţa unui păhărel cu pernod. îl aşteaptă pe polonez. Deodată îi vin în minte părinţii ei. În mod obişnuit, se

ducea în fiecare zi la ei la masă. îi cere voie lui Bleicher să le dea un telefon, ca să nu-şi închipuie că i s-a întâmplat ceva. Bleicher nici nu se gândeşte s-o refuze, căci cu cât sunt mai mulţi martori care ştiu că Pisica este în libertate, cu atât este mai bine pentru planurile lui.

Telefonul se află l-a subsol, între garderobă şi toaletă. Când doamna Gaby, garderobiera, o vede pe Pisică, o salută de departe şi-i strigă că vrea să-i dea un plic pe care i-l păstrează de două zile. Şi domnul Duvernois a căutat-o. Pisica se preface că nu cunoaşte pe nimeni cu acest nume; probabil că doamna o confundă cu altcineva. Nu bănuia că Bleicher ştie totul despre rolul doamnei Gaby şi chiar o cunoaşte.

Apoi, când Pisica telefonează mamei ei, apare o nouă complicaţie, mult mai serioasă.

Mama îi reproşează că nu a mai trecut pe acasă şi nici n-a dat telefon, o caută lumea şi ca nu ştie ce să le spună. A sunat şi unchiul Marco. Trebuie să se întâlnească cu ca, fiindcă are să-i transmită nişte informaţii importante.

Hugo Bleicher stă atât de aproape, încât aude fiecare cuvânt. La început, Pisica încearcă să stăvilească vorbăria mamei ei, dar, cu o totală lipsă de abilitate, începe să dea noi explicaţii, ceea ce este şi mai rău. Inginerul Marshall, unchiul Marco, o va aştepta astăzi la ora optsprezece la cafeneaua „Graffl” din strada Lépic, Pisica face eforturi să o facă pe mama ci să înţeleagă situaţia, s-o pună în gardă, dar la mijlocul frazei Bleicher îi astupă gura cu mâna. Aşa că o poate auzi în continuare pe doamna Belard, complet zăpăcită, spunându-i că Piene Aubertin îl va însoţi pe inginerul Marshall.

După această convorbire telefonică, Pisica era năucită. Bleicher i-a dat patru coniacuri unul după altul, îşi mai reveni puţin. Germanul încearcă s-o liniştească, asigurând-o că, oricum, i-ar aresta pe Aubertin şi pe Marshall. Ar putea încercui cafeneaua. Deşi poliţiştii nu

ştiu cum arată cei doi, ar putea pur şi simplu să-i legitimeze pe toţi cei aflaţi acolo.

Au mai aşteptat o oră. Între timp, în cafeneaua „La Palette” cânta un patefon, oamenii veneau şi plecau, în jurul Pisicii clocotea viaţa normală, de care însă ea era despărţită prin gratii invizibile. Se simţea ca un cadavru, nu putea nici avertiza, nici salva pe nimeni, nici atrage cuiva atenţia. Nu putea decât să stea în expectativă. Apoi a venit Lewiński. Pisica i-a făcut un semn cu capul. Are ceva important pentru el. I l-a prezentat pe Bleicher drept monsieur Jean Castel! Au mai stat puţin, şi-au golit paharele şi Bleicher a achitat nota de plată. Pisica nu voia să vorbească în cafenea despre chestiunea cu pricina, căci nu poţi şti niciodată cine trage cu urechea. Mai bine să meargă la ea acasă sau, dacă vrea, la Lexviński.

Au ieşit în stradă şi au făcut vreo sută de paşi. Monsieur Jean, căruia i-a venit să strănute, a băgat mâna în buzunarul de la piept ca să-şi scoată batista. Era un semnal. Din ambele părţi s-au repezit spre ei nişte bărbaţi necunoseuţi şi l-au apucat pe polonez de subsuori. Până să se dezmeticească, era deja în maşină. L-au dus la hotelul „Eduard al VII-lea”. După ora şase i-a întâlnit acolo şi pe inginerul Marshall şi pe René Aubert în

Au urmat interogatorii, torturi, greva foamei, apoi temniţa şi câteva zile printre agenţii germani, care le pândeau fiecare cuvânt. În sfârşit, transportarea din închisoarea pariziană în lagărul de concentrare de la Buchenwald. Inginerul Marshall nu era dispus să contribuie cu excepţionalele lui cunoştinţe de chimist la experienţele pe care barbarii medici SS le efectuau asupra fiinţelor omeneşti. Atunci a fost transferat în lagărul de exterminare de la Mauthausen, pentru a fi lichidat. Ca printr-o minune, a supravieţuit primejdiei de moarte care plana în permanenţă asupra capului său şi după căderea celui de-al treilea Reich a devenit şeful Comisiei franceze pentru dezarmare, cu sediul la Berlin. A murit în 1950, ca

urmare a tratamentului inuman la care a fost supus în lagăr. René Aubert în, de asemenea, a ajuns la Mauthausen şi a scăpat şi el cu viaţă.

Bleicher caută să bată fierul cât e cald. Se mai întoarce odată cu Pisica la cafeneaua „La Palette”. Se aşază la măsuţa prin faţa căreia inevitabil trebuiau să treacă toţi cei care intrau în local. Pisica, în faţa unui păhărel de calvados, serveşte de momeală. Bleicher se pricepea să speculeze situaţia.

Pin uşa turnantă a intrat o tânără fată înaltă, frumoasă, după care toată lumea întorcea capul. Era manechin şi avea un asemenea mers, încât nu putea să treacă neobservată. S-a îndreptat direct spre subsol, făcând impresia că vrea să-şi lase haina la garderobă. A trecut pe lângă Pisică. O cunoştea. Şi ştia că scrisoarea pe care trebuia s-o predea jos era destinată doamnei Carré. Nu ştia dacă e indicat să predea plicul în prezenţa bărbatului cu care stătea Pisica ia masă.

Fata a acceptat invitaţia şi monsieur Jean a comandat uh apetitiv şi pentru ea. Mai târziu a aflat că este angajată la un renumit salon de mode, frecventat de soţiile generalilor germani şi ale înalţilor demnitari nazist, care trăncănesc acolo vrute şi nevrute, Şeful notează **toate** fleacurile auzite, pe baza cărora Armand alcătuieşte apoi diverse informaţii.

Ulterior, judecătorul de instrucţie a întrebat-o pe Pisică dacă n-a putut să dea de ştire colaboratorilor ei şi să le atragă discret atenţia asupra pericolului care-i paşte. În cazul manechinului, Pisica a declarat că i-a făcut semn fetei, care, totuşi, a arătat scrisoarea. „Exact la ora fixată, Duvernois a venit direct la masa noastră. N-am putut face nimic, întrucât, fiind mioapă, l-am văzut abia când a ajuns lângă mine”, a declarat Pisica, după cum e consemnat în procesul-verbal întocmit de judecătorul de instrucţie M. Fougères la 10 iulie 1945, dar din declaraţiile mai multor martori şi ale unor persoane care au făcut depoziţii în

legătură cu acest caz reiese că ea n-a spus adevărul.

Monsieur Jean nu s-a mulţumit numai cu arestarea manechinului. Avea un plan mai subtil şi a pornit imediat la înfăptuirea lui. A urcat amândouă femeile în maşină şi le-a dat în grija şoferului. După aceea s-a întors la subsol la madame Gaby şi a întrebat-o dacă mai are plicuri şi pentru alţi clienţi de-ai ei.

N-a vrut să i le arate. De aceea a arestat-o a doua oară şi a dus-o la hotelul „Eduard al VII-lea”. Apoi s-a întors şi a făcut o percheziţie minuţioasă a garderobei. În faţa garderobei unde lucra doamna Gaby, dincolo de tejghea, era un perete de lemn până în tavan cu o uşă dublă. De fapt, era un dulap cu două despărţituri pentru trebuinţele femeii de serviciu.

Bleicher a născocit un plan simplu, în care madame Gaby avea de data asta rolul principal. A lăsat-o câteva zile în închisoare şi, când a fost sigur că rezistenţa i-a slăbit, a pus-o în libertate cu condiţia să aducă la îndeplinire o anumită misiune. N-are voie să sufle nimănui o vorbă şi trebuie să facă ceea ce i se ordonă. Altfel, o aşteaptă curtea marţială şi ghilotina. În dulapul din faţa garderobei vor sta ascunşi doi agenţi de la poliţie. Doamna va trebui să se poarte ca şi cum habar n-ar avea de prezenţa lor. Pe oricine vine la garderobă trebuie să-l salute numai cu „bonjour monsieur” sau „bonjour madame”. Dacă însă vine cineva din grupa „Interallie”, trebuie să adauge şi numele. Asta-i tot. Să tacă şi să facă ce i se cere. Altfel va fi rău pentru ea.

Timp de două săptămâni, doi agenţi de la Gestapo au stat în dulap şi au prins 24 de agenţi. După război, unii membri ai Rezistenţei au înaintat o plângere împotriva proprietarului cafenelei „La Palette”, pe care-l învinuiau de colaboraţionism, întrucât a acceptat ca în localul lui să fie instalată o capcană pentru prinderea patrioţilor şi, în plus, le-a dat mâncare şi băutură celor din dulap.

În procesul-verbal din 14 august 1945 este

consemnată următoarea declaraţie a lui Pierre Belle, în vârstă de 65 de ani, proprietarul restaurantului şi cafenelei „La Palette”, cu’ domiciliul în bulevardul Montparnasse 119, la etaj, deasupra cafenelei.

„Împotriva declaraţiei acuzatei Mathilde Carré, trebuie să spun că n-am înlesnit în niciun fel instalarea acestei capcane. N-am servit niciodată băuturi calde germanilor care-şi făceau serviciul lângă toaletă. Susţin cu tărie că nimeni nu m-a informal despre prezenţa lor”.

Madame Giraldon, născută Moulet Gabrielle, în vârstă de *56 de ani, domiciliată în Paris, rue Joseph Barat 7, declară sub jurământ: „Consider că declaraţia domnului Belle nu corespunde adevărului. Capcana a funcţionat acolo cel puţin 15 zile şi la fiecare două-trei ore veneau la subsol alţi germani pentru a-i schimba pe cei dinaintea lor. Deşi, erau îmbrăcaţi civil, toată lumea ştia cine sunt”.

Judecătorul: „N-aţi putut face nimănui un semn pentru a-l avertiza şi a-i atrage atenţia asupra dulapului închis, indinind vizitatorilor, care nu bănuiau nimic, că în dulap se găsesc nişte agenţi ai Gestapoului?”

Madame Giraldon: „Era foarte greu. Germanii îşi făcuseră nişte găuri în dulap ca să pătrundă aer şi să poată ţine în permanenţă încăperea sub observaţie. Totuşi, am reuşit să-i atrag atenţia unui tânăr în vârstă de 17 ani. M-am întors cu spatele la dulap şi i-am făcut semn. Dar el, crezând că suntem singuri în încăperea de lângă toaletă, m-a întrebat dacă n-am înnebunit că-i fac semne. Eu l-am privit în ochi grav şi cu înţeles; atunci s-a pocnit cu palma peste frunte în semn că a priceput şi s-a întors sus… La ora 15 şi 30 am plecat la masă. Mă aştepta în stradă. A mers puţin în spatele meu, apoi m-a prins de mână şi m-a întrebat ce era cu semnul acela, l-am şoptit: Dispăreţi, toţi suntem urmăriţi. De afund nu l-am mai văzut niciodată. Numai pe – el l-am putut salva…”

Germanii au pus mâna pe două posturi emiţătoare ale grupei „Interallie”. Căpitanul Borchers a reuşit să

captureze şi codul complet, caietul cu parole, dicţionarul franco-polonez despre care s-a mai vorbit şi, în afară de aceasta, o aveau pe Renée, care ştia să cifreze. Niciun moment nu s-a îndoit că văduvioara provincială va accepta rolul important care îi era oferit în piesa pregătită. Germanii erau hotărâţi să continue emisiunile, lăsându-i pe englezi să creadă că grupa „Interallie" nu şi-a încetat activitatea. De aceea, ci voiau să transmită la War Office, la Londra, informaţii ce nu pot fi puse la îndoială, ca să-l deruteze pe inamic.

— În această acţiune urmau să fie ajutaţi, în primul rând, de Pisică. Informaţiile trebuiau semnate cu indicativul ei, în aşa fel încât să nu existe nici cea mai mică deosebire faţă de mesajele trimise până atunci. Rence prezenta încredere, dar germanii aveau nevoie de lui radiotelegrafist. Nu puteau folosi un om de-al lor, trebuia să fie unul dintre radiotelegrafiştii care au transmis până acum informaţiile lui Armand. Ce motiv aveau să se complice astfel?

Căpitanul Freyer, şeful serviciului de ascultare german din Paris:

„Radiotelegrafiştii de la Londra primiseră de un *an întreg mesaje de la grupa «Interallie» şi erau obişnuiţi cu felul de a transmite al colegului lor parizian. Sunt anumite lucruri mici, ca, de exemplu, lungimea pauzei în alfabetul morse, viteza semnelor, care permit unui specialist să-şi dea seama dacă emite altă persoană decât cea cu care era obişnuit. Dacă, după o întrerupere de câteva zile, englezii ar fi auzit un alt radiotelegrafist, li s-ar fi părut suspect. Trebuia neapărat să fie găsit unul dintre cei doi care, servindu-se de o frânghie făcută din cearşafuri, au fugit de la mansarda casei din rue Villa Leandre".*

Din nou au recurs la ajutorul Pisicii, de la care au aflat că unuia dintre radiotelegrafiştii care au fugit atunci când a fost împresurată casa lui Armand i se spune Gaston, dar în realitate îl cheamă Henri Tabet. Cu câteva zile în

urmă se certase foarte rău cu Armand, care a hotărât să i se dea o sancţiune aspră fiindcă nu s-a supus ordinului. În Organizaţiile de spionaj domnesc legi severe. Încălcarea disciplinei este pedepsită fără cruţare, uneori chiar cu lichidarea.

Pisica a căutat toată ziua să dea de urma lui Tabet. A telefonat tuturor cunoscuţilor, pretextând că trebuie să vorbească ceva cu el, şi, până la urmă, I-a găsit A aflat unde îl putea întâlni în seara aceea.

După o informaţie neconfirmată, întâlnirea a avut loc într-o casă din apropierea gării St. Lazare. Pisica a intrat singură. Un număr de agenţi germani au ocupat coridorul şi scările. Alţii patrulau prin faţa casei. La început, Tabet a crezut că Pisica a venit să-l pedepsească pentru indisciplină. Cum a văzut-o, a scos pistolul şi l-a îndreptat asupra ei. Pisica n-a făcut nicio mişcare. Ştia că la câţiva paşi în urma ei vine Bleicher. Acesta s-a repezit asupra lui Tabet şi I-a dezarmat. Acum germanii aveau un atu în plus împotriva radiotelegrafistului.

În Franţa ocupată nu exista decât o singură pedeapsă pentru port ilegal de armă: moartea. Henri Tabet ştia acest lucru şi şi-a dat seama că a fost prins între două focuri. G lentele putea să-i vină şi de la „Interallie”, şi de la germani. Când i-au propus să se mute şi, cu condiţia unei discreţii absolute, să lucreze ca radiotelegrafist sub supravegherea unui specialist german, a socotit că în situaţia dată această propunere vine ca o eliberare din starea de nesiguranţă în care se zbătea.

După înfrângerea Germaniei a compărut în faţa unui tribunal special francez, fiind acuzat de trădare de patrie. Fără colaborarea lui t planul germanilor nu ar fi putut fi pus în aplicare. N-ar fi fost posibil ca timp de trei luni între Londra şi Paris să se menţină această legătură falsă prin radio. Henri Tabet a fost condamnat la moarte pentru trădare de patrie şi colaboraţionism.

Casa „Le petit prieure”, situată la marginea

liniştitului cartier St. Germain, era locul ideal pentru un post emiţător secret. În trecut, în această casă fusese o întreprindere comercială germană, aşa că un oarecare dute-vino în jurul casei nu trezea în mod deosebit atenţia.

Căpitanul Borchers, Hugo Bleicher şi, împreună cu ei, bineînţeles, Pisica s-au instalat acolo chiar în aceeaşi zi. Noul sediu a căpătat denumirea de „castelul Pisicii". La mansardă locuia Henri Tabet cu paznicul său. La parter, lângă bucătărie, avea o cămăruţă Renie Borni. Nici ea n-a petrecut în închisoarea La Santé mai mult de 24 de ore.

Într-o singură zi, totul a fost pus la punct. Potrivit planului, în această săptămână transmisiunile urmau să aibă loc de două ori pe zi: la ora nouă dimineaţa şi la ora nouă seara. Au purces la pregătirea emisiunii de seară, ceea ce nu era nicidecum un lucru uşor, întrucât aceasta trebuia să îndeplinească anumite condiţii: să sune autentic, să explice tăcerea survenită, să stabilească legătura şi, în primul rând, să înlăture eventuala bănuială că Lili Carré ar colabora cu germanii, asigurând, în felul acesta, continuarea legăturii. De asemenea, germanii au zădărnicit orice posibilitate ca Pisica să strecoare vreun avertisment în mesaje, ea trebuind să le întocmească aşa cum făcea de obicei.

Ultimul mesaj, Londra îl primise cu 48 de ore mai înainte, fiind transmis de Armand în timpul petrecerii organizate cu prilejul aniversării unui an de la înfiinţarea organizaţiei „Interallie" s

„Cu toate forţele împotriva friţilor! Victoria este a noastră l Trăiască libertatea! Armand.

La ora 20, prima depeşă falsă era pregătită. Căpitanul Kaiser, fost avocat la Mannheim, împreună cu alţi specialişti au verificat textul. Căpitanul Borchers voia să aibă garanţia că în text nu a fost strecurat niciun avertisment. Renée Borni a început să cifreze. Vreo zece perechi de ochi urmăreau fiecare cifră pe care o scria. La ora 21, Henri Tabet s-a aşezat în faţa emiţătorului, avându-

l pe paznic, care era tot radiotelegrafist, alături de el. Acesta ţinea în mână un pistol cu piedica ridicată. Avea ordin să tragă fără nicio ezitare dacă Tabet încerca să emită vreun semnal suspect.

„Pisica transmite: Armand, Renée şi alţi agenţi au fost arestaţi de friţi. Pisica şi Gaston se află în libertate. Postul emiţător a fost salvat. Continuăm activitatea. Ne vom muta. Vom transmite din nou la aceeaşi oră în ziua de 21 noiembrie. Trimiteţi urgent bani prin Vichy. Rămânem pe recepţia.

Răspundeţi imediat. Victoria este a *noastră. Voi iscăli Victoire.*

Autorul acestei îndrăzneţe acţiuni, Hugo Bleicher, era şi el de faţă şi, ca şi ceilalţi, privea nerăbdător la lădiţă neagră a emiţătorului. Minutele următoare aveau să hotărască succesul sau insuccesul manevrei de derulare puse la cale. S-a aprins un beculeţ, s-a auzit un şuierat şi Henri Tabet a început să noteze 5

„Rămâneţi pe recepţie. Reluăm legătura peste cincisprezece minute, Chambre 55”.

Starea de tensiune continuă. De ce n-au răspuns imediat? De ce le-au cerut să rămână pe recepţie? Nu încearcă ei cumva să verifice printr-o modalitate oarecare cine şi de unde emite? în sufletul Pisicii încolţi o speranţă, ultima. După câteva clipe, Tabet primi de la Londra următoarele instrucţiuni $

„Căutaţi-i pe Armand şi pe Ren & e şi încercaţi să luaţi legătura cu ei. Fiţi prudenţi. Comunicaţi numele agenţilor arestaţi. Cine l-a trădat pe Armand friţilor? Trimitem banii. Răspundeţi amănunţit la 21 noiembrie sau în oricare din zilele următoare, ca de obicei. Chambre 55”.

Jocul acesta a durat câteva săptămâni. Zilnic, la o anumită oră, indicativul LXY chema indicativul KBZ, şi invers. Nici până astăzi nu este limpede cât timp au fost germanii încredinţaţi că îi înşală pe englezi şi cât timp a durat până când englezii au descoperit trucul. Sigur este

că la început această stratagemă militară a avut efect şi a fost de un real folos pentru germani. Hugo Bleicher a mers şi mai departe în planurile lui de viitor. Intenţiona să înjghebeze o organizaţie de spionaj fictivă îndreptată împotriva germanilor, la care să se ralieze toate celelalte organizaţii, şi astfel, pe neobservate, să le paralizeze activitatea. El îşi baza calculele pe experienţă: ştia că oricum inamicul va înfiinţa o nouă grupă de spionaj. Este mai bine deci să o lase să dăinuie pe cea de până acum, care este cunoscută, şi s-o ţină sub con* trol. Planul lui Bleicher a fost chiar pus în aplicare. Se pare însă că englezii, respectiv S.O.E., au descoperit proiectele germanilor fără ca aceştia să-şi dea seama.

În emisiunea „Home service", postul de radio englez B.B.C. transmitea muzică. În pauzele dintre cântece, crainica rostea fraze de neînţeles. Ascultătorii din timpul războiului ai acestui post de radio (naziştii îi condamnau la moarte pe cei care ascultau postul de radio Moscova sau Londra) îşi amintesc cu siguranţă acest lucru şi îşi băteau atunci zadarnic capul să înţeleagă sensul acestor cuvinte. Dar nu erau pe înţelesul oricui.

„Mâine Pisica va prinde potârnichi eu i-arză acră. Repet. Mâine Pisica va prinde..."

Cei cărora le era destinat mesajul au înţeles despre ce este vorba. A doua zi, deasupra regiunii Chartres urma să apară un avion englez, din care avea să sară un paraşutism care trebuia să aducă de la Londra banii ceruţi.

A doua zi, un „Citroën" negru particular a plecat din Paris. La volan se afla monsieur Jean Castell (Bleicher), alături de el agentul organizaţiei „Interallie" Robert, iar în spate monsieur Lucien (Borchers) şi doamna Carré. Borchers se dădea drept belgian, dar nu ştia prea bine franţuzeşte, Bleicher însă putea trece perfect drept domnul Jean Castell.

Regiunea Chartres era un ţinut de franctirori, în care germanii nu se încumetau să pătrundă. Luptătorii

Rezistenţei – franceze – patrioţii din maquis – deţineau aici superioritatea. Dacă ar fi pornit o ofensivă împotriva lor, ar fi însemnat să provoace o răscoală. De aceea, germanii preferau să-i evite. Grupuri puternice asigurau porţiunile de teren care serveau drept aerodromuri pentru aterizarea nocturnă a avioanelor engleze „Lysander”.

Înainte de război, restaurantul din pădure „A. la goutte d’or” îşi câştigase faima prin pâlcurile lui de fazan. Era un local de lux, frecventat numai de oameni bogaţi. Acum, proprietarul său, Dolivet, are alte interese şi nu se mai sinchiseşte de clientela lui aristocrată. Luxosul restaurant a devenit locul de întâlnire al maquisarzilor, a căror tabără se află în apropiere de locul unde avioanele engleze paraşutează muniţii, bani, arme şi oameni.

Agentul Robert îl cunoaşte pe Dolivet. Când maşina opreşte în faţa intrării, din restaurant iese un bărbat corpolent şi îl anunţă că totul este în ordine, că ieri a auzit comunicarea transmisă de B.B.C., aşa că a avut grijă să pregătească semnalizarea pentru avion. Toţi sunt la posturile lor. După părerea lui, avionul nu va veni mai devreme de ora unu noaptea. Atunci luna luminează cel mai puternic. Iau cu toţii loc şi aşteaptă. Între timp, Dolivet le pregăteşte ceva de mâncare şi le aduce şi două sticle cu un excelent vin de Burgundia.

Unii spun că în noaptea aceea monsieur Lucien şi Jean Castell erau cât pe-aci să se trădeze. În mijlocul acelei regiuni de franctirori, pentru germani asta ar fi însemnat sfârşitul şi viaţa Pisicii ar fi luat altă întorsătură, Borchers s-a aşezat lângă sobă, fiindcă pe drum îngheţase în maşină. A mâncat toate pateurile pregătite de soţia lui Dolivet **şi** a mai şi băut vârtos din vinul de Burgundia. Cum era firesc, a început să moţăie. Când a aterizat avionul, agentul Robert a venit în fugă de afară, a deschis. uşa şi a strigat i

— Au sosit!

— Was ist Ios? – a întrebat Borchers în limba

germană. S-a trezit din moţăială şi în primul moment nu şi-a dat seama unde se află, în ce scop şi ce rol joacă.

Hugo Bleicher însă a dat dovadă de o excepţională prezenţă de spirit. A început să râdă şi a povestit că la Bruxelles, unde colegul său a fost instruit pentru misiunea secretă, a fost deprins ca, pentru orice eventualitate, şi când se trezeşte din somn să vorbească numai în limba germană. În curând avea să fie trimis pe teritoriul german, unde Gestapoul recurge la tot felul de trucuri. De exemplu, îl trezesc pe neaşteptate din somn pe omul care până atunci îşi negase naţionalitatea, şi acesta, pe jumătate adorhut, vorbeşte în limba maternă. Lucien reacţionează cu o promptitudine excepţională, mi-i aşa? A făcut o şcoală bună de pregătire psihologică.

Pe cer se profilează silueta unui avion, se vede albind o paraşută, bărbatul atârnat de ca coboară lin din văzduh şi după aceea dispare în umbra pinilor. Durează o veşnicie până când Robert şi ceilalţi îl găsesc. Numele lui este Pierre de Vomecourt. În timpul acesta, pilotul se roteşte de mai multe ori deasupra lor şi aruncă arme, ţigări, echipament şi cartele de alimente în triunghiurile ale căror vârfuri sunt reprezentate de luminile unor lanterne de buzunar.

Niciodată nu s-a putut da de firul exact al faptelor care au dus la stabilirea unei legături între Pierre de Vomecourt, Pisică şi monsieur Jean Castell. De fapt, nici despre scena de la restaurantul „A la goutte d’or” nu se poate afirma că este sută la sută autentică. Cei doi experţi n-au căzut de acord asupra acestei perioade a cazului „Pisica falsă64 şi fiecare consideră că versiunea lui este singura adevărată.

Se prea poate ca Pisica şi Pierre de Vomdcourt să se fi împrietenit de la prima întâlnire sau ca acest lucru să se fi petrecut mai târziu.

Pierre a fost paraşutat pe teritoriul francez pentru a-l înlocui pe Armand, care se afla la închisoare, şi pentru a

pune din nou pe picioare organizaţia „Interallie”. De aceea, era firesc ca el să ştie dinainte cine este Pisica. Probabil că la Londra a fost informat că va avea la dispoziţie două posturi emiţătoare, dintre care unul va funcţiona fără întrerupere.

Bleicher mai avea o misiune neplăcută pentru Mathilde Carré. Dar i-a promis că după aceea o va lăsa, în sfârşit, în pace. Era vorba despre agentul 113. Acesta continua să se afle în libertate. După război a apărut în presa cotidiană o comunicare din care reieşea că, în legătură cu cazul „Pisica falsă”, Bleicher şi oamenii lui au arestat şi au închis aproximativ 130 de luptători din Rezistenţă. Nu este exclus. Un lucru este însă sigur: dintre membrii organizaţiei „Interallie” au fost arestaţi 66. Monsieur Legrand era unul dintre ei şi **Ul**timul care a fost azvârlit în închisoare.

Împotriva unui agent neînsemnat, Bleicher n-avea nevoie de dovezi. Era suficient să spună că este bănuit de colaborare cu Mişcarea de rezistenţă. Dar directorul general René Legrand agentul 113, se număra printre peştii mari care trebuie prinşi în plasă. Bleicher ştia foarte bine că nu-i va fi uşor să-l aresteze, căci omul acesta avea relaţii influente în instituţiile ocupanţilor germani. De aceea, împotriva agentului 113 aveau nevoie de material compromiţător, pe care trebuia să-l procure Pisica.

René Legrand era proprietarul unei mari firme de import-export. El livra germanilor o materie primă strategică indispensabilă: cauciuc. Domnul director general se bucura de o bună reputaţie în rândurile oamenilor de afaceri şi ale elitei economice germane. Şi în lumea bancară din Paris, cuvântul lui avea greutate. În câteva mesaje pe care Armand, ca un contabil conştiincios, le-a păstrat în sertarul biroului său, în dreptul unor informaţii importante era notat: Pisica deţine datele de la 113.

Agentul 113, preşedinte şi director general al

societăţii „Compagnie generale des colonies”, furniza informaţii în legătură cu poziţia navelor, încărcătura lor, locul în care ancorează şi data plecării în cursă. Datorită informaţiilor lui, aviatorii englezi nu şi-au risipit bombele fără rost. Astfel de informaţii nu putea procura decât un adevărat specialist, care avea o poziţie deosebită şi şi-a câştigat faima de simpatizant al ocupanţilor. Între preşedintele Legrand şi comisarul german pentru cauciuc de la Paris se stabiliseră relaţii de încredere. Pisica ştia că el colaborează cu ocupanţii şi câştigă milioane de pe urma războiului şi de aceea nici prin gând nu-i trecea să-l cruţe. îl condamna pe Legrand pentru jocul lui dublu, fără să-şi dea seama că şi ea făcea acelaşi lucru.

S-a dus la domnul preşedinte având un plan bine ticluit. Şi-a pus mâna dreaptă în ghips, ca să fie evident că se află în imposibilitate de a scrie. După o lungă convorbire, în cursul căreia s-au ivit destule complicaţii, s-a întors cu dovada. Legrand i-a notat, cu mâna lui, pe o bucată de hârtie următoarele date:

„Navire forceur de blocus Wartenfels
Hansa Linie 6181 tfi ZQO t
12, 5 SM, 3200 PS, 8, 04 M, 28. Nov. Bordeaux”, ceea ce însemna că vasul german „Wartenfels”, care trebuia să străpungă blocada aliaţilor, având tonajul, viteza, capacitatea motoarelor şi pescajul indicate, pleacă la 28 noiembrie din Bordeaux. O dovadă suficientă pentru ca agentul să fie arestat şi trimis în faţa judecăţii.

La 18 august 1945, directorul general René Legrand, în loc să depună mărturie verbală în problema Mathildei Carré, a predat judecătorului de instrucţie o declaraţie scrisă intitulată „Note sur la premeditation de Madame Carră”, document în care vorbeşte despre el însuşi la persoana a treia:

„Madame Carré vine la birourile societăţii «Companie generale des colonies» şi este lăsată să intre la domnul Legrand. Era singură şi ar fi avut posibilitatea să-l

avertizeze asupra pericolului. Dar ea procedează tocmai invers. Foloseşte trucurile cele mai rafinate, îi cere noi informaţii şi face totul pentru a-l determina pe domnul Legrand să scrie cu mâna lui pe un bileţel numele cargobotului «Wartenfels», doamna prefăcându-se că arc mina rănită şi nu poate să scrie.

Dar doamna Carré nu se mulţumeşte numai cu atâta, ci trădează şi fondul politic dl relaţiilor pe care le are cu domnul Legrand şi dă toate amănuntele pentru a dovedi vinovăţia domnului Legrand. Dezvăluie conţinutul convorbirilor, citează şi uncie anecdote politice pentru care cel ce le spunea putea fi condamnat, precum şi consideraţii făcute de domnul Legrand atunci când i s-a adus la cunoştinţă că englezii au scufundat sau au avariat vasele despre care el dăduse informaţii în prealabil. De asemenea, dă în vileag numele conspirativ Yole, folosit de el în relaţiile cu Londra. Fără să fi fost silită de nimeni, a divulgat Abwehrului faptul că domnul Legrand s-a oferit, din proprie iniţiativă, să acorde un ajutor financiar organizaţiei «Interallie».

Toate acestea dovedesc că în mod premeditat doamna Carré a făcut toiul pentru ca domnul Legrand să ajungă la închisoare, în timp ce ea rămânea în libertate".

În cercurile naziste din Paris, vestea arestării preşedintelui Legrand a avut efectul unei bombe. Este cu putinţă ca un colaborator atât de influent, un partener de încredere al celor mai înalţi reprezentanţi ai puterii de ocupaţie să fie agent al unei puteri străine?

Mulţi. şefi mari au intervenit, cerând să fie imediat pus în libertate. În motivarea intervenţiilor făcute la forurile cele mai înalte din Berlin, ei invocau faptul că domnul Legrand este indispensabil pentru eforturile de război ale Reichului, fiind singurul care poate asigura procurarea cauciucului, materie primă atât de necesară economiei germane de război.

Totul a fost zadarnic. Bleicher nu a admis eliberarea

lui. Dar şeful său i-a plătit pentru această încăpăţânare. A. fost mutat într-un post mai puţin agreabil. Afacerea de spionaj „Pisica falsă” a continuat să rămână în sarcină lui Hugo Bleicher, dar nu în calitate de reprezentant al poliţiei secrete, ci de subofiţer în Abwehrul amiralului Canaris.

Să menţii legătura prin radio cu Londra nu era chiar atât de simplu cum îşi închipuise Bleicher la început. Avea nevoie de informaţii, şi nu de orice fel de informaţii. Din când în când trebuia să transmită la War Office şi câte o informaţie realmente preţioasă, pentru ca englezii să nu-şi piardă încrederea. Borchers şi dr. Kaiser, care făceau rost de informaţii, se bizuiau pe promisiunea făcută de comandamentul suprem al armatei şi al marinei că le vor pune la dispoziţie datele necesare. Dar niciO.K.W., niciO.K.M. şi nici Cartierul general al armatei germane nu le-au dat vreo informaţie pentru jocul lor prin care urmăreau să inducă în eroare serviciul de spionaj englez. Bleicher se afla în faţa unei dileme de nerezolvat.

Cam pe la începutul anului 1942, Londra punea tot mai des întrebări în legătură cu starea tehnică şi cu pregătirea de luptă a navelor de linie „Scharnhorst” şi „Gneisenau”. Aceste nave se aflau în docurile din Brest pentru reparaţii, deoarece erau avariate în urma raidurilor aviaţiei engleze. Bleicher a tărăgănat cât a putut răspunsul, comunicând, drept scuză, că Pisica a plecat la Brest pentru a se interesa la faţa locului. Dar nu putea duce de nas Londra la infinit Dacă nu voia să piardă jocul, nu avea altă soluţie decât să improvizeze. La 2 februarie, fără ştirea Pisicii, a transmis în numele ei un mesaj care a intrat oarecum în istoria celui de-al doilea război mondial:

Pisica transmite: „Schamhorsv6, „Gneisenau” şi „Prim Eugen” sunt grav avariate în urma bombardamentelor suferite, întrucât nu există piese de schimb, reparaţia va dura, probabil, cel puţin patru luni. Victoire.

Ziua de 12 februarie este socotită vinerea neagră în

istoria marinei engleze. Publicistul Luserna a consemnat după cum urmează evenimentele acestei zile: „În ziua de 12 februarie 1942, la orele 10,00, căpitanul Fitzroy din R.A.F. a fost trimis cu «Spitfire»-ul lui într-o misiune de cercetare. Deasupra Canalului Mânecii, în faţa localităţii Le Touquet a observat o formaţie alcătuită din două nave de linie, un crucişător. şi o mulţime de nave şi unităţi mai mici. Fitzroy a crezut că este vorbă de o formaţie engleză. Când l-au atacat două avioane de vânătoare germane ME 109 („Messerschrnidt". – *V.P.B.),* a început să coboare pentru a se pune sub protecţia navelor engleze, cum credea el. Dar când a ajuns mai aproape şi de jos a fost întâmpinat de focul intens al artileriei antiaeriene de la bordul navelor, şi-a dat seama că este vorba de o formaţie germană şi a întors avionul, intrând într-o zonă de securitate. După zece minute a transmis la Comandamentul suprem englez:

O flotă inamică navighează în apropiere de Dover sub protecţia unei uriaşe formaţii aeriene. Poziţia: aproximativ trei mile de Le Touquet. Mă întorc cu avionul avariat.

Imediat după aceea, Fitzroy s-a prăbuşit cu avionul în mare. Încă în aceeaşi seară a fost găsit şi salvat de o şalupă. A primit o înaltă distincţie militară".

La ora 10, 37, mesajul lui Fitzroy a ajuns în mâinile unui vicemareşal englez. Acesta însă şi-a spus că nu poate fi adevărat şi a considerat ştirea o manevră a serviciului secret nazist, căci căpitanul Fitzroy nu ar fi transmis în clar un mesaj atât de important. La ora 10, 50, comandantul escadrilei din care făcea parte Fitzroy i-a atras vicemareşaiului atenţia că acesta avea un avion cu un singur loc; oare putea să frunzărească codul şi să piloteze aparatul în acelaşi timp?

Vicemareşalul a admis această observaţie şi a dat imediat ordin să se ia legătura cu Fitzroy şi să i se ceară să confirme informaţia. Nu s-a primit, bineînţeles, niciun răspuns. Între timp, căpitanul-pilot îşi pierduse avionul şi

plutea în largul mării într-o barcă pneumatică de salvare; era aproape îngheţat şi aştepta să fie recuperat. După lungi tergiversări, presupuneri şi după ce a manifestat atâta neîncredere în autenticitatea ştirii transmise de Fitzroy, la ora 11,00 Amiralitatea a trimis şase avioane-torpiloare „Swordfish" în recunoaştere. De-abia acum, toată lumea a intrat în panică.

Vestea a ajuns şi la Ministerul Marinei. Primul lord al Amiralităţii, Alexander, a dat imediat ordin aşa-numitei „Home fleet", flotila destinată apărării coastelor engleze, să pornească în ţarg. Direcţia de navigaţie: ţărmul belgian. El însuşi s-a urcat într-un avion şi a plecat la Dover, de unde voia să supravegheze bătălia navală la care se aştepta.

În legătură cu acest eveniment, primul ministru de atunci al Marii Britanii, sir Winston Churchill, scria în volumul al patrulea al lucrării „Cel de-al doilea război mondial" următoarele: „Amiralitatea a primit primul mesaj la ora 11, 25. În acel moment, crucişătoarele, inclusiv o mare formaţie aeriană şi navală, se aflau la aproape douăzeci ce mile de Boulogne. Îndată după-amiază s-a auzit bubuitul bateriilor de coastă de la Dover, în acelaşi timp a pornit la atac prima flotilă, formată din cinci torpiloare. De la Mansion şi-au luat zborul spre Kent, sub conducerea locotenentului-major Esmond (care a condus şi primul atac împotriva navei de linie «Bismarck»), şase avioane-torpiloare «Swordfish», dar forţele de acoperire constau numai din zece aparate «Spitfire», Avioanele «Swordfish» şi-au lansat tor» pilele împotriva navelor inamice, dar preţul plătit a fost prea mare: niciunul din aceste avioane nu s-a mai întors la bază. Din întreaga formaţie s-au salvat numai cinci oameni. Locotenentului-major Esmond, care, de asemenea, a pierit în luptă, i s-a conferit; in memoriam, crucea Victoria…/

Mult timp nu s-a ştiut cum au reuşit germanii să pătrundă în Canalul Mânecii şi cum s-a putut ca nişte nave

atât de mari să le treacă englezilor literalmente pe sub nas. Până acum aliaţii reuşiseră să împiedice ieşirea unor unităţi navale ca „Schamliorst”, „Gneisenau” şi „Prinz Eugen” din Oceanul Atlantic, unde prezenţa lor nu le era de niciun folos germanilor. Amiralii lui Hitler aveau o singură posibilitate, şi aceasta foarte riscantă: să treacă prin Canalul Mânecii în Marea Nordului, unde navele mari le puteau fi germanilor de mare ajutor.

Cauza succesului repurtat pe mare de germani a rămas nelămurită până când War Office a dat publicităţii textul mesajului trimis de Pisică de la Paris. Acest mesaj a stat la baza lipsei de vigilenţă a unităţilor navale şi de apărare antiaeriană engleze din zona canalului. În ziua când navele germane au reuşit să treacă prin apele canalului fără a avea de suferit pierderi prea mari, la 13 februarie 1942, Pisica a primit din partea secţiei F a lui S.O.E. de la Londra o mustrare severă pentru vina de a fi transmis o informaţie inexactă.

Numai că Mathilde Carré habar n-avea de toate astea. Nici nu bănuia că Bleicher a transmis în numele ei o ştire atât de importantă. E complet distrusă, îşi dă seama nu numai de gravitatea informaţiei false, dar şi de faptul că Bleicher nu mai are nevoie de ea, căci a născocit singur această manevră infernală şi a pus-o în aplicare fără ştirea ei. Pisica presimte primejdia. Întrucât nu le mai este de folos, germanii vor încerca să se descotorosească de ea. Martorii care ştiu prea multe sunt foarte incomozi.

Pisica a capitulat, în aceeaşi seară, Hugo Bleicher i-a dat şi în alt mod să înţeleagă că nu mai are nevoie de ea. S-a mutat. Nu mai considera că această spioană trebuie păzită.

Şi nu era singura dezamăgire pe care a trăit-o Pisica în aceste zile. Pierre de Vomecourt i-a transmis ordinul de a veni în biroul lui> întrucât venise cineva de la Londra care dorea să-i vorbească. Pierre de Vomecourt se instalase chiar n centrul oraşului, pe Champs Élysées, într-

un pasaj care purta numele renumitului local de noapte „Lido”. A reuşit să-şi facă rost ele apartament cu ajutorul binevoitorului Său prieten belgian Jean Castell. Chiar în drum spre „Lido”, Pisica avea sentimentul neplăcut că este chemată să dea raportul.

După o asemenea ruşine ca aceea suferită în faţa opiniei publice britanice pentru trecerea navelor germane mari prin apele engleze, Secret Service din Londra nu-şi putea permite să nu ancheteze toate împrejurările care au dus la această catastrofă. Chiar în noaptea care a urmat după ruşinoasa întâmplare, maiorul Richards de la Secret Service **a** fost paraşutat dintr-un avion englez în apropiere de Paris. Acum aştepta în biroul lui Pierre de Vomdcourt să vină Pisica.

Când a intrat Pisica, i-a cerut o explicaţie şi, totodată, i-a întins mesajele informatorului Philippon, pe care radiotelegrafistul Arsăne Gali le-a transmis la Londra cu un emiţător secret, numit Coat Meal, situat undeva nu departe de Brest.

Brest, 6 decembrie 1941, ora 14.00

„Scharnhorst”, „Gneisenau” şi „Prim: Eugen” sunt gata să iasă în larg.

Brest, 1 februarie 1942

Navele „Scharnhorst” şi „Gneisenau” au fost supuse probelor. După toate probabilităţile, chiar azi-noapte la ora 23,00 sau după miezul nopţii vor porni în larg.

Brest, 7 februarie 1942

Mai este puţin până la ieşirea navelor în larg. Fiţi atenţi în special în perioada de lună nouă.

Centrala S.O.E. de la Londra i-a trimis în prealabil aceste mesaje Pisicii spre consultare. Dar Bleicher le-a reţinut şi nu i-a spus ei niciun cuvânt. Acum Pisica citeşte înspăimântată textul mesajelor transmise de ea, despre care nu ştia însă nimic. Cu cât citeşte mai mult, cu atât mai mult îşi dă seama ce înseamnă acest joc dublu, ce a reuşit Bleicher să-i ofere lui Hitler datorită acestei capcane

şi ce efect dezastruos a avut pentru aliaţi.

Paris, 2 februarie 1942

Pisica transmite: De o săptămână, Philippon şi Arsene Gall sunt la Brest. Au fost arestaţi de Bleicher, care a pus mâna şi pe emiţătorul secret. Nu daţi crezare informaţiilor transmise din Brest. În cercurile marinei germane se spune că „Schamliorst" şi „Gneisenau" nu ar putea pleca la miezul nopţii, căci ar trece pe la Dover pe lumină şi ar constitui o ţintă uşoară pentru artileria de coastă din Dover. Navele nu vor putea naviga timp de şase luni.

Pisica stă cu capul în pământ, fără să scoată o vorbă. B împietrită. Pentru prima oară îşi dă seama de vinovăţia ei. Deşi Bleicher a înşelat-o, răspunderea pentru cele întâmplate o poartă ea. Ştie foarte bine că lipsa de vigilenţă sau de prudenţă nu rămâne nepedepsită.

Paris, 11 februarie 1942

Pisica transmite: La o nouă cercetare a ieşit la iveală că „Schamhorsv4 şi „Gneisenau" sunt scoase din luptă timp de cel puţin şase luni ca urmare a bombardamentelor su – ferite. Mesajele transmise de postul emiţător capturat de Bleicher au un singur scop: să atragă spre Brest bombardierele engleze, abătându-le de la bombardarea oraşelor germane. Prin prezenţa lor deasupra Brestului, avioanele de bombardament engleze trebuie să provoace ura populaţiei împotriva Angliei. Agentul Philippon se află de o săptămână împreună cu Ar serie Gali în închisoarea din Brest. Arsene Gali transmite sub controlul lui Bleicher. Victoire.

Pisica i-a spus lui Richards că nu ştie nimic despre aceste mesaje. Cel care le are pe conştiinţă este belgianul, monsieur Jean Castell, conducătorul unei grupe de Rezistentă. Richards dă ordin să fie chemat. Bleicher vine şi Joacă un timp rolul luptătorului din Rezistenţă Jean Castell, dar, când Richards ridică glasul şi începe să-i reproşeze neconcordanţele din mesaje, scoate pistolul şi îl

îndreaptă spre ofiţerul englez luat prin surprindere:

— Poliţia germană. Sunteţi arestat. Eu sunt Hugo Bleicher.

Ne întoarcem acum la episodul care nici până astăzi n-a fost lămurit: cum l-a cunoscut Pisica pe Pierre de Vomăcourt. Vom lua de bună versiunea care la început n-a părut prea verosimilă, dar care explică desfăşurarea ulterioară a evenimentelor şi pe care Mathilde Carré însăşi a confirmat-o, măcar parţial, mai târziu.

Într-o după-amiază, ea s-a întâlnit cu un cunoscut avocat parizian – Miklós –, care avea legături cu Mişcarea de rezistenţă. Acesta i-a prezentat un bărbat, spunând că este un agent important, care a fost de curând paraşutat pe teritoriul francez cu misiunea de a organiza o grupă de spionaj, îl cheamă Lucas. Dar a avut ghinion. Germanii au reperat postul lui emiţător şi a pierdut legătura cu Londra. Pisica l-ar putea ajuta. Pisica a fost de acord, dar. seara i-a raportat lui Bleicher, care, bineînţeles, nu avea nimic împotriva unor colaborări de acest gen. A instalat imediat o staţie pe unde scurte în Auteuille şi a aranjat decorul potrivit pentru ascunzătoarea unui luptător din Rezistenţă. Chiar în seara următoare, prima comunicare a lui Lucas a zburat spre Londra.

S.O.E. răspunde imediat că cei de la Londra sunt bucuroşi că au izbutit să reia legătura. Bleicher îşi freacă şi el mâinile, încântat că primeşte pe tavă cele mai proaspete instrucţiuni ale centralei engleze pentru agenţii francezi. Bleicher indică locurile cele mai potrivite unde să fie aruncată muniţia şi oamenii lui asigură transporturile. Londra anunţă lansarea altor paraşutişti şi Bleicher este informat când şi unde vor sări. Norocul a fost că această capcană, pusă la cale prin mijlocirea Pisicii, n-a funcţionat mult. După câteva zile a sosit un mesaj de la Londra: Lucas să vină personal la Londra pentru a primi instrucţiuni.

Bleicher a primit mesajul şi a ştiut despre instrucţiuni înainte chiar de Pierre de Vomecourt. Nu se

poate hotărî cum să procedeze: să-l aresteze pe Lucas înainte de plecare şi împreună cu el întreaga lui grupă sau să-l lase să plece, căci, oricum, el nu va bănui că între timp Gestapoul îi urmăreşte pe oamenii lui, iar când Lucas se va întoarce, înşelătoria cu postul emiţător va putea continua. Ar fi bine să trimită cu el un om cic încredere care să-l supravegheze. Oare atunci s-a gândit la Pisică?

E greu de stabilit ce i-a determinat pe germani să-i îngăduie Pisicii să plece cu Pierre de Vomecourt la Londra. Dar dacă Bleicher s-a hotărât la o faptă atât de neaşteptată, explicaţia nu poate fi decât una singură: nu mai avea nevoie de Pisică, voia su scape de ca şi, fiindcă n-o putea lăsa să zburde liberă prin Paris şi nici nu putea admite, să fie închisă sau executată după ce făcuse atâta pentru el, a ales răul cel mai mic şi a trimis-o cu Lucas.

Nici ca singură nu a explicat suficient pentru ce a plecat din Paris şi nici Pierre de Vomecourt nu a adus vreo lămurire în această privinţă. Putem considera pe deplin dovedit faptul că în această perioadă Pisica era în relaţii de mare prietenie cu el şi se mai ştie că într-un moment de slăbiciune i-a mărturisit tot ce a făcut. Dar toate acestea nu sunt de natură să explice motivele plecării ci la Londra şi nici misiunea pe care a avut-o.

Totuşi, nu este plauzibilă explicaţia că ea ar fi recurs la un şiretlic pentru a-l convinge pe Bleicher de eficienţa acestei călătorii în z’ Xngha, că i-ar fi promis să-i trimită de acolo informaţii şi pe el propunerea l-ar fi încântat. De asemenea, pare puţin probabil ca germanii să fi dat drumul peste graniţă cuiva care era la curent cu metodele şi organizarea serviciului secret în Franţa, care cunoştea nume şi adrese şi colaborase atât de strâns cu înalţi ofiţeri ai serviciului de informaţii militar. Motivele care au stat la baza evenimentelor episodului următor din aventuroasa viaţă a Mathildei Carie rămân neclare.

În afară de aceste numeroase presupuneri, există însă şi o mărturie autentică. În ziua de 7 ianuarie 1949, la

Paris.

Pierre de Vomecourt a apărut ca martor în faţa tribunalului special şi a depus sub jurământ următoarea declaraţie:

„Mathilde Carré mi-a spus mai târziu că a fost amanta lui Bleicher; totuşi, eu eram convins că nu a trădat cauza comună **a** aliaţilor. Nu se temea de moarte, se temea numai că ei (germanii. – V.P. BJ o vor tortura…”

Nici această mărturie nu sună prea convingător, întrucât multe lucruri sunt lipsite de logică şi multe rămân neexplicate. Astfel, în bună parte, motivele nu sunt dezvăluite. Numai faptele care au urmat vorbesc de la sine şi nu mai e nevoie de niciun comentariu.

Pentru o acţiune atât de neobişnuită era nevoie de aprobarea celor mai înalţi comandanţi germani. Până la urmă, Bleicher a obţinut aprobarea, semnată de mai multe căpetenii naziste, care declarau că n-au nimic împotriva călătoriei Mathildei Carrd în Anglia, Amiralul O.naris şi-a dat consimţământul şi probabil că l-a informai şi pe Heydrich. Şi comandantul Parisului, generalul Stulpnagel, a primit ordin de la Berlin să aibă grijă ca desfăşurarea acţiunii să nu întâmpine nicio piedică. Amiralul german din Brest a primit directive din Berlin şi a înţeles că flota germană care patrula în regiunea Perros-Quirec-Locquirec trebuie să permită ambarcaţiei rapide engleze să ajungă la ţărm. Instrucţiuni asemănătoare au primit şi comandanţii bateriilor de coastă germane.

Pentru orice eventualitate, Hugo Bleicher a luat măsuri de siguranţă şi în legătură cu Londra şi, ca să nu se ivească vreo încurcătură, a transmis următorul mesaj:

Pisica transmite: Lucas şi Pisica deţin informaţii senzaţionale privind dedesubturile cazului „Schamhorsv4 şi „Gneisenau”. Prezentarea unui raport personal este absolut necesară. Trimiteţi un avion sau o ambarcaţie rapidă. Victoire.

Peste câteva zile. Henri Tabet a primit următoarea

comunicare din partea camerei 55 de la War Office din Londra:

Pisica şi Lucas sunt aşteptaţi la Londra. O ambarcaţie rapidă vine să-i ia la 26 februarie, în jurul orei 23, 30, la Loc quircc, pe coasta Canalului.*

Mesajul conţinea date precise în legătură cu sosirea, sistemul de semnalizare, care trebuia asigurat de pe ţărmul francez, parola şi indicativele.

Germanii au asigurat fuga lui Pierre şi a Pisicii. Căpitanii Eckert şi Tritsch au plecat înainte la Morlaix pentru **a** lua măsuri în vederea asigurării libertăţii de mişcare a fugarilor în zona de ţărm interzisă. Vor fi trei. Doi bărbaţi şi o femeie cu blană şi cu o pălărioară roşie. Al treilea era un oarecare Benoît, un om care cunoştea regiunea şi avea sarcina să-i conducă la locul indicat.

Bleicher nu ştie că Pisica s-a împrietenit cu Vomecourt şi i s-a destăinuit. De aceea joacă inutil până la sfârşit jocul lui fals. Comandanţii regiunii de coastă au aranjat astfel încât, de formă, cei trei să fie opriţi de câteva ori de patrule şi de fiecare dată să li se dea imediat drumul, pentru ca lui Vomecourt să nu i se pară suspectă uşurinţa cu care agenţii reuşesc să se strecoare prin fâşia de la ţărm păzită de armata germană şi să nu raporteze la Londra că zona de graniţă din partea germană nu este păzită.

Acceleratul Paris-Brest opreşte la Guingamp, unde cei trei agenţi coboară şi cu un tren local merg la Plouarec.

De aici trebuie să-şi continue drumul pe jos. O plimbare de treizeci de kilometri prin regiunea bretonă, care durează o zi întreagă. Între timp, situaţia se complică. Comandantul german al zonei de coastă dintre Moulin de la Rive şi Locquirec a primit ordin ca în noaptea de 19 spre 20 să îndepărteze toate patrulele din această zonă, pentru ca ambarcaţia rapidă engleză să poată veni nestânjenită şi să ia doi agenţi ai serviciului secret francez. Să nu se tragă niciun foc de armă. Agenţii să nu fie împiedicaţi în niciun

fel.

Comandantul, maiorul Schön, este un om prudent şi nu dă crezare unui astfel de ordin, deşi i-a fost transmis telefonic direct de la centrala Abwehrului din Paris, Bănuieşte că e vorba de o trădare, se gândeşte că această comunicare i-a putut fi strecurată de inamic ca să-l înşele, dar el va fi prevăzător şi nu se va lăsa dus de nas. Cheamă din nou Parisul. Când locţiitorul lui Bleicher îi confirmă ordinul, el îi cere să-i fie trimis în scris, fiindcă altfel nu ia nimic în consideraţie.

Bleicher ştia că în acest timp cei trei călătoresc pe undeva între Locquirec şi Moulin de la Rive şi că, dacă nu reuşeşte să-l convingă pe maiorul Schön, primejdia îi ameninţă pe cei trei din două părţi. De aceea trimite un curier special, care înmânează maiorului Schön ordinul scris. A reuşit să i-l predea la timp. Totodată, i s-a transmis că este chemat la raport la superiorii lui de la Paris.

O noapte rece, îngheţată, vântul ridică valuri uriaşe. Nu lipsesc decât nişte stafii care să se tânguie pentru ca scena să fie completă. Trei persoane înfăşurate în mantale aşteaptă cu privirile aţintite spre orizont. Deodată se observă prima licărire de lumină.

Ambarcaţia rapidă engleză a sosit la ora fixată. Dar trebuie să ancoreze la mare distanţă de ţărm din pricina valurilor înalte, care se lovesc de stânci. Aproape o oră întreagă vâslesc cei trei bărbaţi care se apropie cu o barcă pentru a-i lua pe fugari şi a-i aduce la bordul ambarcaţiei. În sfârşit, au ajuns la ţărm. Sunt trei: doi agenţi englezi care trebuie să lucreze în Franţa şi un ofiţer de marină. Cei doi agenţi dispar numaidecât în întuneric. Pisica şi: Pierre de Vomecourt se urcă în barcă. Cei doi bărbaţi – Pietre şi ofiţerul de marină, pun mâna pe vâsle, dar în momentul acela vine un val uriaş care saltă barca la mare înălţime şi apoi o răstoarnă. Când apare din nou la suprafaţă, barca este goală.

Căpitanul ambarcaţiei rapide a aşteptat un timp şi,

când a văzut că nu se zăreşte nimic venind din întuneric, a pornit, conform ordinului, înapoi spre ţărmul englez. Când au ieşit din apă, Pisica şi cei doi bărbaţi erau complet epuizaţi. Nu este uşor să înoţi îmbrăcată într-un mantou de blană, mai ales când marea este furioasă şi valurile ajung la o înălţime de doi metri Făcând un ultim efort, au ajuns, sleiţi de puteri, la căsuţa cea mai apropiată. Erau cuprinşi de o mare deznădejde. Apa era rece ca gheaţa şi Pisica a scăpat cu greu de la înec.

Ţăranul i-a oferit un pat să se culce şi, între timp, soţia lui îi uscă hainele, Până dimineaţa, cei trei îşi mai revin. După aceea, Pisica şi Pierre se duc la gară. Abia seara târziu ajung la Paris. Pisica îi anunţă lui Bleicher eşecul suferit.

Încă în aceeaşi zi, o patrulă germană de coastă a arestat în zona de graniţă, în apropierea ţărmului. nordic, doi agenţi englezi şi un ofiţer din marina regală engleză. Pe ofiţer l-au dus într-un lagăr de prizonieri, iar pe cei doi agenţi la închisoare. Nu se ştie dacă au fost condamnaţi şi executaţi.

A doua îmbarcare a fost pregătită cu aceeaşi grijă. Pisica arde de nerăbdare să părăsească Franţa cât mai repede şi Pierre de Vomecourt la fel. Între timp, prietenul lui, Miklós, a plecat la Vichy şi i-a trimis un avertisment: să fie atent. Nu este exclus ca Pisica să fie un agent dublu. Căpitanul Simoneau îl sfătuieşte pe Lucas să fie prudent; ar mai fi posibil să fie închis, căci, după toate probabilităţile, germanii ştiu totul.

Jocul era foarte riscant, un joc pe viaţă şi pe moarte. Pierre de Vomecourt făcea eforturi ca să nu i se citească pe faţă bănuiala, dar Pisica a sesizat o schimbare în atitudinea lui. A simţit că n-o slăbeşte din ochi. De aceea a fost bucuroasă când de la Londra a sosit următorul mesaj 3 ambarcaţia va aştepta din nou la miezul nopţii, peste două zile, în apropierea satului breton Trebcurden.

Din nou un drum lung şi pregătiri pentru ca cei trei

să poată trece prin regiunea litoralului. Ziua şi-au petrecut-o în Lanion, iar scara s-au dus pe ţărm şi au aşteptat zadarnic toată noaptea semnalul convenit. La 23 februarie s-au întors din nou la Paris. Ulterior a ieşit la iveală că ambarcaţia a fost la locul şi la ora stabilită, dar ei au aşteptat cu câţiva kilometri mai departe.

La 25 februarie 1942, în emisiunea de la ora 20, staţia din Londra a B.B.C. a transmis această propoziţie dinainte convenită:

„Unchiul Richard şi mătuşa Mabel au leşiiuit la micul dejun.

A treia oară, totul a decurs bine. În noaptea de 26 spre 27 februarie 1942, la a treia încercare, Mathilde Carré şi Pierre de Vomecourt s-au îmbarcat de pe ţărmul francez, în apropiere de Bihit, într-un loc situat undeva lângă Kocher Mignon. Era ora două noaptea când s-au urcat la bordul ambarcaţiei rapide engleze.

Dimineaţa, Mathilde Carră **a** păşit pe teritoriul englez. S-a pregătit pentru explicaţia pe care urma s-o dea, întrucât ştia că i se vor pune întrebări. S-a hotărât să nu mărturisească faptul că a trădat şi a încercat să convingă că a căzut în capcana întinsă de Jean Castell, în realitate Hugo Bleicher, aşa cum au căzut **până la** urmă toţi. Nu şi-a dat seama de nimic şi abia când a citit mesajele măsluite în legătură cu navele de oăzboi germane a înţeles. Imediat după aceea a făcut tot ce-a putut ca să îndrepte situaţia: i-a mărturisit lui Pierre de Vomecourt totul, fără să-i ascundă nimic.

În realitate, nu era sinceră. Nu este adevărat că i-a spus totul Nu este cu putinţă ca el să fi cunoscut adevărul despre cei 66 de luptători din Mişcarea de rezistenţă membri ai organizaţiei „Interallie" arestaţi de germani, pe care Pisica îi avea pe conştiinţă, şi să fi tăinuit acest lucru cât timp a stat în Anglia.

Nici după trecerea multor ani, Mathilde Lili Carré n-a dezvăluit totul în legătură cu şederea ei în Anglia. Din

însemnările ei ai impresia că e vorba de istorioara idilică a unei provinciale care se află în vizită într-un oraş mare, unde are nişte gazde amabile şi atente, care-i vorbesc în termeni elogioşi despre monumentele istorice din Londra şi o găzduiesc în case luxoase. În plin război, doamna din Paris se îmbuibă cu delicatese.

Susţine că încă din prima seară petrecută la Londra s-a întâlnit cu un bărbat înalt, voinic, desigur, tipul ei preferat. I se spunea unchiul Tom şi conducea de la Londra organizaţia franceză „Interallie". În prima noapte a fost primită într-o casă fastuoasă, locuinţa unui comandant, faimosul colonel Buckmaster, şeful lui „French Section", secţia serviciului secret pentru Franţa. După aceea, de găsirea unei locuinţe frumoase pentru Pisică s-a ocupat cea mai mare instituţie de stat din acea vreme, War Office, Ministerul de Război englez. A locuit în Porchester Gate, în aceeaşi casă cu Pierre de Vomecourt, până la întoarcerea acestuia în Franţa.

Recunoaşte că nu este exclus să fi fost pusă sub supraveghere, dar adaugă numaidecât că acest lucru s-a făcut, nu fiindcă ar fi trezit suspiciuni, ci ca să nu i se întâmple* ceva. Germanii şi-au avertizat, desigur, agenţii de la Londra şi aceştia ar fi putut s-o pândească într-o seară. Şi, apoi, nu cunoştea oraşul şi nici limba. S-ar fi putut rătăci. Despre această perioadă Pisica povesteşte că a fost relativ fericită, a frecventat o societate bună, agreabilă. Recunoaşte că a băut cam mult, deoarece era nervoasă, dar în rest a fost foarte mulţumită.

Când englezii au hotărât ca Pierre de Vomecourt să fie din nou paraşutat în Franţa, unchiul Tom a rugat-o să-l scuze că îi oferă o locuinţă mai mică; poate că în apartamentul mare în care a locuit până acum nici nu s-ar mai fi simţit bine.

S-a mutat la un nou prieten, Richard. Acesta este ofiţer şi nu stă niciodată acasă, aşa că Pisica duce o viaţă liberă şi nimeni n-o deranjează timp de două luni. Numai

colonelul Buckmaster a rugat-o să înceapă să scrie o cronică a Rezistenţei franceze, iar domnii de la Intelligence Service i-au propus să-şi scrie amintirile. După război vor fi editate.

Mathilde Carré se ocupase şi în tinereţe de literatură, aşa că s-a apucat de scris. Nu se ştie precis când şi unde a început. Capitolul introductiv al amintirilor ei poartă data de 6 aprilie 1942, adică imediat după întoarcerea lui Pierre de Vomecourt în Franţa.

Mai târziu a descoperit că este urmărită, că poliţia îi interceptează convorbirile telefonice şi îi cunoaşte fiecare mişcare. Totuşi, era în permanenţă invitată la cină de persoane importate chiar colonelul Buckmaster a însoţit-o o dată la masă la Dorchester. Prietenul ei, Richard, era de părere că din memoriile Pisicii s-ar putea face un film de succes. Şi a început chiar să scrie un scenariu.

În ziua ei de naştere, la sfârşitul lunii iunie, un căpitan pe care îl cunoscuse cândva a rugat-o să fie atât de amabilă şi să-l însoţească a doua zi la ora 17 la colonel, care vrea să stea de vorbă cu ea. Dacă doamna este de acord, va veni s-o ia cu maşina. În ziua de 1 iulie 1942, Pisica s-a dus la colonel şi, exact la ora 17, a fost arestată la cererea francezilor. După aceea s-a urcat din nou în maşină, împreună cu şoferul şi cu însoţitorul ei. Maşina a ieşit din oraş. În noaptea aceea a dormit într-un pat din Aylesbury Prison.

De fapt, vremea petrecută de spioana Mathilde Lili Carré în Anglia nu a decurs chiar atât de idilic. În primul rând, de îndată ce au sosit aici, Pierre de Vomecourt a părăsit-o. Primise un avertisment încă pe când se afla în Franţa. Serviciul de contraspionaj englez a deschis imediat o anchetă preliminară în cazul ei, condusă de ofiţerul Tom Green de la French Section din cadrul S.O.E. Acesta i-a cerut Mathildei Carré să răspundă la două întrebări: ce s-a întâmplat în realitate cu informaţia privind starea navelor de război germane „Scharnhorst” şi Gneisenau” şi care au

fost împrejurările reale în care a avut loc incidentul consemnat în documentele Secret Service-ului sub numele de cazul Brault-Trotobas.

În intervalul dintre prima şi a doua îmbarcare nereuşită a fost arestat şef ui grupei de Rezistenţă din Lille, Silvester, în realitate ofiţerul englez Michel Trotobas. Se spunea că Pisica l-a dat pe mâna lui Bleicher, sacrificându-l pur şi simplu. Poate că, în felul acesta, ea voia să-şi camufleze intenţia de a rămâne în Anglia. Dar mult mai verosimilă este presupunerea că Bleicher a silit-o să trădeze, ca şi în celelalte cazuri, iar ea, de teamă să nu-i fie zădărnicit planul de a pleca în Anglia, a dat dovadă de exces de zel.

Oraşul Lille era leagănul Mişcării de rezistenţă franceze. Potrivit afirmaţiilor lui Maurice I. Buckmaster, colonel în serviciul secret englez, „unele dintre primele acţiuni ale Mişcării de rezistenţă au fost organizate chiar în împrejurimile

29*

localităţii Lillet, Cadavrele soldaţilor germani pescuite în canale constituiau certificatul patrioţilor, care se răzbunau pe ocupanţi…” Una dintre cele mai temute grupe care activau în Franţa era O. PA. C.M., Organisation Française des Anus du Capitaine Michel (Organizaţia franceză a prietenilor căpitanului Michel).

Se pare că Bleicher a dat de urma căpitanului Michel şi a reuşit să-l aresteze cu concursul Pisicii. La interogatoriu, Trotobas susţine că trebuie să fie o greşeală la mijloc. El nu este nici căpitan, nici englez, locuieşte de ani de zile în Lille şi îi cunoaşte toată lumea. De multă vreme are în oraş o întreprindere de transport. Într-adevăr, Trotobas vorbeşte o franţuzească perfectă; cu un pronunţat accent din Lille şi folosind toate expresiile specifice acestei regiuni. În afară de afirmaţiile Pisicii, Bleicher nu are nicio dovadă împotriva în. De aceea, Abwehrul îl fotografiază pe suspect, în pune fotografia în

albumul criminalilor şi îl lasă liber). Bleicher îi reproşează Pisicii că denunţă oameni nevinovaţi numai ca să „se bucure în continuare de favoruri.

Mathilde Carre1 susţine că a spus adevărul. Ştie foarte bine cine este omul, iar figura de sfânt a căpitanului Michel l-a indus în eroare pe Bleicher, şi nu pe ea. De fapt, poate să: dovedească ce spune. Va aduce: un martor care va confirma identitatea căpitanului Michet

Mai târziu a plătit scump acest exces de zel. Martor împotriva lui Michel, fostul ei tovarăş de luptă pe frontul secret, urma să fie – şi, fără* ştirea lui, a şi fost – avocatul care îi susţinuse procesul de divorţ, dr. Brault, unul din conducătorii Mişcării de rezistenţă franceze. Înscenarea pusă la cale pentru a obţine dovada era specifică pentru procedeele; Mathildei Carré.

Şi-a dat întâlnirej cu avocatul în elegantul bar din hotelul „George al V-lea”. S-au întâlnit după-amiază. Hugo Bleicher; citea un ziar la d masă alăturată. Spunând că e vorba de o. confuzie, Pisica i-a arătat avocatului fotografia căpitanului. Michel făcută de poliţie când a fost arestat Brault a confirmat identitatea căpitanului; De la masa vecină, Bleicher asculta.

Dr. Brault a simţit deodată o notă ciudată în vocea doamnei Carré şi a rugat-o să-l scuze o clipă, spunând că trebuie, să se ducă să dea un telefon. Când Bleicher s-a dus după el la cabina telefonică, Brault nu mai era acolo.

După această neplăcută experienţă, care era să-l coste viaţa, Brault a trimis prin Vichy la Londra o comunicare scrisă, în care avertiza centrala despre pericolul pe care-l prezintă Pisica, descriind în amănunţime cele întâmplate. La 28 iulie 1945 a depus ca martor în faţa tribunalului:

„Madame Carré mi-a întins fotografia căpitanului Michel şi eu l-am identificat. La hotelul «George al V-lea» am avut senzaţia inexplicabilă că în atmosferă pluteşte un pericol, şi de aceea am dispărut brusc”.

Avocatul Brault a plecat de la hotelul „George al V-lea”, s-a dus acasă, s-a culcat, dar, din pricina emoţiei, n-a putut să doarmă toată noaptea. Stătea cu ochii pironiţi în tavan şi încerca să găsească o explicaţie a cazului Pisicii, să înţeleagă ce era cu fotografia căpitanului Trotobas. N-a ajuns la nicio concluzie; şi-a amintit doar că un bărbat înalt, cu ochelari, care citea la masa alăturată ziarul, stătea prea aproape de ei.

În timpul nopţii, avocatul a auzit zgomot în casă. Soneria de ia poartă, paşi pe coridoare şi glasurile unor oameni carevoroeau tare. Şi-a închipuit despre ce este vorba. A sărit din pat, s-a îmbrăcat repede şi a învăţat-o pe soţia Lui să spună că este plecat de acasă de la prânz. După aceea s-a dus în camera servitoarei, i-a explicat pe scurt situaţia, s-a culcat în patul ei şi s-a ascuns sub plapumă.

Germanii au intrat în casă şi au început să scotocească toate camerele. Se părea că soţia avocatului a spus adevărul. Cel căutat nu era acasă. Când au ajuns la camera servitoarei; în uşa întredeschisă a apărut o fată amărâtă, speriată, în cămaşă de noapte. N-au mai cercetat încăperea, ci au aruncat numai o privire din uşă.

Brault şi-a vopsit a doua zi părul şi şi-a lipit o barbă neagră. Şi-a făcut rost de acte false, cu care a reuşit să ajungă;

În zona neocupată. Imediat după ce a sosit la Vichy, s-a prezentat la căpitanul Simoneau de la Deuxième Bureau, fostul profesor al spioanei Mathilde Carré, şi i-a raportat cele întâmplate. Căpitanului Simoneau, care o cunoştea bine pe Pisică, nu-i venea să creadă că ar putea trăda. Când s-a încredinţat de adevărul informaţiei primite şi şi-a amintit şi de alte arestări inexplicabile, a tras concluzia că nu este exclus ca ea să fi avut un amestec în toate acestea.

După război a fost dezvăluit şi misterul vieţii duble a căpitanului Trotobas. Francezii îl considerau un vechi

locuitor al oraşului Lille. Şi, într-adevăr, de mulţi ani se afla în oraş şi se ocupa de transporturi, dar era, totodată, agent şi a fost lansat cu paraşuta deasupra Franţei după ocuparea ei de către germani. Care era taina misteriosului căpitan?

Cu mult timp înainte de izbucnirea războiului, Intelligence Service îşi răspândise oameni de-ai să-i prin toată lumea. Căpitanul Trotobas s-a instalat la Lille încă din 1934. Între anii 1939 şi 1941 a slujit în regimentul său din Anglia, dar în acei ani de haos absenţa lui aproape că n-a fost observată. După aceea a fost paraşutat la Lille şi a început din nou să ducă viaţa lui obişnuită din Franţa. Germanii nu reuşeau să pună mâna pe el şi de aceea deveni aproape un erou legendar. Totuşi, până la urmă l-au înconjurat. Dar, înainte de a fi arestat, a tras până la ultimul glonte.

Aylesbury Prison, ca toate închisorile din lume, este 6 închisoare tristă mai ales în timp de război. Mathilde Carré nu ştie ce-o să se întâmple cu ea. Trebuie să rabde până la sfârşitul războiului şi deocamdată capitularea armatelor hitleriste este departe. În lungile luni care s-au scurs a intervenit un singur eveniment mai important. La începutul lunii iulie 1943, gardiana a deschis uşa celulei şi i-a spus:

— Mathilde Carré, ia-ţi toate lucrurile şi urmează-mă!

Din motive necunoscute, a fost mutată la închisoarea Holloway din Londra. Acolo a aşteptat Victoria şi de acolo au ridicat-o ofiţerii francezi la 1 iunie 1945. Când a aterizat pe aeroportul Le Bourget din Paris, ştia că va fi dusă în faţa judecătorilor.

Anchetarea cazului „Pisica falsa” a durat câţiva ani. Procesul a început în faţa Tribunalului din Paris la 4 ianuarie

1949. La şapte ani după ce, împreună cu Pierre de Vomecourt. a debarcat, trecând prin multe peripeţii, pe ţărmul englez, Mathilde Carré devine o sursă de ştiri

senzaţionale pentru gazetarii din întreaga Europă. Toată viaţa a tânjit după glorie, a visat să fie cea mai mare spioană a tuturor timpurilor. Era cuprinsă de încântare numai la gândul că după război numele ei va flutura pe toate buzele. Dar nici în cel mai urât dintre vise, popularitatea ei n-a luat acest aspect.

În urmă cu şapte ani a fost arestată la Londra din ordinul lui Tom Green, conducătorul secţiei pentru Franţa a Intelligence Service-ului. Acum stă în faţa curţii cu juri, compusă exclusiv din membri ai Mişcării de rezistenţă franceze. Aşa cere legea. Juraţii sunt chemaţi să judece gravitatea trădării Mathildei Carré. Nu-i interesează ce a făcut ea pentru cauza comună în lupta împotriva ocupanţilor înainte sau după ce a trădat.

Preşedintele tribunalului, Drapier, deschide dezbaterile. Dar toată lumea ştie dinainte că Pisica a fost adusă în faţa tribunalului fiindcă şi-a trădat tovarăşii de luptă, patrioţi din Rezistenţa franceză. Procurorul Becognăe o acuză de trădare de patrie şi cere pedeapsa supremă – condamnarea la moarte.

Preşedintele Drapier: „De ce aţi fost arestată şi internată în Anglia?”

Mathilde Carré: „În ziua de 27 februarie 1942, deci imediat după sosirea mea la Londra, m-am dus împreună cu Pierre de Vomecourt la comandamentul serviciului secret englez şi acolo am dat declaraţii cu privire la motivele care m-au determinat să lucrez pentru germani timp de opt săptămâni. Ofiţerii serviciului secret englez m-au înţeles perfect şi mi-au spus că am adus foarte multe servicii aliaţilor prin activitatea mea anterioară în cadrul organizaţiei «Interallie». Informaţiile mele în legătură cu Sicherheitsdienst, cu armata şi Abwehrul german au dat serviciului secret englez posibilitatea de a-i duce de nas pe germani timp de mai multe luni”.

Preşedintele Drapier: „Ce s-a întâmplat cu Pierre de Vomecourt, citat ca martor la acest proces*? Ce rol a jucat

după aceea?”

Mathilde Carré: „La începutul lunii aprilie 1942, Vomecourt s-a întors în Franţa sub un nume fals. Iniţial proiectasem să plec şi eu cu el. Dar curând am renunţat te această intenţie. Era riscant. Germanii m-ar fi putut recunoaşte şi m-ar fi arestat. Aşa că am rămas la Londra. Curând după ce a venit la Paris, în urma unui concurs nefericit de împrejurări, Vomecourt a fost recunoscut de subofiţerul Bleicher şi arestat Bleicher arestase mai înainte un agent al lui Vomăcourt, la care a găsit nişte însemnări şi a recunoscut scrisul lui Vomecourt. Aceste lucruri au ieşit la iveală atunci când am fost internată. Acesta cred că a fost motivul pentru care m-au arestat. Eram suspectată că l-am trădat pe Vomecourt, transmiţându-i lui Bleicher un mesaj prin radio”.

În istoria spionajului rareori s-a întâmplat ca un proces judecat la tribunal să aducă lumină în cazul vreunui spion. Procurorul reuşeşte, de obicei, să scoată de la agentul acuzat numai anumite amănunte. Acestea contribuie la formarea unei imagini despre activitatea lui, dar nu dezvăluie tainele serviciului de spionaj străin. În cazul Mathildei Carră au depus mărturie despre anumite împrejurări oameni care nu aveau de unde şti ceva despre ele, iar cei care cunoşteau adevărul nu au fost chemaţi.

Pentru a se stabili dacă era sau nu vinovată de arestarea lui Pierre de Vomecourt, ar fi trebuit să depună mărturie în primul rând el însuşi şi apoi ofiţerul Tom Green de la Intelligence Service. Dar el nu a fost citat la proces. Martorii principali au stat acasă. Nimeni nu poate spune de ce. Poate numai de la Hug6 Bleicher s-a putut afla ulterior în ce fel a procedat judecătorul francez care a pregătit dezbaterea.

Sperietoarea germană a agenţilor din timpul celui de-al doilea război mondial, monsieur Jean Castell, acum din nou Hugo Bleicher, avea pe conştiinţă sute de vieţi ale luptătorilor din Rezistenţă. Ducea o viaţă îndestulată şi

liniştită ca cetăţean onorabil al unui mic orăşel, Tettnang, aşezat pe malul lacului Boden, unde şi-a deschis o prăvălie cu ţigări şi articole pentru fumat. Mai târziu, în 1955, când a venit la Paris ca să facă o vizită de curtoazie părinţilor victimei sale Mathilde Carré, a dat, după ani de zile, răspuns la întrebarea pusă Zadarnic în timpul procesului din 1949. El a arătat soţilor Belard plicul purtând ştampila poştei cu data de 21 ianuarie 1949, Era clar că a primit citaţia cu o întârziere de două săptămâni, deci după ce tribunalul pronunţase sentinţa de condamnare la moarte. Se cunosc multe metode pentru a întârzia înmânarea corespondenţei în scopul ca primirea ei să fie semnată mai târziu. Bleicher avea motive destul de serioase să nu vină să depună mărturie la Paris. Se temea ca nu cumva vreunui judecător să-i vină ideea ca la terminarea procesului în care fusese citat în calitate de martor să fie reţinut ca acuzat

Este, desigur, firesc să se pună întrebareade ce nu s-a procedat astfel? Explicaţia trebuie căutată în atitudinea unor cercuri din Occident faţă de criminalii de război nazişti, în general, şi faţă de urmărirea lor, în special. Cauzele sunt cunoscute. Astfel, nu este pentru nimeni un secret faptul că numeroşi criminali nazişti declară că nu consideră faptele 16 r ca fiind pasibile de pedeapsă. În ziua de 4 august 1955 ifugo Bleicher i-a vizitat la Paris pe soţii Belard (desigur, îiiădcă nu ştia, aşa cum, de altfel, nu ştia nimeni unde se află Mathilde Carré) şi a declarat că este gata să colaboreze cu fiica lor şi să-i acorde sprijin financiar în vederea editării unor memorii comune.

Nici Roman Czerniawski nu. a fost citat în faţa tribunalului, deşi se ştia că se află în Anglia, unde este ofiţer. În cazul lui însă au putut exista motive, pe atunci necunoscute, dar care reies din cele trăite ulterior de acest agent. În declaraţia scrisă pe care a depus-o la tribunal, el a vorbit despre diferite episoade izolate şi a depus mărturie în special în favoarea lui Renée Borni.

Nici declaraţia dată de Pierre de Vomecourt, unul dintre iniţiaţi, care părea chemat să aducă lumină în această problemă, nu a fost prea categorică. Dimpotrivă, a lăsat câmp liber la tot felul de supoziţii. „Mathilde Carré n-a jucat numai aceste două roluri, ci şi altele. Bineînţeles, ea era conştientă de soarta care o aşteaptă dacă germanii descoperă jocul ei dublu. Datorită muncii ei, am putut trimite în Anglia un mare număr de informaţii importante, dând posibilitate serviciului secret englez să provoace pierderi grave germanilor. Relaţiile ei cu Bleicher au fost determinate de necesitatea de a-i dovedi că, într-adevăr, Vrea să colaboreze cu el. O durea că trebuie să facă acest lucru şi nu aştepta decât momentul când va putea să se răzbune pe germani”.

Maiorul Simoneau de la Deuxième Bureau, care în timpul ocupaţiei fusese membru al partidului lui de Gaulle la Vichy, într-o şedinţă cu uşile închise a depus mărturie în legătură eu serviciile de nepreţuit ale Mathildei CarrA confirmat că în 1941 această agentă a obţinut pentru Deuxième Bureau al generalului de Gaulle un plan complet al efectivului armatei germane. Acest fapt a fost confirmat şi de colegul maiorului Simoneau, colonelul Achard.

Nimeni nu s-a aşteptat la altă sentinţă. În ziua de 7 ianuarie 1949, Mathilde-Lucie Carré, născută Belard, a fost condamnată la moarte. În aceeaşi zi, apărătorul ei, Maître Alter! Naud, a înaintat preşedintelui republicii, Vincent Auriol, o cerere de graţiere în care, printre altele, arăta că doi membri ai grupării „Interallie”, domnii Aubertin şi Marshall, care au fost deportaţi în lagăre de concentrare germane şi acum au depus ca martori la proces în numele tovarăşilor lor, au cerut, în scrisori separate adresate preşedintelui republicii, graţierea Mathildei Carré. Şi preotul închisorii, Louis Arbousset, confesorul Mathildei, cel care „a adus-o înapoi pe căile Domnului”, a adresat preşedintelui o scrisoare în care cerea să i se cruţe viaţa. Mathilde Carré a devenit o

credincioasă fervent㠄.

Până la 6 mai 1949, Pisica a trăit clipe grele de nesiguranţă în celula morţii în acea zi, preşedintele Auriol i-a comutat pedeapsa cu moartea în închisoare pe viaţă. În 1955, apărătorul ei, Maître Naud, a cerut din nou graţierea Pisicii. Mathilde Carré a fost pusă în libertate marţi 7 septembrie 1955, la ora 20,00.

La Paris şi-a făcut apariţia în mare taină şi apoi a dispărut undeva în provincie. Poate în casa pe al cărei frontispiciu figura anul 1725, casă cu acoperişul ţuguiat, pierdută în munţi, unde eu am în urmă şi-a trăit fericita ei tinereţe.

„Pisica falsă" duce o viaţă retrasă în provincie, adversarul ei, Hugo Bleicher, vinde ţigări pe malul lacului Boden.

Renée Borni, *care-l* făcut atâta rău Pisicii şi membrilor organizaţiei „Interallie" şi care, fiind grav bolnavă încă în timpul procesului, a trebuit să fie adusă pe targă în sala tribunalului, a murit la scurt timp după proces. Şeful organizaţiei „Interallie", Roman Czerniawski, fostul Valenty, poartă uniformă de ofiţer englez. Dar abia în 1962 s-a aflat ce s-a întâmplat cu el când a fost arestat şi ce rol a mai avut în cazul „Pisica falsă".

La 7 ianuarie 1949, în cererea de graţiere, apărătorul Mathildei Carré, Maître Naud, a prezentat un element nou: „Apărarea a reuşit să producă un document de care nu a dispus în timpul dezbaterilor procesului şi care, desigur, ar fi făcut ca avocatul acuzării să afirme mai puţin ritos că acuzata Mathilde Carré, născută Belard, mâna dreaptă a lui Czerniawski, şeful Rezistenţei, a trădat. Acest nou document dovedeşte că Czerniawski însuşi, după ce a fost arestat, a Intrat în serviciul germanilor. devenind agent al Abwehrului. Iată înseninarea găsită în documentele Abwehrului german:

Valenty, alias Armand, pe *numele adevărat Roman Czerntawskt, fost ofiţer de stat-major al armatei poloneze,*

numărul de agent 7167, numărul de înregistrare la Abwehr 64 490/42 G IIIjF, de la.3/8.1942 numărul la Abwehr 6204/42 G.Z. III C 2 B.

Acest fapt nou la aflat apărarea de la poliţia mobilă din Bordeaux, care a pornit o anchetă pentru a descoperi identitatea unui fost ofiţer polonez, Czerny, învinuit de a fi fost în slujba Abwehrului şi de a fi trădat grupa «Interallie» din Bordeaux.

Doi funcţionari ai poliţiei din Bordeaux au venit ia biroul subsemnatului ca să ceară date în legătură cu cel suspectat. De aici s-au dus la închisoarea Fresnes, unde i-au pus Mathildei Carré întrebări în această problemă. I-au arătat mai multe fotografii şi într-una din ele deţinuta l-a recunoscut imediat pe Czerniawski, alias Valenty, alias Armand Borni. Era vorba de o fotografie a lui Czerny făcută la poliţia germană, După aceea, cei doi funcţionari ai poliţiei mobile au plecat" în Gerhiania* ca să-l interogneze şi pe Bleicher în **le**gătură cu acest caz".: *f*

Poate că şefii secţiei din Franţa a Abwehrului au sperat că Pisica se va conforma cererii lui Bleicher şi va trimite din Anglia informaţii cu caracter militar, dar, de îndată ce s-a aflat despre hotărârea ei de a rămâne la Londra, conducerea Abwehrului a considerat acest fapt o pierdere. În ierarhia nazistă, insuccesele erau pedepsite. Grupa de până atunci a Abwehrului denumită, după numele străzii pe care-şi avea sediul, „St. Germain" a fost imediat dizolvată. Cazul „Pisica falsă" a ajuns pe biroul şefului secţiei din Franţa, oberstleutnant Oscar Reile, Hugo Bleicher a fost trecut în subordinea acestuia.

Mătura noua mătură bine. Noul şef al lui Bleicher nu făcea excepţie de la această regulă. L-a lăsat să-şi continue munca lui de capturare a rămăşiţelor organizaţiei. „Interallied, iar el personal a pregătit o acţiune grandioasă, pentru care spera că va primi elogii.

Şi-a spus că pe un asemenea specialist excepţional cum este, fără îndoială, foştili ofiţer al serviciului de

informaţii al statului-major polonez ar fi păcat să-l lase să putrezească în închisoare sau să-l pună la zid şi şi-a pus în gând să-l atragă de partea lui.

În tot timpul războiului, numărul agenţilor de „care dispuneau germanii în Anglia a fost insuficient, fapt pentru care ei duceau lipsă de informaţii sigure din această ţară. De obicei, numeroasele încercări ale oamenilor lor de a ajunge pe insulă eşuau chiar când puneau piciorul pe ţărm sau la scurt timp după debarcare. De aceea, pentru serviciul secret al lui Canaris, un om care le oferea fie şi cea mai mică speranţă că ar putea ajunge în Anglia şi ar lucra acolo pentru Wehrmachtul lui Hitler era de nepreţuit în cazul „Pisica falsă", locotenentul major Reile a preluat şi un număr de 66 de deţinuţi membri mai mult sau mai puţin importanţi ai grupei „Interallie". Până atunci, germanii nu deferiseră pe niciunul dintre ei tribunalului şi tocmai în jurul acestor 66 de agenţi din organizaţia secretă a lui Armand

Borni avea să se desfăşoare ultimul act al marii piese pe care germanii se pregăteau s-o pună în scenă.

Planul nu putea fi pus în aplicare decât cu aprobarea forurilor celor mai înalte, fiind neobişnuit de riscant şi de tolerant pentru obiceiurile Gestapoului. Reile a prezentat şefului sau această propunere. Şeful serviciului de spionaj german din Franţa, colonelul Rudolph, a fost categoric împotrivă. Dar Reile nu ş-a lăsat, întrucât ştia bine câtă nevoie are Germania hitleristă de informaţii din Anglia. A trimis propunerea direct lui Canaris. În martie 1942. şeful suprem al spionajului german şi-a dat aprobarea, aşa că Reile putea începe să ducă tratative.

Au avut loc cele mai ciudate convorbiri clin câte a cunoscut istoria serviciilor secrete. Germanii i-au făcut prizonierului care era şeful organizaţiei „Interallie* următoarele propuneri: dacă Roman Czerniawski este de acord să plece în Anglia şi să lucreze acolo ca spion german îi redau libertatea şi îi garantează că niciunul din

cei 66 de agenţi arestaţi nu va fi tradus în faţa tribunalului militar, care, cu siguranţă, i-ar condamna la moarte. Dacă acceptă, Reile este împuternicit de forurile superioare să încheie cu el un acord în care să fie specificate garanţiile aduse de fiecare dintre părţi.

Germanii s-au gândit la toate. Englezii ştiau că Valehty este la închisoare… Dacă ar fi fost pus în libertate şi ar fi apărut deodată la Vichy sau la Londra, Secret Service şi-ar fi dat imediat seama despre ce este vorba. De aceea trebuia. Înscenată evadarea lui Armand din închisoare, dar în aşa fel încât să pară cât mai autentică, acţiunea urmând să fie înfăptuită în faţa unui public cât mai numeros posibil, ca să existe destui martori oculari care să poată confirma că n-a fost vorba de un truc, ci de isteţimea agentului. După aceea, Armand avea să se prezinte la una din grupele mai mici ale Mişcării de rezistenţă franceze, iar membrii acesteia se vor îngriji să-i asigure trecerea peste graniţă.

Nu dispunem de documente privind desfăşurarea dezbaterilor secrete dintre călău şi victimă. Oberstleutnantul Reile a folosit, după propriile lui declaraţii, metoda convingerii politice… (

În cursul celor 12 ani de existenţă a imperiului „de o mie de ani”, naziştii au dovedit în repetate rânduri o surprinzătoare necunoaştere a mentalităţii altor popoare. Oare oberstleutnantul Reile a crezut că îl va convinge pe Czerniawskl în câteva şedinţe? Nu s-a gândit niciun moment că şeful organizaţiei „Interallie* este, în primul rând, ofiţer în armata unei ţări cotropite de germani şi că va lupta împotriva germanilor ori de câte ori va avea prilejul? Germanii n-au înţeles niciodată ce se petrece în mintea oamenilor din ţările ocupate de ei.

Homan Czerniawsid era nu numai un specialist excepţional al serviciului de informaţii, ci şi Un diplomat prudent A refuzat de două ori propunerea, dar nu prea categoric, ca să nu închidă definitiv calea altor negocieri, A

doua oară s-a străduit să dea refuzului său un asemenea ton, încât să-i facă pe germani să creadă că în el se dă o luptă serioasă şi grea pentru a rezista ademenitoarei oferte. A treia oară, Homan Czerniawsid a acceptat, numai că la propunerea germanilor el a adăugat un „dar.

S-a creat o situaţie cu totul inedita. Un agent negociază cu învingătorii lui, deşi a fost prins şi arestat de germani ca şef al celei mai mari grupe franceze de spionaj şi era de fapt ca şi condamnat la moarte. Şi nu numai că a negociat, dar a şi dictat condiţiile în care acceptă colaborarea propusă.

Reile, după cum arată el însuşi, i-a prezentat o ofertă de colaborare şi s-a declarat gata să încheie cu el un acord juridiceşte valabil. Prin acest acord, Abwehrul – garanta că nu-i va traduce în faţa tribunalului militar pe cei 66 de membri ai grupei „Interallied iar el se obliga să lucreze în Anglia ca spion german.

„Serviciul nostru secret era într-o asemenea situaţie – recunoaşte Reile –, încât era nevoit să folosească orice prilej ce i se oferea pentru a obţine informaţii cât mai precise din Anglia. Trebuia, fireşte, să ţinem seama şi de eventualitatea că Armand va face **mărturisiri** reprezentanţilor Intelligence Service-ului sau va dezvălui şefului său de la Londra conţinutul acordului încheiat şi că după aceea serviciul de informaţii inamic va încerca să ne furnizeze informaţii false.

Până la urmă însă puteam obţine, totuşi, unele informaţii de la inamic, în pofida încercărilor lui de a ne înşela.

Pentru a ne asigura cât mai mult, am adăugat un articol în acord care preciza că Abwehrul nu se consideră dator să respecte prevederile acordului referitoare la agenţii grupei «Interallie» aflaţi în detenţiune dacă Armand trădează inamicului conţinutul acordului încheiat”.

E greu de presupus că Armand a luat acordul în

serios. Dar, după comportarea germanilor, s-ar fi zis că este vorba de încheierea unui acord internaţional, şi textul acceptat de Czerniawski a fost trimis spre ratificare la Berlin. Acolo, şeful lui Reile l-a prezentat şefului său direct, iar acesta, la rândul lui, colonelului Rohleder, şeful serviciului de contraspionaj, care s-a dus cu el la şeful suprem al spionilor – amiralul Canaris. Aprobat Ştampila cu zvastica I Heil Hitler I

Conducerea aprobă textul locotenentului-major Reile, care pe atunci îşi făcea serviciul la Paris, şi îl împuterniceşte să semneze acordul în calitate de înaltă parte germană. În mai 1912, cele două părţi au semnat un acord care este, fără îndoială, o curiozitate mondială.

Germanii au pregătit acţiunea în cele mai mici amănunte. Reile a convocat experţii respectivi la câteva consfătuiri, la care au elaborat planul evadării lui Armand. Data: 14 iulie 1942. Locul: centrul Parisului. Ora H: 17, 30 GMT.

Ziua de 14 iulie, sărbătoarea naţională a francezilor şi aniversarea căderii Bastiliei, care a marcat începutul revoluţiei franceze, era sărbătorită în timpul războiului ca toate aniversările celorlalte ţări ocupate. În mod oficial, manifestaţiile, adunările şi festivităţile erau interzise. Dar germanii nu se puteau opune unei sărbătoriri paşnice. Oamenii şi-au îmbrăcat hainele de sărbătoare şi, ţinând pumnii încleştaţi în buzunare, se plimbau tăcuţi pe străzi.

Reile a contat pe îmbulzeala de pe străzi. De aceea şi-a fixat planul lui şi acţiunea lui Armand în punctul cel mai aglomerat. Prilejul de care trebuia să profite fugarul părea logic şi aveau să fie de faţă destui martori care să poată confirma fuga lui.

Închisoarea Fresnes se află în afara Parisului. După amiază, de la centrala Abwehrului au venit doi bărbaţi îmbrăcaţi în civil şi i-au arătat directorului închisorii o hârtie în care scria că sunt însărcinaţi să-l ducă pe deţinutul Roman Czerniawski la un interogatoriu la

Tribunalul din Paris. Gardianul l-a predat pe deţinut cu toate formele necesare, iar cei doi bărbaţi au confirmat prin semnătura lor că l-au preluat şi, încadrându-l, au urcat toţi trei într-o maşină deschisă şi au plecat.

Pe un a din cele mai frecventate străzi, şoferul a fost nevoit să frâneze. Drumul era înţesat de oameni. În acel moment, deţinutul a sărit din maşină şi a dispărut în mulţime. Cei doi bărbaţi au luat-o la fugă după el. Nu puteau trage cu pistoalele în aglomeraţia de pe străzi, totuşi, le-au scos şi le agitau deasupra capetelor şi, ţinând fluierele între dinţi, fluierau de mama focului. Au jucat atât de desăvârşit scena urmăririi evadatului pe străzile Parisului, încât nici cel mai exigent regizor nu le-ar fi putut găsi vreun cusur.

Roman Czerniawski avea mii de martori de care n-avea nevoie... Oamenii se postau în faţa agenţilor Gestapoului pentru a-i împiedica să înainteze şi se dădeau în lături pentru a face – loc fugarului.

Armand a scăpat de primejdie, s-a prezentat ki una din grupele Mişcării de rezistenţă franceze şi germanii nu l-au mai văzut Locotenentul-major Reile şi-a petrecut la cazino nopţile care au urmat.

Încă nu era totul terminat. Armand trebuia să dea cât de curând un semn de viaţă ca să arate că a procedat aşa cum fusese convenit. El a promis că va veni la o anumită oră, într-un anumit loc şi va raporta cum a reuşit să ia legătura. Numai după aceea urma să treacă graniţa. Dar se putea foarte bine ca să încalce acordul şi să se pună imediat la adăpost. Germanii, bineînţeles, nu-l puteau urmări şi nici nu voiau s-o facă, fiindcă o siihplă neatenţie din partea vreunui supraveghetor ar fi putut strica totul.

Armand a venit. Reile a răsuflat uşur & t. Acum nu se mai îndoia. Reuşise să-l atragă de părtea lui pe prizonier, pe agentul inamic, câştigându-şi astfel un aliat preţios, care acum va sluji cu credinţă nâimai poporul ales, poporul german, şi pe führerul lui, Adolf Hitler.

Dacă n-ar fi fost în joc 69 de vieţi, Armand le-ar fi putut juca o farsă şi s-ar fi tăvălit de râs. Dar trebuia să se conformeze. rolului primit până la terminarea ultimului* ” act. Acesta era graniţa franco-spaniolă. A trecut în zona neocupată **şi** a mers prin Vichy spre frontiera cu Spania. Aici continuau să-l urmărească oamenii lui Reile. De câteva ori pe zi raportau şefului lor că totul merge strună. Armand îndeplineşte întru totul ordinele şi până acum nu ă-îăcut niciun pas greşit.

Au ajuns la graniţa spaniolă. Armand a trecut dincolo, iar ei au rămas. dispărut şi le-a lăsat germanilor numai speranţa. Reile ştia că nu se poate aştepta să primească informaţii de.la el într-o săptămână şi poate nici într-o lună. Mai întâi, Armand trebuia, cu toată prudenţa, să facă rost de un post emiţător. L-au învăţat cum trebuie să monteze o staţie pe unde scurte din piesele ce pot fi găsite la orice magazin de piese radio. I-au stabilit o lungime de undă şi o oră de emisiune. Începând de la o anumită dată, la centrala Abwehrului, unde erau recepţionate informaţiile transmise de agenţii din străinătate, un om cu căşti la urechi aştepta să audă indicativul lui Armand.

I-au trebuit nervi de oţel, căci Armand l-a lăsat să aştepte şase luni. În acea perioadă, chiar şi Reile pierduse speranţa de a mai auzi glasul păgânului convertit la credinţă. Când i s-a anunţat pentru prima oară că recepţia este bună şi când după aceea a ţinut în mână primul mesaj al lui Armand, i s-a părut că-l vede pe führerul şi cancelarul lui cum îi atârnă de gât Crucea de cavaler cu spadă şi briliante.

Apoi a citit mesajul lui Armand „o informaţie, incoloră, inodoră. Un agent de talia lui Roman Czerniawski ar fi putut furniza informaţii mai importante după o pregătire de jumătate de **an**. Reile, a declarat ulterior că încă de pe atunci, după ce a primit acele informaţii nesemnificative, a bănuit trădarea şi şi-a închipuit că

mesajele lui Armand sunt pregătite de Secret Service şi transmise de el. După ce au trecut atâţia ani e uşor să spui: eu încă de pe atunci am bănuit.

Fie că a bănuit, fie că nu, cert este că n-a suflat nimănui vreun cuvânt despre aceasta şi trimitea informaţiile la Berlin, iar în timpul acesta el stătea ca un şoarece în sac şi aştepta să cadă trăsnetul asupra sa. Căci ideea fusese a lui. ear locotenentului-major i-a fost dat să aibă o mare surpriză. Generalii de la Berlin îşi frecau mâinile de bucurie la primirea informaţiilor de la Londra. Este grozav compatriotul nostru Reile: până acum n-am avut nimic, aşa că trebuie să spunem bogdaproste şi pentru puţinul ăsta.

Generalii de la statul-major al lui Hitler l-au bătut pe umeri pe şeful Abwehrului, iar acesta a trimis elogii la Faris şi, totodată, a semnat un ordin prin care Armand primea instrucţiuni să continue transmiterea de informaţii secrete. Statul-major hitlerist este mulţumit. Şi postul emiţător din Londra, ale cărui emisiuni erau destinate exclusiv serviciului secret german, a continuat să funcţioneze până în 1945. Germanii au primit de la Armand zeci de comunicări. Pe toate le considerau interesante şi în fiecare din ele găseau câte o informaţie care putea fi folosită măcar în parte. În strategia de război antihitleristă şi aceste comunicări au jucat un anumit rol.

Operaţiile de spionaj seamănă în multe privinţe cu întâlnirile dintre marii maeştri de şah. Când germanii au început să lanseze faimoasele lor arme „V-T6 şi „V-2” asupra Londrei, la apărarea insulei a avut o oarecare contribuţie şi postul emiţător al lui Armand. El anunţa zilnic germanilor unde au căzut rachetele teleghidate, ce anume au distrus şi le comunica estimarea aproximativă a pagubelor. În rapoartele lui ticluite se arăta că ar fi fost lovite obiective aflate **la** o distanţă de aproximativ 30 – 40 de mile de obiectivele atinse în realitate.

Germanii au nimerit, bineînţeles, centrul Londrei, iar

rachetele lor au pricinuit acolo uriaşe distrugeri. Dar propriii lor agenţi comunicau că nu au nimerit în City, ci în apropiere de Dagenham, Illford sau Wembley şi informaţii asemănătoare apăreau şi în presă, spre marea mirare a localnicilor. Teribilii ţintaşi ai lui Hitler au modificat tirul şi atunci bombele cădeau într-adevăr pe alături.

După capitulare, Reile a afirmat că germanii au respectat ciudata înţelegere, dar în felul lor propriu. Agenţii organizaţiei de informaţii a lui Armand au fost transportaţi în lagăre de concentrare. Acolo nimeni nu i-a întrebat dacă există vreun acord care să le garanteze viaţa. Unii dintre ei s-au mai întors. Dar aceştia au fost foarte puţini.

„Pisica falsă", în jurul căreia s-a desfăşurat toată această istorie în culisele celui de-al doilea război mondial, trăieşte, dar poate fi inclusă în lista celor dispăruţi. Şi-a dat singură pedeapsa, căci nimeni nu ştie mai bine decât ea cât de mare este vina pe care o poartă.

— Cuprins

Cuvânt înainte 5
Cazul Gordon Lonsdale 21
Cazul Kim Philby 114
Şiretlicul proorocului Daniel sau leii păcăliţi 171
Orchestra roşie 180
Agentul din preajma lui Hitler 228
Operaţia Pastorius 255
Doamna cu păpuşi 305
O singură dată în rolul principal 313
Acţiunea secretă Cicero 325
Pisica falsă 375